הארץ

3.70 שקלים, יום ראשון י"ג באייר התשנ"ד, 24 באפריל 1994 VOL 76/22724 APRIL 24 1994
כולל מע"מ, באילת 3.20 שקלים

פתרונות בזמן!!!
לביא
שעוני נוכחות ותוכנה לחישוב שעות עבודה
לביא מחשבים בע"מ, הירדן 29 ר"ג, טל' 03-6775110 פקס' 03-6775233

פרס וערפאת ייפגשו ביום חמישי בקהיר; לאחר מכן ייפגשו רבין וערפאת להכריע במחלוקות אחרונות

ישראל ואש"ף חותרים להשלים עד סוף השבוע את פרטי הסכם עזה ויריחו

הביטאון הסורי "תשרין": רבין עשה צעד קדימה כאשר הכיר בצורך בפירוק יישובים בגולן

מאת אלוף בן, גיא בכור ומסוכנויות הידיעות

ישראל ואש"ף ינסו להשלים עד לסוף השבוע את פרטי הסכם הנסיגה מעזה ויריחו. ביום חמישי תתכנס בקהיר ועדת הקישור המשותפת, בראשות שר החוץ שמעון פרס ויו"ר אש"ף, יאסר ערפאת. ועדת הקישור אמורה לבחון את הנושאים שלא סוכמו, ולהכין את פגישת הסיכום בין ערפאת לראש הממשלה, יצחק רבין, שבה יוכרעו המחלוקות האחרונות וייחתם ההסכם.

ביום ששי נועד רבין עם חברי המשלחת לשיחות קהיר. בדיון, שבו השתתפו גם השרים יוסי שריד ודוד ליבאי, נשמעה הערכה כי אם לא יצליחו לסכם השבוע את כל הסעיפים, יידרש שבוע נוסף להשלמת הדיון בפרטים האחרונים ולהתאמת כל נספחי ההסכם לנוסח אחיד. עם זאת, כבר עתה ברור שיהיו נושאים שלא ייכללו בהסכם, והדיון בהם יידחה – כיוון ששני הצדדים אינם רוצים לעכב עוד את החתימה.

גורמים מדיניים בכירים בירושלים העריכו אתמול כי חתימת ההסכם קרובה, ואמרו כי שני הצדדים רוצים לסיים את המו"מ הממושך. השבוע יתמקד הדיון בסיכום סמכויות השיפוט של מועצת הממשל העצמי, ובקביעת משטר הביטחון והשליטה באזור רבים. השבוע גם יתחילו לפעול ועדות המשנה לענייני ביטחון ולעניינים אזרחיים, שבהן ידונו בנוהלי כניסת הפלשתינאים לעזה וליריחו, קבלת סמכויות המינהל האזרחי והקישור המבצעי בין המשטרה הפלשתינאית לצה"ל.

רבין אמר, כי ביצוע ההסכם עם אש"ף על עזה ויריחו יושלם במשך שבועיים עד שלושה מיום החתימה על ההסכם. הוא הביע תקוה כי שיחות פרס עם ערפאת ברומניה והמו"מ עם הפלשתינאים בקהיר ובבוקרשט יקרבו את מועד החתימה.

יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, כינס שלשום בתוניס את הוועד הפועל של ארגון הפתח, במסגרת ההכנות לתקופה שלאחר חתימת ההסכם. בישיבה דווח על השיחות שקיימו יום קודם לכן בבוקרשט שר החוץ שמעון פרס וערפאת.

מזכיר המדינה האמריקאי, וורן כריסטופר, ייצא היום לסיור במזרח התיכון. הוא יגיע לישראל ביום חמישי, וייוועד באותו יום עם רבין, שיחזור מביקורו הממלכתי ברוסיה. לאחר מכן ייצא לדמשק, וישוב לישראל ביום ראשון הבא. גורמים מדיניים בכירים הביעו תקווה, שמזכיר המדינה יסכים להישאר באזור למסע דילוגים בין ירושלים לדמשק.

רבין יציג לכריסטופר את הצעת ישראל ל"חבילת השלום" עם סוריה, שתכלול את הנסיגה, מרכיבי השלום, הצעות לסידורי ביטחון בגולן ולביצוע הדרגתי של ההסכם.

סוריה קידמה בשבת בברכה את דבריו של ראש הממשלה, יצחק רבין, בדבר הצורך בפינוי יישובים בגולן, אולם ציינה כי השלום אינו אפשרי ללא נסיגה מלאה מרמת הגולן. העיתון הרשמי "תשרין", שהתייחס לדבריו של רבין ביום חמישי, שאמר כי יהיה מוכן לפנות יישובים למען השלום, קרא לו לתרגם את דבריו למעשים.

"אנו יכולים לומר שרבין עשה צעד קדימה כאשר הכיר בצורך בפירוק יישובים, ובעובדה שהשלום, ולא היישובים, הוא שיעניק את הביטחון", כתב "תשרין". "רבין יודע היטב כי השלום עם סוריה בלתי

(סוף בעמוד 10א)

מפקד רצועת עזה, תא"ל דורון אלמוג (במרכז), ואלוף פיקוד הדרום, מתן וילנאי (שני מימין), בוחנים את מקום הפיגוע בנוה דקלים. תצלום: דובר צה"ל

מת מפצעיו ילד מסג'עייה שנורה ע"י חיילים; בן 14 נפצע קשה מאש חיילים

2 מחבלים דקרו תושבת נוה דקלים; חייל גולני נפצע קשה מירי בשכם

מאת איתן רבין
מסופר הצבאי של "הארץ"

סיגל סופר, בת 23, תושבת ההתנחלות נוה דקלים שבגוש קטיף, נפצעה אתמול באורח בינוני מדקירות שני מחבלים שחדרו להתנחלות. תושבי ההתנחלות הרגו מחבל אחד ופצעו קשה את השני.

חייל צה"ל ליאור מזרחי, בן 20, נפצע אתמול באורח בינוני עד קשה מירית פלשתינאי בשכם.

שאפיק מאהר מחמוד אישאווה, בן 11 שנפצע בשבוע שעבר באורח קשה בראשו במהומות בשכונת סג'עייה שבעזה, מת אתמול מפצעיו בבית החולים תל השומר.

חילד נפצע מירית חיילים לעבר מיידי אבנים.

נער בן 14 נפצע אתמול באורח קשה מידי חיילים במחנה הפליטים אל בורייג' ברצועה. גורמים צבאיים מסרו כי צה"ל בודק את נסיבות פציעתו. נמסר כי במקום התקרית נראתה מכונית ישראלית.

ראו עמוד 2א

סופר נדקרה על ידי אחמד אל קידרה ומחמוד סוטאן, תושבי מחנה הפליטים חאן יונס, עד שהסכין שבידיהם נשברה. מתפללים שיצאו מבית כנסת הסמוך לביתה של סופר רדפו אחר המחבלים וירו לעברם. כתוצאה מהירויות נהרג סוטאן. אל קידרה נפצע באורח קשה.

המתנחלים סקלו באבנים את אל קידרה, שחולץ מהמקום על ידי כוחות צה"ל והועבר לבית חולים.

סופר הועברה במסוק לבית החולים סורוקה בבאר שבע, שם עברה כמה ניתוחים. מצבה מוגדר יציב.

ארגון החמאס קיבל על עצמו אתמול את האחריות לפיגוע בכתובות שצויירו על קירות בחאן יונס וברפיח ובהודעה מוקלטת שהעביר לקול ישראל בערבית.

צה"ל תגבר אמש את כוחותיו ואת הסיורים באזור גוש קטיף בעקבות חדירת שני המחבלים לנוה דקלים.

המתנחלים הביעו אתמול זעם על חדירת המחבלים לנוה דקלים. גורם בקרב המתנחלים אמר כי לפיגוע תהיה "תגובה הולמת".

כוחות הביטחון וצה"ל עורכים מצוד אחר המחבל שירה אתמול בחייל מזרחי בשכם.

המחבל, חמוש באקדח, נכנס אתמול בצהרים לסניף הדואר המקומי בשכם, הצמוד לתחנת המשטרה. הוא המחבל ירה לעבר עמדת הש"ג של תצפית צה"ל הממוקמת בסמוך לסניף הדואר, ופגע בצווארו של מזרחי, שפונה במסוק לבית החולים שיבא בתל השומר.

מזרחי נותח, ומבית החולים נמסר כי מצבו יציב וכי אין סכנה לחייו.

חייל שעמד על אחד הגגות באזור ירה לעבר המחבל, ולדבריו פצע אותו ברגלו. כוחות הביטחון עצרו באזור שכם חמישה חשודים במעורבות בפיגוע, ביניהם אחד פצוע, נבדקת מעורבותו הפצוע בירי.

כוחות צה"ל ביצעו במקום סריקות. על העיר שכם הוטל עוצר.

גורמים ביטחוניים מסרו אמש כי הפיגועים בסוף השבוע בשטחים בוצעו ככל הנראה בעקבות גל המעצרים של פעילי החמאס בשבוע האחרון.

דמשק (ע"ד). ארגון החמאס הודיע אתמול כי ישראל עצרה יותר מ-2,700 מתומכיו, וכי מסע המעצרים לא יעצור בעד הארגון מלבצע תקיפות בישראל.

בהודעה שהעביר החמאס לסוכנות רויטרס בדמשק נמסר כי בין העצורים רבים מהמגורשים הפלשתינאים שהורשו באחרונה לחזור לשטחים.

ישראל הודיעה בשבוע שעבר כי עצרה 362 פלשתינאים החשודים בפעילות בחמאס.

בהודעת החמאס נאמר כי "מדיניותו של הטרוריסט רבין יודעת שהמשך מסע המעצרים לא יפסיק את ההתנגדות העממית, ולא ישפיע על המבצעים הנועזים של עז א-דין אל קסאם".

רבין ייצא הבוקר לביקור ראשון של ראש ממשלה ישראלי ברוסיה

ילצין יציע לרבין שיתוף פעולה נגד הפונדמנטליזם האיסלאמי

מאת אלוף בן
מסופר המדיני של "הארץ"

נשיא רוסיה, בוריס ילצין, יציע לראש הממשלה, יצחק רבין, בפגישתם מחר במוסקווה, ליצור שיתוף פעולה אסטרטגי בין רוסיה לישראל, שבמרכזו האיום הטמון בפונדמנטליזם האיסלאמי. מנהיגי רוסיה יאמרו לרבין, כי הם מודעים לכך שישראל מקיימת מערכת הדוקה של יחסים אסטרטגיים עם ארה"ב, אך אין זו סיבה שלא לקיים שיתוף פעולה אסטרטגי רוסי-ישראלי - גם אם לא באותה רמה. לדעתם, היחסים החדשים בין רוסיה לישראל אינם צריכים לפגוע בקשריה של ישראל עם ארה"ב.

סגן השגריר הרוסי בישראל, ד"ר ולדימיר נוסנקו, אמר ל"הארץ" כי "עלינו לראות את העתיד ביחסי שתי המדינות. היום אנחנו עוסקים הרבה בתהליך השלום ובהידוק הקשרים הדו-צדדיים, אבל בעתיד נוכל לשתף פעולה בתחומים רבים. אנו מצפים לשיחות קונסטרוקטיביות עם רבין בעניין זה".

רבין ייצא הבוקר לביקור הראשון של ראש ממשלה ישראלי ברוסיה, שיימשך ארבעה ימים. הוא יבקר במוסקווה ובסנט פטרבורג, ייוועד לשיחות מדיניות עם מנהיגי רוסיה, ויתארח בקהילות היהודיות בשתי הערים.

במוסקווה ייפגש רבין עם הנשיא ילצין, ראש הממשלה ויקטור צ'רנומירדין, שר החוץ אנדריי קוזירב, שר ההגנה פאבל גראצ'וב ויו"ר שני בתי הפרלמנט. השיחות המדיניות יתמקדו בשלושה תחומים: תהליך השלום, הידוק היחסים בין שתי המדינות, והמאבק נגד האנטישמיות. בפגישה עם צ'רנומירדין ייחתמו סדרת הסכמים לשיתוף פעולה.

לדברי נוסנקו, "זהו זמן טוב לביקור רבין במוסקווה ולפגישתו עם הנשיא ילצין. טוב שהנשיא עצמו יסביר, שזוהי רוסיה חדשה, עם משטר חדש ומדיניות חוץ חדשה לחלוטין".

מנהיגי רוסיה יבהירו לרבין, כי הם נחושים בדעתם למלא תפקיד פעיל בקידום תהליך השלום, ולהעניק תוכן ממשי להפקידה של רוסיה כשותפה בתהליך לצד ארה"ב.

"נהיה פעילים מאוד, כדי לסייע לשני הצדדים למצוא את הדרך לשלום ולהסדר", אמר נוסנקו. לדבריו, רוסיה מילאה תפקיד חשוב בהחזרת אש"ף לשיחות לאחר הטבח בחברון.

הדיון על תהליך השלום יתמקד בקידום המשא ומתן עם סוריה. הרוסים יאמרו לרבין, כי הם יפעלו לשכנע את נשיא סוריה, חאפז אל-אסד, שהגיע הזמן לפתוח במו"מ רציני עם ישראל. צפוי גם כי רבין ישמע במוסקווה תגובה חיובית להצהרתו בדבר נכונותו לפינוי יישובים מהגולן תמורת שלום.

בדיונים שהתקיימו לפני הביקור, החליט רבין שלא להציע לרוסים תוכניות לשיתוף פעולה ביטחוני, בעיקר כדי שלא לעורר רוגז בארה"ב וטענות אפשריות שם על "דליפת" טכנולוגיה אמריקאית רגישה לידי הרוסים.

היום יגיע רבין בצהרים למוסקווה, ויתקבל במסדר צבאי. לאחר מכן יבקר בבית הכנסת המרכזי של מוסקווה וייפגש עם יהודי העיר. בערב יתארח ב"בולשוי".

נציגי הפתח ועז א-דין אל-קסאם הודיעו כי הרג משתפי הפעולה ייפסק לחודש
עמ' 3א

5 מבוקשים לשעבר, הקשורים לפתח, חזרו לרצועה
עמ' 3א

החייל שחר סימני שנרצח על ידי מחבלים הובא למנוחות בבית העלמין באשקלון
עמ' 4א

ביהמ"ש ידון בעתירת "חיים חדשים בהסתדרות" לאפשר לה את השימוש באותיות "רמון" בבחירות להסתדרות
עמ' 5א

הרופאים מאיימים לשבות מחרתיים ל-24 שעות
עמ' 6א

מאנדלה קורא לתומכיו להתכונן לשלוט בדרום אפריקה
עמ' 7א

משבר חמור בשיחות בין רוסיה לאוקראינה על חלוקת צי הים השחור
עמ' 12א

בגליון זה 28 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	2.9910	+0.64%
שחור	3.03	—
סל יציג	3.2289	+0.49%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות אל פסק ON-LINE
גמאטרוניק
טל': 02-821777

מת ריצ'רד ניקסון

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" בוואשינגטון

ריצ'רד ניקסון, הנשיא ה-37 של ארה"ב, מת ביום ששי בלילה בבית חולים בניו יורק בגיל 81.

ניקסון ייטמן ביום רביעי בספריה על שמו בעיר הולדתו יורבה לינדה בקליפורניה, לצד אשתו שהלכה לעולמה לפני פחות משנה.

נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, הכריז על יום אבל ודגלי ארה"ב הורדו אתמול לחצי התורן באתרים ציבוריים. קלינטון הודיע כי ישתתף בטכס הלוויה ובוואשינגטון נערכים לבואם של עשרות ראשי מדינות ואישים מכל רחבי העולם.

עם מותו של ניקסון נותרו בחיים ארבעה נשיאים לשעבר של ארה"ב (ג'ראלד פורד, ג'ימי קארטר, רונלד רייגן וג'ורג' בוש). כולם פירסמו אתמול הודעות צער על מותו של הנשיא הראשון והיחיד בתולדות ארה"ב שנעקר מהבית הלבן שלא במצוות החוקה או הבוחר.

ראו עמוד 11א

בימים האחרונים הרבו אמצעי התקשורת בארה"ב להלל את תרומתו של ניקסון לסיום המלחמה הקרה, לפריצת המחסום לסין וליציאה של כוחות ארה"ב מוויטנאם, על חשבון אזכור פרשת ווטרגייט.

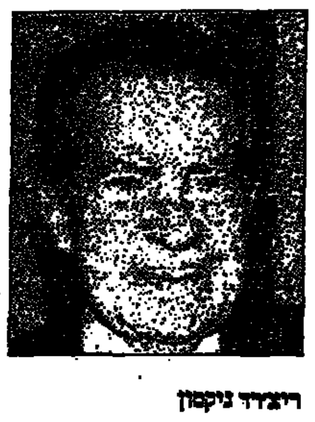

ריצ'רד ניקסון

העיתון "וואשינגטון פוסט", שחשף את שערוריית האזנות הסתר במטה המפלגה הדמוקרטית בוואשינגטון, תיאר בעמוד הראשון בהרחבה את כושר השרידות והנחישות היחודי של ניקסון. לעומתו לא הצליח "ניו יורק טיימס" לעדכן את קוראיו בידיעה על מותו של ניקסון, אף שהנשיא לשעבר מת בניו יורק בשעה 9.08 בערב (שעון החוף המזרחי).

קלינטון כינס אתמול מסיבת עיתונאים כדי להביע את צערו על מותו של ניקסון. קלינטון ציין במיוחד את העצות הטובות שקיבל מניקסון בשנה האחרונה, ואף בחודש שעבר (בנושא הרוסי). הוא אמר שהאומה האמריקאית חייבת רבות לאיש על שירותיו הנאמנים.

קלינטון הוסיף כי מעטים בהיסטוריה של ארה"ב השאירו את חותמם על תקופתם כפי שעשה ניקסון.

(ע). ראש הממשלה, יצחק רבין, פירסם אתמול הודעת אבל על מותו של ריצ'רד ניקסון.

בהודעה נאמר: "ראש הממשלה, שרים, ממשלת ישראל והמדינה, משתתפים באבלה של האומה האמריקאית עם מותו של הנשיא לשעבר ניקסון. לישראל אבד אחד מגדולי ידידיה, אשר מבחנו הגדול היה בעת צרה, והוא עמד בו בכבוד.

"במלחמת יום הכיפורים היה ניקסון הקשר שהניע את הרכבת האווירית לסיוע לישראל באמצעי לחימה בשעות הקשות. תרומתו לביצור ביטחונה של ישראל ראויה לכל הוקרה שלנו ולעולם אבד מדינאי חשוב ורם מעלה, שסלל נתיבים מדיניים לעצמו, בעיקר לסין".

נשיא המדינה, עזר ויצמן, פירסם גם הוא הודעת אבל.

בהודעה נאמר: "נשיא המדינה מביע את צערו על מותו של ריצ'רד ניקסון ושולח תנחומים למשפחה ולעם האמריקאי.

"העם בישראל יזכור תמיד את מנהיגותו של ניקסון ואת עמידתו של ארה"ב לצד ישראל בימים הקשים של מלחמת יום הכיפורים".

בתשובה לשאלת כתב ישראלי

שר החוץ האיראני: אין שבויים ישראלים על אדמתנו

גורם ישראלי: איראן אחראית לנעדרים

מאת איתן רבין
מסופר הצבאי של "הארץ"

בתשובה לשאלת כתב גלי צה"ל, אודי סגל, במסיבת עיתונאים בבנקוק, מדוע ממשיכה איראן להחזיק בנווט הישראלי רון ארד, אמר אתמול שר החוץ האיראני, עלי אכבר ולאיאתי, כי הוא "מכחיש באופן נחרץ כי ישנם שבויים ישראלים על שטחה של איראן".

זו הפעם הראשונה ששר החוץ האיראני עונה לכתב ישראלי באופן פומבי ומגיב על הטענה שאיראן מחזיקה בשבויים או בנעדרים ישראלים. בתגובה לדבריו של ולאיאתי אמר אתמול גורם ישראלי בכיר, כי מבחינת ישראל איראן אחראית לשבויים ולנעדרים.

דבריו של ולאיאתי, אמר הגורם, "לא מסירים מהאיראנים את האחריות לשבויים והנעדרים הישראלים; יכול להיות שאין שבויים ונעדרים על אדמת איראן, אבל אנו רואים באיראן אחראית לפרשה".

ולאיאתי. תגובה פומבית

לדברי הגורם הישראלי, ישראל ממשיכה לטפל בכל המישורים בנושא השבויים והנעדרים, בכלל מאמץ מיוחד במישור הבינלאומי, על מנת לסיים את הפרשה.

46,000 הורים בחרו גם השנה במעונות היום של נעמת כבית שני לילדיהם.

46,000 הורים, שלא מסתפקים ברמת חינוך של "בערך" או "כמעט", אינם צריכים קמפיין בחירות, כדי לדעת שיש אמת בנעמת.

ואת?

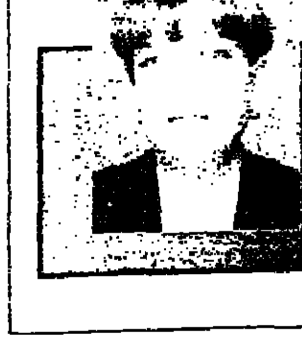

עו"ד עפרה פרידמן
יש אמת בנעמת

משפטו של ארנסט יפת ייפתח הבוקר בירושלים

מאת משה ריינפלד

משפטו של ארנסט יפת ייפתח הבוקר בבית המשפט המחוזי בירושלים. יפת, שהיה יו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי ומנכ"ל ראשי של הבנק בשנות ה-70 ובראשית שנות ה-80, עומד לדין על חלקו בוויסות המניות. הוא מואשם באותן עבירות, שבהן הורשעו לפני כחודשים, במשפט הבנקאים, מרדכי איינהורן, שהיה יד ימינו של יפת בבנק לאומי בתקופת הוויסות, ורפאל רקנאטי, שמילא בבנק דיסקונט באותה תקופה תפקידים מקבילים לאלו של יפת בבנק לאומי.

ראו ידיעה בעמ' 6א

השופטת מרים נאור, שתשפוט גם את יפת, גזרה בחודש שעבר על איינהורן ורקנאטי את העונש הכבד ביותר במשפט הבנקאים: שמונה חודשי מאסר בפועל, שנתיים מאסר על תנאי ו-600 אלף שקל קנס.

נראה כי משפטו של יפת יהיה קצר, משום שלפי הסכם שנעשה בין הסניגוריה לבין התביעה ישמש חומר הראיות של משפט הבנקאים גם את משפט יפת. המשפט היה אמור להיפתח כבר לפני שבוע, אך על פי בקשת הסניגור דחתה השופטת נאור את המועד להבוקר בשעה 10:30.

ועדת החקירה הממלכתית לעניין ויסות מניות הבנקים, בראשות השופט ד"ר משה בייסקי, כתבה במסקנותיה: "למר יפת היה מעמד מיוחד ובכיר במערכת הבנקאות, והוא בעל השפעה רבה בחוגי הכלכלה. אין אנו מהססים לומר כי לעמדתו של יפת נגד הפסקת הוויסות היתה השפעה גם על בנקים אחרים שסירבו להפסיק מהוויסות".

יפת לא עמד לדין עם יתר הבנקאים משום שלא התייצב לפתיחת המשפט, והתביעה מצדה לא עשתה מאמצים של ממש לגרום להתייצבותו. בשמונה השנים שעברו שהה יפת בארה"ב, ורק כאשר עמד משפט הבנקאים להסתיים גילה נכונות לשוב לארץ.

יפת, שבימים אלה מלאו לו 73, לקה לפני כחצי שנה בהתקף לב.

עשרות נהרגו בגוראז'דה בהרעשה של הסרבים, שהתעלמו מאולטימטום נאט"ו

מאת יהודית וינקלר ועקיבא אלדר

ברית נאט"ו איימה שלשום לפתוח בהתקפה אווירית נרחבת על מטרות הסרבים, אם לא יכבדו את הסכם הפסקת האש בגוראז'דה הנצורה ולא יסיגו את כוחותיהם עד שלוש לפנות בוקר (שעון ישראל) למרחק של שלושה ק"מ ממרכז העיר. מטוסי הברית באיטליה הועמדו מיד בכוננות.

ראו פרשנות בעמוד 12א

בסוף השבוע הכריז האו"ם על חמש ערים בבוסניה, (מלבד סרייבו) בהן מוצבים חיילי או"ם, כ"אזורים מוגנים" הנתונים להגנת הכוח האווירי של נאט"ו. מדובר בראש וראשונה בגוראז'דה וכן בסרברניצה, טוזלה, ביהאץ' וז'פה. ראשי נאט"ו שהתכנסו לדיון מיוחד בסוף השבוע בבריסל גם דרשו מהסרבים להרחיק עד יום שני בבוקר את הנשק הכבד שלהם למרחק של 20 ק"מ מגוראז'דה.

לפני סגירת הגליון נמסר, כי הסרבים הסכימו לקבל את תנאי האו"ם ולהסיג את כוחותיהם למרחק של 3 ק"מ מגוראז'דה. בהודעה שנמסרה מטעם האו"ם בזאגרב נאמר עוד, כי הסרבים הסכימו להסגת כוחותיהם לפריסת חיילי האו"ם.

עד למסירת הודעה זו ולמרות האולטימטום, נמשכה אתמול ההפגזה הכבדה של הסרבים על גוראז'דה שגרמה למותם ולפציעתם של עשרות בני אדם. משקיפים צבאיים של האו"ם וראש עיריית גוראז'דה, דיווחו על אש ארטילרית ואש טנקים שפגעה בעיר כמה שעות לפני כניסת הפסקת האש לתוקף. מדיווחים שהגיעו מגוראז'דה הנצורה למערב אירופה באמצעות חובבי רדיו, עולה, כי הסרבים המטירו אתמול כ-300 פגזים על מרכז העיר, ובכלל זה חזרו למקד את האש על בית החולים. רופאים ומתנדבים סיפרו, כי עוצמת האש הארטילרית של הסרבים כל כך חזקה, עד שאין כל אפשרות להגיע לפצועים ולפנות אותם למקומות מחסה. 65 אלף תושבי העיר איבדו כל תקוה להיחלץ מהמצור הסרבי ההולך ומתהדק, עם התקדמותו של כוח הרגלי.

הבית הלבן פרסם אתמול כשעה לפני פקיעת האולטימטום, אזהרה חמורה לסרבים, כי הפצצות אוויריות יהיו בלתי נמנעות אם יוסיפו להתעלם מהאולטימטום של נאט"ו. הנשיא קלינטון קיים אתמול שורת התייעצויות עם צמרת הממשל לביטחון לאומי כדי לגבש עמדה ערכית נוכח הידיעות על נכונות סרבית להפסקת אש. יועצו של הנשיא, דייוויד גרגן הציע שלא להפוך את העניין ל"מבחן גבריות", אלא לנהוג בחוכמה. בראיון לרשת הטלוויזיה אמר גרגן, כי הסרבים יכולים לצפות לתגובה של נאט"ו אם ימשיכו בהתנהגותם. עדיין לא ברור מתי יחולו התקיפות האוויריות, אך מקורות בוואשינגטון הבהירו, כי כנראה ש"מדובר בעניין של זמן בלבד".

ההודעה שנמסרה מזאגרב עדיין אינה מבטיחה דבר שכן גם ביום שישי השנה בבלגראד הפסקת אש בנוכחות של שליחו המיוחד של מזכ"ל האו"ם, יאסושי אקאשי. אקאשי נפגש עם נשיא סרביה, סלובודן מילושביץ', ועם מנהיג

(סוף בעמוד 10א)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שיחת היום / עם ג'ק שטיין

על נשיא ארה"ב לשעבר, ריצ'רד ניקסון

תמיכה בלתי מעורערת בישראל

האם בנציג הבכיר ביותר של יהדות ארה"ב מול הבית הלבן בתקופתו של ניקסון, נתקלת בהתנהגות שמאשרת את הגדרתו "אנטישמי"?

אני מודע ללשון שבה השתמש מדי פעם ברבנו. על יהודים אך זה לא הופך אותו לאנטישמי. הרקורד של ניקסון מעמיד אותו בשורה הראשונה של הנשיאים שתמכו בישראל. בכל המגעים שקיימתי אתו לא נתקלתי בשום יחס לבד מגישה ישירה ועניינית. לא הבחנתי אצלו בעוינות כלפי בגלל העובדה שאני יהודי.

הוזמנתי לפגישה עם ברז'נייב, ניקסון הציג אותי כמנהיג של הקהילה היהודית, ושוחחנו על תיקון "ג'קסון ונ'יק" (התניית סיוע אמריקאי לבריה"מ בפתיחת השערים ליהודים). היו לנו חילוקי דעות אתו סביב התיקון הזה. ניקסון חשב שזה יזיק ליחסים עם בריה"מ וטען שמספיקה מכסה של 35 אלף אישורי יציאה.

האם הזמן לך לעקוב אחריו מקרוב גם בתקופה שבה היה רדוף בפרשת ווטרגייט?

הוא היה אדם ישיר אך פרשת ווטרגייט יצרה כמובן מתחים נוספים סביבו. אני זוכר היטב את

ג'ק שטיין היה יו"ר ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים בתקופת נשיאותו של ריצ'רד ניקסון

התמונה כשישבתי עם חברי לוועידת הנשיאים בבית הלבן לעוד דיון על תיקון ג'קסון וניק. ניקסון הגיע לפגישה אחרי שנועד עם היו"ר... תוקף המיוחד ההעצבנות ניכרה בהתנהגותו.

לעומת זאת, לאחר פרוץ מלחמת יום כיפור השתתפתי בישיבה שבה ציווה על קיסינג'ר לשלוח לישראל את כל מטוסי התובלה שתות ידם, כאשר הפנטגון הציע להסתפק בשלושה מטוסים בלבד.

האם התרשמת מיחס רגשי כלשהו ליהודים ולמדינתם, או שניקסון ראה בישראל עוד בעלת ברית מול הגוש הקומוניסטי?

ההגדרה המתאימה לדעתי היא תמיכה בלתי מעורערת, שמבוססת על אמונה עמוקה במאזן הכוחות בין שתי המעצמות. הייתי נוכח כאשר ניקסון רמז לגולדה כי בתמורה לוויתור על יוזמת ג'קסון וניק, תקבל ישראל עוד מנה של נשק אמריקאי. גולדה, אגב, השיבה שגורלו של יהודי אחד חשוב בעיניה יותר מכל הנשק שבעולם. לעומת זאת, כאשר בריה"מ איימה להתערב במלחמת יום כיפור בניסיון לחלץ את הארמיה השלישית, הוא העמיד בכוננות את הכוח הגרעיני האמריקאי.

במשקף פוליטי רחב, האם אתה סבור שווטרגייט תעמיד בצל את פועלו של ניקסון?

אני חושב שהוא ייזכר בזכות המעשים החשובים שלו בגזרה המדינית – סין, בריה"מ והיציאה מווייטנאם – אבל פרשת ווטרגייט לא תישכח במהרה.

מאת עקיבא אלדר

רב התנחלות נוה דקלים: המסקנה מהדקירה – להפסיק את המו"מ לשלום

התוקף, שנורה ונהרג, ביקש מחבריו: אם אמות, תאמרו שהייתי בחמאס

מאת עמירה הס

"אנחנו מרגישים שכל יום אנחנו חיים בנס", אמר אתמול הרב משה הרשטיק מהתנחלות נוה דקלים, לאחר פציעתה של סיגל סופר. "יש הרבה כוחות צבא, אבל איננו מרגישים שיש ביטחון. זו עונה, אשה שרצתה לנסוע לכפר דרום, חיפשה ליווי".

לדעת אנשי היישוב, אומר הרב הרשטיק, ישנה התערערות ברורה במצב הביטחון, ולא צפוי שיפור. הפתרון, אמר, הוא "להפסיק את כל מהלך השיחות, שמחלישות את העם.

"הממשלה הזאת משחקת באש, מפקירה דם"

"אני יכול להגיד לממשלה שהיא משחקת באש, מפקירה דם. אנחנו מרגישים כבנים חורגים לה, אם כי איננו מרגישים שהיא ממשלה חורגת לנו.

"הדם של כל אדם במדינה הוא אחריותה הישירה, ויבוא יום, והיא תתן את הדין על כל אשר שנהרג", אמר הרשטיק, העובד בבית הוראה ואורך שבכפר דרום.

היום יקיימו תושבי גוש קטיף, ובעיקר אנשי נוה דקלים, שביתת שבת מול משרד ראש הממשלה, בזמן ישיבת הממשלה.

אחר כך יפגינו צעירי הגוש מול בית ראש הממשלה.

את ההפגנה תיכננו כבר בשבוע שעבר, לאחר שאש נורתה על מכר בית בכביש כיסופים ובה מתנחלים מתנים.

המפגינים יציגו לקריית הממשלה את המכונית שנפגעה בירי.

"תוך כמה ימים היו שני פיגועים במקומות שנחשבו עד כה בטוחים – ציר כיסופים ולב היישוב", אמרה אתמול דתיה הרשקוביץ, חברת מזכירות. כמות החיילים באזור "מרהימה", ובכל זאת, "המחבלים צפרים תאצה בעוד הצבא לא שולט, משום שהוא כבול בהוראות ממשלה מגבילות.

"החיילים מסיירים, אבל הבעיה היא שלפי ההוראות הם אינם יכולים לפתוח באש כל עוד מחבלים שזוהו אינם מסכנים את חייהם".

עם זאת, אמרה הרשקוביץ, אתמול לא היו חיילים בסמוך למקום הפיגוע.

הוקם בית אבלים

מרמקולים במסגדים בחאן יונס הודיעו כי החמאס היה אחראי לפיגוע.

בית אבלים הוקם ליד ביתו של התוקף שנהרג, מחמוד ג'מאל טומאן.

למשפחה נודע על הריגתו בשעה 6 בערב. טומאן היה בן 18, תלמיד בכיתה אחרונה בבית הספר "הארון אל רשיד" בשכונת אמל.

לדברי אחד מחבריו, שבא לסוכת האבלים אמר טומאן לפני ארבעה ימים: "אני צריך למות, ואם אמות, תגידו שהייתי בחמאס".

התוקף השני, שנפצע, אחמד אל קידרה, לומד באותה כיתה. בנוה דקלים אמרו כמה מהמתנחלים שהשניים מוכרים, משום שעבדו בגדיד תמרים, ו"פעולה כזו מצריכה תצפיות מוקדמות והכרות עם המקום".

לנוה דקלים הגיעו אתמול אלוף פיקוד דרום, מתן וילנאי, ותא"ל דורון אלמוג מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה, שהבטחתם לעשות כמיטב יכולתם "לא הרגיעה את המתיישבים", כדברי הרשקוביץ.

"לשנות את ההוראות לפתיחה באש"

התביעה המרכזית מהממשלה, אמרה, היא להפסיק את המשא ומתן כל עוד אין ביטחון לאזרחים משני עברי הקו הירוק, לשנות את הוראות הפתיחה באש, לפעול בתוך הערים: "לא לשחרר אסירים – לא מהפתח ולא מהחמאס, "כי בכמה מהפיגועים האחרונים השתתפו אנשים ששוחררו ממאסר לא מזמן".

פיגועים בגוש קטיף ובשכם

תצלום: אלכס ליבק

סיגל סופר, שנדקרה בנוה דקלים. מבית החולים סורוקה בבאר שבע נמסר כי במצבה חל אמש שיפור קל, וכי הוא בינוני ויציב

שני מחבלים חדרו לנוה דקלים ודקרו את סיגל סופר 9 פעמים, עד שהסכין נשברה

מצב הפצועה בינוני. תושבי ההתנחלות הרגו מחבל ופצעו קשה את השני. חמאס קיבל אחריות לפיגוע

מאת איתן רבין

סיגל סופר, בת 23 מהתנחלות נוה דקלים שבגוש קטיף, נדקרה אתמול כתשע פעמים באזור בית הזוה על ידי שני מחבלים שחדרו להתנחלות.

המחבלים, אחמד אל קידרה ומחמוד טומאן, תושבי מחנה הפליטים חאן יונס, דקרו את סופר עד שהסכין שבידיהם נשברה.

סופר, שאיבדה דם רב, נפצעה באורח בינוני. מתנחלים שיצאו מבית הכנסת הסמוך לביתה של סופר שמעו את צעקותיה ומיהרו למקום. הם ראו את המחבלים נמלטים, רדפו אחריהם וירו לעברם. כתוצאה מירייה אחד המתנחלים נהרג טומאן.

אל קידרה נמלט עד גדר ההתנחלות, שם נורה ונפצע באורח קשה. המתנחלים סקלו באבנים את אל קידרה, שחולץ מהמקום על ידי כוחות צה"ל והועבר לטיפול בבית חולים.

ארגון החמאס קיבל על עצמו אתמול את האחריות לפיגוע, בכתובת שצוירה על קירות בחאן יונס ובהודעה מוקלטת שהועברה לקול ישראל בערבית.

סגן אלוף דני, מפקד בגזרה, סיפר כי "אתמול ב-9.50, חדרו שני מחבלים ליישוב נוה דקלים מצדו המערבי. הם עברו מתחת לגדר ורצו בריצות לעבר הבתים הנמצאים בדרום-מערב היישוב.

"הם חיפשו קרבן באזור הנטוש ולא מצאו, ואז נכנסו לאזור המגורים, שם נתקלו במעשבת סיגל סופר בחצר ביתה. הם דקרו אותה בסכין, והיא נאבקה אתם.

"לאחר שדקרו את סופר הם ברחו לכיוון בית הכנסת, הממוקם מזרחית ליישוב, כדי להסתתר במקום. בשר לב זה החלו תושבים רבים להגיע לביתה של סופר, ולאחר שהבחינו כי היא נפצעה, פינו אותה לטיפול רפואי.

"עשרות תושבים מהיישוב, שהחלו בחיפושים אחר שני המחבלים, הבחינו בהם ופתחו בירי לעברם. אחד המחבלים נהרג, השני נפצע", סיפר סגן אלוף דני.

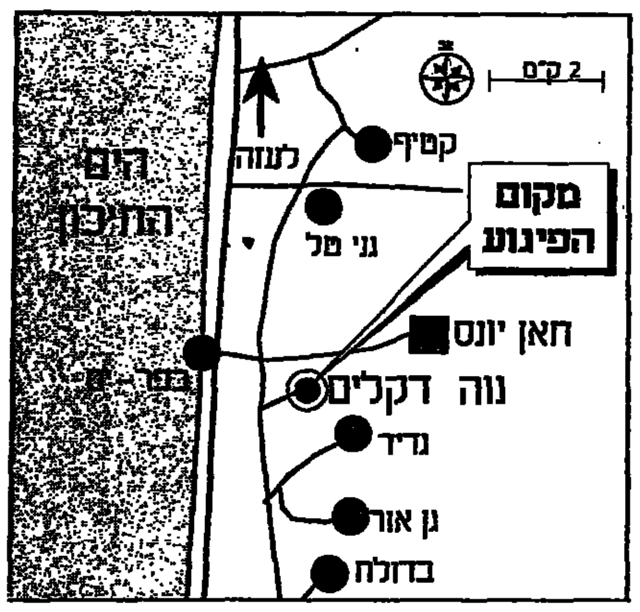

לנוה דקלים הגיע כוח של צה"ל, שסגר את האזור ופתח בסריקות. חיילים הבחינו במתנחלים היורים לעבר המחבלים, ואחד החיילים הכריז כי אחד המחבלים שוכב פצוע ועשרות מתנחלים מנסים לפגוע בו. החיילים חילצו את הפצוע, שהועבר לבית חולים.

סגן אלוף דני אמר כי "גדר היישוב לא נפרצה. אני מעריך שכתוצאה ממפגש החול הקשות שהיו כאן שלשום נחשף חלקה התחתון של הגדר, ודרך הפתח המחבלים חדרו ליישוב".

לנוה דקלים הגיע אלוף פיקוד דרום, מתן וילנאי, שתחקר את הכוחות ושוחח עם המתנחלים.

המתנחלים הכינו אתמול דגל על חדירת המחבלים לנוה דקלים. גורם בקרב המתנחלים אמר כי לפיגוע תהיה "תגובה הולמת".

אמנון יוסף מוסר: סיגל סופר הועברה במסוק לבית החולים סורוקה בבאר שבע, משם נמסר כי במצבה חל אמש שיפור קל, וכי הוא בינוני ויציב. סופר הגיעה לבית החולים כשהיא בהכרה ומנשמת. בבדיקה שנערכה לה התברר כי החתכים שנגרמו כתוצאה מהדקירות אינם עמוקים.

חייל נפצע קשה מיריות ערבי בשכם; מת מפצעיו ילד מסג'עייה שנורה בידי חיילים

מאת איתן רבין
סופר הצבאי של "הארץ"

ליאור מורחי, חייל צה"ל המשרת בחטיבת גולני, נפצע אתמול באורח בינוני עד קשה מכדור שירה בו מחבל בעיר שכם. כוחות הביטחון וצה"ל עורכים מצוד נרחב אחר המחבל.

שאפיק מאהר מחמוד אישאוזה, בן 11 שנפצע בשבוע שעבר באורח קשה בראשו בהמהומות בשכונת סג'עייה שבעזה, מת אתמול מפצעיו בבית החולים תל השומר. הילד נפצע מיריות חיילים לעבר מיידי אבנים.

נער בן 14 נפצע אתמול באורח קשה מירי חיילים במחנה הפליטים אל בורייג' ברצועה. גורמים צבאיים מסרו כי צה"ל בודק את נסיבות פציעתו. נמסר כי במקום התקרית נראתה מכונית ישראלית.

מתחקיר ראשוני עולה כי מחבל חמוש באקדח נכנס אתמול ב-11 בצהרים לסניף הדואר המקומי בשכם, הצמוד לתחנת המשטרה. המחבל המתין כמה דקות וירה לעבר עמדת הש"ג של תצפית צה"ל הנמצאת בסמוך לסניף הדואר.

אחד מהכדורים פגע בצוואר של ליאור מורחי, שפונה במסוק לבית החולים שיבא בתל השומר. מהתחקיר עולה כי המחבל ירה מחלון סניף הדואר לעבר עמדת התצפית כשהיה במרחק של שני מטרים ממורחי. מורחי נותח, ומבית החולים נמסר כי מצבו בינוני עד קשה ויציב.

תצלום: דובר צה"ל

אלוף מופז משוחח עם חיילים במקום הפיגוע בשכם. על שכם הוטל עוצר

המחבל ברח מהמקום, ככל הנראה בסיוע תושבים מקומיים. למקום הפיגוע הגיעו כוחות גדולים של צה"ל, שסגרו את האזור ופתחו בסריקות. על שכם הוטל עוצר.

מהתחקיר עולה כי חייל שעמד על אחד הגגות באזור הבחין במחבל הבורח, ירה בו, ועל פי דיווח של החייל פצע אותו ברגלו, אך למרות הפציעה הצליח מבצע הפיגוע להימלט. כוחות הביטחון עצרו באזור שכם חמישה חשודים במעורבות בפיגוע, ביניהם אחד פצוע, נבדקת מעורבות הפצוע בירי.

למקום הפיגוע הגיעו קצינים בכירים מפיקוד מרכז, ביניהם מפקד כוחות צה"ל בגדה, האלוף שאול מופז, שפיקד אישית על הסריקות.

בעקבות תקרית הירי, ולמרות העוצר שהוטל על שכם, דווח אתמול על תקריות בעיר. גורמים פלשתיניים דיווחו כי בתקריות נפצעו שלושה תושבים.

בסוף השבוע אירעו תקריות של יידוי אבנים ברמאללה, שכם וג'נין.

גורמים פלשתיניים דיווחו כי גופתו של תושב חברון, בליירן עבד אל שהא, נמצאה במוסך ביציאה מהעיר לכיוון בית חגי. אל שהא נרצח בגלל חשד ששיתף פעולה עם השלטונות.

בג'באליה שברצועה נפצעו בסוף השבוע שני תושבים פלשתינאים בתקריות עם הצבא, כך דיווחו גורמים פלשתיניים.

צה"ל מבצע עבודות תשתית לבניית גדר אלקטרונית סביב התנחלויות גוש קטיף

מאת איתן רבין
סופר הצבאי של "הארץ"

צה"ל התחיל בביצוע עבודות תשתית ועפר לבניית גדר אלקטרונית מסביב להתנחלויות גוש קטיף, בדומה לגדר האלקטרונית שבנה צה"ל מסביב לרצועת עזה. הגדר, באורך של 22 ק"מ, תיבנה על ריגות מסביב לגוש, ואמורה להוות את האבטחה המרכזית מסביב להתנחלויות בגוש קטיף.

על פי תוכנית צה"ל, בניית הגדר אמורה להסתיים בשנת 95', בין החודשים פברואר-מאי, במקביל לסיום בניית הגדר מסביב לרצועת עזה. עלות הקמת הגדר מוערכת בכ-35 מיליון שקל. את הגדר בונה צה"ל, באמצעות מפקדת אגף אפסנאות, ולבנייתה לא נשכרו קבלנים מחוץ לצה"ל.

צה"ל הקים מערך של כ-15 מאחזים ותצפיות סמוך להתנחלויות לאורך גוש קטיף, לתגבור אבטחתן. גורם צבאי בכיר אמר אתמול כי הגדר אמורה אמנם לאבטח את ההתנחלויות נגד חדירות גורמים עוינים, אך לדבריו לא ניתן לסגור הרמטית את ההתנחלויות, וחלק מעול האבטחה יוטל על המתנחלים.

לדברי הגורם הצבאי, מחבלים הצליחו לחדור אתמול להתנחלות נוה דקלים לאחר שרוחות וסופות חול יצרו פתחים מתחת לגדר הקיימת, שדרכם הסתננו המחבלים.

כאשר צה"ל יסוג מעזה, ויתמקם לאורך ההתנחלויות בגוש קטיף, יתגבר צה"ל את סיוריו, ויתקיימו גם סיורים משותפים למג"ב ולפלשתינאים.

ההתנחלויות נצרים וכפר דרום מנותקות מגוש קטיף, ועבורן קיימים סידורי אבטחה נפרדים. בהתנחלות נצרים הקים צה"ל בסיס אבטחה מיוחד, וסלל כביש לתוך נצרים. צה"ל גם יציב פלוגת חיילים בתוך נצרים, שתאבטח את המתנחלים ואת תנועתם לאורך ציר התנועה.

גם בכפר דרום מתכנן צה"ל להקים מערך אבטחה מיוחד.

גורמים צבאיים מסרו כי מרגע נסיגת צה"ל מרצועת עזה האחריות לביטחון ההתנחלויות תהיה בידי הסיורים המשותפים של ישראלים ופלשתינאים מסביב להתנחלויות, והמתנחלים עצמם. לדבריהם, הסכנות העיקריות יהיו חדירות לתוך ההתנחלויות, וסכנת ירי של מבוקשי חמאס לעבר המאבטחים.

נעמת תנועת נשים עובדות ומתנדבות

טכס הענקת פרס ההתנדבות ע"ש בבה אידלסון ז"ל - תשנ"ד

יתקיים היום, יום ראשון 24.4.94 בשעה 16:30

ב"פנה הירוקה", מרכז לימודי א"י יפה, בשדרות רוקח 80, תל אביב.

דברי פתיחה: כרמלה אבנרי - מנהלת מדור ההתנדבות
דברים על בבה: דרורה מאיר - מזכ"ל נעמת
נימוקי ועדת השיפוט: אסתר הרליץ
דברי סיכום: עפרה פרידמן - יו"ר האגף למעמד האשה
בתכניות: קטעי נגינה בנבל וחליל צד
הענקת פרסים
הצגת "השליש השלישי" - תיאטרון הנפש
מנחה: חיה כהן - יו"ר האגף לאשה העובדת
הכניסה על פי הזמנות.

משרד החקלאות
האגף לשימור קרקע וניקוז

מניעת שריפות בשדות

עם בוא הקיץ קיימת סכנת שריפות בשדות.
הציבור והחקלאים נדרשים להקפיד על כל אמצעי הזהירות בכדי למנוע שריפות בשטחים חקלאיים, לסלק כל פסולת המשמשת מוקד לשריפות, להכין פסי בידוד נגד אש בצידי דרכים העוברים בשטחיהם, גבולות שדות ומטעים ולהחזיקם נקיים בהתאם לחוק למניעת שריפות בשדות תש"י - 1949 וכן לסייע בכיבוי שריפות.
יש לבקש רשיון לכל שריפה יזומה עפ"י חוק "למניעת שריפות בשדות תש"י - 1949"
מתן רשיונות אצל מפקחי הקק"ל לפי החבלים שלהלן:

א. חבל צפון:		
צפת:	אזור גליל מרכזי ומזרחי	06-972186
כברי:	אזור גליל מערבי	04-823275
צ. גולני:	אזור גליל תחתון	06-767482
נצרת:	אזור נצרת והכרמל	06-552899
ב. חבל מרכז:		
ב. נחמיה:	אזור החוף	03-9721143
ג. ישעיהו:	אזור עדולם	02-913786
יער השלום:	אזור ההר	02-731040
יוקנעם:	אזור חדרה מנשה	04-893118
ג. חבל דרום:		
גילת:	אזור באר שבע	07-923070
פלוגות:	אזור אשקלון	07-813272

החקלאים נדרשים להקפיד על בקשת רשיונות ועל מילוי התנאים.

ד"ר דן זוננבליק
מנהל האגף

חגית וגיורא רובננקו
חובקים באושר את בתם
תמר
אחות לליאור, יניב ושלומית

חישובית זהב
תוכנה להנהלת חשבונות וניהול עסק
לעצמאים ובעלי עסקים
הנהח"ש - חד-צדדית וכפולה • חשבוניות • בנקים • לקוחות/ספקים • מלאי
אלפי משתמשים • קלה ונוחה להפעלה • מאושרת ע"י מס-הכנסה
לקבלת תוכנת הדגמה חינם פקס 03-496119
מערכת מידע קולי 24 שעות 03-6476858
המחיר החל מ- 350 שקל כולל מע"מ
אוטוסופט
רח' הרוגי מלכות 7 תל-אביב טל' 03-6471486

לאמנון בר-טל
שא ברכות לזכייתך בפרס
מהנדס תעשיה וניהול המצטיין
על עבודתך בנושא
חלוקת ערכות המגן לאוכלוסיה
מחבריך
בחברת ארגון ומדעי ניהול יועצים בע"מ
חברת אמנת ניהול ומערכות בע"מ

מזג האוויר

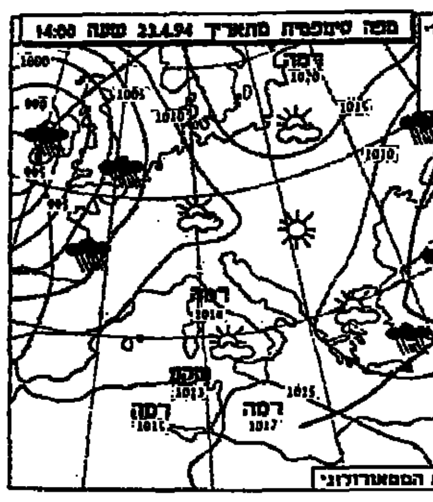

ירידה בטמפרטורות

היום יהיה מעונן חלקית עם ירידה קלה נוספת בטמפרטורות. הים יהיה גבה גלים. גובה הגלים מ-100 עד 150 ס"מ. טמפרטורת המים: 21 מעלות. תנשב רוח דרום מערבית עד מערבית, מתונה עד ערה, במהירות של 30 עד 40 קמ"ש, ויסודרו תנאים טובים לראייה.

תיאור המפה הסינופטית: שקע עמוק מעל אנגליה ומערב אירופה גורם שם למזג אוויר גשום. אזור לחץ גבוה מעל מרכז אירופה גורם למזג האוויר נאה שם. אפיק מטורקיה למזרח הים התיכון גורם להורדת אוויר קריר לאזורנו.

התחזית להיום

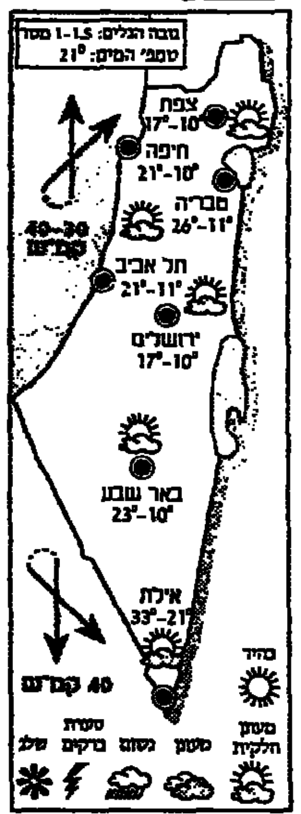

זריחת השמש - 06:02
שקיעת השמש - 19:15
זריחת הירח - 17:53
שקיעת הירח - 04:42

זיהום האוויר

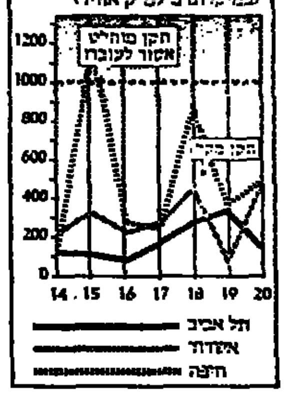

מפלס הכנרת

כמות המשקעים (במילימטרים)

משקעים ליום 24.4.94	הכמות שנמדדה	מתחילת העונה	ממוצע רב שנתי
חיפה	–	426	550
שדה דב ת"א	–	343	524
נתניה	–	442	571
הגליל (מצפה הרים)	–	657	908
ברוכיה	–	309	452
דגניה	–	494	408
ירושלים (עמק)	–	115	590
באר שבע	–	215	206
חוף עזה	–	64	405
אילת	–	93	31
יריחו	–	17	163

הטמפרטורות בעולם

תחזית להיום	מינימום	מקסימום	מזג האוויר
איסטנבול	11	15	גשם
אמסטרדם	12	17	גשם
אתונה	15	21	נאה
בודפשט	10	15	גשם
בוקרשט	9	15	גשם
בריסל	11	16	גשם
ברלין	8	21	נאה
וינה	8	21	נאה
ורשה	8	20	נאה
טורונטו	2	13	מעונן חלקית
יוהנסבורג	* 4	* 22	בהיר *
לונדון	11	15	גשם
ליסבון	13	17	גשם
מדריד	7	13	מעונן חלקית
מוסקבה	1	9	מעונן חלקית
ניו יורק	8	16	מעונן חלקית
ניירובי	* 15	* 23	מעונן *
פאריס	8	16	גשם
פראג	11	19	גשם
ציריך	9	19	מעונן חלקית
קהיר	13	24	נאה
קופנהאגן	11	21	נאה
רומא	11	19	מעונן חלקית

*טמפרטורות אתמול

ישראל הסכימה לשמור על חופש התנועה בין עזה ליריחו גם אם יוטל סגר בשטחים

השבוע תידון דרישת אש"ף להקים חברת תעופה, ולקבוע מים טריטוריאליים של 12 מייל ימי ברצועה

מאת אלוף בן

משלחות ישראל ואש"ף לשיחות קהיר יעשו השבוע מאמץ לסכם את הפרטים האחרונים של הסכם הנסי־גה מעזה ויריחו. לצד המשא ומתן על סעיפי ההסכם, נותרה למשלחות עוד עבודה טכנית רבה, כמו הכנת המפות הנלוות והתאמת הנספח הכ־לכלי שנכתב בשיחות פריס, להס־כם הכולל.

בסוף סיבוב השיחות האחרון הו־שלמה טיוטה ראשונה של גוף ההסכם, הנסיגה, הנספח הביטחוני והנספח האזרחי. הוועדה להעברת סמכויות המינהל האזרחי סיימה את דיוניה; השבוע יתכנסו הוועדות לענייני ביטחון, משפטים, העצירים לבניית אמון.

ישראל הסכימה להעניק לפלש־תינאים 3–4 "מעברים בטוחים" בין הרצועה לאזור יריחו, והתחייבה לשמור על חופש התנועה בין שני אזורי הממשל העצמי, גם אם יוטל סגר כללי על השטחים.

השבוע תוכנס בכתב "עסקת החד־בילה" שהציעה ישראל לפלשתינ־אים בשבוע שעבר, בקשר לסמכויות השיפוט של הממשל העצמי בעזה וביריחו, כלפי אזרחים ישראלים וזרים. ישראל הציעה להבחין בין תנועה על "הדרכים הצדדיות", המו־בילות להתנחלויות ברצועת עזה, וכביש הבקעה באזור יריחו – לבין יתר חלקי הממשל העצמי.

על פי ההצעה, תישאר האחריות ל"דרכים הצדדיות" בידי צה"ל, ול־משטרה הפלשתינית לא יהיו סמכ־ויות מעצר ובדיקה. בכל יתר שטחי האוטונומיה, תוכל המשטרה הפלש־תינית לעכב ולבדוק את זהותו של כל נהג או הולך רגל, בלי קשר לזהותו. מוסכם כי השיפוט במעצר ושיפוט אזרחים זרים, בכל הנוגע לקשר עם ארצותיהם, יישאר בידי ישראל.

שתי המשלחות יעשו מאמץ מיוחד כן לקידום הדיונים בוועדה המשפ־טית, המפגרת אחרי הוועדות האחרות. צוותי עבודה משותפים ינסו להשיג סיכומים בדבר משטר השליטה בים ובאוויר. אש"ף דורש להקים חברת תעופה פלשתינית, ולקבוע מים טריטוריאליים של 12 מייל ימי ברצועת עזה. ישראל הודיעה שרוחב המים הטריטוריאלי־ים ברצועה היה מאז ומתמיד רק 3 מייל ימי.

מבנה מועצת האוטונומיה

הוועדה הביטחונית תדון בסיכום פרטי הסדרי הביטחון בעזה וביריחו – כמו ניהול המעברים בין הרצועה לישראל, כללי ההתנהגות של צה"ל והמשטרה הפלשתינית בעת תקריות ופיגועים, ומפת התיחום של אזורי הביטחון בעזה, שנדחתה בידי אש"ף. בנוסח גוף ההסכם נותרו סעיפים מעטים שלא סוכמו, כמו מבנה מועצת האוטונומיה והסעיף שדן בסמכויות החקיקה שלה. ישראל דורשת זכות וטו לפסילת חוקים, שיסתרו את הצהרת העקרונות. לפני כחודשיים הושג סיכום, לפיו תוכל ישראל לערער בפני ועדה משותפת על חוקים בעייתיים, ובזמן הערעור תוקפא כניסת החוק לתוקף. אבל אז העלו הפלשתינאים קושי חדש: מה יקרה אם תתחלף הממשלה בישראל, הליכוד יעלה לשלטון וי־טיל באופן שיטתי וטו על כל החוקים שלהם? הבעיה עדיין ממתי־נה לפתרון.

בוועדה לצעדים בוני אמון הושג כבר לפני שבועיים סיכום עקרוני בדבר שחרור אלפי אסירים לאחר חתימת ההסכם, כאשר ישראל מתנ־גדת לשחרורם של מי שפגעו ביהודים, ביצעו פיגועים אחרי ה־13 בספטמבר 93', או משתייכים לאר־גונים המתנגדים להסכם. השבוע יהיה צורך לנסח את ההבנות בכתב, תוך עקיפת רגישויות רבות.

שני הצדדים יודעים כבר, שלא יספיקו להכניס הכל להסכם, והדיו־נים בחלק מהסעיפים יימשכו. עד כה לא הוחל למשל הדיון בהצבת נוכחות בינלאומית בעזה ויריחו, על פי הצהרת העקרונות, שנחתמה בין הצדדים (נוכחות כזו הוקמה רק בחברון ללא קשר להסכם עזה ויריחו).

בעיות רבות וכבדות משקל לא יוסכמו השבוע, ויושארו להכרעת שני המנהיגים – ראש הממשלה, יצחק רבין, ויו"ר אש"ף, יאסר ערפ־את. הם שיקבעו אם שוטר פלשתינ־אי יוצב על גשרי הירדן, מה יהיה גודלו הסופי של אזור יריחו, אם האוטונומיה תוכל להנפיק מטבע, בולים ודרכונים משלה, לקיים אזור חיוג בינלאומי נפרד מזה של ישר־אל, ואפילו איך ייקבע מעמד נפרד למעבר הגבול ברפיח, כפי שדורש אש"ף.

נייר מכתבים ל"יו"ר אש"ף" ול"נשיא פלשתין"

סוגיה אחרת שלא נפתרה עדיין היא בואו של ערפאת ליריחו. בדיו־נים על הסכם אוסלו הותנתה ישראל את כיבודו של ערפאת בויתורו על התואר "נשיא מדינת פלשתין". מאז לא עלה העניין לדיון. ערפאת שלח פעם מכתב לרבין על נייר מכתבים נשיאותי. ישראל הודיעה שלא תק־בל דואר כזה, ומאז מקפיד ערפאת על הפרדה: יו"ר אש"ף במגעים עם ישראל, ונשיא פלשתין במקומות אחרים.

סוף השבוע בטלוויזיה / אברהם טל

בסימן הגימיקים

"הלילה השישי", "ירושות הבידור", ערוץ 2; "יומן", "סוף שבוע", ערוץ 1.

ליל שבת עם גימיקים. גבי גזית הקרין פארודיה על תשדיר הבחירות של "חיים חדשים": חרדי ש"ס מקפצים ותוקעים בשופר כשברקע יאפים ויאפיות של רצ המפזזים בגרש נע (אלה מהתשדיר של רצ במערכת הבחירות הקודמת). מבדח מאוד. איזון המראה את הכרפלד מבשר שינויים מהפכניים בהתמודדות בישיבה מפוהקת של עסקני הוועדה המרכזת שהוטמעו תקעים בכוסות תה, לא קיבלנו. במקום, כמו להדגיש, שודר שוב תשדיר רצ'נג. כבר לא מצחיק.

אחרי ויכוח סרק מייגע ומיותר בין צ'יץ' וגנדי, צפינו בדיון כאוב על טיפול הממשלה בחזרות הנעדרים. שעה קלה לאחר שבחדשות נצפה שמעון פרס משים להבאתו אחת מסירות השעשועים של צ'אושסקו, בזמן פגישותיו עם יאסר ערפאת בבוקרשט, כינה אותו יונה באומל "בוגד". אינני מתלהב מהתנהגויותיו של פרס כלפי ערפאת, אבל המלים שהשמיע האב הפגוע עוררו אצלי את השאלה, עד היכן אין אדם נתפס על צערו. עם זאת מתמיה שכיסא נציג הממשלה באולפן נותר ריק.

כפיוויו למחזות שיירא לאחר פינוי הגולן שחזר פינוי אופירה בביקור של נתן זהבי, שלא שכח גם אחרי 12 שנים – כישראלי אמיתי – לרוץ ולספר למצרי כמה פעמים HE FUCKED בסוכת המציל. שארם פורחת.

בעיני, הכתבה המרכזית ב"יומן" היתה של יעקב אחימאיר, ששיחזר את טבח הארמנים בידי הטורקים ב־1915, והביא את תגובת השגריר הטורקי, הסבור כי במלחמה, מה לעשות, קורים דברים כאלה, ובכלל, המספרים מוגזמים. אני בטוח שבמשרד החוץ הטורקי יושבים אנשים חכמים, וראש הממשלה שלהם פקחית ומקסימה: איך לא עלה ברעתם שהגיע הזמן לשנות את ההתייחסות לזוועה?

אני מתקשה להאמין ששר הבינוי והשיכון לא מסוגל לעזור לבנו (בדרכים תקניות, כמובן) להשיג דירה והגימיק לא עבד עלי. בכתבה של אורית גלילי לא היה חדש: קרקעות, ביורוקרטיה, פועלים. הכל ידוע.

בנאמנות לתפקיד ראיתי אחרי זמן רב את שתי תוכניות הבידור, עם יאיר לפיד ודודו טופז. שתיהם טובים, אבל אין כטופז, שהוא לא רק מראיין אלא גם בדרן, המסוגל למלא בעצמו תוכנית של שעה וחצי. בדיון אינטליגנטי עם סוכן כדורגלנים אמר טופז מה דעתו על צרוחי "הרהרהר" (נגד שחקנים שחורים) מהיציעים, הפעם בלי להשתמש במילה צ'חצ'חים.

הערה בענייני חדשות: סיקור הלווייתו של שחר סימני ז"ל בערוץ 1 היה מכובד ומאופק; ערוץ 2 לא חסך מאתנו סצנות וקולות שאפשר בלעדיהם.

אחד מהמבוקשים שחזרו, עם בני משפחתו במעבר הגבול ברפיח

5 מבוקשים לשעבר, חברי ארגונים הקשורים בפתח, חזרו לרצועה

מאת עמירה הס

חמישה מבוקשים לשעבר, חברי ארגון הפתח – אנשי הפנתר השחור או נצי הפתח, שהוסקו מהרצועה בחמש השנים האחרונות, שבו אתמול לבתיהם.

לחמישה, ששהו באל־עריש, נודע על חזרתם הצפויה יום קודם לשיבתם. בני משפחותיהם שבו לפניהם.

פתחי אבו ראלי מרפיח, חבר הפנתר השחור, שהוסק מהרצועה לפני כחמש שנים, אמר לעיתונאים עם הגיעו לביתו: "השמחה איננה שלמה כל עוד לא שבים כולם, מכל הארגונים, וכל עוד לא ישוחררו כל האסירים, מכל הארגונים. רק כך יהיה שלום".

יחד אתו הגיעו דיאב אל משהרווי, מסג'עייה שבעזה; סמי אבו נחל ממחנה הפליטים שאטי, מוחמד עלאן מעזה ומאהר מעלאווה, מחאן יונס. לאף אחד מהם לא היה תפקיד מרכזי במיוחד.

נצי הפתח ועז א־דין אל־קסאם הודיעו כי הרג משתפי פעולה ייפסק לחודש

صادمنا / بعد دراسة متأنية لموضوع العملاء قررت حركتي فتح وحماس وقف قتل العملاء ابتداء من تاريخ ١٩٩٤/٤/٢٢ وحتى تاريخ ١٩٩٤/٥/٢٢ على أن يتم خلال هذا الشهر توحيد الجهود لمعالجة هذه الظاهرة وتدمج العملاء بقطع علاقاتهم مع أجهزة مخابرات العدو ... فرصة ربما أفضل لهم من جهنم الأعداء - وسيكون هذا الشهر بمثابة فرصة لمراجعة الحسابات وتحديد المواقف.

[illegible]

إننا ونحن نعلن لكم بشرى هذا الاتفاق الأخوي نؤكد لكم أن [illegible] الفلسطيني لا يمكن تجزئته [illegible] الكريم صلى الله عليه وسلم "مثل المؤمنين في توادهم وتراحمهم كمثل الجسد الواحد"

[illegible]

كتائب الشهيد / عز الدين القسام — الجهاز العسكري لحركة المقاومة الإسلامية "حماس" — فلسطين

صقور فتح — الجهاز العسكري لحركة التحرير الوطني الفلسطيني "فتح" — فلسطين

קטע מהכרוז המשותף של נצי הפתח והחמאס

מאת עמירה הס ויוסי טורפשטיין

נצי הפתח ופלוגות עז א־דין אל קסאם הודיעו על החלטתם המשות־פת להפסיק להרוג משתפי פעולה למשך חודש ימים, "בתנאי שבמהלך חודש זה יאוחדו כל המאמצים לטי־פול בתופעה זו". כן הם מייעצים למשתפי הפעולה "לנתק את קשרי־הם עם מנגנוני השב"כ של האויב". שתי הקבוצות אוסרות על כל אנשי־הן החמושים והמבוקשים להתערב מעתה והלאה בסכסוכים בין־משפח־תיים ובין־ארגוניים ולהביא את הטי־פול בהם לוועדות פיוס ובעת הצורך לדרגים הפוליטיים.

בכרוז שעליו חתומות שתי הקבו־צות, ושהופץ שלשום ברצועה, נכ־תב שנציגי שני הצדדים קיימו "ישיבה היסטורית" והגיעו להסכם "שנועד לחזק את האחדות הלאו־מית". הכרוז חוזר כמה וכמה פעמים על הקביעה שהדבר נחוץ כדי לסכל מזימות ישראליות לפלג את העם. הכרוז מפרט שש החלטות הנוגעות ליחסים בין שתי הקבוצות ולדרך התערבותן האלימה בבעיות המתעו־ררות ברצועה: להפסיק מיד את מסעי ההשמצות ההדדיים בין הפתח והחמאס, תוך כיבוד חופש הביטוי והדיעה לכול; לשים קץ לכל סכסוכי הדמים (שנבעו לאחרונה בין אנשים משתי הקבוצות); על "החמו־שים והמבוקשים משני הצדדים נאסר להתערב בפתרון סכסוכים משפחתיים ובין־ארגוניים".

הכרוז קרא לצמצם את מספר השביתות, להגביל את היקפן (ל־משל, רק בשכונת המגורים של ההרוג) ובמקרי חירום להכריז במשו־תף על קיום שביתה. תלמידי בתי הספר נקראים לא לנצל לרעה את ימי השביתות, לדבוק בלימודיהם ולהתנגד למי שמאלצם לשבות; שתי הקבוצות מתחייבות לחדול מהריגת משתפי פעולה למשך חו־דש, ובחודש זה לדון בתופעה ולתת הזדמנות למשתפי הפעולה לבחון מחדש את דרכם.

בהחלטות אלה נשמע בבירור הדה של הביקורת הגוברת ברצועה ומורת הרוח מהתנהגותן של שתי הקבוצות ומהנשק שהן מטילות על אנשים בשל השימוש המופרז בנשק. הכרזה על קיום שביתה לאות אבל הפכה אמצעי להפגנת כוח ותחרות של ארגונים אחרים, אך הדבר משבש את החיים הכלכליים הקשים במילא. על אף הוראה ברורה שיש לקיים לימודים גם בימי שביתות, תלמידים רבים מנצלים אותן כדי להתחמק משיעורים, והכל קובלים על הידרדרות נמשכת של רמת הלימודים.

התערבות מבוקשים חמושים מש־תי הקבוצות בחיכוכים שונים כבר איימה כמה פעמים להידרדר לסכ־סוכי דמים בין הארגונים. ברצועה רווחת התופעה של "הפקעה פיזא־מית" של שטחי אדמה ציבוריים לצו־רך הרחבת בתים או בניית דוכנים. ברפיח, למשל, לפני יותר מחודש הרסו נצי הפתח מבנה שבנו אנשי חמאס ושיועד, לדבריהם, לשימוש ציבורי (מרפאה וגן ילדים). משניסו אנשי החמאס לבנות מחדש, פתחו עליהם נצי הפתח באש, הרגו אחד ופצעו כ־25.

בעניין משתפי הפעולה: בעזה נוטים להאמין שאנשים שנרצחים בידי עז א־דין אל קסאם הם אכן משתפי פעולה מוכחים, ושרציחתם אינה מעשה של פזיזות. עם זאת, ועל אף שרבים מאמינים בשטאתם למשתפי הפעולה, אנשים מוטרדים מההשלכות שיש להרג כמעט יום יומי, ל"טעויות" אפשריות ולסכנה שבנקמת דם. מהתבטאויות שונות של אנשי פתח וחמאס כאחת ברור שגם הם חוששים מהחירות שנטלו לעצמם המבוקשים החמושים בעניינים אלה, ביחוד נצי הפתח.

אחמד גנים מירושלים, אחד מר־אשי הפתח בגדה, אמר אתמול כי ההסכם מתחייב מהמצב הנוכחי, במ־יוחד משום "שאנו על סף כניסה לשלב מדיני חדש, המחייב מידה של אחדות פנימית בין כל הגורמים הפוליטיים הפועלים בקרב בני העם הפלשתיני".

לדברי גנים, ההסכם קובע כי היחסים בין שני הארגונים יתבססו על עקרונות דמוקרטיים. כן ציין כי ההסכם הסדיר את שאלת היחס כלפי משתפי הפעולה משום "שכבר שא זה שרר תוהו ובוהו וכל אחד לקח על עצמו להוקיע אותם ולטפל בהם". לכן, לדעתו, ההסכם גם מנסה להשתית את הטיפול בנושא זה על החלטות מרכזיות מצד ההנהגות.

עוד אמר גנים כי "להסכם יש גם השלכות פוליטיות, ששני הצדדים אינם מעוניינים לדבר עליהן עתה, אך הן קשורות לשיתופו של החמאס בבניית השלטון הלאומי, שכן אנשי החמאס הם חלק מהעם הפלשתיני". הוא ציין כי להערכת הפתח, מעוניין החמאס באמת ובתמים לשמור על אחדות פלשתינית וכי אנשיו יהיו שותפים לבניית השלטון הפלשתי־ני.

בעצרת של ארגון הפתח שנערכה אתמול באולם "אל־חכוואתי" במזרח ירושלים לרגל יום השנה הששי לרצח אבו ג'יהאד, נשא גנים נאום שבו קרא לחמאס, לג'יהאד האיסלא־מי ולשאר הארגונים הפלשתיניים לקיים "דיאלוג לאומי מקיף". הוא ציין כי "קיימים אמנם הבדלים בהשקפות המדיניות, אך שוררת אחדות בין כל הארגונים באשר למטרות העם הפלשתיני".

בעצרת השתתפה גם חנאן אדריס, בתו של אבו ג'יהאד שהגיעה למקום עם בעלה, אחמד אדריס, מגורש שחזר לאחרונה לשטחים. בתו של אבו ג'יהאד התקבלה בהתלהבות רבה באולם.

אחמד טיבי גינה את רצח הצוער שחר סימני

מאת רוזיטל לוישטיין

"בקשתה של ישראל לקיים ביום ראשון הקרוב פגישה בין אבו־מאזן לשמעון פרס לא נדחתה, אולם פגישה כזו לא תצא לפועל ביום ראשון, ייתכן שבמשך השבוע", כך אמר אתמול ד"ר אחמד טיבי, יועצו של יאסר ערפאת, בכנס רופאי ביה"ח אסותא שמתקיים במלון הנסיכה באילת.

בדיון שבו השתתף טיבי, בנושא שיתוף פעולה רפואי בעת שלום, אמר כי פגישת פסגה בין אבו־מאזן לשמעון פרס מותנית בהתקדמות השיחות בקהיר, בשבוע הבא. לדברי טיבי, אבו מאזן אמר בתגובה לבקשת ישראל "תנו לחברה לנהל מו"מ. אם יהיו בעיות, אנחנו ניפגש". טיבי הדגיש כי קיימות מחלוקות בנושא הסמכות המשפטית, בנקודות המעבר בין עזה לישראל וכן בנושא שחרור האסירים הפלשתינאים. "יש הבנה למצוקות שני הצדדים בנושא השחרור אולם הצד הפלשתיני רוצה שהעיקרון של שחרור כל האסירים יכובד".

בהתייחסות לסגר על השטחים אמר אחמד טיבי כי הסגר מהווה עונש קולקטיבי. בעיקר בעזה המצוקות היום־יומיות, הכלכליות וההשלכות שלו, גורמות לאיבוד עניין בתהליך השלום.

בתגובה לרצח הצוער שחר סימני, בידי חברי ארגון עז א־דין אל־קסאם אמר טיבי: "הרצח שהיה אתמול ראוי לכל גינוי. רצח הוא רצח, אם בצד הישראלי ואם בצד הפלשתיני".

הבהרה

במדור "אנשים בחזית" (מוסף "הארץ" 22.4.94) נפל שיבוש בעריכת הקטע על השולטן קאבוס: הסולטן לא עלה לשלטון על גבי מרידה שמאלית; הוא חיסל אותה מיד כשעלה לשלטון.

"ויזה" – סולם ומעלה

טיסה לקפריסין או לטורקיה ב-$99 והשאר לפי הכיס!

הצעה כזו עוד לא היתה לך! ב-$99 ו-500 נקודות של מבצע "יש מתנה בויזה"-אתה טס באל-על אל היעד המועדף שלך בקפריסין או בטורקיה. מכאן תוכל לבחור בין חבילות נופש שונות של 3 ימים על בסיס לינה וארוחת בוקר, או חצי פנסיון (בתוספת 150 נקודות לכל תקופת הנופש). כל הקודם-טס!

קפריסין

פאפוס

שם המלון	מסי כוכבים	לנוסע בחדר זוגי חבילה 3 לילות
לדרה ביץ'	4	BB $159
פאתון קלאב	+3	HB $179
קורל ביץ'	5	BB $169

לימסול

שם המלון	מסי כוכבים	לנוסע בחדר זוגי חבילה 3 לילות
מרתון ביץ'	4	BB $169
פוסידוניה ביץ'	5	BB $189
מרידיין	5	BB $239

טורקיה

אנטליה

שם המלון	מסי כוכבים	לנוסע בחדר זוגי חבילה 3 לילות
קלאב סרה/אופו	4	HB $129
דדמן	5	HB $199
שרתון	5	HB $229

קמר

שם המלון	שבועות - 4 לילות לנוסע בחדר זוגי	לנוסע בחדר זוגי חבילה 3 לילות
קלאב מרקו פולו	FB $499	FB $273
רנסאנס	HB $519	HB $249
קלאב סלימה (5 כוכבים)	—	HB $199

איסטנבול

* הטיסה לאיסטנבול - $189+500 נקודות

שם המלון	מסי כוכבים	לנוסע בחדר זוגי חבילה 3 לילות
צירץ'	4	BB $119
למרטין	4	BB $139
הילטון	5	BB $239

פרטים והרשמה אצל כל סוכני הנסיעות בארץ.

*לתשומת לבכם! לאור הביקוש הרב אזלו כל כרטיסי הטיסה לקפריסין וטורקיה בתאריכי היציאה הבאים: 13,14,15 במאי (למעט קמר).
כמו כן אזלו המקומות בבתי-המלון באנטליה בתאריכים 19-26.5.94.

* המחיר $99 לטיסה מותנה ברכישת 2 כרטיסים לפחות. * מחירי הטיסות מבוססים על טיסות אמצע השבוע (ימים א', ב', ג' או שבת). * לטיסות בימים ד', ה', ו' תוספת של $22 לאדם.
* מחירי החבילות כוללים העברות לבית המלון וחזרה. * המחיר אינו כולל: דמי רישום בסך $25 לאדם, מיסי נמל ואשרת כניסה לטורקיה. * מסי המקומות מוגבל וכל הקודם זוכה.
* המבצע למשלמים באמצעות כרטיס "ויזה" של כ.א.ל בלבד. * כפוף לתקנוני המבצעים הנמצאים בבית כ.א.ל. * לא כלולות הנחות מכל סוג שהוא. * תאריך חזרה אחרון 20.6.94.

אופיר טורס

יש מתנה ב"ויזה"

EL AL אל על

VISA כ.א.ל VISA

מקבוצת בנק לאומי ומקבוצת בנק דיסקונט

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

זאבי התעמת עם קצינים (מיל') שהפגינו תמיכה בתהליך השלום; "אתם מפגינים בשירות ערפאת והחמאס"

מאת משה מזבאל

"אתם בציני אש"ף המפגינים בשירות ערפאת והחמאס", הטיח שלשום בצהרים מנהיג תנועת מולדת ח"כ רחבעם זאבי בכמה עשרות קצינים בכירים במילואים, חברי המועצה למען שלום וביטחון, שערכו בצומת ארלוזורוב בתל אביב הפגנת תמיכה במדיניות השלום של הממשלה.

בהפגנה התעמת ח"כ זאבי עם כמה מהמפגינים, והמשטרה עיכבה לחקירה ששה מפגינים מהימין, שהפרו את תנאי הרשיון של המפגנים.

עשרות קצינים בכירים הגיעו שלשום בצהרים לצומת ארלוזורוב כדי להביע תמיכה במדיניות השלום של הממשלה. גם ביום ששי שקדם לו הפגינו הקצינים בצומת ארלוזורוב. בהפגנת הקצינים השתתפו בין היתר האלופים במיל' שלמה להט, אביהו בן נון, זאב אלמוג ומאיר עמית. מולם הפגינו כמה עשרות צעירים מהימין, שהניפו שלטים בגנות הקצינים במילואים. בשלטים נכתב בין היתר "אהבי צה"ל", "אלופי זונה", "כציני אש"ף" "השלום מתקדם בקצב רצח נ"י", ועוד.

אנשי הימין קיללו את הקצינים וכינו אותם "בוגדים", מפני שלטענתם הם תומכים בתהליכי השלום של הממשלה, שאינם מקובלים עליהם. כוחות גדולים של משטרה הגיעו לצומת כדי לשמור על הסדר. בקרב המפגינים משני הצדדים שרר מתח רב, ובצומת נוצר פקק גדול.

בשלב זה הגיע למקום ח"כ זאבי, כשהוא מפלס את דרכו לעבר המדרכה שעליה ניצבו הקצינים במילואים. ח"כ זאבי אף דחף את אחד הקצינים, שלטענתו עמד בדרכו ומנע ממנו להגיע לצד השני של הכביש.

"גברי, לא השתגעת", אמרו הקצינים במילואים בתגובה לדברים שהטיח בהם זאבי. צעירים מהימין ירדו אל הכביש והתחילו להתקרב אל תומכי השלום. השוטרים, שחששו לאבד את השליטה, עצרו אנשי ימין שלא נשמעו להוראות המשטרה.

"לקחו לנו את המקום"

בצומת נוצרה המולה, והמשטרה מנעה עימות אלים בין שתי קבוצות המפגינים. ח"כ זאבי אמר כי תנועתו קיבלה אישור להפגין "היכן שאנחנו רוצים". לדבריו, "אנחנו מפגינים בצומת הזה כבר שנים. זה המקום הקבוע שלנו. פתאום הם באו ולקחו לנו את המקום".

אלוף (מיל') שלמה להט אמר כי "אנחנו מייצגים 850 קצינים בכירים במילואים, אלופים, תתי אלופים ואלופי משנה. אנחנו משוכנעים שלעשות שלום זו הדרך הנכונה, והרי לא יצאנו מדעתנו. אבל התנהגותו של גנדי היא שערורייה, לכנות אותנו 'אלופי בן זונה'". להט התלונן על כך שחברי מפלגת העבודה אינם מתגייסים כדי להביע תמיכה בראש הממשלה יצחק רבין. לדבריו, "אני, כאיש ליכוד התומך בשלום, שואל איפה אנשי העבודה. למה הם לא יוצאים בהמוניהם להביע תמיכה ברבין".

צבי זרחיה מוסר: ח"כ דוד מגן (ליכוד) מבקש ממבקרת המדינה מרים בן פורת להביע חוות דעת מיוחדת על תקינות הקשר שבין מפלגת העבודה לבין אנשי עסקים המממנים את מסע התעמולה והסברת התמיכה בממשלה. לטענת מגן, לאנשי העסקים קשר עסקי עם גופים ממשלתיים.

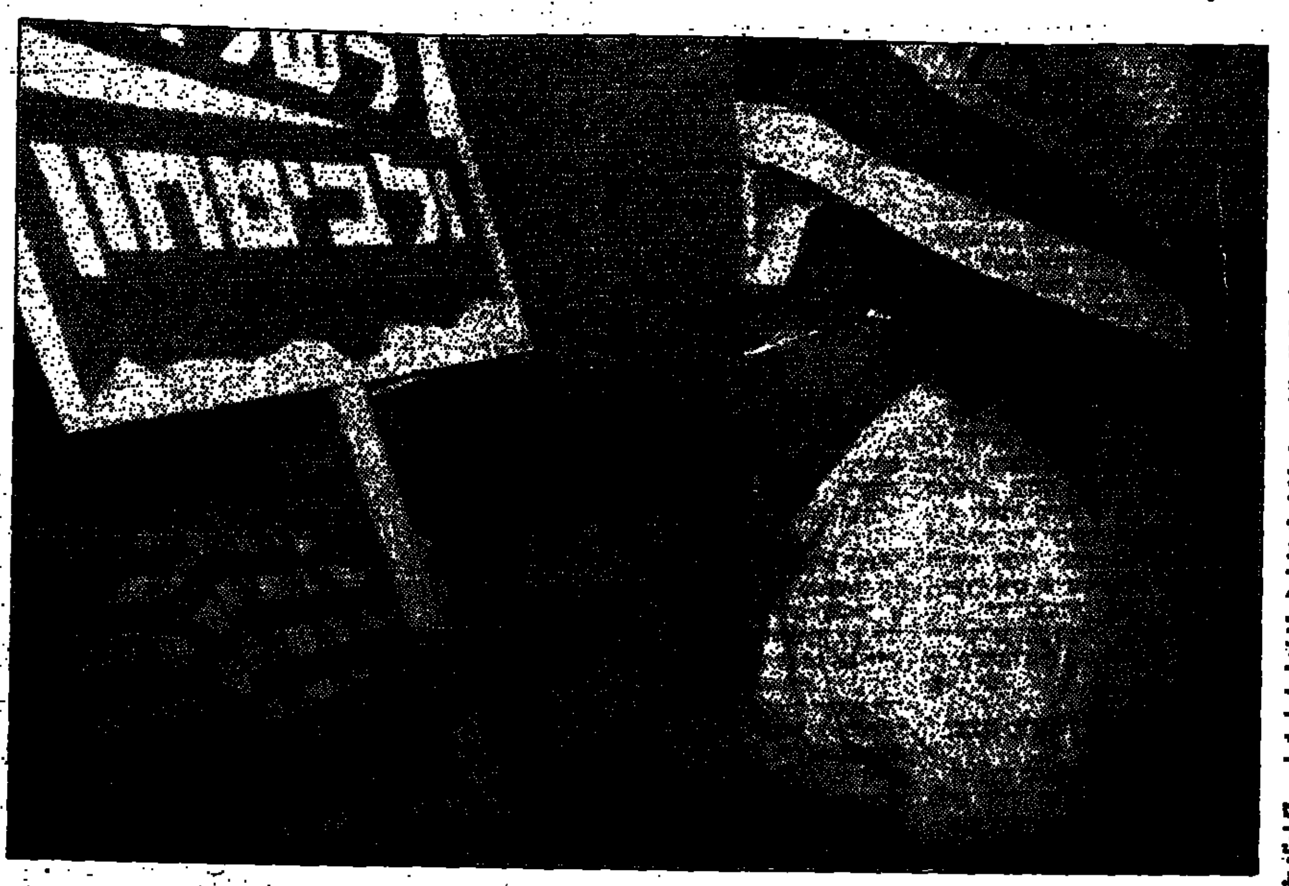

ח"כ זאבי מתווכח עם מפגין "המועצה למען שלום וביטחון". זאבי דחף את אחד הקצינים במילואים, שלטענתו עמד בדרכו

נעצר חשוד במעורבות בחטיפתו ורציחתו של שחר סימני

כרוז חמאס: אם לא ישוחררו פעילינו, נרצח עוד חייל ונסתיר את גופתו

מאת איתן רבין, דניאל אביב וסוכנויות

נעצר צעיר פלשתינאי החשוד במעורבות בחטיפתו ורציחתו של הטוראי שחר סימני. סימני, 20, נחטף ונרצח על ידי מחבלים וגופתו נמצאה בסוף השבוע ליד בית חנינא מצפון לירושלים.

גורם ביטחוני בכיר מסר ל"הארץ", כי ההערכה היא שחוליה של הג'יהאד האיסלאמי ביצעה את חטיפת סימני, אבל מעורבות החשוד בפיגוע לא הוכחה.

המשטרה וגורמי הביטחון ממשיכים לחקור ולעצור פעילי חמאס. עד כה נעצרו כ־400 פעילים, בכללם שניים בכירים. חלקם נלקחו למעצר מנהלי, וחלקם נחקרים על הפיגועים בעפולה, חדרה והגדה המערבית.

הגורם הביטחוני אמר, כי המעצרים לא ימנעו פעילות חבלנית, אבל הם פוגעים בתשתית הארגונית של החמאס ומקשים [illegible] בים.

סימני היה הבכור בארבעת ילדי המשפחה. הוא נולד וגדל באשקלון. כשהתגייס הצטרף לקומנדו הימי, ומאוחר יותר עבר לצנחנים.

גורם ביטחוני מעריך, כי סימני בחופי באזור אשקלון, נרצח מיד וגופתו הושלכה ליד בית חנינא.

מהחקירה הסופית עולה, כי סימני נרצח בדקירות סכין בכל חלקי גופו.

סימני הובא שלשום לקבורה, בטקס צבאי מלא, בחלקה הצבאית בבית העלמין באשקלון.

אלפים השתתפו בהלוויה, ביניהם ח"כי האופוזיציה משה קצב ואלכס גולדפרב. נציג ממשלתי לא הגיע. אביו של סימני אמר קדיש, והמפקד קודם הקצינים סגן אלוף י' הספידו.

כוחות משטרה התייצבו בצמתים המרכזיים באשקלון ובמבואות העיר כדי למנוע מעשי נקם בערבים.

בתום ההלוויה הפגינו כמה תושבים בכביסה לעיר, כשהם מניפים כרזות בגנות הממשלה.

תהלוכת רעולי פנים

שלשום בצהרים, לאחר סיום התפילה, יצאה תהלוכת רעולי פנים של החמאס, ממסגד פלשתין שבמרכז העיר. המצעדים הודיעו ברמקולים, כי ארגונם אחראי לחטיפת סימני ברכב ישראלי, לרציחתו ולהקית תעודותיו ונשקו.

מקור צבאי הטיל ספק בקבלת אחריות זו שכן לטענתו העדר כרוז מסודר ושיטת ההודעה אינם אמינים. המקור ציין, כי גם באירוע האוטובוס בנוה יעקב לקח אלמוני מהחמאס אחריות לפיגוע בשיחת טלפון לקול ישראל, ולאחריה התברר כי המטבל היה שייך לפתח.

כרוז של החמאס שהופץ בסוף השבוע ברצועת עזה מודיע, כי אם לא ישוחררו כל פעילי החמאס שנעצרו בתקופה האחרונה – ייחטף וייהרג חייל נוסף וגופתו תוסתר.

הכרוז אומר, כי צה"ל וממשלת ישראל לא שעו לאזהרת החמאס, מהשבוע האחרון, שדרשה את שחרור אנשי החמאס שנעצרו בשבועיים האחרונים.

בכרוז נאמר עוד, שהמחבלים ביקשו להסתיר את גופת סימני, אבל מסיבות טכניות לא עלה בידם לעשות כן. בפעם הבאה, נאמר בכרוז, "נסתיר את הגופה עד שישוחרר אחרון אסירינו".

הכרוז דורש לשחרר את מייסד ומנהיג החמאס, השייח אחמד יאסין, שבכלא בישראל.

עוד מפרט הכרוז את שמות חיילי צה"ל שנחטפו ונרצחו על ידי החמאס: אבי סספורטס, אילן סעדון, אהוד רוט, אילן לוי, ירון חן, אלון קרואני (שהטבח), נסים טולדנו ושחר סימני.

לגנות הרצח והאיסור לעלות על טרמפים בשטחים, המשיכו חיילים גם בסוף שבוע זה לנסוע בטרמפים.

כמה מהמשתתפים בהלווייתו של שחר סימני, בבית העלמין באשקלון

לפי הערכות מצב של הממשל האמריקאי

"מרבית הישראלים יסכימו להחזיר את כל רמת הגולן"

מאת עקיבא אלדר, שליח "הארץ" בוואשינגטון

רוב הציבור הישראלי יתמוך בהחלטה של ראש הממשלה, יצחק רבין, להחזיר את כל רמת הגולן לסוריה, בתמורה לשלום מלא, כך נקבע בהערכות מצב שחוברו בממשל האמריקאי ערב המאמץ המחודש להאיץ את המו"מ בין ישראל לסוריה. בהערכות שנמסרו לדרג המדיני הבכיר צוין כי על פי סקרים שערכו האמריקאים בישראל, וניתוח סקרים שפורסמו בארץ, פחות ממחצית הציבור הישראלי מתנגד עתה לנסיגה כלשהי בגולן תמורת שלום אמיתי. הדבר מהווה שינוי של 20 עד 30 נקודות לעומת השנים הקודמות, לטובת פשרה.

אילו היה מתקיים היום משאל עם, היה רוב לתומכי פשרה טריטוריאלית בין ישראל לסוריה, אך בממשל מניחים כי אין די בכך, כיוון שלדעתם לא ייתכן הסדר בלי נסיגה ישראלית מלאה מהגולן. ואולם, על פי ניתוחים שנעשו במחלקת המדינה, הודעה של רבין כי החליט לתמוך בהסדר עם סוריה המבוסס על נסיגה מלאה, תעביר לצדו עוד 15 עד 20 אחוזים מהציבור, ותספק לו בכך תמיכה של רוב אזרחי ישראל.

בדרגים המקצועיים סבורים כי ההסכם על נסיגה בגולן נשחק בתמורה, באותה מידה שההסכם על מו"מ עם אש"ף נשחק בתקופה שלפני ועידת מדריד ולאחריה. הסקרים האמריקאיים מורים כי מזכיר המדינה, וורן כריסטופר, יפגוש בירושלים ראש ממשלה שאיבד מתמיכת הציבור בו בתהליך השלום מאז החתימה על הסכם העקרונות עם אש"ף.

עם זאת, על פי הנתונים שבידי האמריקאים, שני יריביו העיקריים של יצחק רבין – בנימין נתניהו ורפאל איתן – אינם מאיימים עליו, והוא מוסיף להיות המועמד המועדף בקרב הישראלים.

שיעור המהססים בקרב הציבור הישראלי גדל מאז ספטמבר שעבר, אך הרבים משיבים בחיוב כאשר הם מתבקשים להשיב ב"כן או לא" לשאלה אם הם תומכים בהסכם עם אש"ף. הלכי רוח בקרב הפלשתינאים משקפים תמונת ראי של המצב בקרב אזרחי ישראל, והם בקיבם, על אף השחיקה במעמדו של יאסר ערפאת, הוא בהנה מכבודה.

מאז הטבח במערת המכפלה נבגרת הבגידות הספסימיות, ופוחתת סבלנותו של הציבור בשטחים והסיכוי שהוא מעניק להצלחת ההסכם עוד־ירידה. המחקרים האמריקאיים מלמדים כי אילו היו מתקיימות היום בחירות בשטחים, היה הפתח זוכה בתמיכת הציבור ברוב שטחי הגדה והרצועה.

האזורים היחידים שבהם היתה גובהת ידם של מתנגדי ההסכם (חמאס, ג'יהאד איסלאמי וארגוני הסירוב) הם: חלקים מהעיר עזה, אזור מחנה שאטי, בית להם, רפיח וג'באליה. המצב השמיד לעומת החודשים הראשונים שלאחר החתימה על ההסכם, אך הוא עדיין ניתן לשיפור. בשני הצדדים קיימת מידה מספקת של תמיכה שתעניק למנהיגים מרווח תמרון להתקדמות איטית אך בטוחה.

העלית הסורית אינה בשלה

בהערכות מצב לגבי סוריה נקבע כי העלית שם אינה מוכנה עדיין לנורמליזציה מלאה עם ישראל, ולפיכך מצבו של האסד אחר מבחינת תמיכת דעת הקהל בשלום מלא דומה למצבו של רבין מבחינת תמיכת הציבור הישראלי בנסיגה מלאה. האמריקאים מייחסים חשיבות מועטת לדעת הקהל בסוריה, אף שהם מודעים לכך שהשלטון אינו תלוי בכך כמו ממשלת ישראל.

האמריקאים סבורים כי הציבור הסורי אינו מתעניין במיוחד בלוח הזמנים וסידורי הנסיגה בגולן, ובלבד שישראל תכריז כי הגולן הוא שטח בריבונות סוריה.

בזק

שינוי במחיר שיחות הטלפון אל מנויי הפלא-פון

הלילה בחצות

יחול שינוי במחיר שיחות הטלפון אל מנויי הפלא-פון (אזור חיוג 050)

מעתה, כאשר תתקשר בטלפון אל מנויי הפלא-פון, תחויב בתעריפים הבאים:

ימים	שעות	משך הזמן ליחידת מניה אחת
א–ה	08.00 עד 20.00	13 שניות
	20.00 עד 08.00 למחרת	35 שניות
יום ו' וערבי חגי ישראל	08.00 עד 13.00	13 שניות
	13.00 עד 08.00 למחרת השבת או החג	35 שניות

התעריף כולל תשלום עבור יחידות-המניה בתוספת "זמן אוויר" (זמן אחזקת קו הפלא-פון על ידך).

לשכת הפרסום הממשלתית

אגף השיווק

משרד החינוך התרבות והספורט
המוקד לפניות הציבור

קו פתוח למידע על מערכות החינוך

ביום שני, יא' באדר תשנ"ד 25.4.94 יתקיים קו פתוח לציבור לבירור

שאלות עקרוניות בנושא:

ביטוח תלמידים (תאונות)

בהשתתפות: עו"ד דורית מורג – סגנית היועץ המשפטי

גב' גבירה אביזוהר – ראש ענף ביטוח.

הקו הפתוח יפעל בין השעות 14:00 – 18:00

טלפונים לפניות: 02-292711

חברת החשמל לישראל בע"מ

מכרזים

חב' החשמל מבקשת לרכוש טובין/שרותים כמפורט להלן:

מכרז מס':	תאור הנושא:	תשלום כולל מע"מ עבור טפסי המכרז (התשלום לא יוחזר)
17035	התקשרות שנתית לאספקת שירותי ניקיון ועזר בתחה"כ "חיפה". תוקף ההתקשרות הינו לתקופת נסיון של 6 חודשים שיוארך עד לשנה באם הנסיון יהיה לשביעות רצון חב' החשמל, עם אופציה להארכה משנה לשנה לשנתיים נוספות. תנאים מוקדמים: 1. על המציע להיות בעל נסיון מוכח ורצוף של 4 שנים לפחות ובהיקף עובדים הדומה לנדרש במכרז לתקופה משנת 1987 ואילך. יש לצרף רשימת מקומות עבודה בהם סיפק/מספק השירות הנ"ל כולל כמות העובדים למשמרות והמלצות. 2. סיור חובה באתרים המיועדים יערך למשתתפי המכרז. במסגרת הסיור ימסרו פרטים בקשר לעבודות נשוא מכרז זה. הסיור יתקיים ביום ב' 2.5.94, בשעה 11.00, יש לתאם ההגעה עם מר אבי גריף בטל: 04-646286. מקום היציאה: שער תחה"כ "חיפה"	468.- ש"ח
17327	מתמסים לשמן ביקור טורבינה עבור תחה"כ מ"ד ב' בחדרה	175.5 ש"ח
17434	צנרת ואביזרי צנרת	175.5 ש"ח

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הנ"ל הינו: 12.05.94, שעה 11:00

מכרז מס':	תאור הנושא:	תשלום
17307	התקשרות שנתית להפקה, ביצוע ומשלוח כתב עת מקצועי לחשמל, התקע המנדיע, לשנים 1994/1995. תוקף ההתקשרות הינו לתקופת ביצוע הפקת 3 חוברות עם אפשרות הארכת התוקף לביצוע הפקת 3 חוברות נוספות, בתנאים הקיימים.	468.- ש"ח
17421	התקשרות שנתית לשעוני יד מזהב - שלב א'. תוקף ההתקשרות הינו לתקופה של שנה אחת עם אפשרות הארכתו משנה לשנה למשך שנתיים נוספות, בתנאים הקיימים. תנאים מוקדמים: 1. על המציע לצרף להצעתו נתונים טכניים ודוגמאות מהפריטים המוצעים על ידו. (כל דוגמא מוצעת-צריכה להתייחס לשעון שעלותו ללא מע"מ אינה עולה על 1,200 ש"ח). חב' החשמל שומרת לעצמה את הזכות שלא לדון בהצעות שיוגשו ללא דוגמאות כנדרש. 2. על המציע לצרף להצעה תעודת אחריות בינלאומית של היצרן ורשימת נסיון קודם	468.- ש"ח
17456	מחבר מתח נמוך מעבר אלומיניום	175.5 ש"ח
17457	צנרת ואביזרי צנרת	175.5 ש"ח
17476	ברגי מבנה רגילים	468.- ש"ח

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הנ"ל הינו: 22.05.94, שעה 11:00

תנאים מוקדמים לכל המכרזים (בנוסף לתנאים המוקדמים המפורטים לגבי כל מכרז):

א. המצאת כל האישורים הנדרשים לפי חוק עיסקאות גופים ציבוריים.
ב. המצאת ערבות לקיום ההצעה בשיק פרטי בשיעור 5% מערך ההצעה.
ג. תנאים מוקדמים נוספים מפורטים בטופס המכרז.

את טפסי המכרזים ניתן לקבל במדור חקר שווקים ומכרזים שד' פל-ים 11, חיפה, בימים א'-ה', בין השעות 09.00-12.00, כנגד הצגת שובר תשלום המעיד על תשלום לחשבון חב' החשמל בכל אחד מסניפי בנק הדואר (התשלום לא יוחזר). שוברי תשלום ניתן לקבל בכתובת הנ"ל או באמצעות פניה לטל: 04-615454/5.

לפני רכישת טפסי המכרז ניתן לעיין בהם במשרדי מדור חקר שווקים ומכרזים בכתובת הנ"ל.

על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע במעטפות סגורות לתיבת המכרזים שנמצאת במדור חקר שווקים ומכרזים בכתובת הנ"ל (קומה 3), עד למועד האחרון שנקבע להגשת ההצעות, כמפורט לעיל.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מלא כסף בטופס קבוע

אחת שתיים פיקס

חדש מהטוטו - מלא טופס טוטו פעם אחת ואתה יכול לזכות בכל שבת.

סוף סוף זה הגיע. טופס טוטו קבוע שורץ בשבילך כל שבוע. אתה שולח ושוכח... עד שיום אחד יפול בחלקך הפרס הגדול.

איך משתתפים?
כל שצריך זה לבוא פעם אחת לתחנת טוטו, או להתקשר למוקד ההפצה 03-383838 (בימים א'-ה') לבקש טופס "אחת שתיים פיקס" למלא בכמה טורים שאתה רוצה למשך כמה שבועות אתה רוצה שהוא ירוץ. וזהו - החתמת קבע על המוטו. זה לא עולה לך יותר, מחיר הטור הוא מחיר רגיל. מבטיח בל שנותר לך, זה לחכות לצ'ק שיגיע עד אליך הביתה.

למי זה טוב?
- למי שלאו דווקא מבין בכדורגל אבל לא רוצה להפסיד את הסיכוי לזכות בטוטו.
- למי שאולי כן מבין בכדורגל אבל אין לו זמן למלא טופס חדש בכל שבוע.
- ולכל מי שרוצה מלא כסף!

מלא טוטו מלא כסף

ביהמ"ש ידון בעתירת "חיים חדשים בהסתדרות" לאפשר לה את השימוש באותיות "רמון"

רשות השיפוט ההסתדרותית אישרה את השם "חיים חדשים בהסתדרות", וביטלה את דרישת ועדת הבחירות מהרשימה להמציא לה 5,000 חתימות

מאת חיים ביאור ויהודה טל

בית המשפט המחוזי בתל־אביב ידון היום בעתירה של רשימת "חיים חדשים בהסתדרות", בראשות ח"כ חיים רמון, נגד החלטת ועדת הבחירות המרכזית של ההסתדרות שלא לאפשר את סימון האותיות "רמון" בפתקי ההצבעה של הרשימה בבחירות להסתדרות. הוועדה נימקה את האיסור בכך שסימון זה הוא בגדר תעמולת בחירות בקלפי.

בדיון לפני השופט אורי גורן, יבקש בא כוח הרשימה, עו"ד ירון קידר, צו מניעה שיורה את המועד האחרון לקביעת האותיות של הרשימות בהסתדרות, החל מחר.

בטענות שני הצדדים תבקש רשימת "חיים חדשים בהסתדרות" מבית המשפט לקבוע, כי החלטת ועדת הבחירות המרכזית ורשות השיפוט הארצית של ההסתדרות לפסול את צירוף האותיות "רמון" כסימנה של הרשימה בבחירות הקרובות להסתדרות, הוא חסר בסיס חוקי ולפיכך להכריז עליו כבטל ומבוטל.

מטה הבחירות של מפלגת העבודה גינה אתמול את "התרגילים המכוערים" של רשימת ש"ס ומרצ, שאינה יודעת לקבל הכרעות של גופים ההסתדרותיים נבחרים".

יחד עם ההחלטה לפסול את הסימון "רמון", אישרה שלושת רשות השיפוט ההסתדרותית, בראשות השופט בדימוס אליהו באמו, את רשימת "חיים חדשים בהסתדרות" כרשימה "יוצאת". רוצה לומר, זו אינה רשימה חדשה ולפיכך היא אינה חייבת להמציא 5,000 חתימות של ממליצים ולהפקיד ערבות בנקאית בסך 20 אלף שקלים.

כמו כן אישר כי שם הרשימה יופיע על פתקי ההצבעה שלה ביום הבחירות וכי אין בכך משום תעמולת בחירות.

בכך קיבלה רשות השיפוט את עמדת נציגי רשימת רמון, וביטלה את החלטת ועדת הבחירות המרכזית, בראשות השופט בדימוס שאול אלוני, לפיה מדובר ברשימה חדשה המחויבת בהגשת חתימות ממליצים ובהפקדת ערבות בנקאית.

כמו כן ביטלה רשות השיפוט את החלטת ועדת הבחירות שלא לאפשר לרשימה לסמן בפתקי ההצבעה את התיבה "חיים חדשים בהסתדרות". ועדת הבחירות טענה, כי "חיים חדשים בהסתדרות" אינו שם לרשימה, אלא סיסמת בחירות, שאין לה מקום בפתק הבחירות. חברי רשות השיפוט קבעו עם זאת, שהשם "חיים חדשים בהסתדרות" יופיע באותיות שגודלן יהיה זהה לסימונים "מרצ" וש"ס ובדווחים שווים.

24 מכתבי הרחקה

שלשום שלחה מפלגת העבודה מכתבי הרחקה ל־24 אנשי עבודה הנכללים ברשימת רמון, ובראשם לחברי הכנסת רמון, עמיר פרץ ושמואל אביטל. על המכתבים חתום מנכ"ל העבודה, נסים זוילי. מטעם העבודה נמסר, כי בסריקת 1,500 המועמדים שמופיעים ברשימת רמון, כפי שהוגשה לוועדת הבחירות המרכזית, נמצא כי רק 24 מתוכם הם חברי העבודה.

הדמות הבולטת והידועה ביותר ברשימה, לבד משלושת הח"כים, הוא אהרן גומניאסו, לשעבר חבר כנסת מטעם העבודה. הוא כיהן במשך שנים כראש עיריית צפת, אך נוצח בבחירות האחרונות על ידי נציג המפד"ל.

במטה רמון טוענים, כי ברשימתם מצויים כ־400 אנשי עבודה והמטה יעביר את שמותיהם למפלגת העבודה עוד היום.

רמון כינס שלשום מפגש בחירות ראשון מטעמו עם נציגי ועדי עובדים מכל הארץ, וביניהם נציגי עובדים ממפעלי חברת העובדים. הכינוס נערך בבית מפ"ם בתל־אביב ולבד מרמון השתתפו בו גם רן כהן ועמיר פרץ. לדברי דוברת המטה השתתפו בכנס עשרות נציגי עובדים, בין השאר מוועדי העובדים של חברת החשמל, אגד, תע"ש, בזק, בעמן, ים המלח, נמל אשדוד, מהדרסי כור, התעשייה האווירית, רפא"ל, אורקיע, עובדי בתי חולים, מד"א ועוד.

בהודעת דוברת מטה רמון נאמר, כי נציגי העובדים השמיעו בכינוס דברים קשים כנגד תפקוד ההסתדרות כיום והביעו תמיכה ברשימת רמון.

גורם בכיר במטה רמון השיב על הטענות לפיהן מטה הרשימה להעלים את נציג ש"ס ברשימה, דוד טל, ממודעות הבחירות שלה. לדבריו, הדבר נעשה בהסכמה ובהבנה עם ש"ס, שכן גם לש"ס לא נוח כלפי ציבור בוחריה להבליט במודעות את החיבור בין ש"ס למרצ.

הצוות האסטרטגי של מפלגת העבודה המליץ לראשי מטה הבחירות להסתדרות להמעיט בתקיפות אישיות על רמון ולהציג את הרפורמות שיעשה המזכ"ל הנוכחי חיים הברפלד בהסתדרות.

בראשית השבוע עומד הברפלד להודיע על סדרה של רפורמות מרחיקות לכת, שבכוונתו לאשרן עוד לפני הבחירות.

מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שמעון שבס, אמר אתמול כי מהלכו של רמון "אינו לגיטימי ומנוגד לנורמות פוליטיות מקובלות". לדברי שבס, החשוב למקורבו וידידו האישי של רמון, היה עליו להישאר במפלגת העבודה ולהיאבק בתוכה על עמדותיו ועקרונותיו.

הכנסת תדון בהצעה לחייב ביקורת מדינה בהסתדרות

מאת צבי זרחיה

מליאת הכנסת תדון השבוע בהצעת חוק של ח"כ לימור לבנת (ליכוד), שבאה להחיל את חוק מבקר המדינה על ההסתדרות ומוסדותיה. לטענת לבנת, ההסתדרות ושלוחותיה מגלגלות סכומי עתק שמקורם בכספי מבוטחי קופת החולים ובכספי מדינה המועברים אליה לכיסוי הגירעונות התקציביים. הבזבוזים והשחיתות, בהגדרתה, מחייבים לבטל את החסינות שיש להסתדרות מפני ביקורת המדינה.

לדברי לבנת, הצעת החוק שהגישה נועדה לבחון את אמינות התחייבויותיהן של רשימות העבודה ורמון להסתדרות, שהבטיחו "לשנות את הנורמות המושחתות בהסתדרות". לפני שש חודשים נכשלה לבנת בניסיונה להעביר הצעת חוק דומה, לאחר שהעבודה ומרצ הצביעו נגדה.

מחר יכנס יו"ר הכנסת, ח"כ שבח וייס, את נשיאות הכנסת לדיון בהצעות שמעלים חברי המליאה בנושא ההסתדרות. וייס מבקש למנוע מחברי הבית להעלות בשבועות הקרובים נושאים שהוא מגדיר כתעמולת בחירות להסתדרות.

צלום: ישראל הדרי

מזכ"ל ההסתדרות, חיים הברפלד, בכנס תמיכה של ועדי עובדים, שהתקיים שלשום בתל־אביב. משמאל – מזכיר הסתדרות המהנדסים, יצחק רז

העיתונות החרדית תוקפת בחריפות את הצטרפות ש"ס לרמון ולמרצ

"יתד נאמן" כינה את המהלך "בגידה בה' ובתורתו"

מאת אבירמה גולן

בסוף השבוע נרשם שלב נוסף במאבק המתמשך ביהדות החרדית, בין אנשי "יהדות התורה" (האשכנזים) לבין תנועת ש"ס. אנשי הרב אליעזר שך רואים בהצטרפות ש"ס לרשימת רמון־מרצ בבחירות להסתדרות נקודת מפנה מדאיגה.

"יתד נאמן", שבימים האחרונים תקף בחריפות את ההליכה המשותפת של ש"ס עם מרצ, פירסם שלשום גילוי דעת של הרב שך המגנה את מהלכה של ש"ס "שעדריה נודאה". ח"כ לשעבר משה גפני טוען במאמר ב"יתד נאמן", כי מעשיה של ש"ס הם "בגידה בה' ובתורתו".

לדברי גפני, הפוליטיקאים של ש"ס רחוקים "מעמק של קשר לי השקפה הטהורה ולדרכה של תורה". לטענתו, אף שגדולי התורה התירו לנציגים חרדים להיות חברים בכנסת ובשעת הדחק גם להצטרף לי קואליציה, מעולם לא התירה ההשתתפות הציבור עם מפלגה נוספת, ובפרט בבחירות להסתדרות.

בתקופה חסרת תקדים על אריה דרעי, מכנה אותו גפני "אותנו צביה, שלא קרא ולא שנה, המוליט להגביר עצמאות". הוא מזכיר את "התרגיל המסריח" בתווילות השותפות בין דרעי לבין רמון, והטוען שזאת היתה תחילתה של השותפות הפוליטית ביניהם. לטענתו, מאחורי שיתוף הפעולה עומדות רק השאיפות המדיניות האישיות של רמון ודרעי.

גפני סבור, כי בתוך ש"ס יש התנגדות למהלכי דרעי, ומביע תמיהה על כך שהרב עובדיה יוסף, שהורה לדבריו, מוצי פה כי מדובר במתן לגיטימציה לאידיאולוגיה של השמאל, לא יוצא נגדו בגלוי.

"חבורה הרסנית"

גפני פונה ל"יהודים היקרים, המבוהים רוב מבין ובניין של תומכי ש"ס, שיקומו ויזעקו על כבוד התורה ואל יתנו לאותה חבורה הרסנית לרדוף את התנועה שנוסדה על טהרת הקודש". הוא קורא גם לתלמידי הישיבות לא לתת יד "לאנשים הללו, שעליהם אמרו גדולי ישראל כי הרחיקו את עצמם מכלל החרדים לדבר ה'".

בעיתוני סוף השבוע הופיעה מודעה גדולה של רשימת רמון, המציגה בפני הציבור את "הנבחרת שתוביל את ההסתדרות". במודעה מופיעים חמישה מועמדים: חיים רמון, רן כהן, עמיר פרץ, חיים אורון ועמת מאור. שמו ותמונתו של דוד טל, שעל פי ההסכם עם ש"ס אמור לתפוס את המקום החמישי ברשימת המועמדים, אינם מופיעים כלל בי מודעה האמורה.

בש"ס טענו בסוף השבוע, כי אין כל משמעות למקומות המועמדים לפני הבחירות, וכי הם מתנים אמון מלא ברמון. לדבריהם, חלוקת התפקידים והתקציבים תיעשה לאחר הבחירות בוועדה פריטטית המורכבת מנציגי כל הסיעות השותפות. מודעת הבחירות של ש"ס מציגה, עם זאת, את המועמד דוד טל בתמונה נפרדת, והטוענת כי "רק רשימת רמון בבחירות להסתדרות ראויה בעיני השם: להעמיד נציג דתי בהנהגת הרשימה".

נמאס לו להתנצל

בדגל התורה ובאגודת ישראל רואים במודעות של רשימת רמון ניסיון להסתיר מפני הציבור החרדי את ההתחייבות לש"ס. מקורבים לרב שך טענו אתמול, כי ש"ס עצמה מנסה להמעיט בעיני ציבור בוחריה את חשיבות ההסכם עם מרצ, וכי ראשיה מנסים להציב במקומות הראשונים את נציגי התנועה המזוהים עם הימין, כמו נסים זאב מירושלים, כדי למשוך קולות.

מועמדותו של זאב, מחזיק תיק הרווחה בעיריית ירושלים, עוררה מחלוקת ברשימה המשותפת. במרצ הובעה התנגדות למועמדותו, בטענה שלאחר הטבח בחברון השמיע בפומבי דברים בשבח ברוך גולדשטיין. בכיר בש"ס הגיב וטען כי מדובר בניסיון לזרוע ריב, וכי ידוע היטב שאין זו עמדתה של ש"ס.

הבכיר אמר עוד כי נמאס לו להתנצל בכל פעם בפני החברים, המאשימים את התנועה בהליכה עם השמאל. לש"ס יש מנהיג, הרב עובדיה יוסף, אמר הבכיר, והוא קובע עם מי ולאיזו מטרה תלך. ציבור הבוחרים שלנו צריך לתת בנו אמון שאנו עושים כדבריו של הרב יוסף.

גם בניזרי מותקף

ביטאונה של אגודת ישראל, "המודיע", מאשים את ש"ס בכך שהעדיפה שיקולים כלכליים על אידיאולוגיה. "המודיע" תוקף בעיקר את ח"כ שלמה בניזרי, בטענה שלא התנגד לדרעי כדי לא לקבל בטיכויים להתקדם בהיררכיה המפלגתית. "המודיע" מפרסם מסמך של מועצת חכמי התורה משנת תש"ך, שבו נאמר כי "כניסה להסתדרות כרוכה עם הרס הדת".

ביטאון ש"ס, "יום ליום", מפרסם במאמר המערכת שלו כי עד עתה כל ההכפשות של ש"ס הביאו להגברת כוחה. במאמר אחר מצטט העיתון את ח"כ בניזרי שאמר: "אנחנו שומרי הדת של המדינה בכל מקום".

"יום ליום" גם תוקף את דגל התורה, בטענה שהתנגדותה להליכת ש"ס עם רמון נובעת בעיקר מכך שכתוצאה מההסכם שהתנה עם חיים הברפלד היא חייבת את חבריה להצטרף לקופת החולים הכללית של ההסתדרות.

ככל שיתקרב מועד הבחירות תחריף ההנהגה החרדית את מאבקה בש"ס. אחד משיאיו הגלויים של המאבק הזה יהיה בשבוע הבא, בהילולת ר' מאיר בעל הנס בהר מירון. מטה ש"ס לבחירות בהסתדרות יצפה למאות אלפי החוגגים שיגיעו לחגיגות המסורתיות של ל"ג בעומר, שרובם שומרי מסורת ואינם נמנים על הציבור החרדי או בני הישיבות.

ראש ביה"ס לחינוך באונ' ת"א מזהיר: מעמד המקצועות ההומאניסטיים מידרדר

מאת אור קשתי
כתב "הארץ" לענייני חינוך

בנייר עמדה שהוגש לפני מספר שבועות למשרד החינוך, מזהיר ראש בית הספר לחינוך באוניברסיטת תל־אביב, פרופ' רמי יוגב, מפני ירידה נוספת במעמדם של המקצועות ההומאניסטיים בעקבות כוונתו של משרד החינוך לצמצם את מספר מקצועות הלימוד בחטיבה העליונה ואת מספר בחינות הבגרות.

בדיון שערכה בשבוע שעבר הסתדרות המורים בנושא צמצום מקצועות הלימוד, כינה פרופ' יוגב את תוכניתו של יושב ראש המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, פרופ' דוד גורדון, "בלתי ריאלית, המתאימה רק לחלק קטן מבין התלמידים". עיקר הצעתו של פרופ' גורדון הם צמצום הדרגתי של מספר המקצועות הנלמדים וקביעת שלושה מקצועות בלבד – אנגלית, עברית והמתמטיקה – כמקצועות חובה. כמו כן יבחר התלמיד שני מקצועות אחרים, אותם ילמד בהיקף רחב במיוחד. המזכירות הפדגוגית אמורה לדון השבוע בנייר העמדה, שבכתיבתו השתתפה ד"ר חנה איילון מאוניברסיטת ת"א.

יוגב ואיילון כותבים כי "יש צורך בקביעת מדיניות ברורה בנושא מעמד הלימודים ההומאניסטיים על ידי משרד החינוך. בהעדרה של מדיניות כזאת, ימשיך המשרד להיגרר אחר השיטה הפונקציונאליסטית הרווחת, שקידום התחומים המדעיים הוא החשוב ביותר לחברה הישראלית. לאחרונה מועלות על ידי משרד החינוך עצמו הצעות לשינוי מבנה בחינות הבגרות, הצעות העלולות לגרום, בעקיפין וללא כוונה מוקדמת, להידרדרות נוספת במעמד הלימודים ההומאניסטיים".

השניים גורסים כי "שימת הדגש על הלימודים ההומאניסטיים בשלב החטיבה העליונה חשובה במיוחד, לאור אופיים ההתפתחותי של הלימודים במערכת ההשכלה הגבוהה. לכן שלב החטיבה העליונה הוא השלב האחרון במערכת החינוך בו ניתן להקנות ערכים הומאניסטיים לכלל ציבור התלמידים".

בדיון שנערך בשבוע שעבר על האפשרות של צמצום מקצועות הלימוד בחטיבה העליונה, אמרה דיקאן הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטת תל־אביב, פרופ' אניטה שפירא, כי "מערכת החינוך מתעלמת מהקשיים האמיתיים: מגיעים אלינו אנשים, ששפת אמם, כלומר עברית, אינה ידועה להם, והם אינם יודעים את הדברים הבסיסיים ביותר שהיינו מצפים מאדם שסיים תיכון".

פרופ' שפירא הוסיפה כי "לא ייתכן שנושא כל כך חשוב, כמו מבנה הלימודים בחטיבה העליונה, יוחלט בחדרי חדרים. אני, למשל, ניזונה מתנאי שמועות. לא כולנו מטומטמים או מנוכרים, ומותר לשתף אותנו, אנשי האקדמיה, בדיונים. אי אפשר להעמיד אותנו מול החלטות שיתקבלו בפורומים מצומצמים מאוד וללא חשיבה עם גורמים אחרים".

ביקורת על החלטת משרד החינוך להעניק "אוסקר" למורים מצטיינים

מאת אור קשתי, כתב "הארץ" לענייני חינוך

גורמים שונים במשרד החינוך מותחים ביקורת על החלטתה של הנהלת המשרד להעניק את פרס "האוסקר החינוכי הישראלי" למורים מצטיינים בשנה הבאה. פרסי החינוך אלה יוענקו ל־36 מורים מצטיינים מדי שנה ב־12 קטגוריות שונות. הטקס המרכזי, בו יחולקו פרסי האוסקר, אמור להיערך בחודשים נובמבר־דצמבר 94'. הגורמים ציינו כי מנכ"ל המשרד, ד"ר שמשון שושני, הוא בין היוזמים העיקריים לפרס זה.

ועדה מקצועית משרדית, שתמונה על ידי ד"ר שמשון שושני, תבחר את שלושת המורים המומלצים בכל קטגוריה, ובסך הכל 36 מורים. עוד הוחלט כי "צוות הפקה מיוחד יפיק סרט וידאו של חמש דקות על כל אחד מ־36 המועמדים הסופיים, אשר יצולם בחודש אוקטובר 94". המועמדים הסופיים, חברי הוועדה המקצועית המשרדית, יבחרו מתוכם את המועמד הסופי, שיזכה לסרט וידאו נוסף, הפעם בן 88 שניות.

גורם במשרד החינוך הסביר כי "אפשר להבין תחרות הצטיינות כמו ב'מקדונלדס', כיוון שיש כבר קריטריונים אחידים ומוסכמים, אבל בחירת מורים היא אפשרות קשה ומסוכנת נוכח העדיפות של אנשים מסוימים, אהבות ושנאות וכו', הקיימות בכל ארגון. זה דבר מסוכן כיוון שבחינוך יש מגוון גדול של דרכי הוראה".

שרב?
חם לך?
קנה מנהטן תדיראן
המזגן הנמכר ביותר בישראל
עכשיו!

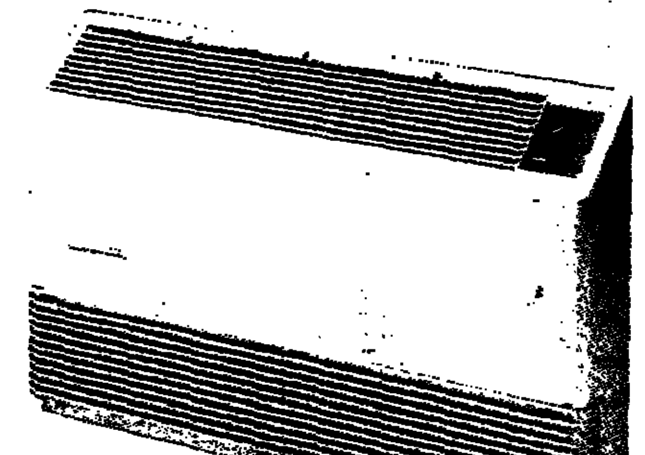

להשיג עכשיו בשק"ם, המשביר לצרכן, בחנויות החשמל המובחרות, בחנויות ובסניפי תדיראן:
ת"א: טל. 03-5420304, חיפה: טל. 467316, 04-467353, ב"ש: 07-236561, ירושלים: באמצעות "אלרם" 02-783851
תדיראן
תעשיות מוצרי צריכה חשמליים בע"מ
החברה המובילה לאיכות חיים.
גיתם מערכות תדמית

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הרופאים מאיימים לשבות מחרתיים ל־24 שעות

"לא ישלימו עם מצב שבו אחות מקבלת לשעת עבודה שכר גבוה משכר רופא מומחה"

מאת קרנה אריחר, כתבת "הארץ" לענייני בריאות

מחרתיים צפויים שיבושים בכל מערכת הבריאות, לנוכח החלטת ההסתדרות הרפואית בישראל (הר"י) לקיים שביתת אזהרה בת 24 שעות, שתקיף את כל הרופאים המועסקים במוסדות הרפואיים בכל רחבי הארץ.

השביתה תתקיים במחאה על סחבת מצד המעסיקים בחתימה על הסכם שכר חדש לרופאים.

השביתה אמורה להתחיל מחרתיים ב־7 בבוקר. היא תקיף את 12 אלף הרופאים המועסקים במרפאות הקהילה של קופת חולים, בתי החולים הממשלתיים, בתי החולים של קופת חולים הכללית, הדסה, בתי חולים עירוניים ובתי חולים ציבוריים אחרים.

כן ישבתו שירותי הבריאות הציבוריים והשירות הרפואי בתחנות האם והילד.

בזמן השביתה תתבצע העבודה בבתי החולים במתכונת שבת, למעט שירותי דיאליזה ואונקולוגיה, שיינתנו כרגיל. ניתוחים דחופים יבוצעו; ניתוחים אלקטיביים מתוכננים יידחו.

מרפאות החוץ של בתי החולים יהיו סגורות.

לדברי יו"ר הר"י, ד"ר מרים צנגן, הרופאים החליטו להיערך למאבק מתמשך ואשר פשרות כדי לתקן עיוותים במערכת השכר שלהם, שנוצרו לאחר החתימה על הסכמי שכר עם עובדי מקצועות פארה־רפואיים.

לדברי ד"ר צנגן, נציגי הר"י התבקשו לקיים מו"מ שקט עם האוצר, במטרה להגיע להסכם שכר הוגן ללא סכסוכי עבודה, אך מסיבות השמורות עמו נוקט האוצר סחבת מתמשכת במו"מ.

בסוף השבוע דחה הממונה על השכר באוצר פגישה מתוכננת עם נציגי הרופאים, למרות התרעות ונשנות של נציגי הרופאים, כי לא ישלימו עם סחבת בחתימה על הסכם שכר חדש.

"עיוותים בשכר"

יו"ר הוועדה הפרופסיונאלית של הר"י, ד"ר יורם בלשר, אמר כי "ההחלטה על תוספת של כ־40% לשכר האחיות, כפי שנקבע בהסכם השכר שנחתם עמן בתחילת השנה, מחייבת תיקון מיידי של שכר הרופאים, בנוסף לתיקון עיוותים בשכר עובדי מקצועות שונים, כמו רפואה פנימית, פתולוגיה ואונקולוגיה. הרופאים לא יוכלו להשלים עם מצב בו אחות מקבלת לשעת עבודה שכר גבוה יותר מרופא מומחה, בשל תוספת עשרות אחוזים לשכרה.

"צריך לזכור כי שבוע עבודה של אחות הוא בן 36 שעות, לעומת 45 שעות שבוע עבודה של רופא, ולכן כל תוספת אחוזי שכר לאחות מגדילה עוד יותר את הפער לטובתה", אמר ד"ר בלשר.

לדברי ד"ר בלשר, ממשלת ישראל אינה יכולה לצפות כי הרופאים ישלימו עם שכר הנמוך משמעותית מזה של האחיות, שאינו עומד בשום פרופורציה לאחריות, מעמד ותפקיד של הרופא.

"שביתת האזהרה יכלה להימנע לו היה האוצר מגלה התייחסות רצינית ועניינית לתביעות הרופאים", אמר ד"ר בלשר.

"מאבק ללא פשרות"

לטענת ד"ר בלשר, "הנדרש הפעם היא לתיקונים מאוד משמעותיים בשכר הרופאים, ולכן דווקא במו"מ תגרור מאבק ללא פשרות. אם בפגישה שנקבעה ביום חמישי עם הממונה על השכר באוצר לא תוגש לרופאים הצעה לקבלת שכר שתענה על דרישותיהם, יחודשו העיצומים בתחילת השבוע הבא", אמר.

הממונה על השכר באוצר, שלום גרביש, אמר בתגובה כי "אני מצטער שכך פותחים מו"מ חשוב לציבור הרופאים. אין שום כוונה למשוך. הפגישה בשבוע שעבר עם הרופאים נדחתה כתוצאה מעומס עבודה, ולכן ביקשנו לדחותה בשבוע".

גרביש אמר כי "יש להצטער על כי בגלל דחיית פגישה משביתים עבודה ופוגעים בחולים".

הסכם שכר עם האיגודים הפארה־רפואיים

הסכם שכר עם האיגודים הפארה־רפואיים לשנים 95–96' נחתם בסוף השבוע.

על ההסכם חתמו הממונה על השכר באוצר שלום גרביש, מנכ"ל האיגודים הפארה־רפואיים והרנטגן דליה קלישבסקי, מזכירת המרפאים בעיסוק רות אלבגלי, יו"ר איגוד טכנאי הרנטגן יצחק בק וח"כ יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות אפרים זילוני.

ההסכם חל על כל העובדים במגזרים אלה המועסקים בבתי החולים, במרפאות קהילתיות ובלשכות הבריאות.

במסגרת ההסכם נקבעה טבלת שכר וכן תוספות ייחודיות לכל מגזר מקצועי של עובדים.

צעיר מראש העין מת מדקירת סכין במריבת שכנים; החשוד ברצח הודה במשטרה

מאת יוסי הוטר

ירון וסקר, בן 21 מראש העין, מת שלשום בצהרים, מדקירת סכין בגופו, בסכסוך בין שכנים.

החשוד במעשה נמלט מהמקום, התחבא בבניין סמוך ואותר על ידי שוטרי משטרת פתח תקוה.

הוא הודה במעשה, שיחזר פעולה עם חוקריו ויובא היום להארכת מעצרו בבימ"ש השלום בפתח תקוה.

שלשום בצהרים החלה מריבת השכנים, ברחוב דוד המלך בראש העין, על תשלום השקייה בגינתו הפרטית של החשוד.

החשוד ניסה לפרק את קופסת בקרת המסמורות בכניסת הבניין, וקילל את אבי הנרצח שהוא חבר בוועד הבית.

ככל הנראה דפק ירון בדלת החשוד, לאחר ששמע את המריבה, והחשוד פתח את הדלת ודקר אותו בחזהו בסכין מטבח.

צוות ניידת טיפול נמרץ ביצע בוסקר פעולות החייאה, אבל מותו נקבע במקום.

אבי הנרצח ושכן נוסף ניסו לתפוס את החשוד, אבל הוא נמלט מהם.

החשוד מוכר במשטרה. לפני שלוש שנים סיים לרצות תקופת מאסר כמעט על תקיפה. הוא הורשע בעבירות תקיפה וקיבל עונשי מאסר על תנאי.

גורמי רווחה במועצה המקומית ראש העין לקחו את ילדי החשוד תחת חסותם.

החשוד, גרוש בן 45, שמגדל את ילדיו בני ה־11 וה־9, היה מסוכסך עם שכניו.

ארבע משפחות כבר עזבו את הבית בשל הטרדות החשוד. שכנים סיפרו אתמול, כי היה נוהג לשמוע מוסיקה בעוצמה גבוהה, לאיים עליהם ולקללם.

הם סיפרו, כי בעבר ניסה לחתוך את צינורות הגז שלהם.

השכנים טענו, כי תלונותיהם על השכן במשטרה לא נענו.

מפקד תחנת משטרת פתח תקוה, סגן ניצב דודו מבצר, מסר בתגובה: "החשוד מוכר למשטרה. על כל התלונות שהוגשו נגדו נפתחו תיקים פליליים וכל תלונה טופלה".

וסקר, היה עתיד להשתחרר מצבא בעוד ארבעה חודשים.

הוא יובא היום לקבורה. הותיר אחריו אב, אם ושתי אחיות.

ילד נדרס למוות בטירת הכרמל. רוכב אופניים נפצע קשה בת"א

מאת גבי זהר ועתניים

רון חן, בן 7 משכונת רמב"ם בטירת הכרמל, נהרג שלשום בתאונת דרכים. התאונה אירעה סמוך לביתו של הילד, שניסה לחצות את הכביש, כאשר מכונית פגעה בו. הילד פונה ע"י אמבולנס של מד"א במצב אנוש לבית החולים בחיפה ושם מת מפצעיו. נהג המכונית נחקר במשטרת חיפה.

רוכב אופניים, יורם אופיר בן 39, נפצע בליל־שבת סמוך לשעה 6 בערב, ברחוב שטיינמן בשיכון בבלי בצפון תל אביב. צוות מד"א מצא אותו חסר הכרה על הכביש. הוא פונה במצב קשה לבית החולים איכילוב בתל-אביב. לא היו עדי ראייה למקרה. המשטרה חוקרת חשד לתאונת פגע וברח.

תאונת שרשרת

בתאונת שרשרת ביום שישי אחר הצהריים, סמוך לצומת יגור, נפצעו קל עשרה בני אדם. בתאונה היו מעורבים ארבעה כלי רכב.

אמבולנסים של מד"א פינו את הפצועים לבתי חולים בחיפה.

(ע). בית המשפט לתעבורה בתל-אביב גזר 21 חודשי מאסר על יצחק בן-זקן, בן 25 תושב תל-אביב, שנתפס כשהוא נוהג בתקופת שלילת רשיון הנהיגה שלו ובלא ביטוח.

אוניברסיטת תל־אביב
האקדמיה הישראלית למוסיקה ע"ש סמואל רובין

קרן התרבות אמריקה ישראל

קרן מלגות אנג'לה ומוריס ב. קלרמונט

מענקי קלרמונט תשנ"ד

טקס חלוקת המענקים

קונצרט

לזכרו של **מר דולפי אבנר** ז"ל

יום ראשון, יג' אייר תשנ"ד, 24 אפריל 1994
מוזיאון תל־אביב, האולם ע"ש רקנטי

כניסה חופשית

בסיוע אגודת ידידי אוניברסיטת תל־אביב

המוסד לביטוח לאומי

זכויות אלמנים ואלמנות מבוגרים

היום ברדיו ברשת א' בשעה 16:00

הפעם היום בשעה 16:00 ברשת א', בתוכנית "שעתון שקון הזהב" בעריכת דנה הורן.

יועצים של שירות הייעוץ לקשיש של המוסד לביטוח לאומי ישוחחו על השירות הניתן לאלמנים ולאלמנות מבוגרים וישיבו על שאלות בנושא זכויותיהם.

המעוניינים/ות להפנות שאלות יוכלו להתקשר בזמן התוכנית לטל' 03-6966225.

צלום: ניקי קיסר

מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון, אריה מזרחי, בפגישה עם תושבי רעות בסוף שבוע.

פיצוץ סלעים בעיר החדשה מודיעין העיף שברי אבנים על בתים ביישוב רעות

מאת דן לאופר

פיצוצים שעשתה חברת ברעד, במסגרת עבודות הפיתוח שהיא מבצעת במודיעין, גרמו ביום חמישי לנפילת שני חלקי סלעים לפחות ביישוב הסמוך רעות. ככל הנראה, היתה התרשלות בביצוע אחד הפיצוצים. ברעות גרים קציני צבא ובכירים במערכת הביטחון. העיר מודיעין הולכת ומוקמת בצמוד ליישוב.

ביום שישי בצהרים הגיע מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון, אריה מזרחי, לפגוש את התושבים בביתה של אביטל רביב, שם נפלה על הרשא אבן בקוטר 20 ס"מ. מזרחי הורה מיד להרחיק את העיתונאים.

תושבי היישובים רעות ומכבים מנהלים מאבק להרחקת בתי מודיעין מבתיהם, או לפחות דחיית הבנייה של השכונות המיועדות לקום בצמוד ליישובים אלו לשלב האחרון של פיתוח העיר.

שר השיכון והבינוי, בנימין בן אליעזר, טוען שכבר בשלב הקמת היישובים, הוזה לפיו יהפכו לחלק מהעיר מודיעין.

בעקבות 2 עתירות לבג"ץ, מינה משרד השיכון ועדה שקבעה את הרדיוס המותר לפיצוצים, בלוויית הוראות מפורטות. כעת סבורים שם שההוראות לא בוצעו כלשונן, ולכן עפו האבנים. מזרחי ימנה היום ועדה של מהנדסים לחקור את האירוע, ועד להגשת המסקנות לא יבוצעו פיצוצים.

אביטל רביב, שאירגנה את התושבים ברעות לאחר הפיצוצים ביום חמישי, מסרה כי תושבי הרחובות שנפגעו, תומר ודקל, ישכרו עורך דין ושמאי לאמוד את הנזקים לקראת תביעה אזרחית אפשרית. רביב כבר הגישה תלונה למשטרה. לדבריה, גרים ברעות קציני צבא שלא נמצאים כמעט בבית, והאמהות מגדלות לבד את הילדים, שכיום מבוהלים מהפיצוצים. רביב הביעה חשש מיוחד מהאפשרות שעוברי שטחים יעברו בבניינים הראשונים שיוקמו במודיעין, מרחק של מאות מטרים בלבד מרעות.

יעקב בראשי, מנכ"ל ברעד: "זו סערה בכוס מים, נגרם נזק ששואף לאפס. בסך הכל עפו אבן או שתיים ליישוב. התושבים שמעו רעש. כל פיצוץ גורם רעש. סיירתי ביישוב ולא ראיתי נזקים".

השמאי אורי נוימן, מחברת הביטוח הראל המשמר, טוען שהנזק מגיע לאלף שקלים בלבד: "נפלו שתי אבנים, אחת נתקעה ברשא ואחת חדרה דרך פרגולה ושברה עשרה רעפים".

חומר הראיות במשפט הבנקאים ישמש את התביעה גם במשפטו של יפת

"לעמדתנו נגד הפסקת הוויסות היתה השפעה על יתר הבנקים"

מאת משה ריינפלד

היום ייפתח בבית המשפט המחוזי בירושלים משפטו של ארנסט יפת, שהיה בעת ויסות מניות הבנקים יו"ר בנק לאומי. יפת, כעת בן 73, נכלל בשעתו בכתב האישום שהוגש נגד שאר הבנקאים, אך לא התייצב למשפטו ובחר להישאר בניו־יורק. לפיכך הוגש נגדו ב־1 באפריל 94' כתב אישום נפרד על חלקו בוויסות המניות.

יפת עומד לדין על אותם סעיפים שבהם הורשעו עמיתיו לפני יותר מחודשיים: עבירות מנהלים בתאגיד בנקאי, שעניינה ניהול עסקי הבנקים בחוק הגנת ומעקב? ... (ל) מועד; קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

כמו כן יואשם יפת בתרמית בקשר לניירות ערך והטעיית לקוח ובעבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד.

יפת הוא הבנקאי הבכיר ביותר העומד לדין על ויסות המניות. בתקופת הוויסות היה יו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי והמנכ"ל הראשי שלו.

בתוקף תפקידיו אלה היה אחראי על גיבוש מדיניותו של בנק לאומי ועל ביצועה. כמו כן היה יפת יו"ר איגוד הבנקים בישראל.

מעמד מיוחד

ועדת החקירה הממלכתית לעניין ויסות מניות הבנקים, בראשות השופט ד"ר משה בייסקי, כתבה במסקנותיה: "למר יפת היה מעמד מיוחד ובכיר במערכת הבנקאות, והוא בעל השפעה רבה בחיי הכלכלה. בתוקף תפקידו היתה לו מעורבות ישירה בכל הכרוך בוויסות, החל מהתוויית מדיניות וקביעת דרכי מימון, וכלה במתן הוראות לבעלי תפקידים ולסניפים בדבר אמצעים להגברת שיווק המניות על כל הכרוך בכך.

"אין אנו מהססים לומר כי לעמדתו של מר יפת נגד הפסקת הוויסות היתה השפעה גם על בנקים אחרים שסירבו להרפות מהוויסות".

נאשמי בל"ל האחרים הורשעו בדין

לבד מיפת העמדו לדין בכירים נוספים בבנק לאומי: יד ימינו של יפת, מרדכי איינהורן, שהיה בתקופת הוויסות מנהל תפעולי ראשי של הבנק; חיים בוקסבאום, שהיה חשב הבנק; והן בבלי שהיה ראש השכון החיצוני של הבנק.

איינהורן הורשע בכל העבירות, ובוקסבאום ובבלי הורשעו בעבירה של רישום כוזב.

השופטת במשפט הבנקאים היתה מרים נאור, שגזרה על איינהורן את העונש הכבד ביותר – יחד עם רפאל רקנאטי מבנק דיסקונט – שמונה חודשי מאסר בפועל, שנתיים מאסר על־תנאי, וקנס של 600 אלף שקל. בבלי ובוקסבאום נידונו לשנה מאסר על תנאי ולקנס של 109 אלף שקל.

גם בנק לאומי עצמו הורשע בדין, ונקנס במיליון שקל, כמו יתר הבנקים שהיו מעורבים בוויסות.

על פי הסכמה בין התביעה לבין הסניגוריה, ישמש חומר הראיות של המשפט שהסתיים, גם את משפטו של יפת. לפיכך, הדיון בו אינו צפוי להיות ממושך כמו משפטם של יתר הבנקאים.

אינו ראוי

יפת הגיע לבנק לאומי מבנק איגוד, ובשנת 63' מונה למשנה למנכ"ל בנק לאומי. ב־1970 מונה כמנכ"ל יחיד לבנק, וב־76' לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של הבנק.

בעקבות פרסום דו"ח ועדת בייסקי, שבו נקבע כי יפת אינו ראוי להמשיך בשום תפקיד במערכת הבנקאות, בארץ או בחו"ל, התפטר יפת מכל תפקידיו בבנק לאומי ונסע לארצות הברית.

למרות שנכלל בכתב האישום שהוגש נגד ראשי מערכת הבנקאות, סירב יפת לבוא למשפט ולהעיד בנימוק של "לינץ' תקשורתי" נגדו, כהגדרתו. לפני כשלושה חודשים חזר לישראל בעקבות הסכם שהשיג עם התביעה במשפט.

בעת שהותו של יפת בארה"ב התנהלה בישראל מערכה ציבורית ממושכת לביטול פיצויי הפרישה והפנסיה המופלגים שניתנו ליפת. בראשית אפריל 92' הסתיימה הפרשה בהסדר פשרה, שלפיו אולץ יפת להחזיר לבנק חלק מהפיצויים ומתשלומי הפנסיה שכבר קיבל; ונקבע כי הוא יקבל פנסיה חודשית בשיעור 70% משכרו של מנכ"ל הבנק בתקופה זו. הסכם הפשרה קיבל את אישורו של היועץ המשפטי לממשלה מיכאל בן יאיר, ששימש בשעתו כשופט מחוזי.

מודעה

הפתעה כשרה

מסעדות

דניאל רוגוב

פורסם ב הארץ ב- 31.3.94

MOS
MODULAR OPERATIVE SYSTEM

ITALARREDO - החברה המובילה באיטליה לריהוט משרדי בשיטה המדברת לאדריכלים כי יש בה נשיות. מגוון פונקציונליות ואיכותיות מתאים למשרדים קטנים וגדולים כאחד

מבוגרים מתקדמת בגוון. תעלות לקווי מחשב ומלפון. מחיצות לתיחום משרדים בחללים גדולים או פתוחים וכסאות ארגונומיים. פולמוס-מחלקה לפרויקטים-נותנים שרות בכל תכנון וביצוע במחירים המשתווים ליצרני איכות בארץ

טולאוס
תל אביב: בבר הסדיוה מר 03-6053135 הרצליה, מדינת היהודים 87. טל. 09-544390
פתוח רצוף 09.00-19.30, במוצ"ש פתוח בהרצליה 19:30 - 22:00 דהיםים וכלים

האוניברסיטה הפתוחה
בשיתוף "הארץ"

ההרשמה למרתון ה־12 נפתחה

למנויי הארץ הרשמה מוקדמת במחירים מוזלים

המרתון יתקיים ביום רביעי 4.5.94 החל מן השעה 18:00
בבנין המועצה לאי יפה בתל אביב על גדות הירקון

נושא המרתון

הרוע.
בטבע האדם?

להלן תכנית המרתון 24:00 — 18:00

על הרוע בהסטוריה המערבית – פרופ' **מיכאל הרסגור**
הרוע בפרספקטיבה אבולוציונית – פרופ' **יוסף נוימן**
רעים בתרבות הצרפתית – דר' **דוד גורביץ**
טבע האדם־רע מנעוריו? – פרופ' **אבי רביצקי**
קטעי תיאטרון, עתונות וביקורת מרושעת –
דר' **גד קינר, שמעון פינקל ועתונאי מצוי**
מאפייני האישיות של האדם הטוב – פרופ' **אריה נדלר**
הקולנוע כמכשיר רשע – דר' **הנרי אונגר**
מכשפות ושטנים באופרה – **גיל שוחט**
תניבעל: הסופר הטוב־כרשע – **יצחק לאור**

ההרצאות מלוות בדיונים ובקטעי סרטים ומשחק

ההרשמה באמצעות כרטיס אשראי
בטלפונים 03-6460240, 03-6460307, 03-6460453

חברת החשמל לישראל בע"מ

מכרז מס' 94/2027

החברה מזמינה בזאת הצעות לאספקה והרכבת צנרת מים לכבוי אש (כ־700 מ"א בקוטר 4") בתחנת משנה באשדוד.

לוח הזמנים לביצוע העבודה: חודשיים.

רשאים לבצע את העבודה הנ"ל רק קבלנים הרשומים אצל רשם הקבלנים, אשר יוכיחו כושר ביצוע ונסיון בביצוע עבודות דומות וברשותם עובדים בעלי סיווג בטחוני מתאים.

מחיר רכישת המכרז -468 ש"ח (כולל מע"מ).

פרטים נוספים וטפסי המכרז אפשר לקבל במשרדי אגף הבצוע, מחלקת מכרזים, רח' החשמל 16, תל-אביב (קומה 11, טלפון: 03-5678691) בין השעות 08:00-14:00 עד יום חמישי 28.4.94.

הגשת ההצעות עד יום רביעי 11.5.94 שעה 13:00, במשרדנו בת"א.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מאנדלה קורא לתומכיו להתכונן לשלוט בדרום־אפריקה

מאת אורי ניר
שליח "הארץ" בדרום אפריקה

יוהנסבורג (מיוחד ל"הארץ"). בק־ריאה להמוני תומכיו להתכונן לש־לוט בדרום־אפריקה החדשה, הביא אתמול נלסון מאנדלה את מערכת הבחירות של מפלגתו לשיאה, כי אשר נאם בפני כ־30,000 תומכי הקונגרס הלאומי האפריקאי באיצט־דיון הספורט הגדול של יוהנסבורג. עצרת הענק – העצרת הגדולה האחרונה שלו לפני הבחירות שיתקיימו בימים שלישי, רביעי וחמישי השבוע – נערכה באיצטדיון ששי־מש לחגיגת הענק לכבוד שחרורו של מאנדלה מהכלא לפני ארבע שנים.

מאנדלה הופיע אחרי כשלוש שעות של חגיגות פולקלור גדושות שירים וריקודים מסורתיים, בנה שהוגדר לפי דיפלומטים זרים שנכ־חו באירוע כחגיגת ניצחון הנערכת עוד בטרם נפתחו הקלפיות. "זה סופו של שלטון המיעוט הלבן", הכריז מאנדלה בנימה של ביטחון עצמי, "הקונגרס הלאומי אינו יכול להפסיד בבחירות האלה". צעירים בקהל קראו: "אנו מוכנים למשול", "נשיא אחד, מאנדלה אחד". הנשיא המיועד מאנדלה הקפיד לציין בדב־ריו כי הממשלה הבאה בדרום אפרי־קה תהיה ממשלתם של כל אזרחי המדינה, שחורים, לבנים ובני מיעו־טים אחרים כאחת.

גם יריבו של מאנדלה, ראש המפלגה הלאומית והנשיא הנוכחי פרדריק ויליאם דה־קלרק קיים אמ־מול עצרת גדולה בעיר הדרום קייפטאון הנחשבת למעוזו. הוא הב־טיח שאחרי הבחירות תיכון דרום אפריקה חדשה.

אולם עיקר ההתעניינות התמקדה בעצרת הגדולה של מאנדלה. המנ־היג הותיק נכנס לאיצטדיון בצוו־תא עם ג'ו סלובו מנכ"ל המפלגה הקומוניסטית של דרום־אפריקה שהתאחדה עם הקונגרס הלאומי האפריקאי והעניקה בכך תחמושת ליריבי מאנדלה המאשימים אותו כי הוא עדיין נאמן לקומוניזם. סלובו, יהודי לבן הנחשב לאישיות הלבנה הפופולארית ביותר בקרב השחורים בדרום־אפריקה, הצטרף למאנדלה להקפת ניצחון סביב האיצטדיון אך לא השתתף בנאומים.

במיוחד הלהיבו את הקהל קומץ צעירים שערכו טקס קבורה מבוים לאפרטהייד. הם נשאו ארון קבורה לבן שעליו נכתב "שלום לאפרטה־יד – ולא להתראות". השקט בעצרת הופר רק פעם אחת כאשר נשמעו יריות מהקהל. אחרי כמה רגעי בהלה שבהם גוננו שומרי ראשו של מאנדלה בגופם על המנהיג הנערץ, קם מאנדלה והוקיע בחריפות את "הפושעים" שניסו לשבור את המפל־גה הזיש במפגיע לנהל מהירות.

בעצרת בחירות, שנערכה ביום חמישי במדינת החסות קוואזולו, הבטיח יו"ר הקונגרס הלאומי האפ־ריקאי ללבנים בדרום־אפריקה שהממשלה של הרוב השחור לא תחרים את אדמותיהם. "דבר כזה לא יקרה כל עוד אני בחיים", אמר מאנדלה. כמו כן הוא הבטיח לחקל־אים ולאנשי עסקים לשמור על זכויותיהם לאחר הבחירות הרב־גז־עיות הראשונות שייערכו בדרום אפריקה בין ה־26 ל־28 באפריל.

השקט שנשמר בסוף השבוע שע־בר ברחבי דרום־אפריקה, עקב הכ־רזתה של מפלגת אינקאתה של הזולו לבחירות, הופר אמש כאשר תומכי המפלגה רצחו שניים מתומ־כיה של מפלגת הקונגרס הלאומי האפריקאי היריבה, כנראה ביריות. תחנת רדיו ביוהנסבורג מסרה כי שני תומכיו של מאנדלה שנרצחו עסקו בחלוקת כרוזים בעיר אולונ־די, בירתה של מדינת החסות קוואזולו, מעוזה של אינקאתה.

משטרת דרום־אפריקה מסרה אתמ־מול כי היא חוקרת שורה של מעשי חבלה, כולל פיצוץ של צינור נפט, שבוצעו כנראה על ידי קיצונים ימניים לבנים. הפיצוץ אירע אתמול בצינור נפט 75 ק"מ דרומית ליוה־נסבורג, קודם לכן הוצת בניין רשות הדואר, שאמור לשמש כתחנת קלפי במהלך הבחירות, בעיירה גיסטרום במחוז טראנסוואל.

"אנו חוקרים מעשי חבלה. ברור להוציא שאלה הם מעשי חבלה", מסר לכתבים קצין המשטרה קולונל אבנרה ואן דוזטר. ואן דוזטר אמר כי האפשרות שהחבלה בצינור הנפט נעשתה על ידי אנשי ימין לבנים נבדקת, "אולם איננו יכולים לאשר זאת בשלב זה".

מנהיג הניאו־נאצים בדרום־אפרי־קה, יוג'ין טר בלאנש, אמר לכתבים אתמול כי קרא לתומכיו להחרים את הבחירות הרב־גזעיות הראשונות של המדינה ולהשתמש ברוביהם כדי להגן על עצמם.

מנהיג חזית התנגדות האפריק־אנרית אמר כי תנועתו מתכוננת להגן על אנשיה נגד "ממשלה קומו־ניסטית" – רמז לקונגרס הלאומי האפריקאי שעתיד ככל הנראה לז־כות בבחירות. "התרחקו מאתנו ומ־אנשינו בכל רחבי דרום־אפריקה", אמר במסר לכוחות הביטחון.

קובוס באיירס, חבר המפלגה השמ־רנית הדוגלת באפרטהייד, הזהיר כי קיימת אפשרות של מעשי חבלה בבחירות בכמה אזורים במדינה עם פתיחת הקלפיות בעוד ארבעה ימים. באיירס, שדיבר בדיוק של מוחה אראגנג אמר כי לא תהיה פניקה בגה שהוא כינה "מסורות רבות". הוא לא מסר פרטים על התוכניות לשבש את הבחירות.

משלחת של משקיפים אמריק־אים, בראשותו של הכומר השחור ג'סי ג'קסון הגיעה אתמול לדרום אפריקה כדי לעקוב מקרוב אחר הבחירות. על בואה הודיע ביום ששי הבית הלבן. עוד נאמר בהודעה כי ג'ורג' מוס, תת מזכיר המדינה המ־מונה על ענייני אפריקה, יטול חלק במשלחת בדרג גבוה, "המשקפת את מחויבותו האישית של הנשיא ביל קלינטון לתהליך המעבר הקשה בדר־ום־אפריקה".

"אנו נעמוד בהתחייבותנו לעבוד עם כל הצדדים בדרום־אפריקה, על מנת לבנות חברה משגשגת, יציבה ודמוקרטית", אמר הנשיא קלינטון.

הנשיא דה־קלרק מחבק תינוקת שחורה במהלך מסע הבחירות שלו, שלשום בעיר קייפטאון
תצלום: אי־פי

בין נטאל לסוואטו

הטיסה מניו־יורק ליוהנסבורג יומיים לפני הבחירות הכל גזעיות הראשונות בהיסטוריה של דרום־אפריקה מכניסה את הנוסעים באחת לקלחת הרותחת של מרוץ בחירות. זו הטיסה המסחרית הישירה הארוכה ביותר בעולם (14.5 שעות באוויר), כך שלנוסעי הג'אמבו יש די זמן להתעלם.

הנוסעים העיקריים לשלושם היו מצד אחד אנשי קבוצה נוצרית אמריקאית, רובם שחורים, שמפלגתו של נלסון מאנדלה הזמינה אותם לשמש משקיפים בבחירות. כמה דרום אפריקאים שחורים הנלוו אליהם. אלה ניהלו ויכוח סוער עם שני לבנים מדרום־אפריקה, המתגוררים בחבל נטאל במזרח המדינה שהיה זירה להתנגשות עקובה מדם בין אינקאתה לבין מפלגתו של מאנדלה בשנים האחרונות. "למזלנו לא שלחו אותנו לנטאל", אמר אחד מחברי הקבוצה הנוצרית, לבן, "למזלנו נהיה משקיפים בבחירות בסוואטו".

שני האפריקאנרים התפרצו מבזק. "אל תסמוך על המזל שלך יותר מדי", אמרו, "לבן אינו נכנס לסוואטו בלי ליווי חמוש". הם הבטיחו ש"האלימות השחורה" תגבר וכי איש אינו מחוסן ממנה.

מי שאינו חושש להתאכזב עקב ציפיות גבוהות מדי הוא אנדרי קלאסטה, עורך העיתון "סואטן", הנפוץ ביותר בדרום־אפריקה, שהתחיל במקסמון בעיירת השחורים והיום הוא נמכר ב־200,000 עותקים מדי יום סביב יוהנסבורג. קלאסטה שב מראיון מיוחד שהנשיא ביל קלינטון העניק לו ולעמיתו, עורך היומון הנפוץ "סטאר" של יוהנסבורג, ריצ'ארד סטיין. "סואטן" נחשב עיתון שחור וה"סטאר" נחשב לבן.

קלאסטה, איש צנום, בעל זקנקן תיש דליל, הוא אחד מותיקיה של תנועת השחרור השחורה. אחרי שנים רבות כל כך של מאבק, הוא אומר, הציבור השחור רכש לעצמו מידה מסוימת של ציניות מפוכחת כדי שלא להאמין לכל ההבטחות שפוליטיקאים משמיעים באוזניו. מה שעומד בראש ראשיתו, הוא הדאגה לביטחונו האישי.

כשנחת המטוס ביוהנסבורג, בירך הטייס הראשי את הנוסעים על בואם ברגע היסטורי כזה והבהיר בשמעה בקביעה פוליטית אמר: "אני משוכנע שתוצאות הבחירות יהיו לשביעות רצון כולנו". רוב הנוסעים מחאו כפיים. שני האפריקאנרים סיננו ביטוי בוז, בשקט.

אורי ניר

רקע / אורי ניר

פירות האפרטהייד – אלימות ומרי

יוהנסבורג (מיוחד ל"הארץ"). ה־רוב השחור בדרום־אפריקה הנעשר מחוקי האפרטהייד הגזעניים בדרום לבסס את השליטה הפוליטית שלו במדינה, אך יעברו שנים רבות עד שיוכלו השחורים להשתחרר מהמ־משקעים ההרסניים של חוקי האפ־ליה הגזעית ושל המאבק השחוק נגדה.

מדיניות האפרטהייד (משמעות המושג, באופן מילולי, היא מצב של הבדלות – מן המלה APART) גובשה בסוף שנות ה־40' ובתחילת שנות ה־50', במגמה לבצר את שליטת המיעוט הלבן במדינה. המ־פלגה הלאומית של דרום־אפריקה, שמנהיגה הנוכחי פרדריק דה־קלרק עקר את יסודות השלטון הלבן במדינה בשנים האחרונות, היתה זו שבנתה את חומת ההפרדה הגזעית באמצעות חקיקה שיטתית מאז עלי־תה לשלטון ב־1948. אף משטר מאז אדולף היטלר לא כונן מערכת סבוכה ויסודית כל־כך של חוקי גזע מפלים.

החקיקה הגזענית נעשתה במטרה לעגן בחוק מצב של הפרדה גזעית שכבר היה קיים למעשה, להעמיק את המגמה הזו, ולאפשר ללבנים לשלוט על טריטוריה מירבית במי־נימום חיכוך עם תושביה המקוריים של הטריטוריה. במקורה, היה במדי־ניות האפרטהייד יסוד כלכלי חשוב: שאיפת הלבנים לשלול מן השחורים זכויות לכריית מחצבים (בעיקר זהב ויהלומים) שהתגלו במדינה בכמויות אדירות בתחילת המאה.

חוקי האפרטהייד לא רק אסרו על שחורים להשתתף בהפקת העו־שרים הגלומים בשפע באדמתם ול־השתתף במוסדות שהקימו הלבנים במדינה. הם אסרו על בני שני הגזעים להתערב זה בזה. עד אמצע שנות ה־80' חל איסור לא רק על נישואין בין בני זוג מקבוצות גזעי־ות שונות, אלא אפילו על קיום יחסי מין בין־גזעיים.

חוקי האפרטהייד לא הסתפקו בהטלת איסור על בעלות קרקעות בידי שחורים (אלא באזורים שהוגד־רו "שמורות" שחורות). הם אף חתרו ליצור לשחורים ישויות לאומיות חדשות – כמעט בבחינת יש מאין – וליישב אותם מתוקף במדינות חסות עצמאיות למחצה, שכל אחת מהן הוקמה כביכול בתחומי הטריטוריה המקורית של שבטים מקומיים. הדי־וק הגיאוגרפי היה רופף מאוד.

מהלך נודע זה, יצירתן של מדי־נות־מולדת (HOMELANDS) לשחורים, היה תרומתו ההולנית של הנדריק ורוורד, ארכיטקט האפרט־הייד הגדול, שהיה ראש הממשלה בסוף שנות ה־50' ובתחילת שנות ה־60' (הוא נרצח בפרלמנט ב־1966). חזון ההפרדה הלאומית שלו קרם עור וגידים בדמות "החוק לקידום ממשל עצמי לאנשי הבנטו" (בנטו הוא הלשון הנקייה שבחרו הלבנים בדרא"פ להגדרה כוללת של שחורים מקומיים).

10 מדינות מולדת כאלה הוקמו, לפי מפתח שבטי. כל מדינה היתה אמורה לשמש מולדת לשבט אחר. בסך הכל היו כ־74% מן השחורים תושבי המדינה אמורים להשתכן במדינות האלה, שהשתרעו על 13% בלבד משטחה של דרום־אפריקה, ויתר חלקי המדינה היו אמורים לשמש בית ללבנים. זה היה אחד מצעדי הטיהור האתני הגדולים והי־שיטתיים ביותר בהיסטוריה. היפוך יוצרות דמוגראפי מושלם.

כשהוכרזה "עצמאותן" של ארבע מהן (ממשלת דרום־אפריקה היתה היחידה בעולם שהכירה בעצמאות המדינות האלה) – טרנסקאי, סיסק־אי, ונדה ובופוטסואנה – איבדו 9 מיליון שחורים את אזרחותם הדרום־אפריקאית באורח אוטומטי. שחורים רבים שהתגוררו בטריטוריה שהוגד־רה "לבנה" סולקו על־פי שבט המוצא שלהם, במקרים רבים בהרס בתיהם, הם נשלחו חסרי כל להשתכן ב"מולדת" של השבט, אף שהחלוקה השבטית היתה רופפת מאוד.

בתוקף חוק רישום האוכלוסין, אבן היסוד של האפרטהייד, כל תינוק שנולד במדינה היה חייב להירשם במרשם האוכלוסין על־פי הגזע וההשתייכות השבטית שלו. דורות של נישואי תערובת, שטשטשו את גבולות הגזע והשבטיות, לא הפריעו לשלטון הלבן בניסיון ההגדרה הגזעית שלו. פקידי מ־משלה בחנו את טיב השיער והצי־פורניים ואת מבנה העצמות של תינוקות בני יומם, כדי לקבוע את השתייכותם הגזעית במקרים גבולי־ים, על סמך טבלת שיוך גזעי שהממשלה פיתחה. מדע הגזע קיבל עידוד ממשלתי באוניברסיטאות של דרום־אפריקה.

בזכות "הכנסייה הרפורמיסטית ההולנדית", הזרם המיוחד של האפ־ריקאנרים, קיבל האפרטהייד צביון תיאולוגי, בבחינת הצדקה דתית. אחת הדוגמות המרכזיות של הכנ־סייה עד לאחרונה היתה כי האל ציווה על הפרדה גזעית וכי על המאמינים מוטלת משימה קדושה לשמור על טוהר הגזע הלבן. בעשור האחרון חלה רפורמה גם בתורת הכנסייה והסינוד הגדול שלה הכריז כי גזענות, ובכלל זה אפרטהייד, הם "חטא". בנובמבר 1990 פירסמה הכנסייה מסמך רשמי, הפותח במ־לים: "אנו מודים בחטא שלנו", הקובע כי האפרטהייד הוא "מדיניות מרושעת", וכי הניסיון למצוא לה הצדקות בכתבי הקודש הוא חילול הקודש.

הרפורמה בכנסייה הרפורמיסטית ההולנדית באה רק אחרי שהוכרר כישלונה של האפרטהייד כשיטה פוליטית. הניסיון לדחוף את השחו־רים ל"מדינות מולדת" מלאכותיות נכשל לחלוטין, מול תהליכי התי־עוש, העיור והמודרניזאציה בקרב השחורים. האמונה כי אפשר יהיה לכלוא אותם ואת שאיפות ההתפת־חות שלהם בשמורות מלאכותיות המבוססות על דפוסים של מסורת שבטית התבררה כתעתוע זדוני. מערכת החוקים הגזעית, שפותחה כדי לבודד את גן העדן הלבן מן העולם השלישי השחור שסביבו, התפוררה כשהתברר שהסנקציות הכלכליות הבינלאומיות עלולות לדרדר את דרום־אפריקה לדפוסי העולם השלישי. מדיניות האפרטה־יד קרסה כי הוכחה כבלתי משתל־מת ובלתי מציאותית.

את מחיר האפרטהייד ישלמו לא רק הלבנים, שיאבדו בקרוב את שלטונם הדורי. גם השחורים ממ־שיכים וימשיכו לסבול ממורשת המדיניות, שהמאבק נגדה התיש אותם מאוד. תרבות המאבק שנוצרה בקרב השחורים במשך 40 שנות אפרטהייד טיפחה בהם ערכים מתר־ספסים של אלימות ועוינות, והתרסה ומרי. ההשתחררות מהערכים האלה, מורשת המאבק באפרטהייד, עלולה להיות קשה כמו ההשתחררות משל־טון האפליה הגזעית.

בנובמבר '93 אושרה חוקה המבטיחה שוויון

20 אלף נהרגו בדרום־אפריקה בהתנגשויות פוליטיות, תוך כדי ביצועו של מסלול הרפורמות והתפוררות האפרטהייד

מאת אורי ניר

יוהנסבורג (מיוחד ל"הארץ"). משטר האפרטהייד בדרום־אפריקה החל להתפורר הרבה לפני שהנשיא פרדריק ויליאם דה־קלרק נשא את "נאום הרוביקון" המפורסם שלו ב־2 בפברואר 1990, שבו הכריז על ביטולם של כל חוקי ההפרדה הגז־עית ועל כוונתה של ממשלת המיעוט הלבן לשאת ולתת עם נציגי הרוב השחור על כינון ממשל של שוויון וזכויות מלא לבני כל הגזעים.

אלה ציוני הדרך בתהליך המתלתל שעברה דרום־אפריקה בעשור האחרון, עשור שבו נהרגו יותר מ־20,000 בני אדם בהתנגשויות פוליטיות, לקראת הבחירות הכל־גזעיות הראשונות.

● התחלה מהוססת של הקלות בחוקי ההפרדה הגזעית, תוך הגברת אמצעי הדיכוי נגד פעילי התנועה למלחמה באפרטהייד. לראשונה מקבלת ממשלת המיעוט הלבן את העיקרון האומר שיש להעניק זכויות פוליטיות לכל אזרחי המדינה.

● ביטול כל האיסורים על החזקת רכוש בידי שחורים. ביטול ההפרדה הגזעית בבתי מלון, בבתי קולנוע, בתיאטראות ובמסעדות. ביטול ה־חוק האוסר על תנועה של שחורים מהכפר לעיר (שמטרתו היתה למנוע אורבניזציה שלהם). באותה שנה, '85, מתחיל המסע הבינלאומי הרחב להטלת עיצומים על דרום־אפריקה.

● הקונגרס האמריקאי מחוקק את חוק הסנקציות, המונע את הנשיא רייגן להתנגד עליו. כ־50 חברות אמריקאיות מבטלות מיד את השקעותיהן ואת פעילותן בדרום־אפרי־קה, ואחרות הולכות בעקבותיהן. ביוני 1986 מכריזה ממשלת דרום־אפריקה על מצב חירום בכל רחבי המדינה, ועוצרת כ־20,000 פעילים מהתנועה למלחמה באפרטהייד במ־רוצת 3 חודשים. מצב החירום בוטל כעבור 4 שנים.

● האטה מסוימת במסע הרפורמות. בכמה חופי רחצה נפתחים לשירות בני כל הגזעים, ותחילתה של מלחמת אזרחים קשה בין הקונגרס הל־אומי האפריקאי לבין מפלגת אינקאתה של בני הזולו בחבל נטאל.

● ביטול ההפרדה הגזעית ברכבות ובתחנות רכבת. תחילתו של תהליך ביטול ההפרדה הגזעית במערכת החינוך, המעורר ביקורת קשה מי־מין, מצד המפלגה השמרנית, על הנשיא פיטר בותה. הנשיא בותה מציע להקים מעין מועצה מייעצת לשחורים, אך מנהיגי השחורים הב־כירים מתנגדים לרעיון.

● ינואר '89 – הנשיא בותה לוקה בשבץ מוח, אך מנסה להיאחז בהנה־גת המפלגה הלאומית השלטת ובנ־שיאות. דה־קלרק נבחר לעמוד בראש המפלגה. כעבור 7 חודשים מתפטר בותה ודה־קלרק נבחר.

● יולי '89 – הנשיא בותה, חודשי־ים לפני התפטרותו מהתפקיד, נפגש לראשונה עם מנהיג הקונגרס הלאו־מי האפריקאי נלסון מאנדלה, המר־צה עדיין עונש מאסר.

● אוגוסט '89 – אחד מהארגונים הגדולים בחזית הדמוקרטית המ־אוחדת", מסגרת הגג של ארגוני האופוזיציה, יוצא במסע של מרי אזרחי נגד חוקי האפרטהייד, ופעי־ליו עוברים, בהמוניהם, במופגן, על תקנות ההפרדה הגזעית בגנים צי־בוריים, באוטובוסים, בבתי שימוש ציבוריים ובבריכות שחיה.

● אוקטובר '89 – 8 מראשי הקונג־רס הלאומי האפריקאי, ביניהם וול־טר סיסולו ממייסדי הארגון, משתחררים מהכלא.

● דצמבר '89 – הנשיא הנבחר דה־קלרק נפגש עם מאנדלה.

נאום המפנה

● פברואר '90 – דה־קלרק נושא את "נאום הרוביקון" המפורסם שלו בפני הפרלמנט, שבו הוא מודיע על כוונתו ליישם רפורמות מרחיקות לכת, להתיר פעילות פוליטית מל־אה של כל ארגוני האופוזיציה, ולשחרר בהקדם את מאנדלה.

● מארס '90 – הידרדרות קשה בלוחמה בין תומכי הקונגרס הלאומי האפריקאי לתומכי מפלגת אינקא־תה (80 הרוגים ומאות פצועים בשבוע). ההתנגשויות האלימות בין המפלגות נמשכות כל השנה.

● מאי '90 – נציגי הממשלה והנצי־גים מטעם הקונגרס הלאומי האפ־ריקאי נפגשים.

● פברואר '91 – דה־קלרק מבטיח "לבטל עד אמצע השנה את שלושת עמודי התווך הנותרים של האפרט־הייד (חוקי הקרקעות, חוקי ההפרדה בין אזורי מחיה לבני הגזעים השו־נים וחוק מרשם האוכלוסין), והם אכן מתבטלים בהצבעה בקונגרס.

● ספטמבר '91 – הממשלה וארגו־ני האופוזיציה חותמים על אמנה לאומית לשלום.

● נובמבר־דצמבר '91 – כל הארגונים הפוליטיים הגדולים במדינה, לרבות נציגי הממשלה, מכנסים את "הועידה לדרום־אפריקה דמוקר־טית", המגיעה בסיומה לטיוטה לחוקה חדשה.

● יוני '92 – באמצע החודש יוזמים פעילים של הקונגרס הלאומי האפ־ריקאי מסע של מרי עממי: שביתות, הפגנות וביטויי מחאה אחרים. למחרת טובחים פעילים של מפלגת אינקאתה יותר מ־40 אנ־שים שחורים בעיירה ביואפטונג. מאנדלה מוחה על תפקודה הלקוי של המשטרה.

● ספטמבר '92 – שוטרים במדינת החסות סיסקאי מפזרים ביריות מצ־עד מחאה של הקונגרס הלאומי והמפלגה הקומוניסטית. 29 הרוגים ו־200 פצועים. דה־קלרק קורא למאנדלה לחדש את הדיאלוג לע־צירת האלימות. השניים נפגשים ומפרסמים מזכר הבנה הקורא בין היתר לשחרור מאות עצירים פולי־טיים, ראש מפלגת אינקאתה, מנגו־סוטו בותלזי, פורש במחאה מן המשא ומתן על החוקה, ויוצר קשר לליגה של מתנגדי הרפורמות.

● נובמבר '92 – נציגי הקונגרס הלאומי והממשלה ממשיכים במגעים ומסכימים על נוסחת פגישה אינטנסיבית ליישוב מחלו־קות, שבמהלכן מודיע דה־קלרק על לוח זמנים לקראת קיומן של בחירות לא יאוחר מאפריל 1994.

● ינואר־פברואר '93 – מתח־דשות השיחות הרב־מפלגתיות. באמצע פברואר מודיעים נציגי הממשלה והקונגרס הלאומי על הסכם עקרוני לכינון תקופת מעבר בת 5 שנים, שבמהלכה תוקם ממשלת אחדות לאומית על בסיס תוצאות הבחירות.

● אפריל '93 – כינוס שלישי של הועידה לדרום־אפריקה דמוקרטית מסתיים בהצלחה. ימים אחדים אח־רי כך מתנקש אלמוני בחייו של כריס האני, מזכיר המפלגה הקומוניסטית. בהתפרצויות אלימות במחאה על הרצח נהרגים מעל 70 בני אדם.

● מאי '93 – מועצה לאומית ל־משא ומתן קובעת את ה־27 באפריל כתאריך היעד לבחירות. מפלגת הזולו אינקאתה, והנהגת מדינת החסות קוואזולו והמפלגה השמרנית פורשות במחאה. מנהיגי הזולו דו־רשים להקים ממשלה פדראלית.

● יולי '93 – הגורמים הפוליטיים הראשיים במדינה מסכימים על טיו־טה לחוקה.

● נובמבר '93 – הפרלמנט מאשר את החוקה החדשה, חוקה זמנית, המבטיחה שוויון זכויות מלא לכל אזרחי המדינה בני כל הגזעים.

ניצחון גדול בסופן של 82 שנות מאבק

מאת מיכל יניב

ארבעת עורכי הדין השחורים שהקימו ב־1912 את הקונגרס הלאומי האפריקאי (ANC) הכירו עם כינונו, כי הארגון נועד להילחם באפליה הגזעית על כל היבטיה.

הארבעה, ניהלו מאבק מר על זכותם של כל תושביה הלא לבנים של הרפובליקה, דאז של דרום־אפריקה, ליהנות מהזכויות הפוליטיות שהיו מנת חלקם של תושביה הלא הלבנים של מחוז הכף, (אשר היה מסורתית תחת השפעה בריטית יותר מאשר אפריקנרית) ואשר אף הן היו מוגבלות למדי.

למרות שמטרתם שקטה, שמה לה ה־ANC למטרה את קידום ענייניה של האוכלוסייה הלא־לבנה, בעיקר השחורה של דרום־אפריקה, לא זכתה המנהיגים לשחרותיה. התמורה שבילו מנהיגי הארגון בגיוס תומכים, נשאה פרי לאיטה. בעשור החמישי לקיומו מנה הארגון רק כ־100 אלף פעילים מסורים. ב־1949, שנה לאחר המהפך שהעלה את המפלגה הלאומית האפריקנרית לשלטון ולאחר ההכרזה על מש־טר האפרטהייד, נבחרו שלושה צעירים חדשים למועצה הלאומית של הארגון – וולטר סיסולו, אוליבר טאמבו ונלסון מאנדלה.

ב־1952 בחרו חברי הארגון בצ'יף של הזולו ומעריץ נלהב של גאנדי, אלברט לוטולי, להוליכם למאבק באפרטהייד. לוטולי האמין כי רק מאבק עיקש אך בלתי אלים במשטר הלבן ובמיסוד האפרטהייד יוביל לבסוף לניצחון. תחת הנהגתו פתח הארגון במערכה של התנג־דות פאסיבית. במרכז המערכה עמדה התביעה לתת לאוכלוסייה הלא לבנה זכויות פוליטיות שיאפשרו לה לבחור ולהיבחר למוסדות המדי־נה השונים.

משטר ההפרדה הגזעית כבר נשא בשלב זה את פירות הבאושים שלו בצורת חוקים שאסרו, למשל, על נישואין מעורבים (1949) או קיום יחסי מין בין לבנים לבני שאר הגזעים (1950) ואשר יצרו את מדינות החסות שדחקו את השחורים אל מחוץ לאזורים הלבנים (1951).

שנה אחר כך החליטו מנהיגי ה־ANC להפסיק מערכה זו. ההחלטה נפלה בעקבות פרסומו של החוק לביטחון הציבור (1953) שהתיר לשים במאסר ללא משפט כל מי שנחשד בביצוע עבירה, או בכוונה למעשה עבירה. 800 מפעילי הארגון נאסרו בתוקף חקיקה זו, ובקייפטאון, ביוהנסבורג ובפורט אליזבת פרצו מהומות רבות היקף של שחורים.

תגובת השלטון היתה מהירה וכואבת – הפרלמנט חוקק חוקים מגבילים חדשים וה־משטרה הרחיבה את המאסרים בקרב פעילי הארגון. הורסת מהלכי הממשלה הובילה למח־לוקת פנימית בארגון, בין מצדדי הקו המתון של מאנדלה שקרא לפיוס גזעי ולשיתוף פעולה עם גורמים לבנים מתונים, ובין נצי־גי הארגון שהחליטו על פרישה, והקמתו ב־1959 של הקונגרס הפאן־אפריקאי (PAC). חברי הארגון החדש דגלו במאבק ללא פשרות במשטר הלבן.

מיד לאחר כינונו, יזם הקונגרס הפאן־אפ־ריקאי שורה של פעולות נגד השלטון. המאבק הגיע לשיאו ב־1960, כאשר שוטרי תחנת שארפוויל פתחו באש על אנשי הקונגרס והרגו 62 מהם. האירוע בשארפוויל עורר אחריו מהומות ברחבי המדינה. הממשלה הכריזה על מצב חירום ועל הוצאתם של ה־ANC ושל PAC אל מחוץ לחוק. כ־20 אלף מפעילי שני הארגונים נאסרו. הנהגת ה־ANC ירדה למ־חתרת והבאושה הוליכה כי שיטותיו של גאנדי לא יוכלו למשטר האפריקאנרי הנוקשה.

"50 שנה של אי־אלימות, לא הועילו לעם האפריקאי במאום אלא בעוד ועוד חקיקה מדכאה, ופחות ופחות זכויות", טען נלסון מאנדלה בנאום בפני חבר השופטים הלבן ששלח אותו ארבע שנים אחר כך למאסר עולם באי רובן.

כאשר רוב מנהיגי תנועות המחאה היו במאסר או בגלות דעך גל המחאה של השחורים של דרום־אפריקה למשך 12 שנים. המאבק התחדש ביוני 1976, כאשר אלפי תלמידי בתי הספר של סואטו צעדו במחאה על שעליהם ללמוד חצי מנושאי הלימוד שלהם בשפת האפריקאנס. ביריות שנורו לעבר המפגינים נהרגה ילדה בת 13 והמרי התפשט לכל רחבי המדינה. מאות שחורים נהרגו.

בשנות ה־80 הרחיבו חברי ה־ANC את פעולות המחאה המזוינות שלהם וביצעו מבצ־עי טרור נגד השלטון. במקביל, הגבירו את מאמציהם לגייס את דעת הקהל העולמית למאבקם. הפעילות מבית ומחוץ הגבירה עד מאוד את הלחץ על הממשלה. זה הגיע לשיאו לאחר שבאוקטובר 1986 העביר הקונגרס האמ־ריקאי את החוק המקיף נגד האפרטהייד.

בידודה הגובר של דרום־אפריקה בעולם והנזקים הכבדים עקב העיצומים הכלכליים שהוטלו עליה, הביאו את הנשיא ויליאם דה־קלרק למסקנה כי אין עוד מנוס מרפורמה פוליטית. שחרור מאנדלה מהכלא בפברואר 1990 והפיכתה של ה־ANC למפלגה חוקית, היו מהצעדים הראשונים שנקט בדרך לפיוס רב־גזעי שהוביל את דרום־אפריקה ואת ה־ANC אל סף תפנית היסטורית. 82 שנות מאבק מאחורי ה־ANC. סופן בניצחון גדול.

יש צ'אנס

כל יום מחדש
עד 10 מיליון שקלים בקופה

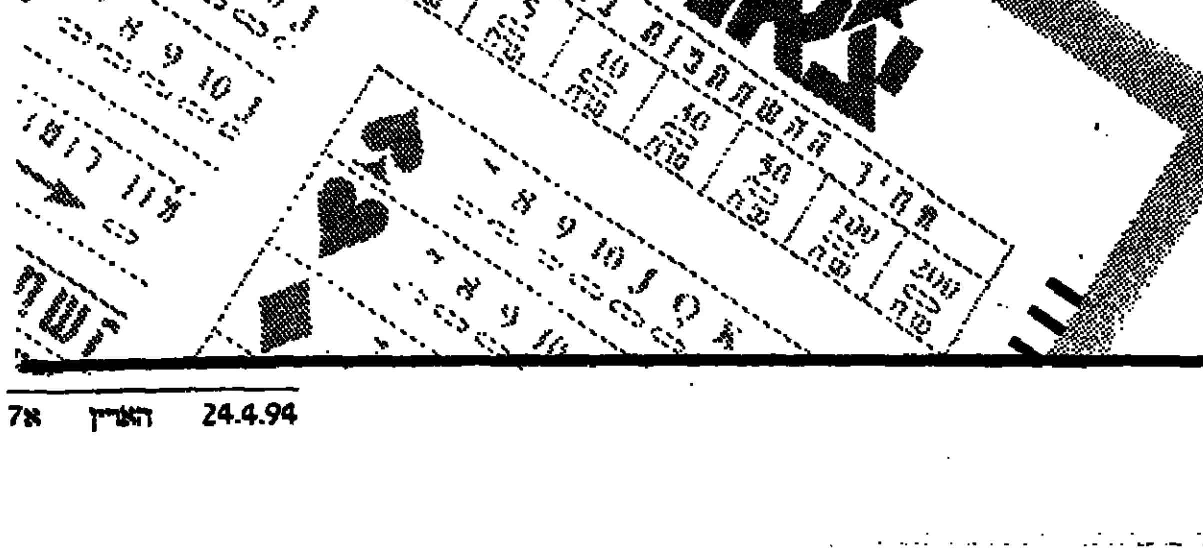

זה הצ'אנס שלכם. צ'אנס - המשחק היומי החדש של מפעל הפיס.
כל יום הגרלה, כל יום מחדש עד 10 מיליון ש"ח בקופה.
אתם קובעים כמה להשקיע, אתם קובעים את גובה הפרס, אתם קובעים את אופן ההשתתפות. קחו צ'אנס או רב צ'אנס ונחשו יום יום את קלפי המזל
דרשו את עלון המשחק בכל נקודות המכירה
צ'אנס - המשחק היומי החדש של מפעל הפיס
מפעל הפיס

مكبر من الأصل

ספורט

עורך אבי רצון

טבלת הליגה הלאומית

		משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
1.	מכבי חיפה (1)	33	24	9	–	23–81	81
2.	מכבי תל אביב (2)	33	25	4	4	31–72	79
3.	בית"ר ירושלים (3)	33	18	5	10	51–61	56
4.	הפועל באר שבע (4)	33	15	9	9	34–46	54
5.	הפועל תל אביב (5)	33	15	4	14	50–53	49
6.	צפרירים חולון (7)	33	10	12	11	47–38	42
7.	מכבי נתניה (6)	33	11	8	14	61–56	41
8.	בני יהודה (11)	33	11	6	16	56–40	39
9.	הפועל פתח תקוה (9)	33	9	11	13	41–39	38
10.	מכבי פתח תקוה (8)	33	9	11	13	38–32	38
11.	מכבי הרצליה (10)	33	9	10	14	42–32	37
12.	עירוני אשדוד (12)	33	8	8	17	50–45	32
13.	הפועל כפר סבא (13)	33	6	8	19	54–28	26
14.	הפועל חיפה (14)	33	4	11	18	72–26	23

(בסוגריים – מיקום הקבוצות במחזור הקודם)

מלך השערים

1.	אלון מזרחי (מכבי חיפה)	27
2.	איציק זוהר (מכבי ת"א)	21
3.	ג. קודרייבצקי (בני יהודה)	20
4.	אביר תורג'מן (אשדוד)	16
5.	מוטי קקון (הפועל פ"ת)	15
6.	רונן הרזי (בית"ר י-ם)	14
7.	?. ברנסייב (בית"ר י-ם)	13
8.	אלי אוחנה (בית"ר י-ם)	12
–.	אביר אביגדור (באר שבע)	12
–.	רובן פיליפצ'וק (נתניה)	12

במחזור הבא

הפועל חיפה – מכבי פ"ת (0–6, 0–0)
אשדוד – בני יהודה (2–0, 6–0)
כפר סבא – הרצליה (2–2, 0–1)
מכבי חיפה – הפועל פ"ת (3–1, 2–1)
מכבי ת"א – הפועל ת"א (2–1, 1–0)
הפועל ב"ש – מכבי נתניה (2–1, 1–1)
בית"ר י-ם – חולון (4–2, 1–5)

יברבוים שוחרר מביה"ח בוילנא חש בטוב ויחזור היום לישראל

מאת אשר גולדברג

קפטן הפועל כפר סבא והנבחרת האולימפית, מוטי יברבוים, שוחרר בשבת בבוקר מבית החולים בוילנא, לאחר שאושפז שם ביום רביעי בגלל פגיעה בראשו. יברבוים חש בטוב ולצידו שוהה רופא הנבחרת ד"ר מארק רוזנובסקי.

הכדורגלן הפצוע אמור לשוב היום אחר הצהרים לישראל. עם הגיעו יעבור סידרת בדיקות בבית החולים תל השומר. אגב, לד"ר רוזנובסקי מצפה היום הפתעה, כאשר יגיע לישראל: רעייתו ילדה בן.

נבחרת ישראל לא תתאמן השבוע. היא תחדש את אימוניה רק בשבוע הבא כ-3 במאי. היום תהיה פגישה נוסטלגית של כל שחקני נבחרות ישראל כעבר משנת 1934 עד 1964, בינהם שייע גלזר, יעקב הודורוב, גאול מכליס, יוסלה מרימוביץ, ג'די בית הלוי ורבים אחרים.

ביום שלישי משחקי רבע גמר הגביע

משחקי שלב רבע הגמר בגביע המדינה בכדורגל יתקיימו ביום שלישי.

המפגש המרכזי יהיה בשכונת התקוה, שם תארח בני יהודה את מכבי תל אביב. בפתח תקוה יתקיים הדרבי המקומי בין הפועל למכבי. באיצטדיון בלומפילד תארח הפועל תל אביב את הפועל חיפה, ובאשדוד יתמודדו עירוני המקומית וצפרירים חולון.

פייגנבוים ימשיך במכבי פ"ת

מאת אשר גולדברג

יהושע פייגנבוים יאמן גם בעונה הבאה את מכבי פתח תקוה. ביום שישי, לפני משחק קבוצתו בשכונת התקוה עם בני יהודה, סיכם על כך עם היו"ר אבי לוזון.

שכרו של פייגנבוים יהיה 60 אלף דולר נטו לעונה. מובטח לו מענק 20 אלף דולר על כל תואר בו תזכה הקבוצה ובסיום העונה ייצא לרוסיה להחתים שני שחקנים לקבוצה.

שפיגלר הביע נכונות לאמן בצפרירים חולון

מאת אליהו מהתור

חברי הנהלת צפרירים חולון נפגשו ביום שישי עם ראש עיריית חולון מוטי ששון, שהסביר להם שקיימת נטיה לשמור על מסגרת התקציב מהעירייה, שניתנה לקבוצה בעונה הקודמת. ששון הבטיח לצפרירים עזרה במציאת מקורות מימון נוספים.

יו"ר הקבוצה, שמוך חלובה, הודיע אתמול שמרדכי שפיגלר היה ונשאר המועמד העיקרי לאימון הקבוצה בעונה הבאה. לדברי חלובה, ביום שישי הוא שוחח עם שפיגלר שהביע נכונות לאמן בקבוצה, אלא שהוא ביקש להמתין עד שיתבהר תקציב הקבוצה בעונה הבאה.

בכר ימשיך בכפ"ס גם אם תרד לארצית

ניסים בכר יאמן גם בעונה הבאה את הפועל כפר סבא, לאחר שהמו"מ המתקיים שניהל עם הפועל עירוני ראשון לציון שעלתה אתמול לליגה הלאומית, לא עלה יפה.

לבכר היה סיכום עם כפר סבא והוא החליט שהמועדון יקר לו. על כן ימשיך שם גם אם הקבוצה תרד לליגה הארצית.

מכבי קרית גת עלתה לארצית

מכבי קרית גת, ממחוז דרום בליגה א', היא הראשונה שהבטיחה את עלייתה לליגה הארצית בכדורגל, אחרי שניצחה 0–1 את צעירי יפו. גם הפועל לוד כמעט בטוחה בליגה הארצית, אחרי ניצחון חוץ 0–2 בבאבק צנרת על הפועל קרית אונו. צמרת מחוז דרום (מחזור 27 מ-30): קרית גת 45, הפועל לוד 44, קרית אונו 38.

במחוז צפון ממשיכות הפועל רמת גן, מכבי עפולה והפועל קרית שמונה לנצח, כאשר סיכויי רמת גן טובים מבין השלוש לעלות לליגה הארצית. רמת גן ניצחה 0–2 בחוץ את מכבי חדרה, עפולה גברה במגרשה את מכבי אור עקיבא 0–1 וקרית שמונה ניצחה בחוץ את הפועל גבעת אולגה 1–2. הצמרת: רמת גן 41, עפולה 38, קרית שמונה 37.

יתר התוצאות במחוז הדרום: הפועל מרמורק – בית"ר רמלה 6–0, לזרוס חולון – השקמה רמת חן 3–0, הפועל אור יהודה – הפועל כפר שלם 1–0, הפועל באר יעקב – הפועל יהוד 3–2, מכבי שעריים – הפועל קרית מלאכי 1–0, בית"ר באר שבע – מכבי רמת עמידר 1–1.

יתר התוצאות במחוז הצפון: הפועל טירת הכרמל – מכבי שפרעם 4–2, הפועל טבריה – מכבי אחי נצרת 2–0, הפועל אום אל פאחם – הפועל עכו 3–2, בית"ר נהריה – מכבי עוספיה 1–1, מכבי טמרה – הפועל נצרת עילית 0–0.

הרמלך, מילצ'ן ורשבייאק ינהלו את מרכז מכבי

יחזקאל הרמלך נבחר פה אחד לתפקיד יו"ר מרכז מכבי, בועידה ה-34 של מכבי ישראל. הועידה שננעלה אמש החליטה להמליץ בפני ההנהלה החדשה על מינוי עוזיקם מילצ'ן לתפקיד יו"ר ההנהלה ועל מינוי צבי ורשבייאק לתפקיד יו"ר המזכירות הארצית של מכבי.

רפי פלד מועמד ליו"ר ועדת הקריטריונים

רפי פלד, מפכ"ל המשטרה הפורש, הוא מועמד משרד החינוך לתפקיד יו"ר ועדת הקריטריונים להקצבות בספורט. בכיר במשרד החינוך נפגש עם פלד, שביקש ארכה לשקול את ההצעה. מדובר בעבודה ציבורית, שהעומד בראשה וחבריה, אינם עושים זאת תמורת שכר.

הרעיון לפנות לפלד, הידוע כחובב ספורט נלהב, הועלה אחרי שהשופט העליון לשעבר, משה בייסקי, הסיר את מועמדותו לתפקיד, בגלל התחייבויות אחרות.

● מלי קדושים ניצחה בתחרות מבחן בהתעמלות אמנותית שהיתה בוינגייט, כהכנה לאליפות אירופה ביוון. קדושים צברה בקרב-ארבע 37.01 נקודות. בתחרות מבחן אחרת, לקראת הגימנסיאדה בקפריסין בחודש הבא, ניצחה סיון פישלר שצברה בקרב-ארבע 35.64 נקודות.

● יואב מאירי ומיכל צוהרי הוכרזו אתמול כמנצחים באליפות הפועל בשחיה בגבעת חיים. בגילאי 16 הצטיינו מיקי חליקה ואלה בר נוף. בסיכום הקבוצתי ניצחה הפועל ירושלים.

אין מנחשי 15

אחרי בדיקה של 90 אחוזים מהטפסים, לא נמצא מנחש 15. שניים ניחשו 14, 99 דייקו ב-13 משחקים, 1,300 ניחשו 12 וב-11 משחקים דייקו 9,700 משתתפים.

הניחוש הנכון: 2, x, 2, 2, x, x, x, 1, 2, x, 1, 2, x, x, 1, 2.

טוטו תיקו: 2, 5, 9, 13, 20, 30, 33.

אייל ברקוביץ'. שובר שיוויון

שלוש דקות לסיום, כשמכבי חיפה ומכבי ת"א היו צמודות בראש הטבלה (79 נקודות), כבש הכוכב החיפאי שער ניצחון מול הפועל ת"א (3–2) והחזיר לירוקים את יתרון 2 הנקודות. 21 אלף צופים ראו בבלומפילד משחק איכותי

מאת צחי ברזילי

הדרך הנכונה לנצח את מכבי חיפה, אם יש כזאת, בנויה על הכרה בעליונות הירוקים, במהירה על כליה הקטלניים במיוחד, ובנסיונות לעקוץ בהתפרצות. משה סיני בחר בדרך פחות סיכונים, אמיצה ומעוררת סימפטיה: לתקוף מהדקה הראשונה כדי לנצח.

כך אפשר היה לכנות בדקות הפתיחה רק את גל הרשליקוביץ' וירון בן דב, או שני שחקנים אחרים, במחצית הבכורה של הפועל, ואת אייל ברקוביץ' נוהג מהמרכז פעולה נדירה. התוצאה היתה רבע שעה של כדורגל פנטסטי על פעמיים ברקוביץ' ואחד רביבו.

קראאורוב כבש ראשון (9), ממסירה של אייל ברקוביץ', אחרי שגבר על הרשליקוביץ' ובעט מול באקו כפי שצריך לבעוט לשוער בגובה שני מטרים – סמוך לפינת השער. 1–0 לחיפה.

כעבור שלוש דקות מצא רביבו ברחבה את קונסטנטין מרקו, שעבר את הכדור על הגוה הוד'סית. 1–1.

ברקוביץ' המשיך להבריק, בעיקר על רקע שהסתות הגרת תכלית של ירון בן דב ברבים השדה, ומצא מימין את אלון חזן. יוסי מזרח איחר בגלישה וחזן דייק (14) בבעיטה בין רגליו של באקו לרשת. 1–2. הוא רץ בזוהל אל הבריר ואז חטף בקבוקים על הראש מאוהדי מכבי תל אביב בשער 11.

הפועל המשיכה לתקוף וסחטה שתי הצלות מרהיבות מרפי כהן. אלון אופיר (26) ויוסי מזרח (34) היו הבועטים המתוסכלים. ותו שירזי ביוכר הגבה מרחבה של מזרח, כשנגבש הלש מעל לשער (30).

בהמשך שכבה סערת הפתיחה, המשחק הידרדר לבינוניות, הכדור התגלגל רוב הזמן במרכז המגרש. הכנכה נמשכה במחצית השניה, עם ההכרה של סיני, שיש לשלוח את הכוחות האדומים קדימה, בצורה מבוקרת יותר. נגד חיפה, מה לעשות, ההתקפה הכי טובה היא ההגנה, אפילו כשאתה בפיגור.

אלון חזן כמעט סיים את המשחק בדקה ה-60, כשגבר על אלון אופיר (הלש כמבן ימני), אבל התמהמה ברחבה ואיפשר לבאקו לבלום אותו.

גם החילופים של סיני – אוסובסקי במקום בן דב (63), בן עמי במקום שירזי (67) – הצביעו על המעבר לסגנון סולידי, שהביא שער שוויון בדקה ה-81. יוסי מזרח הכין לעצמו מצב בעיטה מ-17 מטר, והפניה בימינו לפינה השמאלית הנמוכה של רפי כהן. 2–2. הנד שער 11 הצהוב, עם שער 5 האדום – כולם בשמיים.

אבל רק למשך שש דקות. הגנת תל אביב איפשרה לכדור רוחב חלש של קראאורוב להגיע אותה ולהגיע לאייל ברקוביץ', והשחקן הערמומי הזה בעט את כדור הניצחון ברשתו של באקו, שלוש דקות מהסיום. 3–2.

חיפה יכולה להרגע, אחרי ההלם שורע בה השער של אבי נימני בדקה ה-88 של המשחק המוקדם בין מכבי תל אביב למכבי נתניה. גם ברשותה, מתברר, מצויים קבין ספורים של מזל אלופים.

● הפועל תל אביב: באקו, אופיר, לוקשיק, הוד, הרשליקוביץ', בן דב (אוסובסקי), מזרח, תומר אליהו, רביבו, מרקו, שירזי (בן עמי). המאמן: משה סיני.

● מכבי חיפה: רפי כהן, צבר דניאל, הרזי, בנארה, גלאם, חזן, רוני לוי, ברקוביץ' (הולצמן), עטר, קראאורוב, מזרחי (בנשק). מנהל מקצועי: גיורא שפיגל.

שפט חיים ליפקוביץ', 21 אלף צופים, בבלומפילד.

תצלום: מיקי קרצמן

אייל ברקוביץ' מניף יד מבנצה לאחר השער השלישי של חיפה.

ההכנסה בבלומפילד 962 אלף ש'

65 אחוז מהסכום להפועל תל אביב, היתרה לנתניה

מאת מנחם ויטל

הכנסות ההצגה הכפולה אתמול בבלומפילד הסתכמו ב-812 אלף שקל ו-50 אלף דולר תמורת זכויות שידור המשחק בין הפועל תל אביב למכבי חיפה בשידור ישיר. הפועל תל אביב תקבל 65 אחוזים מההכנסות ומכבי נתניה את היתרה.

מוני הראל, יו"ר הפועל תל אביב, מסר שכל 17 אלף הכרטיסים שהוצאו למשחק נמכרו עד לשעה 15.30.

למרות הניצחון, המנהל המקצועי של מכבי חיפה גיורא שפיגל, התרעם על כך שמכבי נתניה העתיקה את המשחק לבלומפילד. "אנו מדברים כל הזמן על אירופה ונעשה פה דבר שלא עושים בשום מקום באירופה, בכך שאיפשרו לנתניה להעתיק את הביתיות לבלומפילד, עובדה שגרמה להשפעה פסיכולוגית מאוד קשה על השחקנים שלנו. האם בלקבורן היתה מרכנה שמשחק חוץ של יריבתה לצמרת, מנצ'סטר יונייטד, יועתק למגרש אחר?"

על המשחק נגד הפועל תל אביב, אמר שפיגל: "הבענו טוב את הכדור בשלבים מסויימים של המשחק, לעומת כמה דקות מתוח. כשהובלנו 1–2, היו לנו כמה הזדמנויות להכריע את המשחק אך ספגנו את השוויון. למזלנו היה לנו כוח נפשי לנצח. הניצחון נותן לנו את ההרגשה שאנו יכולים להמשיך בקצב הזה עד סוף העונה".

אלון חזן: "כל משחק שאנו מנצחים מוליך עוד מחזור, אנו מתקרבים לאליפות. כמו שמכבי תל אביב ידעה לנצח בדקות הסיום, כך גם אנו הצלחנו".

המנהל המקצועי של הפועל תל אביב, משה סיני: "המשחק היה שקול. היו לנו יותר הזדמנויות, אך חיפה היא שידעה לנצל את מקסימום ההזדמנויות שלה. זהו קצב טוב כל המשחק. אנו צריכים ללמוד לשחק יותר אגרסיווי. יכול להיות שלחיפה יש מזל של אלופים. אי אפשר למסור הרמטיות את המשחק אם רוצים להתקפה. אנו שואפים לשחק כדורגל התקפי, אך לא נאיבי. עם קצת יותר תושיה ועירנות, היינו יכולים למנוע את השערים שספגנו. נראה שפספסנו את הסיכוי לתפוס את המקום השלישי".

חיים רביבו: "ההצגה שלנו וסיפוק השער בסיום, זה סיכום המשחק במשפט אחד. נגד מכבי תל אביב בשבוע הבא נשחק כמו ששיחקנו נגד חיפה – לא כדי לנסות לקבוע מי תהיה האלופה, אלא כדי לנצח".

תצלום: מיקי קרצמן

אלון חזן כורע לאחר שנפגע מבקבוק (למטה מימין), מייד אחרי שכבש את השער הראשון.

נימני וזוהר בראש אחד

מכבי נתניה – מכבי תל אביב 1–2 (1–1)

מאת צבי קסמן

על רקע השריקות מהיציעים הירוקים, שביקשו להזכיר לשופט קורן כי הגיעה עת סיום, נבלם אבי נימני לקרן משמאל. ההגנה הלוחצת של נתניה שכחה להפריש לפחות שחקן אחד לפני כל שחקן יריב. איציק זוהר סובב את כדור הקרן בימינו אל ראשו של נימני, הכדורגלן המוביל של מכבי ת"א הוכיח שלא רק רגליו שולטות כרצונו בכדור. נגיעת המשך נהדרת לאחור דחקה את הכדור לרשת וחילצה את ת"א מתיקו קטלני.

על תוספת זמן הפציעות (דקותיים) אפשר היה לוותר. נתניה, שכמעט שיחזרה את מה שעשתה לפני שבוע למכבי חיפה, היתה בהלם אחרי שנימני גנב ממנה את הכותרות. שחקניה אפילו לא ניסו להפריע למשחק המשולשים הפנימי של התל אביבים, ליד רחבתם, לפני שאלה ירדו הנגינים, מצפים לראות עד מתי יאפשרו לה האדומים להוליך את הטבלה.

כדי להפתיע את מכבי ת"א, העדיפה בכל רמת השוואה, שיחקה נתניה כפי שהכתיבה המציאות הלוחצת. היא לא ניסתה כלל להתמודד, גם לא כמותית, עם התל אביבים באמצע המגרש. חיכתה להם סמוך לרחבה, כדי לסכור במשלים כוחלים, שבאו אליה במסירות סבלניות, או בהתפרצות. נתניה אפילו לא הקישה מגן, או חלוץ נגוד, באגף הימני שלה, משם תמיד פורץ הלל חופשי-חופשי. הגבהות לא אפקטיביות, גם מיותרות, של הלל מנעו מת"א ניצול הטיילת באגפו.

היא לא נבהלה במרכז המגרש, כאשר הוזיקה בכדור. בדרך כלל, היתה זו הירדה הפרסית שלה, שבאה לעצמות הזרי. שם חיכו לה אסי דומב, שומרו של דריקס האיטי; יוסי מלכה, שגם יצא קדימה המנהיג ההגנה קריגל. אבל יותר מכולם – השוער גבי אלבו, גיבור התיק נגד חיפה, באותו מקום. כמעט כל קשרי נתניה נרתמו למגננה, כאשר התקפות ת"א התנהלו במסירות רוחב. אבל כאשר הסתערה ת"א מהר מאד, אפילו עם פולוקארוב, נתפסו פעמיים-שלוש חמישה נתנייתים קרובים יותר לאבוארוב. אחר כך הוזר אל ההוראות ועיצבנו את הכחולים.

כניסתם של סיביליה ומליקה חידדה האיצה את ההתקפה התל אביבית. קלינגר פרץ יותר לרחבה, זוהר בעט כמעט בכל הזדמנות, ולא מתוך ייאוש. גם הבניע למי. בעצם, כולם נרתמו למאמץ ולהוקה לשבת רגועים ולראות אחר כך את מכבי חיפה.

משחק ההגנה של נתניה דרש יותר לחימה וחיפזי מאשר ברק, גם על חשבון הריעות לכל עבר. אבל זה היה רק ברגעי המצוקה הלא מעטים. כשנחלצה מלחץ התקפות הראונה נתניה, כי היא ידעה גם איך לתקוף ולחשוף הגנה תל אביבית מבולבלת. גם אבוארוב בלוהט ההתקפות של ת"א, התרשל העורף שלה בקטיעת כמה מתפרצות נתנייתיות שכמעט חוללו הפתעה. גבאי, ג'אנו (בעיטה לקורה, 33) ואחר כך גם אבי תקוה, הוליכו מתפרצות הכמות. לא רבות, אבל די מסוכנות, כאשר שקודרין משך ימינה ושמאלה ומתכה לספסופים של הבריג.

כמו בדקה ה-37. ג'אנו שילח את שקודרין מול אבוארוב, וזה הקדימו בהושטת רגל גבוהה. 1–0. אבל אחרי 4 דקות דמם הציע הירוק. בהתקפה עקשנית הגיש קלינגר כדור מימין לזוהר שנגח לרשת.

אבל במה שהצליח בראש, נכשל הפנדליסט של ת"א (61). קלינגר הוכשל בפריצה לרחבה על ידי משען, זוהר בעט את כדור ה-11 סמוך למרכז השער, אבל אלבו הרי אוהב את בלומפילד. הכדור נעצר בידיו.

הסוף כבר סופר בפתיחה.

● מכבי נתניה: אלבו, יוסי מלכה, קריגל, דומב, פקר (רזאק), משען, דראפייץ', גבאי (אבי תקוה), ג'אנו, ברוך יוסף, שקודרין. המאמן: שמואל פרלמן.

● מכבי ת"א: אבוארוב, ג. ברומר, פולוקארוב, שלח (מליקה), הלל, א. ברומר, קלינגר, שוהם, נימני, זוהר, דריקס (סיביליה).

שפט דני קורן, 21 אלף צופים, בבלומפילד.

זוהר: אחד הנצחונות החשובים

מאת מנחם ויטל

תחושת הקלה ליוותה את שחקני מכבי תל אביב אחרי הניצחון הדרמטי על מכבי נתניה. לדעתו של איציק זוהר, היה זה אחד הנצחונות החשובים ביותר העונה, "בין אם ניקח את האליפות או לא".

זוהר היה מרוצה מההתאוששות של קבוצתו, אחרי היתרון של נתניה: "כמו הרבה משחקים העונה, חזרנו מהר לשוויון וזה נתן לנו אוויר להמשיך. את הפנדל החמצתי מכיוון שהחלקתי על הדשא".

נועם שוהם: "חוסר ניצול ההזדמנויות שלנו, כולל הפנדל שהחמצנו, עלול לפגוע בנו קשה".

במכבי נתניה לא הסתירו את האכזבה מההפסד ממש לפני שריקת הסיום. דוד לביא, עוזר מאמן נתניה: "פספוס גדול. באנו באותה מטרה כמו בשבוע שעבר נגד חיפה – לנצח. התייצבנו בהרכב חסר מאוד שעשה את המקסימום ודווקא היו לנו הזדמנויות לנצח בהתקפות מתפרצות".

רונן גבאי: "אני מאוכזב מהתוצאה, אבל מרוצה מכך שגם בהרכב חסר כל כך הצגנו יכולת טובה".

תצלום: עודד שיר

אבי נימני בצבת של הנתנייתים אבישי ג'אנו (משמאל) ופיטר קריגל.

חיפה – רק שלוש נקודות מכפ"ס

בית"ר ירושלים – הפועל חיפה 1–3 (1–2)

מאת משה הריגנעש

אוהדי בית"ר יודו כמובן לבית"ד המשמעתי של ההתאחדות על שפסק לקבוצתם שעש דיוס ללא קהל ומנע מהם לחזות בהפסד משפיל דווקא לאחרונה בטבלה הפועל חיפה, במשחק שהועתק לאשדוד. חיפה הדווקא לאחרונה בטבלה, היא אוספת נקודה פה, נקודה שם, וכבר קיים סיכוי שמשהו מתחיל לזוז אצלה. בה מרחק 3 נקודות מכפ"ס.

פתיחת המשחק היתה בניגוד גמור להמשך. הבית"רים היו דומיננטים יותר, מאורגנים יותר, הניעו את הכדור בדייקנות וציפו להזדמנות. זו הגיעה בדקה ה-25, כאשר רונן הרזי שנמצא בכושר מצויין, ניצל עירבוביה ברחבת חיפה וקבע מקרוב 1–0.

בהמשך ביטו הבית"רים להגדלת היתרון, אך לא חזו את המהפך שחולל הדיפאים בתוך כמה דקות. זה החל בדקה ה-40, כאשר בצה מסובי הוריין והמסוכן ניצל השמטה של אסייג והישווה מקרוב. החיפאים ניצלו את הרפיון בבית"ר ובדקה ה-44 פרץ שלומי אלבז משמאל והביטחון רב בעט מטווח לפינה, 1–2.

במחצית השניה היתה מטרת חיפה לא לאבד את היתרון ואת ההרמטה, להחזיר הביתה עם 3 נקודות חשובות. שוקניה איפשרו לבית"ר להחזיק בכדור ושיחקו בשקט נפשי רב. בדקה ה-66 ניצלו את אחת מההתקפות המתפרצות, זועבי, בלתי מכוסה, בעט מקרוב לשער והכדור שפגע באחד משחקני בית"ר, הוד לרשת, 1–3.

● בית"ר ירושלים: אסייג, שמואל לוי, טרטיאק, תומר אוחנה, שמואלי (קרדש), אלהרר (שחייג), גרשביב, איתן מזרחי, שוורץ, קשלוק, הרזי. המאמן: דרור קשטן.

● הפועל חיפה: פרציבאלוב, גבעטל, דוד לוי, מלכין, אלבז, עירן כהן, גרישין (מלכה), דוואלס (גבאי), מירון, מסובי, זועבי. המאמן: רוני דורה.

שפט יצחק בן-יצחק, ללא קהל, באשדוד.

גם לכדור נשבר מהשרב

הפועל צפרירים חולון – הפועל באר-שבע 0–0

מאת מנחם כהן

בניגוד להבטחות החזאי, לא נשבר השרב ביום שישי בחולון; ובניגוד לציפיות 1,000 הצופים לא הופרה גם מסורת משחקי התיקו בין צפרירים לבאר שבע. מזג האויר השרבי והרוחות העזות פגעו בעיקר בקבוצה החולונית, כי לאורחים מהנגב המנוסים בכך היו אלה משבי רוח שיגרתיים.

הבאר-שבעים שלטו בפתיחה והלוצם שוקרי אל עוקבי ניצב בדקות ה-10 וה-15 פעמיים מול שוער חולון דידקוב, אבל גם החמיץ פעמיים.

במחצית השניה היה זה החולוני מזרחי, שהחמיץ שתי הזדמנויות לכיבוש שערים ומיפנה. הדקה ה-68 סימלה יותר מכל את את הנעשה במגרש: הבאר-שבעי דוידי החולוני סוריסה עמו על הכדור, שהתפוצץ בעקבות התיקול בידיהם. לגבי הצופים יכול היה המשחק להסתיים כבר בשלב זה: לאכזבתם, הוא נמשך עוד 22 דקות בכדור הרש.

● צפרירים חולון: דידקוב, הרשליקוביץ, גולדברג, קונסטנטין, קלוזובסקי, מור (משעל), חפיף (ברברון), מאיה, פס, מזרחי, סוריסה. המאמן: אלי גוטמן.

● הפועל באר שבע: רחמים, ביטון, דוידי, אילוז, דוד (עקנין), חזות, אלימלך, אביגדור, חפר, אל עוקבי, סקבטי (מגרון). המאמן: ויקו חדד.

שפט יעקב ברהום, 1,000 צופים בחולון.

הרצליה לא הרשימה את גוטמן

מכבי הרצליה – מכבי עירוני אשדוד 0–0

מאת אמיר יגאי

מכבי הרצליה, ששכחה זה כבר טעמו של ניצחון ביתי, ביקשה להרשים את מאמנה בעונה הבאה, אלי גוטמן, שישב ביציע, וגם להחזיר את האמון של האוהדים בקבוצה, אבל היא נכנעה לאוזלת רגל משוועת של שחקניה מול שער היריב.

אשדוד היתה מסוגלת לכבוש שער ניצחון, אך הגנת הרצליה היתה הפעם יציבה וסיכלה את התקפות המעטות של האורחים. קשרי אשדוד, חלבי ושושני, הפגינו יכולת פחות מבינונית. גם שילובו של איזנברג במחצית השניה לא הביא שינוי. רוב ההתקפות באו מהאגף הימני על ידי זרוק ותלקר, ותורג'מן שנשמר היטב ישראל כהן, הגיע רק לפעמים לעימותים עם השוער.

כבר בדקה השניה הגיע אוחנה לעימות מול גינצבורג, אך בעט לידיו. גינצבורג העלה את לחץ הדם של אוהדיו, כאשה הוציא כדור גבוה (38) רק התוצאתה של אוחנה איפשרה לרבינו למנוע ספיגת שער.

המחצית השניה היתה שקולה יותר. אוחנה המשיך בנאמציו למצוא את הרשת, אך כשל. עירוני יצאה להתקפה מתפרצת (66) ורזיק מצא עצמו מעבר להגנת הרצליה ואת כדור הרוחב שלו הרחיק ישראל כהן. לפני הסיום נפגע כלם אשדוד, רוני אזאם, והוצא על אלונקה לטיפול.

● מכבי הרצליה: בלדב, עזנדב, לסן, ישראל כהן, אלברט, רביאל, סוקיסטה, אמסלם, נסים כהן, מרזבי, אוחנה (אמבנר). המאמן: אלי כהן.

● עירוני אשדוד: גינצבורג, זרוק, רבינו, אזאם (אלון כהן), סלוטניקוב, אלמשיגנו, טלקר, חלבי (איזנברג), שושני, תורג'מן, פטרוב. המאמן: זאב זלצר.

שפט יהושע ליוה, 2,500 צופים, בהרצליה.

40 מעלות לא התישו את גרסמיץ

בני-יהודה – מכבי פתח-תקוה 1–3 (2–0)

מאת גד לבנון

כשמנהל"ל מפסיקים אימונים בגלל חום כבד ובבתי-הספר מבטלים טיולים, התייצבו ביום שישי שחקני בני-יהודה ומכבי פ"ת למשחק בחום של יותר מ-40 מעלות. הפסקת השתיה באמצע כל מחצית הקלו מעט על השחקנים שהתקשו להתגבר לתנאי מזג-האוויר הקשים.

המחצית הראשונה התנהלה בשליטת בני-יהודה שהירבתה לצאת להתקפות מתפרצות. בדקה ה-36 מסר גיא שרעבי לשי עדני שהכשיל ברחבה בידי השוער גולן מלול, שאף טעג כרטיס צהוב. גרסמיץ קבע 0–1 מנקודת הלבנה.

בהנהגתו של גרסמיץ, שהיה הבולט בשדה, המשיכו המקומיים בלחץ על שער פ"ת ובדקה ה-50, אחרי הדוקה לא מוצלחת של מלול, הבקיע אייזנברג שער שני לבני-יהודה בבעיטה מ-20 מ'.

כעבור 7 דקות פרץ שרון צופין באגף הימני והעביר כדור רוחב לאסי בן שמעון שמקרוב צמצם ל-2–1. הגנת פ"ת שהפגינה חולשה לאורך כל המשחק, התקשתה להתמודד עם חלוציה הזריזים של בני-יהודה שהורשו להגיע למצבים מסוכנים. בדקה ה-78 הגביה אייזנברג לגרסמיץ שבעט בעוצמה למסגרת. מלול הצליח להדוף, אך עדני השתלט על הכדור וסקוף חתם את תוצאת המשחק, 1–3.

● בני-יהודה: צ'אנוב, איזמירלי, גיא שרעבי, שיטרית, עופר לוי, אוטאני, איציק לוי, דוד פריץ (אביזב), אייזנברג (מוטי ששון), שי עדני, גרסמיץ. המאמן: רמי לוי.

● מכבי פ"ת: מלול, שרון צופין, רן בן-שמעון, רבינוביץ', עוזי אחרוף (טסיליב), צזר, גיא יצחק, פיטוסי (ריגמת), בגלייבטר, כל בניה, אסי בן-שמעון. המאמן: יהושע פייגנבוים.

שפט מאיר לוי, 1,000 צופים, בשכונת התקוה.

הניצחון חלף עם הרוחות

הפועל פתח-תקוה – הפועל כפר-סבא 1–1 (0–0)

מאת אשר גולדברג

חום כבד ורוחות עזות הפריעו ביום שישי לשחקני פ"ת וכפ"ס לשחק כדורגל ראוי לשמו, כאילו שיחקו בכדור-רוח. פ"ת, המתבוננת למשחק חצי גמר הגביע נגד מכבי פ"ת, היתה טובה מעט יותר בתנאים הקשים שגרמו לכך שהשוערים לא הצליחו להוציא כדור-שער אל מחוץ לרחבת ה-16.

ההזדמנויות במחצית הראשונה היו דווקא של האורחים מכפ"ס. מוסקוביץ שהגיע לעימות אחד על אחד מול שי הס, אוכזב כשהס הדף ומנע בגלגל שער בטוח.

במחצית השניה שיחקה כפ"ס ללא מייקל יפה שנפצע והשחקה נפגע. פ"ת עברה לסידרת התקפות והוצמצה על ידי מייקל אורה הוליך מאוחר כמה שערים מקרוב. אבל בדקה ה-70 כבשה פ"ת. כדור קרן של כרמלו מישיש בעוצמה ובעזרת הרוח הרד לרשת מבלי ששחקני ההגנה יצליחו להדוף אותו. 0–1.

כפ"ס היטרה על כל הקושי, ויתרה על ההגנה והמשיכה לתקוף. היא השוותה בנקודה היקרה רק בדקה ה-85, כאשר הקשר גבי ספיר הוכשל בפריצתו על ידי הבלם נועם קייסי והשופט אלנקוה פסק בעיטת 11. הבלם קאלבה דה סילבה דייק וקבע את תוצאת המשחק, 1–1.

● הפועל פ"ת: הס, עודה, נ. קייסי, בשיר, א. קייסי, קוואשווילי, אורה, מישיש, י. כהן, אברבנאל, סאוסה. המאמן: אלי מתמי.

● הפועל כפ"ס: אנטמן, בן-דיין, מורה, סוהר, ישראל, ת. בן-חיים (אלבז), דה סילבה, ספיר, יפה (שוהם), י. כהן, מוסקוביץ. המאמן: ניסים בכר.

שפט טבי אלנקוה, 2,000 צופים, בפתח-תקוה.

ראשון לציון ללאומית

שנה אחת בלבד אחרי שעלתה מליגה א' לליגה הארצית

מאת אילן פיש

הפועל עירוני ראשון לציון עלתה אתמול לליגה הלאומית בכדורגל, עונה אחת בלבד אחרי שטיפסה מליגה א' לליגת המשנה. ראשון לציון חגגה את עלייתה במגרשה של הפועל בת ים, המאבקת על העליה ללאומית, אף שנחלה הפסד 2–1 שני ברציפות.

השניה והשלישית בטבלה, הפועל בית שאן ובית"ר תל אביב סיימו בתיקו ונותרו מהמסגרי הקבוצות הדולקות אחריהן: בת ים, שמשון תל אביב, מכבי יבנה והפועל ירושלים.

הפועל טייבה ניצלה את המצב לדינוק למקום החמישי מהשמיני, בזכות ניצחון ביתי 2–0 על דליית אל כרמל שהיתה לירודה הראשונה לליגה א'. בין דליית אל כרמל להכח רמת גן מפרידות 18 נקודות, כאשר נותרו 5 מחזורים (18 נקודות מכסימום), אולם הפרש השערים של הכח טוב ב־41 מזה של דלייה.

עירוני ראשל"צ — הפועל בת ים 1–2 (0–2)

השערים לראשל"צ: ניר שיקורה (1), איתן שלום (21). לבת ים: אבי אוזלאי (63)

המבקיין: אולג מולוקוב

אם למישהו נותר ספק באשר לעליית עירוני ראשון לציון לליגה הלאומית, הרי לאחר משחקי יום שישי כבר ערכו שחקני הקבוצה סיבוב אליפות, במגרשה של הפועל בת ים, אחת המועמדות לעליה.

מחצית ראשונה טובה של ראשל"צ הספיקה כדי לעבור את המשוכה הבת ימית הגבוהה. הם עשו זאת הרבה בזכות שוקם איתן שלום שידע להנהיג, לבשל, גם להבקיע. שלום לא המתין זמן רב: בדקה הראשונה שלח כדור רוחב מצויין לניר שיקורה, שלא התקשה להבקיע 1–0.

ראשל"צ המשיכה לשלוט ובדקה ה־21 שער שני ממבצע של איתן שלום: הוא קלט כדור חוזר מהגנת בת ים ובעט בחוזקה מ־13 מטרים לקורה ופנימה 2–0.

בין שני השערים הצליח דוד סטולפר, היחיד בבת ים שהיה טוב, להגביה כדור מעל שוער ראשל"צ שבים אלימלך, שהוציא למשקוף. הכדור קפץ על הקו והשם החזיק ע"י המבקיין במשחק אולג מולוקוב.

איתן שלום נפגע והוחלף בדקה ה־36 וראשל"צ איבדה את הדומיננטיות. בת ים התאוששה, המשחק היה שקול, במחצית השניה היה יתרון קל לבת ים, אך זה הספיק לשער אחד בלבד מרגלי אבי אוזלאי בדקה ה־63.

דקה אחרי השער של בת ים הופסק המשחק לכמה דקות בשל מהומה שפרצה במגרש בעקבות תיקול חריף בין חיים בכר מבת ים לשרון מרציאנו מראשון לציון.

שפט בני כהן, 2,800 צופים, בבת ים.

פנחס ויטל

הפועל ירושלים — הפועל אשדוד 0–1 (0–1)

השער: מאיר דיזאק (18)

המבקיין: יהודה ליבוביץ

יתרון קל של הפועל אשדוד שהכריעה את המשחק בפתיחתו. לירושלים היה זה הפסד ביתי ראשון העונה, ולאשדוד היה זה ניצחון חוץ ראשון העונה.

שפט אייל צור, 1,000 צופים, בירושלים.

בית"ר תל אביב — הכח רמת גן 2–2 (0–2)

השערים לבית"ר: פיוצ'ין יוקוהומי (8), יובל פילוס (43). להכח: אבי שם טוב (62), מאיר סומך (69)

המבקיין: יצחק מוטרי

בדקה ה־8 שלח יעקב סגל את פיוצ'ין יוקוהומי לקבוע 0–1 לבית"ר ת"א ו־2 דקות לפני ההפסקה היה זה ויאצ'סלאב בונדארנקו שהעביר כדור ליובל פילוס שהעלה ל־2–0. אחרי הרחקת אייל חיים בדקה ה־58 (צהוב שני) נחלשו הבית"רים וספגו צמד תוך 7 דקות. בדקה ה־62 שמט שוער בית"ר רז חיים כדור לרגלי שם טוב שצימצם ל־2–1. בדקה ה־69 שלח שם טוב את מאיר סומך שהשווה.

שפט רחמים שאשו, 500 צופים, בשכונת התקוה.

הפועל חדרה — מכבי יבנה 1–3 (0–0)

לחדרה: ניסים כהן (75, 82), אייל עמר (81). ליבנה: ניסים אביטן (85)

המבקיין: ניסים בזרי

הפועל חדרה היתה עדיפה ברוב דקות המשחק, אך רק בדקה ה־75 הובקע שער ראשון. אחר כך נפרץ הסכר ובדקה ה־82 חדרה הוליכה 3–0. בדקה ה־85 הקטינה יבנה ל־3–1.

שפט דאוד סהיל, 1,000 צופים, בחדרה.

ס.ב. נס ציונה — הפועל בית שאן 0–0

המבקיין: קלוס אולריאן

במחצית הראשונה שלטה בית שאן אבל ללא שערים. אחרי ההפסקה עברה היוזמה לנס ציונה שחלוציה החטיאו כמה פעמים.

שפט דוד דמרקדו, 500 צופים, בנס ציונה.

הפועל טייבה — דליית אל כרמל 2–0 (1–0)

השערים: שאהין דנייב (25), רביע זייראן (86, עצמי)

המבקיין: נאשר דייב

בדקה ה־25 שלח קוסטל סלומון הפעלתן את שאהין דנייב לכבוש שער ראשון. לפני הסיום ניסה זייראן הארדה להרחיק כדור אך בעט לשערו.

שפט שי אוסרון, 500 צופים, בטייבה.

שמשון תל אביב — מכבי יפו 1–2 (0–0)

ליפו: מחמיד נידאל (61), שי זהבי (81). לשמשון: יוסי אלפיה (89)

המבקיין: עופר ראובני

המשחק היה שקול במרבית שלביו. בדקה ה־61 נקבעה בעיטה חופשית מ־20 מ' לטובת יפו. מחמיד ניראל בעט כדור קשתי 0–1. בדקה ה־74 הורחק אילן שוקרון משמשון שפגע ביגל מליחי. בדקה ה־81 קלט זהבי כדור על קו ה־16 וקבע 0–2. בדקה ה־89 בעט יוסי אלפיה מ־16 מטרים והקטין ל־2–1.

שפט אריה חלת, 200 צופים, בלוד.

הפועל אשקלון — מכבי עכו 2–2 (1–2)

השערים לאשקלון: דניאל דמיטרסקי (24), מאור קארוך (40). לעכו: איציק דרור (45), שמעון עמר (64).

המבקיין: דניאל דמיטרסקי

מכבי עכו המאבקת על מקומה בליגה הארצית חילצה נקודה אחרי שכבר פיגרה 2–0. אשקלון הולה את המשחק מול רוח חזקה, אך שיחקה בצורה טובה והבקיעה 2 שערים ע"י דניאל דמיטרסקי ומאור קארוך בדקות 24 ו־40. סמוך לשריקה הצליחה עכו לצמצם ע"י איציק דרור. עכו היתה טובה יותר במחצית השניה והשיגה שער שיוויון בדקה ה־64, בבעיטת עונשין בלתי ישירה בתוך הרחבה.

שפט יעקב שמש, 800 צופים, באשקלון.

פיני בימון

טבלת הליגה הארצית

	קבוצה	משחקים	שערים	נקודות
1.	עירוני ראשל"צ	25	15–45	54
2.	הפועל בית שאן	25	16–22	43
3.	בית"ר תל אביב	25	26–30	41
4.	הפועל בת ים	25	28–34	37
5.	הפועל טייבה	25	23–26	36
6.	שמשון ת"א	25	29–30	36
7.	מכבי יבנה	25	29–28	36
8.	הפועל חדרה	25	29–41	33
9.	הפועל ירושלים	25	24–25	33
10.	מכבי יפו	25	28–19	32
11.	הפועל אשקלון	25	29–25	28
12.	ס.ב. נס ציונה	25	33–24	27
13.	הפועל אשדוד	25	24–13	25
14.	הכח רמת גן	25	31–36	24
15.	מכבי עכו	25	40–26	21
16.	ד.א. כרמל	25	52–16	6

● לדליית אל כרמל הופחתו 5 נקודות
● להפועל חדרה הופחתו 12 נקודות
● להכח רמת גן הופחתו 14 נקודות

מלך השערים

	שחקן	שערים
1.	אסף טובי (שמשון ת"א)	11
–.	יובל פילוס (בית"ר ת"א)	11
–.	ניר שיקורה (ראשל"צ)	11
4.	ניר לוי (נס ציונה)	10
–.	רפי ברדה (בת ים)	10
6.	דני משה (נס ציונה)	9
–.	יוסי גודרנה (ראשל"צ)	9
–.	אייל עמר (חדרה)	9

במחזור הבא

מכבי יבנה — בית"ר ת"א (2–1)
ראשון לציון — חדרה (3–3)
בית שאן — הפועל בת ים (3–1)
מכבי עכו — נס ציונה (4–1)
דליית אל כרמל — אשקלון (5–2)
מכבי יפו — הפועל טייבה (2–0)
הפועל אשדוד — שמשון ת"א (1–0)

דרבי בראשון לציון הערב בפתיחת הגמר"ד

הפועל ראשל"צ תארח הערב (20.30) את מכבי ראשל"צ, במשחק הראשון בסדרת הטוב מחמישה בשלב ההכרעה בגמר"ד.

במשחק על המקום השלישי תארח מכבי רעננה את נס ציונה. המפגש הראשון הסתיים בתיקו 18.

שחף 21, קפלן 54 באליפות העולם בהתעמלות באוסטריה

רון קפלן דורג 54 מבין 87 משתתפים באליפות העולם בהתעמלות שנערכה באוסטריה, כשצבר 52.3 נקודות. האליפות היתה בקרב־רב, תרגילי רשות. מיכל שחף סיימה במקום ה־21, מ־66 משתתפות, לאחר שצברה 37.4 נקודות.

אלייב דורג חמישי ברובה אויר בארה"ב

הקלע הישראלי אבי אלייב דורג חמישי בתחרות הגביע העולמי בארה"ב, בירי ברובה אויר במטרה נעה, לאחר שצבר 568 נקודות מ־600. בוריס פולק דורג בתחרות ברובה אויר עשירי עם 590 נקודות, וברובה זעיר תרגיל אולימפי שלם צבר 1158 נקודות.

תורדי ויאקמסה, הקפטן של ברצלונה, מנשק בהתרגשות לגביע אירופה לאחר הניצחון הדרמטי 57–59 על אולימפיאקוס פיראוס בגמר האלופות בהיכל הספורט ביד אליהו.

דוד דגן שכח להפעיל את שעון הזמן בגמר הפיינל פור אך נמנעה שערוריה

ראשי פיב"א כעסו ודגן הסביר, כי החזיר זמן כיוון שעצר את השעון לפני הזמן

מאת אלי פרוסי

...ות כמעט שהעיבו על ההצלחה באירגון הפיינל פור. 4.8 שניות ניגש זארקו פאספאלי לקו העונשין. פאספאלי החטיא הכדור הראשון, והריבאונד הגיע לדניאל ג'ונסון שבצעד תכום זרק אותו למחצית המגרש, כדי להעביר את הזמן. דוד דגן, השופט הישראלי שהיה מופקד על שעון הזמן, שכח להפעיל את השעון, והאולימפיאקוס קיבלה עוד 4 שניות לזריקה מעבר ל־4.8 שניות על השעון. למזלו של דגן החטיא מילאן טומיץ' הזריקה מאמצע את ההזדמנויות שנותרו ונמנעה בכך שערוריה גדולה.

אנשי פיב"א נראו ביום שישי כעוסים מאוד על התקלה, שיכולה היתה להעיב על הצלחת האירוע. יו"ר הוועדה המארגנת שמעון מזרחי, העיר לדגן על התקלה.

דגן הסביר לתקלה שהעבירה של מייק סמית' על זארקו פאספאלי נעשתה שבע שניות לסיום והוא עצר את השעון רק 4.8 שניות לסיום. לכן לא הפעיל את השעון אחרי שלוש שניות שהכדור היה במשחק. אולם ההסבר של דגן קצת תמוה, כי במקרה כזה היו צריכים להחזיר לקבוצת ולקזז שהשעון יופעל רק אחרי שלוש שניות שיהיה במשחק מה שבפועל לא קרה.

אירוע מביך נוסף היה, כאשר מסיבת העיתונאים אחרי משחק הגמר נפתחה באיחור. יאניס יואנידיס הגיע לבימת הכבוד, אבל אז הסיט אותו שומר השלוחה היוונית לראיונות. מיכאל קיינן, שהנחה את מסיבת העיתונאים, צעק למיקרופון: "לאן הם הולכים" וביקש מפלוריאן ויניגר, קצין העיתונות של פיב"א לדאוג להביא את יואנידיס לבימת הכבוד, שהגיע אחרי חמש דקות ונפגע מבוכה מהמארגנים.

● החגיגות בבראלונה ביום חמישי הזכירו את הזכייה הראשונה של מכבי תל אביב בגביע האירופי ב־1977. הרחובות בבראלונה היו ריקים בעת שידור משחק הגמר ותושבי העיר הצטופפו במסעדות ובאולמות הקולנוע, כדי לצפות במשחק. בסיומו יצאו המוני אוהדי בראלונה לרחובות וחגגו כל הלילה.

ביום שישי בערב הגיעו כדורסלני הקבוצה לבראלונה ולפי כתבי יומון הספורט הספרדי "אל מונדו דפורטיבו", 40,000 איש מתושבי העיר קיבלו את פניהם בכיכר המרכזית בעיר. היום יימשכו החגיגות במשחק הבית של בראלונה בליגת הגמר הפלייאוף בספרד מול קאסרס.

חורדי ויאקמסה, הקפטן של בראלונה אמר: "ההישג הוא של הקבוצה. היתה לנו עונה לא טובה, אבל הגביע משכיח את הכל".

המאמן ולימיר אובראדוביץ' בן ה־34, שלו זו זכייה שניה בגביע האלופות, אחרי שזכה עם פרטיזן בלגרד ב־1992, הודיע שישאר כמאמן בקבוצה עונה נוספת.

אובראדוביץ', קיבל הצעות רבות מהמאמנים היוגוסלאבים באירופה. בספרד סיפרו שבוזידאר מאליקוביץ' רצה לעזוב את לימוז' אשתקד, ביקשו ממנו ראשי לימוז' מעמד אחר והוא המליץ על אובראדוביץ'. בסוף מאליקוביץ' נשאר בלימוז' ואובראדוביץ' זכה בגביע האלופות.

● העיתונאים היוונים היו בהלם בסיום. חלקם היה על סף דמעות.

"שש מדינות זכו בגביע האלופות, כולל ישראל, ואנחנו היוונים עדיין לא", הם הסבירו. למרות שחלק מהעיתונאים אינם אוהדי אולימפיאקוס, היו כולם מאוחדים ברצון לראות את יוון בין המדינות הזוכות בגביע אירופה. בעיני העיתונות ממדינות אחרות, ניסו ללא הועיל לנחם את היוונים שטענו שאי הזכיה בגביע של אולימפיאקוס שימחה את אוהדי פאוק ואריס סלוניקי שיצאו לחגוג ברחובות סלוניקי את אי זכיית אולימפיאקוס בגביע. "פאוסלאס הוא הלוזר הגדול של יוון. את טארפלי ופאספאלי מציין רק מספר הנקודות שהם ישיגו", אמרו היוונים במרירות שלשום.

לפיב"א הובטחו 235 אלף דולר ממכירת הכרטיסים בפיינל פור

מאת רון קופמן

פיב"א העריכה ב־1.2 מיליון דולר את ההכנסות ממכירת הכרטיסים למשחקי הפיינל פור בתל אביב, אך כבר לאחר הערב הראשון של הטורניר היה ברור לבכירים בפיב"א כי ההכנסות יהיו קטנות יותר. כך אמר בסוף השבוע דובר פיב"א פלוריאן ואניגר. הוא הוסיף, כי רק בעוד ימים אחדים יתברר כמה כרטיסים נמכרו. הדובר שיבח את תיפקוד הוועדה המארגנת, בעיקר את מרכז התקשורת, שלדבריו הוא גדול מסוגו.

מתברר כי אופן חלוקת ההכנסות הוא בהתאם לתקנון פיב"א בפרק אירגון טורנירים בינלאומיים. הוועדה המארגנת התחייבה לשלם לפיב"א סכום מובטח ממכירת כרטיסים, בסך 400 אלף מרק גרמני (כ־235 אלף דולר). בתקנון נאמר, כי אם ההכנסות מכרטיסים לא יגיעו לסכום זה, חייבת הוועדה לכסות את ההפרש.

התקנון קובע כי הוועדה המארגנת זכאית רק ל־25% מסך ההכנסות. היתרה (75%) מתחלקת בין ארבע הקבוצות המשתתפות, ופיב"א (15% לכל אחת), אך כאמור לפיב"א מובטח סכום מינימלי. סך ההכנסות כולל את מכירת הכרטיסים, זכויות שידור ופרסום, וכל הכנסה אחרת מגורם כלשהו שהיה קשר בפיינל פור.

לגבי כרטיסים שיחולקו ללא תמורה, נקבע כי 400 יינתנו למשתתפים לפי החלוקה הבאה: 50 כרטיסים לוועדה המארגנת, 50 כרטיסים לכל קבוצה ו־150 כרטיסים לפיב"א, לטלוויזיה ולחברות פירסום הקשורות לטורניר.

יו"ר הוועדה המארגנת, שמעון מזרחי, העריך כי סך ההוצאות על אירגון הטורניר היה כשני מיליון דולר. לדבריו, עדיין נערך סיכום של ההכנסות וההוצאות.

מכבי ת"א מארחת את הרצליה

מאת אלי פרוסי

אחרי שבוע הפיינל פור תחזור הערב הכדורסל לגמר סל. מכבי ת"א תארח (20.30, ישפטו משה ביטון ויעדי רייניש) את הפועל הרצליה במשחק השלישי בסידרת חצי הגמר סל. מכבי ת"א מוליכה 2–0 וזקוקה לניצחון אחד, שבכוחו ישיג הערב, כדי לעלות לגמר הגמר סל.

מולי קצורין, מאמן מכבי ת"א: "לקבוצות הפגרה לא עזרה. אבל אנחנו חייבים לנצל את יתרון הביתיות".

חיים קימלמן, עוזר מאמן הפועל הרצליה: "נקוה שלא נסיים הערב את העונה למרות שהפגרה השרב הוציאה אותנו מהמסלול".

● מכבי רמת גן תארח הערב (20.30) ברמת גן את הפועל גליל עליון במשחק השני (בשיטת הטוב משלושה) בין הקבוצות על הצביה הרביעית לגביע קוראץ' בעונה הבאה. הגליל מוליכה 1–0. ישפטו סוד זוהניק וצבי סמואל.

● ערוץ 2 יעביר הערב (23.15) את משחקה הביתי של פורטלנד טרייל בלייזרס עם סיאטל סופרסוניקס. השידור יחל מאמצע הרבע השני של המשחק.

תעלומה אחת נפתרה במזרח: מיאמי היט עלתה לפלייאוף

שיקאגו (אי־פי). המאבק על הבכורה במזרח הצטמצם בסוף השבוע לשתי קבוצות, לאחר ששיקאגו הפסידה אתמול לפנות בוקר בביתה לבוסטון סלטיקס 94–104, בתום שתי הארכות. ניו יורק ניקס בצמרה לאטלנטה הוקס לאחר שניצחה בשני משחקיה בסוף השבוע, ואטלנטה הפסידה למיאמי, שעלתה לפלייאוף.

לפנות בוקר אירחה אטלנטה את אורלנדו, הערב תארח שיקאגו את ניו יורק. אם יהיה בסוף העונה לכל הקבוצות מאזן זהה של 56–26, תהיה ניו יורק אלופת המזרח בזכות יחס טוב יותר במאזנים הפנימיים, לעומת שתי יריבותיה. מאזני הקבוצות בצמרת המזרח: אטלנטה 25–56, ניו יורק 25–56, שיקאגו 26–55.

בוסטון סלטיקס — שיקאגו בולס 94–104 (לאחר שתי הארכות). שיקאגו דייקה רק ב־38 מ־99 נסיונות הזריקה שלה, והפסידה את המשחק ואת האפשרות לסיים ראשונה במזרח. סקוטי פיפן קלע 30 נקודות לשיקאגו.

ניו יורק ניקס — מילווקי באקס 85–125. פט ריילי השיג את נצחונו ה־700 בקריירה. פאטריק יואינג קלע 22 נקודות בנצחון הגדול של ניו יורק. אריק מרדוק קלע 15 נקודות למילווקי, לפני שהודחק ברבע השלישי.

פיניקס סאנס — לוס אנג'לס קליפרס 121–127. פיניקס תפסה את המקום השלישי במערב לאחר שניצחה בביתה, וסאן אנטוניו הפסידה בסיאטל 87–94. דן מארלי בלט בפיניקס עם 24 נקודות. אי.סי. גרין הוסיף 19 נקודות ו־16 ריבאונדים.

שאר התוצאות: קליבלנד — וושינגטון 96–117, יוטה — דנבר 106–113, פורטלנד — מינסוטה 103–118, דאלאס — יוסטון 95–107, אינדיאנה — פילדלפיה 88–133.

משחקי יום שישי

מיאמי היט — אטלנטה הוקס 89–94. הניצחון העלה את מיאמי לפלייאוף, לאחר שגברה על מובילת המזרח. גלן רייס בלט במיאמי עם 21 נקודות וסטיב סמית הוסיף 16. דני מאנינג קלע 21 נקודות לאטלנטה.

שאר התוצאות: ניו יורק — פילדלפיה 82–130, שארלוט — בוסטון 89–95, יוסטון — דאלאס 100–126, יוטה — פורטלנד 111–122, גולדן סטייט — סאקרמנטו 96–121.

בריטניה גברה על ישראל 3–0 בגביע הפדרציה בטניס לנשים

היום נגד בלגיה על העליה לגמר אליפות העולם

נבחרת הנשים של ישראל בטניס נוצחה 3–0 בידי בריטניה בטורניר גביע הפדרציה, ותתמודד היום עם בלגיה על העליה לגמר אליפות העולם, שתתקיים ב־17 ביולי בפרנקפורט.

ג'ו ביורי, המדורגת 262 בעולם, גברה על שירי בורשטיין בת ה־20 מחיפה (554 בעולם) 6–3, 6–2. קלייר ווד (80 בעולם) ניצחה את אנה סמאשנובה (91 בעולם) 6–2, 6–1. במשחק הזוגות ניצחו וודי ווירודי את בורשטיין וציפי אובזילר 6–2, 6–0.

היום יתקיימו המשחקים לקביעת ארבע הנבחרות (מ־25) שיעלו לגמר גביע הפדרציה.

מדודב וברוגרה היום בגמר מונטה קרלו

אנדריי מדודב וסרג'י ברוגרה ייפגשו היום בגמר טורניר הטניס במונטה קרלו. מדודב, המדורג 6, ניצח את ייבגני קאפלניקוב מרוסיה 6–3, 6–7 ואילו ברוגרה (5) הפתיע את סטפן אדברג (2) 6–2, 6–7.

מייקל מורר ניצח את הוליפילד וזכה בתואר העולמי באיגרוף

לאס וגאס (רויטר). מייקל מורר (26) זכה אתמול בתואר אלוף העולם במשקל כבד באיגרוף, לאחר שניצח את האלוף היוצא, אוואנדר הוליפילד (31), בקרב שהיה במלון סיזר פאלאס. הניצחון נקבע בהחלטת שופטים, לאחר קרב של 12 סיבובים (שניים בעד מורר: 112–116, 114–115, ותיקו 114–114). התואר הוא של התאחדות האיגרוף העולמית ושל פדרציית האיגרוף הבינלאומית.

הוליפילד שלט בקרב בתחילתו, ובסיבוב השני שלח את מורר לקרשים. מורר קם, והחל לשלוח מכות לעבר פניו של הוליפילד, שעינו השמאלית החלה לדמם בסיבוב החמישי. המהלומות הרצופות לעין המדממת לא הכניעו את הוליפילד, שלא הפיל כלל לקרשים.

בסיום הקרב הודה הוליפילד (מאזן 2–30), שהבעיה העיקרית שלו היתה העובדה שמורר הוא שמאלי "אבל התכוננתי לכך". לגבי העין הפצועה הוסיף: "המצב היקשה עלי, אבל מייקל מורר בהחלט הגיע קרב בהודי". לאחר מכן הוא נלקח לבית חולים, בגלל החשש לקרע בשריר בכתפו השמאלית. הוליפילד הרוויח 12 מיליון דולר בעד הקרב.

מורר (מאזן 35–0), זכה ב־5 מיליון דולר ואמר: "הרבה אנשים הטילו ספק ביכולתי לזכות בתואר. זו ההוכחה שלי שעשיתי היטב את מלאכתי".

מייקל מורר מניף את חגורת אלוף העולם במשקל כבד, לאחר נצחונו על אוואנדר הוליפילד בקרב שהיה בליל שבת בדרומיות.

הקדטים עלו לחצי גמר אליפות אירופה

בוטנגראד, בולגריה (שירות "ספורט הארץ"). נבחרות ישראל ובולגריה עלו לחצי גמר אליפות אירופה בכדורסל לקדטים שתתקיים באוגוסט. ישראל ניצחה שלשום בבית המוקדם את קפריסין 63–40 ואתמול את פולין 68–58. היום תשחק ישראל עם בולגריה על המקום הראשון בבית המוקדם.

● קבוצת הנוער של מכבי ת"א ניצחה אמש בחוץ 96–74 את מכבי קרית מוצקין והשוותה ל־1–1 את סידרת חצי הגמר בינהן על אליפות הנוער.

מארסיי תרד לליגה השניה בסוף העונה; טאפי הושעה לכל ימיו

ההתאחדות הצרפתית השעתה לשנתיים וחצי שלושה שחקנים המעורבים בפרשה

ברנאר טאפי, הבוס של מארסיי, יוצא בזעם מבניין ההתאחדות הכדורגל הצרפתית בפאריס לאחר ההחלטה המסעירה ביום שישי.

פאריס (רויטר). ההתאחדות הכדורגל הצרפתית החליטה להוריד את מארסיי לליגה השניה בסיום העונה ולהשעות את יו"ר המועדון, ברנאר טאפי, מכדורגל לכל ימי חייו. ההחלטה באה בעקבות הפרשה המסעירה של קניית משחק הליגה בין מארסיי לואלנסיין בשנה שעברה.

נשיא ההתאחדות הצרפתית, קלוד סימון, הודיע על ההחלטה ביום שישי בלילה, אחרי יום ארוך של דיונים בהנהלה. סימון אמר כי מארסיי תרד בסוף העונה, אך אם תבטיח השתתפותה בגביע אופ"א (כמעט ודאי) תופיע במפעל בעונה הבאה. רשיונו של ברנאר טאפי לעסוק בכדורגל נשלל, ולא יחודש.

גם מנכ"ל מארסיי לשעבר, ז'אן פייר ברנס, הושעה לכל חייו ושלושה שחקנים הושעו לשנתיים וחצי, עד ה־1 ביולי 1996. השחקנים המושעים הם ז'אן זק אידלי ממארסיי וכריסטוף רוברט וחורחה בורואצ'אגה מואלנסיין. בורואצ'אגה, שחקן נבחרת ארגנטינה, לא יוכל להשתתף במונדיאל בארה"ב בחודש הבא. "הקריירה של לקוחי נגמרה", אמר פרקליטו של בורואצ'אגה.

במארסיי הגיבו האוהדים בזעם. "זום פגע בנו, ואנחנו ניסע לפאריס ונפגע בהם", אמר מישל טניני, נשיא מועדון האוהדים אולטראס. יו"ר ארגון אוהדים אחר, ז'ק פלטייה, אמר: "אני מבין שהם מענישים את המעורבים בפרשה, אבל זה לא הוגן להעניש את המועדון. הם גזרו מוות איטי על המועדון".

על פי תקנון ההתאחדות הצרפתית לא ניתן לערער על ההחלטה, למרות שבתנאים מסויימים אפשר לפנות בעניין לוועד האולימפי הצרפתי. דובר מארסיי, אלן לאודש, אמר כי טאפי יעביר את הפרשה לטיפול בתי המשפט.

הירידה לליגה השניה פירושה, כי מארסיי תיאלץ למכור את כוכביה, כדי להתקיים מבחינה פיננסית. אחרי שהושעתה העונה מגביע אירופה כבר מכרה מארסיי את אלן בוקסיק, מרסל דסאיי ופאולו פוטרה, ועתה מדובר על מכירתם של באזיל בולי ורודי פולר.

סן ז'רמן הודחה ברבע גמר

פאריס סן ז'רמן הודחה ברבע הגמר הגביע הצרפתי ע"י לאנס אחרי שהפסידה 2–1. גאריין העלה את סן ז'רמן ליתרון בדקה ה־25, אבל 2 שערים ב־2 דקות (70, 72) העניקו ללאנס את הכרטיס לחצי הגמר.

המשחק בין מארסיי למונפלייה נדחה בגלל איומים של אוהדי מארסיי לעורר מהומות בגלל ההחלטה להורדת מארסיי לליגה השניה.

בליגה נצחה מונאקו את קאן 2–0.

ישראל ניצחה את ספרד 4–2 בטניס שולחן

נבחרת ישראל בטניס שולחן, גברים, ניצחה אמש בספרד את הנבחרת המקבילה של הספרדים 4–2, במאבק ההישרדות על דרג א' באירופה. ישראל השלימה נצחון כפול על הספרדים אחרי שניצחה 4–0 במשחק הראשון בישראל לפני כשבוע.

ליגת המבחן: גבעתיים בלי 3 שחקנים פצועים

מאת אלי פרוסי

הפועל גבעתיים עשויה להופיע בשני משחקיה הנותרים בליגת המבחן השבוע, ללא שלושה משחקני החמישיה. עמוס פרישמן נפצע בקרסולו במשחק הניצחון בחיפה מול נעמן לקה בשפעת, ודריק המילטון נפצע בברכו.

הדיון בוועדת המשמעת של איגוד הכדורסל, בעניין זריקת בקבוק פלסטיק בידי אוהדי הקבוצה במשחק הביתי האחרון עם הפועל גבת, נידחה ליום חמישי הקרוב.

קאלהון: דוניאל מארשל יחליט השבוע אם יישאר עונה נוספת בקונטיקט

סטורס, קונטיקט (אי־פי). ג'ים קאלהון, מאמן מכללת קונטיקט, אמר אתמול כי כוכב הקבוצה דוניאל מארשל יודיע השבוע אם הוא מוותר על עונתו האחרונה במכללה, ואם ישתתף הקיץ בדראפט של ליגת האן.בי.איי.

קאלהון הכחיש ידיעה של פרשן כדורסל המכללות דיק ויטאל, שאמר ברשת הטלוויזיה אי.אס.פי.אן. כי מארשל כבר החליט לשחק בעונה הבאה בליגת האן.בי.איי.

● מאמן ניו יורק ניקס, פט ריילי, השעה את הכדורסלן אנטוני מייסון ללא הגבלת זמן בגלל מה שהגדיר "פגיעה במוראל הקבוצה". מייסון מתח ביקורת על ריילי אחרי שהמאמן הושיבו על הספסל והכניס במקומו את צ'ארלס סמית במחצית השניה נגד אטלנטה (הניקס הפסידו 84–87).

● העיתון היווני "אתלטיק ספורט" פירסם ביום שישי שזארקו פאספאלי ישחק בעונה הבאה בקבוצה בולוניה. מאמן בולוניה בעונה הבאה יהיה הישאן איוזקוביץ'. לטענת העיתון צילצל לפני שבועיים פרדראג דאנילוביץ', הכוכב של בולוניה לפאספאלי ושיכנע אותו להצטרף אליו לבולוניה. את מקומו של פאספאלי באולימפיאקוס עשוי להחליף שחקן פאניוניוס הנרי טרנר.

● דב קרסר ניצח במירוץ 5,000 מטר, שנערך במסגרת האליפות הבין אגודתית בהדר יוסף. הוא קבע 14:30 דקות והקדים את זוה"ב הנעולה הרש מאתיופיה. במירוץ 3,000 מטר לנשים ניצחה נילי אברמסקי בזמן 10:13 דקות, לפני זמנן נודרין מכבנית. השתתפו כ־70 אתלטים.

קאנטונה חזר וכבש צמד בדרבי של מנצ'סטר (0–2)

בלקבורן (היום נגד ק.פ.ר.) מפגרת ב־3 נקודות

לונדון (רויטר). אריק קאנטונה חזר להרכב מנצ'סטר יונייטד, אחרי שנעדר מחמישה משחקים בשל השעיה — וחזר בגדול. הכדורגלן הצרפתי כבש צמד, והוביל את יונייטד לניצחון 2–0 בדרבי נגד מנצ'סטר סיטי וקירב את קבוצתו לאליפות נוספת. בלקבורן, שתשחק היום נגד ק.פ.ר., מפגרת כעת בשלוש נקודות אחרי מנצ'סטר יונייטד, כשלשתיהן 38 משחקים.

קאנטונה, שלא הופיע בשלושה משחקי ליגה ושני משחקי גביע, בגלל כרטיסים אדומים, הבקיע בדקות 40 ו־45 בבעיטות אדירות אחרי מסירות מצויינות של מארק יו. חמש דקות מהסיום ספג קאנטונה כרטיס צהוב. 45 אלף צופים גדשו את אולד טראפורד בדרבי ה־120 של העיר מנצ'סטר.

טוטנהאם שיפרה מאוד את מצבה בתחתית אחרי ניצחון משכנע 3–0 על סאותהמפטון, אף היא מהתחתית. שערים של סטיב סדג'לי (5), ויני סאמווייס (67) וארון אנדרסון (89) היקנו לטוטנהאם ניצחון ביתי ראשון אחרי חצי־שנה, הניצחון שלישי בלבד ב־16 משחקי הליגה האחרונים. סאותהמפטון שיחקה ללא שלושה שחקנים מושעים, כולל לה טיסייה.

אברטון עשתה רק 0–0 בבית נגד קובנטרי ומצבה בתחתית הורע. שפילד יונייטד זכתה בניצחון חוץ שני העונה, 1–0 בגודיסון משער של בלייק (31) ועלתה מקום אחד, אבל נשארה מתחת לקו האדום, מעל אולדהאם שהפסידה 3–2 בניוקאסל, למרות שהצליחה להשוות פעמיים.

האחרונה בטבלה, סווינדון, ירדה סופית לליגה הראשונה אחרי הפסד ביתי 4–2 לווימבלדון. איפסוויץ' נשארה בסכנת ירידה ממשית אחרי תבוסה 5–0 לשפילד ונסדיי.

ארסנל ממשיכה לדרוך אחרי ניוקאסל במאבק על מקום בגביע אופ"א (אם לא תזכה בגביע המחזיקות) ואתמול ניצחה 1–2 את אסטון וילה. איאן רייט הבקיע צמד; האטקון הבקיע לווילה. שאר המשחקים: צ'לסי — לידס 1–1; וסטהאם — ליוורפול 1–2. היום: בלקבורן — ק.פ.ר.

● ליגה ראשונה. בולטון — מידלסברו 1–4; בריסטול סיטי — ווטפורד 1–1; צ'ארלטון — פיטרבורו 1–5; קריסטל פאלאס — בארנסלי 0–1; גרימסבי — דרבי 1–1; אוקספורד — לסטר 2–2; פורטסמות — ברמינגהאם 2–0; סאותנד — סנדרלנד 1–0; סטוק — נוטס קאונטי 0–0; טראנמיר — מילוול 2–3; וולבס — לוטון 0–1.

● סקוטלנד. ריינג'רס — דאנדי 1–2; אברדין — פארטיק 0–2; דאנדי — סלטיק 2–0; היברניאן — מאדרוול 0–2; קילמרנוק — ראית' 2–0; מ. ג'ונסטון — הארטס 0–0. הצמרת (אחרי המחזור ה־39): ריינג'רס 56, מאדרוול 49, אברדין 48 נקודות.

הטבלה האנגלית

	קבוצה	משחקים	שערים	נקודות
1.	מנצ'סטר יונייטד	38	37–74	82
2.	בלקבורן	38	32–59	79
3.	ניוקאסל	39	38–75	71
4.	ארסנל	39	23–52	70
5.	לידס	38	35–55	63
6.	שפילד ונסדיי	39	51–73	61
7.	ליוורפול	40	53–58	60
8.	ווימבלדון	39	49–49	58
9.	ק.פ.ר.	37	55–57	54
10.	אסטון וילה	39	40–42	54
11.	נוריץ'	40	60–63	49
12.	קובנטרי	39	43–39	49
13.	וסטהאם	38	53–41	47
14.	צ'לסי	38	47–41	44
15.	מנצ'סטר סיטי	40	46–35	43
16.	טוטנהאם	39	50–55	42
17.	איפסוויץ'	40	56–34	42
18.	אברטון	40	58–39	41
19.	סאותהמפטון	39	60–42	39
20.	שפילד יונייטד	39	56–37	38
21.	אולדהאם	37	61–40	37
22.	סווינדון	39	92–44	27

באיירן מינכן ניצחה 1–2 קייזרסלאוטרן ניצחה 0–2

באיירן מינכן וקייזרסלאוטרן ניצחו אתמול ושלשום במחזור ה־32 של הבונדסליגה והפער בצמרת נותר שתי נקודות, שני מחזורים לסיום. באיירן גברה על נירנברג 1–2, אחרי שתומאס הלמר כבש פעמיים (24, 60), אבל אלן סוטר השוויצרי צימק בדקה ה־80. 2 דקות אחר כך עצר שוער באיירן והנבחרת, ריימונד אאומן, כדור 11 מ'. קייזרסלאוטרן ניצחה כבר ביום שישי 2–0 בואטנשייד משערים ב־5 הדקות האחרונות.

קארלסרואה ניצחה את דויסבורג בחוץ 1–2 ואילו בורוסיה דורטמונד גברה על פרנקפורט 2–0. יתר התוצאות: המבורג — מנשנגלאדבך 1–3; שטוטגרט — פרייבורג 4–0; לייפציג — שאלקה 2–2; ורדר ברמן — פ.צ. קלן 1–3.

היום יהיה המשחק שישלים את המחזור בין לוורקוזן לדינאמו דרזדן.

הטבלה הגרמנית

	קבוצה	משחקים	שערים	נקודות
1.	באיירן מינכן	32	37–62	41
2.	קייזרסלאוטרן	32	35–59	39
3.	קארלסרואה	32	37–44	37
4.	דורטמונד	32	42–45	37
5.	לוורקוזן	31	43–55	35
6.	פרנקפורט	32	38–53	35
7.	ורדר ברמן	32	41–47	34
8.	שטוטגרט	32	42–47	34
9.	פ.צ. קלן	32	44–46	34
10.	דויסבורג	32	49–38	34
11.	מנשנגלאדבך	32	54–59	33
12.	המבורג	32	48–46	33
13.	דינאמו דרזדן	31	40–31	31
14.	שאלקה	32	45–37	29
15.	נירנברג	32	47–37	26
16.	פרייבורג	32	57–51	24
17.	ואטנשייד	32	65–42	21
18.	לייפציג	32	65–30	17

ארווין קומאן פצוע לא ישחק במונדיאל

לונדון (רויטר). ארווין קומאן, קשר נבחרת הולנד, ייעדר ממשחקי הגביע העולמי בגלל פציעה. קומאן בן ה־32 נחשב כבחירה בטוחה לסגל ההולנדי למונדיאל ולאחר שהתברר, כי הפציעה שלו קשה הוא ייעדר מהמגרשים כמה חודשים. אמר קומאן: "הקאריירה שלי בנבחרת באה כנראה לקיצה".

● בליגה הלאומית בכדורמים התקיים המשחק המרכזי בין אוניברסיטת תל־אביב להפועל קרית טבעון בתיקו 10–10. הפועל פ"ת גברה על אוניברסיטת ירושלים 13–6 ומכבי קרית אונו על הפועל גוש חולון 13–7.

● אנטולי קוטסקין מפתח תקוה זכה אתמול באליפות ישראל בקליעה באקדח סטנדרטי, כשצבר 544 נקודות והקדים בנקודה אחת את רוני פריסט מירושלים. האליפות היתה בהרצליה.

רק 0–0 לאלופה מילאן עם קליארי

מאת אלון פרץ, איטליה

שני משחקים בליגה האיטלקית הוקדמו לאתמול בגלל הופעת בגביע אירופה. האלופה מילאן, שתשחק ביום רביעי בחצי גמר גביע אירופה לאלופות, סיימה 0–0 עם קליארי. אינטר, שתשחק ביום שלישי בגמר ראשון בגביע אופ"א, סיימה 2–2 עם רומא. פונטאלאן (21) וברגי (70) הבקיעו לאינטר; ג'יאניני (14) וקאפיולי (80) כבשו לרומא.

יתר משחקי הליגה יהיו היום: גנואה — אטלנטה, לאציו — לצה, נאפולי — פארמה, פיאצנזה — יובנטוס, רג'יאנה — סמפדוריה, טורינו — פוג'יה, אודינזה — קרמונזה.

● כ־80 רוכבים השתתפו אתמול במסע אופני הרים שנערך באתר הצבאה לשירות יהיעם. המרוץ נערך בתנאי מזג אויר קשים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

רבין הורה לגבש תיקון לחוקי היסוד שיאפשר את שובה של ש"ס לקואליציה

מאת גדעון אלון, סופר הפרלמנטרי של "הארץ"

ראש הממשלה, יצחק רבין, הורה לראשי הקואליציה לגבש הצעת תיקון לחוקי היסוד בנושא זכויות האדם, כדי לאפשר בהקדם את שובה של סיעת ש"ס לקואליציה.

השרים דוד ליבאי ואמנון רובינשטיין, בתיאום עם יו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת, ח"כ דדי צוקר, יו"ר הקואליציה ח"כ אלי דיין, וראשי סיעת ש"ס, הח"כים אריה דרעי, יוסף עזרן ושלמה בניזרי, מגבשים עם משפטנים, הצעה שבכוונתה להבטיח שהסטטוס קוו בענייני דת יישמר.

בשבוע שעבר הגדיר ראש הממשלה כמעשה תרמית את הכנסת עקרונות מגילת העצמאות לחוקי היסוד בנושא זכויות האדם. הוא אמר כי מעשה חקיקה זה מונע את שובה של סיעת ש"ס לקואליציה ובכך את הרחבת בסיסה. זעמם של ראשי ש"ס יצא על הכנסת הסעיף הקובע כי "זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן חורין, והן יכובדו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל".

ח"כ יוסף עזרן (ש"ס) חבר ועדת החוקה של הכנסת, אמר אמש כי התיקון בחוקי היסוד נעשה ללא תיאום כלשהו עמו תוך ניצול היעדרותו מהארץ. "הכניסו לתוך חוקי היסוד עז, והצים שנעבור על כך לסדר היום", אמר עזרן.

הוא הדגיש כי סיעת ש"ס תתבע להוציא מחוקי היסוד את הסעיף החדש על עקרונות מגילת העצמאות. "הסעיף הזה עלול לפגוע בסטטוס קוו ובחקיקה הדתית. עם כל הכבוד למגילת העצמאות היא קיימת רק 45 שנה, ואילו התורה היא נצחית, וקיימת אלפי שנים".

צוקר אישר כי נעשה מאמץ למצוא נוסחה שתאפשר את שובה של ש"ס לקואליציה. עם זאת הדגיש כי אין כל כוונה להוציא את עקרונות מגילת העצמאות מחוקי היסוד. לדבריו, המגמה היא למצוא נוסחה שתרגיע את ש"ס מפני שינוי הסטטוס קוו בנושאי דת.

דיין אמר כי העדיפות העליונה היא להחזיר את ש"ס לקואליציה. לדבריו, "אנו מחפשים נוסחה שתחזור את הקשיים שש"ס עוררה, ויחד עם זאת גם העבודה וגם מרצ יוכלו לחיות עמה".

ישראל ואש"ף

(סוף מעמוד 1א)

אפשרי מבלי להחזיר את כל הגולן", הוסיף. "אנו מקווים כי דבריו של רבין אינם תרגיל לקראת בואו של כריסטופר, משום שתהליך השלום נמצא במבוי סתום, והסיכויים לשלום הולכים ופוחתים", כתב.

(ע.) שר המשטרה, משה שחל, אמר שלשום, כי בקיץ 94 ועד תחילת '95 יבשילו הסדרי השלום עם סוריה, לבנון וירדן. השר הופיע בפני פורום המנהלים לקידום תרבות הניהול בישראל באוניברסיטה הפתוחה בתל אביב. הוא אמר, כי ישראל דורשת מסוריה שהסכם השלום עמה לא יתבצע באופן מיידי לאחר שייחתם, וכי יהיה צורך להגדיר פרק זמן של מספר שנים, שבהן ניתן יהיה לבדוק את ההסכם גם מעבר למהימנותו של אדם זה או אחר וגם אם אכן הוא מכיל את כל המרכיבים של שלום נורמאלי.

לדבריו, ישראל מבקשת להשאיר פרק זמן של 10 שנים בין מועד החתימה לבין תחילת הביצוע, ואילו הסורים מוכנים לשלוש שנים והאמריקאים מציעים טווח של 7 שנים. מכל מקום, הוסיף, כי שאלת הזמן אינה מפריעה לאסד וגם הוא מעוניין בדבר זה.

להערכתו, אם לא נגיע להסכם בסוף 94' או בראשית 95' ייתקע המו"מ, מפני שלקראת המחצית השנייה של שנת 95' ארה"ב וישראל ייקלעו לתקופת בחירות, שבהן לא ניתן יהיה לפתוח תהליך שלום אמיתי. "10 דקות לאחר חתימת הסכם השלום עם סוריה תחתום גם לבנון על הסכם שלום אתנו, וירדן תחתום עוד קודם לחתימה עם הסורים, כשוק יינתן סימן לחתימה עם הסורים", אמר השר שחל. להערכתו, מיד לאחר שיושגו הסדרי השלום יקשרו חמש מדינות מוסלמיות קשרים דיפלומטיים עם ישראל.

שחל אמר, כי נסיכויות המפרץ, ובראשן עומאן וקטאר רואות בישראל מדינה שתוכל להגן על האזור מפני פלישה עיראקית או איראנית, ומעוניינות בהסדרי שלום משום שאלה יתנו להן הגנה. להערכתו, קטאר תודיע במהלך חודש מאי על פרויקט הגז המשותף לה ולישראל, "ולא אפתע אם הם יזמינו ישראלים לעשות שם עסקים". ואילו עומאן קיבלה אפשרות להתחיל בעשיית עסקים עם ישראל, גם בלא הכרה דיפלומטית.

עיריית באר שבע שילמה לקבלן בשביל עבודה שבוצעה ללא פיקוח

מאת אמנון יוסף

פרשת התשלומים שאישר מנכ"ל עיריית באר שבע לשעבר, חיים גורפינקל, לחברה לפינוי אשפה בעיר, ושעליה דווח לראשונה שלשום ב"הארץ", מתרחבת. מהמסמכים שבידינו עולה, כי בין השאר קיבלה החברה תשלומים גם עבור ימים שבהם שבתו עובדי העירייה במאי וביוני 92'.

התשלומים אושרו על ידי גורפינקל שנה וחצי לאחר השביתה וימים אחדים לפני פרישתו מתפקידו. כיום עובד גורפינקל בחברה המצויה בבעלות מנהלי החברה לפינוי אשפה שקיבלה את התשלומים.

החברה שמפנה את האשפה מהעיר הגישה לעירייה ארבע חשבוניות אשר חלקן מתייחסות לימי שביתה ובחלקן אין פירוט של ימי ביצוע העבודה. הממונה על עבודות קבלנים בעירייה, משה כהן, דחה את הדרישה לתשלום, בנימוק שבימים האמורים שבתו מעבודה הוא וצוותו, שהיו אחראים על תחנת המעבר הבודקת את ביצוע העבודה ומאשרים את היקפה.

"פנו אלי עם החשבונות ולא אישרתי", אמר כהן. "בתחילת השביתה החל הקבלן לעבוד, אבל הוא נאלץ מיד להפסיק בהוראת הוועד. אסור היה לו לעבוד ללא פיקוח שלנו", הוסיף.

כמו כן, לא הוגשו החשבוניות המקור, אלא העתקים בלבד, והתאריכים שצוינו עליהן שונו. החברה נימקה זאת בכך שהחשבוניות המקוריות אבדו ואינן בנמצא.

בדצמבר 93' שלח עובד בכיר בעירייה מכתב לגורפינקל ובו כתב: "שרגא מי־ר.א.ב. היה אצלי בקשר לחשבונות שלא שולמו בתקופת השביתה. החשבוניות לא נמצאו והנ"ל הביא את העתקי החשבוניות, נאמנים למקור. לכן יש צורך לשלם להם את החשבונות". יום לאחר מכן הועברו הכספים לקבלן האשפה באישורו של מנכ"ל העירייה. לטענת הבכיר, אישור התשלום נעשה לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי של העירייה.

הוועדה המיוחדת שמינה ראש עיריית באר־שבע, יצחק רגר, בעקבות גילוי הפרשה כדי לבדוק את התשלומים האמורים תחל היום את עבודתה. בכירים בעירייה שמעורבים בפרשה, מטיחים האשמות הדדיות ביניהם על חלקם בפרשה.

לדברי כמה מהם, ביטול הביקורת על עבודת הקבלן הביא לעלייה חדה בתשלומים המשולמים לו, ולפיכך החזיר מנהל האגף החדש, מאיר לוי, את צוות הבדיקה לתחנת המעבר כדי שיפקח על עבודות פינוי האשפה.

הסתיים פרויקט "קורנס 2000", שבמסגרתו שופרו 50 מטוסי פאנטום

מאת שרון שרה

בטקס צנוע וללא סיקור תקשורתי קיבל חיל האוויר בסוף השבוע שעבר את מטוס הפאנטום האחרון שהשופר במסגרת פרויקט "קורנס 2000", שבוצע בתעשייה האווירית. ראש להק ציוד, תא"ל אמנון הרר, נכח בטקס המסירה, והוא בירך את אנשי התעשייה האווירית על "מפעל המשובח ועל איכות ביצועיהם". על טקס מסירת המטוס העיבה מערכת יחסים מתוחה בין חיל האוויר לתע"א, הטוענת כי הקיצוץ החד בהזמנות של חיל האוויר ל־94' פגע בתוכניות העבודה שלה לשנה זו ומקשה על תוכנית ההבראה שלה.

עם זאת חל באחרונה שיפור מסוים בהזמנות של חיל האוויר, אך לטענת תע"א הוא עדיין לא מספק. במסגרת פרויקט קורנס 2000, שהיקפו הכספי מוערך במיליונים רבים, הושבחו מטוסים ומסירתם הוחלה באפריל 89'.

תוכנית ההשבחה של מטוסי הפאנטום היא אחד הפרויקטים הביטחוניים הגדולים ביותר שבוצעו בישראל. לקראת ביצוע התוכנית איפיין חיל האוויר את משימות התקיפה הנדרשות מהמטוס ומהן נגזר פיתוח המערכות המרכזיות.

בנוסף להחלפת מרבית מערכות האוויוניקה של המטוס, הוחלף גם החיווט הפנימי בשלמותו, תוך שימוש בחומרים חוסכי משקל ונפח. משיקולים תקציביים הוחלט שלא להתקין במטוס מנועים חדשים ולהסתפק במנועים הקיימים.

הפאנטום המשופר הוא מטוס התקיפה העיקרי של חיל האוויר ומערכותיו מסוגלות להפעיל מגוון רחב של אמצעי לחימה, ביניהם חימוש מונחה מדויק ארוך טווח, שפותח בתעשיות הביטחוניות בשנים האחרונות. חיל האוויר, אשר הביע שביעות רצון רבה מביצועי המטוסים שעברו השבחה, הגביל – משיקולים תקציביים – את מספר מטוסי הפאנטום שיושבחו לגרסת קורנס 2000, ולפיכך הסב רק מטוסי פאנטום שמצבם הטכני טוב יחסית.

חיל האוויר הגיע למסקנה כי יש לתת דגש בהקצאת המשאבים העומדים לרשותו להצטיידות במטוסים בעלי יכולת תקיפת מטרות איכותיות במדינות מרוחקות. למרות ההשבחה המקיפה שעבר הפאנטום, טווח הטיסה שלו מוגבל יחסית, ולא היתה הצדקה בהשקעה כה משמעותית במטוס מיושן. בנוסף, התגבשה הערכה שעדיף להשקיע בכספים ברכישת מטוסים חדישים יותר, גם אם הם משומשים, מארה"ב. בדיעבד התגלו שיקולים אלה כמוצדקים לנוכח הצטיידות חיל האוויר ב־20 מטוסי תקיפה איכותיים, מסוג אף 15 אי, והחלטת ארה"ב להעביר לישראל, ללא תמורה, 50 אף־16 משומשים.

פרויקט הקורנס 2000 בוצע בחטיבת ברק של התע"א וחלק מהמערכות יוצרו גם אצל קבלני משנה בארה"ב.

המזרחן חבר הליכוד, ד"ר יוסי אולמרט:

"הכרה ישראלית מוקדמת בריבונות סוריה על הגולן היא הבסיס להסכם שלום"

מאת עקיבא אלדר, שליח "הארץ" בוואשינגטון

הכרה ישראלית מוקדמת בריבונות סוריה על הגולן צריכה לשמש גרעין להסכם שלום בין ישראל לסוריה, כך קובע המזרחן ד"ר יוסי אולמרט, שהיה חבר משלחת ישראל לשיחות עם סוריה מטעם ממשלת שמיר. בנייר עבודה שפרסם במסגרת מוקד בוסתת המכון הוואשינגטוני למדיניות במזרח התיכון, מציע אולמרט שהסכם העקרונות בין ישראל לסוריה יושתת על ההכרה בריבונות הסורית בגולן ובנכונות להסיג את כוחות צה"ל לגבול הבינלאומי, כנגד התחייבות סוריה לשלום מלא כולל יחסים דיפלומטיים, יחסים קונסולריים, יחסי מסחר, ביטול החרם הערבי ותנועה חופשית של אנשים וסחורות בתחנות הגבול הבינלאומי.

מימוש ההצהרות ייעשה תוך הדקמות סימולטניות, בצעדים שיתפרסו על פני שמונה שנים. חבר מרכז הליכוד מעריך כי סוריה תדרוש ערבויות אמריקאיות להשלמת הנסיגה הישראלית, מחשש כי הסדר בשלבים יכשל עקב חילופי שלטון בישראל, וכי ממשלה חדשה תסרב להמשיך בנסיגה. לדעתו, השלמת הנסיגה תקל על סוריה לבלוע את הגלולה המרה של נוכחות דיפלומטית ישראלית בדמשק.

הנייר מבוסס על עמדות שני הצדדים, כפי שבאו לידי ביטוי מפי ראש הממשלה, יצחק רבין, ונשיא סוריה, חאפז אסד.

אולמרט מציע לעודד את סוריה לבצע צעדים לבניית אמון, והם סיוע מעשי לאיתור הנעדרים, הצרת צעדי החיזבאללה בדרום לבנון, ריסון ארגוני הסירוב הפלשתיניים הפועלים בסוריה, וכן הזמנתם של אישים ועיתונאים ישראלים לבקר בדמשק. הוא מציע מודל של פיקוח ישראלי־סורי משותף על מקורות המים, שימשך גם לאחר מימוש הנסיגה וכינון הנורמליזציה, וייתכן שיהיה בתוכו גם צד שלישי.

סוריה תידרש לנקוט צעדים חד־צדדיים של רצון טוב להגביל את כוחה הצבאי ולפירוז שטחה, בלא עמידה על דרישתה להדדיות.

אולמרט מסכם את מחקרו במסקנה כי התקווה היחידה להסכם נעוצה בעסקה על בסיס העקרון "ריבונות תמורת שלום. נסיגה תמורת נורמליזציה".

היום יוכרע דינו של אל"מ סער מחה"א, שהואשם בלקיחת שוחד

מאת איתן רבין, סופרו הצבאי של "הארץ"

בית הדין הצבאי המיוחד בקריה יתן הבוקר את הכרעת הדין במשפטו של אל"מ (מיל') יצחק סער מחיל האוויר. סער הוא אחד הקצינים שנגדם הוגש כתב אישום בפרשיות השחיתות הקשורות לרמי דותן, לשעבר ראש להק ציוד בחיל האוויר.

ברית נאט"ו

(סוף מעמוד 1א)

הסרבים בבוסניה, ראדובן קאראדיץ'. אולם הפסקת האש נשמרה על הנייר, שכן ההתקפה הסרבית המאסיבית על גוראז'דה נמשכה כל יום אתמול.

מידיעות שהגיעו מבלגראד עולה כאילו נתגלעה מחלוקת בין מילושביץ' לבין קאראדיץ', וכי מילושביץ' לחץ על מנהיגם של הסרבים בבוסניה להסכים להפסקת האש המוצעת על ידי האו"ם ולכבד אותה. בבריסל ובמרכז האו"ם בניו־יורק הובעה שביעות רצון לנוכח התפנית בעמדתה של רוסיה שהתנגדה עד ביום ששי להתקפה אווירית נוספת של נאט"ו בבוסניה.

שר החוץ הרוסי אנדריי קוזירב גינה בשבת את התקפת הסרבים על גוראז'דה, גינה אותה כמעשה נפשע והתייצב מאחורי האולטימטום של נאט"ו.

מזכ"ל נאט"ו, מאנפרד וורנר, אמר בבריסל כי הסרבים לוקחים על עצמם אחריות כבדה ביותר למלא אחר האולטימטום של הקהילה הבינלאומית. אם אמנם יותקפו מטוסי נאט"ו נגד מטרות הסרבים ב"אזורים המוגנים", הדבר יגדיר את הרחבת המעורבות הבינלאומית בבוסניה ולא ניתן יהיה למנוע תקיפה אווירית שתבוצע הפעם בעת ובעונה אחת על חמש מטרות הפזורות ברחבי בוסניה.

בראשונה מאז החלה המלחמה בבוסניה, נוקטים יהודי ארה"ב פעולה מתואמת לעידוד מעורבות אמריקאית במשבר המתמשך. מאות יהודים מאזור וואשינגטון יתקבצו מחר בשעשועות ליד הבית הלבן בקריאה לפעולה להפסקת רצח העם המתרחש בבוסניה. האירוע המאורגן מטעם הקונגרס היהודי־אמריקאי נועד להעביר מסר של יהודים מכל הזרמים הפוליטיים לנשיא קלינטון, כי יש לשים קץ לטבח בבוסניה.

מאבקים פנימיים במשרד הרווחה גורמים לעיכובים באשפוז ילדים מפגרים במוסדות

מאת ראלי סער, כתבת "הארץ" לעבודה ורווחה

הורים לילדים הסובלים מפיגור עמוק נתקלים בחודשים האחרונים בקשיים ועיכובים רבים בהכנסת ילדיהם למוסדות, בגלל מאבק שמנהלת האחראית על השמת מפגרים במוסדות במשרד העבודה והרווחה, ג'ינה באוארן־לוי, נגד הצרת סמכויותיה.

באוארן־לוי הגישה בדצמבר בקשה לבית הדין לעבודה למתן צו מניעה נגד העומד על מנכ"ל משרד העבודה והרווחה, אברהם בקשר־שן, ועל מנהלת האגף לשירותי הטיפול במפגר, אהובה לוי, להעביר אותה מתפקידה.

הסכסוך נובע מהארגון מחדש של האגף לשירותי טיפול במפגר, שהכניסה מנהלת האגף, אהובה לוי, לפני חודשים אחדים. לוי ביקשה להגדיר מחדש את תפקידה של באוארן, כדי לשנות את השיטה הריכוזית הנהוגה בסידור מפגרים למוסדות, הגורמת לסרבול ביורוקרטי.

שרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, הצהירה כי השנה תחסל את תור המפגרים הממתינים לסידור במוסדות. כיום ממתינים 700 מפגרים קשים להשמתם במוסדות, מתוכם 450 המוגדרים כמקרים דחופים. הרה־ארגון שתוכנן באגף לשירות למפגר היה ניסיון להגשים את מדיניותה של נמיר.

כיום לא משתפים בהשמה ובבחירת מוסד מתאים למפגרים את הרשויות המקומיות, שאנשי המקצוע שלהן מטפלים ישירות במפגרים ובמשפחותיהם, ואת המפקחים המחוזיים של משרד העבודה והרווחה, האחראים על המוסדות למפגרים באזוריהם. כתוצאה מכך, מושמים חוסים במוסדות מרוחקים ממקום מגוריהם, מה שמקשה על הוריהם לבקר אותם.

הקשיים הביורוקרטיים — כמו ההמתנה הארוכה עד לסידור במוסד מתאים, הריחוק ממקום המגורים, והעיכובים בעריכת התיקים האישיים, כיוון שעוברת יותר משנה עד שבאוארן מתפנה לטפל בהם — גורמים לכך שמפגרים רבים נדחים על ידי מנהלי המוסדות כבלתי מתאימים.

כיום מושמים במוסדות רק מפגרים קשים, שאינם עצמאיים בחיי היומיום, אלימים או חסרי יכולת תנועה, שמשפחותיהם אינן מסוגלות לטפל בהם. באוארן היא הפוסקת היחידה בהשמתם של המפגרים.

גורמים במשרד העבודה אמרו ל"הארץ" שבאוארן ראתה בניסיון הרה־ארגון "צעד שיגרום לה לאבדן שליטה". היא האשימה את אהובה לוי בניסיון לדחוק את רגליה כדי להכניס את מקורביה לאגף לשירותי טיפול במפגר. הציעו לג'ינה באוארן להפוך למפקחת ארצית על המוסדות, ולא לעסוק בהשמה ישירה, אך היא דחתה זאת ופנתה לערכאות".

לדברי אותם גורמים, "כיום ההשמה של מפגרים במוסדות נפגעת. מנהלי המוסדות מקבלים לידיהם מידע מיושן על חניכים, ומופנים אליהם חניכים שאינם מתאימים למוסדותיהם. כתוצאה מכך יש מקומות פנויים ויש ממתינים, אבל ההשמה מתנהלת לאט ויש עיכובים בגלל סיבות לא רלוואנטיות כמו, המחשב נפל".

ממשרד העבודה והרווחה נמסר בתגובה כי "שרת העבודה והרווחה מודעת היטב לבעיית התפקוד, הנגרמת למחלקות שעובדות בהן ניגשו לבית הדין לעבודה, והיא פועלת במיטב מאמציה לקיים את שגרת העבודה בהן". מהמשרד נמסר עוד, כי ג'ינה באוארן־לוי לא תוכל להגיב על הטענות והשמועות נגדה "מטעמים של סוב־יודיצה".

תושבת נצרת־עלית מתה בזמן טיפול שיניים

(ע). משטרת מרחב העמקים חוקרת את נסיבות מותה של רבקה מוסקוביץ', בת 61 מנצרת עלית, שנפטרה בזמן טיפול שיניים.

בני משפחתה של מוסקוביץ' נעתרו לפניית המשטרה והסכימו להתיר ביצוע נתיחה שלאחר המוות בגופתה.

למחרת נשלחה הגופה למכון לרפואה משפטית באבו כביר, כדי לקבוע את סיבת המוות.

ככל הידוע, סבלה מוסקוביץ' מבעיות בלבה, אבל עדיין לא ברור אם יש לכך קשר למותה.

חוקרי משטרת מרחב העמקים גבו עדות מרופא השיניים.

קשר לישיר
לפרסום מודעות
177-022-7575
מספר אחד
לכל העיתונים
קשר לישיר

אמבולנס א.א.גרשוני
ארגון וטיפול בכל סדורי ההלוויה.
הוצאת רשיון קבורה, קביעת שעת הלוויה.
הדפסת מודעות אבל והדבקתן ברחוב, פרסום מודעות אבל בכל העיתונים, השכרת אוטובוסים ללוויות.
פינוי נפטרים מהבית. מקצועיות • אמינות • הכל.
טל: 03-9341574 פלפון ישיר 050-253870

ברוך דיין האמת

היקרה באדם, הרעיה, האם והאחות

רות פבליק ז"ל

בת שרה ומנחם וישקרמן ז"ל

איננה

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון, י"ג באייר תשנ"ד – 24.4.94 בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין שדה יהושע (כפר סמיר), חיפה

נפגשים ליד שער מס' 1

האבלים: בעלה - ג'ורא
בתה - שירלי
אחיה ובני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת ראש משפחתנו היקר

עזריאל טייכמן

ההלויה תתקיים היום יום ראשון 24.4.94 בשעה 14.00

בבית העלמין בקרית שאול.

אבלים: בתו: אביבה ונחמן גבעולי
בנו: גדעון ואורה טייכמן
אחיו: מאיר ושרה טייכמן
כלתו: אדית טייכמן – ארה"ב
הנכדים, הנינים בארץ ובחו"ל

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו האהובה

מרים סיטבון לבית חרר

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון,
י"ג באייר תשנ"ד, 24.4.94, בשעה 5:00 אחה"צ
היציאה מסנהדריה, ירושלים

האבלים: ילדיה: מקס וניקול סיטבון
הוגט וג'ורג' בוקובזה
אברהם ורמונד סיטבון
קלוד ואיילה סיטבון
גי ואווה סיטבון
נכדיה ונינה
משפחות: חרר, גז, ברבי

יושבים שבעה בבית קלוד סיטבון רח' קורא הדורות 31, ירושלים.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

אבא איזיקוביץ

ההלויה תתקיים היום יום ראשון י"ג באייר תשנ"ד 24.4.94 בשעה 13.00

בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער הראשי

השבעה בבית משפ' אלקלעי רח' לאן 9 רמת גן.

בנו: יעקב איזיקוביץ וב"ב
בתה: רינה אלקלעי וב"ב
וכל בני המשפחה

מודעות בטלפון
השרות שלנו ללא תוספת מחיר
פרסום רם טל. 03-5600780 ,5605731 ,5605591
ובערב. 03-5032969 ,5010597 ,5043568

אמנו וסבתנו האהובה

מרים (מניה) גורקובסקי

איננה

ההלויה תתקיים היום יום ראשון י"ג אייר תשנ"ד 24.4.94 בשעה 13:45

בבית העלמין בחולון

נפגשים ליד השער הראשי החדש

יושבים שבעה בבית המנוחה רח' בר מנורא 17 ת"א

אבלים
בתה וחתנה: צפירה ויהונתן גולני
בתה וחתנה: נחמה ואורי דורי
בתה וחתנה: ד"ר שרה וד"ר חגי אורן
נכדיה: גלי ואלי ויסמן
מעין וארנון, רוית ואורי הלוי
שרון ועופר, דנה, חפציבה, לב יצחק
נינה: עומר
אחיה אחותה וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

במלאות שנה לפטירת
יקירנו

בן ציון בומס ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
היום יום ראשון י"ג באייר
תשנ"ד (24.4.94) בשעה 16.00
בבית העלמין שדה־יהושע
(כפר סמיר) שער מספר 1, חיפה

המשפחה

הננו מודיעים בצער רב על מות חברנו היקר

זלמן קנז

ההלויה התקיימה ביום שישי, 22.4.94

המשפחה
וקיבוץ גן־שמואל

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

בלה ברייטמן ז"ל

נעלה לקברה לאזכרה וגילוי מצבה
ביום רביעי, טו' באייר תשנ"ד
27.4.94 בשעה: 13:00 בבית העלמין בחולון

המשפחה

תודה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ

להברתנו לעבודה זיוה בינדיגר

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק טפחות
ההנהלה והעובדים

משרד החינוך והתרבות
משתתף בצער על פטירתו של

בנימין הימל ז"ל

(מורדנגה, קנדה)

איש רב־פעלים למען מדינת ישראל, תרבות יידיש ומייסד הקרן להוראת שפת היידיש ותרבותה בבתי הספר בארץ.

מרדכי דוניץ
המפקח על הוראת היידיש
משרד החינוך והתרבות

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ישראל פולק ז"ל

נעלה לקברו ביום רביעי, ט"ו באייר תשנ"ד,

27.4.94, בשעה 16:00 בבית העלמין בקרית גת

רחל ומישל פולק

לידידנו מנחם הרפז ובני משפחתו

אתכם באבלכם על מות האב

יעקב ז"ל

ווייטס סוכנויות לביטוח
ההנהלה והעובדים

חדשות חוץ / מותו של ריצ'ארד ניקסון

נשיא ארה"ב לשעבר, ריצ'רד ניקסון, בעת שהודיע על התפטרותו מהנשיאות באוגוסט 1974. מימינו – אשתו, פט ניקסון, שמתה בשנה שעברה

ניקסון – נשיא אמריקאי ראשון שאולץ להתפטר

מאת עקיבא אלדר ומסוכנויות הידיעות

מותו של נשיא ארצות הברית לשעבר, ריצ'רד ניקסון, ביום שישי בלילה בניו יורק, נגרם לאחר שלקה בשבץ מוחי חמישה ימים קודם לכן. בן 81 היה במותו.

הנשיא לשעבר יובא לקבורה ביום רביעי השבוע בטקס פרטי בעיר הולדתו יורבה לינדה, בקליפורניה. את הטקס ינהל הכומר האוונגליסטי בילי גראהם, וישתתפו בו הנשיא הנוכחי, ביל קלינטון, ונשיאים לשעבר של ארה"ב.

ניקסון היה הנשיא ה-37 של ארה"ב, וכיהן בין ה-20 לינואר 1969 עד להתפטרותו ב-9 באוגוסט 1974.

ריצ'רד מילהאוס ניקסון נולד ב-9 בינואר 1913, ביורבה לינדה, בקליפורניה, אחד מחמישה בנים במשפחת קוויקרים עניה. הוא סיים לימודי משפטים באוניברסיטת דיוק, ב-1937. בימי מלחמת העולם השניה שירת בצי האמריקאי.

ניקסון נישא ב-21 ביוני 1940 לתלמה (פט) ראיין, שמתה בשנה שעברה. לזוג ניקסון היו שתי בנות, ג'ולי, שנישאה לדייוויד אייזנהאואר, נכדו של הנשיא לשעבר, וטרישיה קוקס. יש לו גם ארבעה נכדים: כריסטופר קוקס בן 15, וג'ני (15), אלקס (12) ומלאני (9) אייזנהאואר.

הוא נכנס לפוליטיקה ב-1946, כנציג רפובליקאי מטעם קליפורניה בקונגרס עד 1950, וכסנאטור מטעם אותה מדינה בין השנים 1951 ו-1952.

בתחילת דרכו הפוליטית בלט ניקסון בוועדת החוץ של הסנאט וב-1952, כשרק מלאו לו ארבעים, נבחר להתמודד עם הנשיא דווייט אייזנהאואר להיות מועמד לסגן נשיא.

ב-1960 מעד ניקסון בעימות הטלוויזיוני הראשון בסדרת מפגשים עם ג'ון קנדי והלה גבר עליו בבחירות בהפרש זעום.

ב-1962 הפסיד בבחירות למושל קליפורניה. הפוליטיקאי העיקש, שנחשב למספיד, לא ויתר. ב-1968 הקדים מעט את יוברט האמפרי ונכנס סוף סוף לבית הלבן.

כניגוד לקלינטון, גילה ניקסון עניין מיוחד בנושאי חוץ. הוא מצא שפה משותפת עם אורחים מחוץ לארץ והדיפלומטים והיה נינוח במחיצתם הרבה יותר מאשר בחברתם של אמריקאים.

בבחירות ב-1972 גבר ניקסון שנית ברוב מוחץ. בשנות כהונתו כנשיא שם קץ למעורבותה של ארה"ב במלחמת וייטנאם וכונן יחסים עם סין הקומוניסטית.

ב-9 באוגוסט 1974 נאלץ ניקסון להתפטר בעקבות פרשת האזנות סתר בבניין ווטרגייט – מטה הבחירות של המפלגה הדמוקרטית בוואשינגטון. מאז אותה שערורייה מתכבד כל ביל סקנדל בוואשינגטון בסיומת "גייט". לרייגן היה "איראנגייט", לבוש "עיראקגייט" ולקלינטון יש "וייטווטרגייט".

שני עיתונאים עלומי שם, בוב וודוורד וקארל ברנשטיין דחקו את השעון של ניקסון לשורות האחרונות. הסקופ של פרשת האזנות הסתר הביא לשניים תהילת עולם והנצחה בספרים רבי מכר ובסרט עתיר כוכבים.

העיתונות האשימה אותו בשיטות ניהול ריכוזיות, כמעט דיקטטוריות, אבל לאחר הדחתו היא מצאה בו עניין רב.

במאמר הראשי נכתב אתמול ב"וואשינגטון פוסט" כי אין זו הפעם הראשונה שהעיתון נדרש להעריך את מפעל חייו הציבוריים של ריצ'רד ניקסון; ב-1974, שבועות אחדים אחרי ההתפטרות, נפל האיש למשכב והרופאים חששו לחייו. עבר עיתון שחשף את הרקע, רדף והשיג את ניקסון – מתנודה המערכת – היה אז מוטרד לחשוב כיצד לגשת לשולחן ולהעריך את הקריירה הציבורית של הנשיא ה-37.

עשרים שנה סיפקו לגדולי מבקריו של "טריקי דיקי" ("איגני נכלל") עמדת תצפית נוחה, מעמיקה, הוגנת יותר, על אחד מחשובי הנשיאים של המאה העשרים.

"וואשינגטון פוסט" הוא זה שהוציא היום את הגרסה שלבד מפתיחת שעריה של סין, לא תרם ניקסון מאומה לאמריקה. העיתון מעלה על נס את הצלחתו הגדולה של ניקסון במזרח התיכון ואת המהפכה שהנהיג במדיניות כלפי ברית המועצות. אפילו טיפולו בנפולטיק, במדיניות הרווחה, הבריאות והסביבה, נראה יפה יותר ממרחק של 14 שנות מדיניות הברית-ימנית ושש שנים רוחות למרי של השמאל.

שמו לא נעלם גם בשנות השמונים, כאשר הוזעק לבית הלבן לייעץ לנשיאים רייגן ובוש. השבוע סיפר קלינטון שגם הוא נזקק לניסיונו ותבונתו של ניקסון במאמציו לעצב מדיניות נבונה מול יורשי בריה"מ הקומוניסטית.

המיתוג של אישיותו המורכבת, התקופה המעניינת שבה פעל "המלך ריצ'רד", עשו את ניקסון לנשיא יוצא דופן. ההחלטה החשובה הראשונה שקיבל בבית הלבן, אחרי שסילק מלשכתו את שלושת מקלטי המלך, היתה שהשאיר שם ליגנזן בגנזן לאחר לכל רשת, היתה מינויו של קיסינג'ר לראש המועצה לביטחון לאומי, מבלי שראה אותו מעולם.

הביטוי "רק ניקסון היה יכול ללכת לסין" היה למטבע לשון בפוליטיקה העולמית. בדומה למה שאמרו בישראל – שהיה צריך אידיאולוג שמרן כמנחם בגין כדי להחזיר את כל סיני למצרים. את סיורו המפורסם עשה הנשיא בריתוס בסין וברוסיה.

לפני פחות משבועיים הרגיז ניקסון את נשיא רוסיה, בוריס ילצין, לאחר שהתעקש להיוועד עם ולדימיר ז'ירינובסקי. זה לא הפריע לו לכנות אחר כך את הקיצוני היהודי "אידיוט גמור".

בשנים האחרונות עסק בהרצאות ברחבי אמריקה ובכתיבת זיכרונות. בהומור האופייני לו הסביר ניקסון כי לאיש לא היזיק עוד כמה דולרים מקוצר. את הביקוש הרב להרצאותיו הסביר ברצון לראות מקרוב ייצור שקם לתחייה.

נראה כי רק בעוד כמה שנים יתברר אם ניקסון ייזכר בהיסטוריה העולמית והאמריקאית כנשיא האמריקאי הראשון שאולץ להתפטר תחת איום הדחה, או כמדינאי שהטביע את חותמו על היחסים הבין-מעצמתיים בעולם המודרני.

רבין: "אבד לנו ידיד. היתה לי זכות גדולה להכירו"

מאת סוכנויות הידיעות

"לישראל אבד ידיד ולי אבד ידיד אישי. היתה לי זכות גדולה להכירו", אמר ראש הממשלה, יצחק רבין, לאחר שנודע לו על מותו של נשיא ארה"ב לשעבר, ריצ'רד ניקסון.

בראיון ביומן השבועי של גלי צה"ל "במצב הנוכחי", סיפר רבין כי מאז שהכיר את הנשיא ניקסון, בעת שכיהן כשגריר ישראל בארה"ב, ועד היום, שמר אתו על קשר. "הייתי נפגש עמו מדי שנה-שנתיים. עד לאחרונה הוא שלח לי מכתבים ואת הספרים שכתב. לאחר החתימה על הסכם הפרדת העקרונות עם אש"ף בוואשינגטון, הוא אף שלח לי מכתב ברגש בכתב ידו. הוא היה לי ידיד", אמר רבין.

ראש הממשלה הדגיש כי ניקסון היה הנשיא האמריקאי הראשון שסייע לישראל בעת מלחמה ויצר מהפך ביחסים בין ארה"ב לבין ישראל. "לעומת קודמיו, שהטילו אמברגו נשק על ישראל, הוא שיגר לישראל בעת מלחמת יום הכיפורים אמצעי לחימה ברכבת אווירית. זאת, על אף התנגדות רוב מדינות העולם וסירובן של מדינות אירופה לאפשר למטוסי הרכבת האווירית לנחות במדינותיהן ולתדלק.

"הרכבת האווירית הזו של ניקסון המחישה את תמיכת ארה"ב בישראל בפעם הראשונה מאז זכינו בעצמאות, וניקסון היה נחוש בעמדתו לבטא את התמיכה הזו. זו היתה מהפכה ביחסינו עם ארה"ב. הוא היה גם הנשיא האמריקאי הראשון שביקר בישראל בתפקידו כנשיא", ציין רבין.

"בתקופת כהונתו של ניקסון ידעה ישראל – על אף חילוקי הדעות בינה לבין ארה"ב – שיש לה ידיד בבית הלבן, שמוכן לסייע בחיזוק ביטחונה וגם להבטיח לה חופש פעולה ותמרון בתהליך השלום", הוסיף רבין.

ראש הממשלה אמר, כי על אף הטעויות שעשה ניקסון בפרשת ווטרגייט, יזכרו אותו העם האמריקאי וההיסטוריה האמריקאית כאחד הנשיאים הגדולים של ארה"ב, שגרם לשינויים במערכת היחסים בין ארה"ב והעולם.

רבין שלח במשרד את תנחומיו על מותו של ניקסון לבני משפחתו ולעם האמריקאי.

בווייטנאם לא מתאבלים

ניקסון זכור בווייטנאם כמי שהורה על כמה מההפצצות הקטלניות ביותר בצפון בימי מלחמת וייטנאם.

וייטנאמי מוותיקי המלחמה אמר: "לא נתאבל על מותו. אולם המלחמה הסתיימה והוא מת, וכפי שאנו אומרים: למרות שיש שנאה, המוות הוא הסוף".

פקיד בכיר ציין כי לווייטנאמים אין רגשות מיוחדים כלפי ניקסון. "הוא שייך להיסטוריה, לתולדות הסכסוך בווייטנאם. אינני חושב שיש לנו רגשות אישיים לטובת ניקסון או נגדו. הוא עשה מה שהיה עליו לעשות", אמר.

תגובות בעולם

מנהיגים מכל רחבי העולם העלו בשבת את זכרו של הנשיא לשעבר ריצ'רד ניקסון.

נשיא רוסיה, בוריס ילצין, אמר כי הוא העריך תמיד את חלקו של ניקסון בעיצוב דמותה של רוסיה שלאחר העידן הסובייטי. "אני מתאבל. אני המום בעקבות מותו, לא רק בשל היותו אדם יוצא דופן, אלא משום שהיה אחד מהמדינאים הגדולים בעולם", אמר ילצין בהודעה שפירסם בשבת.

"אפשר שעמדתו כלפי רוסיה לא ביטאה אהבה, אך היתה זו עמדה מיוחדת במינה", אמר ילצין בראיון לרשת סי-אן-אן. ניקסון ביקר בחודש שעבר במוסקווה.

בבייג'ין – שם לחץ ניקסון ב-1972 את ידיו של ראש הממשלה, צ'ו אן לאי, ובכך שם קץ לעשרות שנים של עוינות בין סין וארה"ב – שיבחו המנהיגים הסינים את הנשיא לשעבר בשל פועלו למען התקרבות בין שתי המדינות.

הנשיא ג'יאנג זמין וראש הממשלה לי פנג שיבחו את ניקסון, במברק תנחומים, כ"מדינאי בעל חזון אסטרטגי ואמיץ לב, שסלל את הדרך לעידן חדש ביחסים בין סין וארה"ב".

בטוקיו העלה על נס ראש ממשלת יפאן, מוריהירו הוסוקאווה, את מאמציו של ניקסון לשיפור היחסים לאחר מלחמת העולם השניה, בעיקר עם השבתו של האי אוקינאווה ליפאן ב-1972. "אנו חשים צער רב על אבדן מנהיג אמריקאי, שציין עידן חדש בזירה המדינית הבינלאומית לאחר המלחמה", אמר הוסוקאווה בהודעה.

בלונדון פירסם דובר ארמון בקינגהאם הודעה פרטית בשם המלכה אליזבת, בה היא מעבירה את תנחומיה לבני משפחתו של הנשיא לשעבר. ראש הממשלה, ג'ון מייג'ור, שיגר גם הוא איגרת תנחומים לנשיא ביל קלינטון.

ראש הממשלה השמרני לשעבר, סר אדוארד הית, שכיהן במקביל לתקופת כהונתו של ניקסון, שיבח בהתלהבות את המנהיג המנוח. הית ציין כי פרשת ווטרגייט, שהביאה להתפטרותו, לא תכתים לעד את שמו של ניקסון.

"אני חושב שעם הזמן יציגו ההיסטוריונים את האיש בפרספקטיבה הנכונה ויכבדו אותו על נחישותו ועל כשרונו בניהול מדיניות", אמר: "בסוף הכל המאזן הוא חיובי ביותר, למרות פרשת ווטרגייט", הוסיף הית.

אחראי לרכבת האווירית ב-'73

מאת עקיבא אלדר

באותן מקלטות ווטרגייט נמצא ניקסון אומר שהיהודים הליבראלים הם הגרועים שבאויביו. ייתכן שהאויב המשותף הזה מסביר את החיבה המיוחדת שנקשרה בינו לבין יצחק רבין.

ב-1972 דרש העיתון "וואשינגטון פוסט" להזעיק את רבין לירושלים לאחר שהדיפלומט הישראלי הוליס לשתף את הציבור האמריקאי בדעתו שהמועמד הרפובליקאי ניקסון עדיף על פני המועמד הדמוקרטי ג'ורג' מקגאוורן.

20 שנה אחר כך יצא הנשיא ה-37 מפגישה עם ראש הממשלה החדש של ישראל שביקר בארה"ב ואמר: "אתה האיש הנכון במקום הנכון בזמן הנכון".

אבא אבן מספר כי ב-1968, זמן קצר לפני שנבחר לנשיא, הביעה גולדה מאיר, אז מזכירת המפלגה, משאלה שיוברט האמפרי ייבחר לנשיא.

לאחר שנכנס לבית הלבן נפגשו אבן ורבין עם ניקסון. "האם אני יכול להניח שלא תבקשו שיגור חיילים אמריקאים למזרח התיכון?" ביקש לדעת. לאחר שנענה בשלילה, נשם הנשיא לרווחה ואמר "אם כך, תוכלו לקבל את המנורה" (סייסות הפאנטום). השליחים דיווחו לגולדה שהחששות מופרזים וכי מסתמן סיכוי לא רע לבסס יחסים הדוקים עם הנשיא החדש. שלא כדרכה, לא נגרר לה ניקסון מינה ואף נטה לה חסד.

בספרו "התפכחות" כותב קיסינג'ר כי במארס 1973 הגיעה גולדה לוואשינגטון ואמרה לניקסון כי מעולם לא היה מצבה של ישראל טוב יותר וכי אין כמו קיפאון מדיני, כיון שבידי הערבים אין שום אופציה צבאית, וכל שינוי במצב מיותר לחלוטין. עם זאת, היא גילתה הבנה לאילוצי הדיפלומטיה האמריקאית והסכימה להידרש לשיחות, בתנאי שלא תתחייב לתוצאות.

כעבור שבעה חודשים נפתחה מלחמת יום הכיפורים. ניקסון היה טרוד בקרב מאסף בפרשת ווטרגייט. מסופר שהיה בגילופין בשעת הדיון על הרכבת האווירית וקיסינג'ר נטל לידיו את ניהול הישיבה ונאבק בפנטגון שגילה קמצנות יתרה וביקש להגביל את משלוחי הנשק והציוד לתכולתם של שלושה מטוסים (ממטוסי אל על, שהמגן דוד יימחק מגופם). לבסוף היה זה ניקסון שהורה לשגר לאלתר את כל 31 מטוסי הגלאקסי, דבר שהכריע במידה רבה את הכף לטובת ישראל באותה מלחמה.

הביוגראף של ניקסון, סטפן אמברוז, סיפר שהנשיא אהב במיוחד לספר בדיחות אנטישמיות בנוכחות קיסינג'ר, שהיה מתפתל על כיסאו, ואורחים יהודים אחרים. מצד שני, כותב אמברוז, הוא לא היה מניח לעולם לסובייטים לצייד את הערבים בנשק משוכלל יותר מזה שארה"ב הפקידה בידי ישראל.

אבן מספר שבישיבות פנימיות שעסקו במשא ומתן על הפרדת הכוחות בין ישראל למצרים וסוריה דרש ניקסון מקיסינג'ר ללחוץ על ישראל והסביר "הישראלים תלויים בנו. איים עליהם שאם לא יתפשרו על הסכם, הם יכולים לשכוח מאתנו".

לשון האיומים נשלפה גם כאשר ישראל ניסתה להתחמק מוועידת ז'נווה. אבן טוען כי קיסינג'ר ידע לנצל את השחיקה במעמדו של הנשיא בדעת הקהל, עם ההידרדרות בפרשת ווטרגייט, כדי להתחמק מקיום ההוראה לכפות על ישראל נסיגה בניגוד לרצונה.

אבן נזכר בפגישה עם ניקסון באביב 1990, בטכס הלוויה בבית הכנסת הרפורמי בניו יורק. יד הקיפה אותו בזרועו של אבן ומשכה אותו לכיוון לימוזינה שחורה שחנתה בסמוך. "הנשיא מבקש לדעת מדוע אתם הישראלים משתגעים". הדבר היה זמן קצר אחרי הסבה בסר הבית.

הודעות בעניין
תכנון ובנייה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מחוז התכנון מקומי מחוזי
הודעה בדבר הפקדת תבנית, תכנית המתאר ביטול תכנית מס' 1094/ב
[illegible]
אפרים קירשנר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי ירושלים
בדבר הפקדת תכנית המתאר שינוי תכנית מתאר מקומית
[illegible]
אליהו מרינה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
[illegible]
ז'אק לאנדאו
יו"ר הועדה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי מבוא העמקים
הודעה בדבר אישור תכנית המתארת שינוי תכנית מפורטת
[illegible]
אפרים קירשנר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי לודים
הודעה בדבר הפקדת שינוי תבנית מפורטת
[illegible]
יוסף שגיא
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למטרות ירושלים, המרכז והצפון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
עיר עובד
[illegible]
א. רה קבוביץ
יו"ר הועדה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי מבוא העמקים
הודעה בדבר הפקדת תבנית המתארת שינוי תבנית מפורטת
[illegible]
אפרים קירשנר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי מרום הגליל
הודעה בדבר הפקדת תבנית המתארת שינוי תבנית מפורטת
[illegible]
אפרים קירשנר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי קריות
[illegible]
ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי מרום הגליל
הודעה בדבר אישור תבנית המתארת שינוי תבנית מפורטת
[illegible]
אפרים קירשנר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי קריות
[illegible]
ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

הודעה עלפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
[illegible]

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי מבוא העמקים
הודעה בדבר אישור תבנית המתארת שינוי תבנית מתאר מקומית
[illegible]
אפרים קירשנר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי משגב
הודעה בדבר אישור תבנית המתארת שינוי תבנית מתאר מקומית
[illegible]
אפרים קירשנר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי ירושלים
הודעה בדבר הפקדת תבנית המתארת שינוי תבנית מתאר מקומית
[illegible]
אליהו מרינה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז ירושלים

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי קסם
הודעה בדבר הפקדת תבנית המתארת שינוי תבנית מתאר מקומית
[illegible]
ד"ר אורן לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי מבוא העמקים
הודעה בדבר הפקדת תבנית מתאר
[illegible]
אפרים קירשנר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז צפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי ירושלים
הודעה בדבר הפקדת תבנית המתארת שינוי תבנית מתאר מקומית
[illegible]
אליהו מרינה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז ירושלים

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי חוף השרון
הודעה בדבר אישור תבנית המתארת שינוי תבנית מפורטת
[illegible]
יוסף שגיא
יושב ראש הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למטרות ירושלים, המרכז, והצפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי שורקות, יבנה והדרום
הודעה בדבר הפקדת שינוי תבנית מפורטת
[illegible]
יוסף שגיא
יו"ר הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למטרות ירושלים, המרכז והצפון

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990
חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי שמעונים
הודעה בדבר הפקדת תבנית המתארת שינוי תבנית מתאר מקומית
[illegible]
שלום רותר
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה
מחוז הדרום

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה עפ"י סעיף 145 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
[illegible]
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי חוף השרון
הודעה בדבר אישור תבנית המתארת שינוי תבנית מפורטת
[illegible]
יוסף שגיא
יושב ראש הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למטרות ירושלים, המרכז, והצפון

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי לודים
הודעה בדבר אישור תבנית מפורטת
[illegible]
יוסף שגיא
יושב ראש הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למטרות ירושלים, המרכז

חייג
02-254245-8
03-5121331-9
04-623166-7
ואתה מנוי על
הארץ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

פרשנות / מיכל יניב

אולטימטום תקיף ורחב

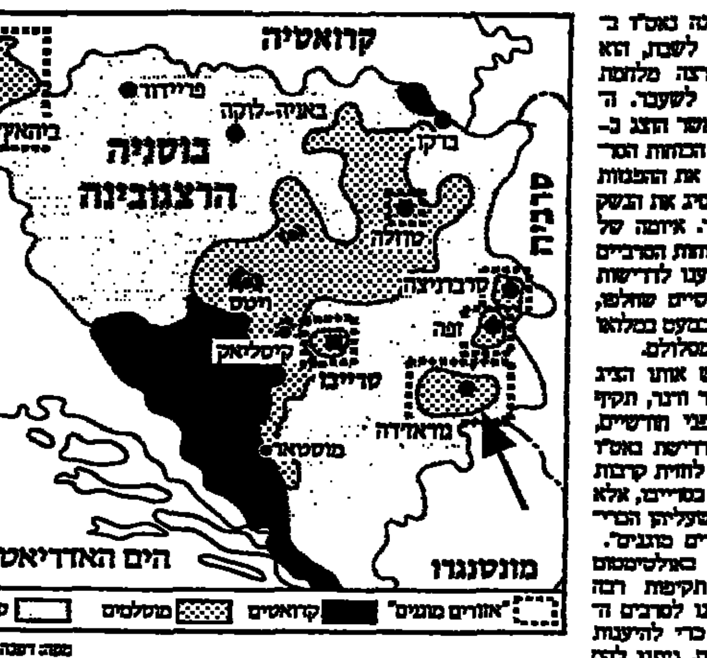

מפה: דפנה דודקי

האולטימטום שהציגה נאט"ו בלילה שבין יום שישי לשבת, הוא השני בסוגו מאז פרוץ מלחמת האזרחים ביוגוסלביה לשעבר. האולטימטום הראשון, אשר הוצג ב-10 בפברואר, תבע מן הכוחות הסרביים בבוסניה להפסיק את ההפגזות על סרייבו הבירה ולהסיג את הנשק הכבד 20 ק"מ מהעיר. איומה של נאט"ו להפציץ את הכוחות הסרביים של בוסניה אם לא ייענו לדרישות אלה נשא פרי. בחודשיים שחלפו, נשבר השקט בסרייבו כמעט בכלאו והחיים בעיר שבו למסלולם.

האולטימטום החדש אותו הציג מזכ"ל נאט"ו, מאנפרד וורנר, תקיף יותר מזה שהוצג לפני חודשיים, והוא גם רחב יותר. דרישת נאט"ו הפעם אינה מתייחסת לזירת קרבות אחת בלבד כפי שהיה בסרייבו, אלא לכל שש המובלעות שעליהן הכריזה נאט"ו כעל "אזורים מוגנים".

גם מרכיב הזמן באולטימטום הנוכחי מעיד על תקיפות רבה יותר. בפברואר ניתנו לסרבים הבוסנים עשרה ימים כדי להיענות לדרישת נאט"ו. הפעם, ניתנו להם מספר שעות בלבד כדי לקבל את הדרישה להפסקת אש וכיממה כדי לבצע את הדרישה להרחיק את הנשק הכבד לפחות שלושה ק"מ ממרכז גוראז'דה. ארבעה ימים הוקצו לבהות הסרבים כדי להסיג את הנשק הכבד מרחק 20 ק"מ ממרכז העיר.

פקידים של הברית הבהירו, כי נאט"ו לא תסתפק הפעם בפגיעה נקודתית וסמלית בלבד, כדי להגדיל את הלחץ המופעל על הסרבים, אלא תפעיל כוח מאסיבי כדי לפגוע בצורה משמעותית ביכולתם הצבאית.

מאחורי המדיניות אותה מגלה עתה נאט"ו עומדים שלושה מרכיבים: המצב הנואש בגוראז'דה, החשש מהשפלה מבישה במקרה שהסרבים יתעלמו לחלוטין מאיומיה המהוססים של נאט"ו עד כה וישלימו את כיבושה של העיר, והזמן שחלף מאז תחילת מעורבותה הצבאית של נאט"ו במלחמה ואשר איפשר לה להיערך בצורה יעילה יותר לקראת מימוש איומיה הצבאיים.

הניסיון הוכיח, כי הסרבים הבוסנים הם מומחים בניצול הזדמנויות. כל עוד העריכו, כי אין ממש באיומי ההתערבות של נאט"ו – הם בחרו להתעלם מהם. אולם כאשר העריכו, כי מבחינתה של הברית הגיעו מים עד נפש – העדיפו לוותר ולא להיכנס לעימות ישיר עם כוחות הברית. כך היה בסרייבו וכך מן הסתם יהיה גם הפעם.

הקואליציה ביפאן בחרה בשר החוץ האטה כנציגה לראשות הממשלה

טוקיו (רויטר). הקואליציה השלטת של יפאן בחרה שלשום בשר החוץ, טסוטומו האטה, כנציגה המיועד להחליף את ראש הממשלה, מוריהירו הוסוקאווה, שהתפטר בתחילת החודש.

לאחר שהמשא ומתן הקואליציוני כמעט התפוצץ ביום חמישי בלילה בעקבות חילוקי דעות בנושאי מדיניות עקרוניים, הצליחו מפלגות הקואליציה להגיע להסכמה על הצגת האטה כמועמד לתפקיד.

מועמדותו תובא מחר לאישור הפרלמנט.

ההחלטה הביאה לקצה ויכוחים מרים שהתנהלו בשבועיים האחרונים בין השמרנים לבין הסוציאליסטים בקואליציה לגבי דרך טיפולה של הממשלה הבאה בנושאים מרכזיים כמו הרפורמה במיסוי והמשבר סביב סירובה של צפון קוריאה להתיר פיקוח בינלאומי באתריה הגרעיניים.

אם כי בחירתו של האטה טעונה אישור רשמי של הפרלמנט בישיבתו מחר, ניצחונו מובטח בשל הרוב שיש לקואליציה בבית התחתון הקובע בפרלמנט היפאני.

שתי משימות עיקריות

בדברו עם כתבים לאחר ישיבת הממשלה שלשום, אמר האטה כי לממשלה החדשה יהיו שתי משימות עיקריות – פתרון סכסוך הסחר בין ארה"ב לבין יפאן וביטול הגבלות רבות הקיימות בכלכלה היפאנית הריכוזית, הסובלת מעודף ביורוקרטיה. בנוגע לסכסוך הסחר עם ארה"ב אמר האטה, כי על יפאן לשאוף לפתור את הסכסוך לפני פגישת הפסגה של שבע המדינות המתועשות שתיערך בנאפולי בחודש יולי.

פוליטיקאים ופרשנים פוליטיים חוזים עתיד לא קל לממשלה החדשה, בשל המחלוקות הרבות בין חברות הקואליציה, המפורדת עתה יותר מאי פעם.

כסימן לקשיים עמם ייאלץ כנראה האטה להתמודד, רווח על חילוקי דעות קשים בתוך הקואליציה סביב שאלת חילופי הגברי בממשלה החדשה.

טומייצ'י מוריאמה מנהיג המפלגה הסוציאליסטית, שחבריה מחזיקים עתה בשישה מבין 20 תיקי הממשלה, אמר אתמול לכתבים, כי חילופי הגברי בממשלה "יוגבלו למינימום ההכרחי". אולם עיתוני יפאן דיווחו, כי בכירים במפלגתו של האטה רוצים למלא את הממשלה החדשה בבני בריתם הנאמנים כדי לשמור עליה מהתמוטטות. האטה עצמו סירב לומר לכתבים מה יהיה היקף החילופים בממשלה.

נשיא איטליה פתח בהתייעצויות לקראת הרכבת ממשלה חדשה

רומא (רויטר). נשיא איטליה, אוסקר לואיג'י סקאלפארו, פתח שלשום בהתייעצויות רשמיות עם מנהיגים פוליטיים על הקמת ממשלה חדשה באיטליה.

סקאלפארו נפגש עם קארלו סקוניאמיליו, נשיא הסנאט – הבית העליון של הפרלמנט האיטלקי – וחבר במפלגת "קדימה איטליה" של איל התקשורת סילוויו ברלוסקוני. סקוניאמיליו מסר לכתבים, כי הנשיא הביע תקווה שלאיטליה תהיה ממשלה חדשה בהקדם האפשרי.

עוד אמר, כי הציע לנשיא מספר מועמדים לראשות הממשלה מבין החברים ב"ברית החירות" בראשות ברלוסקוני. מאוחר יותר נפגש סקאלפארו עם איירין פיווטי, יושבת ראש הבית התחתון של הפרלמנט האיטלקי וחברת הליגה הצפונית.

מנהיג "הליגה הצפונית", אומברטו בוסי, אמר אתמול לנשיא המדינה כי ברלוסקוני הוא המועמד היחיד שיהיה מסוגל לזכות בתמיכה בשני בתי הפרלמנט.

ההתייעצויות צפויות להסתיים מחרתיים, אולם מקורות פוליטיים העריכו, כי "הנשיא ישהה את הודעתו עד לאחר ה-25 באפריל, יום השנה לשחרורה של איטליה במלחמת העולם ה-2, כדי למנוע את הגברת המתיחות סביב האפשרות שהניאו-פשיסטים יטלו חלק בשלטון".

בקצרה

● ניירובי. "החזית הפטריוטית של רואנדה", הודיעה בשבת כי היא תקבל על עצמה הפסקת אש חד-צדדית החל מהלילה שבין יום שני לשלישי בחצות לפי שעון ישראל. זאת עוד לפני שנפתחו בשבת בארושה שבטנזניה הדיונים המוקדמים, שמטרתם הפסקת פעולות האיבה. מארושה נמסר, כי המורדים הרואנדים הודיעו, כי אינם מתכוונים לפגוש את נציגי הממשלה בשיחות בטנזניה, אולם הגיעו לשם כדי להעביר את המסר על הפסקת האש החד-צדדית. (ע"ר וע"צ)

● אלג'יר. 24 קנאים איסלאמיים חמושים נהרגו בידי כוחות הביטחון וחמישה אזרחים נרצחו בידי אנשים חמושים בין יום רביעי לשישי, במקומות שונים באלג'יריה, הודיעו בשבת שירותי הביטחון. שמונה קנאים איסלאמיים נהרגו במחוז אלג'יר, שמונה במחוז חלף, שישה במילא, אחד בגלידה ואחד בבאטנה. חמישה רובי ציד קצוצי קנה, ארבעה רובי קלצ'ניקוב וחמישה אקדחים אוטומטיים נתפסו בידי כוחות הביטחון. בהתנגשות בחלף נהרג שוטר. בנוסף לכך נרצחו חמישה אזרחים, ביניהם אשה בת 75 בהתנקשויות שבוצעו בידי קבוצות של איסלאמים חמושים. (ע"צ)

● דמשק. 36 תלמידי בית ספר וחמישה מורים ניספו ביום שישי בעת שספינת הדיג בה שטו טבעה מול עיר הנמל לאטקיה, בצפון סוריה, כך עולה מאומדן חדש שפירסמו בשבת מקורות רשמיים בדמשק. 20 תלמידים נימשו מהמים ואושפזו בבתי חולים באזור. שבעה עדיין נעדרים, והחיפושים נמשכים. יותר מ-60 בני אדם עלו על סיפון ספינת הדיג הישנה, במסגרת טיול שאירגן בית הספר באזור ראס אל-בסיט, צפונית ללאטקיה. הספינה, שהיתה אמורה להסיע לא יותר מ-15 איש, התהפכה והתפרקה מעוצמת הגלים. עיתוני סוריה תיארו את התאונה כ"אסון לאומי". (ע"צ)

הילארי קלינטון כינסה לראשונה בבית הלבן מסיבת עיתונאים. הנושא: וייטווטר

מאת שלמה שמיר

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). הילארי קלינטון הפכה אתמול לחביבת אמצעי התקשורת בארה"ב בזכות מה שהוגדר "הופעה בלתי רגילה" במסיבת עיתונאים בבית הלבן, בה הבהירה הגברת הראשונה של ארה"ב שאלות לגבי חלקה בפרשת וייטווטר. היתה זאת מסיבת העיתונאים הראשונה שכינסה קלינטון מאז נבחר בעלה לנשיא לפני שנה וחצי והפעם הראשונה שהיא התייצבה מול נציגי התקשורת במסיבת עיתונאים שנועדה מראש בנושא פרשת וייטווטר.

הילארי קלינטון לא חידשה דבר לגבי פרשת וייטווטר וחזרה למעשה על הטענות שהיא ובעלה פעלו בתום לב בעת שהשקיעו כספים בעסקת הנדל"ן הנודעת כווייטווטר. היא הדגישה, כי לא היא ולא בעלה היו מעורבים בפעילות שנגדה את החוק. אך עיתונאים ופרשנים החמיאו להילארי על האופן המשכנע והאמין בו הבהירה את השאלות הנוגעות לפרשה. לדבריהם, ההישג המרכזי שרשמה לזכותה בהופעתה במסיבת העיתונאים היה שחיסלה אחת ולתמיד את החשד שהיה עד כה, כי יש לה סיבות המונעות ממנה להיחשף בפני אמצעי התקשורת.

משבר חמור בשיחות בין רוסיה לאוקראינה על חלוקת צי הים השחור

ילצין: "אוקראינה מאבדת שליטה על המצב; הצהרותיה ומעשיה בלתי צפויים"

מאת איזבלה גינור

המשבר בין רוסיה לאוקראינה גלש בסוף השבוע כבר לשלב נוסף והקף לעימות גלוי כאשר התמוטטו השיחות על חלוקת צי הים השחור. נשיא רוסיה, בוריס ילצין, האשים את אוקראינה בכישלון השיחות על חלוקת הצי.

ילצין, בהצהרה שפורסמה על ידי משרדו, אמר שאוקראינה "מאבדת שליטה על המצב והעשה להיות בלתי עקבית ובלתי צפויה הן במעשיה והן בהצהרותיה". עמיתו האוקראיני, ליאוניד קראווצ'וק, הגיב בכך שנראה כחשש מעוצמתה הרבה של רוסיה: קראווצ'וק אמר, כי דיבר אתמול בבוקר בטלפון עם ראש ממשלת רוסיה, ויקטור צ'רנומירדין, והציע לפתוח בהקדם האפשרי סבב חדש של שיחות "בדרג הגבוה ביותר".

קראווצ'וק הנתון לקראת הבחירות לנשיאות בלחץ ממצוקה גוברת בגלל התפלגות אוקראינה בין מזרח קומוניסטי פרו-רוסי לבין מערב לאומני בעל שלים קיצוניים, נקלע למבוכה באשר לעמדתו כלפי מוסקווה. הוא רמז תחילה, כי ייתכן תיווך של ארה"ב במשבר הצי, אך נסוג במהירות מן ההצעה לאחר שילצין תקף אותה בדרישת ההזהר "שרוסיה לא תסבול כל התערבות זרה".

לכאורה הסכימו שתי המדינות לפני ימים אחדים לחלק שווה בשווה את הצי שבו יותר מ-800 כלי שיט (לא כולם במצב תקין), על פי ההסכם אוקראינה היתה אמורה למכור מיד את רוב החלק שלה כדי לצרוך כיסוי חובותיה לרוסיה בעד יבוא האנרגיה. 15% מכלי הצי היו נשארים בידיה. ואולם השיחות לסיכום הפרטים, שניהלו שרי ההגנה הרוסי, פאבל גראצ'וב, והאוקראיני, ויטאלי ראדצקי, בבסיס העיקרי של הצי, סבסטופול שבקרים, נכשלו בערב שבת.

הקשר בין חלוקת הצי לסוגיית קרים

המשלחת הרוסית התגלעה בזעם מטפס מן הדיונים לאחר שהאוקראינים הגו את דרישתה שהאוניות הרוסיות יפורדו בין ארבעה נמלים צבאיים שבכל קצוות קרים ואילו כלי השיט שבידי אוקראינה יסולקו לגמרי מחצי האי. בכך נוצר קשר גלוי בין שאלת הצי לבין המשבר האחר הנאים מידית על יחסי רוסיה ואוקראינה: עתידו של קרים שרוב תושביו רוסים. תושבי חצי האי שכבר בחרו נשיא ופרלמנט מקומיים, תומכים בשיבה לריבונות רוסית והחרימו ברובם את הבחירות לפרלמנט האוקראיני. אנשי הצי נטלו חלק במסע הבחירות והדובר הצי אף נרצח באליפות הפוליטית בין הבדלנים לבין מאמצי קייב.

בבירות אוקראינה ובייחוד בקרב הנשים הלאומני התופס את המקום השני בפרלמנט הנבחר, מתנגדים לכל כוונה להחזיר אף את מקצת הסמכויות על קרים לידי רוסיה, שהחזיקה בקרים מאז כיבושו מן הטורקים במאה ה-18 ועד 1954 כאשר ניקיטה חרושצ'וב מסרו לאוקראינה כמתנה לציון 300 שנה לאיחוד ביניהן.

אולם קייב איבדה למעשה את השליטה על קרים הרחוקת אזיותיה משום היותה מתורשת כמדאה רשמית בכך. מאז הבחירות באוקראינה היו כמה תקריות בין קצינים רוסים של הצי לבין צבא אוקראינה, בפרט כאשר ניסו הרוסים (לטענת האוקראינים) להעביר לקרים אניית ציוד יקר מן הבסיס באודסה. כוחות אוקראיניים השתלטו על הבסיס ועצרו כמה מאנשיו, לטענת מוסקווה, תוך גרימת נזקים ונפגעים. רוסיה שיגרה בתגובה שייטת קרבית גדולה לחופי אודסה בצעד שפורש בקייב כאיום גבוה.

הסכם שהתגבש לפני ימים הוא הרביעי שנחתם בעניין זה בין רוסיה ואוקראינה וגורלו לא נראה מלכתחילה מבטיח יותר מזה של קודמיו. ואולם, עם הגבורת הסכסוך המיוחד ריאלי על קרים (כבעתיד הנראה לעין גם בעוד אזורים שבדרום מזרח אוקראינה על רקע רוב של אוכלוסייה רוסית גדולה ומצב כלכלי חמור בהרבה אף מזה הקיים ברוסיה), נראית היום סכנת ההתלקחות המזוינת חמורה מתמיד.

נמל סבסטופול ושכנו באלאקלאבה, שמרתו דורשים האוקראינים בשביל אניותיהם הבותרות, כבר עמד במוקד של מלחמת קרים העקובה מדם לפני כ-140 שנה. לכאורה בשלו התנאים להצגה שנייה, אלא שהקשיים הפוליטיים והשקיעה הכלכלית של אוקראינה עשויים לכפות עליה כניעה לתכתיב רוסי לפני שתפרוץ מלחמה ביניהן.

בין אנגולה למוזמביק

בשתי המושבות הפורטוגליות לשעבר בדרום יבשת אפריקה מתרחשים בימים אלה תהליכים מנוגדים בתכלית אשר אינם זוכים לתשומת הלב הראויה, למרות חשיבותם והשפעתם על האזור כולו. שתי המדינות יצאו לעצמאות ב־1975 והמעט בו ובנית הולו בהן מלחמות אזרחים בין הממשלות המארקסיסטיות שזכו לסיוע מהגוש המזרחי לבין תנועות גרילה ימניות שנתמכו על־ידי דרום־אפריקה וגורמים מערביים.

עם קץ המלחמה הקרה והשינויים בדרום־אפריקה, נפתחה הדרך להסדרי שלום באנגולה ובמוזמביק המבוססים על פיוס לאומי. אולם בעוד במוזמביק הקרבות התמיכו, המפלגות נערכות לקראת בחירות דמוקרטיות, והמורדים לשעבר משתלבים בשורות הצבא הלאומי, הרי באנגולה הפסקת המעורבות המעצמתית לא גרמה לשינויים המיוחלים, ותהליך הפיוס נחל כישלון חרוץ. צבא הממשלה באנגולה מנסה – ללא הצלחה – לקיים את האמברגו על אספקת נשק ונפט לתנועת אוניט"א ("האיחוד הלאומי לעצמאות המוחלטת של אנגולה") בהנהגתו של ג'ונאס סאווימבי.

על האמברגו החליט האו"ם ב־15 בספטמבר אשתקד לאחר שסאווימבי סירב לקבל את תוצאות הבחירות החופשיות שהנחילו לו תבוסה, פוצץ את הסדר השלום, וחידש את מלחמת הגרילה נגד ממשלתו המארקסיסטית לשעבר של דוס־סאנטוס. אוניט"א הנתמכת על־ידי מובוטו והימין הדרום־אפריקאי, ושולטת על מכרות היהלומים של אנגולה ואינה מתקשה להשיג כמויות גדולות של נשק, למרות האמברגו.

מספר ההרוגים בסכסוך הזה מוערך באלף איש ליום, הנהנים העיקריים ממנו הם סוחרי היהלומים וסוחרי הנשק. הממשלה שולטת בעיקר על אזורי החוף ושדות הנפט, מה שמאפשר גם לה להמשיך בלחימה. זוהי אחת הסיבות למצב השונה בשתי המדינות. מוזמביק היא מדינה ענייה, אחת העניות בעולם, דלה במשאבים. הפסקת המעורבות הזרה גרמה להידלדלות מהירה של הכוחות הלוחמים וקידמה את הסדר השלום.

ניצן הורוביץ

לעקור מישראל את הפאשיזם!

רוח רעה מאיימת על ישראל, היא הרוח הרעה של הפאשיזם.
צירוף קטלני של משיחיות דתית חשוכה וקנאות לאומנית אפלה
מוליד פאשיזם הצומח פרא על מצע דשן של הכיבוש.

הגיעה העת לעצור את הפאשיזם הגזעני הפושה כצרעת ברקמתה של החברה הישראלית ושביטויו המובהק הוא הצדקת הטבח הנפשע בחברון ע"י רבים בישראל, כולל מורים ובני נוער.

זה הרגע לקום ולעשות!

זה הרגע לקום ולצאת למלחמת חרמה בנגע הפאשיזם הישראלי, להוקיעו ולהקיאו, לייבש את הביצה המזינה אותו, למנוע ממנו את התמיכה הפוליטית, לחסום את מקורות המימון שלו, לנער את מערכת החינוך מיסודה ולצאת חוצץ כנגד כל גילוי של פאשיזם וגזענות.

אנו קוראים להקמתה של תנועת המונים רחבה, מכל האמונות, המפלגות והזרמים שתחרות על דגלה את המשימה החשובה ביותר ברגע זה: **לעקור את הפאשיזם מישראל!**

רשימת החותמים ראשונה:

גילה אלמגור	עמיקם גורביץ'	פרופ' ישעיהו ליבוביץ'	ד"ר אפרים סנה
נמרוד אשל	עמי גניגר	אורי ליפשיץ	עמוס קינן
שלומית ברויר	ד"ר ראובן וימר	אתי לבני	לאה רבין
יורם בן-דוד	פרופ' עוזי וינברג	דן מירקין	דוד רובין
יבי (יונה בן-יהודה)	נילי טל	ליאורה ניר	ארנונה שפאן
חמי בן-נון	הלית ישורון	ד"ר יורם פלוצקי	הרצל שלם

לכבי
תנופה
התנועה נגד הפאשיזם בישראל
ת.ד. 9020 ת"א 67317

1. אבקש להצטרף לתנועה כתומך ☐ חבר ☐ פעיל ☐ (לסמן בהתאם).
2. מצ"ב חתימתי למנשר/והרשאה לפרסם את שמי כחותם. ☐
3. מצ"ב ציק/המחאת דואר ע"ס 10 ש"ח (או יותר) למימון פעולות הסברה לפקודת "תנופה". חשבון מס' 90 50 50 סניף בנק הפועלים, רח' לה גארדיה 58 ת"א. (בפיקוח רו"ח אורי מועלם ת"א).

שם ______ משפחה ______ טלפון ______

עיר ______ רחוב ______ מספר ______ חתימה ______

"מי צרת האומה בלבבו נגעה, המחנה ייאסף אל נא נבדילנו"

תנופה
התנועה נגד הפאשיזם בישראל

ספות מיטה
בסגנון אחר
20 דגמים אורטופדיים ומערכות סלון הנפתחות למיטה
בן יהודה 114 ת"א 03-5235073
פתוח: 09:50 - 13:30 - 16:00 - 19:00
מפעל: אזור התעשיה הרצליה פיתוח
שם:
כתובת:
מיקוד:
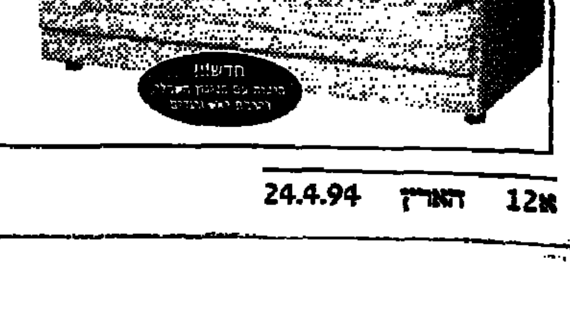

הארץ
כלכלה
יום ראשון 24.4.94 העורך נחמיה שטרסלר

שכר הדירה שמשלם הבונדס עבור דירתו של שרוני – 4,500 ד' בחודש

דירתו של נשיא הבונדס נמצאת בבניין היוקרתי ביותר להשכרה במנהטן

מאת חיים הנדוורקר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). הנשיא החדש של הבונדס, נתן שרוני, שכר באחרונה דירת פאר במנהטן בבניין הנחשב ליוקרתי ביותר בין הבניינים המיועדים להשכרה באזור.

שרוני, שנכנס לתפקידו במחצית ינואר 1994, שכר דירה בקומה גבוהה בבניין "לומרך" בשדרה הראשונה פינת רחוב 79. בדירה שלושה חדרים (שני חדרי שינה וחדר אורחים). מקור בניו יורק מסר ל"הארץ" כי שכר הדירה – ובעצם משלם המסים הישראלי – מגיע לכ-4,500 דולר בחודש. מחיר מקום חניה מגיע לכ-400 דולר בחודש.

"לומרך" הוא אחד הבניינים המבוקשים בעיר וקשה למצוא בו דירה להשכרה. הדירות בבניין מצוידות במיטב השכלולים הטכנולוגיים. חדרי האמבטיה מצופים שיש ובכל דירה יש ג'קוזי. אף שהמים של ניו יורק נחשבים לבעלי איכות טובה, כל המים המסופקים לבניין עוברים סינון מיוחד.

מתווכי דירות אמרו ל"הארץ" כי ניתן למצוא דירות דומות בנות שלושה חדרים בבניינים טובים ויוקרתיים במנהטן ובקומות גבוהות, בכ-3,000 דולר לחודש. אם מוכנים להתפשר, אפשר גם לשכור במנהטן שלושה חדרים ב-2,500 דולר.

בתגובה אמר שרוני כי כשבא לניו יורק, בתחילת השנה, הופתע לגלות כי הדירה ששימשה את קודמיו בשדרות מדיסון היוקרתית, נמכרה באופן שלומיאלי. "לא הלכתי לחפש דירה כי רציתי לגור במקום שבו אני גר, אלא נאלצתי לחפש דירה בגלל המצב שנוצר". לדבריו, הוא אינו יודע אם "לומרך" הוא הבניין להשכרה המפואר ביותר בעיר, אך זקוק לדירה הולמת כדי לארח אנשים במסגרת תפקידו. הוא סירב לאשר או להכחיש את גובה שכר הדירה. נשיא הבונדס ציין כי הוא התכוון לשכור דירה גדולה יותר, אולם בסופו של דבר החליט להתפשר על דירה קטנה יותר כדי שלא לחרוג מן המקובל. "תיאמתי את רמת המחירים עם הממונים עלי. קיבלתי מסגרת מתוכה אני יכול להמרן והתאמתי את עצמי למה שקיבלתי".

יצוין שראש המשלחת הכלכלית, גיורא מיחוח וראש נציגות משרד האוצר בניו יורק, אלי דייזק, מתגוררים בבניינים צנועים בהרבה.

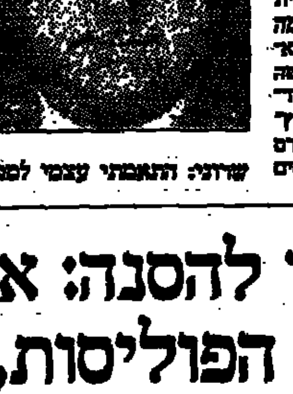
שרוני: התאמתי עצמי למסגרת

השורה הראשונה בכתב האישום נגד רו"ח בש: בין לקוחותיו – דבורה ויצחק שרים

מאת גיא רולניק

כתב אישום נגד רו"ח איקה בש, על האזנת סתר שלא כדין ושימוש בהאזנת סתר שלא כדין, הוגש ביום רביעי לבימ"ש השלום בת"א. בשורה הראשונה של כתב האישום מציינת הפרקליטה מרים רוזנטל: "הנאשם הינו רואה חשבון במקצועו, ובין יתר לקוחותיו נמצאים דבורה ויצחק שרים".

ב-4.5.93 נעצר בש בחשד שהחזיק קלטת ובה האזנת סתר לשתי שיחות טלפון: שיחה בין יו"ר רשות לני"ע אריה מינטקביץ' לבין יו"ר הבורסה חיים שטסל שנערכה ב-23.2.90, ושיחה בין מינטקביץ' לבין העיתונאי יואב יצחק שהתקיימה ב-5.4.90. רו"ח בש נחקר במשך יומיים ושוחרר בערבות.

בכתב האישום נאמר כי גיסו של בש, דוכי טל, נהג להאזין מ-88' ועד ינואר 93' ללא היתר כדין לשיחות טלפון ופלאפון, שנקלטו במכשיר סורק תדרים שהיה ברשותו. את חלקן נהג טל להקליט.

עוד נאמר בכתב האישום כי "בתאריך בלתי ידוע לאחר הקלטת השיחות האמורות, קיבל הנאשם את הקלטות האמורות מידי טל בידיעה שהשיחות הוקלטו ללא היתר כדין, וללא הסכמת הדוברים והאזין להן". הוראות החוק לפיהן מואשם הנאשם הן: האזנת סתר שלא כדין, ושימוש בהאזנת סתר שלא כדין. האזנת סתר היא עבירה פלילית שדינה 3 שנות מאסר. את רו"ח בש מייצג עו"ד יעקב וינרוט.

רו"ח בש הוא שותף במשרד רואי החשבון אלמגור-בש מהמשרדים הבולטים ביותר בענף. חלק ניכר מהלקוחות של בש היו קשורים ישירות ובעקיפין לקבוצת חברות שרים. בעקבות קשרים אלה קיבל בש את ייצוגן של חברות רבות בקונצרן כלל.

העיתונאי יואב יצחק, לו צותת בש על פי כתב האישום, טוען בספרו "עגל הזהב", כי בש קיבל הלוואה של 200 אלף דולר מקונצרן כלל בעוד שרו"ח מנוע מלקיים קשרים עסקיים עם לקוחותיו.

הקלטות נתפסו בביתו של בש בחקירה של רשות לני"ע בחשדות של שימוש במידע פנים.

מבזק

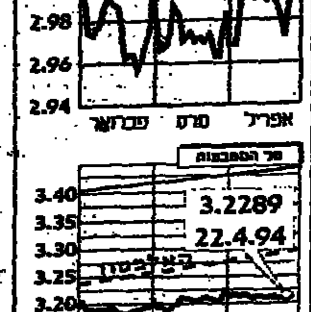

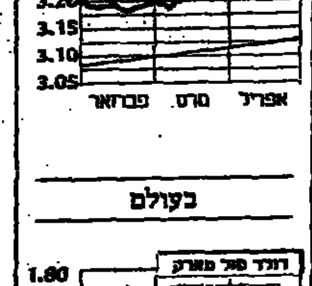

בעולם

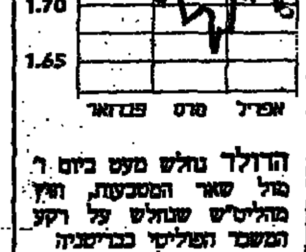

הדולר נחלש מעט ביום ו' מול שאר המטבעות, ואף מהליש"ט שנחלש על רקע המשבר הפוליטי בבריטניה. שערי המטבעות העיקריים כלפי הדולר אתמול בניו יורק: מארק – 1.6885, +0.20%; ליש"ט – 1.4885, -0.19%; ין – 103.30, +0.39%. (עמוד 6ג)

מדורים

שוק ההון

נמשכת השחיקה במניות הישראליות בוול-סטריט. מניית סאיטקס ירדה ב-4% במחזור גבוה. (עמוד 4ג)

יומן

מס עוולה

מאזיני קול ישראל שמחו מאוד לשמוע ביום שלישי בשבוע שעבר באחת ממהדורות החדשות אחרי הצהריים, כי משרד האוצר הפחית את המס על רכישת דירות. האומנם החלה עונה חדשה של הפחתות מס? האם החליט האוצר סוף-סוף להוריד את נטל המסים על דירות כדי לנטרל את התייקרויות ההוצאות בסעיף דיור?

עד מהרה התברר שמדובר – אם לא בברווז ממש, הרי בבלון שנופח כתוצאה מחוסר תשומת לב, או בורות. בסך הכל האוצר עשה מה שהוא עושה מדי ארבעה חודשים כשגרה על פי החוק: עידכן את מדרגות מס הרכישה בהתאם לעליית מדד מחירי הדיור. אין מדובר בהפחתת מס, אלא במניעת עלייה ריאלית של נטל המס, שהיתה מתהווה לולא עודכנו המדרגות.

גם אחרי העדכון ממשיך מס הרכישה להיות אחד המסים המעצבנים ביותר בגלריה הפיסקלית של האוצר. עוד לא גמר רוכש הדירה, חדשה כישנה, לשלם את מחירה המופקע לעתים כה קרובות, הכולל נטל מסים כבד לרבות מס ערך מוסף; את המלקחה של עורך הדין ו/או המתווך; ולפעמים גם את דמי החכירה למינהל המקרקעין – והנה מגיע שוב גובה המסים הממשלתי, ותובע את הליטרה הסופית, בצורת מס רכישה.

אחרי העדכון, המס משולם בשיעור 0.5% על 158,870 שקל הראשונים משווי הדירה, קופץ ל-3.5% על 393,701 השקלים הבאים, ועל כל סכום שמעל זה נגבה מס בשיעור של 4.5%.

יש מעט מאוד דירות במחיר 53 אלף דולר (סכום מדרגת המס הראשונה); יוצא, שגם מי שרוכש דירה זולה יחסית, למשל בשווי 100 אלף דולר, משלם נוסף ל-0.5% על 53 אלף דולר, מס כבד בשיעור 3.5% על 47 אלף דולר, ובסך הכל כ-5,700 שקל; והכל – על הזכות להיכנס לדירה צנועה משלו.

יש כמה מסי עוולה בישראל; מס הרכישה על דירת מגורים הוא כנראה הבולט שבהם. אפשר להבין מס רכישה מוגבר על "דירות יוקרה"; אפשר היה אפילו להבין אילו ניתן פירוש מחמיר למונח "יוקרה" לעניין זה – נניח דירות בשווי 200 אלף דולר ויותר. אבל כפי שהוא בנוי עכשיו, מס הרכישה הגולני על דירות צנועות מבטא אטימות לב של המחוקק ושל גובה המסים, גם במושגי מס ישראליים.

אברהם טל

קרת יציג היום לעובדים תוכנית הארגון מחדש

מאת שרון שדה

מנכ"ל התעשייה האווירית, משה קרת, ייפגש היום עם חברי מועצת עובדי התעשייה האווירית, ויסביר להם את עקרונות תוכנית הארגון מחדש לפיה יש לארגן את החברה ב-4 חטיבות חדשות, לנקוט בגזירות הפרשה גמישה ולהגדיל את ההון העצמי של החברה, העומד כיום על כ-60 מ' ד'.

התוכנית תוצג השבוע גם בפני דירקטוריון התעשייה האווירית.

רו"ח זיו להסנה: אין התאמה במחשב בין מערכות הפוליסות, התביעות והתשלומים

"לא הצלחנו למצוא אחוז ניכר מהתיקים שאותם ביקשנו לבדוק על פי המדגם". פרשת הסנה – פרק 4

מאת רונית מורגנשטרן

דו"ח שלמה זיו הוזמן על ידי ראשי הסנה ב-1989 לבדוק את יעילותו של מנגנון התשלומים של החברה, הפועל ממשרד ברחוב סעדיה גאון בתל אביב. הכוונה הטובה של המנכ"ל החדש יחסית, מיכאל מילר, ושל יו"ר הדירקטוריון, ריצ'רד ערמון, היתה לנמות ולשפר מערך זה, שסבל לאורך השנים, עוד תחת ניהולם של אלפרד גולץ וקודמו, איתן אבניאון, מתחלואים המוכרים מאוד את תולדותיה של כל המערכת ההסתדרותית דאז. עיון בפרטי הדו"ח, שהיה כמעט משעשע אלמלא היה קשור בגורלה הטרגי של חברת הביטוח הסנה, מביא למסקנה הפשוטה, שבמנגנון התשלומים בסניף הראשי של הסנה פשוט שרר בלגן.

כך, למשל, לא ידעו מורשי החתימה מהי תקרת התשלומים שהם רשאים לאשר; סכום מבוטח של כ-77 אלף דולר שולם לפי שער של 2.108 שקל לדולר במקום לפי שער של 2.018 – טעות קטנה של חילופי ספרות שגרמה להסנה, בתביעה בינונית זו בלבד, הפסד של כ-7,000 שקל במחירי 89'; ומלא נוסף הקופאית נהגה להחתים על צ'קים מורשי חתימה בעיקר מקומה 5, כי "זה קרוב ונוח לה". הבעיה היא שבקומה 5 יושבים מורשי חתימה בתחום ביטוח החיים ואלה חתמו לפקידה על צ'קים בתחום ביטוח רכוש, רכב וכדומה. וכך הלאה מנפלאות מנגנון התשלומים בסעדיה גאון, שרו"ח זיו מצא אותו "לקוי ביותר".

אך למה להכביר מלים, כשדו"ח זיו עושה זאת בצורה הטובה ביותר בדיווח שלו.

להלן המשך הדו"ח של רו"ח זיו מדצמבר 89'. החלק המתייחס לתשלומים למבוטחים נסקר בכתבה הקודמת במסגרת תחקיר "הארץ" על הסנה, לפי מסמכים שהם מרכזיים.

● נוהלים: בחלק מהנושאים לא קיימים נוהלים כלל או שהיו בעבר ובוטלו. בין היתר, לא קיים נוהל טיפול בתשלום תביעות, שאמור להיות הנוהל המרכזי בנושא התשלומים.

● צ'קים וחתימות: בדרך כלל, החותם על הצ'ק אינו רואה את המסמכים המחייבים האחרים והוא למעשה חותמת גומי.

● חלק מהצ'קים מוצאים לאחר הקשת קוד מחשב פשוט, המאשר הוראת תשלום מסוימת. מכאן שכל פקיד יכול להוציא צ'קים גם ללא אישור הוראת התשלום על ידי מורשים.

תשלומים לפני אישור

● הנוהל הקיים בחברה לגבי צ'קים מבוטלים אינו מבוצע. לא מבוצעות ההוראות בדבר הסמכות לבטל צ'ק, לא ממלא טופס ביטול, אין דו"חות צ'קים שבוטלו, הצ'קים שבוטלו אינם מתויקים בסדר רציף או שאינם מתויקים כלל הנמצאים בערימות לא מסודרות, לא מבוצע הנוהל לביטול צ'ק שאבד ועוד.

● אין חתימות על העתק הצ'ק (בניגוד לנוהל הקיים בחברה בנושא). יש להקפיד על נושא זה כדי לאפשר בקרה מהירה על תולדי אישור הצ'ק (ניתן להיעשות באמצעות נייר כימי) – ממליץ רו"ח זיו לעובדי מנגנון התשלומים, שאולי אינם מכירים את כל יתרונותיו של הנייר הכימי (קופי בלנק).

וממשיך רו"ח זיו בפרק על צ'קים וחתימות:

● לדברי הקופאית, עד לפני תקופה קצרה לא בדקה אם הוראות התשלום היו חתומות כאשר היתה מוציאה את הצ'קים, כיוון שלא תודרכה לעשות כך.

● לדברי הקופאית, היא מחתימה על הצ'קים מורשים בעיקר מקומה 5 "כי זה קרוב ונוח לה". עקב כך חותמים מורשים מביטוח חיים על צ'קים של רכוש, רכב וחומה. ממליץ להוציא נוהל לפיו הגורם החותם על הצ'ק יהיה מהתחום הרלוונטי, כדי שלחתימתו תהיה אפקטיביות רבה יותר.

● אין כל מעקב על כך שהצ'קים שהודפסו במחשב אכן הגיעו לקופה. טכנית, יכול פקיד התביעות להוציא הוראת תשלום ממוחשבת בצירוף צ'קים ולא למסור את כולם בקופה. המערכת כיום לא מבצעת בדיקת שלמות של הצ'קים שהודפסו.

● הוראות תשלום וחתימות: קובץ רשימות מורשי חתימה באישור מועצת המנהלים של החברה יצא לאחרונה ביום 31.7.87. קובץ זה אינו מעודכן ולמעט שלא נעשה בו שימוש הן מבחינת מורשי החתימה, הן מבחינת גובה הסכומים והן מבחינת דוגמאות חתימה.

● פקידים רבים עימם שוחחנו לא ידעו מהי תקרת התשלומים שהם רשאים לאשר.

● קיימים מקרים שבהם אדם מהחותמים על הוראת התשלום הוא גם החותם על הצ'ק. זהו נוהל פסול וממליץ לאסור את לחלוטין.

● תשלום תביעות: כהוראת תשלום מיום 6.9.89 שולם לחברת ד.ב. בגין תביעות על סך 77,017 דולר לפי שער 2.108 במקום 2.018. כלומר, תשלום יתר בסך 6,932 שקל. תוקן בעקבות הערתנו.

● בתיק תביעה מסוים שולם צ'ק לתובע בתנאי שיוחזר במידה שהערעור שהסנה הגישה בבית המשפט העליון יתקבל. עד יום 18.12.89 לא נעשה מעקב בתיק לגבי הערעור.

● בתיק תביעה אחר שולם צ'ק על סך 750 שקל. הצ'ק עבר ברשימת הצ'קים לגזרות שנרשם על גבי העתק על גבי הוראת התשלום "מבוטל".

● בתיק תביעה מסוים אין חתימה בדף טיפול של מי שמטפל בתיק ואישר את הסכום לתשלום; אין הערכת שמאי אלא רק חשבוניות.

עמלה גבוהה מהנוהל

● עמלות לסוכנים: סוכנות "גולף" – סוג ביטוח 22 כל ביטוח לבית: במחשב רשום 40% עמלה ובפועל העמלה 42.5% (הוזל מ-86'). כנ"ל לגבי עמלות רכב חובה: במחשב רשום 5% ובפועל העמלה היא 5.5%.

וכך מסכם דו"ח זיו את הדו"ח המצולף שלו לגבי מנגנון התשלומים של הסנה נכון לסוף 89': "לא הצלחנו למצוא אחוז ניכר מהתיקים שאותם ביקשנו לבדוק על פי המדגם. אין קשר במחשב בין מערכת הפוליסות, מערכות התביעות ומערכת התשלומים. הדבר מקשה על הבדיקה בדרך של הצלבות, מסרבל הליכים של קיזוז חובות מתשלומים וכו'. לסיכום, אנו מוצאים לנכון להדגיש, כי כמות הליקויים רבה ביותר. עובדה זו מחייבת בחינה מחודשת של מערך התשלומים וארגונו בצורה אשר תענה על צורכי החברה הן מבחינת יעילות התפעול והן מבחינת הבקרה על המערכת".

תאגיד אבנר תובע את חברת הביטוח אליהו על הפרת הסכם

מאת רונית מורגנשטרן

תאגיד אבנר לביטוח נפגעי רכב יגיש היום לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה נגד חברת הביטוח אליהו ובקשה לסעד זמני, לחייב את אליהו לקיים את ההסכם עם אבנר עד שיתברר הסכסוך ביניהם בבית המשפט. במקביל הגיש אבנר כתב הגנה לתביעה שהגישה נגדו אליהו לפני כחודש.

אליהו פרשה מאבנר בינואר 94' ומאז היא אינה מעבירה לתאגיד את חלקה בפרמיות ביטוח החובה (50%). לאליהו הסכם מיוחד עם אבנר לפיו הם מתחלקים חצי בחצי בפרמיות ובתשלום התביעות, לעומת הסכם חלוקה של 70%-30% עם שאר חברות הביטוח. סכום הפרמיות שאליהו היתה אמורה להעביר בחודשים ינואר-מארס מגיע לכ-19.6 מיליון שקל. בתגובה קיזז אבנר מסכום זה את חלק בתשלום תביעות למבוטחי אליהו בסך כ-3 מיליון שקל.

יו"ר דירקטוריון אבנר, חיים שטסל, אמר כי "ההסכמים יש לכבד. לאליהו הסכם חתום עם אבנר עד לסוף 96'. בעיקר יש לצפות לכיבוד הסכמים מצד מי שרק לאחרונה הפך לבנקאי. מאז שאני בחיים הציבוריים לא נתקלתי בהתנהגות פיראטית שכזאת".

לטענת ראשי אבנר, עומד מאחורי צעדיו של אליהו "אינטרס אגואיסטי", שכן בעקבות העלאת התעריף של ביטוח החובה לרכב הזול מספטמבר 93' ב-23%, נבלם ההפסד השוטף של אבנר והפרמיה לסיכונים שוטפים תכסה את התשלומים התביעות ב-94'.

בתגובה אמר שלמה אליהו, הבעלים והמנכ"ל של חברת אליהו, כי לאבנר היה ידוע עוד בנובמבר 93' על כוונותיו לפרוש: "אם הם כל כך דואגים למבוטחים, איך הם לא הוציאו צו מניעה תיכף ומיד?"

אליהו תפחית תעריף ביטוח חובה בכ-6.5%

מאת רונית מורגנשטרן

חברת הביטוח אליהו הודיעה לתאגיד אבנר, כי בכוונתה להפעיל חל מה-1 במאי 94' תעריף ביטוח לביטוח רכב חובה, שלא יכלול, בין היתר, תשלומים בגין הפסדי עבר לגבי החלק המועבר לאבנר בלבד – שכן לטענת אליהו אין הצדקה לגבות מהציבור תשלומים אלה. מדובר בהפחתה של כ-6.5%.

בתגובה אמר מנכ"ל אבנר, עוזי אבל, כי אליהו אינה יכולה להוזיל באופן חד-צדדי את תעריף ביטוח החובה, שהוא בפיקוח הממשלה והכנסת.

לדברי אליהו, החוק מאפשר לו שלא לגבות דמי ניהול והוצאות בסך 6.94%, וזו ההנחה שיתן למבוטחיו.

ועדת העבודה תדון בשביתה של העובדים הסוציאליים

מאת חיים ביאור

שביתת 9,000 העובדים הסוציאליים נכנסת היום ליומה הרביעי, בלי שנקבע מועד לחידוש המו"מ בין נציגי העובדים לאוצר. ועדת העבודה והרווחה של הכנסת תדון מחרתיים בשביתה בהשתתפות הממונה על השכר באוצר, שלום גרניט.

במטה המחוז של איגוד העובדים הסוציאליים סירב לאשר בסוף השבוע עשרות פניות של עובדים סוציאליים, שביקשו לשחררם מהשביתה. שלוש מהפניות נגעו למקרים של תקיפה מינית כלפי קטינות בנות 10 ו-13 בחולון ובחיפה.

מזכיר איגוד העובדים הסוציאליים, אלי בן גרא, טען שמשרד האוצר הציע תוספת שכר של 20% לעובדים בדרגות הבכירות בלבד, בעוד שלעובדים ביתר הדרגות לא מוצעת כל העלאה בשכר. במשרד האוצר טוענים כי התוספת שדורשים העובדים הסוציאליים היא בניגוד פריצה של מדיניות השכר.

מזכיר הסתדרות המהנדסים, יצחק רז, מסר אמש ש"קרובה מאוד" החתימה על הסכם שכר חדש לשלוש ההסתדרויות האקדמאיות. הוא הביע תקווה שההסכם ייחתם עד יום שני, כדי שהתוספת הראשונה שמבטיח ההסכם בשיעור 6%-10% (בהתאם למיקום העובד בדרגה) תוכנס למשכורת אפריל.

עובדי הרנטגן העובדים במקצועות הפארה-רפואיים הצטרפו להסכם השכר במגזר הציבורי. ההסכם מבטיח להם תוספת של 19.2% כפריסה ל-4 שנים, ותוספות ייחודיות.

היום תידון עתירת עובדי רפא"ל נגד ההנהלה

מאת שרון שדה

בית הדין הארצי לעבודה יתחיל היום את הדיון בעתירת עובדי המוסך ברפא"ל וההסתדרות, נגד כוונת הנהלת רפא"ל לפרק את חטיבת הסיוע ונגד הפיכת רפא"ל מיחידת סמך במשרד הביטחון לתאגיד עסקי.

צווארון לבן / צבי הראל

הבור שכרה הבנק ללקוחותיו

בנק טפחות נתן משכנתא לרוכשי דירות מ"כוכב השומרון" אף שידע על מצבה הקשה של החברה, שנמנתה על לקוחותיו. ביהמ"ש העליון קבע כי במקרה זה חובה על הבנק לגלות ללקוח כי הוא מצוי בניגוד אינטרסים

עשרים משפחות חרדיות מירושלים רכשו דירות בעיר עמנואל שבשומרון שבנתה חברת כוכב השומרון בע"מ. באביב 1985, התברר למשפחות כי לא יוכלו לקבל לידיהן את הדירות, שכן החברה נכנסה להליכי כינוס במאי אותה שנה.

בפגישה עם עו"ד אביהם מזרה מירושלים, שטחו המשפחות בפניו את סיפורן: לא זו בלבד שלא קיבלו את הדירות, הן גם נאלצות להמשיך לשלם, חודש אחר חודש, את המשכנתא שלקחו בבנק טפחות. מדובר במשכנתא בסך כ-30 אלף דולר (בממוצע לכל משפחה) שניתנה לתקופה של עד 20 שנים.

בעקבות הפגישה עם עו"ד מזרה הוגשה תביעה לבית המשפט המחוזי בירושלים. התביעה נדונה בפני השופטת דליה דורנר. בנובמבר 1991 קיבלה השופטת את התביעות של חמש מתוך 20 המשפחות התובעות. היא קבעה, כי כל אחת מהמשפחות שרכשה את דירותיה כחצי שנה לפני הגשת בקשת הכינוס (נובמבר 1984) תקבל את כספה בחזרה מהבנק (בתוספת ריבית והצמדה). כמו כן קבעה כי המשפחות יפסיקו לשלם את יתרת ההלוואה.

בבית המשפט התברר, כי חברת כוכב השומרון היתה לקוחה של בנק טפחות והבנק היה הנושה הגדול ביותר שלה. למרות זאת אף שידע על מצבה הרעוע, לא יידע טפחות את המשפחות על כך.

השופטת התבססה על דבריו של רואה החשבון של החברה, שלמה זהר. בחקירתו בבית המשפט אמר זהר כי כבר בראשית נובמבר 1984 היה הבנק אמור לדעת על המצב הסופי של החברה. בהסתמך על עדותו של זהר קבעה השופטת, כי הבנק היה צריך לחדול ממכירת הדירות מראשית נובמבר 1984.

התובעים ביססו את תביעתם על ארבעה נימוקים, שלושה מהם נדחו על ידי השופטים. הנימוק היחיד שהתקבל הוא, כי הבנק לא גילה לתובעים שמצבה של החברה רעוע. השופטת דורנר כתבה כי על הבנק מוטלת חובת גילוי מלא וכי "עריכת הסכמי ההלוואה מבלי לגלות לתובעים את מצבה של החברה, אינה עולה בקנה אחד עם חובת תום הלב".

הבנק הגיש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון בינואר 1992. נשיא בית המשפט מאיר שמגר, ועמיתיו השופטים תאודור אור ואליהו מצא, הוציאו תחת ידם – לפני עשרה ימים – פסק-דין בו דחו את ערעור הבנק. פסק-הדין הוא המקיף ביותר שניתן בארץ בנושא הסודיות הבנקאית. הוא עוסק בהתנגשות של שני אינטרסים נוגדים: מצד אחד, החובה של הבנק לשמור על הסודיות הבנקאית של החברה ("כוכב השומרון") ומצד שני: החובה, לעתים, להפר סודיות זו, לטובת לקוחות הבנק שלקחו ממנו את המשכנתא.

בשורה התחתונה בפסק-הדין נקבע, כי על הבנק מוטלת החובה ליידע את הלקוחות כי הוא מצוי בניגוד אינטרסים. על הבנק לומר לאותם לקוחות-לווים, כי גם החברה היא לקוחה של הבנק. מידע זה עשוי לשמש לעריכת בדיקה נוספת שתביא אותם למסקנה כי "אל להם לשים את כספם על קרן הצבי", כלשון השופט שמגר. יחד עם זאת, נקבע בפסק-הדין, כי אין הרשאה לבנק לחשוף את הסודיות הבנקאית, בגילוי מלא, כפי שסברה השופטת דורנר.

דורנר: גילוי מלא

שמגר: אמון מיוחד בבנק

דורנר: עריכת הסכמי ההלוואה מבלי לגלות לתובעים את מצבה של החברה, אינה עולה בקנה אחד עם חובת תום הלב

בפתח פסק הדין, המשתרע על 54 עמודים, קבע השופט שמגר כי אין מבחן גורף אשר יקבע את האיזון הראוי בין חובת הסודיות הבנקאית לבין חובת הגילוי כלפי הלקוחות האחרים. השופט סבור, כי משום שמדובר בנושא עדין וסבוך, יש לשקול כל מקרה לגופו של עניין. לגישתו, כאשר מדובר בהלוואה מסוג משכנתא – הלוואה שמעצם טיבה יש לה השפעה מכרעת על עתיד הלווים, "הרי האיזון בין חובת הסודיות לחובת הגילוי מחייב את הבנק ליידע את הלקוח בדבר ניגוד האינטרסים בו הוא מצוי".

בנק טפחות היה בעל אינטרס מהותי בחברת כוכב השומרון האיל והוא היה הנושה הגדול ביותר של חברה זו. השופט שמגר כתב, כי "לבנק היה אינטרס ברור כי יוזרמו כספים לכוכב השומרון, שכן היתה זו הדרך היחידה להביא להשבת חלק מהחובות לבנק. באותה עת היתה החברה משותקת עקב חוסר נזילות והפסיקה לשלם את חובותיה. במצב דברים זה היה על הבנק להתריע על ניגוד האינטרסים בו הוא עומד, ולאפשר על-ידי כך ללקוח לערוך בדיקה נוספת".

שמגר: לבנק היה אינטרס ברור כי יוזרמו כספים לכוכב השומרון, שכן היתה זו הדרך היחידה להביא להשבת חלק מהחובות לבנק

השופט שמגר מסתמך בין היתר על מאמרו של ד"ר א. פורת על "אחריותם של בנקים בגין רשלנות". פורת כתב כי "בנקים ממלאים תפקידים ציבוריים רבים כך שהם משמשים לעתים שלוחה לביצוע מדיניות ממשלתית, הצינור להעברת הלוואות ממשלתיות לציבור. גם מאפיין זה מגביר, במקרים מסוימים, את הרחבתם אחריותם הנזיקית של הבנקים כלפי לקוחות ושאינם לקוחות, תוך לימוד אנלוגיה מן ההלכות המשפטיות המגדירות אחריותן של רשויות ציבוריות".

השופט שמגר קבע כי אחריות יתרה רובצת לפתחו של הבנק, שכן "הלקוח רוחש לבנק אמון מיוחד, מאמין בכישוריו ובאמצעיו המקצועיים, ואף רואה בו גוף מעין ציבורי. הלקוח נוטה לעתים שלא לנקוט מצדו אמצעי זהירות להקדים פני נזק אפשרי, אפילו יש בכוחו לעשות כן. גם מן הטעם הנ"ל הגילוי בדבר ניגוד האינטרסים יביא לתוצאה הולמת, שכן העלות המוטלת על הבנק במקרים כגון אלה היא נמוכה. המידע נמצא ברשותו בעוד הלקוח במקרים רבים חסר את הידע והתבונה הדרושים, ומסתמך על הבנק באופן עיוור".

בפסק-הדין מתייחס השופט שמגר גם לאפשרות שלבנק יש תמונה חלקית לגבי מצבה הכלכלי של החברה-הלקוחה. לדוגמה: במקרה בו כל המידע שבידי הבנק מתבסס בחשבון אחר המתנהל אצלו ביתרת חובה. גילוי פרט זה עלול לגרום חרושת שמועות שתשפיע בחסלת היציבות של החברה – גם אם מצבה הפיננסי איתן בבנקים אחרים.

עם זאת, שמגר נותן משקל מכריע לחובת הגילוי. לדבריו, "כשמצב דברים כגון זה, על הבנק להביא לידיעת הלקוח את דבר ניגוד האינטרסים בו הוא נמצא וליתן בידי הלקוח את האפשרות להחליט, אם רצונו ללוות את הכספים על אף ניגוד האינטרסים. וזאת, על מנת לאפשר לו בדיקה נוספת טרם ההלוואה. גישה זו מאזנת כראוי בין האינטרסים ואינה מטילה נטל כבד מדי על הבנק, שכן היא חלה באותם מצבים בהם לבנק יש ידיעה (ההדגשה במקור – צ"ה) בדבר ניגוד האינטרסים".

השופט שמגר משיב לטענה שהעלה פרקליט הבנק, עו"ד יוסף בביוק, בביוק טען, כי במצב בו מגלה הבנק ללקוח פרטים בדבר מצב חשבון הבנק של הלקוח האחר (כוכב השומרון) הוא גורם להפרת החוזה בינו לבין החברה ועלול להיות חשוף לתביעה בגין אותה הפרת חוזה.

השופט שמגר משיב לכך כי אין המדובר בחשיפת פרטים הנוגעים למצב חשבון הבנק, אלא רק לעובדה כי הבנק שרוי במצב של ניגוד אינטרסים. באותו עניין מוסיף השופט: "אדם משיג מימון טרם כניסתו לחוזה, כך שעדיין לא ניתן להפר חוזה שטרם נכרת (...) בענייננו המצב אף פחות מסובך, שכן הבנק אינו מחויב לסרב למתן ההלוואה, אלא רק ליידע (ההדגשות במקור – צ"ה) את הלקוח בדבר ניגוד האינטרסים; ואם האחרון עדיין יחפוץ בכך, הוא יוכל לקבל את ההלוואה שביקש".

בית המשפט העליון אישר את פסיקתה של השופטת דורנר, שחייבה את הבנק להחזיר לתובעים את כספם. בנוסף, חייב את טפחות בהוצאות משפט בסך 20,000 שקל.

יש מה לראות בתערוכת הבניה
כלים חדשים וחידושים בכלים
קטרפילר
CAT®
bobcat
INTERNATIONAL
NAVISTAR
INGERSOLL-RAND
בואו לראותינו בגני התערוכה תל-אביב
2.5.94 - 5.5.94 בין השעות 14:00 - 21:00
CAT
טרקטורים וציוד
החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ. מפיצי CATERPILLAR בישראל

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דו"ח על דו"ח / אורלי פלנר ומשה שרעבי

כנפיים אחזקות ארקיע – שיפור ואי ודאות

חברת כנפיים אחזקות ארקיע אשר התאגדה ב-7 במאי 1980 היא חברת אחזקות כאם הקבוצה. בחודש נובמבר 1993 הנפיקה החברה לראשונה בבורסה לניירות ערך בתל אביב את בעלותה תמורת סך של כ-33 מיליון שקל. מניות החברה הונפקו על פי שווי שוק של כ-258 מיליון שקל (מחיר אפקטיווי למניה – 18.8 שקל). ערב ההנפקה נחתם הסכם בין החברה ובין כור, על פיו תרכוש כור 15% מהון החברה תמורת 34 מיליון שקל (מחיר מניה 18.8 שקל).

לחברה כמה חברות בנות העוסקות בעיקר בענפים הבאים: (1) פעילות פנים ארצית בתעופה ותיירות. (2) טיסות שכר וחכירות מטוסים לטיסות בינלאומיות, שיווק טיסות שכר ושירותי תיירות. (3) תחזוקת מטוסים. (4) החכרת מטוסים שבבעלות הקבוצה לאחרים. (5) מתן שירותים שונים בתחומי התעופה וייצוג חברות זרות בתחום התיירות והתעופה.

ניהול החברה נמצא בידי יגאל ארנון (יו"ר הדירקטוריון) וישראל בורוביץ (מנכ"ל החברה ודירקטור בה). בעלי המניות העיקריים ליום 31.12.93 הם משפחת בורוביץ (37%), יגאל ארנון (19%) וקבוצת כור (13%). יתרת מניות החברה בחזקת בידי הציבור. הונה העצמי של החברה ליום 31 בדצמבר 1993 הוא כ-92 מיליון שקל מתואמים לחודש דצמבר 1993, שהם 36% בשווי השוק שלה לתאריך 20 באפריל 1994.

רווחיות הקבוצה

ב-1993 הסתכמו הכנסות הקבוצה בכ-264 מיליון שקל – עלייה בשיעור של כ-23% ריאלית לעומת 1992. הרווח הגולמי גדל אף הוא בשיעור חד – מכ-10% ב-1992 לכ-16% ב-1993. הסיבות לשיפור זה בתוצאות הקבוצה נובעות מכמה גורמים:

(1) גידול בהכנסות בפעילות הפנים ארצית. מאז הפעלת טיסות בקו תל אביב-אילת, שהוא הקו הפעיל ביותר כיום בישראל, שומרת הקבוצה על מעמד מונופוליסטי בו. גם בשאר הקוים הפעילים בישראל נהנית הקבוצה ממעמד של מוביל "בודד" יחיד. לפיכך נהנתה החברה באופן בלעדי מהגידול בביקוש לטיסות פנים ארציות (15%), שהגדיל באופן משמעותי את הכנסותיה.

ניתן למנות שני גורמים עיקריים שעשויים לערער את מעמדה המונופוליסטי של הקבוצה ולגרום לנגיסה בנתח השוק שלה:

א. אי הוודאות לגבי המשך הבלעדיות בקו תל-אביב-אילת, שכן זו התנהגה בעבר על-ידי גורמים מוסמכים בתחנים כגון מספר הנוסעים המשתמשים בקו זה, במספר חדרי המלון באילת וכדומה. בישיבות במשרד התחבורה ובמינהל התעופה האזרחית, שדנו בעניין, הועלתה האפשרות שמצב זה עלול להשתנות בעתיד.

ב. עיקר התחרות לקבוצה בפעילות הפנים ארצית נובעת מצד התחבורה הציבורית. למרות ואולי דווקא משום שהמוצרים אינם תחליפיים מושלמים, כל שינוי לרעה בתנאי השוק המקומי והכנסה הפנויה לנפש עלול לפגוע ישירות בהיקף הכנסות החברה. כמו כן שיפורים טכנולוגיים באמצעי התחבורה היבשתית (כגון רכבת ואוטובוסים חדישים) אשר ישפיעו על זמן הנסיעה ואיכות תנאי הנסיעה עלולים לגרום למעבר משימוש נוספים בתחבורה האווירית לשימוש בתחבורה היבשתית.

לאור האמור לעיל הולה החברה להכנס לתחום שירותי התיירות בארץ ללא שילוב טיסות, על מנת להקטין את התלות במקור הכנסה עיקרי.

(2) עדכון תעריפי הטיסה. קביעת תעריפי הטיסות הפנים ארציות נעשית על ידי משרד התחבורה והאוצר (ראו להלן – מחירים בפיקוח). ב-1993 עודכנו תעריפי הטיסות, לאחר שחיקה מתמשכת שנבעה מאי עדכון מלא שלהם (במונחי מדד). עדכון זה הגדיל את ההכנסה לנוסע בשיעור של כ-6%.

(3) גידול בהכנסות מתעופה ותיירות בינלאומית. הגידול מהכנסות אלו (14%) נבע מהמקורות הבאים:

א. טיסות שכר (טיסה שבה שוכרים במשותף כלי טיס, לשם מכירתה לאחרים או לשימוש עצמי). בתחום זה קיימת תחרות משני סוגים: טיסות שכר של חברות זרות בתחום התיירות הנכנסת; כאן לחברות זרות יתרון על השכר הישראלי עקב העדר עלויות הביטחון שהקבוצה צריכה לשאת בהן על פי החוק.

טיסות סדירות. מחיר כרטיס בטיסות השכר זול יותר מאשר בטיסה סדירה, אבל ירידה במחירי הטיסות הסדירות יכולה להשפיע לרעה על כלכליות טיסות השכר.

טיסות השכר מאופיינות בעונתיות ובחודשים אפריל-אוקטובר הפעילות בהן מוגברת. על פי סקירת ההנהלה, חל גידול של 5% בהכנסות מטיסות אלו לעומת השנה הקודמת.

המשך גידול זה מותנה בספק, לאור הקטנה שבישיבות ועדת הכלכלה של הכנסת מאוקטובר 1993, אשר דנה במדיניות התעופה לעשור הקרוב, הועלתה האפשרות לשקול הקמת חברת שכר נוספת. דבר זה עלול להגביר את התחרות בשכר הישראלי, בנוסף לתחרות הקיימת כיום מצד חברות בענף.

ב. הכנסות משירותי תיירות הנרפס של תיירות יוצאת. על פי סקירת ההנהלה, חל גידול בהכנסות מפעילות זו בשיעור של כ-100% לעומת השנה הקודמת. הגידול הוא תוצאה של תהליך הרחבת התשתית השיווקית, בכוונה להרחיב את מקורות ההכנסה מפעילות עסקית ועל ידי כך להקטין את סיכונה העסקי של הקבוצה.

(4) גידול בהכנסות מהחכרת מטוסים בבעלות. ב-1993 חלה עלייה בשיעור של כ-100% בתחום זה. עלייה זו נובעת מעסקה של רכישת מטוס באאינג מהתעשייה האווירית והחכרתו לתע"א לתקופה של 8 שנים (בעסקה זו משמשת הקבוצה בפועל כנותנת אשראי לתע"א). העסקה, שנעשתה בחודש מארס 1993, צפויה להניב הכנסה חודשית של 353 אלף דולר, המהווה תשואה דולרית שנתית לפני השפעת מס של כ-4.9% על סכום ההשקעה. תחשיב זה אינו מביא בחשבון הכנסות מעבר לתקופה של 8 שנים שכן אין הוראות לגביהן. במארס רכשה הקבוצה מטוס נוסף והחכירה אותו לחברת התעופה לשש שנים.

פעילות זו מאופיינת בכמה גורמי סיכון אפשריים: (א) שינוי בשערי הריבית. (ב) תלות בלקוחות בודדים. ואכן, בינואר 1993 הודיע המכס על ביטול הסכם החכירה שעמד להסתיים ב-1994. מאז פברואר 1993 המטוס מושבת והחברה פועלת להחכרתו. החברה פוצתה בגין ביטול הסכם זה בסך 3.6 מיליון דולר. (ג) שיפורים טכנולוגיים העלולים לגרום להתיישנות ויציאה משימוש של מטוסי החברה.

(5) שיפור ברווח הגולמי. בין 1989 ו-1992 חלה ירידה מתמשכת ברווח הגולמי של הקבוצה, שנבעה משחיקת תעריפי טיסות פנים ארציות, עלייה במחירי הדלק (עקב משבר מלחמת המפרץ), עלייה בשכר הריאלי, עלויות חד פעמיות כתוצאה מהחלפת סוג המטוסים שבשימוש החברה , והתחרות בין המובילים הזרים שהביאה לשחיקת הכנסות.

ב-1993 חל שיפור ברווח הגולמי של החברה כתוצאה מכמה גורמים:

א. גורמים שאינם תלויים באופן הניהול והתפעול של הקבוצה כגון עדכון תעריפים הטיסות, עליית שער הדולר, ירידה במחירי הדלק למטוסים, עלייה ברמת החיים במשק הישראלי שהביאה לגידול במספר הנוסעים והפעילות התיירותית ההתקדמות בתהליך השלום ב-1993. מכלול זה של גורמים גורם לחוסר וודאות וקושי לחיזוי העתיד לבוא.

ב. גורמים התלויים באופן הניהול והתפעול של הקבוצה: כגון התייעלות, חיסכון בכוח אדם ועלויות שכר, חיסכון בעלויות תחזוקת מטוסים וכניסה לתחומי פעילות נוספים כגון תיירות פנים והחכרת מטוסים בבעלות החברה.

נזילות

ב-1993 עברה החברה מהון חוזר שלילי להון חוזר חיובי (יחס שוטף 1.45). שיפור זה נבע משלוש סיבות: א. גיוס הון במהלך 1993. ב. תזרים מזומנים מפעילות שוטפת הנובע מכך שהכנסות החברה כולן מלוות בזרימת מזומנים, בעוד מרכיב עיקרי בהוצאות החברה הוא פחת, המהווה כ-12% מסך הוצאות התפעול של החברה. ג. מימון השקעות החברה ב-93' על ידי גיוס הון זה.

למרות שניתן היה לצפות לתוכנית השקעות מסודרת של הנפקת החברה, תמורת ההנפקה לא הוגדרה על ידי הקבוצה והשקעה בחלקה ברכישת ני"ע סחירים (בעיקר אג"ח ממשלתיות ומק"מ). אם השקעה זו לא מומשה בתחילת 1994, אנו צופים פגיעה בתוצאות המימון של החברה.

נכון ליום 23.3.94 דיווחה החברה על ירידה במחירי השוק בכ-1.7 מיליון שקל.

העובדה שהחברה לא נקטה מדיניות השקעות מסודרת עשויה לנבוע ממדיניות ניהול בלתי זהירה, שהביאה לכך שבמשך שישה חודשים לא נמצא ייעוד לתמורת הנפקה.

מחירים בפיקוח

כאמור, קבוצת ארקיע היא המפעילה הבלעדית של קו ת"א-אילת ואחת המפעילות הבודדות בקווים פנים ארציים אחרים. לכן, בתחום זה מהווה הקבוצה למעשה מונופול ולכן מחיר כרטיסי הטיסה והובלת מטענים נתון לפיקוח ממשלתי. פיקוח זה נועד למנוע ניצול הכוח המונופוליסטי ליצירת רווחים עודפים והקטנת רווחת הציבור תוך פגיעה בעקרון השוק התחרותי.

תעריפי כרטיסי הטיסה מתעדכנים מפעם לפעם על פי הדיווחים הניתנים על ידי משרדי התחבורה והאוצר, על פי סל תשומות לתעופה פנים ארצית. לאורך שנות פעילותה של החברה נעשו ניסיונות של כמה חברות להשיג רשיון להפעלת קווי טיסות בקו תל אביב-אילת, שכן אין כל התחייבות ממשלתית או הודית שלא ליתן לחברות תעופה אחרות רשיון לטיסות סדירות לאילת. עד היום לא ניתנו רשיונות נוספים מסיבות של כדאיות כלכלית, ומכאן שייתכן שינוי מדיניות, ככל שהדבר יידרש לצורך קיום שירותי תעופה לציבור.

נשאלת השאלה מה יקרה אם במקום מנגנון הפיקוח על המחירים תתחרה החברה בשוק החופשי. נראה כי בתנאים הקיימים היום, כניסה של חברות נוספות לתחום הטיסות בקו ת"א-אילת תגרום לירידה חדה בהכנסה לנוסע – תופעה שאנו עדים לה בענף התעופה הבינלאומית, המגביר לעלייה בביקוש לשירותי החברה.

סיכונים

א. סיכוני מטבע. החשיפה בענף התעופה והתיירות הפנים הארצית נובעת מכך שמרבית ההכנסות, הנקבעות על פי הפיקוח הממשלתי, אמנם צמודות לסל התשומות של החברה, ואולם הצמדה זו נעשית בהפרש עיתוי, בעוד מרכיב העלויות מוצמד במטבע חוץ. עיקר החשיפה בטיסות השכר הבינלאומיות נובעת מכך שהכנסות החברה מטיסות אלו מתקבלת במטבעות האירופיים ובדולרים. על פי תשקיף החברה, כדי להקטין חשיפה זו נעשה שימוש חלקי במכשירים עתידיים לנטרול הסיכונים הקיימים בשוק.

בדו"חות הכספיים ל-12/93 אין כל רמז לקיומן של התקשרויות למניעת חשיפה זו. היות שקיים קושי בחיזוי שערי המטבעות בעתיד והחברה אינה נוקטת אמצעים כלשהם לנטרול הסיכון המטבעי הקיים, יש אפשרות ממשית להטיית תוצאות הפעילות של הקבוצה.

ב. העתקת שדות תעופה אילת ושדה דב אל מחוץ לעיר. היות שכיום מרבית הביקוש לאמצעי תחבורה זה נובע מנוחות שבמיקומו ומהחיסכון בזמן שהוא מאפשר, החברה צופה כי העתקת נמלי התעופה עלולה לגרום לירידה במספר הנוסעים.

במשרד התחבורה נערכים עתה דיונים בדבר אפשרויות העתקת נמלי התעופה. לדברי החברה אין מידע מעודכן בנושא זה.

ג. תלות באל-על. בשנים 1991–1993 היוו הכנסות הקבוצה מחברת אל-על כ-23% מכלל הכנסותיה. באופן מקביל היוו הוצאות ההפעלה של הקבוצה כ-10% מכלל הוצאותיה. שיתוף הפעולה עם אל-על הוא בעיקר בטיסות שכר בינלאומיות ובחכירת מטוסים. פגיעה בשיתוף פעולה זה עלולה להשפיע מהותית לרעה על היקף הפעילות והרווחיות של ארקיע.

ד. עונתיות. הכנסות הקבוצה הן עונתיות ומתמקדות בתקופות שיא, בעוד שחלק ההוצאות הקבועות במכלול הוצאות הקבוצה הינו משמעותי. לפגיעה בפעילות הקבוצה בתקופות השיא עקב אירועים פוליטיים וביטחוניים עלולה להיות השפעה מהותית לרעה על התוצאות העסקיות לשנה כולה.

מבט לעתיד

בשנה האחרונה חל גידול בהיקף פעילות הקבוצה תוך כניסה לתחומי פעילות חדשים, במטרה להקטין את הסיכונים הרבים שיש בענף זה כתוצאה מגורמים מדיניים, ביטחוניים וכלכליים.

ראוי לציין השיפור החד ברווח הגולמי השיפור בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת של הקבוצה. יחד עם זאת, כיום עיקר ההכנסות של הקבוצה הן מטיסות פנים ארציות ובינלאומיות, ולכן להתפתחויות ולתהליכים המדיניים במזרח התיכון תהיה השפעה מכריעה על הכנסות החברה בטווח הקצר, כמו גם למדיניות השמים הפתוחים אשר הביאה את חברות התעופה לתחרות קשה ולירידת מחירים חדה.

במאמר שבו צוטט דובר חברת אל-על בשבוע האחרון נכתב: "הנוסע ייהנה מהתחרות הקשה. מתנהלת כאן מלחמה איך למלא מושבים... אם לפני ארבעה חודשים כולם ציפו לקיץ של שושנים, הרי שעם נפילת הבורסה הכל נפל. יש המון ביטולים, אין פניקה אך ברור שהכל נראה אחרת לגמרי".

תמצית דו"חות מאוחדים על התוצאות העסקיות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

	1993 אלפי ש"ח	1992 אלפי ש"ח	1991 אלפי ש"ח
הכנסות	264,173	215,359	179,259
הוצאות הפעלה			
אחזקת מטוסים	31,820	27,620	15,057
משכורות והוצאות נלוות	40,711	39,110	32,815
פחת	30,514	24,767	23,656
דלק	19,972	21,782	18,272
חכירות מטוסים	23,493	23,433	23,579
אחרות	75,906	56,608	41,016
	222,416	193,520	154,395
רווח גולמי	41,757	22,039	24,864
הוצאות מכירה	12,479	10,316	8,815
הוצאות הנהלה וכלליות	10,755	9,830	7,963
	23,234	20,146	16,778
רווח הפעלה לפני הוצאות מימון, נטו	18,523	1,893	8,086
הוצאות מימון, נטו	5,582	(7,754)	(343)
רווח (הפסד) לפני הוצאות אחרות, נטו	12,941	(5,861)	7,743
הוצאות אחרות, נטו	(1,457)	(280)	(37)
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	11,484	(6,141)	7,706
מסים על ההכנסה הטבה (הפרשה)	(3,827)	3,179	(2,755)
רווח (הפסד) לאחר מסים	7,657	(2,962)	4,951
חלק המיעוט בהפסדי (ברווחי) חברות מאוחדות, נטו	(2,164)	586	(1,615)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות	5,493	(2,376)	3,336
הכנסות מיוחדות	1,816		8,494
רווח נקי (הפסד) לשנה	7,309	(2,376)	11,830

תמצית מאזנים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר

	1993 אלפי ש"ח	1992 אלפי ש"ח
נכסים		
רכוש שוטף		
מזומנים ושווי מזומנים	47,077	18,215
השקעות בניירות ערך סחירים	41,231	–
חייבים ויתרות חובה	27,107	31,305
מלאי	8,802	7,987
	124,147	57,507
פקדון לזמן ארוך	640	1,130
רכוש קבוע	167,175	99,343
	291,962	157,980
התחייבויות והון		
התחייבויות שוטפות		
אשראי לזמן קצר	22,015	23,630
זכאים ויתרות זכות	63,553	49,396
	85,568	73,026
התחייבויות לזמן ארוך		
הלוואות לזמן ארוך	71,657	25,517
יתרות זכות בדחיה, נטו	817	328
התחייבויות בשל סיום יחסי עובד מעביד	4,381	4,650
עתודה לשיפוץ ציוד הטיסה ומטוסים	8,613	10,539
עתודה להשוואת מסים בעתיד	17,971	17,012
	103,439	58,055
סך הכל התחייבויות	189,007	131,081
זכויות המיעוט בחברות מאוחדות	11,038	9,800
הון עצמי	13,514	37
הון מניות	64,069	–
קרנות הון	14,334	17,062
עודפים	91,917	17,099
	291,962	157,980

אנשים ועסקים

פינגר. נבחר לרקטור

אבינין: מנהל שיווק

וקס. ישתתף בכנס

"אפריקה טלקום 94" תיפתח מחר בקהיר

מחר תיפתח בקהיר "אפריקה טלקום 94" – ועידת תקשורת לאזור אפריקה והמזרח התיכון. שרת התקשורת, שולמית אלוני, מנכ"ל המשרד, שלמה וקס, ומנכ"ל בזק, יצחק קאול, ישתתפו בדיונים. הכנס אורגן על ידי ITU, איגוד הטלקומוניקציה הבינלאומי שמרכזו בז'נווה.

במפגש מקדים של משתתפי הכנס הישראלים, שהתקיים בשבוע שעבר בתל אביב, הודיעה השרה אלוני כי תשמח לסייע לכל חברות התקשורת לחדור לשווקים האזוריים.

בזק תתמוך בכנס את הסיב האופטי שיחבר את ישראל עם מצרים. בסיב יופעלו 60 אפיקי דיבור ומערכת של שיחות ועידה.

כמו כן יציג קאול בכנס הצעה שקיבלה בזק מחברה בריטית לכבלים תת ימיים, לבחון אפשרות להשתתפותה במפעל של כבל תת-ימי חדש, שיעבור בין טורקיה למצרים, עם צמתי חיבור לסוריה, לבנון וישראל.

עירית רוזנבלום

תשלום לפי צפייה

בימים אלה הרחיבה חברת הטלוויזיה בכבלים "תבל" את הניסוי שבהפעלת ערוץ "תשלום לפי צפייה", שאותו היא מתכוונת להציע למנויים כמאי. בתחום של כ-300 מנויים חוברו למכשיר משופר בו מותקנת יחידת "ממגן פרטים אלקטרוני", המאפשרת הזמנת סרטים באמצעות השלט רחוק, לפי שעה בחינם. הסרטים מוקרנים ברציפות בשלושה ערוצים.

בתום הניסוי, יחוייבו המנויים ב-9 וחצי שקלים עבור כל צפייה. התקנת המכשיר תעלה 50 שקל. השירות יופעל בתחילה רק באזור ת"א.

עירית רוזנבלום

משאבי אנוש

פליה קורן, לשעבר מנהלת מחלקת משאבי אנוש של ביטוח סהר, הקימה משרד למתן שירותי משאבי אנוש לעסקים קטנים ובינוניים. המשרד יעסוק במיון, הדרכה והערכת עובדים וקביעת מדיניות שכר.

ביטל השתתפותו במחאה על הסגר

ד"ר ריאד זענון, מנהל מועצת הבריאות הפלשתינית המיועד לנהל את שירותי הבריאות באוטונומיה, ביטל את השתתפותו בכנס רפואי של בית החולים אסותא שהתקיים בסוף השבוע במלון הנסיכה באילת, במחאה על כך שרופאים נוספים שהיו אמורים להשתתף בכנס, לא קיבלו היתרי יציאה מעזה בשל הסגר.

בין מסורבי היציאה: ד"ר יחיא עבה, סגנו של ד"ר זענון, וד"ר חדוא בשרה, מנהלת בית החולים לילדים בעזה.

רוקן אסמרי, מדיר אל אמר בבית ליל, המקשר בין הפלשתינאים במערכת הבריאות לבין אסותא, אמר כי נעשו ניסיונות לבקש את יציאתם של הרופאים משלטונות צה"ל, ומשנכשלו הניסיונות החליט ד"ר זענון שלא להגיע.

רויטל לוישטין

גם בשוודיה

בימים אלה מופץ בשוודיה ספרה של מיכל סנונית, "ציפור הנפש", בתרגומה של ויווקה היימן. במקביל הפיקה הטלוויזיה הלימודית השוודית, סרט אנימציה הנושא את שם הספר, בסדרה "חושך האור", המוקדשת לשאלות של ילדים ומבוגרים בנושא החיים.

עד כה תורגם הספר לאיטלקית, הולנדית, גרמנית, רוסית, ספרדית, סלובקית, אסטונית ושוודית.

מינויים

● רן אבינין מונה למנהל השיווק לציוד עבודות עפר, גריסה ואספלט בחברת ג. פלדמן ובניו בע"מ.

● מירב פדרוזה, מונתה למנהלת כח-אדם של חברת "חן הכסף" לפיתוח וייצור מל"טים ומול"טים.

● פרופ' נחום פינגר, דיקן הפקולטה למדעי הטכנולוגיה, נבחר על ידי הסנאט של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב לתפקיד הרקטור.

Tambour טמבור

TAMBOUR LTD. • PAINT AND CHEMICAL INDUSTRIES טמבור בע"מ • תעשיות צבעים וכימיקלים.

הודעה על כינוס אסיפה כללית שנתית

ניתנת בזאת הודעה בדבר כינוס אסיפה כללית של בעלי המניות של החברה, ביום 11 במאי 1994 בשעה 11:00 במשרדי החברה בצומת עכו–צפת.

על סדר היום:

1. קבלת הדו"חות הכספיים של החברה, דו"ח הדירקטוריון ודו"ח רואי החשבון לשנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר 1993.
2. מינוי רואי חשבון לשנת 1994.
3. בחירת חברי הדירקטוריון.
4. הכרזת דיוידנד הביניים ששולם בשנת 1993, כדיוידנד סופי לשנת 1993.
5. דיון בכל ענין אחר, אשר אפשר לדון בו באסיפה כללית רגילה של החברה.

חבר הזכאי להשתתף ולהצביע באסיפה דלעיל יכול להצביע אישית, או על ידי בא–כח ובמקרה של חברה על ידי נציג שהוסמך כהלכה.

יפוי הכח הממנה בא–כח או נציג, או העתק מאושר ממנו, יופקד במשרדי החברה בצומת עכו–צפת לא פחות מאשר 48 שעות לפני המועד הקבוע לאסיפה.

הדו"חות הכספיים של החברה לשנת 1993 עומדים לעיון בעלי המניות של החברה במשרדי החברה בצומת עכו–צפת.

בפקודת הדירקטוריון

רו"ח דורון נבחר לנשיא לשכת רו"ח

מאת שלמה פרידמן

בבחירות לנשיאות לשכת רואי חשבון נבחר שוב רו"ח דניאל דורון ברוב של 85%. בתום ספירת הקולות, ביום שישי אחר הצהריים, התברר כי רו"ח יעקב הקר שהתמודד מול דורון זכה ב-15% מהקולות בלבד ואף לא הצליח להיבחר לוועד המרכזי של הלשכה.

בהודעה לעיתונות שפרסמה לשכת רו"ח נאמר כי "בחירתו של דורון ברוב כה גדול מוכיחה את שביעות רצון החברים מפעולה".

רו"ח הקר אמר בתגובה ל"הארץ": "אני לא מאוכזב. ראיתי מראש את התוצאה. זה מוכיח את מה שאמרתי לפני הבחירות על דורון ושיטותיו".

השקל פוחת ב-0.64%

מאת צבי זרחיה

שער השקל פוחת ביום שישי ב-0.64% לעומת הדולר, והגיע ל-2.9910 שקל. שער השקל מול סל המטבעות פוחת ב-0.49%, והגיע ל-3.2289 שקל. במסחר במט"ח נרשמו עודפי ביקוש של 34.5 מיליון דולר. בנק ישראל ניצל את עודפי הביקוש כדי להאיץ את פיחות השקל, והוא מכר 27.6 מיליון דולר. שער הדולר עלה בגלל הפיחות בשקל והתחזקות קלה של הדולר בשווקי הכספים בעולם.

ביום שני יפרסם בנק ישראל את התוכנית המוניטרית למאי '94. עם פרסומה יוודע אם הבנק המרכזי מתכוון להעלות את הריבית במכרזים המוניטריים שהוא עורך לבנקים. חוגים פיננסיים העריכו, כי הבנק עשוי להעלות את הריבית במכרזים הללו, ואולם לא ניתן היה לקבל לכך אישור מבנק ישראל.

אלרון מקימה יחידה לתקשורת נתונים בהשקעה של 2 מ' ד'

מאת אבי שורץ

חברת אלרון תקים יחידה לתקשורת נתונים בהשקעה של 2 מיליון דולר. כך אמר נשיא אלרון, עודיה גלילי, בפגישה עם אנליסטים בכירים בניו-יורק שהתקיימה שלשום.

גליל ציין כי רשת התקשורת המתוכננת מיועדת להברות רב לאומיות קטנות ובינוניות. הוא הוסיף, כי אלרון תתמקד בשוק שירותי תקשורת הנתונים והתוכנה הבלולרית. לדבריו, הרשת החדשה תהיה זמינה ללקוחות כבר ביולי.

משרד התקשורת הודיע לאלרון, כי ועדת הרישוי אישרה את בקשתם לקבלת רישיון והוא יינתן לחברה עד סוף החודש.

אי.סי.איי טלקום קיבלה הזמנה ב-2.3 מ' ד' מבריטיש טלקום

מאת אבי שורץ

חברת אי.סי.איי טלקום קיבלה הזמנה באמצעות החברה הבת שלה CTEL בהיקף של 2.3 מיליון דולר מחברת בריטיש טלקום. אי.סי.איי טלקום תספק בריטיש טלקום מערכות המבצעות מעקב בזמן אמת על איכות השיחות, ומדידות של התעבורה ברשת, מבלי להשבית את פעולתה. החברה רכשה בפברואר '93, 75% מהון המניות של CTEL. היקף המכירות של החברה הבת התסכמו ב-'93 ב-2.5 מ' ד'.

המכללה לביטוח
ע"ש יעקב שריר
ליד איגוד חברות הביטוח בישראל

קריאה וניתוח דו"חות כספיים (דגש על חברות ביטוח)

נושאים מרכזיים:
חלק א' - קריאת דו"חות כספיים.
הכרות עם כללי חשבונאות וטכניקות המדידה החשבונאית.
הכרה של דו"חות כספיים.

חלק ב' - ניתוח דו"חות כספיים.
השימוש בטכניקות שונות לניתוח דו"חות כספיים.
ניתוח מצב כספי ותוצאות פעילות עיסקית של הפירמה.

חלק ב' - דו"חות כספיים של חברות ביטוח.
תקנות ההוראות המפקח על הביטוח בקשר לדו"חות הכספיים.
לימוד הדו"חות המיוחדים לחברות ביטוח.
דיווחים סטטיסטיים נילווים.
ניתוח הדו"חות בחברות ביטוח.

משך ההשתלמות: 10 מפגשים חד שבועיים ביום ג' בשבוע בשעות 16:00-18:00

מנחי ההשתלמות:
רו"ח אהוד ארז, משרד בבלי מילנר ושות'
רו"ח אברהם פרוכטמן, משרד בבלי מילנר ושות'

מועד תחילת ההשתלמות: 3.5.94

פרטים והרשמה: המכללה לביטוח, שד' רוטשילד 37, תל-אביב, טל: 03-5677373-8.

אין דרך מקצועית יותר, בטוחה יותר ומשתלמת יותר להרחיב אופקים

עו"ד רוזה
שירותי המפעיל לשווקים
(מאז 1962)
בכל הקשור ברישום התאגדות
רישום חברות חדשות רישומים
במחשב הרשם + מידע ממחשב
מרכז כלל חדר 1227 מתחת
למשרדי רשם החברות ירושלים
טל' 02-248989
פקס 02-250202

הפרעות והפסקות חשמל?!

טנסור
מערכות אל-פסק

סדרת פיתוחים טכנולוגיים מתקדמים, הביאו להכרה
בין-לאומית במערכות האל פסק של טנסור, אשר
הוכתרו כמערכות האל פסק מהמתקדמות ביותר בעולם
(לפי סקר PC MAGAZINE)
(אוגוסט 93)

טנסור-חשמל ללא הפסקה
טל: 09-556110

שערים אוטומטיים? עגורנים?
60 שנות איכות, בטיחות ואמינות
נוסינסקי - זה בטוח טל: 04-417351 פקס: 04-723064

צרכנות

עורכת לאה פורת

האריזה אויבת הסביבה

חור בכיס

אברהם טל

המודעות לצורך בהגנה על הסביבה הולכת וגוברת גם בארץ, אבל יש כמה תחומים שלא חדרה אליהם עדיין. בתחום הצרכני ראוי להזכיר במיוחד את ענין האריזות.

בארצות המערב נתונים יצרני מוצרים תחת לחץ ציבורי להתאים את האריזות של מוצריהם לדרישות סביבתיות. אינני מומחה בתחום זה ולא אתיימר לתאר את התורה ואת המצוות המעשיות במלואן, ובכל זאת אזכיר שתיים או שלוש המרשימות.

בארצות מערביות שונות היצרנים משתדלים זה כבר לייצר את האריזות מחומרים הניתנים למחזור ומפעילים הסדרים מוסדיים בקנה מידה ארצי, כדי להבטיח שהכל יעבור כך. מוצרים הבאים באריזות

והעיקר – אויבת הסביבה

כאלה מסומנים בתו מיוחד, ויש אפילו יצרנים הטורחים להודיע לקהל הצרכנים כי מוצריהם או אריזותיהם יוצרו מחומרים ממוחזרים.

מלבד זאת, קיימים הסדרים מתמידים בנוגע לסילוק אשפה. מדובר לא רק בריכוז ובסילוק אשפה ביתית לפי סוגים, אלא גם באמצעים שנועדו להקטין את כמות האשפה שמייצרים משקי הבית. באחדים מאזורי גרמניה, למשל, גובים אגרת אשפה כבדה שמחושבת בהתאם למספר שקי האשפה שמשק הבית מבקש לסלק.

בביקורי בחו"ל שמתי לב לעוד תופעה, שהיא תוצאה של אמצעים אלה ואחרים: יצרנים מצמצמים את כמות החומר באריזה, או מוותרים על האריזה לגמרי. יותר ויותר יצרנים של מוצרי אמבט ותמרוקים, למשל, מוותרים על אריזות הקרטון החיצוניות – שמוצרים השמנו בהם עד כה – אם אלה אריזות ממילא. שפופרות משחת השיניים של "קולגייט", למשל, נמכרות עכשיו כמות שהן, כלומר לא ארוזות במכלי הקרטון הרגילים. לעתים היצרנים מציינים במפורש על המוצר או על אריזתו הפנימית: מוצר זה נמכר בלא אריזה חיצונית, מטעמים של שמירת הסביבה.

אחד מאויבי הסביבה הגדולים הוא שקית הפלסטיק, שכבשה את מרחבי האריזה ליד הקופאיות בסופרמרקטים. באנגליה עדיין מסתפקים בבקשה לעשות שימוש חוזר בשקיות הפלסטיק שהרשת מספקת חינם אין כסף, אבל בגרמניה נעלמו השקיות האלה מתוך הסופרמרקט. שקיות נייר או בד המתאימות לשימוש חוזר מוצעות למכירה, אבל האופנה האחרונה ממש היא ללכת לקניות עם סל בצרים תלוי על פרק היד – כמו בימי הסבתא.

נזכרתי בעניינים אלה כאשר כתבתי את המוצרים שהיו כלולים בתיבת "שי לחג" שקיבלתי בפסח האחרון. היו שם מוצרים שנארזו בשלוש אריזות, למשל טבלות שוקולד הבונבוניירות, ואף יותר: ארבעה סוגי אגוזים, 70 גרם מכל סוג, נארזו כל אחד בשקית נייר כסף מוקשה שהושמה בסבל קרטון נפרד, וכל ארבעת הסבלים נארזו בתיבת פלסטיק שנעטפה בנייר דמוי צלופן.

כמות הפסולת שנותרה מה"דברים הטובים" שבתוך תיבת השי, לפי משקל ו/או נפח, תהיה להערכתי בין חמישית לרבע מסך הכל. הקונה משלם כמובן במיטב כספו בעבור האריזות המפוארות. לחלק גדול מהאריזות אין תפקיד פונקציונלי. הן נועדו רק ליפות את המוצר ולמשוך את עינו של הקונה. אך בארצות מערביות אחרות – ובמיוחד בגרמניה – הצרכנים חדלו להתפתות. הם מתחילים לתת עדיפות למוצרים שאינם ארוזים כלל או שארוזים באריזות פונקציונליות הסביבתיות, ביודעם שכך הם תורמים – בלא שיידרש מהם להשקיע מאמץ – להגנה על הסביבה, ואולי גם חוסכים הוצאות.

לא נותר אלא לחכות ולראות מי מבין היצרנים הישראלים יקלוט את המסר ויתאים את פסי הייצור שלו לעידן החדש, שבו מוותרים במידת האפשר על הקנקן ומתרכזים מלכתחילה במה שבתוכו.

חבילה מסוג אחר

לפי צו של מינהל התעופה האזרחית חייב מי שמוכר כרטיס טיסה של חברה סדירה שמחירו נקוב בדולרים, "לתרגם" את הדולר לשקלים לפי שער המחאות והעברות (מכירה), ולא לפי שער המטבעות (מכירה), שהוא גבוה יותר. משרדי הנסיעות מקיימים בדרך כלל הוראה זו.

אולם באחרונה התעוררה שאלה (ואני מודה לקוראת שלומית עקרון מרמת השרון שהסבה את תשומת לבי לעניין): מה דין מחיר כרטיס טיסה הכלול בחבילת תיור שמוכר המשרד כיחידה אחת? בכל חבילה כלול גם כרטיס טיסה במחיר, לרוב בחברה סדירה (כל האמור אינו חל על טיסות חברות שכר). איך לחשב את מחיר כרטיס הטיסה בחבילת תיור – לפי שער העברות והמחאות או שער מטבעות, שבמשרדי הנסיעות נוהגים לחשב לפיו את מחיר החבילה כולה.

עקרון לא התעצלה ודרשה מחברת הנסיעות שרכשה בה חבילה להחזיר לה את ההפרש. תשובת החברה: "אנו עובדים לפי תקנות התאחדות סוכני הנסיעות בישראל (שלפיהן) שער העברות נגבה מנוסעים הקונים כרטיסי טיסה בלבד ומשלמים במזומן. בטיולים מאורגנים התשלום לפי שער מטבעות גבוה."

תשובה זו לא נראתה לעקרון, וגם לי לא. בירורתי את העניין במינהל התעופה האזרחית, והתשובה היא חד משמעית: העניין נבדק, והדולר במרכיב כרטיס הטיסה בחבילת תיור חייב להיות מתורגם לפי שער העברות והמחאות.

מינהל התעופה האזרחית, מצדו אינו אוכף את הוראותיו. מאחר שאני בטוח שמשרדי נסיעות רבים ימשיכו לגבות את מחיר כרטיס הטיסה בחבילות תיור לפי שער הדולר מטבעות, כדאי שאחד הקוראים יעמיד את העניין למבחן משפטי – אולי בבית הדין לתביעות קטנות.

זו אינה הפלגה בעלמא. לפני למעלה משנה הובא כאן סיפורם של משתתפי טיול בצרפת, שהתלוננו כי הבטחות שהבטיחה מארגנת הטיול חברת אופיר טורס, בתכנית הטיול, לא קוימו ("כוכבים נוסח צרפת", "הארץ", מדור צרכנות, 27.12.92). על פני הדברים היה צדק בטענותיהם. זוג משתתפים הגיש תביעה לבית הדין לתביעות קטנות בחיפה. הצדדים קבלו בחודש שעבר פשרה שהוצעה בידי השופט י. אלרון, שלפיה תשלם החברה לתובעים 3,000 שקל. יש דיין, יש דין וגם אם יתמהמה, אסור להתייאש.

ושיהיה לכם לילה טוב

מיטת הנוער הישנה פינתה את מקומה לספת נוער קומפקטית המותאמת לגודלם הצנוע של חדרי השינה ברוב הדירות בארץ

מאת רחל לרנר

ספת הנוער היא, ככל הנראה, מוצר יהודי לישראל שבא לפתור את הבעיה של חללי השינה הקטנים בדירות הסטנדרטיות בארץ. אותה ספת נוער, המקובלת במקומותינו, אינה מוכרת במתכונתה האופיינית לא באירופה וגם לא ברחבי ארה"ב. הפטנט הישראלי – מקסימום שטח שינה במינימום מקום – מבוסס על מנגנון פתיחה פשוט שבעזרתו נשלפת המיטה התחתונה הנסגרת לפי הצורך, ועל האפשרות לאחסן את המצעים בארגז שבתחתית הספה. כך נחסך מקום בחדר ומתפנה שטח למטרות אחרות.

אנשי מקצוע מעריכים שהיקף המכירות של ספות נוער בישראל הוא 150,000 ספות בשנה. בהנחה שהמחיר הממוצע של ספה הוא למעלה מ־1,000 שקל, מדובר במחזור שנתי של למעלה מ־150 מיליון שקל בשנה, וגידול נוסף במכירות צפוי בשנים הקרובות.

ספת הנוער המודרנית, המחליפה את מיטת הנוער המסורתית, נתפסת בבירור כאביזר נוחות ופינוק. לספות החדשות עיצוב חדשני והן מצוידות במזרנים הכוללים קפיצי פלדה או עץ, שלדברי יצרניהם מקנים תמיכה מיוחדת. היצרנים המובילים בשוק מתהדרים בספות "הדגל" שלהם, המושקעות לשם פאר ולמזול חיקוי. אילו בני המלאכה והקטנים מייצרים מודלים בשיטת ה"ספי אוריגינל" – מודלים מועתקים מקטלוגים של חברות ידועות.

הספות המוצעות למכירה היום משלבות אלמנטים ממתכת ומעץ והן כוללות מבחר רחב של מנגנונים למשענת הגב ולצידי הספה, ומגוון בדי ריפוד מאיכות שונה ורמות גימור שונות. שכבת הריפוד הפנימית של הספות מיוצרת מספוג סינתטי או טבעי ("לטקס") שיש לו שני יתרונות – הוא ידידותי לסביבה ונעים למשתמש, וחיסרון אחד – הוא אינו זול. שפע הדגמים המצוי אצל רוב היצרנים מאפשר הזמנת דגם "אישי", המשלב כמה דגמים. קשת הדגמים כוללת ספות יחידות, כפולות, כפולות עם ארגז מצעים תחתון או עליון, וספות כפולות בעלות מנגנון פתיחה ידני או אוטומטי (מכני). כן מוצעת ספת המיני, שנפתחת על ידי דחיפה קלה במיוחד, וזכתה לפופולריות רבה במיוחד בקרב בני הנוער.

על אף הפרסומת המסיבית של היצרנים הגדולים, היקף המכירות של יצרנים קטנים, ולעתים עלומי שם, מגיע ל־50% מפלח השוק. מחיריהן של הספות הללו נעים בין 500 ל־1,000 שקל, באזורים כמו חולון תל אביב, יפו והפריפריות אחרות של הערים הגדולות בארץ, והם נמוכים בעשרות אחוזים מאלה שדורשים היצרנים הידועים. אין פלא שרבים מעדיפים לקנות דגמים אלה. אולם כדאי שהצרכנים יביאו בחשבון שהספות הזולות מורכבות לעתים בחופזה, נעשות מחומרים זולים יותר, רמת הגימור שלהן נמוכה, והן לא עוברות בדיקת איכות של מחלקות ייצור ובקרה. בדרך כלל לא ניתנת על הספות הללו אחריות ואם כן, אין ביטחון שכאשר תיווצר בעיה יהיה אכפת אל מי לפנות. אפשר למצוא בשוק גם ספות ומזרנים המשווקים מ"פסי הייצור" של עצמן, שמחירן נמוך במיוחד אולם כך גם רמת הגימור שלהן.

מקובל לחשוב שמוצרים מאיכות גבוהה אפשר למצוא אצל יצרנים ישראליים שמחירי הספות שלהם סבירים, כמו "דוד" בקרית ביאליק בחיפה ו"ציפיוריך" בדרום תל אביב, המשווקים ספות במבנה גמיש הנע בין 1,000 ל־2,000 שקל. מוצריהם מתאפיינים בתקני ייצור ורמת גימור טובה כגון: מסגרת ספה עשויה עץ "סנדוויץ'", או עץ אורן פיני מאיכות קשה; מזרן קפיצים מפלדה המבודד בשכבות ספוג בעובי מתאים; מנגנון פתיחה מכני, בדי ריפוד מאיכות גבוהה. הם גם מעניקים לקונה תעודת אחריות. יצרנים אלה, הפועלים כבר עשרות שנים לפי שיטת שיווק "מפה לאוזן", מעידים שרמת המחירים הסבירה שלהם היא תוצאה ישירה של חיסכון בעלויות פרסום וקידום מכירות.

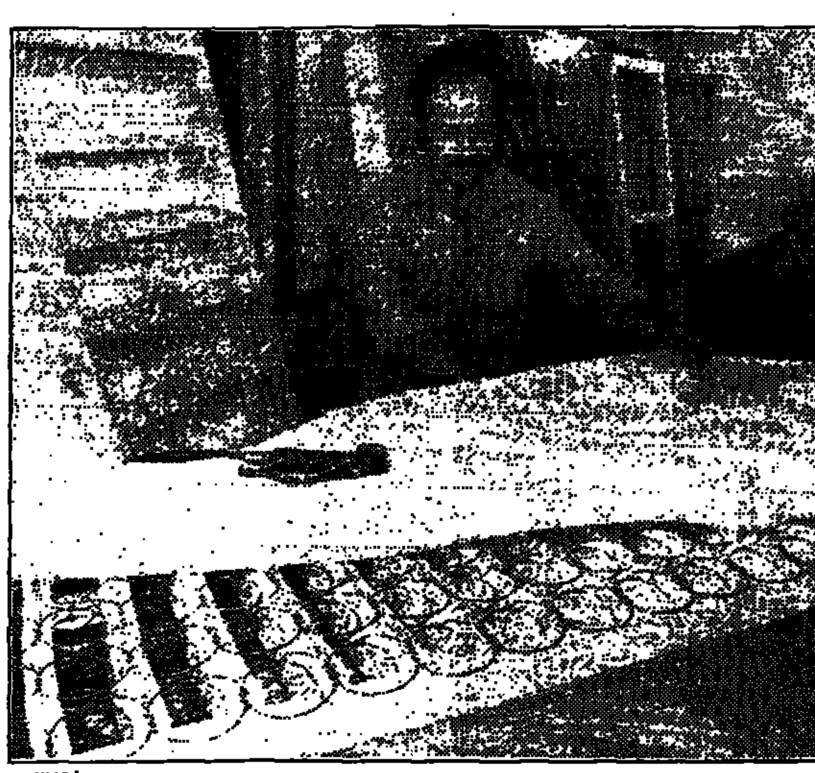

הצלם: עודי קרן

תמיכה נוספת לגוף. מזרנים עם קפיצי פלדה ועץ

יקרות יותר הן ספות נוער של יצרנים מוכרים וידועים כמו "עמינח" בנירצבי, הזכיין הבלעדי של "קינג קויל" ארה"ב, "פרדייז" בבת ים, הזכיין של "סילי פוסטורופדי" ארה"ב, "אולימפיה" בפתח תקווה, הזכיין הבלעדי של "קוסמוס בודי סיסטם" ארה"ב ו"סימונס" בכפר סבא, הזכיין הבלעדי של "סימונס ביוטי רסט" ארה"ב, שבאחרונה החל לייצר ספות נוער.

יצרנים אלה, הרוכשים ידע מקצועי מחברות בינלאומיות ומקבלים מהם זיכיונות ייצור, משווקים ספות במחירים שבין 1,500 שקל ל־4,000 שקל: ספה סטנדרטית הכוללת ארגז מצעים תעלה 1,000 שקל בערך וספה כפולה עם ארגז מצעים כ־2,000 שקל. ספות המעוצבות ברמה שמעל לסטנדרד ושהמפעלים מכריזים עליהן כעל מוצרי "הדגל" שלהם (למשל, "ספפר" של עמינח, "סמדריי" של פרדייז, "קוסמוס" של אולימפיה ו"סטלבר" החדשה של "סימונס") נמכרות כמובן במחיר גבוה יותר.

מחירן של ספות מסוג זה נע בין 1,500 שקל בעבור ספה בודדת עם ארגז מצעים ושילוב ידיות עץ, ל־3,000 שקל לספה כפולה עם ארגז מצעים, מנגנון פתיחה אוטומטי ("קל עלי") וידיות עץ; מחירי ספות בעיצוב מיוחד מרקיעים עד 4,000 שקל.

היצרנים מסבירים את המחירים הגבוהים בכך שמוצריהם הם פרי מחקר ופיתוח ארוכים שנעשו בחברות האם בחו"ל, מיוצרים בטכנולוגיות ישראליות מתקדמות על פי נורמות ושיטות ייצור, אריזה והובלה המקובלות באירופה ובארה"ב. יצרנים אלה מעניקים אחריות למוצרים בטווח של שנה עד שמונה שנים בהתאם לדגם הנרכש. הם גם מפעילים מחלקת שירות בתוך שטח המפעל, המיועדת לטיפול שוטף ופרטני בתלונות הצרכנים הנוגעות למוצר לאחר רכישתו, כמו החלפת קפיצים פגומים, החלפת בד ריפוד פגום או שחוק, ואף חידוש כללי של המוצר לאחר שנים של שימוש תמורת תשלום סביר, ולעתים סמלי.

הנה כמה כללים לבדיקת ספה טרם קנייתה:

● מזרן שאינו שקוע ורך מדי שומר על תקינותו וצורתו האנטומית של הגוף. על מזרנים רכים מדי לא תיתכן תנוחה טובה של השרירים ושל עמוד השדרה.

● אם מחליטים על ספה העשויה ממזרן קפיצים, רצוי לבחור ספה המיוצרת על ידי חברה מוכרת. אורך החיים של מזרן קפיצים מאיכות נמוכה קצר יותר, ולמערכת הקפיצים המורכבת בו יש נטייה לבלוט החוצה עם "התיקונות".

● אם מעדיפים מזרן ספוג בשיטת "הסנדוויץ'", רצוי לבחור מזרן שעוביו לפחות 15 ס"מ המיוצר על ידי אחת היצרניות המוכרות ("פולירון" קסירוה, "סופר פאום" "פיזיאוח" ועוד). מתחתיו יש להניח שכבת תמיכה של דיקט באיכות גבוהה בעובי של 12 מ"מ.

● בבדיקת הרכב החומרים מהם עשויה ספת הנוער, יש לכלול את עובי הספוג המצפה את מערכת הקפיצים. הספוג האידיאלי הוא בעובי שבין 25 ל־30 מ"מ. כמו כן מומלץ ריפוד עם מספר שכבות של ריפוד על פני שכבה אחת.

● הקפיצים הטובים ביותר הם אלה העשויים פלדת קפיצים.

● יש לוודא שבד הריפוד הוא מאיכות טובה, ורצוי לבחור מתוך קטלוג המציין את שם היצרן ואת כתובתו.

השינה, שאנו מבלים בה כשליש מחיינו, תופסת מקום חשוב יותר ויותר בתודעה הצרכנית־בריאותית. אורטופדים, המתייחסים למחקרים שבחנו את יחסי הגומלין בין גוף האדם למזרן וההשלכות על מבנה עמוד השדרה והשרירים, ממליצים לרוב על מזרן קשיח במידה בינונית, עם מערך קפיצים המעניק תמיכה מרבית לגוף ומספקים תמיכה מיוחדת לשליש הכבד יחסית שלו – אזור אגן הירכיים, הקרוי אצל היצרנים "מרכז בריאותי" או "שדרה בריאותית". לאנשים בעלי משקל נמוך כמו ילדים נוער ואנשים רזים ממליצים האורטופדים על מזרן קשיח במידה בינונית, ללא תוספת "המרכז הבריאותי".

עגבניות מיובשות מצוינות

טעמים

דניאל רוגוב

עגבניות מיובשות, מצרך יסודי בבישול האיטלקי והמקסיקאי והצעקה האחרונה באמריקה, הגיעו לישראל לראשונה לפני 16 חודשים, הודות לחברה הקטנה "אוליביה מוצרי מזון". בתוך כמה חודשים הוציאו כרמי צביאאלים סגל מוצר דומה מאוד, העגבניות המיובשות בצורה "של סגל". לפני שבועיים הציגה בית השיטה את הגרסה שלהם לעגבניות מיובשות.

לכל המוצרים הללו כמה דברים במשותף. הם אינם מכילים חומרים משמרים או תוספים מלאכותיים, כולם משווקים בצנצנות זכוכית, ובכולם מכוסות העגבניות בתערובת של שמן זית ושמן חמניות. בנוסף לעגבניות שהומלחו ויובשו בשמש מכילות כל הצנצנות תבלינים ועשבי תיבול.

למעשה, העגבניות המיובשות של אוליביה ושל סגל דומות כל כך עד שאי אפשר למצוא כל הבדל ביניהן בצורה, בניחוח, במרקם ובטעם. שני המוצרים הם מצוינים ורמתם אינה נופלת מרמתם של מוצרים טובים דומים שטעמתי במקסיקו, איטליה או ארצות הברית.

העגבניות המיובשות של בית השיטה, ב"סדרת סלטלטים" החדשה של החברה, קיימות בשתי גרסאות, האחת עם זיתים. לטעמי, על אף שהעגבניות טובות, אין הן מגיעות לרמה הגבוהה במיוחד של המתחרים. העגבניות בשתי הגרסאות של בית השיטה מלוחות יותר, ויש להן טעם לוואי קל אך במוצר לא נעים המשתהה בפה. בנוסף, הן קצת יותר צמיגות מהמוצרים האחרים שבדקתי, ומתאימות פחות לשימוש בסלטים.

520 גרם עגבניות מיובשות של סגל עולות 19.50 שקלים, ופירוש הדבר שהמחיר ל־100 גרם הוא 3.75 שקלים. העגבניות של אוליביה, באריזות של 330 גרם, עולות 14.60 שקלים (4.42 שקלים ל־100 גרם) העגבניות של בית השיטה, המשווקות בצנצנות של 330 או 340 גרם, עולות 12־15 שקלים לצנצנת (דהיינו 3.65־4.5 שקלים ל־100 גרם). בהתחשב במחיר ובאיכות, העגבייה המוצלחת ביותר היא העגבניות המיובשות של סגל.

אופנתי באמת

במשך שנים, כאשר רצו דוברי האנגלית בעולמנו לומר "רוטב", הם אמרו "Sauce". ייתכן שנקעה נפשם של האנגלים, האמריקאים והאוסטרלים מן הלשון הצרפתית – מקור המלה; מכל מקום, לפני כ־15 שנים התחילו, בעיקר בחוגי המזון והטבחים, להשתמש במונח הספרדי "Salsa" כדי לתאר רטבים מסוימים. סלסה הפכה עכשיו למלה אופנתית גם בישראל, ובנוסף לעגבניות המיובשות יש בסדרת סלטטים החדשה של בית השיטה גם סלסה חריפה צפון־אמריקאית וסלסה צ'ימיצ'ורי בנוסח ארגנטינה.

החריפה היא רוטב חריף במידה בינונית ובו פלפל חריף קצוץ, מלח, חומץ ומבחר תבלינים. התבלינים עצמם אינם מפורשים על האריזה, אך חיכי מגלה לי שיש בה כמון, כוסברה, מלח ושום. זהו רוטב מוצלח, לא חריף במידה שתשתלט את החיך אך חריף דיו להשלים את טעמיהם הטבעיים של דגים, בשר וסלטים. במחיר ארבעה שקלים לצנצנת של 360 גרם, וזהי עסקה טובה והמוצר שווה בדיקה.

הצ'ימיצ'ורי בסדרה מכיל פלפל, פטרוזיליה, מלח, שמן, חומץ, שום, בצל ותבלינים, והוא מוצלח לא פחות. זהו רוטב חריף מעט, מלא טעם, והוא אידיאלי להגשה עם בשרים בגריל. החברה השנייה המייצרת כרגע צ'ימיצ'ורי היא אוליביה. אם כי שני המוצרים מכילים אותם מרכיבים עיקריים, הרי שהגרסה של אוליביה מתובלת קצת יותר ומעט יבשה יותר, והיא דומה יותר לרוב הרטבים המוכרים לי מארגנטינה. הצ'ימיצ'ורי של בית השיטה עולה שמונה שקלים ל־360 גרם, וזה של אוליביה עולה 8.95 שקלים ל־310 גרם.

אם כי הרוטב של אוליביה יקר מחברו ב־30% כמעט, הרי ששניהם מצוינים, והבחירה תהיה מן הסתם תלויה בטעם אישי יותר מאשר במחיר.

טוב באמת

ביוגורט מחלב כבשים של מחלבת רועי העמק יש רק 1.5% שומן, והוא בין הטובים שטעמתי מחוץ ליוון וטורקיה. היוגורט הזה עשיר בטעמו, חלק, סמיך ודחוס ככל שאפשר לבקש, ומאופיין בטעם החמוץ הטבעי הנדרש מיוגורט משובח באמת.

המוצר משווק במכלים של 1/2 ליטר, העולים בין שישה לשמונה שקלים, על פי מקום הקנייה. מדובר במחלבה קטנה, ומשום כך ההפצה מוגבלת בעיקר למעדניות ולחנויות טבע. היוגורט מצדיק חיפושים נרחבים, אבל אם לא תצליחו למצוא, אפשר לטלפן למחלבה, בטל. 08־228621.

נדרש באמת

העובדה שיש כבר כמעט אינסוף יוגורטים בטעם פירות על מדפי המרכולים איננה עוצרת בעד כל המחלבות המקומיות מלהעניק לנו עוד ועוד. שני המתחרים בתחום הם "מילקמן" ו"שטראוס".

בסדרה החדשה של מילקמן, "כפרי על פרי", שלושה טעמים, תות שדה, פירות יער ומשמש. כל הטעמים משווקים באריזת קרטון ובה שני גביעי יוגורט.

בכל גביע מונחת תערובת הפרי בתחתית ועליה מונח יוגורט כפרי עם תכולת שומן של 4.5% ורק ממתין שנכניס כפית ונערבב. הסדרה החדשה של שטראוס, "פרינר", משווקת בקופסה המחולקת לשני תאים נפרדים, באחד הפרי ובשני יוגורט דנונה 6%. שני הטעמים שיצאו בסדרה הם תפוח־עץ עם קינמון ופירות יער.

לטעמי, יש בשתי הסדרות הרבה יותר מדי סוכר, ואני מסתייג (כמו תמיד) מכך שהמוצרים מכילים חומרי טעם וריח. היוגורטים של שטראוס עולים 2.15 שקלים האחד ואלה של מילקמן 3.90 שקלים לשני גביעים של 150 מ"ל. למי שאוהב כמוני את הצירוף של פירות ויוגורט, אני ממליץ לא לרכוש אף אחד מאלה אלא להוסיף פירות או ריבת פירות ליוגורט.

נחמד באמת

מעטות הריבות או הקונפיטורות שטעמתי המרשימות יותר מאלה שבסדרת "ריבות ההר" של קיבוץ הר עמשא. הריבות עשויות על טהרת הפרי האורגני, אין בהן חומרים משמרים, ולמרות העדרם המוחלט של חומרי טעם, ריח וצבע, הן מושכות את העין לא פחות מאשר ערבות לחיך. יש בהן אך ורק פרי, סוכר ומיץ לימון. הן מלאות בטעמו הטבעי של הפרי, אינן מתוקות מדי ומרקמן הכפרי הגס במקצת נעים. הן מתאימות במיוחד למריחה על לחם, פרנץ' טוסט, או פנקייק, וטוב להוסיף אותן בכפית לתה חם או אפילו להשתמש בהן כתוספת טעם טבעית לגמרי ליוגורט.

בין הטעמים המשווקים יש פטל שחור ומשמש, שניהם מצוינים באותה מידה, ועולים כ־8.90 שקלים לצנצנת של 330 גרם. את הריבות האלה אפשר להשיג בעיקר בחנויות טבע, אבל אם קשה למצוא אותן, אפשר לכתוב לקיבוץ ד.נ. הר חברון 90403.

אנגלי באמת

חברת "קארבורי" הבריטית מכירה היטב את חיבתם המסורתית של האנגלים לשוקולד חלב עשיר ומתוק ולעוגות ועוגיות יבשושיות משהו. אין הרבה דברים אנגליים כמו שלוש הסדרות החדשות של ביסקוויטים מצופים שוקולד מתוצרת קארבורי שהופיעו באחרונה על מדפי החנויות בארץ.

טעמתי באקראי מהביסקוויטים בסדרות השונות, שכולם מצופים בשוקולד חלב משובח. באחת הסדרות אצבעות ביסקוויט בטעמי שוקולד, תות־שדה ותפוז; בשנייה "עוגיות סנדוויץ'" בטעם פירות; בשלישית עוגיות תיל; הרביעית משווקת באריזה המכילה מבחר עוגיות סוכר בצורות שונות. התאכזבתי מעט להיווכח שבכולן יש גם חומרי טעם וצבע, אך למרות זאת מצאו חן בעיני טעמן של העוגיות, פריכותן ומרקמן, ואף גיליתי שכולן מתאימות לתה או לקפה.

המחירים נעים בין 4.65 ל־7.20 שקלים לקופסה של 150 גרם, על־פי בחירתכם. מי שמעדיפים עוגיות מתוקות יאהבו את אלה מאוד.

יהודי באמת

עכשיו כשפסח מאחורינו ושוב אין בכך משום חובה, אפשר להנות מהמצות באמת ובתמים. אחד המוצרים החדשים המשמחים ביותר בשוק הוא מצות ביצים ושום של "אביב". הן עשויות מקמח חיטה, מיץ ענבים, אבקת שום והלמונים. אלו הן מצות טובות, פריכות, טעימות ועשויות היטב. הן טובות עם קפה בארוחות הבוקר, מרוחות בהרבה חמאה בארוחות הצהריים, או סתם כך, כנשנוש, בכל שעה שהיא. המחיר גבוה (16.50 שקלים לאריזה של 350 גרם), אבל האיכות של המצות וההנאה מאכילתן נותנים תמורה טובה לכסף.

מלכוד הוראת הקבע

דין פרוטה

לאה פורת

גלעד שילה מתל אביב נזקק לשיתוף פעולה פשוט מצד חברת כרטיסי אשראי לישראל (ויזה) וחברת הכבלים תבל. מה שקרה לו הוא אחד מאותם אירועים מטרידים שקורים כמעט לכל אחד מאתנו ורובנו עוברים עליהם לסדר היום.

שילה היה מנוי של תבל עד ל־26 בינואר השנה. את התשלומים החודשיים גבתה ממנו חברת הכבלים על־ידי חיוב כרטיס האשראי שלו, מכוח הוראת קבע שנתן לחברה באמצעות תבל. ב־26 בינואר התקשר שילה למוקד הלקוחות של ויזה וביקש להפסיק לחייב אותו בתשלום בעבור הכבלים, החל מאותו תאריך. פקידת ויזה סירבה לקבל את ההודעה וטענה שעליו לפנות לספק השירות – לחברת תבל. שילה התעקש שויזה היא שצריכה לקבל את ההודעה. לאחר דין ודברים הועבר ל"אשת הקשר" עם תבל, היושבת למרבה ההפתעה במשרדי ויזה. סוכם ששילה ישלח לחברה הודעה כתובה בפקס. וכך אמנם עשה. שילה גם הודיע לתבל על רצונו להתנתק מהכבלים.

אולם ב־2 בפברואר, כשעיין בדף החשבון שקיבל מחברת ויזה, הופתע לגלות שחשבונו חויב ב־86 שקל בגין מנוי לכבלים בחודש פברואר (תבל גובה את התשלומים מראש בתחילת החודש). כשהתקשר למוקד התשלומים בויזה נאמר לו כי הוראת הביטול שלו תיכנס לתוקף רק בחודש מארס, שזהו הנוהל ושהכסף לא יוחזר לו. כל העניין התחיל להטריד את שילה גם משום שהטלוויזיה שלו עדיין לא נותקה מהכבלים ב־2 בפברואר. הוא התקשר לתבל ונאמר לו כי על פי הנוהל החברה רשאית לתאם אתו את מועד הניתוק בתוך 14 יום. רק כשעמד על כך כי על פי החוק על החברה לבצע את הניתוק בפועל בתוך 14 יום, הוחלט כי ינותק מיידית מהמוקד ניתוק זמני. אשר לכסף שנגבה ממנו בעד פברואר, נאמר לו שסכום זה לא יוחזר לו אלא ייזקף לזכותו בחברת תבל, במקרה שיתחבר שוב לכבלים.

שוב נאלץ שילה לנהל ויכוחים, שבסופם נאותה הפקידה לשלוח אליו צ'ק בגובה הסכום המיותר שנגבה ממנו (מהסכום ששילם בעד התקופה שמ־26 בינואר עד סוף פברואר קיזזו 14 יום – התקופה המרבית המותרת בחוק מיום ההודעה ועד לניתוק בפועל).

חברת ויזה, בתגובתה לפנייתנו, טוענת שכל עסקה הנערכת בין לקוח לספק, יש להפסיקה באותה דרך שבה נכרתה – הודעה לספק מהלקוח. עם זאת, נאמר, ויזה מסייעת ללקוחותיה כשהם מתקשים להפסיק עסקה מתמשכת. כדי לפתור את הבעיה סוכם בין ויזה לתבל כי חשבונו של שילה יזוכה מיום הודעתו על ההפסקה, 26 בינואר, עד סוף פברואר.

השתלשלות העניינים הזאת מעוררת כמה בעיות שארגוני הצרכנים צריכים לדאוג לפתרונן: ראשית, הנוהג "לקלוט באיחור" הודעות על ביטול עסקות ולהמשיך לחייב את הלקוח גם בעבור תקופות שהשירות לא ניתן בהן. במקרה שלפנינו, העיכוב בטיפול בהודעת הלקוח הביא לכך שחברת תבל גבתה ממנו גביית יתר על תקופה של 25 יום. שנית, נשאלת השאלה מדוע לקוח, הנותן הוראת קבע לחברת כרטיסי אשראי, אינו יכול להפסיק את ההוראה על ידי הודעה לחברה, כפי שנהוג ביחס להוראות קבע בבנקים, אלא עליו להודיע על כך לספק? בחוק כרטיסי חיוב לא מופיעה כלל התייחסות לעניין הוראות קבע, ואולי כדי להבהיר את הדברים יש צורך בתיקון החוק.

בינתיים מומלץ לצרכנים להשיב פעמים לפני שהם נותנים הוראות קבע לחברות כרטיסי אשראי. ראוי גם שהרשויות הנוגעות בדבר ישקלו לאסור על חברות הכבלים גבייה מראש בעד שירותיהם. למיטב ידיעתי אף חברה שמספקת שירותים – חברת החשמל, חברות הגז, הרשויות המקומיות, בזק וכיו"ב – אינה נוהגת כך.

כך חושבים עלינו

באחרונה קניתי זוג נעלי ספורט (סניקרס) מתוצרת החברה האמריקאית קדס (המיוצרות בקוריאה). בתוך החלק הפנימי של הנעליים היתה תווית, שנשאה אזהרה לא לכבס אותן במכונת כביסה, אלא להשתמש במטלית לחה בלבד. זמן קצר לאחר מכן קנתה אחת מבנות המשפחה נעליים מדגם זהה בחנות פטורה ממכס בנמל התעופה בן גוריון. לנעליים צורפה תווית המבהירה שהנעליים עברו עיבוד מיוחד המאפשר לכבס אותן במכונת כביסה ולייבשן במכונת ייבוש.

תהיתי: האם הנעליים שלי שונות משלה או שהיבואנים הישראלים, חברת מגה, נותנים הוראות מטעות? התשובה שקיבלתי ממנהל השיווק של החברה, גדעון לפין, היתה שהנעליים הן אותן נעליים. ומדוע איפוא ההוראות שונות? משום שהצרכן הישראלי אינו צרכן ממושמע. לדבריו, הניסיון מלמד שהישראלים לא ממלאים אחר ההוראות ובאים אל החברה בטענות.

ההוראות אומרות לכבס את הנעליים ב־40 מעלות צלזיוס, להניח מגבת בתוך תוף מכונת הכביסה ולמלא את הנעליים בניירות כדי לשמור על צורתן. אבל הצרכן הישראלי חכם יותר, טען לפין, הוא יכבס אותן ב־60 מעלות, לא ישתמש במגבת ובניירות ואחר כך יבוא לבקש נעליים חדשות. לכן החליטו במגה להימנע מלתת הוראות למי שמכבס במכונת כביסה. או זה מה שהם חושבים עלינו.

לפחות התנצלו

תלונה

לא לעתים קרובות אנו זוכים לכך שחברה ציבורית מתנצלת. זה קרה בחברת בזק. יוסף מנואל מנהריה הזמין דרך שירות 199 שקע נוסף ומכשיר טלפון נוסף לדירה. נאמר לו שההזמנה נרשמה במחשב. לאחר 20 יום התקשר לבזק כדי לברר מתי יבואו להתקין אצלו את הפריטים שהזמין. הפקידה אמרה לו שההתקנה תיעשה כעבור עשרה ימים ונקבה בתאריך שבו עליו להימצא בבית בין השעות 8:00–15:00.

מנואל אמר לפקידה שאינו מוכן להפסיד יום עבודה בגלל ההתקנה, והיא יעצה לו להתקשר בבוקר ההתקנה בשעה 7:00 לטלפון 850347/8, לדבר עם מנהל העבודה שמרכיב באותה שעה את סידור העבודה, והוא יוכל לומר לו מתי בערך יבואו הטכנאים.

ביום המיועד יצא מנואל לעבודה בשעה 5:30, כרגיל. בשעה 7:00 החל מחייג למספרי הטלפון שנמסרו לו בבזק. במשך 45 דקות לא היתה תשובה. מחשש שמא יבוא הטכנאי בשעה 8:00, עזב בבהלה את מקום עבודתו ומיהר הביתה. הטכנאי, כמובן, לא הגיע, ומנואל ניסה שוב לחייג למספרי הטלפון שהיו ברשותו. עתה שמע הודעה מוקלטת שנאמר בה כי בימי א' משיבים על פניות הקהל החל משעה 8:00 בבוקר. רק בשעה 9:00 זכה סוף סוף לתשובה מהטלפנית, אולם עדיין לא הצליח לדבר עם מנהל העבודה. רק אחרי הניסיון השלישי זכה לדבר עם שני פקידים שהבטיחו לו כי הטכנאים יבואו כעבור שעתיים. בסופו של דבר הגיעו הטכנאים אחרי השעה 14:00 וסיימו את העבודה כעבור 35 דקות.

מנואל כתב מכתב מלא תרעומת על כל המחדלים והטרטורים שעבר ושיגר אותו למנהלת על התלונות במחוז בזק בנהריה. מנהל הסניף בעיר, אשר גרוס, מיהר להשיב לו. הוא התנצל על אי הנעימות שנגרמה לו וכתב שיש תוכנית לקצר את זמני ההמתנה לביצוע עבודות של בזק. כמו כן, העירו לעובדים שהתרשלו בטיפולו של המתלונן, כדי למנוע הישנות מקרים כאלה.

על אף מכתב ההתנצלות התעלם מנהל סניף נהריה מכמה מחדלים נוספים: לא היתה תשובה במספר הטלפון שהמתלונן התקשר אליו בין 7:00 ל־8:00 בבוקר; בין 8:00 ל־9:00 בבוקר הושמעה הודעה מוקלטת שמסרה אינפורמציה שגויה. היה על המתלונן להשקיע זמן ומאמצים רבים כדי לקבל תשובה – לא נכונה – על מועד העבודה אצלו.

ייתכן שבזק עלתה על הדרך הנכונה בתחום שיפור השירות, אבל קצה הדרך עוד רחוק.

שניים מי יודע

במבצעי "שניים במחיר של אחד" ברשתות שיווק ובתי עסק שונים יש לעתים קרובות משום הטעיית הצרכן

מאת מיכאל שפר

באחרונה דיווח זהר בלומנקרנץ ("הארץ" 28.3) על תחקיר שעשה היועץ ברשתות השיווק. מהתחקיר עולה כי המחיר הנדרש בעד מוצרים הנמכרים במסגרת המבצע "שניים במחיר של אחד" אינו המחיר הרגיל המקובל של המצרך אלא המחיר "המומלץ" על ידי היצרן, כלומר, מחיר פיקטיבי גבוה, שאינו נהוג בשום מקום. לפיכך, מי שקונה "שניים במחיר של אחד" לא בהכרח עושה עסקה טובה, ועל כל פנים העסקה אינה כה כדאית כפי שמצטייר הרושם.

החלק המעניין ביותר בכתבה היא תגובת אחת הרשתות על ממצאי התחקיר, וזו לשונה: "מוצרים המובאים במסגרת מבצע '1 פלוס 1' הם במחירו המלא של המוצר. מדובר בתופעה כללית שקיימת בבתי עסק אחרים, ולאו דווקא ברשת כזו או אחרת. לגבי מוצר היין שהיה כלול במבצע – יש מחיר מומלץ לצרכן, שאותו קבע היצרן. כל רשת או חנות יכולה למכור במחיר הנמוך מהמחיר המומלץ, ולתת הנחה ספציפית. אין כאן שום הטעיה".

תגובה זו של הרשת עומדת בסתירה מוחלטת להוראות החוק. ראשית, הרשת הפרה את ההוראה היסודית שבסעיף 2(א) לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א – 1981 לאמור: "לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת – העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה. בלי לגרוע מכלליות האמור, יראו עניינים אלה כמהותיים בעסקה: ... המחיר הרגיל או המקובל או המחיר שנדרש בעבר...". כדי שבאופן ההצגה של המבצע "שניים במחיר של אחד" או "1 פלוס 1" יש הטעיה.

שנית, הרשת הפרה גם את ההוראה המפורשת שבסעיף 15 לחוק הגנת הצרכן. סעיף זה קובע כמה סייגים בנוגע לדרך הניהול של "מכירה מיוחדת". מכירה מיוחדת מוגדרת בחוק כ"מכירת סוף העונה, מכירת חיסול מלאי או חלקי, מכירת יובל או מכירה אחרת שבה מוצעים הטובין של העסק או מקצתם במחירים מוזלים לתקופה מסוימת".

מבצע מסוג "שניים במחיר של אחד" הוא כמובן מכירה מיוחדת. סעיף 15 האמור קובע: "עוסק שהודיע ברבים או במקום העסק על מכירה מיוחדת, יציין... את מחירם אצלו לפני המכירה ואת שיעור ההנחה או המחיר לאחר ההנחה".

הרשת הטעה בכך שלא הצהירה מה היה מחיר המכירה בפועל של המצרך לפני המבצע. יצוין כי תקנות שהוצאו מכוח חוק הגנת הצרכן קובעות, כדי למנוע התחכמויות מצד העוסקים, כי מחיר בפועל של המצרך לפני המכירה המיוחדת – אותו מחיר שמחובת העוסק להביא לידיעת הצרכן – צריך להיות בתוקף 21 ימים רצופים לפחות לפני התחלת המכירה המיוחדת.

מה אפשר לעשות כדי לשרש נוהגים מטעים כאלה מרשתות השיווק שמולם ניצב הצרכן היחיד חסר אונים כמעט. מי שיוכל לפעול רבות הם ארגוני הצרכנים. המחוקק העמיד לרשותם כלי נשק יעיל מאוד במאבקם בעוסקים בלתי הגונים. כלי נשק אשר, למיטב ידיעתי, טרם נעשה בו שימוש ראוי לשמו. כוונתי לסנקציה הקבועה בסעיף 31 (ב) (1) לחוק הגנת הצרכן: "הוכח לבית המשפט שמעשה או מחדל של הנתבע גרם או עלול לגרום תקלה לציבור או לחלק ממנו והתובע הסתייע בהגשת התובענה בארגון צרכנים, רשאי בית המשפט לפסוק, בנוסף לתרופה שנפסקה לתובע, כי ישולם פיצוי לאותו ארגון צרכנים בשיעור שלא יעלה על פי ארבעה מהנזק שנגרם לתובע או מסכום של 11,400 שקלים חדשים, על פי הגבוה".

בית המשפט רשאי אפוא לפסוק כי עוסק, שעבר על הוראה מהוראות חוק הגנת הצרכן, ישלם לארגון הצרכנים, שסייע בידי הצרכן התובע, סכום נכבד של 46,000 שקלים. מתבקשת מאליה ההצעה שארגוני הצרכנים יסייעו בידי צרכנים בודדים, או בידי קבוצות של צרכנים, להגביע את רשתות השיווק לדין על מעלליהן בתקווה שבתי המשפט אכן יפעילו את הסמכות שהוענקה להם בסעיף 31 (ב) (1) הנזכר. התוצאה תהיה שרשתות השיווק יממנו בעל כורחן, מתוך רווחיהן שהפיקו שלא כדין, פעילויות שונות לטובת ציבור הצרכנים.

לא הייתי מוצא לנכון להציע הצעה זו, וספק אם הייתי טורח לכתוב שורות אלו בכלל, אם משרד התעשייה והמסחר היה נחוש יותר באכיפת חוק הגנת הצרכן והיה משתמש לתכלית זו בכל האמצעים שהחוק העמיד לרשותו, לרבות נקיטת הליכים פליליים נגד עבריינים מועדים.

הכותב הוא כלכלן ושימש בעבר כיועץ הכלכלי של משרד התעשייה והמסחר

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

פועלים: אין להגדיל את רכיב המניות. בסקירתם השבועית מציינים כלכלני בנק הפועלים כי "לאור שבועיים של עליות שערים ועלייה במחזורי המסחר שנהנה מגמת המסחר – הן בזירות המשתנים והן במניות הכר"מ, המגמה המעורבת תוך נטייה לירידות שערים, שאפיינה את שוק המניות, השבוע מגלמת את אווירת חוסר הוודאות בין המשקיעים המתבטאת במימושים קלים.

תהליך השלום חוזר לתפוס את מקומו הטבעי בין הגורמים המשפיעים על שוק ההון, למרות הפיגועים להם אנו עדים בזמן האחרון. פגישות פסגה הנרשמות תדירות לבקרים כדוגמת פגישת פרס – ערפאת בבוקרשט, שיחות כלכליות בפאריס ובקהיר ומשלחת לעומאן, מהוות התוצאות נוספות ברכבת השלום, אשר לה מיוחלים מרבית המשקיעים בדבר כיוון חדש וחיובי יותר למשק בכלל ולשוק ההון בפרט.

לכל הגורמים שנסקרו לעיל נוסף גורם דומיננטי חשוב המשפיע על שוק המניות בטווח הקצר ולטווח הארוך והיא – הפעילות הכלכלית של החברה, כפי שמשתקפת בדו"חות הכספיים. שיפור של כ-53% ברווחיות מתוך כ-385 חברות שנסקרו, יחד עם דיווחים על עלייה בפעילות ברבעון הראשון של 94' שופכים אור על הפעילות הכלכלית הכוללת במשק הישראלי ומהווים גורם מרכזי לבחינת הבריאות להשקעה במניות השונות.

להערכתנו, בשלב זה אין להגדיל את הרכיב המנייתי, אלא להשכיל על רקע פרסום הדו"חות הכספיים השנתיים המבוקרים."

לאומי: עלייה בריבית תגרום ירידות שערים. כלכלני בנק לאומי מתייחסים שוב לנושא הצמיחה: "הצמיחה הצפויה לכלכלה הישראלית היא גורם המשפיע מאוד על שוק המניות. בסקירות בשבועות האחרונים צוטטו הערכות שונות על הצמיחה הצפויה למשק. הערכות נעו החל משיעור צמיחה שנתי של 3.5% וכלה ב-6.5%. ישנן כמה סיבות לחשוב שהציפיות לשיעורי צמיחה גבוהים הן אופטימיות מדי:

א. התמשכות הסגר על השטחים וההפרדה בין שתי הכלכלות, כלכלת ישראל וכלכלת השטחים, הקורמת עור וגידים בשיחות בין אש"ף וישראל. ב. כבר עתה יש סימנים (ביטולי הזמנות) לפגיעה בענף התיירות הנובעת מאירועי הטרור האחרונים, אף כי נתוני הרבעון הראשון מצביעים על עלייה בתיירות.

אנו עדיין מחזיקים בדעה כי שיעור הצמיחה השנה ינוע סביב 6%, וזהו שיעור מרשים לכל הדעות.

בשבוע הבא אמור להיערך דיון בבנק ישראל על רמת הריבית הרצויה למשק. לתוצאות דיון זה תהיה השפעה על המתרחש בשוק ההון. כך למשל, עלייה בשיעורי הריבית, אם אכן תתרחש, עשויה לגרום לתשואה נדרשת גבוהה יותר בשוק המניות וכן לעלייה בעלויות המימון של החברות. שני גורמים אלה עשויים לגרום לירידת שערי המניות."

מועדים בבורסה

25.4	נכסי הדרים	– אקס דיבידנד 50%, תשלום 18.5.94.
	נכסים ובנין	– אקס דיבידנד 170%, תשלום 24.5.94.
	דלק	– אקס דיבידנד 50%, תשלום 18.5.94.
	גלובוס סד' 6153	– יום מסחר אחרון, תשלום 10.5.94.
	דלין	– תשלום 6.4% חלוקת הכנסות נוספת.
	ברן	– אקס דיבידנד 30.29%, תשלום 17.5.94.
	דיקה	– אקס דיבידנד 15%, תשלום 17.5.94.
	קר בנוה	– אקס דיבידנד 61.9%, תשלום 17.5.94.
26.4	פועלים הנפקות סד' 15	– אקס פדיון חלקי וריבית, תשלום 25.5.94
27.4	יום מסחר אחרון לאופציות; יום מימוש אחרון ב-1.5.94	– אסאר 1, אורליט 1, רסל 1, סיב 1, וילאר 1, טמפסט 1, רבאל צוק 1, צינמי 1, אילן גת 1, כבלים 5.
	אר.די.מ'	– אקס דיבידנד 40%, תשלום 23.5.94
28.4	תום	– אקס דיבידנד 100%, תשלום 24.5.94
	בזק	– אקס דיבידנד 15%, תשלום 19.5.94
1.5	אקס פדיון חלקי באג"ח, תשלום 1.6.94	– חבר 3, לאומי מסל 151, לאומי מימון 161, לאומי מימון 167, בל"ת סדרה 4.
	אי.סי.איאקס	– אקס דיבידנד 45%, תשלום 5.6.94
2.5	אקס פדיון חלקי באג"ח, תשלום 1.6.94	– שיא 3, אגודים 2, בל"ת מימון 3.
	מיסקאל אג"ח ב	– אקס ריבית, תשלום 31.5.94
	בינלאומי	– אקס דיבידנד 1,500%, תשלום 1.6.94

* מקור: בנק המזרחי

רווחיות החברות: היא העלתה 5 שנים את שוק המניות – והיא גם הפילה אותו

השבוע בבורסה

גיא רולניק

פרשני שוק המניות נדרשים לתת הסברים מדי יום למגמות הפוקדות את שוק המניות. היום זה עלה בגלל בואו של שר החוץ לקהיר ואתמול זה ירד בגלל הידיעות על הורדה אפשרית בריבית. זהו כמובן לא המצאה ישראלית – בכל העיתונים הפיננסיים בעולם תנסה תמיד הכותרת של מחירי המניות הכספים לקשור את המגמה בשווקים עם אירועי היום.

הפרשנים, וכותב שורות אלה בתוכם, נגררים פעמים רבות להסברים משעשעים מאחר ומשום כה אנו חשים כורח פנימי, מעין חובה קדושה, לתרץ לקוראינו כל תנודה ובכל תנודה. כתוצאה מכמיהתנו הקמאית לדעת הכל ולהבין הכל, אנו מרבים לאמץ הסברים מורכבים ויפים לכל עת, בלא לתהות כראוי על זיקתם לענייננו.

> שינוי מגמת הרווחיות בחברות דווקא אינו קשור בנתונים מקרו-כלכליים. למרות שהפעילות במשק עדיין מתרחבת – יש תופעות המתרחשות בתוך החברות, הגורמות לפגיעה ברווחיות

העיסוק ביום-יום, באירועים האחרונים בשדה הפוליטיקה, הכלכלה או הביטחון, גורם לעיתים לפרשני שוק ולסוחרי הבורסה לייחס חשיבות גדולה לרעשי סרק ולתופעות שוליות ולהחמיץ את האירועים המתמשכים והמגמות העיקריות המניעים בפועל את השווקים.

השנים 89' עד תחילת 94' היו חמש שנות הגאות הגדולה ביותר שהיתה בשוק המניות הישראלי. שערי המניות עלו נומינלית בקרוב לכ-800%. עיון בכותרות מחדרי הבורסה לאורך שנים יגלה כי בד"כ תמצאו שם הסברים לגבי רמת הריבית, תחזיות של גורמים כלכליים שונים, אירועים במגזר המדיני – השנה תמצאו במקרים רבים את שמו של יו"ר רשות לני"ע, אריה מינטקביץ', כמי שאחראי לירידות בבורסה.

לעיתים רחוקות תמצאו בכותרת הסבר כי שוק המניות עלה בעקבות שיפור ברווחי החברות. הסיבה לכך היא ברורה. בניגוד לפגישה בין פרס לערפאת, הורדת ריבית על ידי בנק ישראל או מעצר של עובד בנק – נתוני הרווחיות של החברות מקבלים משקל רק כשהם מצטברים למאסה. לכן, רק בכתובת המסכמת את שנות הגאות בשוק המניות תוכל לראות את השיפור ברווחים כגורם שהשפיע על עליית מחירי המניות.

נפילת הבורסה בחודשים פבר-אר-מארס שוב העלתה את השאלה מהם הגורמים העיקריים שהביאו לגאות בשוק המניות ומה השתנה שגרם לשוק המניות ליפול. תשובה אחת יש למרבית השוקים – מחירי המניות התנפחו במחצית השנייה של 93' בשל זרימת כסף חם רב לשוק המניות. כסף של משקיעים חסרי הבנה בשוק המניות או כסף שבעידוד הבנקים נטל אשראי לקרנות נאמנות.

אבל אם תשובה זאת תיתן לנו מענה חלקי לשאלה מדוע קרסה הבורסה, הרי היא תתקשה לתת לנו תחזית לגבי המגמה הצפויה בשוק המניות בעתיד. לשם כך עלינו לחפש הסברים יותר מוצקים – משתנים כלכליים אליהם נוכל לקשור את תנודות מחירי המניות.

במרכז הטור ניתן לראות הבוקר טבלה המתארת את התנהגות מכפילי הרווח, מכפילי ההון, מחירי הכסף, התשואה נטו על ההון של החברה ונתונים כלכליים אחרים לאורך תקופה של 5 שנים. כל הנתונים מתייחסים למניות המעו"ף – שהן ליבו של שוק המניות הישראלי. כל הנתונים לקוחים מעבודה מעניינת שערך אלון קאופמן, כלכלן ומנהל תיקים בחברת מיטב. מהטבלה של קאופמן ניתן לגזור כמה מסקנות מעניינות מאוד. שתי תופעות, אחת מהן בוודאי תפתיע שוחקים רבים בשוק, עולה מהצגה ראשונה. נתחיל עם המפתיעה – בכל 5 שנות הגאות בשוק המניות הישראלי כמעט ולא היתה ירידה במחירי ההון במשק.

כפי שניתן לראות בטבלה, הגיעה כבר באפריל 89' התשואה על אג"ח ממשלתיות ארוכות לרמה של 3%. באפריל 90' היא ירדה לשפל של 2.7% אולם לאורך השנים שמרה על רמה של 3%. תופעה זאת, שמבוססת על נתונים יבשים של תשואות איגרות החוב לאורך שנים, תפתיע שוחקים רבים בשוק שטוענים כי הסיבה העיקרית לעליות החזקות בשוק המניות בשנים האחרונות היא מחירי ההון. אם אכן מחירי ההון הצמודים לטווח ארוך הם מחירי ההון הרלוונטיים ביחס לכדאיות ההשקעה בשוק המניות – אזי צריך לחפש את הסיבה לעליות החזקות בשוק המניות במקום אחר.

אפשר למצוא אותה בדו"חות הרווח וההפסד של החברות הבורסאיות. בתקופה של אפריל 89' עד אפריל 94' עלו רווחי החברות בשיעור נומינלי של 300%. מחירי מניות המעו"ף עלו במקביל נומינלית ב-416%. באותה תקופה עלו מכפילי הרווח בשיעור של 29%. כלומר, כ-78% מההסבר לעליית מחירי המניות נבע ישירות מעליית רווחי החברות. ה-22% הנותרים נבעו מעליית המכפילים.

רמת מכפיל הרווח של חברה נקבעת על ידי מחירי ההון במשק וקצב הצמיחה שהמשקיעים צופים לחברות. אולם – כפי שניתן לראות מהנתונים – מרבית העלייה במחירי המניות נבעה ישירות מעליית הרווחים. לעליית המכפילים היה משקל – אבל קטן יותר.

לאורך השנים נראה כי העלייה במכפילים נבעה בעיקר מהציפיות של המשקיעים להאצה בקצב הצמיחה של המשק, ומכאן קצב הגידול ברווחי החברות. בשנים 92' עד 93' היתה עלייה חדה של 23% ברמת המכפילים – מ-15.4 ל-18.9. מדובר בתקופה של שיא הגאות בשוק המניות בה היתה אופטימיות גדולה במשק לגבי האצת הצמיחה. לעומת זאת, רווחיות החברות איכזבה בשל הסגר והנפילה בשוק איגרות החוב, שהסבה הוצאות מימון כבדות לחברות. משתנה אחר אליו ניתן לקשור את העליות החזקות בשוק המניות הוא הגידול באמצעי התשלום במשק. כפי שניתן לראות בטבלה, היה גידול עיקבי בפרמטר זה לאורך השנים.

אבל – המסקנה העיקרית העולה כאשר בוחנים את הנתונים לאורך שנים, היא שהגאות בשוק המניות הונעה בעיקר על ידי הגאות ברווחי החברות. ומה קרה השנה כאשר הבורסה קרסה? רווחי החברות המשיכו אמנם לגדול, אבל בשיעור מתון בהרבה – 10% לעומת רמה של 30% עד 40% בשנים קודמות. האותות לשוק היה ברור – קצב הצמיחה של רווחי החברות האט. התוצאה היא ירידה במחירי המניות וירידה במכפיל הממוצע שהמשקיעים מוכנים לשלם עבור המניות. המכפיל ירד מרמה של 18.9 באפריל 93', ל-17.7. בשיא הגיעו המכפילים של מניות המעו"ף בינואר 94' לרמה של כ-20. ביטוי נוסף להשפעת הרווחיות על מחירי המניות הוא עצירת הגידול בתשואה נטו על ההון של החברות. לאחר שהיא עלתה מ-90' עד 93' מ-1% על ההון ל-14% על ההון, היא נבלמה ברמה זאת גם ב-94'.

עלייה במחירי המניות היום יכולה להגיע משני כיוונים – עלייה ברווחי החברות ו/או עלייה ברמת המכפילים. מאחר וירידה ניכרת במחירי ההון לא נראית כרגע באופק, הדבר העיקרי שיכול להעלות את רמת המכפילים היום הוא ציפייה להאצה בקצב צמיחת החברות. הגורם שכזה יכול לנבוע כיום בעיקר מהתקדמות משמעותית בתהליך השלום.

> עלייה במחירי המניות היום יכולה להגיע משני כיוונים – עלייה ברווחי החברות ו/או עלייה ברמת המכפילים. הדבר העיקרי שיכול להעלות את רמת המכפילים היום הוא ציפייה להאצה בצמיחת החברות – בעיקר בשל התקדמות בתהליך השלום

מרבית הגורמים מעידים להערכתנו כי קצב הגידול של רווחי החברות האט ובחלק מהמקרים התהפך. הסיבות העיקריות לשינוי מגמת הרווחיות בחברות, דווקא אינן קשורות בנתונים מקרו-כלכליים. למרות שהפעילות במשק עדיין מתרחבת ומרבית האינדיקטורים מעידים כי גם ב-94' תימשך ההתרחבות – ישנן תופעות המתרחשות בתוך החברות והגורמות לפגיעה ברווחיות.

שלוש תופעות עיקריות מתרחשות היום להערכתנו: 1. התחרות הגוברת במרבית ענפי המשק, היא גורמת לירידה במחירים ופגיעה בשולי הרווח של מרבית החברות. 2. גידול בהוצאות ההנהלה והכלליות. גיוסי ההון הגדולים ששפכו לתוך קופת החברות מיליוני שקלים רבים, גרמו בחברות רבות להתרת רסן ההוצאות. בחלק מהמקרים הם פגעו גם במוטיבציה של המנהלים לגדול, לצמוח ולהרוויח. שכרם הגבוה מובטח לאורך שנים על ידי הכסף שגייסו. 3. רווחי המימון הגבוהים שהיו לחברות ב-92' ו-93' לא יחזרו על עצמם.

התפתחות מכפילי הרווח במניות המעו"ף ב-5 שנים

	4.94	4.93	4.92	4.91	4.90	4.89
מכפיל רווח	17.7	18.9	15.4	14.6	14.2	13.7
מכפיל הון	2.1	2.2	1.8	1.4	1.2	1.1
תשואת אג"ח ארוכות (ברוטו)	3.2%	3.3%	2.8%	3.5%	2.7%	3.0%
תשואת הרווח על ההון העצמי	14%	14%	10%	4%	1%	3%
עלייה באמצעי התשלום	+20%	+20%	+20%	+30%	+45%	–
שינוי מכפיל רווח	–6%	+23%	+5%	+3%	+3%	–
שינוי מדד מניות	+3%	+58%	+54%	+43%	+44%	–
שינוי ברווח	+10%	+28%	+47%	+39%	+40%	–

נתונים עיקריים – השבוע שעבר

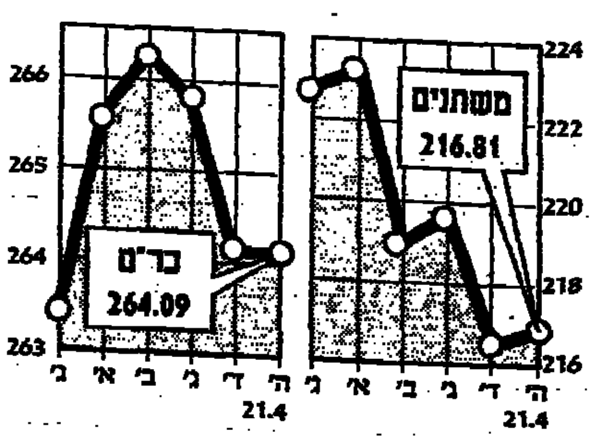

עשות – לקראת האופציה

מניית עשות אשקלון רשמה בשבוע שעבר את העלייה הגבוהה ביותר – 36%. העלייה החריגה במניה יכולה לנבוע מהתקרבות מועד המימוש של האופציה. האופציה, האמורה לפקוע ב-30 ביוני 94', נמצאת כיום רחוק מחוץ לכסף. אם הדבר לא ישתנה עלולה עשות להפסיד גיוס של 15.6 מיליון שקל. תוספת המימוש הנוכחית של האופציה היא 6.17 שקל בעוד שהמניה נסחרת במחיר 5.65 שקל.

מניה אחרת שעלתה בחוזקה היא דרבן. זו עלתה על רקע הערכת שווי שנקבה במחיר הגבוה ב-100% מהמחיר בו נסחרה החברה.

בצד הירידות רשמו בשבוע שעבר ירידה חזקה מניות טכנופלסט, שירדו ב-19%. ביום שלישי פירסמה טכנופלסט דו"חות מאכזבים, ובתגובה רשמו המניות שערי מוכרים בלבד ביום רביעי וחמישי. הבוקר אפשרית תגובה בלתי מוגבלת במניות טכנופלסט כלפי מטה.

שתי מניות נוספות שרשמו ירידה חדה הן קלדור ואורדיה, המחזיקה בקלדור כ-30%. אורדיה, אשר עברה ב-93' להפסד של 1.4 מיליון שקל לעומת רווח של 853 אלף שקל ב-92' נסחרת עתה לפי שווי שוק של כ-20 מיליון שקל.

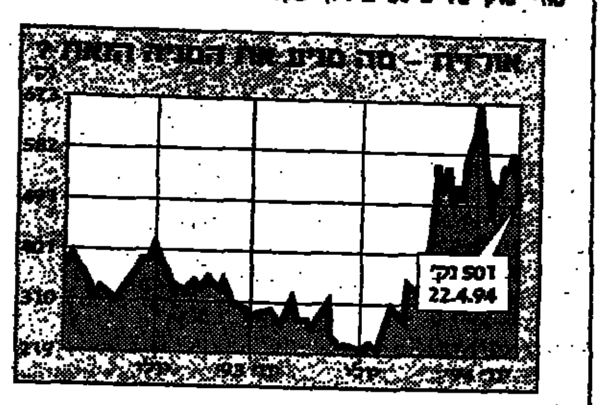

עוד ירדו בשבוע שעבר מניות שן (אינן מופיעות בטבלה) ב-15%. הירידה במניות שן בולטת בעיקר מול מתחרתה – חברת מיני ליין – שעלתה וקבעה שער שיא.

20 המניות הטובות והגרועות בשבוע שעבר

המניות הטובות	עלייה ב-%	המניות הגרועות	ירידה ב-%
1. עשות אשקלון	+36%	1. מגן 5	-40%
2. נפטא חיפושים	+32%	2. מגן 1	-26%
3. קומפוגט	+29%	3. סיבון ויל	-24%
4. קיסריה	+26%	4. אשד רובוטק	-23%
5. דרבן	+25%	5. טכנופלסט	-23%
6. פוכטונגר 1	+22%	6. אורדיה	-18%
7. סינטקס	+22%	7. קלדור	-18%
8. ברוך 5	+22%	8. ליפשיץ 5	-17%
9. רמגור	+22%	9. רגלי	-16%
10. דלק קידוחים	+22%	10. יוניכרד	-16%

* מקור: בנק הפועלים

ניו-יורק/ 22.04.94

שם המניה	מחיר סגירה	שינוי יומי	שינוי יומי ב-%	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה ב-94'	נמוך ב-94'	אחוז שינוי מ-1.1.94	הון עצמי (במיליוני דולרים)	רווח שנתי	מכירות	שווי שוק	מכפיל
מדד ד.ג'															
מדד נ.ד'	1235	-1	-0.1					1676	1225	-26					
סאיטקס	19 1/8	- 13/16	-4.1	20	19	614900	11759963	26 7/8	19	-23	716.3	89.4	623.0	817	9
אי.סי.איי.	19 5/8	- 3/8	-1.9	20 1/4	19 3/8	290300	5697138	28 1/2	18 3/4	-23	249.8	61.9	295.7	1484	24
טבע	25 3/8	+ 5/8	+2.5	25 1/2	24 5/8	158100	4011788	34 1/2	22 5/8	-16	267.5	57.5	501.9	1396	24
אלביט	35 1/4	-1	-2.8	35 1/4	35 1/4	100	3525	44 1/4	31	-18	279.0	48.8	600.2	656	16
אלסינט	3 1/8	+ 1/8	+4.2	3 1/8	3	16200	50625	5 1/8	3	-34	163.6	26.4	257.8	249	9
אלרון	15 1/4	—	0					21 1/4	14 1/2	-27	162.4	10.5	797.8	265	25
לקטם	8 7/8	- 1/8	-1.4	9	8 3/4	12000	106500	12 3/4	8 1/8	-24	71.9	4.1	49.3	97	25
תדיראן	19 1/4	—	0	19 1/4	19 1/4	6700	128975	26 1/2	18 1/4	-27	189.7	62.3	784.4	377	6
אינטרפארם	14 1/2	+2 1/2	+20.8	14 1/2	12	11300	163850	23 1/2	11	-31	21.0	7.4	53.1	90	12
בין מכלול	3 1/8	+ 1/4	+8.7	3 1/8	2 5/8	2257000	6990625	5 7/8	2 3/8	-40		-7.6	8.9	115	
נייר חדרה	44	—	0					45 3/4	36 1/2	+3	139.1	18.5	252.0	167	16
סי.אי.סי.	28 1/8	+ 1/4	+0.9	28 5/8	27 7/8	2800	78750	34 3/4	27 1/8	-10	880.6	42.0	65.2	529	13
הטימרי	7 1/2	—	0	7 3/4	7 1/4	6300	47250	24 1/2	6 1/2	-69	50.6	7.0	27.7	84	12
מגשיאנס	11 1/4	+ 1/4	+2.3	11 3/4	11	45700	514125	21 1/4	10	-41	36.7	3.1	52.0	124	41
איי.איי.אס.	8 1/2	—	0	8 19/32	8 3/8	21900	186150	26	7 1/2	-67	75.1	11.1	104.9	111	10
אורבוטק	9 5/8	+ 1/4	+2.7	9 5/8	9 1/4	10900	104913	45 1/2	8 1/4	-28	31.1	3.8	100.7	121	32
פלרטה	14 1/4	- 1/2	-3.4	14 5/8	14 1/4	31300	446825	18	13	-19	49.4	9.7	36.9	148	15
לאנופטיקס	7	- 1/4	-3.4	7 3/4	7	2100	14700	18 3/4	7	-61	31.9	4.2	14.7	42	10
אמפל	8 7/8	- 1/4	-2.7	8 7/8	8 7/8	3600	31950	13 1/8	8 1/4	-23	112.5	0.2	73.5	165	710
הכ' הישוב	25 3/4	—	0					30 1/4	19 3/4	-1	124.1	3.8	156.0	234	61
גילת	10 1/2	+ 1/4	+2.4	10 1/2	10	30500	320250	15	10	-22	30.5	4.1	17.0	88	21
מגל	5 1/8	+ 1/8	+2.5	5 1/2	4 7/8	9000	46125	9 3/8	4 7/8	-41	12.4	0.6	10.0	24	40
מגנטיפיקס	7	—	0	7	7	800	5600	12 3/4	6 1/2	-20	33.3	2.6	16.8	56	22
קומברס	8 3/4	- 3/8	-4.1	9 1/8	8 3/4	104800	917000	15 5/8	8 1/8	-38	90.5	12.7	70.4	151	14
אינטרניקס	6 7/8	+ 1/8	+1.9	7	6 3/4	10100	69438	14	6 1/2	-50	17.6	2.3	10.0	41	
תארונים	5 3/4	+ 3/8	+7.0	5 3/4	5 1/8	27600	158700	8 5/8	5 1/8	-26	9.8	-0.2	28.9	57	
תא"ם	2 7/8	—	0					3 7/8	2 1/4	-21	42.5	-3.5	119.7	68	
אר רובוטק	2 3/16	+ 7/16	+25.0	2 1/4	2	13900	30413	3 3/4	1 23/32	-33	10.2	-0.5	7.9	22	
מג'יק	13	+ 1/4	+2.0	13	13	1200	15600	17 3/4	11 1/2	-9	19.7	2.5	16.9	51	20
אלאורין	7 1/8	+ 5/8	+9.6	7 1/8	6 5/8	1000	7125	10 1/4	6 1/4	-11	10.1	1.3	4.2	31	24
אי.אמ.בי.	5	—	0	5	4 3/4	6200	31000	45 1/2	4 3/4	-45	11.8	1.5	3.9	25	16
ראורא	5 7/8	—	0	5 7/8	5 3/4	8500	49938	10 1/2	5 3/8	-37	13.0	-1.8	29.0	34	
עין לבדר	8 7/8	+ 1/8	+1.4	8 7/8	8 3/4	4400	39050	15 3/4	7 1/8	-38	21.1	2.6	100.2	26	10
עין לבדר א	7 1/2	- 1/8	-1.6	7 5/8	7 1/2	3200	24000	11 7/8	6 5/8	-29	21.1	2.6	100.2	26	10
קרטס	3 7/8	—	0	3 7/8	3 7/8	1000	3875	6	3 5/8	-16	10.2	-1.3	27.9	27	
סי.די.אי.	9	—	0	9	9	2500	22500	19 5/8	8 1/2	-53	14.7	0.8	17.4	53	67
ת' לייזר	7	+ 1/4	+3.7	7	6 3/4	12700	88900	9 3/4	5 1/2	-25	6.4	2.3	31.0	42	19
אריוסטם	10 1/2	- 3/4	-6.7	11 1/2	10 1/2	12900	135450	19	10 1/2	-26	15.4	1.5	8.8	49	32
פיטל	8 7/8	+ 3/8	+4.4	8 7/8	8 7/8	2000	17750	11 7/8	8 1/2	-12	13.7	1.9	68.5	22	12
האת מכפל	5	+ 1/4	+5.3	5	4 3/4	12100	60500	8 5/8	4 3/8	-38	11.0	2.3	14.8	44	19
די.אס.פי	8 1/2	—	0	8 3/4	8 3/4	42800	365800	13 3/4	7 1/2	-33	31.0	2.0	57.9	53	27
אבי סימנס	6 3/4	—	0					14	6 1/2	-51	8.4	-1.9	1.3	33	
חלף קר	2 1/4	- 1/8	-5.3	2 1/4	2 1/4	500	1125	3 5/8	2 1/16	-25	10.5	0.4	5.8	26	68
אורית	3 3/4	—	0					6 3/4	3 1/4	-36	12.1	0.3	17.7	30	122
באנקש	11 1/8	—	0	11 1/4	10 3/4	246600	2743425	16	9 1/2	-29	105.0	-53.6	47.4	581	
כיטל	6 5/8	+ 1/4	+4.1	6 5/8	6 5/8	4000	25500	13 5/8	6 1/8	-47	5.8	-2.0	0.9	54	
סיליקום	4 3/4	—	0					6	4	-3	6.2		1.2	19	475
רובומטיקס	2 1/2	—	0	2 7/8	2 1/2	4700	11750	8 3/4	2 1/2	-68	4.6	-1.8	10.3	11	
אלקטריק פיול	9	- 1/8	-2.7	9 1/2	9	4700	42300	12 7/8	8	-30	8.5	0.7	3.7	71	110
עירן	1 1/8	+ 1/16	+5.8	1 1/8	1	600	675	1 15/16	15/16	-31	11.9	0.1	4.8	31	438
ישנטק	1 1/4	+ 1/16	+5.2	1 1/4	1 1/8	61000	76250	2 9/16	1	-39	2.8	0.3	0.6	10	34
סי.די.בי.	2 1/2	—	0	2 1/2	2 3/8	20000	50000	4 3/8	2 3/8	-35	7.0		0.4	13	1283
פלנרף	5 1/4	- 1/8	-2.3	5 3/8	5 1/4	7000	36750	10	4 1/4	-46	7.0	-0.1		16	
אג"ה מגר		-98	-100.0												
איי.אמ.אל.	14 3/8	+ 1/4	+1.8	14 3/8	14 1/8	5200	74750	20 1/4	13 7/8	-8					

הנתונים מבוססים על הדו"חות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו.

סימני התייצבות בוול סטריט

בורסות בעולם

שי אבנית

מדד	מחירה יום ו'	שינוי שבועי ב-%	שינוי מ-1.1.94 ב-%
דאו ג'ונס (ניו יורק)	3,648	-0.5	-2.8
אס אנד פי (ניו יורק)	447.6	+0.3	-4.1
אמקס (ניו יורק)	433.5	-1.1	-8.2
נאסדק קומפוזיט (ניו יורק)	722.6	-0.7	-7.8
פייננשל טיימס (לונדון)	3,124	-1.1	-8.8
דקס (פרנקפורט)	2,214	+0.6	-2.5
ניקיי (טוקיו)	19,984	-1.0	+14.6
האנג סנג (הונג קונג)	9,157	-4.0	-28.0
סי.אי.סי (פריס)	2,126	+1.1	-5.9
מיבטל (מילנו)	12,457	-1.4	+24.4
טי.אס.אי.300 (טורונטו)	2,788	-3.0	-5.8

עצבנות ותנודתיות יומית חדה יחסית איפיינו את המסחר בבורסות המובילות בעולם בשבוע החולף, בעיקר על רקע העלאה, המפתיעה בעיתויה, של הריבית בארה"ב. ביום ב' העלה הפדרל ריזרב את הריבית הקצרה ברבע אחוז נוסף, והביא אותה ל-3.75%. זו היתה ההעלאה השלישית באותו שיעור בתוך שלושה חודשים.

בוול סטריט הגיבו מעט באיחור, ולכן נמנעה ירידה של ממש במדדים המובילים. שערי המניות החלו לנוע כלפי מטה רק בבוקר המחרת, בעיקר על רקע נפילה חדה יותר בשוק האג"ח. אולם, כבר בהמשך באו מגמות נגדיות, שנבעו מפרסומים על רווחיות מוגברת של המגזר העסקי, כפי שבאו לידי ביטוי בדו"חות לרבעון הראשון של השנה.

> ביום ד' התעצמה המגמה השלילית בניו יורק, שהשפילה את מדד דאו ג'ונס אל מתחת לקו ה-3,600 נקודות, קרוב לרמתו הנמוכה ביותר בשנה זו. אולם גל של פרסומי דו"חות רבעוניים חיוביים למחרת הזניק את המניות בכ-1.5%

ביום ד' התעצמה המגמה השלילית בניו יורק, שהשפילה את מדד דאו ג'ונס אל מתחת לקו ה-3,600 נקודות, קרוב לרמתו הנמוכה ביותר בשנה זו. אולם גל של פרסומי דו"חות רבעוניים חיוביים למחרת הזניק את המניות בכ-1.5%, בעיקר הודות לדו"ח של יבמ, שהצביע על רווח רבעוני נאה של 392 מיליון דולר, לעומת הפסד של 399 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד. המניה זינקה ביותר מ-10%, כשהיא גוררת רבות מהמניות בבורסה.

המסחר שלשום היה רגוע יותר, וניתן היה לשמוע תחזיות אופטימיות יחסית מצד סוחרים ואנליסטים, שציינו לטוב את העובדה שלא נרשמו במסחר מימושי רווחים. האופטימיות נובעת מכך שהעלאת הריבית עשויה לשחרר הרבה לחצים, ולהפנות את עיקר תשומת הלב לביצועי החברות הטובים. במקביל, כבר ברור שהכלכלה צומחת בקצב יותר אטי מהקצב המהיר של הרבעון האחרון ב-1993, שעמד על 7% לשנה. האומדן לרבעון הראשון של 1994 הוא צמיחה של 3.1%, מה שעשוי להאט את קצב העלאות הריבית של הבנק המרכזי.

מבחינה טכנית, יתקשה מדד דאו ג'ונס להבקיע את ממוצעו-הנע ל-200 ימי המסחר האחרונים, השוכן בסביבות 3,700 נקודות. קו ההתנגדות הממשי הבא מצוי כ-3% מעל לרמתו של המדד היום, דהיינו בסביבות 3,750 נקודות.

שוק איגרות החוב פתח, כאמור, את השבוע בירידות חדות, שכן המתאם השלילי שלו עם שיעורי הריבית משמעותי יותר ומהיר יותר. התשואה על איגרות החוב הארוכות ל-30 שנים קפצה בשלב מסוים ל-7.39%, אך אחר כך החל שיפור, שנמשך בכמה ימי מסחר. בסופו של דבר נסגר השבוע בתשואה נמוכה יותר לעומת סוף השבוע שעבר – 7.23%. המפנה נבע מההערכות על ההאטה בקצב הצמיחה, ומשמועות שהפדרל ריזרב נכנס לשוק וקנה איגרות במגמה להגדיל את הנזילות. הבנק המרכזי סירב לאשר את השמועות.

מה שעדיין לא ברור הוא, אם התאוששות הימים האחרונים באיגרות החוב מאותתת על סיום גל המכירות, שנמשך כבר יותר מחצי שנה, או שמדובר בתיקון טכני זמני. בוול סטריט מהססים לתת תשובה מנומקת לכך.

הבורסה בטוקיו רשמה ירידות חדות יחסית עד המסחר שלשום, על רקע חוסר בהירות פוליטי וחששות מצעדים לחיזוק הין בוועידת שבע המעצמות המתועשות. מדד ניקיי נפל אל מתחת לקו ה-20 אלף נקודות. ביום ה', לאחר שמפלגות הקואליציה הגיעו להסכמים שימנעו את פירוק הממשלה, ולאחר שנבחר מועמד חדש לעמוד בראשה – שר החוץ טסוטומו האטה – חל מהפך ונרשמו עליות.

בהונג קונג, שבה המטבע המקומי צמוד למעשה לדולר האמריקאי, ומנוהלת מדיניות מוניטרית דומה לזו שבארה"ב, נרשמו, כצפוי, ירידות בתגובה להעלאת הריבית מעבר לים. עוצמת הירידות, שהסתכמה ביותר מ-5%, הפתיעה את המשקיעים. הבנקים החליטו, לאחר סיום המסחר ביום ו', שבו נרשם תיקון טכני חיובי, כי לא יעלו בינתיים את הריבית, אך לא מן הנמנע שמדובר בדחייה של שבוע בלבד. שבוע מסחר שלילי עבר גם על הבורסה של שווייץ, העוברת תקופה קשה. הבנקים מובילים את הירידות, שנבעות בעיקר מחששות להעלאת ריבית קרובה. במילנו השבוע נרשם סוף סוף תיקון שלילי לאחר דהירה מעלה של שלושה שבועות. בחלקו השני של השבוע ניכרה התאוששות, בעיקר הודות לידיעות כי יצרנית המכוניות פיאט הגדילה את פלח השוק שלה באירופה בכ-13%. פיאט היא אחת הסיבות העיקריות לזינוק של הבורסה במילנו.

לונדון סיימה אף היא בנימה חיובית שבוע סוער עצבני ושלילי, וכך גם פאריס. בפרנקפורט, לעומת זאת, נסגר מדד דאקס בעלייה לעומת יום ו' שעבר, למרות החששות להפסקת פעילותה של קבוצת הנדל"ן שניידר. הסיבה לכך נעוצה, ככל הנראה, בהתאוששות שוק האג"ח על רקע ציפיות להפחתת ריבית נוספת בגרמניה בחודשים הקרובים.

הכותב הוא [illegible]

נמשכת השחיקה, סאיטקס –4%, אי.סי.איי – 1.88%

וול סטריט

צבי רבין

המניה הבולטת הפעילה ביותר בקרב הישראליות היא עדיין סאיטקס. בסוף השבוע המשיכה המניה לרדת ונסגרה בסיום במחיר בין של 19 דולר ו-19.5 דולר באסק. המחזור הגבוה שנרשם מעיד אמנם כי ברמות האלה ישנם גם קונים, אך ככל הנראה החשש מפני התוצאות העסקיות אותם אמורה החברה לפרסם בקרוב, ממשיך ללחוץ את המחיר מטה.

בכל מהלך הירידות החדות שרשמה הבורסה בניו יורק בחודשים האחרונים, הצליחה סאיטקס לשמור על יציבות סביב מחיר של 24 דולר. לפני כשבועיים החלה המניה להישחק עד ל-22 דולר, ואז עם הגעת ידיעות על חשש מתוצאות הרבעון הראשון, החל המחיר לרדת חדות.

כזכור, בשבוע החולף דיווחו שלוש חברות ברוקרים שסוקרות את המניה באופן קבוע, כי הן הורידו את תחזיות הרווח לרבעון הראשון של 94' מ-45 סנט למניה ל-41 סנט. תחזית הרווח השנתי עודכנה אף היא ל-2.10 דולר במקום 2.20 ד' למניה.

הבורסות בארה"ב שמרו על יציבות בסוף השבוע כאשר הדאו ג'ונס רושם ירידה קלה של 0.11%. מדד הנאסד"ק, לעומתו, טיפס קלות וסגר בעלייה של 0.5%.

דויד בלך מוכר 12% מביוטכנולוגיה

ביום שישי נודע כי דויד בלך, אשר החזיק עד היום כ-18.2% ממניות ביוטכנולוגיה ועוד 1.8 מיליון אופציות להמרה, מכר 4.5 מיליון מניות שהן 12% מביוטכנולוגיה. המניות נרכשו על ידי גופים מוסדיים, ביניהם הקרן ELLIOT ASSOCIATES אשר עוקבת מזה שנים רבות אחר החברה.

להודעה שפורסמה השלכה חיובית לגבי החברה, וההערכה היא כי המניות ימשיכו לטפס ולעלות אחר "זינוק" של 9% שנרשם בסוף השבוע. מחיר המניה ירד בשבוע האחרון גם מחשש של המשקיעים כי דויד בלך, אשר נמצא בקשיים כספיים, ייאלץ למכור מניות במהלך המסחר בבורסה.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר סגירה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
סאיטקס	⬇	19.1	–4.1%	12.6
ביוטכנולוגיה	⇧	3.1	+8.7%	11.8
אי סי איי	⬇	19.6	–1.8%	5.8
טבע	⇧	25.3	+2.5%	4.0
ג'יאוטק	×	11.1	– – –	2.7
מדד דאו ג'ונס	⬇	3648	–0.1%	
מדד נאסד"ק	⇧	751	–0.5%	

מניית טבע המשיכה לבלוט בסוף השבוע בעלייה. היא טיפסה מעט עם הפתיחה במחזור נמוך, ולקראת סיום התחזקה כדי לסגור במחיר של 25.357 דולר. אי.סי.איי, לעומתה, לא הצליחה לשמור על מגמת העלייה מיום חמישי, ושבה לרדת. היא סגרה במחיר אסק של 19.675 דולר במחזור של 300 אלף מניות.

פסיפיק בל תשווק מערכות של קומברס

חברת קומברס הודיעה בסוף השבוע כי חברת פסיפיק בל האמריקאית, שהיא חברה בת של פסיפיק טלסיס, תשווק מערכת טריילוג מתוצרתה. פסיפיק טלסיס היא מחברות התקשורת הגדולות בארה"ב והכנסותיה ב-94' הסתכמו ב-856 מיליון דולר.

פסיפיק תמכור את המערכות של קומברס במסגרת פרויקט שיווק של החברה למערכות סטרטל וטריילוג להעברת מסרים על ידי תיבות דואר קולי.

רוצה לשחק 'רולטה רוסית' עם המחשב שלך?

מערכת אל-פסק STAND-BY פועלה במרבית המקרים בעת הפסקת חשמל. אבל לפעמים לא...
מערכת ON LINE תומכת במחשב תמיד. בלי אולי...
והיא לא עולה הרבה יותר...

אנחנו, בגמטרוניק, מייצרים רק מערכות אל-פסק ON LINE כבר 25 שנה. אנחנו מציעים לך להשאיר את ההימורים לשולחן המשחקים, לא למערכת המידע שלך...

תמיד ON
Gamatronic

גמטרוניק תעשיות אלקטרוניקה בע"מ
הקריה לתעשיות עתירות מדע
רח' הרטום 7 ת.ד. 7369 ירושלים 91073
טל: 02-821777, 02-828875 פקס:

מנהל התיקים איתן שמידט מחזיק לא רק במניות מ.ג.ן אלא גם שומרי ראש

מאת גיא רולניק

אחת המניפולציות הגדולות ביותר בבורסה בשנה האחרונה התפרצה בשבוע שעבר, כאשר מניות מ.ג.ן נפלו ב-65%

ביום ראשון שעבר נראו משרדי חברת ניהול התיקים "איתנות פיננסית" ברחוב אחוזת בית ברעננה כמו חדר המתנה בבית חולים. עשרות לקוחות של החברה הצטופפו בחדר הקבלה. מנהל החברה, איתן שמידט, לא קיבל את הלקוחות. בפתח החדר של המנכ"ל עמדו שני גברתנים, שמנעו מלקוחות את הכניסה. אילן כהן, לקוח טרי שהעביר חודש לפני כן את כל חסכונותיו בסך 220 אלף שקל לניהולה של איתנות פיננסית התעקש להיכנס ולדבר עם שמידט. רק לאחר שהקים צעקה אותתה המזכירה לגברתנים שיתנו לכהן להיכנס.

מולו ישב שמידט וליוו אחד העובדים הבכירים במשרד. "הוא נראה אפאתי לחלוטין", סיפר כהן. כמו כל הלקוחות של שמידט שחיכו מחוץ למשרדו – גם כהן רצה לדעת מה "עלה בגורל כספו. שלושה שבועות לאחר שהעביר את חסכונותיו לניהול שמידט נמחקו מהם 80 אלף שקלים. עבור כהן, בן 31, המשתכר 3080 שקל בחודש, זהו סכום אדיר, שיקח לו שנים ארוכות להחזיר בעבודה.

התשואות הפנומנליות שהצליח שמידט להשיג משכו אליו מאות לקוחות. בשיא הוא הביא את מניות מ.ג.ן. למחיר גבוה פי 5 משווין האמיתי. שמידט התעשר, אך לקוחות רבים התרוששו

על איתן שמידט קיבל כהן המלצות מ"שני חברים של חבר שלי". הם סיפרו לו על מנהל תיקים אשר מרעננה, ש"עושה רווחים אדירים" ללקוחות. היה זה לאחר הנפילה בבורסה, וכהן, שהיה מאוכזב ממנהל התיקים הקודם שלו, העביר את הכסף לניהולו של שמידט.

3 שבועות נקפו, ו-35% מהכסף נמחקו. ניסיונו להשיג בטלפון את שמידט עלה בתוהו, וכאשר, הוא מיהר ביום א' שעבר לרעננה בניסיון להבין מה עלה בגורל כספו. לשמידט לא היו עמוד תשובות. מספר כהן: "הוא אמר לי 'עשיתי טעות' – תעשה מה שאתה רוצה. היו לי אלף לקוחות, אני מקווה שאחרי כל הפרשה הזאת יישארו לי 100 לקוחות". "ומה לעשות עם המניות?" – "אני לא יודע מה להגיד לך. אבל בשבועיים הקרובים זה הכל יתרסק", אמר לו שמידט. ביום חמישי שב כהן לשמידט ודרש ממנו פיצוי. הפעם היה שמידט נחרץ כפליים. מספר כהן: "הוא אמר לי שאני אשכח מפיצוי כי אם הוא יפצה מישהו – זה יהיה הסוף שלו. כאשר אמרתי לו שלא אניח לו, הוא השיב שליד הבית שלו יש כבר לקוחות שעומדים עם שלטים. בינתיים הוא שכר שני שומרי ראש, ושהוא יודע שלקוחות שלו שהם גם עורכי דין יגישו נגדו תביעות". ממשיך כהן: "הוא אמר לי שהוא מרגיש מאוד לא נעים – אבל לא דואג לעצמו. הוא לא עשיר – אבל הוא גם לא מסכן. הוא לא יפצה והוא יעזור רק למי שנשאר אצלו, אמר. הוא הציע לי לשים עוד 20 עד 30 אלף שקל אצלו, ואז תוך כמה חודשים הוא יוכל להחזיר לי את הכסף שהלך".

בסיום אותה פגישה אמר לו שמידט: "רק תזכור שאני לא המלצתי לך למכור". "אבל אמרת לי שהכל הולך להתרסק" אמר כהן, "תזכור שאני לא אמרתי לך למכור" – חזר שמידט על המשפט.

במרכז המצגה ניתן לראות את דף החשבון בני"ע שניהל איתן שמידט לאילן כהן. בדף ניתן לראות כי בסוף מארס, מיד לאחר שכהן העביר לאיתנות פיננסית את כספו רכש לו שמידט מניות בכל הסכום. כ-70% מהתיק הושקע בשתי מניות – מ.ג.ן. 1 ומ.ג.ן. 5. את מניות מ.ג.ן. 1 רכש לו שמידט במחיר של 53 אלף נקודות. את מניות ה-5 הוא רכש לו במחיר 47 אלף נקודות. מאז הרכישה ועד היום ירדו שתי המניות בכ-55%. כ-6% נוספים מכספו של כהן הושקע במניות ואיגרות החוב של חברת איילון. גם מניות אלה התמוטטו בשיעורים דומים.

סיפורן של מניות מ.ג.ן. נחשף לראשונה בעיתון "הארץ" ב-13.12.93. בכתבה מאת צבי רבין תוארה פעילות חשודה במניות מ.ג.ן. באותה כתבה נאמר, כי שני מנהלי תיקים אספו את מרבית הסחורה הצפה במניות מ.ג.ן, והם מוסתים את מחירה. איתן שמידט היה אחד משני מנהלי התיקים הללו. מאוחר יותר פורסמה כתבה דומה בעיתון "גלובס" – גם בה נרמז כי יש פעילות מניפולטיבית במניות מ.ג.ן. בעקבות הכתבות התמוטטה מניית מ.ג.ן בתחילת פברואר ב-40%. לאחר ההתמוטטות התראיין איתן שמידט ל"הארץ". בראיון הודה, כי החזיק ללקוחותיו כמויות גדולות ממניות מ.ג.ן, אולם טען כי הצליח למכור חלק ניכר מהכמות. לדבריו, ההתמוטטות במניות מ.ג.ן. נגרמה כתוצאה מהפרסומים בעיתונות. עוד טען שמידט כי יש לו תיקים בהיקף של כ-350 מיליון שקל ו-1,200 לקוחות.

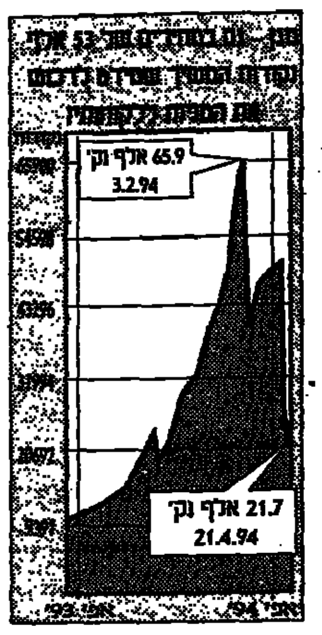

לפני כשבועיים הגיעו מניות מ.ג.ן. לקדם. בד בבד הגיעו למערכת "הארץ" פניות מלקוחות רבים של חברת איתנות פיננסית של שמידט. בפי כולם היה אותו סיפור: הם העבירו את כספם לניהולו של שמידט, וזה הפורון רכש להם ב-60% עד 80% מהתיק מניות מ.ג.ן. כל הלקוחות אמרו, כי שמידט אמר להם שלא צריך לדאוג, משום שהמניות האלו "מטופלות".

עם התרסקות המניות וקבלת העדויות של הלקוחות החל לאט לאט להתבהר הסיפור. מנהל התיקים איתן שמידט, שפתח את משרדו ברעננה רק לפני כשנתיים, זכה בשנה האחרונה להצלחה גדולה עקב השקעות גדולות במניות מ.ג.ן. הוא רכש עבור הלקוחות חבילות גדולות ממניות אלה. רכישותיו, שבוצעו כנראה בשיתוף פעולה עם מנהל תיקים שפעל דרך חברה מרכזית לני"ע, גרמו לעלייה חזקה במניות מ.ג.ן. מאפריל 93' ועד השיא בפברואר עלו המ.ג.ן 5 ב-600%.

התשואות הפנומנליות שהצליח שמידט להשיג באמצעות מניות מ.ג.ן. משכו אליו מאות לקוחות מכל רחבי הארץ. כאשר נכנס עוד כספי לשמידט הוא יכול היה להמשיך ולרכוש עוד מניות מ.ג.ן, וכך להמשיך ולהעלות שעריהן. בשיא, כשמניות מ.ג.ן 5 הגיעו ל-65.9 אלף נק', היה שווי השוק של החברה 65 מיליון דולר – שווי הגבוה פי 5 משוויה האמיתי של החברה.

שמידט העיד על עצמו, כי היו לו תיקים ב-350 מיליון שקל. מקורות בשוק טוענים, שמדובר בכ-200 מיליון שקל בלבד. אבל זהו, עדיין, סכום גדול. כהן סיפר, ששמידט גבה ממנו דמי ניהול של 6% בשנה. אלו דמי ניהול גבוהים מאוד. אם אכן היו לשמידט תיקים בהיקפים כאלה והוא גבה דמי ניהול כה גבוהים – הוא הפך בשנה האחרונה למיליונר. רק מדמי ניהול של 6% על תיקים ב-200 מיליון ש' היו לו הכנסות ב-12 מיליון ש'. וזה לפני הכנסות מעמלות קנייה ומכירה.

שמידט התעשר, אבל לקוחות רבים התרוששו. הנזקים הכבדים נגרמו, כמובן, ללקוחות שנכנסו בחודשים האחרונים, כשמניות מ.ג.ן. נסחרו במחירים גבוהים. בכספי שלהם השתמש שמידט כדי להמשיך ולהעלות את מחירי המניות. גם את מניות איילון, שוינקו במאות אחוזים, רכש שמידט ללקוחות.

לקוחותיו של שמידט עומדים עתה בפני שוקת שבורה. אילן כהן שוקל לארגן את הלקוחות ולהגיש תביעה נגד מנהל התיקים. מדפי החשבון והמידע שנמסר ל"הארץ", נראה כי יש ללקוחות עילה לתבוע את שמידט על רשלנות. אולם, לכולם ברור כי לתביעה כזו יקח שנים להתברר, ולא ברור כמה מהפסדים אפשר יהיה, אם בכלל, להוציא משמידט. הערכתנו, כי יש עילה לתבוע את שמידט, מבוססת על העובדה שהוא השקיע ללקוחות בתוחים של 60% ויותר מתיק השקעותיהם במניות של חברה אחת ובמחירים גבוהים מאוד.

במכתב ששלח ל"הארץ" לקוח של שמידט מירושלים בשם פ.ל. כותב הלקוח "אתמול דיברתי איתו בטלפון, והוא הבטיח לי שתוך חודשים הכסף יחזור. כשהזכרתי לו את הכתבות ב"הארץ", הוא אמר שהוא יודע על כל מי שמנסה ללכלך עליו, ועם כל אחד הוא יסגור חשבון". ויתרתי אותו ברגע ובעיתוני הבנק. חשוב מאוד לשמור על עילום שמי, כי הוא קצת הפחיד אותי אתמול".

פרשת איתן שמידט ומניות מ.ג.ן. היא, כנראה, הפרשה הראשונה הנחשפת בעיתונות של מנהל תיקים שעשה שימוש כזה בכספי לקוחותיו. קשה לדעת באלו רמות מחירים בממוצע רכש שמידט את מניות מ.ג.ן. ללקוחות, אולם ברור שלרבים נגרמו נזקים במיליוני שקלים.

ביום ה' שעבר אחה"צ התקשרנו לשמידט, מזכירתו לא שאלה מי מבקש לדבר איתו והעבירה את השיחה. משהזדהיתי השיב שמידט: "אני לא מעוניין לדבר. התגובה שלי תהיה במקובל לפי החוק". בסוף השבוע טענו גורמים בשוק, כי רשות ני"ע פתחה בחקירה בפרשת מ.ג.ן, והוא עשוי להיעצר לחקירה. נכון לכתיבת שורות אלה לא ידוע על כך דבר.

BANK HAPOALIM בנק הפועלים

(685132) 17/04/94-1 הודסט

פרוט שווי תיק ניירות הערך

15/04/94 כהן אילן 448210 774

מס. ני"ע	שם הני"ע	ערך נקוב	שער אחרון	ליום	ש.עלות	שווי תש"י	אח"מ
0126011	מ.ג.ן. מר 1 שקל	79.00	36428.00	12/04	53111	28778.12	050
0126037	מ.ג.ן. מר 5 שקל	253.00	36016.00	12/04	47041	91120.48	050
0209015	איילון 1 ש"ח	400.00	1101.00	12/04	1488	4404.00	050
0281014	ב'מיקלים 1 ש"ח	5000.00	239.00	12/04	227	11950.00	050
0636019	דלק ה עש	200.00	7559.00	12/04	6265	15118.00	050
0749077	אלדין מר 3 שקל	45.00	17043.00	12/04	15596	7669.35	050
0770016	אורדן תעש 1 שח	2000.00	470.00	12/04	424	9400.00	050
2099992	איילון אג"ח 1	1000.00	582.00	12/04	960	5820.00	050
	סה"כ (100.00%) מחיר ישראלי					174259.95	
	סה"כ (100.00%) שווי בספי של התיק					174259.95	
	סה"כ (100.00%) שווי בספי של החלק הסחיר					174259.95	

יתרת בר"ש ל- 15/04/94 0.00

תיק ניירות הערך שניהל שמידט לכהן – 68% במניות מ.ג.ן, 6% במניות איילון

השווי הנכסי של מ.ג.ן: 12 עד 18 אלף נקודות

ב-3.2.94, ערב ההתמוטטות הראשונה של מניית מ.ג.ן 5, נסחרה החברה בשווי שוק של 65 מיליון דולר. על פי כל קריטריון כלכלי סביר, שווי זה מנותק לחלוטין משוויה של החברה. אולם, מאז ירדה מניית מ.ג.ן 5 ב-67%. כיום נסחרת החברה לפי שווי של 23 מיליון דולר.

האם ההתמוטטות במניות מ.ג.ן הביאה את החברה למחיר ריאלי? קשה לקבוע חד־משמעית. אבל אם בוחנים את הנתונים הכלכליים היבשים, נראה כי גם מחיר של 21.6 אלף נקודות, בו נסחרת היום מ.ג.ן 5, משקף הרבה מאוד אופטימיות לגבי עתיד החברה.

מה יש בה בחברת מ.ג.ן? למרות ששמה של החברה הוא מ.ג.ן. – משאבי גז ונפט, הזיקה של החברה היום לפעילות חיפושי הנפט היא שולית. כיום משתתפת מ.ג.ן. ב-2 קידוחים עיקריים, וזאת לאחר שקידוח מרום עמוק שבים המלח נכשל. ההשקעה של מ.ג.ן. בו (5.6 מיליון שקל) נמחקה במלואה. הקידוחים הם: קידוח כוכב 29 – מ.ג.ן. שותפה בו בשיעור של 10%. עד היום הופק בו 153 אלף חביות מתוך אמורן כולל של 200 אלף חביות. הקידוח מפיק 15 עד 20 חביות ביום – כמות לא רווחית; קידוח כוכב 30 – למ.ג.ן 10% בקידוח זה, המפיק 26 חביות ביום. עד היום הופקו בו 89 אלף חביות מתוך אמורן של כ-100 אלף. הכנסות החברה משני הקידוחים הסתכמו ב-93' באלפיים ש'.

הנכס העיקרי של מניות מ.ג.ן היום הוא מזומנים ופיקדונות שקליים בהיקף כולל של 22 מיליון שקל. בעלי השליטה החדשים בחברה – החברות גוית ורבנאר מתכוונות להשתמש בכסף זה כדי להשקיע בתחום הנדל"ן בארץ ובחו"ל. שתי חברות אלה מתמחות כבר היום בתחום הנדל"ן.

בהנחה שמרנית, שווי חברת מ.ג.ן. הוא המזומנים שבקופה + השווי של רישומה בבורסה. אם ניתן לשלד הבורסאי שווי של כמיליון דולר, שווי המ.ג.ן. הוא כ-9 מיליון ד'. הנחה אופטימית, לפיה בנכסי הנפט של החברה שווים עוד 2-3 מיליון ד' מעניקה לחברה שווי של כ-12 מיליון דולר.

כאמור, חברות רבנאר וגוית רכשו בחודש ינואר השנה את השליטה בחברת מ.ג.ן. ב-5 מיליון דולר לפי שווי של כ-15 מיליון דולר. אולם, צריך לזכור כי כאשר רבנאר וגוית תימחרו את החברה הן הביאו בחשבון את העובדה שמניותיה נסחרו באותה תקופה במחירים גבוהים בהרבה. מחירים אלה (כ-50 אלף נקודות) איפשרו לחברות לממש בבורסה – חודשיים לאחר שרכשו את המניות – רבע מהשקעתן במחיר גבוה פי 2.5 מהמחיר בו רכשו את המניות מידי המוכרים. כלומר, הן החזירו לעצמן 80% מההשקעה ונשארו עם 75% מהמניות.

לסיכום, נראה כי גם המחיר הנוכחי של מ.ג.ן (מניית ה-1 נסחרת במחיר של 26.8 אלף נקודות וה-5 ב-21.7 אלף נקודות) משקף הרבה יותר אופטימיות מאשר שווי כלכלי. השווי הנכסי של החברה הוא להערכתנו, כ-12 עד 18 אלף נקודות (תלוי בפרמיה שבין מניית ה-1 ל-5 והשווי שנותנים לנכסי הנפט ולשלד הבורסאי). מי שמשקיע היום במניות מ.ג.ן במחירים הנוכחיים מצפה, כי בעלי השליטה החדשים יצליחו להרחיב את החברה במהירות.

קפיטול הולדינגס: לא יהיה מחסור באג"ח במחצית השנייה של השנה

החברה בנתה מודל למדידת הביקוש הקשיח לאג"ח מעבר לצרכי מיחזור. מסקנתה: למרות הגיוס השלילי של הממשלה ב-94', לא צפויים עודפי ביקוש והמחירים של היום – יוותרו יציבים

מחיר הכסף

מרית גילת

כפי שקרה גם בסוף ינואר, פברואר ומארס, המתח גבר השבוע לקראת הודעת בנק ישראל. הריבית תעלה או לא תעלה – זו השאלה. את התשובה לה נקבל רק מחר או מחרתיים, כאשר הבנק המרכזי יודיע לבנקים את התוכנית המוניטארית לחודש מאי.

בראיון לידיעות אחרונות בסוף השבוע, דיבר הנגיד פרנקל על החשיבות של הריבית וכמות הכסף במשק לריסון האינפלציה. הוא הציג לראווה את העלאת הריבית ע"י הפדרל ריזרב, שפעל על רקע נתוני צמיחה חיוביים, שלפי שעה כלל לא עוררו לחצים אינפלציוניים. בישראל, הדגיש, הרבעון הראשון מוכיח כי סרם עלינו על דרך המלך ליעד האינפלציוני של 8%. לכן, אין שום מקום להורדת הריבית.

לפי שעה המשבר בבורסה לא בלם את עליית מחירי הדיור – בין היתר בשל השפעת הסגר. אולם אותו הסגר הוליד גם ציפיות להאטה בפעילות

המסר של הנגיד ברור אך לא ברור דיו. האם כוונתו היתה רק לסתור את הטיעונים של משרד האוצר והתעשיינים הדורשים הפחתה מיידית בשיעור הריבית; או שמא הוא מבקש להכין את הקרקע לצעד האולטרפופולרי של דחיפת הריבית כלפי מעלה.

ההחלטה בנושא הריבית איננה פשוטה, במיוחד בשל אותו היבט פסיכולוגי. ראשית, מדד מארס היה מאכזב, אף כי בתוך נמוך מזה של 93' – למרות שהפסח הקדים השנה. שנית, בחודשים האחרונים ממשיך השקל להתחזק מול הדולר.

העלאה בריבית השקלית תטה את הכף עוד יותר. כל זאת בשעה שהקולות הקוראים לפיחות קלנים לא פחתו מאלה הדורשים הוזלה בריבית, ונתוני היצוא אינם מלהיבים.

ההכרעה החשובה ביותר, אולי, היא שמדד מארס הראה שלפי שעה המשבר בבורסה לא הצליח לבלום את עלייה של מחירי הדיור – בין היתר בשל השפעת הסגר בשטחים. אולם, אותו הסגר הוליד ציפיות להאטה בקצב הפעילות בחלק מענפי המשק, ומכת הפיגועים הנכבלים – להאטה בתיירות הנכנסת.

המטלה המוניטארית היתה בוודאי בוחרת להעמיד את היעד של דיכוי האינפלציה מעל לכל. אבל כידוע, בארץ, נגיד בנק ישראל הוא לא רק אחראי על המדיניות המוניטארית, הוא גם היועץ הכלכלי לממשלה, ובתוקף כך – יש לו אחריות גם לאספקטים אחרים של הכלכלה.

בעבר, על אף ההערכה הגלויה לאופי הפעילות העצמאי של הבנקים המרכזיים בארה"ב ובגרמניה, היה לעובדה זו משקל לא מבוטל בתהליך קבלת ההחלטות בבנק ישראל.

יש מחסור בסחורה?

שאלת האינפלציה והריבית עומדת מזה תקופה ארוכה במוקד הדיון על כדאיות ההשקעה בשוק האג"ח. לגבי שאלה מרכזית אחרת – ההיצע – נדמה שכבר ניתנה התשובה. משרד האוצר יבצע ב-94' גיוס שלילי של 8 מיליארד שקל באג"ח, וגם ב-95' ו-96' צפויה מגמה דומה. עובדות אלה הולידו את "תיאוריית המחסור", שאומרת כי בשנים הקרובות הביקוש האינהרנטי לאיגרות חוב יעלה על ההיצע.

האומנם? יונתן כץ מקפיטול הולדינגס, בנה מודל שלטענתו מוכיח אחרת. מבחינת צרכי המיחזור של הגופים השונים, הוא רואה מחסור של 4.5 מיליארד שקל. אבל, לדבריו, הוא יקוזז במידה רבה ע"י הביקוש (או העדר הביקוש) של קופות הגמל, קרנות ההשתלמות וקרנות הנאמנות לאג"ח, מעבר למיחזור עצמו.

המודל מודד את הביקוש הקשיח של גופים אלה לאג"ח, בהתחשב בצבירה שלהם נטו; בשינוי תיק הנכסים (קיימת מגמה קבועה בקופות של ירידה במרכיב ההשקעה באג"ח בקצב מתון של 2%-2% לשנה); ועליית ערך הנכסים (עליית ערך המניות גורמת לשחיקה של משקל האג"ח בתיק הקופות, ומביאה, בדרך־כלל, לביקושים לאג"ח).

לדברי כץ, שקלול כל המרכיבים מביא למסקנה שלא צפוי מחסור בסחורה במחצית השנייה של 94'. גם בנושא המחירים הוא צופה יציבות, אם כי בדרך עשויות להיות תנודות. כץ מראה כי מדי שנה, בעונות מסוימות – כמו סוף השנה למשל, יש לגופים המוסדיים ביקושים גדולים יותר לאג"ח, ואלה דוחפים את המחירים מעלה.

האם רצה הנגיד לסתור את הטיעונים של הדורשים הורדה מיידית בריבית; או שמא ביקש להכין את הקרקע לדחיפת הריבית מעלה?

הסיבה לכך היא שהאוצר לא קשוב לשינויים בצד הביקוש וכי גייס אג"ח על פני השנה בהתאם לשימושים התקציביים.

נציין, עם זאת, כי קיימים סימני שאלה בנוגע להיקף ההפרטה שתצליח הממשלה לדחוס ב-94'. האם תמכור את גרעין השליטה בבל"ל? מה יהיה סוף הסיפור עם של"פ? המודל בנוי על הערכות הממשלה כפי שהתבטאו בספר התקציב לשנת 94'. משמע, שבמקרה וקצב ההפרטה יהיה איטי יותר, תידרש הממשלה לגיוסים גדולים יותר באג"ח. "אז בוודאי לא יהיה מחסור," מסביר כץ.

אגב גיוסים – השבוע תציע הממשלה 250 מיליון שקל אג"ח – 60 מיליון בכל אחד מהשגיא והגילון ו-50 מיליון בכל אחד משלושת המינים האחרים. סך הגיוס באפריל – 710 מיליון שקל. הגיוס במאי יהיה 1.2-1.3 מיליארד שקל.

ריבית בנק ישראל	
מכרז מוניטרי שבועי לבנקים (הממוצע)	10.51%
ריבית דביטורית	
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, לא כולל עמלות בנקים)	10.78%
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, כולל עמלות)	11.98%
אשראי בריבית קבוע, אפקטיבי	13.92%
חח"ד – חשבון חוזר דביטורי, אפקטיבי	17.66%
ריבית קרדיטורית	
פז"ק ליום – 50 עד 100 אלף ש"ח	8.20%
פז"ק ליום – חצי מליון ש"ח	8.30%
פק"מ לחודש – 50 עד 100 אלף ש"ח	8.75%
פק"מ לחודשיים	9.40%
פק"מ לשנה	10.70%
תשואה ריאלית	
אג"ח צמוד מדד לשנה (נטו)	0.80%
אג"ח צמוד מדד ל-5 שנים (נטו)	1.80%
אג"ח צמוד מדד ל-10 שנים (נטו)	1.60%
ריבית בינלאומית	
דולר – ליבור – ל-3 חודשים	4.250%
שטרלינג – ליבור – ל-3 חודשים	5.313%
מארק – ליבור – ל-3 חודשים	5.483%

מה עשתה הבורסה מתחילת השנה

	נומינלי	ריאלי
מניות הבריים	-17.59%	-20.12%
מניות המשתנים	-12.46%	-15.15%
אג"ח צמוד מדד	1.56%	-1.55%
אג"ח צמוד מטח	-0.04%	-3.11%

(מדד המחירים לצרכן עלה מתחילת השנה ב-3.17%)

דו"חות כספיים לרבעון הרביעי '93 ול-'93 כולה

פרפן

הרבעון הרביעי	'93	'92
	באלפי שקלים	
מכירות	14,208	–
רווח גולמי	8,679	–
רווח תפעולי	3,365	–
רווח נקי	1,948	–
השנה כולה	'93	'92
הכנסות / מכירות	16,713	6,660
רווח גולמי	9,958	3,082
רווח תפעולי	3,797	(30)
רווח נקי	2,290	(296)
רווח למניה (ש"ח)	0.55	(0.914)

עיקרי הדו"ח: היתה מרווחית. הוצאות השיווק הסתכמו ב-5 מ' ש' לפרסום, פיתוח מוצרים וקידום מכירות. לפרפן הכנסות בסכום של 300 אלף דולר עבור מדינות מרח אירופה.

וילאר

הרבעון הרביעי	'93	'92
	באלפי שקלים	
הכנסות מעבודות	418	5,018
הכנסות מהשכרה	1,309	–
הוצאות עלות עבודה	136	3,473
– הנהלה וכלליות	660	98
רווח נקי	1,271	(40)
השנה כולה	'93	'92
הכנסות מעבודות	5,084	15,532
הכנסות מהשכרה	4,484	–
הוצאות עלות עבודה	4,192	14,090
– הנהלה וכלליות	1,436	265
רווח נקי	2,512	1,628
רווח למניה (ש"ח)	0.54	0.41

עיקרי הדו"ח: הרבעון הרביעי משקף את השינוי במבנה ההכנסות של וילאר.

ניסן

הרבעון הרביעי	'93	'92
	באלפי שקלים	
הכנסות / מכירות	2,930	2,472
רווח גולמי	1,066	491
רווח תפעולי	654-	161
רווח נקי	358	(36)
השנה כולה	'93	'92
הכנסות / מכירות	11,487	9,273
רווח גולמי	3,407	2,365
רווח תפעולי	1,946	1,858
רווח נקי	1,300	473
רווח למניה (ש"ח)	0.30	0.12

מעלות – 39 דירוגים בשנה וחצי

מאת שלמה פרידמן

בעיצומן של ירידות השערים החדות בבורסה, ב-2 במארס 94', פירסמה חברת מעלות דירוג לאיגרות החוב של שתיים מהחברות בקבוצת מאיר עזרא. איגרות החוב של החברה האם – מאיר עזרא – קיבלו את הדירוג AA ואילו האג"ח של החברה הבת, ויליגר, קיבלו דירוג A.

מעלות נוקטת בשיטת "התסריט הגרוע ביותר", לפיו אין לוקחים בחשבון את עודפי המזומנים ותיק ני"ע של החברה, על מנת לאמוד את כושרה לפרוע את האג"ח מתזרים הפעילות השוטף בלבד

לא חלפו ימים רבים, ומניית איי.איי.אס בנידירוק קורסת באחת הנפילות הבאבות והמפתיעות ביותר שידע השוק בשנה האחרונה. החברה חברת סיבן-היל וויליגר מודיעות לבורסה כי כמעט כל תיק ההשקעות שלהן מושקע במניה. ההתמוטטות גרמה לכל אחת מהן הפסד של 6 מיליון שקל.

העובדה שהחברות השקיעו נתח כה גבוה מההון העצמי ואמצעיהן הכספים במניה אחת, גרמה למשקיעים רבים להרהר על טיב הניהול בקבוצת מאיר עזרא. כיצד חברה ציבורית העוסקת בתחום המזון משליכה את יהבה על מניה אחת בודדת. השוק הצביע ב"לידו" – היצעי ענק שהורדו למניות הקבוצה מוטטו את שערי המניות ב-30% עד 60%.

סמיכות הפרשיות – הדירוג של A שנתנה מעלות לויליגר והתמוטטות של המניה בבורסה בעקבות השקעה כושלת ומסוכנת, הפנו את תשומת הלב לשיטות הדירוג של חברת מעלות. למי מהמשקיעים נדמה היה כאילו שכחו במעלות לבדוק את תיק ניירות הערך של החברה, בו היתה איי.איי.אס הצביה המעט יחידה.

פרשייה זאת נתנה למעלות הזדמנות נוספת לחזור ולהסביר את שיטת הדירוג שלה. מסתבר שפרשה כמו ההשקעה הכושלת באיי.איי.אס לא משפיעה על הדירוג של מעלות. היא נוקטת בשיטת "התסריט הגרוע ביותר", ולפיו אין לוקחים בחשבון את עודפי המזומנים ואת תיק ני"ע של החברה, על מנת לאמוד את כושר החברה לפרוע את האג"ח מתזרים הפעילות השוטף בלבד.

מיד לאחר פרשיית ויליגר עלתה מעלות שוב לכותרות כאשר נודע כי מנכ"ל החברה, תמי גוטליב, עומדת לעזוב את מעלות ולהצטרף לקבוצת קווי-אשראי (יובל רן). פרופ' יאיר אורגלר, יו"ר מעלות, אומר בשיחה עם "הארץ" כי עזיבתה של גוטליב נובעת מכך ש"שוק ההון דינמי והניידות בו גבוהה. השוק יכול להציע לה הצעות שמעלות, לא יכולה להתמודד איתן". הוא מוסיף. אגב, ההכרות של גוטליב עם קבוצת קווי אשראי נוצרה כנראה בשעה שמעלות דירגה לפני חצי שנה סדרת אג"ח של החברה.

מעלות נוסדה בסוף 91' ואת הדירוגים הראשונים פירסמה לפני כשנה וחצי, בספטמבר 92'. מאז פירסמה מעלות דירוגים ל-39 סדרות אג"ח של 25 חברות. בחברה מועסקים 4 אנליסטים.

קצב הדירוג הנוכחי עומד על כ-15 דירוגים בשנה. בנוסף לדירוגים חדשים מבצעת מעלות מעקב אחר הדירוגים שפורסמו ומעדכנת אותם מעת לעת. לדברי אורגלר, מתבצעת עכשיו בדיקה של הדירוגים השנתים על בסיס הדו"חות לשנת 93', שהחברות מפרסמות בימים אלה.

אורגלר אומר כי הדעות הצבורות לדירוגי איגרות החוב שלהם טובה: "אנו מדרגים אג"ח של שני סוגי חברות. סוג אחד הן חברות טובות ומבוססות שגם השוק נותן לאג"ח שלהן דירוג טוב. אבל מבקש לדירוג משפקא מאיתנו, הסוג השני הן חברות שפחות מכירים אותן והן מבקשות את הדירוג כדי שיוכר ביותר הכירה". אורגלר צופה שבקרוב תגדל הפעילות של מעלות, שכן צפוי כי תקנות חדשות יחייבו הקלות לקופ"ג בהשקעה באג"ח. כיום, מחויבות הקופות להשקיע לפחות 50% מנכסיהן באג"ח מדינה. לדברי אורגלר, בעתיד יוכלו להיות בחלק זה גם אג"ח קונצרניות, שקיבלו דירוג AAA ו-AA.

מעלות היא חברה קטנה הבעלות עליה מתחלקת שווה בין 9 בעלי מניות: 5 הבנקים הגדולים, בנק כללי, חברת הברוקרים בסחר חוץ, איגוד חברות ביטוח חיים ואיגוד הברוקרים. בעת הקמת החברה התחייב כל אחד מבעלי המניות להשקיע 100 אלף דולר – כאשר עד היום השקיעו בעלי המניות בפועל 75 אלף דולר כל אחד. בעת הקמת החברה קיבלה מעלות גם תמיכה מרשות ניירות ערך וממשרד האוצר.

את הוצאות הדירוגים מקבלת מעלות מהחברות המנפיקות את האג"ח. אורגלר מציין שהדירוג לא נעשה בכפייה, אלא רק בהזמנה ובהסכמת החברה שהאג"ח שלה מדורגות. התעריף שגובה מעלות הוא 1/4% מסכום ההנפקה של האג"ח, כשהמינימום הוא 60 אלף ש' והמקסימום 150 אלף ש'. עד 93' טרם עברה מעלות לרווח, אולם אורגלר מציין כי הגירעון הצטמצם בשנה שעברה לעומת 92'. בחברה מקווים שהאיזון התקציבי יושג כבר ב-94'.

ריכוז הדירוגים שפורסמו על ידי מעלות

- AAA – בתי הזיקוק לנפט.
- AA – אזורים, אשטרום, כבלים, הראל המשמר השקעות, גב ים, מאיר עזרא, טבע, כלל ביטוח, מבני תעשייה, עלית.
- A – חברות שרם, דלתא גליל, דנבאר משאבים, ויליגר, ולר, אבלגון, כלל סחר, גני שולמית, נכסי אזורים, צבי צרפתי, ת.א.מ (פוטשארום).
- BBB – בן יקר גת, קווי אשראי.
- BB – גיבור ספורט.

התאחדות התעשיינים בישראל
משרד התעשיה והמסחר לשכת המדען
המרכז הישראלי לניהול

ערב עיון
חממות טכנולוגיות
הזדמנויות חדשות לפיתוח התעשיה
4.5.94, בשעות אחה"צ בתל-אביב

התעשיין המחפש אפיקי פיתוח חדשים, ימצא בחממות הטכנולוגיות פרוייקטים רבים בשלבי פיתוח הבשלים להשקעה ולשותפות.

תכנית ערב העיון

מדיניות המדען הראשי בנושא חממות טכנולוגיות
דר' יהושע גלייטמן, המדען הראשי, משרד התעשיה והמסחר

סיכום שלוש שנים לפעילות החממות הטכנולוגיות
גב' רינה פרידור, מנהלת תכנית החממות הטכנולוגיות, לשכת המדען הראשי, משרד התמ"ס
מנחה: מר חיים קמיניץ, מנכ"ל המת"ל

פנל: מסקנות ולקחים מהפעלת החממות הטכנולוגיות
בהשתתפות: דר' לב דיאמנט, מנהל מט"י קצרין - מרכז טיפוח יזמות בגולן
מר עמי לבנשטיין, מנהל חממת הטכניון ליזמות עולים בע"מ
מר דוד דלבר, מנהל מ.ט.ע. - מרכז טכנולוגיות עתידיות, פארק תעשייתי תמ"ד ליד דימונה
מר יואל ורשבסקי, מנהל מרכז קליטה טכנולוגי, ירושלים
דר' דוד אלגט, מנהל חממות מדע בע"מ, הר חוצבים, ירושלים
מנחה: גב' רינה פרידור, מנהלת תכנית החממות הטכנולוגיות, לשכת המדען הראשי, משרד התמ"ס

פנל: התועלת הגלומה בחממות הטכנולוגיות עבור התעשיה
בהשתתפות: מר יעקב אשל, משנה למנכ"ל, דיסקונט השקעות
פרופ' מקס הרצברג, מנכ"ל אורגניקס
מר אהר זיסאפל, מנכ"ל רד תקשורת מחשבים
מנחה: מר אהוד אורמיל, מנכ"ל ת.ג.ע. - חבי לניהול ולהשקעות

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל. 03-6957202, פקס. 03-6953104

חי"ג ואתה מנוי על הארץ
02-254245-8
03-5121333/344
04-623166-7

هكذا من الأصل

שווקים בעולם

התחזקות בבורסות באירופה ובמזרח עליות לנפט וירידות לכסף

בורסות

ביום שישי נרשמה מגמה כללית חיובית בבורסות המרכזיות בעולם.

בוול סטריט ירד מדד דאו ג'ונס ב-0.11% למרות גל מימושים לעליות של יום חמישי. יציבות הבורסות ושוק האג"ח ביום שישי מאותתים על מגמת התייצבות בשוק ההון בארה"ב, אם כי נפח המסחר – 492 מליון מניות – היה נמוך.

באירופה התאוששו הבורסות מהירידות של שבוע שעבר.

בלונדון עלה מדד פיינשל טיימס ב-1.05% בעקבות התחזקות שוק האג"ח האמריקאי. לדעת הסוחרים ישאר שוקה המדד מעל לרמת התמיכה של 3,100 נקודות, אם כי הוא ימשיך להיות רגיש לתנודות בשוקי האג"ח בבריטניה ובארה"ב.

בפרנקפורט עלה מדד דקס ב-0.77% לאחר יום של מסחר שקט. רוב העליות נרשמו עבור מניות בנקאות ומימון, עם תמיכה מצד חוזי האג"ח העתידיים שהתחזקו ביומיים האחרונים.

מניות הבנקאות, ובראשן אלו של בנק גרמניה, מתאוששות לאחר שירדו עקב משבר בחברת הנדל"ן שניידר. גם כאן ממשיך השוק להיות רגיש לתנודות בוול סטריט.

בפאריס נרשמו ביום שישי, היום האחרון של חודש אפריל, עליות מחירים גבוהות במיוחד. מדד סי.איי.סי התחזק ב-2.07% לאחר שלושה ימים רצופים של ירידות.

הורדת הריבית בצרפת ביום חמישי, שהקפיצה את שער הפרנק הצרפתי כלפי מעלה, התאוששות שוק האג"ח המקומי תמכה בהתחזקות שוק המניות.

גם במילנו עלו המחירים יפה לקראת סוף השבוע הארוך ובשל תקוות מחודשות לקיצוץ הריבית באיטליה בעקבות הורדת הריבית בספרד.

מדד מיבטל נסגר בהתחזקות של 1.81%. את העליות הובילו המניות התעשייתיות.

ביום שני תהיה הבורסה סגורה לרגל חג העצמאות של איטליה.

גם במזרח נרשמו עליות יפות. בטוקיו עלה מדד ניקיי ב-0.83% על רקע הרגיעה במצב הפוליטי במדינה והיחלשות הין מול הדולר.

למרות העליות נסגר המדד מתחת לשיאו היום בשל מימושי רווחים, בעיקר של מניות הייטק, מצד מוסדות פיננסים ומשקיעים זרים.

המסחר היה שקט לקראת סוף השבוע והחג הלאומי שיחול ביפאן בסוף החודש. כ-300 מיליון מניות הוחלפו ידיים.

בהונג קונג עלה מדד האנג סנג ב-2.49% בעקבות התחזקות שוקי ההון בארה"ב, לאחר שביום חמישי צנח ב-3.11%.

עיקר הרכישות היו עבור מניות כבדות שמחירן ירד מאוד בשבוע שעבר. למרות שהשוק עדיין הססני לא צפויות עוד ירידות שכן הבנקים המקומיים החליטו, בפגישתם השבועית ביום שישי, לא להעלות לעת עתה את הריבית במושבה.

קרוב לוודאי שהריבית בהונג קונג תעלה השבוע בעקבות הריבית בארה"ב, אך לדעת הסוחרים לא יגרום הדבר ירידות חדות נוספות במחירים משום שהעלייה בלקחה כבר בחשבון על-ידי השוק.

מטבעות

הדולר נחלש ביום שישי בניו יורק מול המארק והין על רקע חששות לקראת פגישת נציגי שבע המדינות המתועשות היום. זאת, למרות שמועות כי הנציגים עשויים להגיע להסכם על תמיכה בדולר.

באירופה הביאו אותן שמועות לעלייה בשערו של הדולר. במידה שלא יגיעו הנציגים להסכם כלשהו, קרוב לוודאי שהוא יחלש מעט במסחר מחר.

ירידות נרשמו בשערו של הליש"ט במסחר באירופה ובארה"ב והוא נסגר בניו יורק בירידה של 0.19% מול הדולר.

חולשת הליש"ט מיוחסת לבעיות הפוליטיות במדינה המחודדות הקרבות.

המסחר הצולב באירופה היה שקט ביום שישי וכמעט לא חלו שינויים בשער המארק מול יתר המטבעות.

הפרנק הצרפתי נסחר בשער 3.4273 פרנקים למארק. ביום חמישי התחזק הפרנק, בעקבות הודעת הבנק המרכזי של צרפת על הורדת הריבית, ועלה מעל לרצפת השער שלו במסגרת המערכת המוניטרית הישנה (3.405 פרנקים למארק).

סחורות

ירידות חדות נרשמו לכסף בניו יורק ובלונדון ביום שישי. בשני השווקים הגיעה המתכת לשערה הנמוך ביותר בשלושת החודשים האחרונים.

הירידות נבעו ממימושים מכביים מצד קרנות. לקראת סגירת המסחר בניו יורק החל מחיר המתכת להתייצב.

קרוב לוודאי שירידות המחירים מהוות המשך תיקון טכני לעליות שחלו במחיר המתכת בראשית מארס, כפי שניתן לראות בגרף, אם כי המחירים ירדו כעת לרמתם בסוף ינואר.

סוחרים רבים מאמינים כי המתכת תמצא תמיכה ברמת ה-490 סנט לאונקייה.

מחיר הזהב בשני השווקים ירד בראשית המסחר בעקבות הכסף, אך מאוחר יותר התאושש ונסגר בירידות של כ-3 דולר לאונקייה.

למרות שהביקוש הפיזי לזהב הוא חזק והמתכת הצליחה לשמור על מחירה ביום שישי, העלאת הריבית והיעדר סימנים ללחצים אינפלציוניים בארה"ב ממשיכים להעיב על מחיר המתכת.

בשוק המתכות התעשייתיות בלונדון נרשמו ביום שישי עליות מחירים כלליות, לאחר שבוע של מסחר הליך במגמה שלילית.

גם מחירי הנפט עלו ביום שישי על רקע ביקושים טכניים והמשך הדאגה סביב בעיות הספקת נפט מניגריה.

לדעת הסוחרים, ייתכן שהעליות האחרונות מצביעות על התהפכות מגמה בשוק הנפט ועתה יהיה מחיר הסחורה בסימן עלייה.

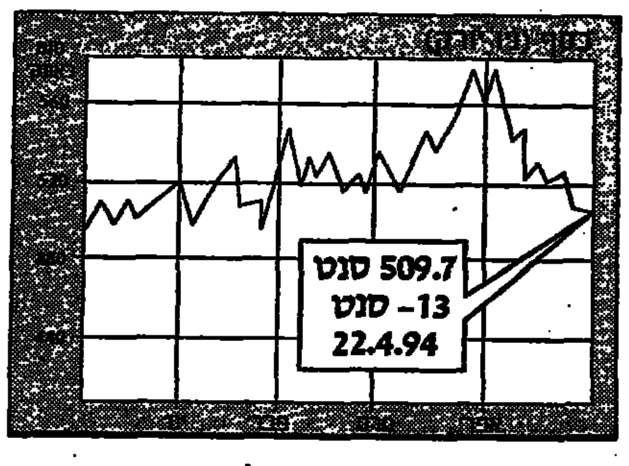

מחיר הכסף ירד בחדות ביום שישי, קרוב לוודאי בהמשך תיקון טכני לעליות שחל במחיר המתכת מאז ראשית השנה

מטבעות

שערי חליפין לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

מטבע	קנייה מכירה	פורוורד 3 חודשים	פורוורד 6 חודשים
ליש"ט	1.489/90	1.487/89	1.484/85
מארק	1.4895/90	1.6945/52	1.696/97
פר"ש	1.432/33	1.431/32	1.428/29
פר"צ	5.798/800	5.822/25	5.834/38
ין	103.2/3	103.195/295	103.189/289
אקו	1.144/45	1.1388/95	1.136/37
לירטה	1615/17	1615.15/7.15	1615.26/7.27

שערי חליפין ניו יורק
סגירה: 23:00 שעון ישראל

מטבע	קנייה / מכירה
מארק	1.6880/85
פרנק שווייצרי	1.4320/30
ליש"ט*	1.4880/85
ין	103.20/30
דולר קנדי	1.3783/87
פרנק צרפתי	5.7939/41
אקו*	1.1440/45
ד' אוסטרלי*	0.7187/91
ד' הונג קונג	7.7265/75
ד' סינגפור	1.5597/07
באט תאילנדי	25.25/27
לירטה	1615/17
כתר שוודי	7.8850/00

*במונחי דולר אמריקאי

ריביות

ליבור – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	3 חודי'	שנה
דולר	4.250%	5.250%
שטרלינג	5.250%	5.844%
ין	2.313%	2.688%
פר"ש	4.042%	4.063%
מארק	5.438%	5.375%
אקו	6.063%	5.988%
פר"צ	5.938%	5.855%
גילדן	5.280%	5.270%
ד' קנדי	5.988%	6.852%
ד' אוסט	4.841%	

ריבית פריים
פריים רייט: 6.75%

יורודולר – פרנקפורט
סגירה: 20:00 שעון ישראל

פיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	4.18%	5.500%
6 חודשים	4.62%	5.400%
1 שנה	5.18%	5.350%
3 שנים		5.813%
5 שנים		6.188%

תשואה על שטרי אוצר אמריקאי בניו יורק

3 חודשים	3.84%
שנתיים	5.61%
10 שנים	6.93%
30 שנה	7.23%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3,648.68	-3.86
	S&P 500	447.63	-1.10
טוקיו	ניקיי 225	19,964.39	+165.05
לונדון	פיינשל טיימס 100	3,133.70	+32.50
הונג קונג	האנג סנג	9,156.85	+222.26
פרנקפורט	דקס	2,213.92	+16.95
פאריס	CAC 40	2,135.17	+43.22
מילנו	MIBTEL	12,437	+221

סחורות

מתכות וסחורות רכות – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
נחושת ספוט (דולר לטונה)	1,888	+30
בדיל ספוט (דולר לטונה)	5,320	+10
עופרת ספוט (דולר לטונה)	436	+5
אבץ ספוט (דולר לטונה)	910	+6
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1,262	+5
ניקל ספוט (דולר לטונה)	5,254	+54
קפה מאי (דולר לטונה)	1,554	-31
קקאו מאי (ליש"ט לטונה)	858	+5
גומי מאי (פני לק"ג)	70.75	+0.50

מחיר חבית נפט בדולרים

	מחיר	שינוי
ברנט (ספוט)	16.35	+0.65
ברנט (יוני)	15.65	+0.40
דובאי (יוני)	14.25	+0.35
מאיין (ספוט)	14.60	+0.60

מוצרים מוגמרים
דולרים לטונה, ים תיכון
(מקביל לאיכות להדרה:)

	מחיר	שינוי
בנזין (עופ' 0.15)	182	+3
נפטא פר"ב	138	+3

מתכות יקרות – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב (דולר לאונקייה)	370.50	-3.20
כסף (סנט לאונקייה)	509.00	-19.00
פלטינה (דולר לאונקייה)	389.25	-0.75
פלדיום (דולר לאונקייה)	134.50	-

מתכות יקרות – ניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב אפר' (דולר לאונקייה)	370.6	-2.5
כסף אפר' (סנט לאונקייה)	509.7	-15.0
פלטינה אפר' (דולר לאונקייה)	388.6	+0.8

סחורות רכות – ניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
רכז תפוזים מאי (סנט לליברה)	101.00	-0.10
כותנה מאי (סנט לליברה)	81.09	-0.48
קפה מאי (סנט לליברה)	84.25	+1.15
קקאו מאי (דולר לטונה)	1,104	+5.00
סוכר מאי (סנט לליברה)	11.66	+0.45

גרעינים שיקגו
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
פולי סויה מאי סנט לבושל	658.75	-6.75
חיטה מאי סנט לבושל	314.75	-0.75
תירס מאי סנט לבושל	259.00	-2.75

שערים חדשים עם אל על מטענים

שערי מטבע חוץ / 22.4.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג	שינוי יומי	מתחילת חודש	מתחילת שנה נומינלי	שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.93	3.06	2.93	3.06	2.92	3.05	2.9712	3.0151	2.9739	3.0160	2.9664	3.0076	2.9910	0.64%	0.74%	0.17%	-2.95%
1 מארק גרמני	1.72	1.81	1.74	1.82	1.72	1.81	1.7548	1.7795	1.7588	1.7837	1.7522	1.7797	1.7690	0.44%	-0.53%	2.79%	-8.41%
1 לירה שטרלינג	4.33	4.54	4.36	4.56	4.34	4.55	4.4167	4.4790	4.4193	4.4817	4.4160	4.4774	4.4500	0.31%	0.96%	0.83%	-2.30%
1 פרנק צרפתי	0.50	0.53	0.50	0.53	0.50	0.53	0.5128	0.5200	0.5135	0.5200	0.5120	0.5192	0.5158	0.53%	-0.92%	1.82%	-1.35%
100 ין יפני	2.82	2.95	2.82	2.95	2.81	2.95	2.8663	2.9067	2.8678	2.9083	2.8637	2.9025	2.8850	-0.30%	-0.33%	8.05%	4.49%
1 גילדן הולנדי	1.54	1.61	1.54	1.61	1.53	1.61	1.5638	1.5858	1.5641	1.5862	1.5606	1.5824	1.5735	0.44%	-0.58%	2.38%	-8.90%
1 פרנק שוויצרי	2.03	2.13	2.04	2.13	2.02	2.12	2.0676	2.0968	2.0674	2.0966	2.0615	2.0902	2.0821	0.24%	-0.91%	3.27%	-8.06%
1 כתר שוודי	0.37	0.39	0.37	0.39	0.37	0.39	0.3770	0.3823	0.3778	0.3832	0.3771	0.3824	0.3801	1.04%	0.24%	6.03%	2.73%
1 כתר נורבגי	0.40	0.42	0.40	0.42	0.39	0.42	0.4051	0.4108	0.4052	0.4110	0.4045	0.4102	0.4078	0.49%	-0.22%	2.67%	-0.52%
1 כתר דני	0.44	0.46	0.44	0.46	0.44	0.46	0.4481	0.4545	0.4484	0.4548	0.4473	0.4536	0.4509	0.45%	-0.29%	2.20%	-0.98%
1 מארק פיני	0.53	0.56	0.53	0.56	0.53	0.56	0.5409	0.5485	0.5419	0.5496	0.5390	0.5466	0.5075	-6.45%	-6.71%	-1.74%	-4.80%
1 דולר קנדי	2.12	2.22	2.12	2.22	2.11	2.21	2.1562	2.1866	2.1571	2.1878	2.1512	2.1812	2.1697	0.71%	1.12%	-3.47%	-6.47%
1 דולר אוסטרלי	2.08	2.20	2.06	2.21	2.07	2.19	2.1333	2.1634	2.1345	2.1647	2.1313	2.1610	2.1438	1.82%	2.94%	5.96%	2.67%
1 ראנד דרא"פ	0.78	0.81	0.78	0.84	0.73	0.85	0.8249	0.8365	0.8256	0.8373	0.8243	0.8358	0.8304	0.59%	-2.85%	-5.50%	-8.43%
10 פרנק בלגי	0.84	0.88	0.83	0.89	0.83	0.88	0.8541	0.8662	0.8546	0.8667	0.8527	0.8646	0.8592	0.43%	-0.47%	3.93%	0.78%
10 שילינג אוסטרי	2.45	2.57	2.46	2.57	2.44	2.56	2.4968	2.5320	2.4970	2.5323	2.4886	2.5232	2.5141	0.41%	-0.47%	2.70%	-8.49%
1000 לירה איטלקית	1.80	1.90	1.80	1.92	1.80	1.89	1.8367	1.8626	1.8399	1.8659	1.8340	1.8595	1.8473	0.57%	0.17%	5.85%	2.56%
100 פזטה ספרדית	2.10	2.25	2.14	2.20	2.12	2.22	2.1598	2.1898	2.1628	2.1934	2.1589	2.1889	2.1702	0.61%	-0.52%	3.69%	-0.46%
1 (ECU)	—	—	—	—	—	—	3.3946	3.4425	3.3954	3.4433	3.3843	3.4314	3.4186	0.60%	-0.30%	2.54%	-0.65%
1 דינר ירדני	4.10	4.36	4.10	4.38	—	—	—	—	—	—	—	—	4.2024	1.80%	0.03%	0.53%	—
10 לירה לבנונית	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0175	0.00%	0.00%	-0.57%	—
1 לירה מצרית	0.85	0.91	0.85	0.91	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8973	0.64%	0.74%	-4.60%	—
1 סל מטבעות	—	—	—	—	—	—	3.2070	3.2520	3.2102	3.2556	3.2031	3.2476	3.2289	0.49%	0.30%	1.42%	-1.73%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 22.4.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפני	פרנק שוויצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירה איטלקית	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	—	0.6721	1.6988	1.0367	1.4365	5.7988	1.9009	1.6191	3.4811
1 לירה שטרלינג	1.4878	—	2.5155	1.5425	2.1375	8.6274	2.8281	2.4089	5.1792
1 מארק גרמני	0.5914	0.3975	—	0.6132	0.8496	3.4296	1.1242	0.9576	2.0589
100 ין יפני	0.9646	0.6483	1.6309	—	1.3856	5.5933	1.8335	1.5617	3.3578
1 פרנק שוויצרי	0.6961	0.4679	1.1770	0.7217	—	4.0366	1.3232	1.1271	2.4233
1 פרנק צרפתי	0.1725	0.1159	0.2916	0.1788	0.2477	—	0.3278	0.2792	0.6003
1 גילדן הולנדי	0.5261	0.3536	0.8895	0.5454	0.7557	3.0506	—	0.8518	1.8514
1000 לירה איטלקית	0.6176	0.4151	1.0443	0.6403	0.8872	3.5814	1.1740	—	2.1500
10 פרנק בלגי	0.2873	0.1931	0.4857	0.2978	0.4127	1.6658	0.5460	0.4651	—

ELAL אל על
CARGO מטענים

איש עסקים מלונדון

מעוניין בהצעות לנהל /שווק/ ו/או בפעילות מסחרית אחרת במערב אירופה

נסיון:
★ 10 שנים בניהול
★ שווק בגרמניה ואנגליה
★ 4 שנות ניהול במפעלי תעשיית מזון
השכלה: אקדמית, כלכלה ומנהל עסקים
שפות: אנגלית, גרמנית, עברית
נא לפנות לת.ד. 33651 ת"א מיקוד 61336 עבור אלי

טיב תשלובת טקסטיל (1969) בע"מ

ניתנת בזאת הודעה למחזיקי האופציות סדרה 1 של החברה כי יום 1.5.94 הנו היום האחרון למימוש אופציות סדרה 1.

כתב אופציה שלא ימומש עד יום 1.5.94 ועד בכלל יפקע ולא יזכה למחזיק בו כל זכות או תביעה שהיא כלפי החברה.

בכבוד רב
עפרה ברזיון – מזכיר.

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב – יפו
ת.א. 548/89
המ' 3008/94
בענין: אריגי יער בע"מ (להלן: "המבקשת")
ובענין: עו"ד אליעזר אורן (להלן: "הכונס")
ובענין: כונס הנכסים הרשמי

הודעה לנושים

על פי החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב – יפו (כב' השופט לוין) מיום 17.4.94 נמסרת בזאת הודעה לכל נושי המבקשת, חב' אריגי יער בע"מ, כי ביום 29.5.94 בשעה 09:00 יתקיים בפני כב' השופט לוין בבית המשפט המחוזי בתל-אביב – יפו, דיון בבקשת המבקשת לפרוס חוב פיגורים בסך $130,000 על פני 40 חודשים שתחילתם תקופת הסדר הנושים כפי שאושר ב-16.6.91.

הנושים המעוניינים מוזמנים להיות נוכחים בדיון הנ"ל.

אליעזר אורן, עו"ד
כונס מטעם הנושים

א.מ.ת מחשוב בע"מ

הודעה על אסיפה כללית שנתית

נמסרת בזה הודעה כי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של החברה תתקיים במשרדי החברה ברחוב ז'בוטינסקי 5 ברמת-גן, ביום 17 במאי 1994 בשעה 10:00 בבוקר.

על סדר היום:
1. אישור הדוחות הכספיים וסקירת המנהלים לשנת 1993.
2. מינוי מחדש של רואה החשבון של החברה וקביעת הבסיס לשכרו.
3. אישור גמול שנתי וגמול השתתפות לדירקטורים כולל דירקטורים מן הציבור.
4. אישור על תשלום דיבידנד סופי לשנת 1993.
5. דיון בכל ענין אחר אשר ניתן לדון בו באסיפה כללית רגילה של החברה.

בפקודת הדירקטוריון
מזכיר החברה

קראת כבר את התפריט של קולומבוס? ספק חובה!
COLUMBUS
מדי יום ה' ב-23:00 דיקסילנד מניו-אורלינס
ש ו ר ה ב י ק ר
תפריט אמריקאי-מקסיקני • פתוח 01:30-12:00 • חניה חפשית חינם
בנין שער הים, שד' הגלים פינת סנקר, א.ת. הרצליה פתוח, טל. 09-589880

ערב עיון

מה קרה למלכת השוק?

אגרות חוב

בשוק ההון הישראלי

יום ה', 12.5.94, בשעות אחה"צ, בתל-אביב

הנושאים שיידונו:
* אג"ח כמכשיר לגיוס הון - נסיון העבר ולקחים לעתיד
* אג"ח להמרה - זאב בעור כבש!
* מה קרה לאגרות החוב הממשלתיות?
* דירוג אג"ח ואג"ח להמרה - כלי חיוני להערכת סיכונים
* אגרת חוב - האמנם נ"ע נטול סיכון?
* לקחים מפרשת "יתכן"

בהשתתפות (היה לפי סדר הופעתם):
יאיר לפידות, מנכ"ל נשיונל קונסלטנטס בע"מ
דר' יהודה שנהב, כלכלן ותרצה למינהל עסקים
משה שגיא, סגן בכיר לממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון, משרד האוצר
פרופ' יאיר אורגלר, יו"ר מעלות - החברה הישראלית לדירוג ני"ע בע"מ
אברהם סיני, מנהל כספים והשקעות ומשנה למנכ"ל, קבוצת מגדל חברה לביטוח בע"מ
אריאל הלפרין, ר' המטה לביצוע הסדר הקיבוצים
אליעזר טובבין, היועץ המשפטי, בנק דיסקונט לישראל בע"מ
אהרון קמחי, כלכלן ודירקטור בבנקים ובחברות

מנחה:
דר' מאיר תת, יו"ר חטיבת הדירקטורים במייל

המרכז הישראלי לניהול
הוועדה לניהול פיננסי

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל. 03-6957202, פקס. 03-6953104

ימי א', ה' בשבוע אחה"צ, במשך כחודשיים, החל ב-1.5.94

המרכז הישראלי לניהול
בית-הספר למנהלים
המסלול הפיננסי

מעו"ף -

אופציות וחוזים עתידיים

בית-הספר למנהלים מתכבד להציג קורס מתקדם, יישומי ודינמי לניהול תיקי אופציות וחוזים עתידיים.

נושאי הלימוד: ★ חוזים עתידיים של מטבעות, מדדי מניות וסחורות ★ אופציות: מסחר, ניהול דינמי, ניתוח פרמיות ואסטרטגיות ארביטראז' ★ שוק המעו"ף בבורסה לני"ע בת"א ★ ניטרול סיכונים Hedging ★ ניתוח ני"ע המירים והמסחר בהם.

מנהלת מקצועית: גב' תמי פרידמן, מוסמכת במינהל עסקים והממונה על הפעילות בשווקים העתידיים בידלק - חברת הדלק הישראלית בע"מ.

רשימת מרצים חלקית: ★ דר' בועז ברק ★ מר שמואל ברגר ★ פרופ' דן גלאי ★ מר נפתלי מנדלוביץ ★ גב' תמי פרידמן ★ מר קובי קריזלר ★ מר רמי תמרי ★

פרטים והרשמה:
ביה"ס למנהלים
טל. 03-6990234
03-6995134
פקס. 03-6995207
המרכז הישראלי לניהול
טל. 03-6957202
פקס. 03-6953104

ערב עיון

המעבר מ"מדידה" ל"ניהול" של

שביעות רצון הלקוח

MOVING FROM MEASURING TO MANAGING CUSTOMER SATISFACTION

מרצה אורח

Mr. Marc Grainer, יו"ר ומייסד "TARP Inc."

בין הנושאים שיידונו:
* מהי שביעות רצון של הלקוח, מהן הטעויות בהגדרתה וכיצד לאפיין את גורמיה העיקריים?
* מהי מדידה של שביעות רצון, ומה בין "מדידה ל"ניהול" שביעות רצון?
* כיצד משיגים שביעות רצון וכיצד יש לפעול כשהיא לא הושגה בעשיה הראשונה?
* כמה עולה לארגון (בכסף!) אי שביעות רצון של הלקוח?
* אילו תועלות של ממש ניתן להפיק מתלונות?
* חשיבות טיפול אפקטיבי בלקוחות וכיצד ניתן להפכו למקור הכנסה?

דברי פתיחה:
מר אביגדור זוננשיין, המרכז הלאומי לאיכות ולמצוינות, משרד ראש הממשלה
מר חיים קמיניץ, מנכ"ל המרכז הישראלי לניהול

11.5.94, בשעות אחה"צ, בת"א

המרכז הישראלי לניהול

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל. 03-6957202, פקס. 03-6953104

ערב עיון

המידע

ככלי ניהולי אסטרטגי

בין הנושאים:
* מעורבות השותף - למידע למנהל
* מהפכת התקשורת והשפעתה על הניהול
* הרחבת הפעילות העיסקית הבינלאומית באמצעות תקשורת אלקטרונית
* First - The Smart New Agent לקט ידיעות עיסקי אלקטרוני התפור אישית למנהל
* Integration of Intelligence Into the Decision-Making Process
* מקורות לאיסוף מידע
* Open Source Systems and Services - Executive Overview
* מידע מקוון לתכנון פיננסי
* פאנל: תשתית המידע להנהלה - היבטים ושיקולים מהנסיון הישראלי

בהשתתפות (היה לפי סדר הופעתם):
יורם אלסטר, מנכ"ל משרד התקשורת לשעבר - מנחה ערב העיון
אלי שרגנהיים, יועץ בכיר בתחומי ניהול ומיחשוב
דר' אייב פלר, סמנכ"ל חברת אלרון
J. Barnoorn, Vice President Graydon Holding, N.V.
Y. Amram, President of Individual Inc. (באנגלית)
R. Stanat, President of SIS International (באנגלית)
P. Mark, Vice President D&B Europe (באנגלית)
R. Steele, President of OSS Inc. (באנגלית)
שלום אלקין, יועץ בכיר, חברת דיגיטל
קתרין לימסון, מנהלת מרכז מידע, חברת אל-אופ
שרון מרשיק, יועצת בכירה, חברת יבם
בת-שבע שיפ, מנכ"ל אליאא

ערב העיון מתקיים במסגרת הכנס הבינלאומי הה' "מידע 94", הנאורגן ע"י חברת טלדן מערכות מידע וכולל ביקור בתערוכת המידע.

2.5.94, בין השעות 13.00–19.30, בת"א

המרכז הישראלי לניהול

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול, טל. 6957202, 03-6990234 פקס. 6953104, 03-6995207

האיש הפרגמטי של אפל

האם מסוגל מייקל ספינדלר לשמור את ראשה של אפל בעננים ובה בעת להחזיק את רגליה על קרקע מוצקה, בעולם קשה של שולי רווח נמוכים?

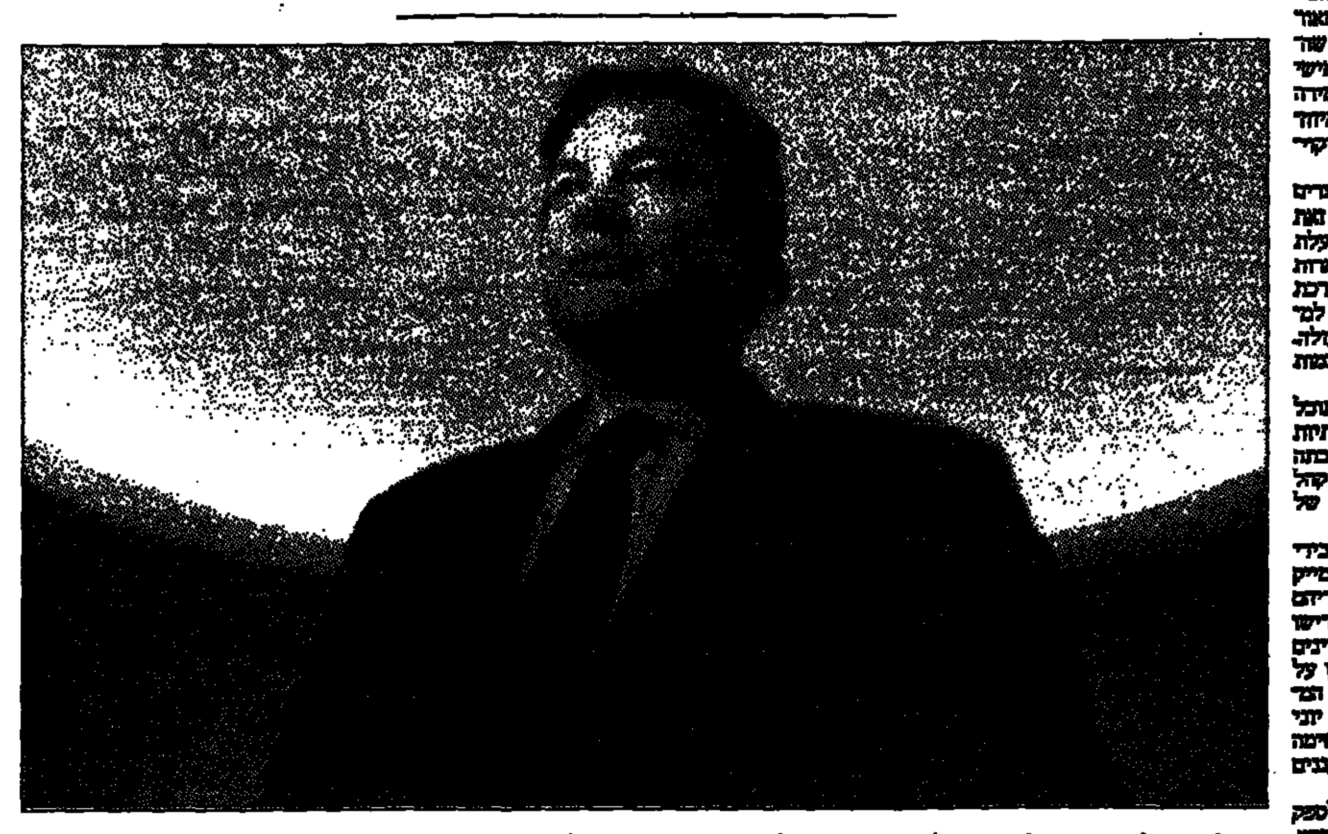

מייקל ספינדלר. "אני חולם כמו כל אחד אחר, אבל גם איש עסקים ריאליסטי"

Forbes

בעולם המחשבים נמשך הויכוח: האם אפל היא עדיין משהו מיוחד? אם כן, מוטב לה לצאת בקרוב מאוד עם משהו מרגש ביותר, משום שהגרסה הראשונה של המחשב האישי ניוטון שלה היתה כושלת במידה מסוימת והרבות מן התכונות המיוחדות של המקינטוש כבר זכו להעתקים.

קומפאק משגשגת בלי מוצרים מיוחדים במינם. היא עושה זאת משום שהיא יצרנית ומפיצה בעלת יעילות מיוחדת במינה. לדל, למרות כל בעיותיה באחרונה, יש מערכת הפצה המציעה מוצרים רגילים למדי במחירים טובים ושירות מעולה. יבם, כמובן, היא יבם, עם עוצמות רבות מעבר למחשב האישי.

אבל מה היא אפל אם לא תוכל להמשיך ולספק את הידידותיות המיוחדת במינה למשתמש שזיכתה אותה באמונה כנה אצל קהל המשתמשים הגדול שאינו קהל של אנשי טכנולוגיה?

אפל היא חברה שהוקמה בידי אנשי חזון – סטיבן ג'ובס, מייק מרקולה וסטפן ווזניאק, ואחריהם ג'ון סקאלי – אנשים שלא הקדישו זמן רב להששות בדבר עניינים בנאליים כמו רשת ניהול ולחץ על הספקים. מייקל ספינדלר, 51, הנשיא המנהל את החברה מאז יוני האחרון, חייב להתמודד עם המשימה הקשה של החזקת ראשו בעננים ושתי רגליו על הקרקע.

ספינדלר לא מותיר מקום לספק שרגליו אכן מעוגנות היטב בקרקע. "פרגמטיות" היא אחת מן המלים החביבות עליו. הוא מפזר אותה בתוך כל דבריו. "המשמעות של היותו פרגמטי היא התמודדות עם העולם כפי שהוא, במקום כפי שאתה רוצה שיהיה". בתוך חודש מאז קיבל את המשרה מג'ון סקאלי, התחיל ספינדלר לטפל במציאות בלתי נעימה. הוא פיטר 2,100 מתוך 13,000 העובדים הקבועים של אפל. אפילו ביל פרגוסון, העובד הראשון של אפל, לא זכה לחנינה. "כאשר אתה נפגע ממשהו כזה, אתה חייב לנקוט פעולה מהירה", אומר ספינדלר.

הדבר שספינדלר נפגע ממנו היה תחרות מצד תואמי מחשבים אישיים של יבם עם תוכנה של מיקרוסופט הדומה לתוכנה של אפל, הידועה בשם חלונות. מאחר שייחודיותה נשחקה, היה על אפל להוריד מחירים. מחירו הקטלוגי של מחשב מקינטוש קוואדרה 800 עם מסך צבעוני 35 ס"מ, 8 מגהבייט RAM ותקליט קשיח בן 230 מגהבייט היה בשנה שעברה 5,218 דולר, והשנה מחירו הוא 4,308 דולר בלבד. הרווח השולי הגולמי של אפל ירד מ-45% ברבעון האחרון של שנת הכספים 1992 ל-26% לתקופה המקבילה ב-1993.

עם שולי רווח כה דקים אין לחברה ברירה אלא לקצץ בתקורה. מייק מרקולה, 53, אחד ממייסדי אפל, חזר כיו"ר אחרי עזיבתו של סקאלי, תקופתו השנייה בחברה אחרי ייסודה ב-1977. אומר מרקולה: "היינו בעמדת רווחיות ראויה לקנאה שהעניקה לנו את המותרות של יכולת לקחת כמה סיכונים. היום איננו יכולים לעשות זאת".

אבל אם היא לא תהיה מסוגלת לקחת על עצמה סיכונים רבים כל כך, חייבת עדיין אפל להתכונן להוציא כספים רבים על פיתוח מוצרים. "אני לא מנסה לחסום את הרעיונות", אומר ספינדלר, "אני מנסה להכניס לתוכה מעט פרגמטיזם. אנחנו נישאר על הנתיב של דברים חדשים. אתה חייב לחלום, אבל אחר כך אתה חייב לשים מסגרת מסביב לחלום ולשאול, 'האם זה מציאותי?'"

אבל הגיעה לאן שהגיעה – לרווח נקי של 86 מיליון דולר על מכירות בסך 8 מיליארד דולר בשנת הכספים 1993 שהסתיימה בספטמבר האחרון – באמצעות הרישות, או ליתר דיוק, באמצעות פופולריזציה של הרשנות. לעתים קרובות הרשנות לא היתה שלה, אבל היא ידעה כיצד להביא אותה להמונים. למשל הממשק הגראפי למשתמש, שהחליף את ההוראות היבשות המודפסות של מערכות מתחרות באוסף של תמונות המופיעות בלחיצה על העכבר.

על חידוש זה חלמו כבר לפני 20 שנה המדענים במרכז המחקר של זירוקס בפאלו אלטו, קליפורניה, אבל היתה זו גאונותו של ג'ובס שהצליחה לשווק את הרעיון. העכבר, המצאה של מכון המחקר של אוניברסיטת סטנפורד, הופיע במחשבי אפל ב-1983; רק ארבע שנים מאוחר יותר אפשר היה להשיג גם במחשבי יבם. המקינטוש היה המחשב האישי הראשון שיכול היה ב-1987 להתפאר בצליל סטריאופוני כחלק סטנדרטי. זה היה המחשב האישי הראשון שצויד ב-1984 ביכולת לעבוד ברשת למערכת ההפעלה שלו (תוכנת שומר התנועה העוזרת לארגן את המחשב האישי).

אבל השיגה הגדולה גדולה לא משום שפתרה בעיות בעזרת סכומי כסף גדולים, לא משום שהיו לה פריצות דרך טכנולוגיות גדולות. באמצעות שימוש בשכל ישר היא עשתה לסטנדרטיות תכונות מיוחדות שהמשתמשים במחשבים אישיים אחרים היו צריכים לשלם תמורתן. "המאק לא היה רעיון רדיקלי חדש", אומר ספינדלר. "אנחנו לקחנו רעיונות קיימים והבאנו אותם לרמה של יכולת רכישה לאדם הממוצע".

כך יצרה אפל נאמנות חזקה למותג וחלק שוק מכובד בין סוגים מסוימים של משתמשים, כמו מו"לים שולחניים ומפתחי כותרי מולטימדיה ב-CD-ROM.

אבל משתמשי אפל, המיעוט כמו עם מן היום שבו התחילה יבם למכור מחשבים אישיים ב-1981, הפכו להיות קבוצה מבודדת. המכונות שלהם לא יכלו לשוחח בקלות עם מחשבים אישיים אחרים, מאחר שהמחשבים של אפל בנויים משבבים של מוטורולה, שאינם תואמים לשבבים של אינטל בהם משתמשים מחשבי יבם ותואמיה. תוספת לבידוד של משתמשי אפל היווה הסירוב של החברה לתת רשיון לשימוש במערכת ההפעלה שלה ליצרנים אחרים. אפל רצתה שהמחשבים שלה יהיו יחידים במינם. וכך הם היו, לטוב ולרע.

נכון שאם רצית מכונה עם תכונות גראפיות וקוליות מעולות, היה מקינטוש של אפל בהישג יד. אבל אם כל שרצית היה מכשיר פרגמטי לגיליונות נתונים, עיבוד תמלילים או מרבית היישומים העסקיים, הרי תואם יבם היה הרבה יותר זול. כך הפכה אפל להיות מעין חברת גומה, המסוגלת לדרוש סכומים גבוהים יותר מאלה שרצו בתכונות המיוחדות שהציעה. אלה שרק רצו מכונה במחיר הטוב ביותר – מרבית המשתמשים – פנו למקומות אחרים.

אבל המתחרים התחילו להשיג את אפל. מיקרוסופט, המוכרת תוכנת מערכות הפעלה למכונות מן הסוג של יבם, משתמשת בדמיון בגראפיקה בתוכנת חלונות שלה. ממשק חלונות, שיצא לשוק לפני 4 שנים, התחיל להיראות טוב מאוד וכמעט ללא כל שוני מן הממשק של אפל. העכבר סטנדרטי עכשיו במכונות מן הסוג של יבם ותכונות קוליות סטנדרטיות באותה המידה. תכונות עבודה ברשתות הן הבאות בתור. אחדות מהן יהיו סטנדרטיות בגרסה של חלונות שמיקרוסופט תוציא ככל הנראה השנה לשוק.

"אפל היא התקן של המיעוט", אומר היו"ר של מיקרוסופט וויליאם גייטס, שחלונות שלו נמכרת פי 7 מן המחשבים של אפל. "משמעות הדבר שהם חייבים לחדש את יתרונו של המקינטוש, וזה כבר עניין של טכנולוגיה". האם אפל מסוגלת להציג שוב ושוב טכנולוגיה חדישה?

שבב PowerPC הוא הטכנולוגיה של הרגע. כמו אחרים לפניו, זו אינה המצאה של אפל, אבל אפל תהיה הראשונה שתוציא אותו להמונים. השבב, המפעיל שורה של מקינטושים חדשים שייצאו החודש לשוק, הוא בעל מערכת הוראות מצומצמת המאפשרת לו להפעיל כמה משימות ותוכנות תשנות הרבה יותר מהר מאשר שבבים בעלי מערכת הוראות עשירה יותר. הוא גם מייצג את הפריצה החשובה הראשונה בחומה המפרידה בין עולם יבם לבין עולם אפל. יבם ואפל הן שותפות בפיתוח השבב הזה.

מושגו של מערכת הוראות מצומצמת (RISC) הוא המצאה משנות ה-70 – של יבם, לא של אפל. יתר על כן, שבב PowerPC מיוצר בידי יבם ומוטורולה. למרות זאת הוא יוסיף ספק אפיל למכונות לשימוש המוני של אפל, משום שלפני שנה יבם תשתמש בשבב רק בתחנות העבודה המקצועיות שלה. מוטורולה מייצרת את השבב בזול למדי ולוקחת מן היצרנים 300 דולר בשבילו בכמויות קטנות. המתחרה הקרוב ביותר שלו, שבב פנטיום ממשפחת השבבים של אינטל, עולה 675 דולר. כך מתחרים מחשבים רבים של אפל במחשבים תואמי יבם המצוידים בפנטיום בלי לפגוע עוד יותר בשולי הרווח של החברה.

בינתיים עובד ספינדלר קשה כדי להחיות את ניוטון, המחשב הידני במחיר 700 דולר שיצא לשוק בקיץ שעבר וזכה לביקורות מאכזבות ביותר. המחשב משתמש במעבד RISC של חברת אדוונסד ריסרץ' משינס מקיימברידג', בריטניה, והיה אמור להיות מסוגל לפענח כתב יד. הדבר שזה אתגר גדול מכפי שציפו. המוח של ניוטון מעורבב בכתבי יד אנושיים וגרם אכזבה לכל אותם אנשים ששמעו את ג'ון סקאלי אומר כמה מהפכנית תהיה הטכנולוגיה הזאת. עד עתה מכרה אפל רק 80,000 מכשירים כאלה.

החודש הציג ספינדלר גרסה חדשה של ניוטון, זולה ב-100 דולר, עם סוללה משופרת ויכולת גדולה יותר לאחסן כתבי יד בלי לפענח אותם. (כתבי היד הנהפכים לקבצים דיגיטליים כמו אלה של פקסים). ספינדלר גם מפשט את שיווק הניוטון. במקום למכור אותו כמכשיר מהפכני כמו הטלפון, הוא מוכר אותו כמכשיר שימושי שאותו יכולים הלקוחות לקחת לשדה או להכניס לתוך המכון שלהם.

ומה אחרי כן? ספינדלר מתכוון להתקין שוב את הממשק למשתמש ולהציע תכונות אקוסטיות שיכילו שבב בין מקינטוש לבין המכונות הפשוטות המבוססות על שבבי אינטל.

"המק יהפוך להיות מכונה משוכללת הרבה יותר", אומר ספינדלר. "היא תגיב לדיבור ולתנועות יותר מאשר למקלדת ולעכבר. כאשר אני מדבר על זיהוי קולות אני מתכוון ליותר מאשר 'סגור את המסמך הזה'. אני מתכוון להבנת המשמעות וההקשר. למשל, 'תביא לי את הרשימות של הישיבה אתמול עם טים'".

זו תכונת אפל הישנה: להגיע ראשונה עם מכונות ידידותיות למשתמש.

ייתכן מאוד שסיכוייה הטובים ביותר של אפל בקידום ידידותיות למשתמש מצויים בשוק הבידור, כאשר מחשבים ומכשירי טלוויזיה מתקרבים יותר ויותר זה לזה ומחשבים הופכים להיות מכשירי הטלוויזיה החכמים המאפשרים למידע להיכנס לסלון לשימוש בידי בורים בטכנולוגיה.

צעדה ההססני הראשון של אפל הוא מק טיוי, שהופיע בשנה שעברה והוא תרכובת של טלוויזיה ומחשב. לאפל יש גם אבטיפוס של תיבה שתפענח נתונים שהועברו על קוי טלפון משרתי וידיאו – מערכת הסרטים לפי ביקוש שאותה עומדת לבחון חברת אוראקל ומערכות אחרות.

דונלד נורמן, פרופסור למדעי ההכרה באוניברסיטה של קליפורניה, עובד עכשיו באפל. הוא מכנה את עצמו "ארכיטקט של ניסיון משתמש". הוא עובד על תוכנה שתהפוך את המחשב שלכם למשרת שיהיה מסוגל לחפש סדרה של מאמרים בספריית הקונגרס, להדגיש את החלקים החשובים לפי הגדרתכם את החשוב ולהשאיר אותם בסדר אלפבתי במחשב בשעה שאתם קוראים מכתב מעמית שנשלח אליכם בלילה הקודם בדואר אלקטרוני. אין צורך לשכור חוקרים או להשתמש בלומדים לתואר שני. פשוט קנו מאפל עוזר.

לחלק מכל אלה יש נופך של חלומות, וזה לטוב. תפקידו של ספינדלר יהיה לוודא שחלומות אלו יבשילו בתחום זמן סביר ובתחום עלות סביר. ספינדלר אינו חש בנוח באור הזרקורים כמו ג'ובס או סקאלי; אין לו הכריזמה של ג'ובס והקשרים הנוצצים של סקאלי. אבל הוא זוכה לכבוד כאיש הטכנולוגיה, עם תואר שני בהנדסה מאוניברסיטה גרמנית. "מהנדסים טובים יכלו להטעות את סקאלי", אומר אחד מאנשי אפל. "הם לא יכולים לעשות את זה לספינדלר".

הם לא יכלו לעשות את זה ולא עשו כאשר ספינדלר היה איש התפעול הראשי של אפל במשך שלוש שנים וחצי לפני שקיבל את ניהולה של החברה. הוא קיצץ את מחזור הפיתוח הממוצע מ-24 ל-9 חודשים. מאז קיבל את משרת המנכ"ל הוא הורה לצוות החשיבה של אפל, אדוונסד טקנולוג'י גרופ, הגורם לכשליש מכל הפטנטים של אפל, להתחיל להיות מעשי. במקום שקודם לכן לא היו הגבלות זמן מצווה עכשיו הצוות להעביר יותר מ-50% מכלל הפרויקטים שלו לייצור בתוך שלוש שנים. "תחת סקאלי פרויקט מעולם לא בוטל, רק קיבל שם אחר", אומר דייוויד נאגל, מנהל מחלקת התוכנה של אפל, אפלסופט.

חידוש אופייני לספינדלר: מהנדסים חייבים עכשיו להציג את הפרויקטים שלהם לבדיקה של צוות טכנולוגים של אפל הידועים בשל העובדה שיצרו מוצרים מצליחים.

אף שהמניה של אפל התאוששה מן השפל של 22 דולר אליו הגיעה כאשר סקאלי עזב את תפקיד היו"ר, היא עדיין נמוכה ב-50% משיא כל הזמנים שלה. לדעת אנשי וול סטריט זו עכשיו חברת מחשבים מסוג ב', שמחירה בשוק כמחצית מנפח המכירות השנתי שלה. זה פחות ממחצית השיעור שלו זוכות קומפאק והיולט-פקארד.

ספינדלר רוצה להוכיח שאנשי וול סטריט טועים. כאשר הוא מדבר בשפת האם שלו, גרמנית, הוא משתמש לעתים קרובות במלה מוט. משמעותה אומץ לב, שהיה דרוש כדי לבטל פרויקטים ולפטר אלפי אנשים. אבל משמעותה של מוט היא גם נחישות, דבר שהיה לסטיבן ג'ובס. ספינדלר מבטיח לאחד את שני סוגי המוט.

ספינדלר מסכם: "אני לא אמשכן את עתידה של החברה באמצעות קיצוץ הוצאות שהם מהותה של אפל". הוא אינו מותיר אצל השומע ספקות רבים לגבי נחישותו לשמור באפל את אותה תערובת קסומה של דמיון ופרגמטיזם שעשו אותה לחברה גדולה.

בעולם

הסכם גאט"ט כמקדם אבטלה

נקודת השקפה שונה על הסכם גאט"ט והסחר החופשי בכלל, התומכת בצורה חדשה של פרוטקציוניזם

New York Times

העולם תולה תקוות גדולות בהסכם הסחר החדש שלו, שהושג בדצמבר ונחתם החודש במאראקש שבמרוקו. אבל אם החותמים מקווים לפתור את הבעיה הגדולה וההולכת של אבטלה במדינות המפותחות, התוצאות יאכזבו אותם – ויוכיחו את הצורך בגישה רדיקלית חדשה.

אין זאת אומרת שהתעלמו מן האבטלה. בכך שקיימה פגישה בדבר האבטלה בוושינגטון בחודש שעבר הכירה קבוצת שבע המדינות המתועשות בחומרת הנושא. ובתחילת אפריל העלתה ארצות הברית את נושא אמות המידה הבינלאומיות של העבודה על סדר היום של ארגון הסחר הבינלאומי, יורשו החדש של ארגון גאט"ט.

אבל ההכרה בבעיית המשרות וההבנה שלה הן שני דברים נפרדים לחלוטין.

כאשר גאט"ט יוריד את המכסים יהיה על העובדים במדינות המפותחות להתחרות קשה יותר עם עובדים בעלי שכר נמוך במקומות אחרים. מה אפשר לעשות? תרופה אחת קוראת לקבוצת המדינות הראשונה לפקח על האינפלציה, להוריד את שיעורי הריבית, להשקיע בהכשרה מקצועית ובמיומנויות של העובדים ולהגדיל את הפריון. פתרון אחר הוא להקים, באמצעות קבוצת הסחר החדשה וארגונים אחרים, כללים בינלאומיים בדבר חופש ההתארגנות של העובדים ודברים דומים.

אבל תרופות אלו לא יספיקו כדי לבצע את המלאכה. ב-1993 היו עלויות שעת עבודה בייצור 24.90 דולר בגרמניה, 16.90 דולר ביפאן, 16.40 דולר בארצות הברית, 16.50 דולר בצרפת ו-12.40 דולר בבריטניה, בהשוואה ל-4.90 דולרים בקוריאה הדרומית, 1.80 דולר בהונגריה ו-50 סנט בסין.

איך יוכלו פתרונות מקובלים לגשר על הפערים הללו? פועלים אמריקנים זקוקים לטונות של ציוד יעיל כדי להתגבר על שכר נמוך כזה. מכל מקום, בציוד כזה יכולים להשתמש גם עובדים בעלי שכר נמוך, שלעתים קרובות הם משכילים ובעלי מוטיבציה גבוהה. וחברות גלובלית לעבודה מאורגנת לא תצמצם כמעט את הפערים העצומים הללו.

נתונים על מקצועות ספציפיים מרגישים את גודלו של הפער. בהודו מרוויחים מתכנתי מחשבים פחות מ-3,000 דולר לשנה, ובפיליפינים משתכרים בוגרי אוניברסיטאות העובדים כמקלידי נתונים 150 דולר לחודש – שישית מן השכר האירופי.

מעסיקים נוהרים אל "מציאות" עבודה אלו. פילה, חברת הביגוד הספורטיבי האיטלקית, חומקת מעלויות השכר האירופיות: 70% מבגדיה מיוצרים באינדונזיה ובסין. במנהאטן שולחים פרקליטים טיוטות מכתבים בפאקס לאישה באיי בארבדוס במקום לתת אותם להדפסה למזכירה. הדפוס הזה שכיח. סקר מ-1993 על 10,000 חברות גרמניות העלה ששליש מהן יעבירו מתקני ייצור מסוימים למזרח אירופה או לאסיה עד 1996.

אם תצרפו יחד את כל התהליכים העסקיים הללו, תהיה התוצאה אבטלה מאסיבית בעולם המפותח. כ-35 מיליון בני אדם מובטלים היום במדינות אלו, ועוד מיליונים יבואו בעקבותיהם.

התשובה היחידה היא גישה חדשה, פרוטקציוניסטית. גאט"ט חייב להפוך להיות גאט"ס – הסכם כללי על סחר בר קיום – שלא יעודד תחרות גלובלית אלא משקים מקומיים בני קיום הן במדינות המפותחות והן במדינות המתפתחות.

הסכם כזה זקוק לכללים רבים:

פיקוח על יבוא ויצוא. מדינות חייבות לענות בעצמן על צרכים רבים ככל האפשר. כל דבר שלא יהיו מסוגלות לספק לעצמן הן צריכות להשיג באזור הסחר האזורי. סחר ארוך טווח צריך להתקיים רק מתוך ברירה. כדי לעשות זאת יש להטיל פיקוח על יבוא ויצוא ברמה האזורית.

למקם כאן כדי למכור כאן. כדי למכור מוצרים במקום מסוים, יהיה על החברות לייצר אותם באותו המקום. המשמעות של כלל זה היא שהרווח מן הייצור – מקומות עבודה – יפול בחלקם של צרכני המוצרים הללו.

לשמור בבית על ההון. היום זורם ההון בחופשיות בכל רחבי העולם. אם המשקים המקומיים רוצים לקיים את עצמם, הם חייבים להטיל פיקוח על ההון הזה כדי להבטיח שהוא יושקע בבית.

לפרק את החברות הגדולות. לפי משטר סחר חדש זה יוגנו החברות המקומיות מפני תחרות זרה באמצעות מכסים. כדי להדיר תחרות מקומית ולהבטיח שיהיה מבחר לצרכנים, חייבות המדינות לנהל מדיניות חזקה נגד מונופולים.

מובן שרעיונות אלה מנוגדים לחלוטין לגאט"ט. אבל למי יש תשובה טובה יותר למיליוני המובטלים היום ובעתיד? מי חושב שהתרופות המקובלות מסוגלות להתגבר על היתרונות של מדינה כמו סין, שבה עלות הייצור היא 3% מזו של ארה"ב?

המחברים, טים לאנג וקולין היינס, הם מחברי הספר "הפרוטקציוניזם החדש: הגנה על העתיד מפני סחר חופשי" העוסק בנושאים שהועלו במאמר זה (ניו פרס).

ההנאה מתחילה אחרי הניצחון

FORTUNE

אם זכתה איפעם חברה למוניטין של חברה רצחנית כלפי המתחרים, הרי זו טויס אר אס. עם מבחר עצום, מחירים נמוכים ולוגיסטיקה מעולה השמיד הענק הזה את מתחריו בכל מקום, מלונג איילנד ועד לוס אנג'לס. הבורך תפס עתה שליטה של 21% משוק הצעצועים האמריקני ששוויו 17 מיליארד דולר בשנה.

אומר מייקל גולדסטין, 52, שקיבל בפברואר את תפקיד המנכ"ל מן המייסד היו"ר, צ'רלס לאזארוס, 70: "אנחנו נלחמים במתחרים חכמים מאוד. אנחנו לא מקבלים שום דבר כמובן מאליו". בין מתחריו הקשוחים נמצאות גם רשת החנויות בהנחה וול-מארט, חברה קשוחה כמו זו שלו, שתפסה 10.4% משוק הצעצועים האמריקני.

לגולדסטין יש אסטרטגיה בת שלושה חלקים, שהראשון בהם הוא משהו שאינך שומע מפי קמעונאים בימים אלה – הנאה. "אנשים מצפים מאיתנו למבחר גדול ולמחירים טובים", הוא אומר ומבטאו מסגיר את מוצאו מקווינס, ניו יורק. "עכשיו אנחנו צריכים לעלות לרמה הבאה ולעשות את הקניות משעשעות יותר". תראו את החנויות של אולפני דיסני וורנר ברדרס, הוא אומר. קמעונאים אלה משתמשים בתצוגות מולטימדיה מרהיבות כדי לשווק מגוון של פריטים הקשורים באולפן, כמו ספלים עם תמונתו של טוויטי ועד לציורי הנפשה מתוך פינוקיו. אנשי המכירות ידידותיים ומסייעים, ולעתים קרובות יש בשטח מיקי מאוס או באגס באני בגודל טבעי. "אתה מתבונן בחנויות הללו ואתה רואה שהלקוחות באמת נהנים לקנות בהן", אומר גולדסטין. "אנחנו רוצים לקבל את אותה התחושה בחנויות שלנו".

יחד עם ההנאה מגיע מאמץ להגביר את השירות – כלומר, לעשות את חוויית הקנייה מהנה יותר גם למבוגרים. החברה הוסיפה עובדים הידועים בשם ג'ופרי הלפרס – על שם הג'ירף שבו משתמשים בפרסומות – הלובשים חלוקים שעל גבם כתוב "שאל אותי". הם מתרכזים באזורים של מוצרים בעלי מחיר גבוה כמו ריהוט לתינוקות ואופניים, שם הלקוחות מבקשים עזרה לעתים קרובות. סורקים המותקנים עכשיו במעברים יאפשרו ללקוחות לבדוק בעצמם את המחירים של המוצרים שבמדפים.

האסטרטגיה השנייה היא להלוב כסף רב יותר מכל חנות. איך? באמצעות הוספת חנויות בתוך החנויות. למשל, בשנה שעברה נוספה רשת בוקס אר אס ועד לסוף היא תוכנס ל-300 מתוך 582 חנויות החברה. חנויות ספרים זעירות אלו לא יהוו ככל הנראה יותר מ-4% מן המכירות, אבל השגת עסקים נוספים מכל מטר רבוע של שטח חנות חיונית בשביל חברות כמו טויס אר אס ברגע שאלו סיימו לכסות את השוק. אומרת לין סויר, אנליסטית בגאס-וסט סקיוריטיס: "בכל פעם שטויס אר אס נכנסת להמצאה אחרת על ילדים יש לה סיכויים טובים להצליח מאוד".

החברה מוצאת מקום לחנויות הספרים בשטחי אחסון מיותרים – ששופצו בשל ניהול מלאי משופר – ומוציאה 20-30 אלף דולר על עיצוב וריהוט החנויות. בהשוואה לחנות טויס אר אס רגילה, שאין בה הרבה יותר מאשר מדפים וסחורה, נראה החלק של בוקס אר אס כמשהו שופע מותרות עם שטיחים, תצוגות בולטות ותאורה בהירה. במעריית יש כ-1,900 כותרים, רק כשליש מן הכמות שאפשר למצוא בחנויות לספרי ילדים, אבל פי ארבעה מן המבחר הרגיל של טויס אר אס. לדברי גולדסטין ההנאה היא חלק גדול מן המשוואה: "מרבית הילדים שונאים חנויות ספרים, אבל אוהבים את טויס אר אס. באמצעות הקמת חנות הספרים בתוך החנות אנחנו אומרים להם שספרים מגניבים. ההורים אוהבים את זה משום שלפחות חלק מן הזמן הם רוצים לקנות לילדיהם משהו חינוכי". החברה בוחנת גם פורמטים אחרים בתוך החנויות כמו שטחים המוקדשים לאביזרי בניין של לגו, אספקה למסיבות ובעלי חיים ממולאים.

לבסוף, אף שההתרחבויות הנמרצות בארצות הברית שוליות בלבד, אלו שמחוץ לארצות הברית עדיין ג'יאנטיות. מאז 1984 פתחה החברה 234 חנויות ב-11 מדינות זרות. היא מתכוונת להוסיף עוד 70-80 חנויות לשנה עד סוף העשור, כחלק משיפור התחרותיות בארצות הברית. המכירות הבינלאומיות מהוות עכשיו 21% מכלל ההכנסות.

בין אם בבייג'ין או בבלגיה, הלקוחות יבקשו יותר טויס אר אס במחירים נמוכים יותר. גולדסטין יודע שמוטב לו להעניק להם שירות, מבחר והנאה – אחרת לא תהיה לו שום הנאה.

INFO 94 מידע

שבוע המידע בישראל
הכנס הבינלאומי ה-9
כפר המכביה, רמת-גן
5 - 1 במאי 1994
בחסות התאחדות התעשיינים

30 ימי עיון
180 מרצים מהארץ ומחו"ל
ספקי המידע המובילים בעולם

נושאי הכנס:

מידע למנהלים: * שווקים פיננסיים * מידע למנהלי מו"פ * הכרות עם עולם המידע * מידע למנהלים בכירים * מחקרי שוק בינ"ל * איתור שותפים אסטרטגיים * ממידע למודיעין–האתגר והמענה

טכנולוגיות מידע: * INTERNET–נתיבי מידע מהירים * טכנולוגיות תקשורת לשירות המידע * מאגרי מידע במחשב אישי – טכנולוגית ה- Hypertext * מאגרי מידע חזותיים * Multimedia '94 * מאגרי מידע ישראליים * התקליטור '94 – המשך התנופה

מידע ענפי: * מידע לחקלאות * מידע לרישום תרופות וכימיקלים * מהפכת המידע בחינוך * מידע ירוק – מידע בנושאי איכות הסביבה * מידע ומשפט * תקשוב יהודי חובק עולם

תערוכה מקצועית 2-5 במאי

* מאגרי מידע * תקליטורים * מידע טכנולוגי מדעי
* מידע פיננסי * חדשות כלכליות * מידע רפואי * מידע משפטי
* מידע חינוכי * מידע עסקי * יישומי תקשורת * אינטרנט
* מידע פטנטים * מחקרים וסקרים * כתבי עת

הכניסה לתערוכה חופשית

בחסות: טלדן TELDAN | קרן מנוחה | מכון היצוא הישראלי

לקבלת תוכנית מלאה של הכנס נא לפנות אל:
טלדן מערכות מידע "מידע 94" ת.ד. 18094, תל אביב 61180
טל. 6950073 פקס. 03-6956359

כאשר הברוקרים בורחים

מנהלים ודירקטורים של חברות ברוקרים בארצות הברית מוכרים את מניותיהם בחברות שלהם, הן מניות שקנו והן מניות שקיבלו כאופציות. לעתים קרובות יורד מחיר המניה זמן קצר לאחר מכירותיהם של המנהלים

New York Times

אם נבון הדבר שמשתלם להחזיק במניות לטווח ארוך, מדוע מוכרים מנהלים של חברות ברוקרים גדולות את מניותיהם בחבורות?

מנהלים ומנכ"לים של חברות ברוקרים גדולות בארצות הברית היו השנה מוכרים גדולים של מניות של החברות שלהם. הסיבות שלהם צפויות מראש: תכנון מסים או גיוון תיקים. או לשם פרישה, תשלום שכר לימוד לילדים במכללה, קניית בית חדש או כסף לאישה ישנה.

• פתאום צצות ועולות כל מיני דרישות פיננסיות שנראה שמעולם אינן מופיעות כאשר המניות נמכרות במחצית משווי הספרים של החברה שבה מדובר.

כסף לקניית בית

לי פנסטרסטוק, סגן נשיא בכיר בקבוצת פיין ובר, מכר בינואר ובפברואר 38,500 מניות של פיין ובר במחירים שבין 17.65 ל-18.56 דולר. דובר החברה אומר שהוא היה זקוק לכסף כדי לקנות בית חדש.

פנסטרסטוק עשה צעד נוסף בחשבון שלו כאשר העביר 20,000 מניות מוגבלות (שאסור למכור בזמן) לתוכנית פיצויים דחויה – כשקודם כל הוליף את המניות במזומנים. לא מסוג הצעדים שאתה עושה כאשר אתה חושב שהמניות יכולות עוד לעלות.

מאז 1991 היו מנהלים בחברות ברוקרים מוכרים גדולים, אומר רנדיס גאבל מ-CDA אינווסט, חברה מפורט לודרדייל, פלורידה, העוקבת אחרי קניות ומכירות של אנשי פנים בחברות, החייבים לפי החוק לדווח לרשות האמריקנית לניירות ערך על כל עסקותיהם במניות של החברות שבהן הם עובדים.

בעוד שגאבל מציין שהמכירות של מניות על ידי מנהלי חברות ברוקרים גברו בחודשי הסתיו – אפשר שמתוך ציפייה לירידה האחרונה בשוק המניות – הוא והאחרים אומרים שנראה שקיים כאן גורם ארוך טווח יותר.

"למכירות אלו היו שנים אחדות של רווחי שיא, והתחושה היא שיהיה קשה לשחזר רווחים אלה בשנים הקרובות", אומר מייקל לואיס, אנליסט לשירותים פיננסיים בדין ויטר. "בעיקר באקלים של עלייה בשיעורי הריבית, אני משער שהם רואים את הכתובת על הקיר".

לפי מספריו של גאבל לא נמכרה ב-1990 אפילו מניה אחת שבבעלותו של מנהל בפיין ובר, כאשר מחירה נע בין 5.125 ל-9.150 דולרים.

אבל ב-1991, כאשר מחיר המניה הגיע ל-16.50, התחילו אנשי פנים למכור ומכרו 96,750 מניות שנרכשו באמצעות אופציות וכן 87,000 מניות ללא קשר לאופציות.

ב-1992 מכרו אנשי פנים בפיין ובר 240,650 מניות (161,458 מהן קשורות לאופציות), ובשנה שעברה הם מכרו 637,420 מניות (31,600 היו קשורות לאופציות).

במריל לינץ' וחברות ברוקרים אחרות שמניותיהן נסחרות בבורסה היו דפוסי המכירה דומים, אומר גאבל.

אנשי פנים במריל מכרו רק 310 מניות ב-1990, אבל נעשו מוכרים אגרסיביים יותר מדי שנה מאז, ומכרו בשנה שעברה 480,000 מניות שנרכשו באמצעות אופציות ובשוק הפתוח. (מריל לינץ' אינה מסכימה עם הנתונים של גאבל וטוענת שאין להביא בחשבון את 80,000 המניות שמכר היו"ר לשעבר שלה.)

שווה לעקוב בקפידה אחרי מכירות וקניות של מנהלי חברות ברוקרים, אומר גאבל, משום שאלה מסוגלות לספק מידע רב יותר מאשר המכירות של איש הפנים הממוצע בחברה שמניותיה הן בבעלות ציבורית.

"כאשר אתה מתבונן בדרך כלל בתפיסה של איש פנים אתה חושב שאנשים אלה צריכים לדעת משהו על החברות שלהם", הוא מסביר. "אבל כאשר אתה מתבונן באנשי פנים בוול סטריט, אתה יכול ללמוד הרבה יותר, מפני שאנשי פנים אלה מצויים בעסק של ידיעת משהו על השוק כולו. איש הפנים בוול סטריט עשוי להיות נביא השוק".

רבים בוול סטריט מבטלים את התיאוריה הזאת, וטוענים שאלה הקובעים את האסטרטגיה שלהם לפי מכירות של אנשי פנים מחמיצים חלק מן הסיפור.

מנהלים בכירים מקבלים יותר ויותר חלק מן התשלומים שלהם במניות, הם טוענים, והרכישות המבוצעות בתוכניות רכישת מניות של עובדים אינן טעונות דיווח לרשות לניירות ערך.

ויליאם מונטגומרי, פרקליט בבית ביר סטרנס, אומר שהחברה רכשה מאז 1 ביולי אשתקד 100 מיליון מניות שלה בשביל תוכניות פיצוי לעובדים. אבל בשלושת החודשים הראשונים של '94 מכרו אנשי פנים יותר מ-300,000 מניות – וזה אינו מספק רמז כלשהו לגבי פעילות של הדרגים הנמוכים יותר של ביר סטרנס, שאינם חייבים בדיווח כלשהו לרשות לניירות ערך.

מארק תומפסון, דובר של צ'רלס שוואב ושות', אומר שהחברה שלו עסקה בתוכנית רכישה חוזרת ורכשה 700,000 מניות שלה ברבעון הראשון כי "המניות שלנו היו זמינות במחירים אטרקטיביים במיוחד".

אבל יש להיות מודע שמחירי מציאה כאלה לא הגיעו לידיעתו של מייסד החברה, צ'רלס שוואב, שמכר ב-17 בפברואר 300,000 מניות במחיר 27.05 המניה. או של לורנס סטופקי, מנהל ודירקטור בחברה, שנפטר ברבעון הראשון מ-40,000 מניות שלה.

המכירות בשוואב עלו מ-175,000 מניות שמכרו אנשי פנים ב-1990 ל-350,000 ב-1991, ל-900,000 ב-1992 ול-889,000 ב-1993. בבעלותו של שוואב ובני משפחתו יש עדיין 24.3% מן החברה, רק מעט פחות מ-25% שהיו להם לפני שנה, מציין דובר של החברה.

לא בכל חברה יש בריחה של המנהלים. באלכס בראון ובניו, בנק ההשקעות מבלטימור, היו ברבעון הראשון 28 רכישות של אנשי פנים, לעומת 12 מכירות. אבל גם שם היה מספר מספיק של מכירות קשור לפקיעת אופציות כדי לעשות את הקניות פחות פריות בכפי שנראה במבט ראשון.

החכמים מוכרים עכשיו

בדרך כלל נראה שהחכמים מוכרים עכשיו – אפילו בחברות של קרנות נאמנות כמו רואו פרייס. קיסר הפמן, דירקטור ברואו פרייס, מכר באמצע מארס 40,000 מניות. תומס ברודוס מכר בינואר 10,000 מניות במחיר 28 דולר למניה ואלווין יאנגר, החשב של החברה, זרק גם הוא 4,200 מניות כאשר הן נסחרו ב-34.50 דולר.

אבל אין חשש שזה היה כיוון אות רע לשוק. הפמן יצא כבעד של ביזון הקשור לתוכנית הפרישה שלו, אמר דובר של החברה, וברודוס מכר גם הוא את המניות כחלק מתוכנית הפרישה שלו, במחיר הטוב ביותר.

יאנגר היה חייב למכור כדי "לכסות את תשלומי מס ההכנסה שלו השנה בשל העלייה של שיעורי מס ההכנסה שנכנסה לתוקף".

היה להם מזל שמכירותיהם הפרטיות צצו ועלו בדיוק בזמן הנכון. לפני שבועיים היה מחיר המניה של רואו פרייס נמוך ב-22% מכפי שהיה כאשר מכרו יאנגר, ברודוס והפמן את מניותיהם.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בעולם

עבר שבוע / רפי פרסיץ

שער הדולר: חידה לפרשנים

הריבית הדולרית בקו־עלייה, הריביות באיחוד האירופי מצטמקות; כלכלת ארה"ב צוברת קיטור, כלכלות יפאן והאיחוד האירופי מתגשמות בכבדות – אך הדולר הסורר צנח משיא של 1.76 מארק בתחילת פברואר ל־1.6850 מארק בשבוע שעבר

נפט מסוג ברנט למסירה ביוני

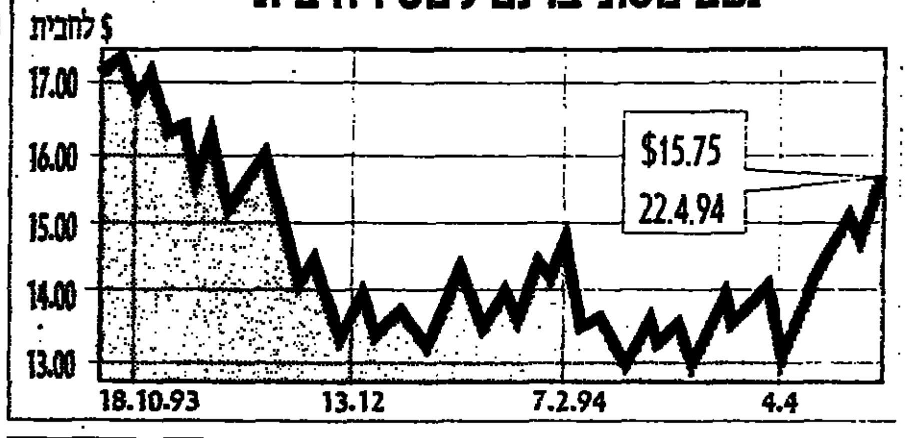

קפה רובוסטה למסירה במאי

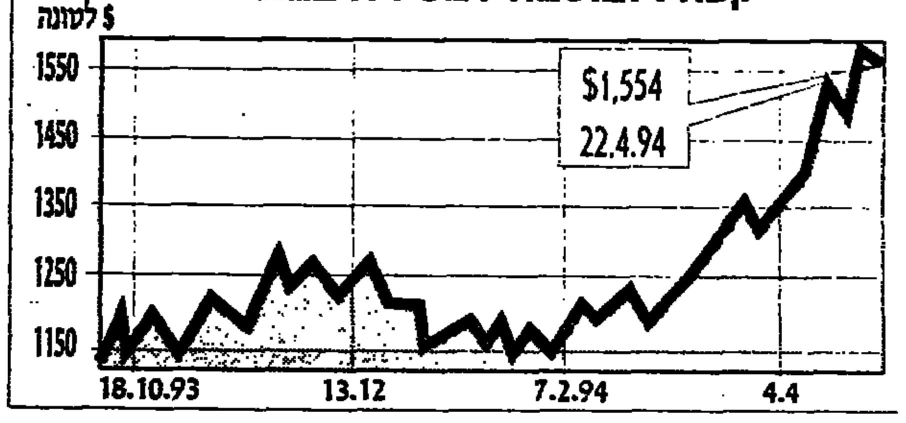

שער המארק לעומת הדולר

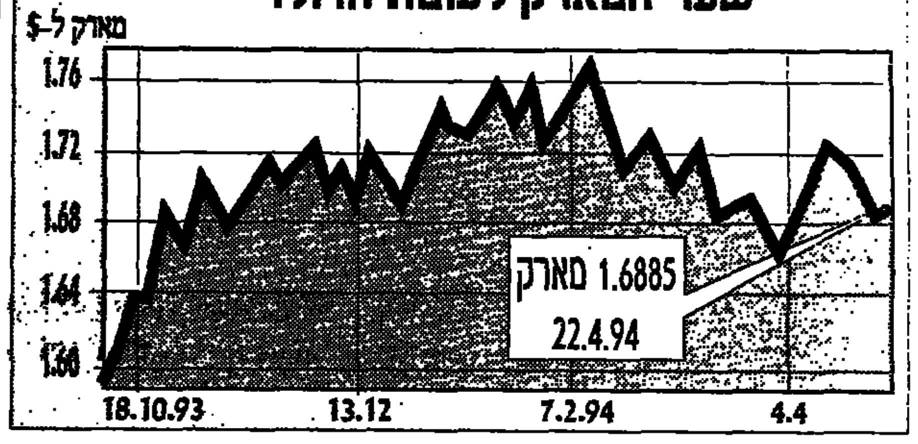

בתחילת פברואר עמד שער הדולר על כ־1.76 מארק. מאז עלו שערי הריבית הדולרית בכ־0.75% (0.25%x3) פתחה הריבית האמריקנית (וכמוה, שיעורי הריבית בשאר מדינות אירופה); השתפרו הנתונים הכלכליים שפלט המשק האמריקאי – עד כדי גרימת חלחלה אינפלציונית בקרב הישויות המוניטריות בארה"ב, שנוהרו מן העלייה החודשית בשיעור של 12.1% בהתחלות הבנייה, ומן הידיעות על הצורך להמתין שלושה חודשים או יותר לאספקת רכב חדש.

דיפיונו היחסי של הדולר בשבועות האחרונים מעורר תמיהה, כלא קל להסבירה. יתכן שהוא נובע בחלקו מתנועות־הון שמקורן במכירות־חיסול של איגרות־חוב ומניות דולריות. יתכן שהגידול בגירעון במאזן הסחר של ארה"ב (שהיתמר ל־9.7 מיליארד דולר בחודש האחרון) משפיע לרע על הדולר, בהצביעו, בין השאר, על התכנות צפויה בשיעור הצמיחה במשק האמריקאי. גם תחזיות ורודות להתאוששות מן המיתון ביפאן ובאירופה, שניצניה החלו נגלים בעת האחרונה, תורמות אולי לבליכת נסיקתו של המטבע האמריקאי.

לעניות דעתי, מפגר שער הדולר אחרי השגשוג במשק האמריקאי. אם כך, רבים הסיכויים שנזכה לראותו מתרומם בקרוב לפסגות שאליהן העפיל לפני חודשים אחדים.

שערי הנעילה של הדולר מול המטבעות המובילים בשוק המטבע בארה"ב ביום שישי בערב היה 1.6880 מארק, 1.4330 פרנק שוויצרי, 103.20 ין ו־1.49 דולר לליש"ט. הדולר הקנדי נסחר ב־72.50 סנט אמריקאים.

מחסומי התמיכה וההתנגדות בשער הדולר/מארק לשבוע זה שוכנים בסביבות 1.6820 מארק (תמיכה) ו־1.7260 מארק (התנגדות).

רגיעה בבורסות

הרף עליות שרשמו רוב מרכזות העולם ביום ששי, נחתמו רוב המדדים המובילים בירידות שבועיות, שנעו בין 1% ל־2%. בציריך הסתכמו הנפילות ב־2.2%, בפרנקפורט ב־1.8%, באמסטרדם ב־1.4%, בפאריס ובלונדון ב־1.1% ובטוקיו ב־0.5%. הירידה התלולה ביותר (־4%) נרשמה במדד האנג־סנג בהונג קונג, על רקע חששות לעלייה בריביות, שפגעו בעיקר בשוק הנדל"ן.

יצאו מן הכלל הבורסות בקופנהגן וביוהנסבורג – שעלתה ב־1.4%, ערב הבחירות הכלליות בדרום אפריקה והצהרותיו המרגיעות של נלסון מנדלה באשר לכוונת מפלגתו לדבוק בעקרונותיה של כלכלת־שוק ולהימנע מהלאמות. מדד דאו ג'ונס בניו יורק חתם את השבוע ב־3,649 נקודות, אחרי שצנח באמצעו לשפל של 3,552 נקודות.

עליות לנפט, לקפה ולסוכר, נפילות למתכות

בשוקי הסחורות, בלטו עליות בשערי הנפט, הקפה והסוכר, ונפילות בשוקי המתכות היקרות. בסוף השבוע נסחר נפט מסוג ברנט למסירה ביוני ב־15.75 דולר לחבית (עלייה בכ־0.50 דולר על בסיס שבועי) בעוד נפט גולמי מתוצרת טקסס למסירה ביוני החליף ידיים ב־17.11 דולר לחבית. עליות אלה מתורצות בהצטמקות מלאים ובהתמוטטות בניגריה, המכרסמות בתפוקה.

העלייה בשיעורי הריבית הדולרית ונחישותו המוצהרת של הפדרל ריזרב, הבנק המרכזי בארה"ב, להתמודד עם סכנות האינפלציה (אמיתיות ומדומות) אינן מיטיבות עם המתכות היקרות. שער הזהב נסוג ל־371.05 דולר לאונקייה (־7.70 דולר בחישוב שבועי) ושער הכסף – ל־5.10 דולר לאונקייה (־15 סנט בחישוב שבועי). הפלטינה ננעלה ביום ששי ב־388.75 דולר לאונקיה.

בסחורות הרכות הוסיפו שערי הקפה להיסחר ברמות שלא נודעו מאז 1989: קפה מסוג רובוסטה למסירה במאי העפיל בלונדון לרמה של 1,600 דולר לטונה (ננעל ב־1,554 דולר לטונה) וקפה מסוג ערביקה למסירה במאי טיפס בניו־יורק מ־80.45 ל־84.45 סנט לליברה. שער הסוכר למסירה ביולי תפח מ־11.25 סנט בסוף השבוע הקודם ל־11.64 סנט לליברה בסוף השבוע שעבר, על רקע הפשרת אוצרן הגבולים ואי־שקט פוליטי בקובה.

רכותופים למסירה ביולי שקע בתחילת השבוע לרמת־שפל של 1.01 דולר לליברה, אך התאושש בסופו ל־1.0350 דולר לליברה.

מתאוששים מן המיתון

הרף העלאת הריבית הדולרית לטווחים קצרים, התמהגה בשבוע שעבר רגיעה בשוקי הריבית. התשואה השנתית על איגרות החוב הדולריות ל־30 שנה נפלה מ־7.29% ל־7.23%; ריבית המבחן המוניטרי בגרמניה גולחה מ־5.70% ל־5.58%; וגם בצרפת ובבלגיה נרשמו קיצוצי־ריבית צנועים.

• על פי תחזית דו־שנתית של קרן המטבע הבינלאומית, המתבססת בוושינגטון, יהיה שיעור הצמיחה הממוצע בכלכלות העולם כ־2.5% בשנת 1994 ו־3.7% ב־1995.

• דומה שקצב ההתאוששות במדינות האנגלו־סכסיות עולה על זה שבמדינות אחרות. בבריטניה עלו המכירות הקמעוניות בחודש שעבר ב־1%, ל־3.8% בחישוב שנתי. מספר המובטלים פחת, בפעם השמינית ברציפות, ב־30,800 והצטמק לרמה של 2.7 מיליון, שהם 9.7% מכוח העבודה. גם הגירעון התקציבי השנתי, כ־46 מיליארד ליש"ט, נפל בארבעה מיליארדי ליש"ט מן הצפוי. באוסטרליה צופים צמיחה שנתית של 4%. גם הנתונים הקנדיים מצביעים על התאוששות מתונה.

• בסקירתו השנתית, גורס הבונדסבנק כי הרף צמיחה שנתית שלילית (־2%), נופלת עוצמת המיתון המשקי את גרמניה מעוצמת המיתון ב־1982. הבנק המרכזי בגרמניה מתברך בכך שהסכמי השכר שנחתמו באחרונה (+2% בממוצע) נמוכים משיעורי האינפלציה (כ־3.5%).

• בבריסל נועדו מדינות מפיקות־אלומיניום, בהן רוסיה, במגמה למצוא נוסחה לקיצוץ כ־10% מתפוקתן. בשנים האחרונות נפלו מחירי האלומיניום מרמה של 2,000 לרמה של 1,200 דולר לטונה.

מלחמת סחר חדשה

• המסירה של חברת התעופה היפאנית, יפאן איירליינס, המתבססת בכ־360 מיליון דולר בשנתיים האחרונות, ברצונה לפטר (או לעודד פרישה מוקדמת) כ־4,000 מעובדיה.

• יסוס יבשה הדיו על הסכם הסחר העולמי, שנחתם בג'נבה החודש קבל עם ועדה – וארה"ב מאשימה את שכנתה ושותפתה הסחר הגדולה שלה, קנדה, בסכסוך...

• באיטליה עלה התוצר המקומי הגולמי ברבעון האחרון ב־1993 ב־0.3% – שיפור לעומת הרבעון הקודם (־0.7%).

• בגאנה הופרט מכרה הזהב "אשנטי", שנמכר לציבור תמורת 1.7 מיליארד דולר. חלקה של הממשלה בתקבולי ההנפקה: 300 מיליון דולר.

ירידה קלה בשיעור האינפלציה השנתי של האיחוד האירופי

בריסל (אי־פי). שיעור האינפלציה השנתי הממוצע של האיחוד האירופי ירד מעט בחודש מארס ל־3.2%, לפי נתונים ראשונים שפורסמו ביום חמישי.

שיעור האינפלציה באיחוד האירופי, הממוצע בתוכו 12 מדינות, לא היה נמוך יותר מאז מאי 1988.

הירידה של 0.1% לעומת חודש פברואר משקפת את יציבות המחירים הנמשכת באיחוד. מאז ינואר 1993, שיעור האינפלציה השנתי נע בין 3.6% ל־3.2%. במארס 1993 עמד שיעור האינפלציה על 3.5%.

יורוסטט, הלשכה לסטטיסטיקה של האיחוד האירופי, אמרה כי שבע מדינות – אירלנד, בריטניה, דנמרק, הולנד, צרפת, לוקסמבורג ובלגיה – עמדו על יעדי האינפלציה הנמוכה שהציב להן האיחוד האירופי במסגרת תוכניתו להכניס לשימוש מטבע אחיד עד 1999.

לשם השוואה, שיעור האינפלציה השנתי בחודש מארס בארה"ב עמד על 2.5%, וביפאן על 1.1%.

הדו"ח החודשי של יורוסטט דיווח על פערים גדולים בין שיעורי האינפלציה השנתית במדינות האיחוד השונות, שנעו בין 1.5% בצרפת ל־10.2% ביוון.

יורוסטט פירסמה את הנתונים הללו לגבי שיעור האינפלציה השנתי במארס במדינות השונות. הנתונים של השנה שעברה רשומים בסוגריים:

בלגיה, 2.3% (2.9%); דנמרק, 1.7% (1.1%); גרמניה, 3.2% (4.2%); יוון, 10.2% (16.4%); ספרד, 5% (4.1%); צרפת, 1.5% (2.2%); איטליה, 4.3% (4.3%); לוקסמבורג, 2.3% (3.7%); הולנד, 2.9% (2.6%); פורטוגל, 6.1% (7.3%); בריטניה, 2.3% (1.9%); אירלנד, 1.7% (1.9%).

נתוני האינפלציה של יורוסטט לגרמניה מתייחסים לגרמניה המערבית לשעבר. הנתונים לאירלנד מתייחסים לנתוני פברואר, האחרונים שניתן היה להשיג שם.

מאלזיה שוקלת לחייב כלי רכב ציבוריים להשתמש בגז טבעי כדי למנוע זיהום האוויר

קואלה לאמפור, מאלזיה (אי־פי). ממשלת מאלזיה שוקלת לחייב כלי רכב ציבוריים לעבור משימוש בדלק דיזל ובנזין לשימוש בגז טבעי, כדי להקטין את רמת זיהום האוויר, מסר בסוף השבוע שעבר פקיד ממשלתי בכיר.

חנג סי זה, סגן שר במשרד ראש הממשלה, הוסיף כי יש להשתמש בגז טבעי באופן נרחב יותר במגזרים שונים בכלכלה. בנוסף לרצון באוויר נקי יותר, הממשלה רוצה גם למנוע התמכרות רבה מדי על מקור אנרגיה אחד, אמר חנג בוועידה בנושא השימוש בגז טבעי.

הכנסות במט"ח

הממשלה גם מקווה להגדיל את הכנסות ממטבע החוץ של מאלזיה על ידי יצוא הנפט הגולמי שלה, אמר סגן השר, שהוסיף כי הממשלה מספקת תמריצים במחיר כדי לקדם את השימוש בגז הטבעי.

בוועידה בת היומיים משתתפים כ־60 נציגים מאוסטרליה, בריטניה, דנמרק, צרפת, אינדונזיה, יפאן, סינגפור, ארה"ב ומאלזיה.

עלייה של 6.46% למניות בבורסה של מקסיקו

מקסיקו סיטי (אי־פי). המניות בבורסה של מקסיקו עלו ביום ו' ב־6.46% כאשר שער המטבע עלה והמשקיעים נעשו אופטימיים לגבי התוצאות של הרבעון הראשון של החברה שמניותיה מובילה בשוק, טלפונוס דה מקסיקו.

המניות של החברה המחזיקה במונופול הטלפונים של מקסיקו, הידועה גם בשם טלמקס, העלו את מדד המניות בבורסה ונסחרו במחזורים גדולים. גם שערי ההון הדולריים של טלמקס נסחרו במחזורים גדולים בבורסה של ניו יורק ועלו ב־2 5/8 דולר.

בראון אנד רוט תקים מפעל אתילן לתשלובת פטרוכימית בכוויית

דנבורי, קונטיקט 22 (ע"צ). יוניון קרביד קורפוריישן וחברת פטרוכימיקל אינדסטריס אוף כווית הודיעו על בחירת בראון את רוט מיוסטון, טקסס, כספקית הטכנולוגיה להקמת מתקן ייצור אתילן לתשלובת פטרוכימית בכוויית.

המתקן יהיה בבעלות פרויקט משותף, אותו יקימו יוניון קרביד והחברה הפטרוכימית הכוויתית. החברה המשותפת תקים ותפעיל תשלובת פטרוכימית עולמית בכוויית.

התשלובת הפטרוכימית החדשה, שלפי התוכניות תושלם הקמתה ב־1997, תכלול מערכת לייצור שנתי של 650,000 טונות אתן, 450,000 טונות פוליאתילן גמיש ו־360,000 טון אתילן־גליקול.

שני המפעלים לייצור פוליאתילן ואתילן־גליקול יתבססו על טכנולוגיות שפיתחה חברת יוניון קרביד.

בראון את רוט נבחרה כקבלן להפקת אולפינים בגלל הטכנולוגיה החדישה והכלכלית שלה לייצור אתילן מאתן, אמר יו"ר החברה הפטרוכימית הכוויתית, האני חוסי.

סגן נשיא יוניון קרביד, ג'וזף סוביירה, אמר כי "החברה נלהבת מאוד מהטכנולוגיה שהציעה בראון אנד רוט". הוא הוסיף כי פיתוח הפרויקט המשותף "מתקדם לפי התוכנית על מנת לעמוד במועד המתוכנן להפעלתה של התשלובת ב־1997".

הפסדים גדולים לאניצאם – חברת הכימיקלים הממלכתית האיטלקית

תקבל כ־2 טריליון לירטות מאנ"י, החברה האם שלה

מאת הולדה ליברנומה

חברת הכימיקלים הממלכתית האיטלקית אניצאם שייכת לקבוצת אנ"י, חברת הנפט והגז האיטלקית הלאומית, הרביעית בגודלה בין החברות האיטלקיות.

אניצאם הפסידה אשתקד 3,000 טריליון לירטות או 1.8 מיליארד דולר בשכלל המכירות הסתכמו ב־9.9 טריליון לירטות או 6 מיליארד דולר.

הסיבות להפסדים הן, בין היתר, מחירים נמוכים של חומרים פלסטיים עקב המיתון, פיצויים למפוטרים לאחר שמספר עובדי החברה ירד מ־33 ל־23 אלף, ההוצאות על הרה־ארגון של החברה שנאמדו בטריליון לירטות או 630 מיליון דולר.

אניצאם תזדקק בשלוש השנים הבאות ללא פחות מ־8־7.8 טריליון לירטות (4.9 מיליארד דולר) כדי להתארגן ולגבור על המשבר החמור ביותר שידעה עד כה חברת הכימיקלים הממלכתית. מתוך הסכום הזה כבר הבטיחה אנ"י 2.005 טריליון לירטות, לאחר שהוחלט לצמצם את אניצאם שוב הפעם והאחרונה שהחברה האם תסייע לאיזון התקציבים.

אניצאם אמורה להתחיל ביישום תוכנית הפרטה. תחילה היא תמכור את חברת הדשנים שלה מבין כבישה שלה. מהמכירה היא אמורה לקבל לא פחות מ־800 מיליארד לירטות (490 מיליון דולר). כמו כן היא תמכור בהקדם את כל מגזר הסיבים שלה, לרבות חברת פארס לחומרים פלסטיים לשימוש בתעשיית המזון.

אחר כך יבוא תורם של מפעלי הדשנים שימכרו לנורסקהידרו הנורווגית, האמורה לרכוש בסופו של דבר עד 60% ממניות החברה. אניצאם מבקשת לצמצם את חלקה במגזרים בהם הפסדיה היו גדולים במיוחד. כמו כן אמורה החברה להגדיל את הונה בשנים הבאות עד 2.5 טריליון לירטות, כדי לאזן את תקציבה.

MEMBER OF THE SWISS LIFE NETWORK
Swiss Life
לה נסיונל
חברה ישראלית לבטוח בע"מ

לידיעת בעלי המוסכים

חוזר מס' 110 מיום 5.4.94 של איגוד המוסכים קובע:

איגוד המוסכים בישראל מסונף לאגוד הבינלאומי I.O.M.T.R.
ISRAEL GARAGE ASSOCIATION MEMBER OF I.O.M.T.R.
HEAD OFFICE: TEL AVIV, 24 KARO YOSSEF, P.O.B. 51667 Zip Code 67132
משרד ראשי: תלאביב, קארו יוסף 24, ת.ד. 51667 מיקוד 67132
טל. רב קווי: Phone: 03-5620113 פקס: Fax: 03-5620440

חוזר מס' 110

שאלה: האם חתימת האיגוד על ההסכם מחייבת את כל בעלי המוסכים?
תשובה: כן. ההסכם מחייב את כל בעלי המוסכים על כל ענפי המקצוע, בין אם בעל המוסך חבר באיגוד ובין אם אינו חבר בו. ההסכם שנחתם, הורחב על פי החוק, על כל בעלי המוסכים ועל כל עובדי המוסכים במדינה.

שאלה: מה יקרה למוסך שיסרב לפעול על פי ההסכם?
תשובה: בעל מוסך שלא יכבד את כל סעיפי ההסכם, גם אם העובדים יסכימו לכך, יהיה צפוי להתבע לדין ע"י אותו עובד, ובעל המוסך יחוייב בתשלומים רטואקטיביים של כל סעיפי ההסכם וזאת בתוספת הצמדה הלאה +20% ריבית לכל חודש ממועד חתימת ההסכם ועד לתשלום בפועל, על פי חוק הגנת השכר. האיגוד לא יוכל לתת הגנה משפטית לאלה שלא יכבדו את סעיפי ההסכם במלואם.

שאלה: מדוע בחר האיגוד בתוכנית הביטוח של חב' לה נסיונל בע"מ, כאשר סוכני הביטוח מציעים לם הצעות טובות יותר?
תשובה: האיגוד בדק הצעות לביטוח של 16 חב' ביטוח ומצא שההצעה של חב' ביטוח לה נסיונל היא הטובה ביותר וזאת בנוסף להטבות נוספות שהשגנו.

אין אנו רואים עצמנו אחראים לכל הצעה שתוגש למוסכים ע"י סוכני ביטוח שונים המבטיחים דברים שאינם יכולים לעמוד בהם לאורך זמן ויוצרים אשליה בקרב בעלי המוסכים.
אנו רואים מחובתנו להזהיר את החברים שלא לבטח את עובדיהם בביטוח אחר, פרט לזו המוצעת ע"י לה נסיונל.
אנו חוזרים ומזהירים שכל מוסך שלא יבטח את עובדיו עד התאריך הקבוע יהיה חייב לבטח את עובדיו ב"מבטחים".

תשומת לבכם מופנית לעובדה כי על־פי ההסכם הקיבוצי, לא ניתן לבטח את העובדים במסגרת ביטוח מנהלים, הבנוי על הפרשות עובד של 5% בלבד.

בדבר פרטים ניתן להתקשר לטלפון 050-287800, 03-5176229 ליורם או לכרמלה

מוגש כשירות ע"י לה נסיונל
מקבוצת הפניקס הישראלי - הדר

הארץ

יום ראשון, י"ג באייר התשנ"ד
24 באפריל 1994

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001 פקס' 6810012 מערכת, 6815857 הנהלה, 6815859 מודעות
ירושלים רחוב החבצלת 2, טל' 02-254245/6, ת"ד 275 י-ם 91002, פקס' 02-254249
חיפה רחוב מודיעין 28, טל' 04-623166/7, ת"ד 5259 חיפה 31052, פקס' 04-670715
שירות הלקוח למנויים 5121533, 5121344 מודעות לוח ודרושים 03-6382030

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי · עורך המשנה: יואל אסתרון

גרשום שוקן, העורך 1939–1990

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken St., Tel (03)5121212, Fax 6810012

בגוב אריות

יש להתייחס אל הופעת ראש הממשלה במרכז התנועה הקיבוצית המאוחדת באפעל ביום חמישי לא רק כאל ספיח למה שאמר בתחילת השבוע בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אלא גם כאל תוספת מחודדת ומעמיקה. לא בכדי התייצב יצחק רבין לפני מרכז התק"ם דווקא: מעמד זה כמוהו כגוב אריות למי שאמר כי קו הנסיגה ברמת הגולן כפי שמטכ"ל צה"ל ממליץ עליו אינו מקובל עליו משום שהוא מצומצם מדי.

יצחק רבין לא גילה גם למרכז התק"ם היכן משתרע קו הנסיגה שיהיה מקובל עליו מבחינת צורכי הביטחון של ישראל ומתחשב במה שהוא כינה "מציאות פוליטית מחייבת". רבין הדגיש כי "הממשלה מנסה להתמודד בכל כוחה נגד התקדים שקבע הליכוד, שהתנגד לפשרה (בסיני) ובסוף החזיר הכל" – ואין לפקפק בכנות הכבוהו; אבל בכל זאת ראה צורך להבהיר מה הם גבולות היכולת בניהול ההתמודדות הזאת: "יותר להוריד יישובים למען השלום, ואני בעד פינוי יישובים למען השלום, שהוא ערך יותר חשוב לעתידה של מדינת ישראל מקבוצת יישובים כזו או אחרת".

הסברה כי חאפז אל־אסד איננו מוכן להשלים עם המשך קיומם של יישובים ברמת הגולן, אפילו צה"ל יתפנה ממנה כליל, רווחת בחוגים מדיניים בירושלים זה זמן רב, ויש להניח שהיא מבוססת על מידע מהימן. דברי ראש הממשלה המצוטטים לעיל היו צריכים לפזר בקרב התק"ם את שארית האשליות, והדעת אמנם נותנת כי לשם כך נאמרו.

חזקה על יצחק רבין שיציג במכלול שיקוליו מקום בולט לנושא הביטחון, אבל אין הוא נתפס לאגדה המייחסת ערך ביטחוני מכריע ליישובים. הזיכרון הקולקטיווי מטפח את סיפור הגבורה של דגניה, נגבה ויד מרדכי, בעוד שהוא משכיח את סיפור הפינוי של עטרות, נווה יעקב ובית הערבה, ואת אובדן גוש עציון בשנת 1948; ובלי להזכיר במפורש מה שקרה ברמת הגולן בשנת 1973, לימד רבין את אנשי התק"ם שיעור: "טנקים ברמת הגולן – זו העוצמה העיקרית למניעת מלחמה עם סוריה, וחיל אוויר חזק; צריך לדבר אמת".

אפשר לפרש את הופעתו של רבין באפעל גם כמהלך שתכליתו לסייע למזכיר המדינה של ארה"ב לקראת ביקורו בדמשק: מזכיר המדינה צריך להיות מצויד בעדות כי ישראל נכונה לעקור יישובים מרמת הגולן. התייצבות רבין במרכז התק"ם דווקא נועדה לחזק את ידי המתווך האמריקאי. תגובת מחלקת המדינה מאשרת שמטרה זו כבר הושגה; אך על השאלה האם יסתפק אסד בנסיגה חלקית מרמת הגולן, אפילו תכלול פינוי יישובים, עדיין אין תשובה.

ייתכן כי שתי המטרות של רבין נעשו לשווא, אבל גם במקרה זה אינן מיותרות. אפשר לבוא לרבין בטענה שלא צריך היה לומר כי "אם במשך השנה ועד מוצאי שנת '95 לא תושג התקדמות במו"מ עם סוריה ועם הפלשתינאים, התוצאה תהיה מתיחות צבאית וקיפאון מדיני", אמירה זו עלולה לעודד את אסד להוסיף ולהתעקש על נסיגה ישראלית מלאה. אולם רצונו של ראש הממשלה, ככל הנראה, היא ששלום עם סוריה הוא הערובה המוצקת ביותר לביטחון ישראל, ושאין להירתע מלשלם מחיר גבוה בעד השגת היעד הזה.

כלום אסד מוכן לפשרה טריטוריאלית ברמת הגולן, אם ארה"ב תמחק בתמורה את סוריה מרשימת המדינות התומכות בטרור בינלאומי ובסחר סמים; גם זאת אין לדעת. הרבה יהיה תלוי במידת הלחץ שמזכיר המדינה יהיה מוכן להפעיל בדמשק.

סגר בונה אמון

מאת דן מרגלית

בהטלת סגר מלא על עבודת פועלי השטחים בישראל זורה הממשלה חול בעיני אזרחיה. אנשי מעשה שרוד רגעני מבטיחים שריה כי לא ייתנו עוד לעובדים הפלשתינאים להיכנס לתחומי הקו הירוק ומוליכים להדרת לאורה נמיר לייבא תאילנדים ורומנים. נמיר יודעת נפש עמיתיה הטכניים, חולפים כמה ימים והיא מודיעה על דעת עצמה כי אינה מוכרחת למלא אחרי החלטת הממשלה. היא קורצת והם שוחקים. מפני שהשרים יודעו מראש שהיתר לייבא עובדים זרים היה הולכת רשה בלבד. נוח להם שנמיר מתעלמת מהם על אחריותה.

הסגר הוא פרק חשוב ביחסי ישראל עם הפלשתינאים ברמה הביטחונית־טרוריסטית ובתחום הלאומי־עתידי. משני ההיבטים רק קצר ראות מורדכן את הממשלה לכווסס את הסגר. לפי ראש השב"כ, צפוי גל אימתני של טרור. שכם וג'נין לא יצאו מן הכלל בהעברת עזה ויריחו להנהגה פלשתינית. ראש הממשלה, יצחק רבין, שהוזמן בסוף השבוע לכנס חגיגי במלאות 20 שנים למפלגה בעייתית ואיכותית כמו שינוי, הדגיש לפני מאזיניו בשואי הפנים כי החמאס מרבה לרצוח דווקא בתחומי הקו הירוק, ופחות ביהודה, בשומרון ובעזה. מתוך 120 אלף היתרי עבודה לפועלי השטחים בישראל הקטנה מקל על הטרור. הרוצחים נטמעים באוכלוסייה הפלשתינית שחוצה מדי יום את קו התפר. מארס השחור של 1993 יחזור על עצמו ביתר שאת כאשר לאחר ההסכם על יריחו ועזה לא יהיה עוד שב"כ ברצועה לסכל מראש חלק ממעשי הטרור. אך סגר יחסום כמעט כליל את הרוצחים מרצועת עזה, ותם הרוב.

אמנם טרוריסטים מסוגלים לחדור מיהודה ושומרון גם בתנאים של סגר. אבל הם יגלשו בבריחותם בכל תנועת אוטובוסים. לעומת זאת הסרת הסגר תחזק את הסגור הטרוריסטי לשלום. לפי המשאלים, הוא הולידש את יצחק רבין, שהחל לפגר במשאלי דעת הקהל אחרי בנימין נתניהו, וזה עוד לפני גל הטרור שמפניו מזהיר ראש השב"כ. לכן ביטול הסגר מצמצם את הסיכוי להסדר מדיני עם אש"ף ומחזק בפועל את האיבה השוררת בין שתי הישויות הלאומיות.

הפרדת המשקים הגלומה בסגר נחוצה גם לטווח רחוק. ממשלה אמיצה ושקולה הנה לחתום על הסכם אוסלו, אבל מתעקשת לחבר את כלכלת ישראל עם זו של היישות הפלשתינית. טענת מתנגדי הכיבוש והסיפוח, שאין הרמוניה בין הסוס לבין רוכבו – חלה גם על הכלכלה. לא מהנדסים ורופאי שיניים מרמאללה וקבטיה יפתחו משרדים בנתניה. הפלשתינאים יהיו חוטבי עצים ושואבי מים, גבעונים מודרניים בכלכלת ישראל. הם לעולם לא יהיו הרוכב, אלא האוכף או הסוס בלבד. הניצול שייעשה בהם במשק הישראלי יטביע חותם מעמדי־כלכלי על הזיכוך הלאומי הקיים, בכוחה של הבחינות הכלכלית להאפיל על כל הסוד מדיני בין העמים.

אחרי סכסוך כה מר ועקוב מדם זקוקים ישראל והפלשתינאים לרגיעה הדדית ולנתק. השילוב הכפוי של עם עשיר ועני יבטיח את האינתיפאדה, את שאיפת הנקם והגמול. ההבדל בין פועל תאילנדי לבין עובד פלשתינאי חד וברור: התאילנדי יבקש לעצמו עוד שקל ועוד בקבוק ועוד בחורה. השכיר מפלשתין ירצה את כל אלה, ועוד להקים מסגד בחצר המפעל שמעסיקו. אין זה מקרה ששלושה גורמים חברו יחד ללחוץ על הממשלה לבטל כל סגר: הקבלנים שחוששים ממחיר יוקר הבנייה ורוצים פועלים זולים מעזה; הימין הסיפוחיסטי, שחרד כי סגר מורה את הקמת המדינה הפלשתינית בחלק מארץ ישראל המערבית; השמאל הקיצוני, שמקווה כי התלות בכמה מאות אלפי פלשתינאים תטשטש את אופיה של ישראל כמדינת היהודים. הרי זה, בעצם, הרעיון המבעית של האמנה הפלשתינית, שקראה לבינוי מדינה חילונית־דמוקרטית.

אין זאת אומרת שישראל צריכה להרעיב את הפועלים מהשטחים שהורגלו לעבוד בתחומה. היא אמורה להפעיל את מנופה המדיני לעודד את ההשקעות הבינלאומיות בשטחים הפלשתיניים; ללחוץ על מדינות ערב לעמוד בהתחייבותן לתרומה גדולה; לסייע ליאסר ערפאת במגעיו עם הבנק העולמי; ולתקופת מה לשלם ביטוח לאומי לפועלים המובטלים בחאן יונס וחברון, ולצמצם את העסקתם בתחומי הקו הירוק בתהליך שיימשך שנתיים עד שההשקעות באוטונומיה הפלשתינית יקבלו תנופה ויישאו פרי.

תמוה שאישים כיצחק רבין ושמעון פרס, המתבוננים במציאות במשקפיים היסטוריים, אינם מבינים כי אחד "הצעדים בוני האמון" עם הפלשתינאים הוא סגר הדרגתי עד מוחלט לשנות דור.

גזר אמריקאי

מאת עקיבא אלדר

וואשינגטון

יצחק רבין לא יבזבז את זמנו בשיחה עם האורחים מוואשינגטון על מצב יחסי ישראל־ארה"ב, נושא שבמשך שנים ארוכות עמד בראש מעייניה של ירושלים. מעולם לא היה סדר היום של שתי הממשלות הללו בהיר יותר מאשר בעידן קלינטון־רבין. כמו בפגישות הקודמות עם וורן כריסטופר ועם הנשיא קלינטון, גם הפעם יעמוד המשא והמתן עם סוריה במרכז השיחות בירושלים. השלכותיו של הסכם עם סוריה על היחסים הביטחוניים בין ישראל לארה"ב, או הסיוע, ייגעו בקשר בשוליים. מבחינתה של ישראל, תנאי השלום עם סוריה הם הבהרות מדיניות.

לעומת, בדמשק, ידקלם חאפז אל אסד באוזני כריסטופר את עמדתו בעניין השלום עם ישראל ויחשוב על השלום עם ארה"ב. מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, אמר לא כבר לאורחים ישראלים כי רמת הגולן מעניינת את אסד הרבה פחות מוואשינגטון. אילו האמין שיש בכוחו לגרום את יחסיו עם ארה"ב בלי שיידרש לדבר עם ישראל, היה דוחה גם את סיפוקי הטריטוריאליים. אסד אינו ערפאת. הוא לא זקוק להכרה ישראלית, ויש לו כבר מדינה, צבא ואפילו משטרה חזקה. מקורות בכירים מעריכים כי מותו של בנו, באסל, מאיץ את דחפו מחשש לעתידה של סוריה אחרי לכתו. אסד עד לגורל עיראק של סדאם חוסיין, לאחר שהתייצב כנגד הלא גבוה של ארה"ב. ואולם ההכרה של אנואר סאדאת, שהדרך לוואשינגטון עוברת בירושלים, לא חדרה את השריון המיוחד של אישיותו.

ישראל היא, במקרה הטוב, גלולה מרה שסוריה מוכנה לבלוע כתוסף לצורך הבראת יחסיה עם המעצמה הגדולה. נייחות העמדה שמטרבים בירושלים על סידורי הביטחון, השלום ולוח הזמנים לנסיגה מצחיקים מן הסתם את אסד עד דמעות. את התדרוקה סביב מיתון הגלולה הזאת הוא ינהל עם ארה"ב – הגורם היחיד המחזיק בסחורה שמעניינת אותו. המו"מ הישיר שסוריה מנהלת, כביכול, עם ישראל, מאז ועידת מדריד, נועד לסבר את אוזניהם של האמריקאים, לא של הישראלים.

דבקותה של ישראל במנגנון המו"מ הישיר, תפיסה ששירתה ביעילות רבה את טקטיקת המדבת של הליכוד והרחיקה את הסכנה של מו"מ על השטחים, מקשה על הסורים לממש את היעד המרכזי שלשמו הצטרפו לתהליך השלום. העיתונות הסורית נתנה השבוע ביטוי נרחב לאכזבה מפירות המפגש בין אסד לנשיא האמריקאי בינואר האחרון, ולביזיון סביב פרשת ביטול מחיקתה של סוריה מרשימת הסמים.

אסד, שהימר על בוש, זקוק לבינתיים שקלינטון לא יקפח את חלקו גם לאחר שיגיע להסדר עם ישראל, כפי שנהג בו אחרי שהלך אתו ברגוה. רבין אינו יכול לנהל משא ומתן עם אסד בשם קלינטון. לעומת זאת, ארה"ב יכולה גם יכולה לנהל את המו"מ עם סוריה בשם ישראל.

רבין עצמו נהג להוסיף למעורבות אמריקאית ישירה, בנימוק שבלעדיה לא הושג שום הסדר עם הערבים. במקום לכלות את הזמן המורך בניסיונות סרק להעלות את דרג השיחות עם הסורים, מוטב שישראל תשלח את האמריקאים לעשות בשבילה את העבודה. במקום להתלונן על ידידות היתר של ממשל קלינטון, השבוי בידי השדולה היהודית, כדאי לגייס את "היחסים המיוחדים" לטובת האינטרסים החיוניים של ישראל. אין סכנה שהממשל הזה ילחץ על ישראל לוויתורים. האמריקאים יכולים להציג לפני אסד את עמדתם (המתואמת עם ישראל) ולהתמנות למשא ומתן עמו על קידום יחסי ארה"ב־סוריה. מחול מעין זה מניח את הגזר לפתחו של אסד ומגרה אותו לסגור עניין עם ישראל.

ארה"ב יכולה וגם רוצה למלא תפקיד פעיל בערוץ הסורי־ישראלי. כריסטופר משאיר מאחוריו את הגזרות בצפון קוריאה, בבוסניה, בסין, ביפאן, בהאיטי ובאפריקה, ובוחר לצאת למזרח התיכון, כיוון שארה"ב מאמינה שסוריה בשלה להסכם שלום עם ישראל. ירדן ולבנון לא יפגרו אחריה, והדיפלומטיה האמריקאית המבצעית תרווה מעט נחת. האמריקאים מוכנים להפעיל שוולים אצלנו כיוון שהרחבת מעגל השלום היציבות במזרח התיכון חיונית לדעתם לאסטרטגיית הבלימה הכפולה מול איראן ועיראק.

חבל שהנרי קיסינג'ר שייך למפלגה הלא נכונה. דומה כי הוא האיש היחיד בעולם שרבין ואסד היו קונים בעיניים עצומות.

אלכס ליבק / תל אביב, אפריל '94

חשיבות האמון הציבורי

מאת זאב סגל

הרחק מעיני התקשורת, כפי שאכן מתבקש, מגבשת עתה ועדת שמגר, הבודקת את נסיבות הטבח במערת המכפלה, החלטה בעלת חשיבות ראשונה במעלה. החלטה זו, המתחייבת מכוח חוק ועדות חקירה, תשכ"ט–1968, אמורה לקבוע מי עלול להיפגע מהחקירה או מתוצאותיה. רק כלפי אלה שיוזהרו על ידי הוועדה ושיורשו להשמיע דברים, לחקור עדים ולהיות מיוצגים בידי עורכי דין, תוכל הוועדה להסיק מסקנות ולהמליץ המלצות.

את השלב הזה חייבת ללוות הנחה, שלא נסתרה בינתיים, שוועדת שמגר תיישם את מורשתה הרוחנית של ועדת כהן, שחקרה את הטבח במחנות הפליטים בביירות, שלפיה "שום ועדת חקירה לא תמלא את תפקידה כראוי אם לא תערוך ביקורת כלפי כל אדם שמעשיו ומחדליו נבחנים, יהא תפקידו ומעמדו הציבורי אשר יהיה".

הנחה נוספת היא שוועדת שמגר תלך בדרך שבה הלכה ועדת כהן, כך ש"הודעות אזהרה" יישלחו רק לאותם אנשים שהחלטותיהם והתנהגותם יכלו להשפיע באופן מכריע על הנסיבות שאיפשרו את אשר אירע. אם נזכור שוועדת כהן בחרה במפקד אוגדה ובעוזר אישי לשר הביטחון כנמוכים הנמוכים ביותר שקיבלו הודעות, לא יקשה לשער שוועדת שמגר תבחר לעצמה נושאי תפקידים ברמה מקבילה. אותם, שהיו מעורבים באירועים, אך שתפקידם היה משני או שמעמדם היה זוטר, יכולים להיזכר בדרך אחרת ולא על ידי ועדה האמורה לדון בעיקר ובחשוב ביותר.

הוועדה יכולה, לכאורה, ללכת בדרכה של ועדת לנדוי, שעסקה בשיטות החקירה של השב"כ ובחרה שלא לשלוח "הודעות אזהרה" משהחליטה שלא להמליץ המלצה כלשהי לגבי מישהו מאנשי שירות הביטחון הכללי. החלטה כזו אינה נראית סבירה במקרה זה.

אף שהסודיות המלווה את דיוניה הפנימיים של הוועדה היא מוצדקת, החלטת הוועדה לשמוע בדלתיים סגורות את מלוא עדותם של ראש הממשלה ושל ראש השב"כ מונעת בין השאר ביקורת על מסקנתה של הוועדה אם להזהיר את אלה מפני ממצאים פוגעים כלשהם, או שמא להימנע מאזהרה כזאת שמשמעה המעשי הוא טיהור ציבורי גמור.

דרכה של ועדת שמגר בהטלת חיסיון מוחלט על עדויות מרכזיות אלה אינה מתיישבת עם הוראות החוק המתירות חיסוי רק במקרה שבו "שוכנעה הוועדה שהדבר דרוש לשם שמירה על ביטחון המדינה". על פי גישת היסוד הרווחת אצלנו, "השתכנעות" כזו סבירה רק במקרה ש"בדברים יש משום ודאות קרובה לפגיעה ממשית בביטחון המדינה", שהוכרה בפסיקת בג"ץ כ"ערך יסוד במשטרנו". לא ניתן להבין "השתכנעות" של הוועדה בהכרח בחיסוי של מלוא עדויות אלה, וגישתה נותרה תעלומה.

•

על רקע נסיבות אפשריות שבהן נשמעת עדות בתחילה בדלתיים סגורות, אלא שלאחר מכן מתברר שניתן לפרסם דברים ממנה, הסמיך החוק את הוועדה לפרסם את פרוטוקול דיוניה, כולו או מקצתו. סמכות זו של הוועדה, וסמכות דומה הנתונה ליו"ר הוועדה, אפשר להפעיל עתה ולהביא לפרסום חלקים מעדויותיהם של ראש הממשלה ושל ראש השב"כ. גם עדויותיהם של הרמטכ"ל ושל אלוף פיקוד המרכז, שנשמעו בחלקן בדלתיים סגורות, ראוי שיעברו בדיקה בידי הוועדה. זאת לפי הגישה שרק מידע הראוי להיפסל בידי הצנזורה הביטחונית יכול להישאר חסוי מהעין הציבורית, עת שמדובר בוועדת חקירה שעקרון הפומביות הוא חלק מהעיקרים המרכיבים אותה.

משסיימה הוועדה עתה, ככל הנראה, את השלב הראשון שבו שמעה את העדים שראתה מקום להזמינם, היא הבליעה בכך את דעתה על היקף המעגל הנראה רלוונטי. כך, למשל, לא ניתן היה לכאורה לשלול אפשרות של העדת רמטכ"לים נוספים ושרי ביטחון בעבר, שהרי אף הם שותפים לאותה מדיניות שאיפשרה הכנסת נשק למערת המכפלה. קביעת הרמטכ"ל הנוכחי בעדותו, שהטבח היה כ"רעם ביום בהיר", עוררה מיד את השאלה מה היתה גישתם של מעצבי מדיניות אחרים בעבר, כאשר העדויות העלו שאין מדובר בהחלטות שנתקבלו בעת האחרונה. הוועדה מצדה בחרה שלא להרחיב את היריעה, וגישתה זו אינה נקייה, לדעתי, מספקות.

ועדת שמגר קבעה כאמור את היקף המעגל, ועתה התמקדות היא בקרב אלה שנכללו במעגל העדים בשלב הראשוני. מקבלי "הודעות האזהרה" יוכלו, באישור הוועדה, לקרוא לעדות גם את אלה שטרם העידו ולהרחיב בכך את המעגל עד שתתגבש התמונה בשלמותה.

חזקה על ועדת שמגר שתקבל את החלטתה בדבר מקבלי ההודעות מתוך שיקול דעת מעמיק והכרת החשיבות של החלטה זו. פרסום נוסף של עיקרי העדויות שנשמעו בדלתיים סגורות יוכל להוסיף ממד של אמינות להחלטות שיתקבלו, וזאת בטרם פרסום הדו"ח הסופי. הוא יוכל גם להפיג, כך ניתן להניח, טיעונים שלפיהם זכו ראשי המערכת ליחס מועדף שמנע הבהרם בשאלות קשות ומתבקשות מהנסיבות. אמון ציבורי בדרכי עבודת הוועדה הוא בסיס הכרחי לקבלת הדו"ח שלה על ידי רוב הציבור בישראל ומעין לה.

בינתיים / אמנון דנקנר

הכלב גם נושך

כשיוצרים אווירה ציבורית בעניין מסוים, השד יודע היכן הדברים נעצרים. הנה, מה שהתחיל אחרי הטבח בחברון בעניין צווי מעצר וצווי הגבלה מינהליים מקבל המשך מאיים ברשות לניירות ערך. כבר כשהוצאו הצווים היו שעיקמו אף, ובצדק, על אופיים הלא דמוקרטי. בלא משפט הושתו על אזרחים חופשיים במדינה דמוקרטית הגבלות חמורות, כולל מעצר. הנה, למשל, בשבוע שעבר בוטל אחד מצווי המעצר האלה רק לאחר התחייבות של המוגבל שלא יתראיין בתקשורת – סתימת פה מראש של אדם שאף כי דעותיו נתעבות, קשה להסכין עם העובדה שנאסר עליו להביע אותן – ובעצם כל דבר אחר – בעיתונות.

היו שאמרו אז כי במקרים קיצוניים כמו זה של אנשי הימין המטורלל והמסוכן יש לסטות מהעקרונות הדמוקרטיים הרגילים כדי להיות דמוקרטיה מתגוננת שאינה מפקירה את עצמה, בדבקות עיוורת בתורתה, למשיסת המתנכלים לה. היו שהזהירו כי צעדים כאלה עלולים לשמש תקדים לפעולותיו של שלטון אחר שיקום פעם. מה שנשאר לראות היה אם הפעלת הצווים תגרום לשינוי בתפישה הדמוקרטית של איזה מענפי השלטון, והנה, כמו ששה, זה קרה.

בסוף השבוע למדנו כי יו"ר הרשות לניירות ערך, אריה מינטקביץ', הגיש למשטרה תלונה נגד "מעריב" על שכרבים שנכתבו בעיתון זה והיוו לכאורה עבירה על סעיף 288 לחוק העונשין שעניינו העלבת עובדי ציבור. עיקר קצפו של מינטקביץ' יצא על "מילון מונחי בורסה" שפירסמה העיתונאית רונית ורדי בעקבות התפילות הגדולות בשוק המניות. היתה שם התבטאות לא מוצלחת ודי סרת טעם לגבי מנהל מחלקת החקירות ברשות לניירות ערך, ראובן קובנט, שהיו שתלו בחקירות שניהל, במעצרים שערך ובפומביות הגדולה שניתנה להם את אווירת הפאניקה שהיתה אז בבורסה. במילון הזה הופיעה תחת ההגדרה "איסליך" ההתחכמות הבאה: "הבורסה עלתה בהקשרים אחרים: הכר"ם נשחט, הקצב מתברדן, לאבא של ראובן קובנט יש איסליך". קריאה הוגנת של הקטע הזה בעיניים מיומנות אינה מחמיצה קריאת התפעלות מהרעה, אבל מגלה מיד כי הקטע מביא בעצם ביטויים התבדחותיים סרת שהילכו באותה עת בפיהם של יושבי הקרנות המקורבים לבורסה.

"מעריב" הוא עיתון ערב המוני המשועבד לאו דווקא למודלים קפדניים של טעם טוב ואיפוק אלא להרבה דם, צבע, ביטויים עזים וכל דבר אחר המגביר את המכירות, אבל אין הדבר צריך להפחית כמלוא הנימה את ההגנה שמעניק לו עקרון חופש הדיבור. לא צריך להתפעל מהכתיבה הזאת כדי לגנות את מינטקביץ'. הנה כיצד השחיקה בתפישה הדמוקרטית של השלטון מביאה אנשים מתוכו לפעול בניגוד לעקרונות דמוקרטיים גם כשאין מדובר בהתגוננות פעילה של הדמוקרטיה. המנגנון הממשלתי, כולל המנגנון של הרשות לניירות ערך, אינו מועמד בסכנה על ידי חופש הביטוי. ההיפך – הוא חזק ורב שררה כתמיד ויש בידיו עוצמה רבה. כמידת העוצמה כן מידת הביקורת הציבורית הנחוצה כדי לרסן עוצמה זאת ולהעמידה יום יום במבחן דעת הקהל.

ביקורת כלפי המנגנון הממשלתי אינה צריכה להיות אריכה. העיתונות אינה חתול תפנוקים המוטל בחיק המושל ושורט מערגות בידו לעתים, אלא היא כלב שמירה שנביחתו צריכה להיות עזה ולעתים מוטל עליו גם לנשוך. ביקורת עיתונית, בוטה, חריפה ואף פרועה היא נשמת אפה של הדמוקרטיה. בכל יום, בכל העיתונים, מתפרסמות ביקורות חריפות על עובדי ציבור – שרים, פקידים בכירים, מפקדים במשטרה ובצבא. אילו היו מוגשות תלונות למשטרה על כל התבטאות חריפה ופוגעת, היו תחנות המשטרה נסתמות. המבוקרים אינם חבורה של רוזות חסודות הנעלבות מכל מלה חריפה, אלא אנשים רבי כוח הצריכים לסבול ביקורת עיתונאית.

הרעיון להפעיל את סעיף 288 נגד כתיבה עיתונאית הוא רעיון עיוועים. על פי רוח הסעיף, אין הוא חל על עיתונות אלא על מי שמעליב עובד ציבור באופן פיסי, ביקראישי, כגון אורח המקלל פקיד בדואר שלא שירת אותו על פי טעמו. גם אם יהיה איזה שופט שיראה את הדברים אחרת, אין ספק שכל בית משפט ישקיף במקרה זה את עקרון חופש הדיבור על עקרון ההגנה על כבודם של אנשי המנגנון הממשלתי.

צריך לקוות שבעניינים המסורים בדרך כלל לסמכותו מינטקביץ' מגלה יותר שיקול דעת ותבונה משגילה בהגשת התלונה שלו. המשטרה צריכה להחזיר לו אותה ולומר לו שלא יבלבל לה את המוח, אפילו יראה בכך מינטקביץ' העלבת עובד ציבור.

הירושה הקשה של מנדלה

מאת אורי ניר

וואשינגטון

נלסון מנדלה, שלפי כל התצפיות יהפוך השבוע לנשיא השחור הראשון של כל אזרחי דרום אפריקה, עתיד למצוא שהאויב הקשה ביותר שלו הוא מורשת האפרטהייד ומורשת המאבק השחוק נגד האפליה הגזעית.

יריבו המושבע, הצ'יף מנגוסוטו בותלזי, נאות להשתתף בבחירות הכלל־גזעיות הראשונות בהיסטוריה של דרום אפריקה. לאחר משא ומתן ממושך, שלווה בשפיכות דמים רבה בין תומכי מפלגת אינקאתה שלו לבין תומכי המפלגה היריבה של נלסון מנדלה, קיבל בותלזי חבילה של ערבויות שהפיסה את דעתו.

ההסדר עם בותלזי סולל את הדרך ליישוב בעיית המאוויים הלאומיים של בני זולו, שחלקם דורשים אוטונומיה תחת השלטון הפדרלי שיכון אחרי הבחירות. יתרה מזאת, ייתכן שההסדר יוכל להיות בסיס להסדר שיבטיח אוטונומיה תרבותית ללאומנים האפריקנרים הלבנים הבדלנים, הדורשים מידה מסוימת (לפחות) של הפרדה מהרוב השחור.

התמונה המהוססת של אפשרות להסדר של בעיית הבדלנים השחורים והלבנים במדינה ממקדת את תשומת הלב באתגרים השלטוניים האחרים העומדים בפני ממשלת האחדות הלאומית שתוקם בדרום אפריקה אחרי הבחירות.

לפי החוקה החדשה, תהיה זו ממשלת מעבר שתכהן במשך חמש שנים, והיא תורכב מכל המפלגות שיקבלו לפחות 5% מקולות הבוחרים. המרכיב העיקרי בה, ללא ספק, יהיה הקונגרס הלאומי האפריקאי, מפלגתו של מנדלה, שעל פי סקרי דעת הקהל האחרונים צפויה לזכות ביותר מ־60% מן הקולות.

במשך יותר מ־40 שנה נלחמת תנועת השחרור השחורה, בהנהגת הקונגרס הלאומי האפריקאי, בשלטון ההרדני של המיעוט הלבן, שמיסד ועיגן בחוק את הפילוסופיה הגזעית העומדת בבסיס מדיניות האפרטהייד. עכשיו, כשראשיה מתכוננים לקטוף את פירות הקקטוס של המאבק, עליהם להיזהר שלא להידקר מן הקוצים.

המאבק הוליד את אסטרטגיית ה"אי־שליטות" בקרב ראשי תנועת השחרור. במחצית השנייה של שנות ה־70 הם החליטו כי כדי להשפיע על המציאות של שלטון המיעוט הלבן, עליהם להסלים את המאבק המתמשכי והאלים בממשלת האפרטהייד כדי שהמדינה תהפוך בלתי ניתנת לשליטה. האסטרטגיה הזאת עשתה את שלה בסופו של דבר. יחד עם הסנקציות הבינלאומיות שהוטלו על דרום אפריקה הצליחו המאבקים הרדיקליים של השחורים לשבור את משטר האפרטהייד.

אלא שהאסטרטגיה הזאת הצמיחה גם פירות באושים. האלימות הפוליטית הולידה אלימות פלילית. העלייה בפשיעה הפלילית האלימה היתה מדד טוב לבחינת התפשטות האנרכיה בשנים האחרונות. בין 1989 ל־1993 הוכפל שיעור מעשי הרצח על רקע פלילי (רובם ככולם, כ־96%, בתוך הקהילה השחורה), והוא הגיע לשיעור של פי עשרה משיעור מעשי הרצח בארה"ב לנפש. ב־1992 נרשמו בדרום אפריקה 19,400 מעשי רצח, מהם רק 2,500 היו על רקע פוליטי והשאר היו על רקע פלילי, לפי נתונים רשמיים של ממשלת פרטוריה. בשנה שעברה חלה עלייה של 9% במעשי הרצח הפליליים, וקציר הדמים הפלילי הגיע לשיא של 17,467.

השחורים בדרום אפריקה למדו להסכין לאלימות – הן הפוליטית והן הפלילית. היא הפכה האמצעי הכמעט אוטומטי ליישוב סכסוכים. האם תוכל ממשלת דרום אפריקה החדשה לעצור את ההידרדרות המסוכנת הזאת? הציפיות לכך בקרב רוב הציבור השחור (קל וחומר בקרב הציבור הלבן) גבוהות מאוד. הציבור מצפה גם לשיפור מהיר באיכות החיים הכלכלית שלו, לבנייה מהירה של שיכונים סבירים לשחורים המתגוררים בתנאי ביבים, לכך שהממשלה החדשה תעמיד על רגליה את מערכת החינוך והבריאות בפריפריה השחורה ותיצור במהירות מיליוני מקומות עבודה.

רמת הציפיות הגבוהה תהיה אויב קשה של מנדלה. ציפיות גבוהות מניבות אכזבות גדולות, אכזבה יוצרת תסכול, ותסכול גורם לאי־יציבות. אי־יציבות מרתיעה השקעות של יזמים מקומיים וחיצוניים, והיא עלולה להגדיל את קצב בריחת ההון (הלבן בעיקרו), המיומנות והידע (הלבנים בעיקרם) מהמדינה. סוד הצלחתו של מנדלה יהיה איפוא השגת יציבות במציאות החדשה שתיווצר בדרום אפריקה. מורשת העבר תקשה עליו את המלאכה.

פרויקט השבוע יכול להיות פרויקט חייך.

ה"נווה אביבים" של רמת-גן

בפרויקט השבוע

במרום נוה, בדרום רמת גן, מאוכלסים זה כמה שנים שני בנייני המגורים הראשונים שנבנו בשכונה. בימים אלה מסתיימת מכירתן של הדירות האחרונות בשלושת הבניינים החדשים, שאכלוסם יסתיים באוקטובר השנה. בסך הכול יהיו בשכונה 24 בניינים ובהם דירות של 4 חדרים קטנים וגדולים ודירות בנות 5 חדרים. מחיר דירה קטנה של 4 חדרים מגיע ל־260 אלף דולר, ודירה גדולה עולה 270 אלף דולר. מחיר דירה של חמישה חדרים בשטח של 190 מ"ר מגיע ל־320 אלף דולר והפנטהאוז, 4 חדרים עם פטיו ועוד גג של 140 מ"ר, נמכר לאחרונה ב־450 אלף דולר. השכונה בנויה סביב פארק ובשוליה כבר פועלים מרכז מסחרי קטן. בעתיד ייבנו בה גני ילדים ובית ספר יסודי.

העיר 18.2.94

מרום נוה
העיר בירוק בלב רמת גן

נוה חברת בנין (1956) בע"מ
חברת בת של החברה לנכסים ולבנין בע"מ

טל. באתר: 03-6777137, פתוח: ימים א'-ה' 9:00-19:00, ו' 9:00-13:00, שבת 11:00-14:00 טל. במשרד הראשי: 03-5241166.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מה שהיה קנטרי קלאב עם משרתים שחורים

"לא דרושים לנו בדרום אפריקה משפטי נירנברג, אף שהאל יודע שיש די סעיפי אישום", אומרת הסופרת נאדין גורדימר, החברה באי־אן־סי, כשהיא נשאלת אם יידרשו הלבנים לכפר על פשעי האפרטהייד. דרום אפריקה, היא אומרת בביטחון, לא תהיה בוסניה שנייה, הודות לנלסון מנדלה

שפיגל

ה סופרת נאדין גורדימר, בת 70, מתנגדת עקבית לאפרטהייד, היתה בין השמות שהקונגרס הלאומי האפריקאי (אי־אן־סי) רצה לצרף לנציגיו בבחירות שייערכו בדרום אפריקה בעוד יומיים. אך היא סירבה להצעה. רוצה שהיא עדיין מעדיפה להזדהות בעיקר כסופרת. גורדימר, חברה באי־אן־סי, המגדירה את עצמה רדיקלית, קיבלה ב־1991 את פרס נובל לספרות. להלן קטעים מראיון אתה.

בדרום אפריקה מתקרבים לקצם "ימי השקר", כפי שקראת לרומן הגדול הראשון שלך. האם שעת האמת תביא עמה שמחה ותוסס, או שמא נפתח עידן של פחד ואנדרלמוסיה?

"השמחה על השחרור גוברת על כל השאר. אך יש דברים המעיבים עליה. כאשר קורסות חומות הדיכוי מסתמנים סכסוכים חדשים".

האם יום השחרור של השחורים יכול ליהפך ליום נקם ושילם ללבנים?

"לא. ללבנים לא מצפה יום דין. אבל סכנה גדולה נשקפת מהלבנים הימנים הקיצונים וכן ממפלגת אינקאתה בראשות בותלזי".

בני הזולו דורשים ממלכה משלהם, גזענים לבנים רוצים להקים מדינת בורים עצמאית. האם לדרום אפריקה צפוי גורלה של יוגוסלוויה?

"אין חשש שתהיה כאן בוסניה חדשה. מדינת בורים לבנה היא חלום חולה של ניאו־נאצים, הרוצים לשמר את דרום אפריקה בת העבר – קנטרי קלאב לבן עם משרתים שחורים. אך דרישות הזולו הן בעיני מסובכות יותר".

האם יש לדעתך הצדקה לשימוש בכוח כדי למנוע חלוקה?

"שימוש בכוח בידי המדינה הוא לגיטימי, כדי להחזיר את הסדר הנופר עקב אלימותם של בדלנים. פרשה אחת כבר באה על פתרונה: הצבא נכנס לאזור המולדת העצמאית כביכול של בופוטצואנה, שחזרה כעת לדרום אפריקה".

מנין הביטחון שהרוב השחור לא ישיב למדכאים הקודמים כגמולם ויקצוב להם מקום בהתאם?

"בדרום אפריקה יש מקום לכולם. זו מדינה עשירה שהתנסתה במהפכה התעשייתית. יש כאן לגיון של פועלים ועובדים מיומנים. אי אפשר להשוות אותה למדינות אפריקאיות אחרות. אבל המדינה הדמוקרטית החדשה תצטרך לדאוג לכך שכולם יוכלו לחלוק ברווחה, שחברת הגזעים לא תיהפך לחברת מעמדות. אם היא לא תצליח בכך, מצב הלבנים עלול להידרדר מאוד".

האם המנהיגות השחורה העתידית יכולה למלא משימה זו, האם היא מחוסנת בגרולה הירושה לכך?

"המנהיגים שלנו – ואני מתכוונת לנציגי הקונגרס הלאומי האפריקאי – חיו בגלות במדינות שונות מאוד זו מזו, כשוודיה, מזרח גרמניה, קובה, ברית המועצות, אנגולה, מוזמביק וטנזניה. הם למדו להכיר את השפעותיה ההשלכותיה של הדוגמטיות כפי שהכירו את משגיהן של מדינות עצמאיות שרצו לשנות את המבנה החברתי בתן במהירות רבה מדי. הם הפיקו את לקחיהם".

האם מוטלת על הלבנים של דרום אפריקה אשמה קיבוצית בגלל עוולות הקולוניאליזם והאפרטהייד?

נדין גורדימר. "אין לי מולדת אחרת"

"לא נעים להודות לתת דין וחשבון על חטאי האבות. אני מבכרת לחוש אחראית ולא אשמה, זה פרודוקטיבי יותר".

האם לדעתך יהיה אפשר באמת למתוח קו על העבר לאחר הבחירות, או שמא יהיה עדיין צורך, בזמן כלשהו, לכפר על פשעי האפרטהייד?

"התחושה הכללית היא, שלא דרושים לנו בדרום אפריקה משפטי נירנברג. אף על פי שהאל יודע שיש די סעיפי אישום. לדעתי, זו גישה בוגרת מאוד. מובן שהיא יכולה להוביל לכך שאי־אלו אנשים הנושאים באחריות רבה, בעיקר במשטרה ובצבא, ימשיכו להחזיק בתפקידיהם אף על פי שאינם ראויים לכך".

מהו ההסבר לכך שהגזענות החזיקה מעמד זמן כה רב, אף על פי שזה כבר אבד עליה כלח?

"הגזענות צומחת מחשדנות כוללת כלפי האחר, מההרגשה שאתה משתייך רק לקבוצה שלך. הטענה כי השחורים נחותים, והלבנים עולים עליהם מבחינה רוחנית, שימשה ללבנים כדי להצדיק את רמת החיים הגבוהה יותר שלהם, את מקומות העבודה והקידום הטובים יותר שלהם. האפרטהייד היה כן שבמשה על קרקע העברות. הגזענות היא שלילת אנושיות, הפוגעת גם במי שמאמצים אותה".

הבורים טענו בזמנם שעליונותם־לבאורה אפילו מעוגנת בכתבי הקודש. הם ראו עצמם כמעין עם נבחר.

"כן, אבל אי אפשר להטיל את אשמת הרוע כולו על הבורים. הם אכן הפכו את האפרטהייד לחוק מדינה, אבל האפליה בכלכלה, הניצול במכרות הזהב והיהלומים, האיסור על שחורים לרכוש אדמות, שיטת הפועלים הנודדים, על תוצאותיה ההרסניות למשפחות – כל אלה רובצים על מצפונם של הבריטים. הלבנים כולם שותפים לאשמה".

בסופו של דבר היה זה אדם לבן, הנשיא פרדריק וילאם דה־קלרק, שהחליט על מפנה. הוא ביטל את האיסור על אי־אן־סי ושיחרר את מנדלה מהכלא. מה מקור ההיטהרות המוסרית שלו?

"דה־קלרק קיבל את החלטותיו כפרגמטיקן. לפני כן אפילו לא השתייך לאגף הליברלי בתוך מפלגתו. הוא רק רצה למנוע את המשך שקיעתה של דרום אפריקה במשבר הכלכלי. המדינה נפגעה קשות מהסנקציות הכלכליות והבינלאומיות. בלעדיהן לא היה מנדלה משתחרר".

אשמה וכפרה אינן ממלאות שום תפקיד אצל דה קלרק?

"אני רוחשת לו כבוד במידה מסוימת, אבל איני מאמינה שרחשי לבו השתנו. הוא גם לא ביקש סליחה על עוולות העבר".

מתי נעשית מודעת לכך ששיטת האפרטהייד, שבתוכה גדלת, נידונה לעבור מן העולם?

"זה היה תהליך ממושך. אני באה ממשפחה זעיר־בורגנית. לאבי היתה חנות תכשיטים קטנה בעיר כורים ואמי היתה אשה שהשחורים אמרה עליהם – 'בסופו של דבר גם הם בני אדם'. היא הקימה מעון יום לילדים שחורים. היא לא הרגישה בנוח כאשר אבי רדה בעובדיו השחורים. יחסם של רוב הלבנים אל השחורים היה מזוויע, אבל בעלי החנויות לא היססו לקבל מהם את כספם. הסתירות האלה היו גלויות לעיני כבר בילדותי".

אבל אז עדיין לא הסקת מכך מסקנות.

"כנערה בלעתי את כל הספרים שיכולתי להשיג. הם פתחו לפני עולם מחוץ לעיירה שלי וחידדו את חוש הצדק שלי. אחר כך, ביוהנסבורג, פגשתי עיתונאים, אמנים וסופרים בתחילת דרכם. למדתי גם להכיר שחורים, שאתם היה לי עניין משותף יותר מאשר עם בני גילי מעיירת מולדתי. אז, בשנים שלאחר המלחמה, רבים מחוגי הבוהמה ביוהנסבורג רחשו אהדה למפלגה הקומוניסטית. חיפשנו צורת חיים שלא יהיה בה מקום לאפרטהייד".

האם נמשכת אל המרקסיזם, כמו שנמשכו אינטלקטואלים כה רבים באירופה?

"מעולם לא הצטרפתי למפלגה הקומוניסטית ומעולם לא הייתי דוקטרינרית. אבל אני עדיין מאמינה בקומוניזם. יש רעיונות נהדרים שנבגדו בצורה מחפירה, לא פחות מכפי שהאינקוויזיציה בגדה בעקרונות היסוד של הנצרות. השמאל לא מת".

בדרום אפריקה עדיין קיימת מפלגה קומוניסטית שוקקת חיים, אולי היחידה בעולם כיום שהשפעתה גדולה. האם אינך רואה שום סכנה בברית של מפלגה זו עם הקונגרס הלאומי האפריקאי?

"כלל לא. באורח פרדוקסלי, קומוניסטים מפעילים השפעה ממתנת על אי־אן־סי. היה זה מנהיג המפלגה הקומוניסטית וראש המטה של הזרוע הצבאית המחתרתית של אי־אן־סי, ג'ו סלובו, שבזמנו כה פחדו ממנו, שעיבד את ההצעה האומרת שמפלגת הרוב השחור תחלוק בשלטון עם הלבנים במשך חמש שנים לאחר הניצחון הצפוי בבחירות".

אמרת פעם שכתיבת רומנים, במקום להילחם במשטר העוולה, היתה בגדר מותרות.

"ציטטתי את סארטר. אך כל אדם חייב לעשות את מה שהוא מיטיב לעשות כדי לתרום את חלקו – למציאות וגם להלחם".

הצטרפת לאי־אן־סי ב־1990, לאחר שחרורו של מנדלה. האם לא חששת שההזדהות הפוליטית שלך תסכן את יושרך האמנותי?

"לאדם אנוכי כמוני, היושר האמנותי הוא בעדיפות ראשונה. זה כל מה שיש לי, כל מה שהנני. זה היה הסוף שלי כסופרת אילו נעשיתי לתועמלנית".

אמרת פעם שסופר חייב תמיד להתייצב באופוזיציה לשליטים. במהרה יקים אי־אן־סי את הממסד החדש של דרום אפריקה; האם תהיי מוכנה למתוח ביקורת גם על ידידיך?

"אף פעם לא אהיה אומרת־הן".

אבל הערצתך לנלסון מנדלה נשארת בעינה?

"ראיתי את מנדלה בראשונה לפני 30 שנה, כאשר נידון למאסר עולם. לאחר שחרורו, ב־1990, למדתי להכיר אותו יותר מקרוב. בשנה שעברה טסתי אתו לטקס מתן פרס נובל באוסלו. בעולם של ימינו מנדלה הוא מדינאי יחיד במינו. את זה אני אומרת לא כגרופי מורקנת, אלא כבוחנת מפוכחת. לאחר 27 שנות מאסר אין בלבו רגשות נקם. האל יודע שהוא יכול להיות מריר. הוא הקדיש את כל חייו האישיים למאבק למען דרום אפריקה צודקת לכל הגזעים".

אבל האם מבחנו האמיתי כמדינאי אינו עוד לפניו? ההיסטוריה מראה שהשלטון משחית.

"הגיל שלו יחסוך ממנו כל זאת. הוא אינו הטיפוס המייחל למותרות מגוחכים. הוא לא יבנה לעצמו בחשאי טירה בשווייץ".

האם מנדלה חזק דיו לרסן את חסידיו ולמנוע מאי־אן־סי להקים משטר חד־מפלגתי?

"איני יכולה לענות על כך. אבל פרט ליוצאים מן הכלל מועטים, הגברים והנשים המקיפים אותו הם ישרים. הם עברו את טבילת האש של בתי הכלא והגלות".

אי־אן־סי מבטיח במערכת הבחירות שלו מקומות עבודה, חינוך חינם וטיפול רפואי שווה לכל נפש לכולם. האם הממשלה החדשה אינה הופכת לבת הערובה של הציפיות שהיא מטפחת?

"כאשר מנדלה מופיע לפני המונים הוא תמיד אומר: אל תצפו לגן עדן לאחר הבחירות. לא תקבלו בית יפה, מכונית הדורה ועבודה נהדרת. את זה אולי נשיג לילדים שלכם".

את רואה את עצמך כאפריקאית לבנה. אבל מוצאך, השכלתך, אורח חייך, מבוססים בתרבות האירופית. האם אפשר בכלל שלבן יהיה כאפריקאי?

"אם כך, מי אני? האם אני בריטית משום ששפת אמי אנגלית? האם אני יהודייה לאטווית כיוון שאבי בא משם? אני שייכת לכאן, אין לי מולדת אחרת. ולמרבה השמחה, הודות לקשרי המתמשכים עם תנועת השחרור – אני חשה שהשחורים קיבלו אותי".

את סופרת לבנה בחברה שתישלט בקרוב בידי שחורים. בכל יצירותייך חוזר כחוט השני תיאור החיים תחת האפרטהייד. האם סוף השלטון הלבן גם מבשר את סוף עבודתך?

"פרק האפרטהייד הסתיים, אני מקווה. אבל החיים שלאחר האפרטהייד לא יהיו פחות מעניינים, ולא יהיו בהם פחות קונפליקטים".

כלומר, לא תפסיקי לכתוב?

"לא, אין כל סיבה שאעשה זאת".

צילום: איי־פי

תומכי אי־אן־סי בעצרת בחירות. "מנהיגינו", אומרת גורדימר, "חיו בגלות במדינות שונות מאוד זו מזו. הם למדו להכיר את השפעותיה של הדוגמטיות כפי שהכירו את משגיהן של מדינות עצמאיות שרצו לשנות את המבנה החברתי בתן במהירות רבה מדי. הם הפיקו את לקחיהם"

מייג'ור נגד לגיון שלם

ממשלת בריטניה תיכננה חגיגות לציון יובל הנחיתה בנורמנדי ומצאה עצמה מותקפת על ידי הלגיון הבריטי המלכותי. חגיגות כאלה לא מתאימות לציון מערכה אכזרית כל כך, טענו חברי הלגיון, ואנשי הלייבור מיהרו להצטרף לטענתם

מאת דפנה ורדי

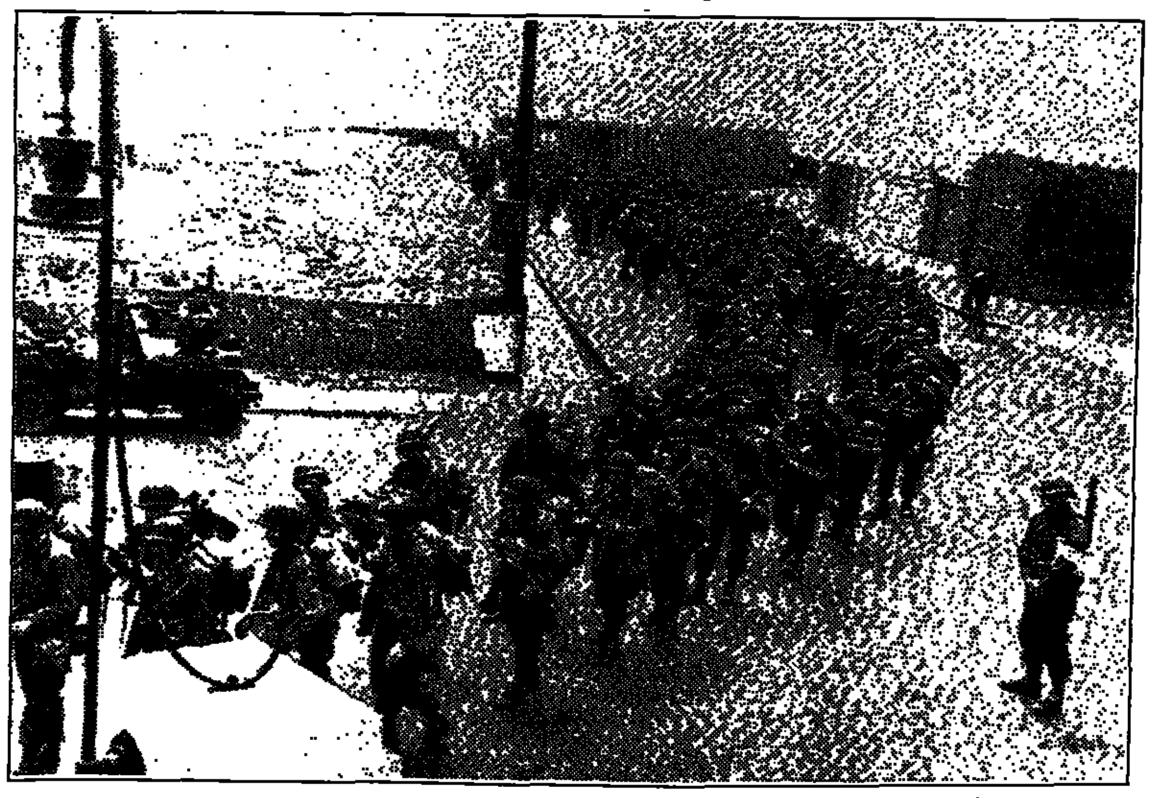

בדרך לחופי נורמנדי, בריטניה, 44'. כלי התקשורת בבריטניה התגייסו עכשיו למשימת שלהוב הגאווה הלאומית, ולא פחות מכך – עידוד הרגשות האנטגוניסטיים כלפי הגרמנים והצרפתים

לונדון

ששה ביוני אינו רחוק, ובבריטניה מתלבטים איזה צביון יינתן לציון יובל הנחיתה בנורמנדי. הטקסים הרשמיים, בניצוחה של צרפת, יתקיימו באזורי הקרבות בנורמנדי בהשתתפות ראשי מדינות בעלות הברית. את בריטניה ייצגו באירועים אלה בני משפחת המלוכה וכן חיילים משוחררים, שהם כיום פנסיונרים, שיתלוו אליהם בני משפחה. אך מאחר שבשביל רוב הבריטים מלחמת העולם השנייה היא שיעור בהיסטוריה, או לכל היותר זיכרון ילדות עמום, השקיע הממשל הבריטי מאמצים כדי לתת ביטוי לחשיבותו של ששה ביוני בבריטניה עצמה.

ראש הממשלה, ג'ון מייג'ור, כבר הודיע שלקראת מלאות חמישים שנה לנחיתה תעודד ממשלתו, באמצעות המשרד למורשה לאומית, שורה של אירועים חגיגיים לציון המפנה במלחמה. מתוכנן אירוע ענק בהייד־פארק שבלונדון, שיכלול זיקוקי די־נור, וכדי להמחיש את התקופה לתלמידי בתי הספר הוצע לקיים פעילויות מגוונות – שיחות עם חיילים משוחררים ומצעדי תלמידים ברחובות הערים, שבהם הם ירקדו את ריקודי התקופה בבגדי שנות הארבעים. הממשלה מתכננת להדפיס פנקסי קיצוב מהסוג שהונפק לבריטים בשנות המלחמה ולהחזיר לשירות אוטובוסים ומכוניות מאותה תקופה. במישור הקהילתי אמורות רשויות מקומיות ליזום חגיגות רחוב. מודעות בעיתונים כבר מפרסמות את חולצות הטריקו המיוחדות שיופצו בחגיגות אלה, לצד כובעים ואבזרים נוספים.

אלא שהחיילים המשוחררים מסתייגים מציון המערכה – שתבעה מספר קורבנות כה רב – בחגיגות עממיות בעלות נופך נוסטלגי משועשע. לדעת חברי הלגיון הבריטי המלכותי, יש בכך נימת זלזול בעשרות אלפי המתים והפצועים של כוחות בעלות הברית. נציגי הלגיון הציעו לקיים טקסי זיכרון שיישאו אופי רציני. לדעתם, יש לדחות את החגיגות בשנה ולהמתין ליובל החמישים לניצחון בעלות הברית במלחמה ולכניעתה של גרמניה. הם גם איימו לבטל את השתתפותם באירוע בהייד־פארק.

גם בלייבור כבר הוקיעו את תוכניות החגיגות, ומהוגיו נשמעה הטענה כי מייג'ור מבקש לנצל את ההזדמנות כדי לעודד רגשות לאומניים וגאווה לאומית לשם קידום מערכת הבחירות של השמרנים לקראת הבחירות לפרלמנט האירופי, הנקבעות שלושה ימים לאחר מכן. חברי פרלמנט מטעם הלייבור קראו לממשלה לחזור בה מתוכנית החגיגות ולקיים טקס זיכרון מרכזי אחד, וגם הם סבורים כי יהיה זה הולם יותר לחגוג את היובל לכניעתה של גרמניה בעוד שנה.

המקורבים למייג'ור הגיבו, כי הוא אינו אחראי לסמיכות הזמנים שבין יום היובל לבין מועד הבחירות לפרלמנט האירופי. עם זאת, הם אינם מסתירים שהממשלה מבקשת לטפח באמצעות החגיגות את הגאווה הלאומית. תומכיו של ראש הממשלה מודעים לכך שגם אם יואילו להיענות לדרישות המופנות אליו ולדחות את החגיגות בשנה, יהיו מי שיטענו בעוד שנה שהוא מנצל את יובל החמישים לניצחון במלחמה כדי לשפר את מעמדה של מפלגתו לקראת הבחירות הכלליות, האמורות להיערך במשך השנה שלאחר מכן.

כלי התקשורת בבריטניה, ובעיקר הצהובונים, התגייסו במרץ למשימת שלהוב הגאווה הלאומית – ולא פחות מכך עידוד הרגשות האנטגוניסטיים כלפי הגרמנים והצרפתים. החודשים האחרונים הקנו להם הזדמנויות לא מעטות. כאשר האירופים התלבטו אם להזמין את נציגי גרמניה להשתתף בחגיגות, יצאו הצהובונים הבריטיים בכותרות ענקיות, שקראו לבידודם של הגרמנים, וציינו כי אין מקום להתחשב ברגשותיו של השותף הבכיר באיחוד האירופי. כאשר נודע שבהוראת ממשלת צרפת ביטלו בתי מלון בנורמנדי את הזמנותיהם של החיילים המשוחררים הבריטים (האנד־רים) – אשר תיכננו זה כבר להתארח במקום עם בני משפחותיהם – היו הצרפתים בכותרות. בממשל הצרפתי ביקשו להעיד את חדרי המלונות לאורחים חשובים ולעובדי רשתות הטלוויזיה האמריקאיות.

לאחר שהצרפתים הודו במבוכה כי נפלה אי הבנה והתחייבו לכבד את כל ההזמנות של משוחררי ארצם, הוסטה תשומת הלב למסלול המשולב שבו יעבור מטס חילות האוויר של בעלות הברית. כל כלי התקשורת בבריטניה היו מאוחדים בדרישה כי על צרפת לוודא שהחיילים המשוחררים, ולא רק אורחיו החשובים של פרנסואה מיטראן, יזכו לצפות במטס.

בכתבות על נושאים אלה נשזרה נימת געגועים ל"בריטניה הגדולה", ובכמה מהן צוין כי נקודת המפנה במלחמת העולם השנייה היתה גם תחילת הירידה במעמדה של אירופה לעומת ארצות הברית.

ממשלתו של מייג'ור לא קיבלה עדיין החלטות מוגמרות על אופיין של חגיגות היובל, ומשום כך ייתכן שההחלטה תינתן בסופו של דבר בידיהן של הרשויות המקומיות, הנתונות בעיצומה של מערכת בחירות, ובידי בתי הספר. מכל מקום, בעקבות המחאות הציבוריות נראה כי הממשלה תבקש ליישב בין תוכניות האירועים העליזים לבין טקסי זיכרון והתייחדות עם הלוחמים, אולי בפשרה שתתקבל על דעתם של חברי הלגיון הבריטי. עם זאת, אין להניח כי תתקבל דרישת הלייבור להסתפק בטקס זיכרון מרכזי אחד.

השרה דואגת ליתומים

אם יתקבל בצרפת חוק הביו־אתיקה, ייקבעו גבולות הניסויים והשימוש בשיטות רפואיות חדישות, בהן השתלת עוברים והפריות מלאכותיות. אז ייקבע גם גבול שמרנות חדש, שמעבר לו יושארו כנראה גם נשים מבוגרות ויחידאיות

מאת ניצן הורוביץ

פאריס

ה מוסדות הפרלמנטריים של צרפת מסיימים בימים אלה את הדיון באחת מהצעות החוק הייחודיות שהוגשו לפרלמנט כלשהו מעולם. מדובר בחוק ה"ביו־אתיקה" שגיבשה ממשלת צרפת, הדן בהיבטים אתיים רחבים של ניסויים ביולוגיים ורפואיים ובתחום הרגיש של השתלת עוברים או העברתם והפריות מלאכותיות. עיקר הצעת החוק, שעברה את מרבית שלבי החקיקה, הוא הגבלה משמעותית ביותר, ולמעשה איסור כמעט מוחלט, על ניסויים הגורמים לפגיעה בשלמות העובר האנושי, ומנגד – הטלת חובה לקבל את החלטת בית המשפט במקרים של תרומת עוברי אדם.

חוק הביו־אתיקה מורכב למעשה משלושה חוקים שונים שניסחו משרדי המשפטים, הבריאות והמחקר בצרפת: חוק גוף האדם, חוק התרומות והשימוש באברים הנתרמים מגוף האדם, וחוק המחקר למען קידום הבריאות. שרת הבריאות, סימון וייל, רואה בחוק הזה את אחת הרפורמות החשובות של הממשלה הנוכחית: "החוק בתחום האתיקה הביו־רפואית", אמרה, "חייב לתת ללא דיחוי תשובות לשאלות חיוניות שנותרו ללא מענה במשך זמן רב. החוק הזה יקבע את גבולות הניסויים והשימוש בשיטות רפואיות חדישות, שכמה מהן נושאות בתוכן בעיות מוסריות קשות".

חוק גוף האדם, המתקן סעיפים רבים בקוד האזרחי ובקוד הפלילי, קובע את "עליונות" האדם, כבוד גופו, הסיכוני מפגיעה, וכן הגנה על שלמות המין האנושי המאוים על־ידי האפשרויות המתרבות שיוצרות המניפולציות הגנטיות. על בסיס העקרונות הללו יוצר חוק הביו־אתיקה כמה קביעות מרחיקות לכת: חיוב בהסכמה מפורשת וברורה של המטופל לפני כל התערבות כירורגית (להוציא מקרים שבהם אין אפשרות לכך); איסור על שימוש בשיטות המיועדות ל"שיפור הגזע" – כלשון החוק – באמצעות סלקציה בגנים; איסור חמור על תשלום תמורת אברים, תורמים או תאים המוצאים מגוף האדם; אנונימיות של תורמים ומקבלים של אלמנטים או חומרים מגוף האדם; איסור גמור של שיטת "האם הנושאת" ("אם פונדקאית"); ואיסור על זיהוי אנשים באמצעות בדיקה גנטית (להוציא מקרים של צידוק רפואי, מחקר מדעי או חקירה משפטית).

מומחים בצרפת טוענים כי חוק הביו־אתיקה הוא החוק הראשון מסוגו בעולם המתייחס במפורש למכלול העניינים הללו וקובע נורמות חד משמעיות. חלקו השני כולל קביעות חשובות באשר ליחוסם החוקי של ילדים שנולדו תודות להתערבות רפואית בהפריה; הוא דוחה באופן מפורש כל קשר משפטי אפשרי בין תורם זרע אנונימי לבין הילד שנולד כתוצאה מתרומה זו, וקובע כי מי שהסכים להפריה מלאכותית מתרומת זרע של אחר נושא באחריות כלפי האם וכלפי הילד ואינו יכול להתחמק מכך בטענה שהילד אינו שלו.

קשה להתחמק מהרושם שהחוק, במיוחד בתחום ההפריה המלאכותית, שמרני מאוד והולם את רוחה של הממשלה הימנית בצרפת. "ההפריה המלאכותית היא נושא בעל היבטים אתיים חשובים הנוגע בעתידו של המין האנושי", אמרה סימון וייל. "התפתחות הרפואה נתנה תקווה לבתים רבים חשוכי ילדים. אפשר להתפעם מכך, אבל גם לחשוש לנוכח סטיות אפשריות".

כדי למנוע "סטיות" שכאלו נקבעו בהצעת החוק כמה קביעות נורמטיביות השנויות במחלוקת בעולם המערבי, כגון דרישת הממשלה ל"יציבות" של הזוגות המבקשים הפריה מלאכותית. כשנשאלה על משמעות "היציבות" הנדרשת, הבהירה וייל כי נוסח החוק המוצע מיועד למנוע הפריה מלאכותית מנשים יחידאיות או מבוגרות. "לא ייתכן שהחידושים הרפואיים המאפשרים לאשה מבוגרת ללדת ילד יגרמו לנו לשנות את עמדתנו בנקודה זו", הבהירה. שרת הבריאות מתנגדת נמרצות גם להמלצת ועדת האתיקה הלאומית, התומכת בהשתלת עוברים מוקפאים לאחר פטירת בן הזוג. וייל טענה כי השתלת עובר בנסיבות שכאלה "צריכה להימנע, משום שתגרום להולדתם של ילדים יתומים".

במסגרת החוק מציעה איפוא הממשלה לאמץ סעיפים שיגבילו את הפגיעה בתינוק שיוולד תודות להתקדמות בטיפולי העקרות. בכך היא קובעת למעשה מי יורשה ללדת. על פי השקפתה, יש לפסול להורות בני גיל ומעמד אישי מוגדרים העלולים להזיק לגידולו של התינוק.

החוק מבחין בין שלושה מקרים: בני זוג (המוגדרים כגבר ואשה בלבד) הזקוקים לסיוע רפואי בהפריה אבל יכולים להיות הורים ביולוגיים וגנטיים לילד – באשר להם לא יחול כל שינוי בהוראות הקיימות; בני זוג שמבחינה גנטית יכול הצאצא להיות של אחד מהם בלבד, והלידה מתאפשרת רק באמצעות סיוע חיצוני – במקרה זה תיקבע מחויבות האב על ידי שופט, "כדי להגן על הילד מפני כפירה באבהות או סירוב בהכרה".

ההבחנה השלישית נוגעת לעניין הרגיש למדי: "תרומת" עובר. במקרה זה, כמו באימוץ, אין קשר גנטי בין הילד והוריו. "מאחר שעלולות להיות לכך השלכות חמורות על התפתחות הילד", אומרת וייל, "חשוב מאוד שעניין זה לא ייצא מכלל שליטה". החוק קבע איפוא חובה להביא את העניין לפני שופט, ורק הוא יהיה מוסמך לאשר תרומת עוברים. החוק קבע גם, כי זוג יוכל לקבל תרומה של עובר רק אם אין כל אפשרות לסייע לו באמצעות טיפולי הפריה מלאכותית.

החוק השלישי בחבילת הביו־אתיקה מתייחס בעיקר לבעיות הקשורות בהשתלות. גם כאן נקבעו כמה עקרונות מנחים: דרושה הסכמה מפורשת של התורם לתרומה בעודו חי; חל איסור על תשלום; חובה לשמור על אנונימיות של התורם; על התורם מוטלת החובה לעבור בדיקה לגילוי מחלות הניתנות להעברה. החולים הממתינים להשתלה חייבים להירשם ברשימה ארצית שתיערך על פי קריטריונים של קדימות רפואית. החוק גם מחייב את הצוות הרפואי להתייעץ עם המשפחות לפני הוצאת אברים ממתים, למעט מקרים שהדבר בלתי אפשרי.

מלבד הצעת החוק הזאת, עלה לדיון ציבורי בצרפת הרעיון להקים מרשם לאומי, שבו יוכלו אזרחים לרשום את הסכמתם או התנגדותם לתרום אברים מגופם לאחר מותם. בשלב זה אין הממשלה תומכת בכך עקב קשיים מעשיים שמרשם כזה יוצר מבחינת החוק.

הזרם השלישי חודר גם לבית פנימה

התמיכה הגוברת באישים העצמאים בזירה הפוליטית הפלשתינית משקפת תסיסה פוליטית ורעיונית וחתירה להתחדשות ולשינוי – לא רק של תהליך השלום אלא גם של המבנה הפוליטי של אש"ף

מאת יוסי טורפשטיין

"אש"ף, כהרכבו כיום ותחת ההנהגה השלטת, אינו יכול לטעון עוד כי הוא נציגו החוקי של העם הפלשתיני" – מסקנה מרחיקת לכת זו הופיעה בעצומה שפורסמה לפני כשבוע מעל דפי העיתון הפרו ירדני "א־נהאר" היוצא אור בירושלים. את העצומה, נכתב בעיתון המרבה לדווח על יחסות אנשי אש"פיות, ניסחו אישים פלשתינאים בארה"ב שנמנו עד לאחרונה עם מחנה התומכים ביאסר ערפאת, וביניהם פרופ' אדוארד סעיד, חבר המועצה המרכזית של אש"ף. מחברי העצומה מאשימים את ערפאת ואת חוג יועציו בקבלת הכרעות גורליות בעבור העם הפלשתיני בלי לקבל לגיטימציה לכך מהמוסדות הפלשתיניים. לטענתם, בארגון שוררת שחיתות בתחום הפיננסי ויש בו מדיניות של מינויים לתפקידים שלא על פי הכישורים האישיים. ליקויים חמורים אלה, הם קובעים, אינם ניתנים לתיקון, ויש לעקרם מן השורש באמצעות בחירות להנהגה חדשה ומייצגת, שיתקיימו בכל פזורות העם הפלשתיני.

בין שציטוט העצומה מדויק ובין שלא, תכניה משקפים מגמה קיימת – התהוותה של אופוזיציה פנימית בגוף המרכזי של אש"ף ובחוגים נרחבים של הציבור הפלשתיני. גם התבטאויות פומביות של אישים פלשתינאים בזמן האחרון, בכתב ובעל פה, משקפות תסיסה פוליטית ורעיונית וחתירה להתחדשות ושינוי בזירה הפוליטית הפלשתינית. התסיסה הזאת נוצרה בשל תהליך השלום מזה ושאלת הדמוקרטיה באש"ף ובישות הפלשתינית שתכונן בשטחים מזה, היא טומנת בחובה סכנה לתהליך השלום כפי שהוא היום.

אחד ממאפייניה הבולטים הוא התנגדות למהלך של "עזה ויריחו תחילה" ולהגמוניה של ערפאת ואנשיו – המובילים את המו"מ לשלום עם ישראל – באש"ף. המתנגדים סבורים כי דמוקרטיזציה במוסדות האש"פי תוביל בהכרח לשינוי בעמדות המו"מ. התגבשות עמדות אלה לכלים פוליטיים יעילים, שינשלו את ההנהגה ממעמדה הנוכחי, עלולה אמנם לחבל בסיכויי הצלחתו של המהלך הישראלי־הפלשתיני הנוכחי, אך פלשתינאים רבים תוהים אם אכן ניתן לקעקע את ממסד אש"ף וליצור שידוד מערכות פוליטי.

הלוך רוח זה בא לידי ביטוי בניסיון להקים מחנה שלישי – "הזרם השלישי הדמוקרטי" – שאפשר למקמו בין התומכים בתהליך השלום וההנהגה הנוכחית לבין הארגונים המתנגדים לתהליך השלום ולהנהגת אש"ף, ובהם החזית העממית והחזית הדמוקרטית, הארגונים האיסלאמיים וארגוני הסירוב מדמשק. הזרם השלישי מורכב בעיקר מאנשי השמאל המתון הפלשתיני, כמו "מפלגת העם הפלשתינית" (הקומוניסטית), פעילים של מפלגת "פידא" – האיחוד הדמוקרטי הפלשתיני (לשעבר פורשי החזית הדמוקרטית), אישים עצמאים הנוטים ברובם לשמאל, בהם ד"ר חיידר עבד אל־שאפי, לשעבר ראש המשלחת הפלשתינית למו"מ עם ישראל, וגם פעילים בפתח.

סקרי דעת קהל שנערכו בשטחים מלמדים על ירידה בכוחו של הפתח ועלייה של ממש בשיעור התמיכה באישים עצמאים, עד כדי 32% על פי אחד הסקרים. ארגוני השמאל המתון, לעומת זאת, זכו לאחוזי תמיכה מעטים בלבד. עם המצודדים בעצמאים נמנים רבים מתומכי הפתח והארגונים ואחרים, הם קהל היעד של פעילי הזרם השלישי. פוטנציאל התמיכה בגוש דמוקרטי משותף מעין זה לא נבחן עד כה בסקרים.

התעצמות האופוזיציה הפנימית באש"ף מקיפה לא רק את חוגי הזרם השלישי אלא גם את מה שנחשב עד כה ל"מגרש הביתי" של ערפאת, למשל המנגנון הצבאי של הפתח. פעילים מרכזיים במנגנון זה – כמו עבאס זכי, הזוכה לאהדה מרובה בשטחים – מתנגדים למתכונת ההסכמים עם ישראל. גם התפטרויותיהם של פעילי פתח בכירים בשטחים לפני כמה חודשים, בתביעה להנהיג רפורמים דמוקרטיים בארגון, מעידות על התסיסה הפוליטית הפנימית.

"מעולם לא התנהל ויכוח כה אינטנסיבי על סוגיית הדמוקרטיה בזירה הפלשתינית כמו זה המתנהל עתה, וליתר דיוק מאז חתימת הסכם העקרונות", כתב לא כבר נביל עמרו במאמר שפירסם בעיתון הירושלמי "אל־קודס". עמרו, חבר המועצה המהפכנית של הפתח, חבר ועדת ההיגוי למו"מ מטעם אש"ף ולשעבר שגריר אש"ף בברית המועצות, הצטרף בהפגנתיות לזרם השלישי. להערכתו, עבר זמנם של הפלגים הפלשתיניים למיניהם במתכונתם המהפכנית המסורתית, וכעת "עליהם לאמץ דרך חשיבה אחרת, המתואמת למציאות החדשה הניצבת לפני הפלשתינאים".

אנשי הזרם השלישי תומכים בתהליך השלום, אך תובעים לכלול בהסכמים הגדרה ברורה באשר למטרתו – הקמת מדינה פלשתינית גם אם תוקם בשלבים לאורך זמן. רבים מהם מתנגדים לתוכנית עזה ויריחו תחילה ולהמשך קיומן של ההתנחלויות הישראליות, בטענה שיהיה זה סוף פסוק לנסיגה הישראלית מהשטחים, והפלשתינאים ייוותרו עם ישות קטנה וחלשה בטריטוריה מצומצמת ובעייתית. בנושא זה, כמו בעניין התביעה לדמוקרטיזציה באש"ף, מוצאים עתה חוגים אלה שפה משותפת עם הארגונים המתנגדים לתהליך השלום.

"בתחילה היה יצחק רבין מוכן לשלם מחיר גבוה במשא ומתן, אך משהחלו מגעיו עם תוניס נוכח לדעת שהוא יכול לשלם מחיר נמוך בהרבה מזה שהתכוון לשלם", סבור ד"ר תיסיר עארורי, אחד המגורשים שהוחזרו באחרונה לשטחים ופעיל בכיר של מפלגת העם הפלשתינית. עארורי – מרצה לפיסיקה באוניברסיטת ביר זית וחבר המועצה המרכזית של אש"ף – היה גם חבר בצוות ההיגוי של אש"ף שניתב את סבבי המשא ומתן בוואשינגטון. "הסכם קהיר הוא בנו הלא חוקי של הסכם אוסלו, בגלל חוסר המיומנות של הצד הפלשתיני ודרך קבלת ההחלטות שלו במו"מ", הוא אומר.

לדעתו, החברה הפלשתינית אינה מוכנה לקראת חיי עצמאות כפי שהיתה בשעתה החברה הישראלית. כדי ליצור התחדשות בחברה הפלשתינית לקראת כינונה של ישות פוליטית, הוא אומר, יש לצמצם תחילה את ממדי הפיצול בין הפלגים למיניהם, ולשם כך יש לערוך שינויים מהותיים בעמדות המו"מ הפלשתיניות. עארורי, בן הכפר הקטן בורהם שבאזור רמאללה ופעיל בולט בוועדות העממיות בשיא האינתיפאדה, מתכוון לייחד מאמצים לפיתוחו של הזרם השלישי, "שהוא הכרח, משום שאנו רוצים להקים מדינה מודרנית עם שלטון חוק ומוסדות, ולא עוד מדינה של העולם הערבי".

"הסכם קהיר הוא בנו הלא חוקי של הסכם אוסלו, בגלל חוסר המיומנות של הצד הפלשתיני ודרך קבלת ההחלטות שלו במשא ומתן"

לעומת זאת, ד"ר עלי ג'רבאווי, מרצה למדעי המדינה באוניברסיטת ביר זית, שפירסם לאחרונה מאמר ב"אל־קודס" תחת הכותרת "למען עצירת ההתמוטטות", סבור כי המשבר הפלשתיני עמוק יותר מהוויכוח על המו"מ עם ישראל, ופיטורי מנהיגים או פיוס בין הפלגים הפלשתיניים לא יביאו ליישובו, שכן הוא נובע מ"הסתיידות העורקים של פוליטיקת הפלגים". לדבריו, לבשה פעילות הפלגים הללו צביון מכני וביורוקרטי, ועיקר עניינם ממוקד בשמירה על עצם קיומם. הם אינם כפופים לביקורת של דעת הקהל הפלשתינית. "הפלגים התרחקו מן החברה והאנשים התרחקו מהם", כותב ג'רבאווי. "מה שדרוש עתה הוא הזרקת דינמיקה אמיתית לחיים הפוליטיים הפלשתיניים על ידי אימוץ יסודות חדשים למעשה הפוליטי. לכך נדרש כוח רוחני ומהפכני".

עם זאת, ג'רבאווי תוהה אם הוגי הרעיונות והמשכילים הפלשתינאים מסוגלים להיות כוח כזה ולכונן תנועה עממית המחוללת לשינוי ולהתחדשות. "בשל המצב, יש לומר, כבר מזמן אין אפשרות להסתפק במלים". הוא שולח חץ מורעל לעבר הזרם השלישי, שרבים מתומכיו הם אינטלקטואלים.

צילום: אי־פי

אסיפה פוליטית של תומכי החמאס, עזה. מנהיגי הזירה הפלשתינית מאשימים את ערפאת ויועציו בקבלת הכרעות גורליות בלי לקבל לגיטימציה לכך מהמוסדות הפלשתיניים

טיפות ראשונות

זרעיו של הזרם החדש הוטמנו כבר אשתקד במהלך הוויכוחים הסוערים שהתנהלו בקרב חברי המשלחת הפלשתינית בשאלה אם להשתתף בסבב התשיעי של המו"מ בוואשינגטון. ד"ר עבד אל־שאפי איים אז להתפטר מתפקידו כראש המשלחת, ומפלגת העם השעתה את השתתפות נציגיה במו"מ. בסופו של דבר לא התפטר המנהיג העזתי מתפקידו, אך הוא המשיך להשמיע ביקורת על דרך ניהול המו"מ שהכתיבה הנהגת אש"ף בתוניס, ובמיוחד בכל הנוגע להשארת ההתנחלויות על כנן בתקופת המעבר.

הסכם אוסלו, שישראל ואש"ף חתמו עליו ב־13 בספטמבר, הגביר את הוויכוח. החשש מפני משטר לא דמוקרטי ולא יעיל של אש"ף, כאשר יכונן את ממשלו העצמי בשטחים, נעשה מוחשי יותר וחידד את הביקורת המופנית כלפי ההנהגה. עקב כך החלו נשמעים דיבורים על הקמת תנועה פוליטית, שאינה מפלגה ואינה ארגון – הזרם השלישי.

בנובמבר '93 התלכדו אנשי התנועה למחאה פומבית בפעם הראשונה. 116 אישים חתמו על עצומה שהגישה משלחת מטעמם, ובראשה ד"ר עבד אל־שאפי, לערפאת, ובה נתבע ראש אש"ף להנהיג רפורמה דמוקרטית ולשנות את העמדות במו"מ עם ישראל. בפברואר השנה התחילו פעילי הזרם השלישי מגבשים מסגרות פעולה. הם כוננו "ועדת תיאום ומעקב" ובדעתם לארגן ועידה עממית.

קשים גֵרים קטנים כספחת

בגלל שחיתות בהליכי גיור של ילדים שאומצו בחו"ל סגרה הרבנות הראשית את ערוצי הגיור שלהם. בקרוב אמנם יוקמו בתי דין חדשים לגיור, אך הבעיה היסודית, סירוב לגייר ילדים הגדלים במשפחות חילוניות, לא תיפתר

מאת אבירמה גולן

השבוע פתחו חברות הכנסת ענת מאור ולימור לבנת במאבק נגד הרבנות הראשית להקלת סבלם של הורים שאימצו את ילדיהם בחו"ל. הטענה המרכזית של ההורים: הרבנות מסרבת לגייר את ילדיהם המאומצים. במקרה הטוב, הם אומרים, הילדים מגוירים "על תנאי" עם הבאתם לארץ כתינוקות, אבל אחר כך מתעוררות בעיות. אילולא היו חוששים מנזקים שיגרמו לילדיהם בעתיד, אומרים ההורים לשתי חברות הכנסת, היו מקימים צעקה.

עד לפני שנה היה העניין פחות מסובך, לפחות מבחינת ההורים. מי שאימץ ילד בחו"ל ועבר את כל ההליכים החוקיים של הרשמתו במשרד הפנים, ידע אילו רבנים ואילו מועצות דתיות מוכנים לגייר בלי להערים קשיים. זאת, כמובן, אם לא התחכם כבר בחו"ל, ולא רשם את הילד בדרכון כאילו נולד לאם המאמצת. גם עשה זאת, לא נתפס בידי מינהל האוכלוסין בישראל, או לא גייר אותו אצל רב הקהילה בארץ האימוץ. מי שלא בחר בדרכים האלה, והביא מחו"ל תינוק שאומץ ונרשם כחוק, ידע בדיוק בכל למי לפנות.

היו רבנים, אומרים ההורים, ומאשרים גורמים ברבנות הראשית, שתמורת סכום כסף היו מוכנים לעשות גיור מהיר. רוב ההורים העדיפו לפנות לערוץ הגיור הזה, ולא לבתי הדין הרבניים לגיור, שהציבו תנאים קשים יותר וברוב המקרים העדיפו לדחות את גיור הילדים עד לגיל בגרות ובחירה חופשית. שמות הרבנים האלה עברו מפה לאוזן. "בני רבינוביץ'", כתב "יתד נאמן" שעסק רבות בנושא גיורי קטנים, טוען שמדובר לעתים בסכומים גדולים, ובמקרים מסוימים קיבלו הרבנים האלה 5,000 שקל בעבור גיור, הכל לפי מצבם הכלכלי של ההורים ויכולת המיקוח שלהם.

עם זאת, ראוי לציין שרבנים מסוימים שהרבנות הראשית הכירה בכשרות הגיור שלהם, לא ניצלו את מעמדם לרעה וגיירו מטעמים אידיאולוגיים לאומיים: להרבות יהודים בארץ ישראל.

מכל מקום, ידי המגיירים לא מלאו עבודה עד שהחל גל העלייה הגדול מברית המועצות לשעבר ועם בואו התרחבה תופעת אימוץ הילדים מחו"ל. אימוץ ילדים מחו"ל החל לפני פחות מ־20 שנה, ובראשיתו היה עניין נדיר. בשנים האחרונות התרחבה התופעה עד כדי מאות ילדים בשנה, וגופים כמו "השירות למען הילד" ו"המועצה הלאומית לשלום הילד" צופים שתתרחב אף יותר. שכן ככל שיקטן מספר הילדים המועמדים לאימוץ בארץ, ויגדל מספר ההורים המעוניינים לאמץ (כולל רווקות, שרק בשנים האחרונות הותרו לאמץ), כן יגדל הפער בין אימוץ בין מדינתי. הבעיות הקשורות באימוץ שכזה עדיין לא מצאו את פתרונן, גם מן ההיבט החוקי וגם מן ההיבט המעשי (קיצור ופישוט התהליכים המסורבלים), ודומה שהממסד הדתי עומד כאן לפני בעיה חדשה.

מצוקתם של ההורים נוגעת ללב. "אני אמנם לא דתייה, אבל יש לי קשר חזק למסורת", אמרה השבוע אם רווקה שאימצה תינוקת בברזיל, וחוששת להיחשף. "אני עושה קידוש בערב שבת ומדליקה נרות, והולכת לבית הכנסת בחגים. קשה לי לחיות עם העובדה שבתי הקטנה אינה יהודייה". על הטענה שאין כל פגיעה במסורתיות של הילדה – מלבד העובדה שמול הסעיף "לאום" בתעודת הזהות שתקבל כשתגיע לגיל 16 תהיה משבצת ריקה, וכשתרצה להינשא לא תוכל להינשא ברבנות עד שתעבור גיור כהלכה – משיבה האם: "בעיות הנישואין האזרחיים לא נראות לי. לא במדינת ישראל".

סתירה שקשה לכאורה להבינה. רוב ההורים המתלוננים על שילדיהם אינם מגוירים אינם מקיימים אורח חיים דתי, אבל, כפי שהוכיחו לאחרונה סקרים, הם מעוניינים לקבל גושפנקה מן הממסד הדתי. רוצים להינשא ברבנות ולהיקבר על ידי "חברא קדישא". "ואם בתי תמות, חס ושלום", אומרת האם, "איפה יקברו אותה? מחוץ לגדר? בבית קברות נוצרי? זאת לא תינוקת זרה. היא הבת שלי". האם הזאת, כמו הורים אחרים, מחכה זה יותר משנה לגיור באחד מבתי הדין העוסקים בגיור.

לטענת ההורים, מאז מונו הרבנים הראשיים ישראל לאו ואליהו בקשי־דורון, נסגרו ערוצי הגיור שמחוץ לבתי הדין העוסקים בכך. נכון, מאשרים ברבנות הראשית. הערוצים נסגרו משום שהשיטה הקודמת היתה פרוצה. הרבנים הראשיים נחרדו מכך שרבנים מסוימים מגיירים בקלות יחסית תמורת כסף ששילשלו לכיסם, והם החליטו לעשות סדר. בקרוב, מבטיחים ברבנות באופן לא רשמי, שלא לציטוט ולא לייחוס, יוקמו בתי דין נוספים. הכל כמעט בהתנדבות, אומר על כך בכיר ברבנות הראשית. אבות בתי דין מוכנים לקבל עליהם את הטיפול בעניין הקשה הזה כדי לתקן את המציאות המעוותת, המוציאה שם רע לדת.

אך הגדלת מספר בתי הדין לגיור אינה פותרת את הבעיה, כי גם בתי הדין הקיימים ממעטים לגייר קטנים. תינוקות שהובאו מחו"ל, אומר הבכיר, הם גויים לכל דבר. היהדות מעולם לא היתה מעוניינת לגייר. גרים, כידוע, קשים לישראל כספחת.

איך אפשר לגייר אדם שלא בחר להתגייר? אומר בכיר ברבנות. גיור מוגדר כ"זכיה", כזכות, לא כחובה. ילד שגדל במשפחה דתית יגיע לבגרות ויידע, מן הסתם, שהוא רוצה להיות יהודי, וגם יידע במה מדובר. לכן ניתן לגיירו כקטן. לא כן ילד שגדל אצל משפחה חילונית. לכן הוא מגויר על תנאי בלבד. הוא נתון לאפוטרופסות הרוחנית של בית הדין הרבני, וכשיגדל ויחליט שהוא רוצה להשתייך לעם היהודי, יגויר. אפשר שבכלל לא ירצה להיות יהודי, אומרים ברבנות הראשית.

לא כל כך פשוט. ילד שגדל במשפחה ישראלית, חגג את חגי ישראל כבן הילדים, ובן 18 התגייס לצה"ל, ירצה מן הסתם להינשא ברבנות כמו כולם. ואם ייהרג בפעולה צבאית, תהיה זו מכה קשה למשפחתו אם ייקבר בבית קברות נוצרי, או מחוץ לגדר.

כל העניין מוביל איפוא לשאלת מעמדה ותפקידה של הרבנות הראשית והיחסים בינה לבין האוכלוסייה החילונית בישראל, שכן, למרבה האירוניה, הרבנות הראשית קובעת במקרה זה דווקא את גורלן של מאות משפחות חילוניות. דתיים המאמצים ילד בחו"ל אינם נתקלים בבעיה של גיור, כי ילד הגדל במשפחה דתית יזכה, כאמור, לגיור בלי קושי. לחרדים העניין לא נוגע כלל: הרבנות הראשית ממילא אינה סמכות בעיניהם, ואימוץ תינוקות, עניין נדיר כשלעצמו אצלם, נפתר בצורה אחרת. הנפגעים היחידים הם לכן אותם חילונים הרוצים לנהל אורח חיים יהודי על פי הבנתם, וחייבים לקבל לשם כך אישור מן הסמכות הרבנית הממלכתית.

מבחינת זכויות האזרח של הילדים האלה הבעיה פחות חמורה. למרות מה שפורסם לאחרונה בקשר זה, הבהיר משרד הפנים כי "כל ילד שמאומץ כחוק בחו"ל להורים אזרחי ישראל, נרשם כחוק במרשם האוכלוסין ומקבל זכויות מלאות ונרשם בתעודת הזהות של הוריו המאמצים ומקבל תעודת זהות. מאחר שמדובר באימוץ בחו"ל, וההורים הביולוגיים אינם ידועים, הפריט דת, לאום, נשאר פתוח עד שימציאו ההורים תיעוד לגבי דתו של הילד, או, אם ההורים מעוניינים ברישומו של הילד המאומץ כיהודי – עד אשר ימציאו לנו תעודת המרת דת ליהודי מאת משרד הדתות. כך נוהג המשרד לא רק לגבי ילדים מאומצים מחו"ל, אלא לגבי כלל המקרים שבהם לא ברור או לא ידוע מהי הדת, או הלאום".

עד שלא יבוטל סעיף הלאום בתעודת הזהות תישאר הבעיה בעינה. למעשה, היא תישאר כך עד שלא תופרד הדת מן המדינה, ונישואין אזרחיים יהיו שווים בערכם לנישואין דתיים. הפרדוקס הוא שהיום, אף על פי שהאפשרות לנישואין אזרחיים פתוחה לפני אזרחי ישראל החילונים, ובקרוב גם הקבורה החילונית, רובם מעדיפים להינשא ולהיקבר כהלכה, ולרשום את ילדיהם המאומצים כיהודים לכל דבר.

מן המאבק הזה מרוצה רק מגזר אחד: החרדים. השבוע הורה הרב שך לתלמידיו לצאת למאבק נמרץ נגד התופעה של היטמעות עולים חדשים גויים ממדינות חבר העמים בחברה הישראלית. החשש הגדול שלו הוא מפני נישואי תערובת. בעניין הגיורים פועלת במרץ קבוצת רבנים המכנה את עצמה "ועד הרבנים העולמי לענייני גיור", בראשות הרב חיים קרייזווירט, אב בית הדין של אנטוורפן, המקורב לרב אלישיב. הוועד שם לעצמו למטרה להילחם במה שהוא מגדיר "מכת הגיורים שפשתה בעולם". אין ספק שברבנות הראשית האוזניים קשובות היום יותר לקולות האלה, גם משום שהעיתונות החרדית נעשתה תוקפנית ויעילה יותר.

אמנם ברבנות הראשית מבטיחים שיהיו להורים המאמצים כתובות רבות יותר לפנות אליהן בבתי הדין לגיור, אבל למעשה ברור לכל העוסקים בדבר כי הואיל וגרים קשים כספחת, וקטנים שאומצו בידי חילונים קשים אף יותר, הסיכוי שהבעיה תיפתר לשביעות רצונם של ההורים המאמצים קלוש למדי.

תאונות עבודה בכביש 55

מאת יהודה להב

הכביש המהיר מספר 55, המוביל מפראג לדרזדן ולברלין, עמוס מאוד בשנים האחרונות. בעבר, בימיה של "הרפובליקה הגרמנית הדמוקרטית", עברו בו בעיקר מכוניות שרד של עסקנים ממלכתיים ומפלגתיים, אוטובוסים של קבוצות תיירים מאורגנות ומשאיות, שנעו בכבישי מזרח אירופה. מאז פירוקה של מזרח גרמניה והתמוטטות המשטר הקומוניסטי בצ'כוסלובקיה התנועה בכביש הרבה יותר מגוונת, ורבות בו במיוחד המכוניות הפרטיות מגרמניה, על שני חלקיה.

נהגים גרמנים רבים אינם מרחיקים עד פראג: הטיול שלהם מסתיים באזור הגבול. הם נמשכים לשם, כנראה, גם בשל הנוף ההררי, אבל יותר מכך – בשל הנוף האנושי לאורך הכביש הראשי: לאורך קילומטרים רבים מן הגבול הצ'כי והלאה עומדות צעירות, שלבושן הצבוע למדי לא מכסה על מקצוען.

במצוקתן מבקשות המועצות העירוניות הסמוכות למעבר הגבול את עזרת הממשלה ואת התערבות המשטרה. כמה מועצות אף יזמו תחיקה עירונית, במטרה להרחיק את הזונות מתחומן. אבל עד כה לא נמצא פתרון יעיל לבעיה. הניסיונות להגביל את תנועתן של הצעירות נתקלים במחסום חוקתי, שכן החוקה מבטיחה חופש תנועה לכל אזרח. הזנות כשלעצמה אינה אסורה על פי החוק – אסורה רק סרסרות לזנות, אבל את הסרסורים קשה לתפוס בפעולה. לתיירים, לנהגי משאיות ואף לתושבים צ'כים הפיתוי רב, בשל המחיר הנמוך של השירות המוצע, ואילו לצעירות הצ'כיות זו הזדמנות להרוויח ביום מוצלח אחד שכר שבועות וגם חודשים, מה גם שהתשלום נעשה במטבע קשה.

עם זאת הן מקבלות עליהן סיכונים גדולים. כיוון שהעובדות כזונות הן צעירות ולא מנוסות, "תאונות העבודה" נפוצות למדי. הן נופלות קורבן לשוד, למעשי אלימות, לעתים גם לרצח. רובן מבקשות איפוא את חסותם של סרסורים. גם מחלות מין והריונות הם עניין שבשגרה, ואף שבצ'כיה אין קושי לבצע הפלה מלאכותית, חלקן של הזונות אינן יודעות להיכן לפנות, או מתביישות לבקש עזרה.

בכביש מספר 55 עובדות לא רק בחורות ונשים מצ'כיה, אלא גם מסלובקיה, ולאלה יש בעיה נוספת: מאז פירוק צ'כוסלובקיה הסלובקים הם אזרחי חוץ בצ'כיה ולפיכך אינם זכאים אוטומטית לשירותי רפואה בתחומה. גם התינוק שיוולד לזונה סלובקית ייחשב אזרח זר. התוצאה: מאות ילדים בבתי יתומים. בבתי היתומים בצ'כיה מוחזקים עתה יותר מ־6,000 ילדים ותינוקות, ומהם, על פי האומדן, כ־1,200 בעלי אזרחות סלובקית. כ־900 מהילדים הסלובקים הללו הם ילדי כביש 55 ואחרים מסוגו. ברובם הם בגיל המועדף לאימוץ, ובצ'כיה ובגרמניה משפחות רבות מגלות עניין באימוצם.

בימי "הרפובליקה הגרמנית הדמוקרטית" עברו בכביש 55 המוביל לצ'כיה בעיקר מכוניות שרד של עסקנים ממלכתיים ומפלגתיים. היום מתנהלת בו פעילות אחרת לגמרי

ילדי זונות כבישי הגבול היו הנושא המרכזי בדיוניהם של שרי הרווחה של צ'כיה וסלובקיה בפגישתם לפני כשבוע. שכן, בהתאם לאמנות בינלאומיות ובהתאם לחוקי צ'כיה וסלובקיה, משפחה צ'כית מורשית לאמץ רק בן או בת לאזרחות צ'כית. אם האם היא סלובקית, יידרש היתר אימוץ מיוחד של שתי הממשלות, שיינתן לאחר תהליך משפטי ומינהלי ממושך. לעתים עד סיום התהליך התינוק עובר את גיל האימוץ המועדף, או שהמשפחה מבקשת האימוץ מאבדת את העניין בו.

שרי הרווחה, שניהם בעלי רצון טוב, התחייבו לעשות כמיטב יכולתם לפשט את התהליכים, אך בשל קשיים ביורוקרטיים, כגון הדרישה לתיאום בין משרדי ואישור מטעם הפרלמנטים, לא נראה כי הדבר יעלה בידם בקרוב. לפי שעה הביורוקרטיה מנצחת.

مكبر من الأصل

هكذا من الأصل

תגובה

ארבעה מי יודע

מאת רמי ערב

ב־3 באפריל 1994 התפרסמה ב"הארץ", במדור ארכיאולוגיה, רשימתו של מאיר בן רב שנשאה את הכותרת "בחיפוש אחר בית ציידא". ברשימה היו טעויות רבות. אני מניח שעקב שהותי באתונה בחו"ל נבצר מן המחבר להתייעץ אתי לפני פרסום הרשימה.

כמנהל חפירות בית ציידה זה כחמש שנים, אני מבקש להפנות את תשומת הלב לאחדות מן הטעויות.

●המחבר טוען כבית ציידה היתה "בירת החורף של פיליפוס בנו של הורדוס". אינני יודע מנין שאב עובדה זו, שהרי אינה כתובה בשום מקור.

●סכה של בית ציידה הוסב בשנת 30 לסה"נ ליוליאס, על שם ליוויה־יוליה, אשתו של הקיסר אוגוסטוס ואמו של הקיסר טי־בריוס, ולא על שם בתו של אוגוסטוס, כמו שטען יוסף בן מתתיהו. תיקון זה הוא בעל משמעות רבה וזכה לפרסום כבר לפני כחמש שנים. השינוי בשם העיר נעשה, ככל הנראה, כחלק במאמצי פיליפוס להשתלב ב־פולחן הקיסרי, וביחוד בפולחן של ליוויה־יוליה, שמתה חודשים ספורים לפני כן. אגב, דבר דומה נעשה על ידי אחיו של פיליפוס, אנטיפס.

●כותב הרשימה טוען שארבעה שליחים של ישו נולדו בבית ציידה, "פטרוס ואחיו...". אינני מכיר ארבעה שליחים כאלו. ב־ברית החדשה נזכרים שלושה שליחים, פטרוס ואחיו אנדריאס, ושליח נוסף ושמו פיליפוס. מקו־רות ביזנטיים מייחסים עוד שני שליחים לבית ציידה. כלומר, בבית ציידה נולדו שלושה או חמישה שליחים, ארבעה מי יו־דע?

●מחבר הרשימה טוען "שבבתי הכנסת של צפון הכנרת, בכפר נחום, בכורזים ובבית ציידה נבא ישו את בשורתו..." גילוי זה מעניין מאוד, מפני שבית הכנסת של כפר נחום הוא אינו נזכר כלל בברית החדשה. יתר על כן, בתי הכנסת שנחפרו בכפר נחום ובכורזים זמנם כ־400 שנים אח־רי תקופתו של ישו. לטעון שבהם נבא ישו את דרשותיו, זה כמו לטעון שקולומבוס גילה את בניין האמפייר סטייט בניו־יורק.

●סיפור גילוי בית ציידה כמו שהוא מופיע ברשימה מצוץ מן האצבע וחסר שחר. ראשוני ה־חוקרים במאה ה־19 הציעו לז־הות את בית ציידה עם תל גדול הנקרא איתל (או גם תל תלוויה) – והמחפר עתה בידי קבוצת אונ־ברסיטאות אמריקאיות ואירו־פיות בראשותי – ולא כמו שטוען מחבר הרשימה, עם אל עאראג' הידועה גם כבית הבק ליד קו המים. הזיהוי של בית ציידה עם אל־עאראג', המוצע על ידי מחבר הרשימה, הובא כאחת האלטרנטיבות בידי החו־קר הגרמני שומכר ב־1881 ולא עמד במבחן הביקורת.

ב־1987 ערכתי חפירות בדי־קה וסקרים באתרים המוצעים לזיהוי עם בית ציידה ומצאתי שאל עאראג' היא חורבה ביזנ־טית המאוחרת לתקופתו של ישו במאות שנים, ואין בתחתיה שום שכבה קדומה יותר. הגילוי פור־סם בעיתונות ובספרות המדעית לפני שנים אחדות. מחבר הרשי־מה כנראה לא שם לב לכך. כמו כן, בחוקרים גיאולוגים הבקי־עות פתבן 14 שערכנו, גילינו שטפונים גדולים של בקעת הבי־טיחה (בקעת בית ציידה) היו מכוסים בלגונה גדולה לפני כ־2,000 שנים. כלומר, הבקעה שבה נמצאת חורבת אל עאראג' היתה שונה מכפי שהיא נראית היום והיתה מכוסה ברובה מים.

●המחבר נתפס גם לסתירה פני־מית. הוא כותב: "תל הנודע בשם תל עבריה או תל תלוויה, אולי שיבוש של השם יוליאס..." אם זה נכון, הרי שם בדיוק אנו חופרים, ומדוע אם כן הוא מציע לחפש את בית ציידה־יוליאס במקום אחר?

מסקנה: מי שמחפש את בירת ההורדי הבלתי כתובה של פילי־פוס בתוך לגונה ביצתית ובתי כנסת שבהם עשה ישו נסים בלתי ידועים, רחוק מן המציאות.

לסיכום: בבית ציידה נחפרים בחמש השנים האחרונות (ולא בשלוש כפי שפורסם) שרידי יישוב מתקופתו של ישו. החפי־רות מתרכזות בשכונת מגורים שכללה מבנים פרטיים וממצאים רבים אחרים. הממצאים שנתגלו עד כה רבים לאין ערוך מן הממצאים מימי ישו שנתגלו באתרים של כפר נחום, כורזים ואפילו בבניאס. ועדת השמות שליד משרד ראש הממשלה החל־יטה לפני שנים אחדות להשיב לתל את שמו המקורי, וכיום הוא נקרא "תל בית ציידה" (ציידה בה"א בסוף ולא באל"ף, כפי שנכתב ברשימה).

ד"ר ערב הוא מנהל חפירות בית ציידה

על מה הזעקה?

מאת מאיר בן רב

חלק ניכר מתשובתי לרשימ־תו של רמי ערב מבוסס על מאמר ושמו "בית ציידה", פרי עטו של רמי ערב עצמו, שהת־פרסם ב"ספר הכנרת", בעריכתם של פרופ' משה גפן ויצחקי גל, שיצא לאור בהוצאת משרד ה־ביטחון בשנת 1992.

●כותב רמי ערב בספר המוזכר: "אולם עדיין נכון לבית ציידה עתיד. בשנת 30 לסה"נ החליט פיליפוס להקים עיר נוספת על העיר קיסריה־פיליפוס שהקים, וב־חירתו נפלה על בית ציידה... דומה שלקראת סוף חייו בילה פיליפוס זמן רב בבית ציידה. בשנת 33 מת פיליפוס בבית ציידה ונקבר בה בקבר שהכין לעצמו". עיר שבה שהה מלך הגולן וממנה ניהל את ענייניו נקראת בעברית עיר בירה. האם כתוב שקיסריה של פיליפוס שימשה בירה? האם כתוב במפו־רש שירושלים היתה בירתו של הורדוס? האם כתוב שיריחו היתה בירת החורף של החשמונאים והורדוס? זאת אנו מסיקים מתוך הכתובים. כך גם בעניינה של בית ציידה.

●על מוצא השם יוליאס ומקורו: אין שום פסול בהצעתו של יוסף בן מתתיהו, גם אם רמי ערב סבור אחרת. שתי הגרסאות הוב־או ברשימתי, ויבחר הקורא בנר־אית לו. חוקרים רבים וטובים, וביניהם פרופ' מיכאל אבי־יונה המ־נוח, גם הם לא החליטו. ובכלל כבר מזמן למדנו שלא לזלזל בעובדות שמביא יוסף בן מתתי־הו. כך או אחרת, על מה הזעקה?

●באשר לשליחים, אתכבד לצ־טט ממאמרו של ערב בספר הנזכר לעיל, עמ' 147: "הרי אורחי בית ציידה, המוכרים מן המקורות, הם דייגים: פטרוס, אחיו אנדריי, וכן שני אחים ממשפחת זבדי". כלומר, גם אלי־בא דערב ארבעה ציידים מבית ציידה היו בין שליחיו של ישו. אמת שגם דייג בשם פיליפוס נוסף לימים על השליחים, ואינני מבין מדוע אין הוא בא בטענה לעצמו?

●כחוקר העוסק בחפירת אתר המתיימר להיות בית ציידה, על רמי ערב להכיר היטב את הברית החדשה. צר המקום מלהכיל את סיפורי ישו, מעשיו ודרשותיו בבתי הכנסת של הגליל, לרבות אלו של צפון הכנרת, וטוב יעשה רמי ערב עם יחזור לעלעל מעט בפרקי הברית החדשה.

●באשר לטענתו ששרידי בתי הכנסת בכפר נחום ובכורזים הם מאוחרים לימי ישו, אמנם כך הוא, אלא שב־200 שנה ולא ב־400 שנה כפי שכתב ערב. לא מצאתי שמישהו מבין החוק־רים מציע לזהות את המבנים שנחפרו כאותם בתי כנסת שבהם לימד, דרש וביקר ישו. ההשוואה בהקשר זה עם בניין אמפייר סטייט בניו יורק אמנם משעש־עת, אך היא טפלה לעניין עצמו.

●בתגובה על האמירה "סיפור גילוי בית ציידה כמו שהוא מופיע ברשימה מצוץ מן האצבע וחסר שחר", אני מציע לרמי ערב לחזור ולקרוא את רשימתו הא־מורה, בעמ' 172–175.

אשר למחקריו באזור הכנרת, הוא שאמרנו, תל תלוויה, בית ארמונו של פיליפוס מלך הגולן שחי ומת שם, היה מועמד טוב להתגלות כבית ציידה, אלא שזו לצערנו לא נחשפה בחפירות. איש מחוקרי התקופה אינו מקבל את אישור הזיהוי שהוצע מזמן ונדחף באחרונה על ידי האב הבנדיקטי ברגיל פיקסנר ממנ־זר טבחה, שכן אין כל ממצא היכול לאשר זאת. בית הבק הוא עדיין אפשרות טובה, וחוץ מחק־ריו של ערב במקום, הוא טרם נחפר כראוי. ייתכן שבית ציידה עומדת במקום אחר באזור.

טענותיו של רמי ערב בדבר היות השטחים מכוסים במים ב־מיו של ישו, אין להן על מה להסתמך. אמנם הכנרת ידעה נסים רבים בעברה, אבל תמיד היו מימיה במפלס שווה. אם מכסים את אזור בית הבק במים, חוקה עלינו שגם מערב האגם, כלומר כפר נחום ובמיוחד מגד־לא, וכמובן גם טבריה של אנטי־פס, היו מכוסים במים. אלא שבכל אותם מקומות, וסמוך לקו המים, מצויים שרידים מלפני 2,000 שנה, כך שסיפור הכיסוי במים של אזור בית הבק חסר בסיס של ממש.

●הטענה בדבר מתן שם על ידי ועדת השמות הממשלתית ודאי שאינה הוכחה להיות האתר בית ציידה של זמנו של ישו. די להזכיר את הטעות שבקביעת שם העיר קריית גת, כיוון שסברו פעם שתל עירני הוא מקומה של גת פלשתים. לאחר החפירה הסתבר שלהד"ם. גת פלשתים מזוהה היום במקום אחר לגמרי. פרשות כאלו חוזרות על עצמן בארץ, ובדרך כלל ועדת השמות נמנעת מהזהרה על טעויות כאלו.

●בית ציידה מוכרת בשמה בתעתיק היווני ולא בעברית, ולכן אפשר לכתוב בית ציידה וגם בית ציידא. אין זו תורה מסיני. כך גם גמלא וגמלה. סיעון גדול אין בכך, בכל מקרה.

לסיכום, המלצתי לרמי ערב לקרוא את אשר הוא עצמו כתב לפני פחות משנתיים, להיזכר במה שהוא עצמו סיפר לי בישי־בה בדבר אישור תקציבים לחפי־רותיו בבית ציידה ולא לשים מכשול בפני עצמו.

75 שנות הארץ / 24 באפריל

1938

נאסרו 3 צעירים יהודים בראש־פינה

ביום חמישי בשעה 1.40 בצהרים הגיע האבטובוס מהשי־רות העירי אבו עוסה, שנסע מצפת לטבריה, אל משטרת ראש פינה והנהג הודיע למשט־רה, כי בשעה שהאבטובוס הגיע למורד הר כנען חצי ק"מ מהמ־ושבה ראש־פינה נורו אליו – בשעה 1.30 בערך – מבין הסלעים 4 יריות על יד הגשר. לפי דעתו היריות הן מאקדח. מיד יצאה פלוגת שוטרים מה־תחנה למקום המקרה. השוטרים הבחינו מרחוק 3 אנשים בורחים במורד ההר – רצים אל כיוון הוואדי שבין המושבה ראש־פי־נה והכפר ג'עונה. ...באחד ה־חורבות של דיר צאן גילתה המשטרה 3 צעירים מתחבאים: והם שלום זורבין, שלמה בן יוסף ואברהם זיו (שיין)... אצל אחד מהם נמצא בכיסו אקדח מאוזר. ואצל השני תיק עור ובתוכו 5 פצצות – 4 מהן מתוצרת פרימיטיבית – עשוי־ות מצינור והחמישית פצצה ישנה מטיפוס צבאי. הפצצות היו ממולאות בחומר מפוצץ ומוכנות לשימוש, כמו כן מצ־אה המשטרה בקיר גם אקדח מסוג פרבלום ו־85 כדורים.

1947

מחאת פועלי קפריסין

מאת ג. קובן

ניקוסיה, 23 (מיוחד ל"הארץ"). הסתדרות העובדים הכללית בקפריסין שלחה איג־רת מחאה למזכיר הקולוניאלי של האי לשם העברתה למושל קפריסין, לורד ווינסטר, בעניין המאורעות מיום ו' שעבר במח־נה קאראולוס. באיגרת נאמר: "אנו מגנים את האמצעים שהשלטונות האחראיים נקטו נוכח ההפגנה במחנה קאראולוס מיום ו' שעבר ושגרמו למותו של אחד העקורים ולפציעתם של ששה אחרים. העובדה ששנתיים אחרי תום המלחמה האנטי פאשיסטית עדיין קיי־מים מחנות ריכוז שבהם נהר־גים אנשים בלתי מזויינים וחסרי־מגן, היא חרפה לציביליז־אציה שלנו".

1968

מהדורה מורחבת

מאת נתן ריבון

עם הנהגתו של תכנון הקיץ בשידורי קול ישראל החל מה־5.5 יורחב שירות השידור את הנסיון לשדר מהדורת חדשות מורחבת ומורכבת גם מקטעי רפורטז'ה שתמשך שעה תמי־מה. ...מספר "הארץ" מציין, כי לפני שנים מספר נכשל נסיון של קול ישראל לשדר תוכנית בעלת אופי דומה. ...היא לא התקבלה על דעת המאזינים ועוררה תגובות שליליות. לא־חר תקופה קצרה נגנזה התוכ־נית בהתערבותו של מר ד. בן גוריון, שהיה אז ראש הממשלה, ושירות השידור היה כפוף ל־משרדו.

כל הציטוטים נלקחו מגיליונות "הארץ" בתאריך המצוין ומובאים בלשונם בעת הפרסום

עורכת: יעל ארנבוי

מדע / צפריר רינת

הדרך לזיהוי עצמים

חוקרי המוח גילו בשנים האחרונות את חשיבותה של הרמה האמצעית. רמה זו היא אחת משלוש הרמות המעבדות מידע חזותי במוח ומאפשרות זיהוי עצמים

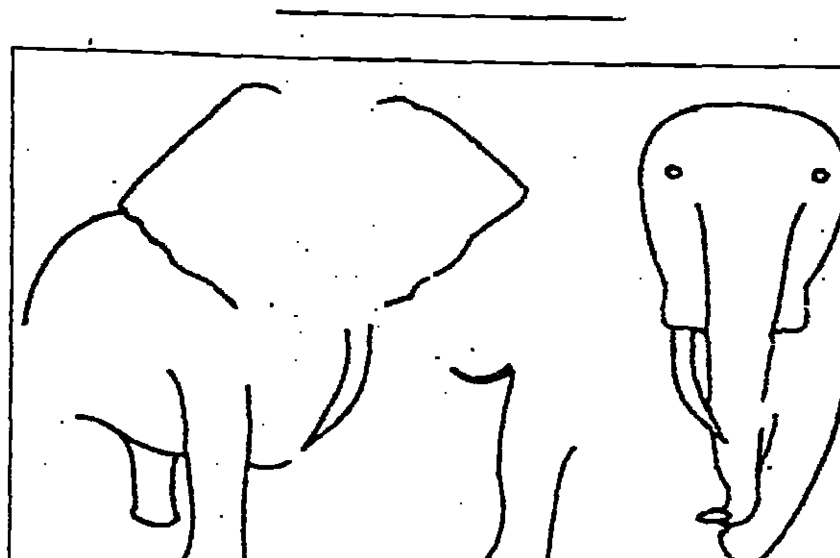

אשליה אופטית (איור תחתון). המשולש המכסה את התמונה אינו קיים למעשה. האיורים העלי־נים הם ממבחני פריימינג הבודקים את הזיכרון החזותי התת מודע הפועל בעיקר ברמה האמצעית

קליטת המוח והתפישת עצמים היו נושא כנס שהתקיים בחודש שעבר במשכנות שאננים בירוש־לים ונמשך חמישה ימים. בכנס, שאורגן על ידי פרופ' שאול הוכשטיין מהמחלקה לנוירוביולוגיה באוניברסיטה העברית ופרופ' רוברט שפלי מהמר־כז למדעי המוח באוניברסיטת ניו יורק, השתתפו חוקרים מישראל, מארה"ב, מקנדה ומבריטניה. הוא נערך בחסות קרן המדע הדו־לאומית ישראל־ארה"ב, בשיתוף אוניברסיטת ניו יורק והאוניברסי־טה העברית.

במחקר התפישה החזותית של עצמים על ידי המוח, אומר הוכשטיין, עוסקים מדענים מתחומים שונים, כגון פיזיולוגיה, פסיכולוגיה, מדעי המחשב, פיסיקה, ורפואה. בדו"ח מסכם שכתב על הכנס הוא ציין שאין עדיין תיאוריה מקיפה על תפישה חזותית של עצמים, אין גם ראות כיצד פועלים המנגנונים העצביים היוצרים תפישה זו ומה הם המבנים של מנגנונים אלה. עם זאת, חלה התקדמות רבה לקראת הבנה מלאה יותר של התפישה החזותית – וזו נדונה בכנס.

המוח האנושי תופש אובייקטים חזותיים באמצ־עות למעלה מ־30 אזורים של תאים עצביים, הנמצאים בקליפת המוח ופועלים בשלוש רמות של עיבוד מידע. המידע מועבר מהעין לאזורי הרמה הראשונה, המאפשרת בין היתר הבחנה בין אור לצל, זיהוי צבעים, פענוח תנועה וכיוונים. ברמה זאת המוח תופש רק את קווי המתאר של העצם או של התמונה שקלטה העין. ברמה האמצעית הוא מבחין בחלקי עצמים בתוך התמונה. ברמה השלי־שית, המפותחת ביותר, הוא מכיר ומזהה את העצמים כפי שהם.

קיומה ותכונותיה של רמת עיבוד המידע האמצעית התבררו לחוקרים רק בעשור הנוכחי, והיא הממקדת את עיקר תשומת לבם. ברמה זאת נבדקות תבנות העצמים שרואה העין על ידי חישובים שונים של המוח, ומתקיים איסוף מידע מקווי המתאר שלהם, המסייע ללימוד חלקי העצמים ותבנותיהם.

קביעת התבנות מתבצעת ברמה האמצעית על ידי רמזים, למשל, מיקום עצם ביחס לעצם אחר, או כיסוי חלקי של עצם על ידי עצם אחר, המאפשר לדעת איזה מהם קרוב יותר. רמזים נוספים שבהם משתמשת הרמה האמצעית לראיית עומק הם גודל העצם והטקסטורה שלו, או ראייה סטריאוסקופית – חיבור של המידע הנקלט בשתי העיניים.

גם הרמה הראשונית עושה שימוש ברמזים אלה, ויוצרת מהם באמצעות תאים שונים את קווי המתאר של העצם. תאי העצב של הרמה האמצעית מקבלים מידע זה, ומצליחים לזהות חלקים של העצמים או לדעת מהו המרחק ביניהם ובין העין. זיהוי תכונה אחת של העצם ברמה הראשונה מאפשר לזהות מאפיינים נוספים שלו. על סמך גבול של קו, למשל, ניתן להבחין במיקום יחסי בין קווים או להבדיל בין קו ישר ועקום. היכולת להבחין בעקמומיות הוא רעיון שפיתח בשנים האחרונות פרופ' סטיוון צוקר מקנדה, שהיה גם הוא בין המרצים בכנס.

הרמה האמצעית היא גם השלב שבו נוצרות אשליות אופטיות. למשל, במקרה של שלושה עיגולים כהים שאחת מגזרותיהם צבועה לבן, העין

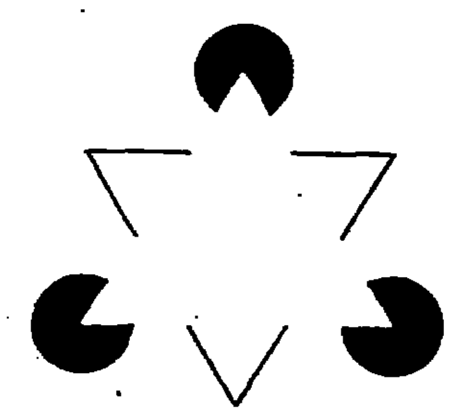

יוצרת אשליה של משולש המכסה אותם ונמצא קרוב יותר מעיגולים אלה (ראו באיור). קיומן של אשליות אלה – שהן לכאורה טעות של המוח בתפישת העצם – מסייע לחוקרים להבין את התפתחותה של תפישה זו. בשנים האחרונות הצליחו פרופ' רודיגר ואן דר היידט מאוניברסיטת ג'ון הופקינס בארה"ב, שהשתתף בכנס, ופרופ' שפלי לגלות אתרים במוח המזהים אשליות אופטי־ות.

הרמה האמצעית היא זו הבונה השערות על הקיים בעולם. כאשר אין לה ראות על הקיים, היא משאירה זאת ברמה של השערה ומחפשת מידע נוסף. אם תקבל מידע נוסף, היא עשויה לפתור את החידה. אם לא, היא תעביר את החידה אל הרמה הגבוהה יותר.

המחקרים להבנת הפעילות של הרמות השונות כוללים, בין השאר, מעקב אחר תאי מוח של קופים בזמן פעולת הראייה. פעילות התא בראייה דומה לאיתותי מורס, והאיתותים הם שינויים במתח החשמלי של התאים. החוקרים מסתייעים גם בשורה של ניסויים פשוטים שנערכו בהם יכולת זיהוי העצמים, בעיקר באמצעות מהירות התגובה של המשתתפים בניסוי לעצמים או לחלקי עצמים המוצגים לפניהם. ניסויים אלה מאפשרים להבין את מערכת הלמידה הקשורה בראייה.

עם הניסויים שסייעו להבנת תפקודה של הרמה האמצעית נמנים אלה שערך פרופ' אירווינג בידרמן מאוניברסיטת דרום קליפורניה, שהשתתף בכנס בירושלים. בידרמן חקר את ה"פריימינג" – הזיכרון החזותי התת מודע. דוגמה לזיכרון כזה ניתן למצוא כאשר מבקשים מאדם שהוצגו לפניו רשימת אותיות ולאחר מכן תמונה מסוימת, לזכור פרטים מהתמונה. הנבחן לא יזכור פרטים רבים, אך יעניק לתמונה שם המבוסס על האותיות שראה.

במחקרים של בידרמן נעשה שימוש בציורים שונים, כמו חלקים מגופו של פיל או חלקים מפסנתר. בידרמן גילה שהפריימינג פועל בעיקר באמצעות זיהוי של חלקי עצמים או "גיאונים" – חלקים גיאומטריים – שהיא מיומנות מובהקת של הרמה האמצעית. הוא גם מצא שהגיאונים מאפשרים זיהוי מיידי של העצם, גם אם הוא מוצג בעומקים שונים או מזוויות ראייה שונות.

החוקרים בודקים גם את הפריימינג השלילי, שבו מפריע הזיכרון התת מודע לתפישה החזותית של עצמים, ואת השפעתו על הקשב (attention), שהוא מרכיב חיוני בתפישה המודעת של עצמים. פרופ' אן טריסמן מאוניברסיטת פרינסטון הציגה בירושלים עדויות לכך שפעולת הזיכרון המשולב שלפני הקשב מאטה את פעולת התפישה החזותית.

פרופ' הוכשטיין ומרב אחיסר מהאוניברסיטה העברית בדקו באיזו רמה מתרחשת הלמידה באמצעות ניסויים שבהם התבקשו הנשאלים לזהות שינויים שנעשו בסידורים שונים של קווים – שכאמור הם בתחום הזיהוי של הרמה הראשונית. הנשאלים, התגלה, מסוגלים ללמוד סידורים של קווים, אך יכולת הלמידה יורדת בכל פעם שנעשה שינוי בסידור זה. "זה כמו אדם שהתרגל לנהוג בעיר אחת ולפתע צריך לנהוג במכונית בעיר אחרת", מסביר הוכשטיין. "ברור שהוא יצטרך לנהוג עד שיתרגל לתנאים החדשים". המסקנה שהגיעו אליה הוכשטיין ואחיסר היא שהלימוד הקיים ברמה הראשונה מאפשר זיהוי ספציפי של סידור קווים, אבל אין בו דרך כללית ללמוד את השינויים. לימוד כזה, המצריך יכולת הכללה, קיים ברמה האמצעית.

המחקרים הרבים שנעשו בשנים האחרונות בתחום תפישת העצמים מאפשרים לחוקרים להכיר כמה מהמרכיבים החשובים של פעילות המוח האחראית לתפישה זו, אף שאין עדיין תמונה כללית של האופן שבו היא מתבצעת. החוקרים יודעים שבין שלוש הרמות מתקיים משוב באמצ־עות תקשורת בין סיבי העצב. זו איננה מתקיימת בין כל אזור לכל האזורים האחרים. בתקשורת מורכבת זו מועבר מידע על ידי מספר סיבים ומוחזר מידע על ידי אותו מספר סיבים. החוקרים גם יודעים את תכונותיהם של חלק מהאזורים. חוקרי האוניברסיטה העברית אף איתרו אזור שבו נלמדות משימות חזותיות באמצעות הזיכרון.

אחת השאלות המרכזיות שממשיכה להעסיק את החוקרים היא כיצד נוצרת התמונה התלת ממדית. חוקרים, בהם פרופ' שמעון אולמן ממכון ויצמן שהשתתף בכנס, סבורים שתמונה תלת ממדית היא תוצאת מיצוע של תמונות דו ממדיות. לדעתו, לא קיים במוח זיכרון של תמונות תלת ממדיות, ותמונות אלה נוצרות מחיבור של תמונות דו ממדיות. בכל פעם שנראית תמונה דו ממדית על פני הרשתית, המוח משווה אותה למיצוע של תמונות דו ממדיות בזיכרון. גישה אחרת, שהוצגה בכנס על ידי דפנה ויינשל מהאוניברסיטה העברית ומישה פאבל מנאס"א, טוענת שבמוח כבר קיים ייצוג של תמונה תלת ממדית וניתן להשוות אותה עם תמונה חדשה שקלטה העין.

צאצאיו של האב הקדום

גולגולת ההומיניד שגילו חוקרים אמריקאים וחוקר ישראלי מהווה נדבך חשוב בחקר מוצא האדם

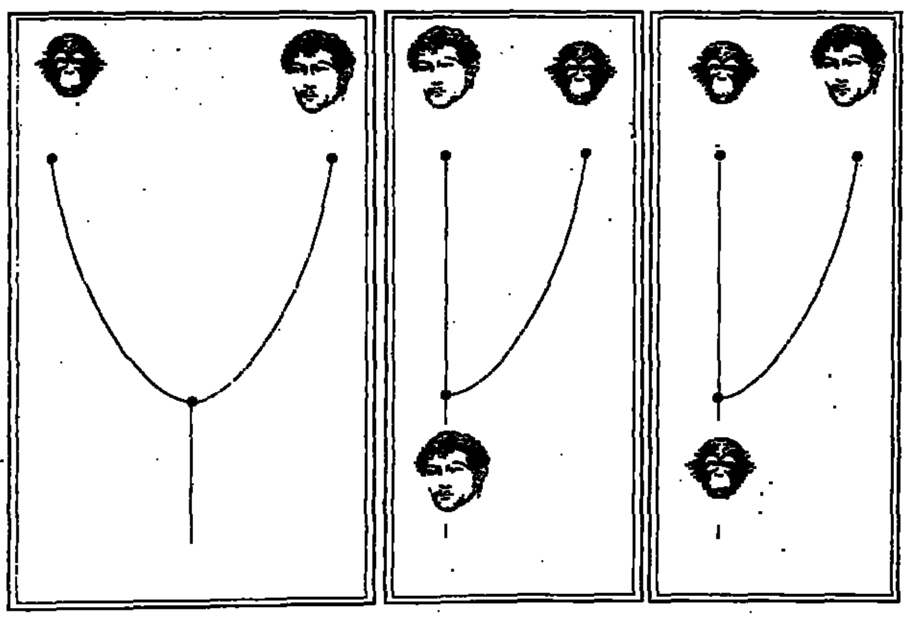

קווי התפתחות אפשריים של האדם והשימפנזה: אב קדום הדומה לשימפנזה (ההנחה המקובלת על החוקרים), אב קדום הדומה לאדם, ואב קדום שלא ברור למי דמה או כיצד נראה

עולם המדע קיבל בעניין רב את המאמר שהתפרסם בחודש שעבר בכתב העת "נייצ'ר" על גילוי גולגולת של מין ההומיניד הקדום ביותר. על המאמר היו חתומים החוקרים האמריקאים פרופ' דונלד ג'ונסון ופרופ' ויליאם קימבל והישראלי פרופ' יואל רק מאוניברסיטת תל אביב. רק הוא שגילה את הגולגולת באתר גדוש מאובנים באזור עפר באתיופיה. הגולגולת, ששמה המדעי הוא 444, שייכת למין ההומיניד "אוסטראלופיתקוס אפאר־אנסיס" ומציאתה מהווה נדבך חשוב נוסף במעקב שעורכים החוקרים אחר התפתחות האדם.

ההנחה המרכזית של החוקרים – שהתחזקה בעשורים האחרונים הודות לגילויים חדשים ובעז־רת יכולת התארוך באמצעים ביוכימיים וגנטיים – היא שלפני ששה מיליון שנים החלה התפצלות האדם והשימפנזה מאב קדום משותף. החוקרים הגיעו למסקנה שהאנטומיה של השימפנזה איננה תוצר של תקופות מאוחרות, משום שבמקרה זה לא היו מוצאים לה עדויות גם בקו ההתפתחות האנושי. לדעתם, השימפנזה כמעט ולא השתנתה מהאב הקדום ואילו המינים ההומינידים גררו עמם תכונות של השימפנזים.

אבי תורת האבולוציה, צ'רלס דרווין, סבר שהשימפנזים והגורילות היו אבותיו הקדומים של האדם. לעומת זאת סבר הביולוג הגרמני החשוב, ארנסט הקל, שהאורנג־אוטן הוא האב הקדום. על פי התיאוריה העכשווית האב הקדום התפתח מהגורילה – וזו התפתחה מהאורנג־אוטן. כל אחד משני מינים אלה עבר התפתחות אבולוציונית, ולכן האורנג־אוטנים והגורילות המודרניים שונים מהאורנג־אוטנים והגורילות הקדומים, אף שיש פרטים אנטומיים פרימיטיביים – בעיקר בגולגולת – שהשתמרו באורנג־אוטן המודרני.

אבותיהם של האורנג־אוטנים היו יצורים דומים לגיבונים, שהמבנה האנטומי שלהם היה דומה יותר לזה של כלבים. המין אפאראנסיס, שאליו שייכת הגולגולת שהתגלתה באחרונה, התקיים במשך 3–4 מיליון שנים, מתחילת הפיצול ועד שנוצר ההומי־ניד הבא אחריו – ההומו הבילים. השרידים הקדומים ביותר של האפאראנסיס תוארכו לתקופה שלפני 4 מיליון שנים. המין עצמו הוגדר לראשונה בשנות ה־70 לאחר שנמצאו השרידים של לוסי, נקבת הומיניד קדום שחייתה לפי ההערכה כמה מאות אלפי שנים לפני 444. החוקרים מצאו פרטים רבים מגופה, בהם לסת ושברים קטנים של קופסת המוח. הממצאים, בין היתר עצמות היד, איפשרו להם לתאר את הפרופורציות בין האברים השונים בגופה של לוסי. החוקרים גילו שהיחס בין אורך הזרוע לרגליים הוא ממוצע יחס זה אצל השימפנזה ואצל האדם המודרני. כאשר המינים ההומינידים הורקפו השתנה יחס זה, הזרוע הפכה קצרה יותר ביחס לרגל.

החוקרים לא הצליחו למצוא את הגולגולת של לוסי ובכך חשיבותה העיקרית של התגלית האחרו־נה. בגולגולת של 444 נמצא כל החלק הקדמי של הפנים עד לאף, הגב שלו התגלה בשלמותו. השיניים כצבעו התוצה, ועוררו אצל פרופ' רק – שהלך בסמוך אליהן בחיפוש אחר שרידי אפאראנ־סיס – תגובת התלהבות מיידית.

התגליות בשלושת העשורים האחרונים, שנעשה בהן שימוש גם בבדיקת דנ"א – המסייעת, לדברי פרופ' רק, להגיע אל מהותו ופנימיותו של המאובן – שינו כמה מההנחות הקודמות של החוקרים. תיאור התפצלות האבות הקדומים מהאורנג־אוטן החליף את התיאור שראה בשלושת קופי העל – שימפנזה, גורילה והאורנג־אוטן – את האבות הקדומים של האדם. השתנתה גם הגדרת ההומיני־דים שהתייחסה בעבר לגידול בנפח המוח, והיא מבוססת כיום על המעבר להליכה זקופה.

אחד הפרטים החשובים שנמצאו בגולגולת 444 היה החור בבסיסה, שבו מתחבר חוט השדרה עם המוח. מיקומו של החור מעיד כי בעל הגולגולת התהלך זקוף: ביצורים ההולכים על ארבע עמוד השדרה הוא אופקי, והחור נמצא בקצה הגולגולת ולא בבסיסה. מציאתה של הגולגולת גם מאששת את הדעה שהאפאראנסיס הוא אבי הקדום ביותר והתקיים במשך כמה מיליוני שנים. הדמיון בין הגולגולת לשרידים קדומים יותר של האפאראנ־סיס מוכיח לדעת החוקרים שמדובר באותו מין.

שרידיו של האפאראנסיס נמצאו עד היום בשלושה מקומות באפריקה. החוקרים גם גילו שרידים של ההומו הביליס אשר התקיים לפני 2 מיליון שנים ושרידים של כלי אבן שנוצרו לפני 2.5 מיליון שנים. לא נמצאו כל שרידי הומינידים ליד כלים אלה, ולחוקרים לא ברור מי היו בעליהם.

יורשו של ההומו הביליס, ההומו ארקטוס, היה, כנראה, ההומיניד שיצא מחוץ לאפריקה. נפח מוחו היה גדול מספיק כדי לאפשר לו אי תלות בגומחה האקולוגית שהתפתח בה. שרידים של ההומו ארקטוס מהתקופה שלפני מיליון וחצי שנים התגלו באינדונזיה. אירופה ואמריקה נותרו סגורות בפני הומיניד זה: אמריקה היתה רחוקה ומנותקת על ידי הים, ואירופה היתה באותה עת ביצה גדולה. ההומו ארקטוס התקיים גם הוא במשך תקופה ארוכה, המין שהחליף אותו הוא ההומוסאפיינס המודרני, ששרידיו הקדומים ביותר (לפני 100,000 שנים) התגלו באפריקה ובישראל.

על אורח חייו של האפאראנסיס ידועים לחוק־רים רק פרטים מעטים. בני מין זה הלכו זקופים ונפח מוחם היה קרוב לזה של השימפנזים. במהלך השנים הרבות של קיומו עברו על מין זה, לדברי החוקרים, רק שינויים מעטים. הוא הצליח להתאים את עצמו לסביבה וגם כאשר מזג האוויר באזור שחי בו הפך מעתיר משקעים לצחיח ובעלי חיים רבים נכחדו – האפאראנסיס הצליח לשרוד.

האפאראנסיס, אומר פרופ' רק, התקיימו בחזית השדה ולא יצרו כלים. החוקרים יודעים כי לאפאראנסיס היתה דו צורניות מינית – מאפיי־נים חיצוניים שונים בין שני המינים – המופיעה בדרך כלל במינים החיים בקבוצות חברתיות. עם זאת, יש גם מינים בעלי דו צורניות מינית שאינם חיים בקבוצות, כמו האורנג־אוטן.

את העדויות האפשריות לחיים בקבוצות חבר־תיות היה גילוי שרידיהם של 80 פרטים באתר אחד. אך פרופ' רק לא רואה בממצאי אתר זה הוכחה משכנעת לקיום חיים קבוצתיים. הוא סבור שקיימת אפשרות כי הסיבה לגילוי הקבוצה היתה שהפרטים נסחפו על ידי המים אחרי מותם, – כפי שקורה עד היום באפריקה כאשר מספר גוויות של בעלי חיים נסחפות בנהר ומגיעות אל אותו מקום.

בשר זה לא רק סטייק
וסטייק זה רק מבקר
שגידלנו, וטיפחנו והאכלנו ובחרנו
ויישנו וחתכנו והובלנו וצלינו
והגשנו עם הגריל - על השולחן.

הבימה התיאטרון הלאומי — אמדיאוס; העלמה והמוות; הקוסם מברוקלין; לילות הדבש; גבר בא אל אישה

הקאמרי של תל אביב — גורודיש; האישה המופלאה שבתוכנו; שיינדלה; הסוחר מוונציה

חיפה התיאטרון העירוני

תיאטרון באר שבע — המלך; המסיבה

בית ליסין — פילומנה; הבית של מרווין

האופרה הישראלית - ת"א — כך עושות כולן

גלריה

התעמלות בוקר

1. אם מעגל חשמלי פועל אחת ל־10 נאנו־שניות, כמה פעמים יפעל במשך שנייה?
2. מיהן שתי זמרות הקאנטרי הראשונות שזכו בתקליטי פלטינה?

(תשובות בעמ' 63)

דוד ריב, "סטודיו עם קו ירוק", 1987

"יש"ע זה כאן" במובן העמוק ביותר

מאת סמדר שפי

רוחו של הכיבוש מרחפת בעבודותיו של דוד ריב, שתערוכה גדולה מיצירותיו מוצגת במוזיאון תל אביב. אבל ריב הוא צייר פוליטי לא רק בהקשר הסכסוך הישראלי־ערבי, אלא גם בהתייחסותו לחברה הצרכנית, לעיר הישראלית ולעלייה

דוד ריב הוא צייר מצוין ופוליטי – או אולי צייר פוליטי ומצוין. בתערוכה גדולה במוזיאון תל אביב – 114 עבודות מ־12 השנים האחרונות – נתגנת למעשה הקנוניזציה של ריב כאחד האמנים הישראלים המרכזיים של התקופה.

את ההכרה בו כאמן חשוב קיבל כבר בתחילת שנות ה־80 (ב־83' הציג את תערוכת היחיד הראשונה שלו במוזיאון). ריב הוא מהאמנים המוצגים ביותר במסגרות ממסדיות וחוץ־ממסדיות, הסטודיו שלו נמצא בסדנאות האמנים של עיריית תל אביב והוא זכה בכמה מהפרסים החשובים ביותר שעולם האמנות המקומי מציע. למרות זאת, בשל עיסוקו העקבי והקשה בכיבוש ובדיכוי הפלשתינאים, דבק בריב משהו מהרומנטיקה של אמן מוחאה.

התערוכה הנוכחית, באוצירתה של אלן גינתון, מצליחה לתת תמונה פנורמית של יצירתו, ליצור הקשר פנימי בין העבודות ולבסס את מעמדו המיוחד של האמן. באופן פרדוקסלי אפשר לנסח את אחד ההישגים המרכזיים של ריב בסיסמה "יש"ע זה כאן", שהימין אימץ עכשיו במאבק נגד תהליך השלום. בעבודות כמו "עפרה וזה הווילים בעזה" (1988–91), "תל אביב־עזה" (1988) ו"מסורות ציבוריים" (1994), ריב מצליח להמחיש את הממשיות של שתי המציאויות, את הקשר ביניהן, את העובדה שעזה נכנסה לתל אביב לא פחות מאשר תל אביב (כמטאפורה לישראליות) נכנסה לעזה.

"יש"ע זה כאן" מתבטא אצל ריב במובן העמוק ביותר. כמו רוח רפאים רעה, צל הכיבוש מוטל על חיינו היום־יומיים והשתנה המסורתית הצרה לעומק ההוויה הרוחנית הישראלית. ריב לא משאיר לצופה מרחב בריחה, מקום לטענה ולתחושה שמה שמתרחש שם אינו קשור לכאן. הוא מכריח אותנו לראות, מעמת אותנו עם המציאות בעזרת כלים אמנותיים.

ב"מסורות ציבוריים" מצוירת הכניסה למוזיאון תל אביב, מבט מתוך כיכר המוזיאון אל בתי המשפט והמגדל של הקריה, כשהבניינים נמצאים מאחורי גדר תיל, ספק מתגוננים, ספק כלואים. רוחו של הכיבוש מרחפת גם בתוך הסטודיו של האמן. ב"סטודיו עם קו ירוק", מ־1987, מצוירות מפת ישראל של יוני '67 מעל תיאור הסטודיו של ריב, ליד עבודות שבהן הוא עוסק וליד כלי הציור שלו. בציור זה ובציורים אחרים מתייחס ריב באופן מתוחכם לתולדות האמנות. ציורי סטודיות או כלי ציור של אמנים מאלברכט דירר עד ג'ים דין עסקו בדיון פנימי של עולם הציור ועל עמדת הצייר. בעבודה של ריב הבעיה שמושג ה"קו הירוק" מייצג מפנימה נוכחות תמידית ומפריעה להמשך השלו של אותה מסורת אידיוסינקרטית.

המידע שריב עוסק בו בהקשר האינתיפאדה (וקודם לכן מלחמת לבנון ושגרת הכיבוש) בא ממקורות משניים, כמו צילום עיתונות או כתבות טלוויזיוניות. עיבוד המידע המשני שריב מציג לצופה הוא התנסה מעצם מהותו, פעולה שמכריחה את הצופה לראות ולהיזכר, לא כחוויה אישית אלא כקטע מחוויה קולקטיווית מודחקת. בעוד שרוב הציבור נוהג להתעלם מהמידע או לשכוח אותו, ריב מעבד אותו מחדש. בחלק ניכר מהמקרים הצופה מכיר את המקור של ריב (צילומים שהתפרסמו בעיתונות), אבל מוטב להתייחס ליצירה חדשה, כלומר, עליו להתייחס למידע פעמיים.

נוסף לתיאורי טלוויזיה ("טלוויזיה הקלים עם קו ירוק" מ־1987, "מר־מתוק" מ־1988), יש זיקה לפורמט הטלוויזיוני כפורמט הציור – מלבן בגודל בינוני. ריב משתמש גם באפיונים של שידור טלוויזיוני – דמויות הנקטעות ב"פריים" או תמונה הנעה בעצבנות מלמעלה למטה, כמו למשל ב"חייל וילד" מ־1992.

תנועות החוקה כל כך של הטלוויזיה היא לא רק אמירה עקיפה על האמסיוויה הישראלית שהטלוויזיה מטפחת, על שהיא משטיחה את המציאות, מבוללת אותה לעיסה שהצופה לועס באותה שקיקה בין אם מדובר בתמונות מחברון או מלונדון; זאת גם תקיפה של הרעה הרוחות, שהסלידיוידה – העיקר "מבט" (תמונת פתיחה של החדשות מופיעה ב"מר־מתוק") – משקפת.

השפעה צילומית־קולנועית נוספת שריב משתמש בה היא החלוקה בין ציור צבעוני המתאר את ישראל לציור בשחור־לבן המתאר את הכיבוש. בקולנוע, השימוש בשחור־לבן מסמן בדרך כלל תיאור של העבר או זיכרון. אבל ריב הוא מסמן הזה מדויק, למרות שהוא נוכח בהוויה הישראלית דרך התקשורת וההתנגשויות האישיות של החיילים.

רוב הדמויות בציוריו של ריב הן טיפוסים, לא אינדיווידואלים. בעבודות מוקדמות יותר, מתקופת מלחמת לבנון, מופיעות דמויות פיקטוגרמיות (המזכירות עבודות של קית הרינג), ובעבודות מסוף שנות ה־80 חוזרת דמות הילד שמבטו יוקד או שהוא מתייפח, חיילים שפניהם לא מסגירים רגשות ודימויי שלווה כמו אם ותינוק.

עיוות השפה הוא אחד הסממנים התרבותיים המרכזיים של תקופת הכיבוש. העיוות הפך לנורמה, החל בצירופים אבסורדיים כמו "כיבוש נאור" ועד ל"פעולות יזומות". ריב ממחיש את זה בעבודות שבהן מצורף לדימוי מרכזי קטע ציורי המורכב מאותיות בסדר משובש ("מגורשים כחל־צה"ב", 1989), או בציורים שבהם אותיות משולבות כרישיים עצמאיים ("קונטקס על פי תצלומים מבית חולים בעזה", 1990).

שיבוש השפה מתקשר אולי גם לעבודה הציורית של ריב, המעדיף להישאר בגבולות שפה מסורתית של ציור. כאמן הוא לא שותף לעשייה רב־תחומית, אלא משתמש באופן אינטליגנטי ביותר באופני סגנונות מורכבים, בעיקר אקספרסיוניזם, ציורי דגם (Pattern) וציור פיגורטיבי מסורתי. הוא משתמש בשפה הציורית, אבל נזהר מלשבש אותה, כאילו הזמן אינו בשל לשיבוש נוסף.

את המשחק בשפה הוא עושה באמצעות שמות העבודות. חלק מן השמות האלה – "מטוסים עם צוות קרקע" (1983), "ילד וחייל" (1992), "רוכב אופניים עם רגל" (1994) – נשמעים כאילו נלקחו מאלבום צבאי או מחוברת תעמולה ישנה.

בתערוכה מוצגות עבודות רבות שאין להן הקשר פוליטי. במאמר בקטלוג מדגישה גינתון שריב איננו צייר חד־צדדי, כפי שהדבר מצטייר מחלק מהפרשנות לעבודותיו. היא מזכירה שהוא חוזר ומטפל בנושאים פשוטים, בנופי חדשת, בחוף הים ועוד. אבל, לדעתי, הנושאים האלה הם חלק מהפוליטיקה של ריב. הוא צייר פוליטי במובן העמוק של המלה, לא במובן הצר שהמושג הזה קיבל – בעיקר השיח על הסכסוך הישראלי־ערבי. ריב הוא פוליטי בהתייחסותו לחברה הצרכנית, בהתייחסות לעיר הישראלית ובהתייחסות החדשה שלו לנושאי עלייה ("עולים מאתיופיה עם רגלים ועיניים", 1994).

התייחסות של ריב לחברה הצרכנית, ההנהנתנית, קיימת כבר בעבודות מוקדמות, כמו "בעקבות סברה ושתילה" מ־1982, עבודה שבאחד מחלקיה יש צופה המביט בסרט כחול בטלוויזיה (בתקופת מלחמת לבנון דובר על "להיטיב עם העם" ואז נכנסו מכשירי הווידאו לישראל), ב"קו ירוק עם שוטרים" מ־1985, שם מצוירת במרכז התמונה מכונית הנראית כלקוחה מפרסומת, או ב"בלונים" מ־1992. ב"בלונים" ריב מראה את החברה הריקנית, חברה שאפילו חלומותיה מעוצבים בנחיקות מופרות (בלונים על רקע ורוד) ויש להם מחיר. המחיר במקרה זה מוצפן בבקוד, כלומר הוא אינו ידוע.

גם האדריכלות שריב בוחר לתאר, רצועת הבניינים החדשים בקו החוף של תל אביב, נושאת מסרים חברתיים מובהקים. בעיניי הצופה, ולצערם עוזבם, הופכים את האזור התל אביבי הזה לדומה לעשרות ערים בעולם השלישי או לערים מערביות לא נעימות. ב"מלונות עם עיניים" ריב ממסגר את צורת הבניינים בשורות־שורות של עיניים המזכירות קמעות עממיים נגד עין הרע, עיניים שהן אולי גם רמז למבט, להבנה שהתעוורה ומתנצחת ברגם חוזר. גם בציורי תל אביב מן הגג (המשך למסורת ישראלית מאוד, שהחלה עם ציורי זריצקי מגג ביתו בתל אביב), הוא יוצק תכנים ביקורתיים.

"מראה גדולה בהירה" ו"מראה ולוח שחור", שתי עבודות מ־1990, הן מהעבודות הקשות ביותר בתערוכה. גם כאן נוגע ריב בתולדות האמנות – המראה היא נושא טעון המסמל אמת ולעתים גם מוות (כמו ב"לאס מנינאס" של ולאסקס). המראות של ריב שבורות, מנופצות, לא ניתנות לאיחוי, מראות המשקפות בדיוק מהיר מצב של סירוב לראות, להכיר ולהבין את המציאות.

והערה על הקטלוג

לתערוכה נלווה קטלוג טוב בשלוש שפות (עברית, אנגלית וערבית). בנוסף למאמר של גינתון, יש בו גם מאמרים של איתמר לוי ואריאלה אזולאי. העיצוב הוא בוהו העצייני של דוד טרטקובר ולאה יגנדורף הופך אותו לאחד הקטלוגים העצמיים ביותר שיצאו לאור באחרונה.

עדי סמל: בחאן חששו שלא ימלאו את מגדל דוד ונתלו בתירוץ ביטחוני

העלאת "רומיאו ויוליה" בהפקה יהודית־ערבית משותפת לתיאטרון החאן ולתיאטרון הפלשתיני אל־קאסבה, בבימוי ערן בניאל ופואד עוואד, נתקלת בקשיים. לאחר שבחודש העלאתה בפסטיבל ישראל הודיעה הנהלת תיאטרון החאן שההצגה הועברה ממגדל דוד להנגר בירושלים בשל בעיות ביטחוניות ופוליטיות.

מנכ"ל מוזיאון מגדל דוד, עדי סמל, דוחה את טענת הנהלת תיאטרון החאן. במכתב ששלח לראש עיריית ירושלים, אהוד אולמרט, מאשים סמל את מנהלי החאן בכך שהם משתמשים בנימוק הפוליטי והביטחוני כ"עלה תאנה אשר נועד לכסות על מחדלים חמורים שנעשו במהלך הפקת ההצגה, בשל קשיי ליהוק, אופיו הפרובלמטי של הפרויקט ובשל אי בהירות של תפיסה ואינטרפרטציה".

עוד כתב סמל, שלגירסת הנהלת החאן, "המציגה את מגדל דוד כמקום מסוכן ושנוי במחלוקת, יש השלכות חמורות ביותר, והיא מהווה מסע הפחדה מטופש הנופל על אוזניים קשובות דווקא בימים אלה".

סמל טוען כי אנשי החאן חששו שלא יצליחו למלא בצופים את חלל המצודה הענק שהוצע להם. "הכל שתירוצים ביטחוניים ופוליטיים גויסו לכסות על קשיים של הפקה", כתב.

ערן בניאל, המנהל האמנותי של תיאטרון החאן, אמר בסוף השבוע שההפקה שינתה את אופיה בשל שיקולים אמנותיים, הפקתיים ותקציביים. "המצב הביטחוני והפוליטי הוא עוד אחד ממכלול הגורמים שגרמו לנו לשנות את מיקום ההצגה. אני מצטער צער עמוק שהדבר גרם נזק למגדל דוד, ששיתף איתנו פעולה".

ציפי שוחט

חברות הכבלים דרשו לראות את טיוטת המכרז לערוץ הקניות

חברות הכבלים ביקשו לקבל את טיוטת המכרז לערוץ הקניות, שמשרד התקשורת עתיד לפרסם לקראת אמצע החודש הבא. היו"ר החדש של התאחדות חברות הכבלים, מנכ"ל תבל, יוסי דואר, פנה בבקשה זו אל יו"ר מועצת הכבלים, מיכל רפאלי. רפאלי סירבה בטענה שחברות הכבלים אמנם מנועות מלגשת למכרז, אבל על פי הכללים יכולים בעלי החברות להשתתף בו באופן מוגבל. לכן, לפי דעתה, אין להראות טיוטה ובכך לתת יתרון יחסי לגורם שהמכרז יכול להתגלגל לידיו.

מנכ"ל ערוצי זהב, משה רונן, מופקד מטעם חברות הכבלים על ערוץ הקניות. מאז פרישתו של יו"ר התאחדות הכבלים, יוסי לפיד, ומינויו של דואר לתפקיד לקדנציה ראשונה של שנה, חילקו המנכ"לים ביניהם את הטיפול בנושאים הנוגעים לתעשיית הכבלים. לדברי רונן, יש סוגיות טכניות רבות שנותרות ללא פתרון ומן הראוי היה לשתף את החברות באופן מעמיק יותר בהחלטות.

רפאלי אומרת שחברות הכבלים העבירו הערות בתחומים שונים וחלקן בוודאי יבוא לידי ביטוי במכרז. כן תינתן לזכיינים אפשרות נוספת להתייחס לשימוש הטכני בתשתית שלהם לפני יציאת המכרז, "אבל לא תהיה אפשרות לראות את המכרז טרם פרסומו".

את המכרז כותב עו"ד דוד תרמוד וכל מי שמעורבים בו במשרד התקשורת למדו אצל החברות הגדולות המפעילות ערוץ כזה. רפאלי מודה שיש חידוש בכך שלראשונה ישתמש ברשת הכבלים גורם זר, ורצוי שיהיו כמה שפחות קשיים בהתקשרות בינו לבין בעל הזיכיון באזור, אבל, לדבריה, את כל הבעיות אפשר לפתור גם ללא קבלת אישור של הזכיינים על נוסח המכרז.

עירית רוזנבלום

גם להקת "דירטי דאזן בראס בנד" תופיע בפסטיבל הבלוז בחיפה

9,600 מקומות ישיבה הוכנו באתר המופעים לפסטיבל הבלוז, שייערך זו הפעם השנייה בנמל חיפה, בין 28 ל־30 ביוני. מארגני הפסטיבל המפיק שוקי וייס הבטיחו שהשנה הוסקו לקחים מארגון הפסטיבל הקודם: רכבות מיוחדות יועמדו לרשות הבאים והותקנו מערכות אוורור בהאנגר. גם השנה מחירי הכרטיסים אינם כוללים את אגרת הכניסה לנמל, שאינה כלולה גם במחירים המופיעים בפרסומים.

עד כה נחתמו חוזים להופעות עם ריי צ'ארלס, שיפתח את הפסטיבל עם להקתו המונה 18 נגנים, שאליהם תצטרף תזמורת הסימפונט רעננה, המונה 46 נגנים; הזמר הבריטי פול יאנג, שאלבומו "ההצלבות" יצא לא מכבר גם בישראל; הזמרת מרלה גלן משיקגו העורכת עכשיו סיבוב הופעות באירופה. אלבומה "זוהי מרלה גלן", שיצא לפני כחודש וחצי, זכה לביקורות אוהדות גם בארץ.

להקה נוספת שתגיע היא "דירטי דאזן בראס בנד" להקה של שמונה נגנים המנגנת בלוז, פאנק וג'ז. הלהקה נוסדה ב־1977 בניו אורלינס, ואלבומה "ווזו" הגיע למקום ה־13 במצעד ה"בילבורד". חבריה השתתפו באלבומיו של אלוויס קוסטלו "ענק כמו זרד" ו"ספייק", ניגנו עם "מנהטן טרנספר" ו"האחים נוויל".

תקציב פסטיבל הבלוז הוא מיליון דולר, סכום שיגיע מעיריית חיפה, משרד התיירות, רשות הנמלים והרכבות וחברות מסחריות. בפסטיבל הבלוז הראשון, בשנה שעברה, ביקרו 35 אלף איש. השנה ישווק הפסטיבל גם במדינות אגן הים התיכון, כמו יוון וטורקיה, בכוונה למשוך תיירים שיגיעו במעבורות. חלק מההופעות ישודרו בערוץ 1 בטלוויזיה.

מיכל פלטי, גבי זוהר

חילופי משלחות קולנוענים בין ישראל ורוסיה – בסוף החודש

ב־28 באפריל תגיע לארץ משלחת של אנשי קולנוע מרוסיה, שתציג את החזית הרוסית החדשה כפי שהיא משתקפת בסרטים תיעודיים, אשר מות הקומוניזם והתפרקות ברית המועצות מאלצים אותם לנסח דרכי ביטוי אחרות. המשתתפים במשלחת הם אלכסנדר קובלנקו, ראש המינהל הבינלאומי של מיניסטריון הקולנוע הרוסי, המפיק והבמאי סנגיס סמיונוב, הבמאים גלינה ולמטובסקיה וארקדי קרן. המשלחת תבקר במכללת שער הנגב ובשלושת הסינמטקים בערים הגדולות.

הסרטים שיציגו האורחים יהיו "יבגוף" של ארקדי קנון, על הצייר הסיבירי יבגוף פיימנוב; "השרבנית" של גלינה ולמטובסקיה, העוקב אחר זוגות של נשים רוסיות וגברים מערביים; ו"אשת פלדה ודמעות" של הבמאית סגורמיצה פומפיירנסקיה, המתבונן על ימיהם של סטאלין וברז'נייב באמצעות קטעים שצולמו בידי גיבורות הסרט במשך 50 שנה.

ב־4 במאי תצא לרוסיה משלחת קולנוענים ישראלים, ובה הבמאיות ג'ולי שלז וסלווה צ'פלין, יו"ר איגוד הבמאים דני וולמן, ומנהל מחלקת הסרטים התיעודיים בטלוויזיה הישראלית נתן כספי. הארבעה יבקרו במוסקווה ובסנט פטרסבורג.

את סיורי המשלחות מארגן שירות הסרטים הישראלי, בשיתוף עם מינהל התרבות והאמנות במשרד המדע והאמנויות ומשרד החוץ.

רוני פרצ'ק

ערוץ 1 מתכונן לגביע העולם

בערוץ הראשון נערכים לקראת משחקי גביע העולם בכדורגל. חובבי הכדורגל יוכלו לצפות ברוב המשחקים, ולמען אלה שלא מתעניינים במשחק הוכנה תוכנית אלטרנטיווית. "נערכנו כדי לא לפגוע בציבור", אומר מנהל התוכניות, אליעזר יערי. המשחקים ישודרו מדי ערב החל ב־17 ביוני, בשעה 23:00. לפני כן לוח השידורים, עם תוכניות כמו "פופוליטיקה" ו"יומן תרבות", לא ייפגע.

שלוש פעמים בשבוע תשודר תוכנית חדשה עם יאיר לפיד, "החיים זה לא רק כדורגל", תוכנית אירוח עם מוסיקה, מאכלים ואקטואליה. "מבט שני" תצא לחופשה ובמקומה ישודרו סדרות תיעודיות חדשות, האחת על דרום אפריקה והאחרת על פרשת ווטרגייט. כן נרכשו פרקים חדשים של הסדרה הבריטית "בית אליוט".

כעת מתכננים בערוץ הראשון לוח תוכניות חדש שיתחיל באוקטובר. לדברי יערי, חלק מהתוכניות ירדו, חדשות יעלו והגישה תהיה חדשנית יותר. לדבריו, הוא מודע לתחרות הגוברת עם ערוץ 2 ולכך שיהיה הטבעית לצפות בו. "בבריטניה חזרה הצפייה בבי־בי־סי שנתיים אחרי פריצת הערוץ המסחרי", הוא אומר. "אצלנו זה יתחיל קודם. אנחנו ניתן תשובות לא רעות וגם נהיה יותר גמישים".

עירית רוזנבלום

הצעת היום / נירה רוסו

ריבת שסק ולימון בטעם שקדים

מי שיש לו עץ שסק משופע בעונה הזאת לרעיון הגלה. יש לדעת שהכנת ריבות אינה מדע מדויק, ולוחות הזמנים הם רק בערך. יש להשגיח שהריבה לא תיחרך ולא תהפוך לממתק קשה ודביק.

חומרים:

1 ק"ג שסק
1/2 כוס מיץ לימון
1/2 כוס מיץ תפוחים טריים
800 גרם סוכר
קליפה מגוררת מלימון אחד
כמה טיפות תמצית שקדים

הכנה:

1. חוצים ומגלענים את הפירות, נפטרים מגבעולים ופטוטרות.
2. בינתיים מרתיחים בסיר גדול ועבה את המיצים והסוכר, עד שנוצר כעין סירופ.
3. מוסיפים את חצאי השסק ומבשלים שעה על להבה בינונית. לקראת תום השעה מגבירים להבה, מוסיפים קליפת לימון ותמצית שקדים ומבשלים תוך בחישה 5–10 דקות, עד שהצבע כהה יותר והריבה סמיכה למגע.

נוער מוסיקלי בישראל
בשיתוף: משרד המדע והאמנויות – מינהל התרבות
המועצה האזורית גליל עליון
המרכז למוסיקה ירושלים, משכנות שאננים
קיץ מוסיקלי בגליל
קבוץ עמיר, 1–17 לאוגוסט 1994
הסדנא הבינלאומית למוסיקה קאמרית
* ויקטור רוזנבאום – פסנתר (ארה"ב)
* קאלוין וירסמה – כינור (ארה"ב)
* שמואל מגן – צ'לו (ישראל)
לפסנתרנים וקשתנים מתקדמים. גילאי 16–26
המחנה הבינלאומי של הנוער המוסיקלי
* נגינה בצוותים, ג'אז, הלחנה, אילתור ותיבות.
לנגנים בכל הכלים. ברמת נגינה של 4 שנים ומעלה, גילאי 13–18.
עלון מידע והרשמה ניתן לקבל במשרדי הנוער המוסיקלי.
רח' אחד העם 19, תל־אביב 65151
או בטלפון 03-5602810, 03-5606069, פקס: 03-5608345

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
קונצרט מיוחד
באדיבות מעריב
מידורי
רסיטל לכינור
רוברט מקדונלד, פסנתר
יום ה', 26 במאי 1994, בשעה 20:30,
היכל התרבות, תל־אביב
בתוכנית:
שניטקה: סואיטה בסיגנון הישן
בטהובן: סונטת "קרויצר"
ברהמס: סונטה ב־לה מג'ור אופ' 100
שימנובסקי: נימפות היער ופאן מתוך "מיתוסים", אופ' 30
סן־סאנס: מבוא ורונדו קפריצ'וזו

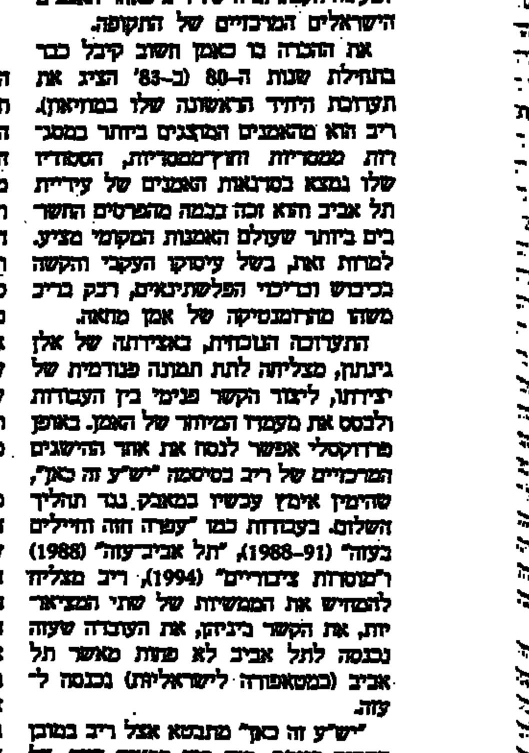

כרטיסים במחיר: 50 עד 120 ש"ח. להשיג בקופת התזמורת, היכל התרבות, תל־אביב.
מכירה טלפונית בכרטיסי אשראי, בטל' 03-5251502.
20% הנחה למנויי הפילהרמונית, עם הצגת תלוש 111.
אוסקר/קוקוס

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

גלריה

הפקה מחודשת של "האב" מאת אוגוסט סטרינדברג, בבימויו של חנן שניר, תועלה בסוף החודש בהבימה, בחמש שנים מאז שהועלתה לראשונה. יוסי פולק (בתצלום, עם יוסי יבלונקה) וטיאנה קנליס־אולייר יגלמו, כמו בעבר, את התפקידים הראשיים במחזה שכתב סטרינדברג ב–1887, כבבואה למצבו הנפשי והמיוסר. במרכז הדרמה איש צבא ומדען שאהבתו המסורתית לאשתו מעבירה אותו על דעתו. ציפי שוחט

לא כל סרט גמר הוא ברגמן חדש

מאמצע שנות השמונים הפכו החוגים לקולנוע למשאת נפש, והסטודנטים קיבלו מעמד יוקרתי; כל עבודת גמר הפכה לאייטם תקשורתי. אלא שכל זה פועל, בסופו של דבר, שלא בטובת התלמידים

מאת רוני פרצ'ק

השבוע ייצבעו ההנגארים בנמל יפו על ידי תלמידי בתי הספר לאמנויות: האירוע יתועד בידי תלמידי הקולנוע מבית הספר "קמרה אובסקורה". לכאורה מדובר בשיתוף פעולה בין שני בתי ספר לאמנויות, שבסופו יוכלו מבקרי האמנות לשפוט את התוצאה או לחייך בסלחנות, אלא שעוד לפני שאפשר לברך על המוגמר הזל מעוך יחסי הציבור לתקתק.

כשלעצמו, אין באירוע הזה כל רע, אבל הוא מסגיר תופעה רחבה: בתי הספר לקולנוע, על תלמידיהם, הפכו לנושא תקשורתי. די לראות את הקומתיקטים המגיעים לעיתונאים: ביקוח של הפלאי למה לא רק יתועד בידי רשתות הטלוויזיה המקומיות כי אם יהפוך לסרט בידי תלמידי מכללת הדסה הירושלמית; הפקות של סרטי סטודנטים – על שלבי הליהוק, הצהרת הכוונות הבתולית ואפילו נתוני התוצות – מדווחות בעיקשות לעיתונות, וזו לעתים מתקשה להבחין בין הפקות אלה להפקותיהם של אנשי מקצוע.

לבתי הספר עצמם יש בכך חלק לא קטן: כל בית ספר המכבד עצמו מוציא בסוף השנה קלטות לעיתונות ובהן סרטי הבוגרים, ומציג אותם לקהל הרחב בסינמטקים. כך הדבר באשר לבתי הספר לקולנוע ולטלוויזיה בירושלים ובית הספר "קמרה אובסקורה", ולאחרונה, כדי למקם עצמו בשורה אחת עמם, גם בית הספר הדתי החדש לתקשורת "מעלה". החוג לקולנוע של אוניברסיטת תל אביב מסתפק בעריכת הקרנות בסינמטקים.

ההקרנות האלה מסקרנות מאוד, מעוררות את הציפייה לתגלית, ולעתים אף מפתיעות לטובה – בדיוק כשם שתערוכות בוגרי "בצלאל", למשל, מעוררות עניין. אלא שהקולנוע, תחום שהוא צומת טעון של אמנות, אומנות, תרבות פופולרית, בידור ושפת המאה העשרים, תובע לעצמו מעט יותר מדי. סרטי סטודנטים מוקרנים ברשתות הטלוויזיה הישראליות במסגרות לגיטימיות שמציגות אותם ככאלה, כמו "קצר וקולנוע" או "מבחן בד", אבל לעתים נרמזות בהפקות מקוריות של רשתות הטלוויזיה.

כך, למשל, סרטו של אלון ארניה, "אור אחר", שהופק במסגרת פרטית בזמן שארניה היה תלמיד שנה ב' של החוג לקולנוע באוניברסיטת תל אביב, הוצג בטלוויזיה הכללית לפני כמה חודשים. זהו סרט בוסר, והביקורת שפטה אותו לחומרה בלי לדעת שהמדובר בסך הכל בסרט שנעשה בידי סטודנט.

אפשר לתהות על שיקוליהם של עורכי התוכנית, ששיבצו את הסרט לשידור. צופי הטלוויזיה וגם חובבי הקולנוע משוועים לחומר מקורי חדש, והסטודנטים, כך נדמה, מצפים שיספק את הסחורה. אלא שהסרטים האלה – בין אם הם עלילתיים ובין אם תיעודיים – אינם תחליף להפקה טלוויזיונית מקורית.

גם בשל הביקוש לחומר מקורי וגם בשל עלותה הגבוהה, הבלתי אפשרית כמעט, של סרט עלילה באורך מלא, התגבשה עסקת הקרנתם המשותפת של כמה סרטי גמר קצרים. זכורה הצלחת ההקרנות המסחריות של "עורבים" ו"ילדה גדולה", סרטי הגמר של איילת מנחמי ונירית ירון במגמה לקולנוע של בית צבי. ההקרנות האלה היו תחילת העדנה של סרטי הסטודנטים, ובישרו לא מעט על גרמול התעשייה ועל יצירתו של קולנוע צעיר, שעל רקע הקולנוע הפוליטי של שנות השמונים גם היה אתנחתא מרעננת.

מאמצע שנות השמונים הפכו החוגים לקולנוע למשאת נפש, והסטודנטים שבהם קיבלו מעמד יוקרתי, שכל אחיזת מצלמה בתולית שלו היא אייטם תקשורתי. אלא שכל זה פועל, בסופו של דבר, שלא בטובת התלמידים הצעירים הנתפסים לעיתונות.

בדרך שוכחים מבקריהם ובעיקר הם עצמם שמדובר באנשים בתחילת דרכם, לא באמנים בשלים ומנוסים ולא באנשי תעשייה ממולחים. מעניינים, צעירים ורעננים ככל שיהיו, הסטודנטים עדיין נדרשים למעט צניעות. את נחת ידה של הביקורת, ולחילופין את תהילת העולם, ירוו כשיצאו מבית הספר, בזמן שיפיקו ויביימו את סרטיהם כבוגרים.

פגמים לא נעימים

יין

דניאל רוגוב

בשבוע שעבר טעמתי את שני היינות הראשונים שהוציא לשוק יקב רמת דלתון. יקב בוטיק חדש זה, השוכן בגליל העליון, מקבל ענבים משובחים מכרם בדרומה ונעזר בייעוצו המקצועי של היינן יאיר מרגלית, ולכן היו סיבות טובות לקוות שהיקב הזה יעניק יינות מעניינים. לדאבוני, הן במבחן האיכות והן במבחן האופי, היינות שהוציא הם כישלונות.

הסוביניון בלאן 1993 של היקב קהה, תפל, לא פריי, עם מידה של טעם "יבש", חסר איזון או כל קסם אחר המתקשר בדרך כלל עם היינות מזן זה. בחלקה הבעיה נובעת, כנראה, מהשימוש המופרז בסולפטים בהכנת היין. למידה מתונה של סולפטים, כפי שמשתמשים בהם בהכנתם של יינות רבים, אין השפעות לוואי שליליות, אבל כשמפריזים בשימוש בהם, מה שככל הנראה קרה כאן, הם יוצרים שורת פגמים לא נעימים, ובעיקר טעם לוואי דוחה המזכיר ביצים סרוחות.

השארדונה 1993 מאכזב לא פחות. הוא תמצתי מדי, מריר מדי, לא פריי דיו, בעל ניחוח לא מובחן ואיננו מפגין אף אחת מהתכונות האופייניות לענבי שארדונה. הוא איננו אפרסקי, לא חד כיאות, עם מרירות מפתיעה המתפתחת בפה וללא כל רמז בניחוחו לתפוחי עץ, אגסים או כל אחד מהפירות הבשלים המאפיינים יינות שארדונה.

התאכזבתי גם מבקבוק היינות. התוויות, שעוצבו ללא תשומת לב לאסתטיקה, פגומות עוד יותר בשל כמה שגיאות כתיב. בעיה חמורה יותר היא שלאחר הפתיחה ראיתי כמה פקקי שעם רטובים משני הצדדים, דבר המצביע על סגירה לא הדוקה שתזיק בסופו של דבר ליין. השארדונה עולה 39 שקלים והסוביניון בלאן 31 שקלים. בהתחשב באיכותם הירודה של היינות, שני המחירים מופרזים להחריד.

שגיאות מכוונות

לעתים אני נזכר כי גם נפש האדם מתנסה בעתות מצוקה. אבל השבוע, כשטעמתי ממוצרי יקבי שמשון, לא הייתי בטוח אם נפשי תעמוד במעמסה. בתחילה חשבתי שהתווית מלאה בשגיאות כתיב. המוצר, עם תווית באנגלית, הבריז שהוא "Branded" במקום "Brandy", ובמקום "Napoleon" נכתב "Nepaleon", ולבסוף, בתחתית התווית, במקום ה־"VSOP" הצפוי מתגלה צירוף האותיות "VSOB".

שאלתי את עצמי בחיוך איך אפשר לעשות שגיאות כה רבות במקום כה מוגבל. אבל מבט נוסף בתווית האחורית גרם לי להתרגז, שכן התברר לי שהשגיאות נעשו בכוונה – המשקה הזה עשוי מאלכוהול 40% וצבע מאכל (מן הסתם קרמל), ומי שיקרא לו ברנדי או יתאר אותו כנפוליאון או "VSOP" פשוט יפר את החוק.

המונח ברנדי משויך בדרך כלל למשקאות שזוקקו מיין או ממיץ מותסס של פירות אחרים, ואילו במקרה הזה, אין כל דרך לדעת ממה יוצר האלכוהול. השם נפוליאון משמש לתאר קוניאק או ברנדי משובח אחר שגילו הממוצע 15 שנה, וברנדי בדרגת "VSOP" מחייב גיל מינימלי של שמונה שנים. עצם ריחו או טעמו של החומר הזה די בו כדי להצביע על כך שמעולם לא ראה חבית עץ מבפנים, ואם ישן בכלל, הרי שתקופת היישון לא עלתה בהרבה על זמן המילוי שלו.

אף על פי שהמונחים המופיעים על הבקבוק אינם מפירים את החוק (שכן אין הם מציינים דבר), אני סבור ששיטת התיוג הזאת אינה אלא סוג של הונאה. הנוזל הגס, הצורב והנוראי הזה, העולה כ–10 שקלים הבקבוק, הוא כה גרוע עד שגם האלכוהוליסט הנואש ביותר יעדיף משהו אחר.

תשובות:
1. 100 מיליון.
2. דולי פארטון וקריסטל גייל.

יאנוש פירסט, מנצח
גילעד מישורי, סולן

פ. בן-חיים "נעים זמירות ישראל"
גריג קונצ'רטו לפסנתר ותזמורת
דבוז'אק סימפוניה מס' 5

"המנוי הפופולארי" קונצרט מס' 5
יום שלישי, 26.4 סדרה ד
יום רביעי, 27.4 סדרה ה
"המנוי הקלאסי" קונצרט מס' 7
יום חמישי, 28.4 סדרה ג

ארי קלאס, מנצח
מאטי פאלם, באס
מקהלת הגברים הלאומית של אסטוניה

ארוו פארט "קאנטוס"
בטהובן סימפוניה מס' 4
שוסטאקוביץ' סימפוניה מס' 13 ("באבי יאר")

"המנוי השלם" קונצרט מס' 9
יום שלישי, 3.5 סדרה א
יום רביעי, 4.5 סדרה ב
8.00 בערב, אולם הנרי קראון

הנחה נוספת למודיעים מנויים עד 6 במאי

קופת התזמורת טל. 611498-9 ימים א-ה 16-20 ששי 10-13

פעם בחודש מגיע כדור הרגעה לביתם של 280.000 איש

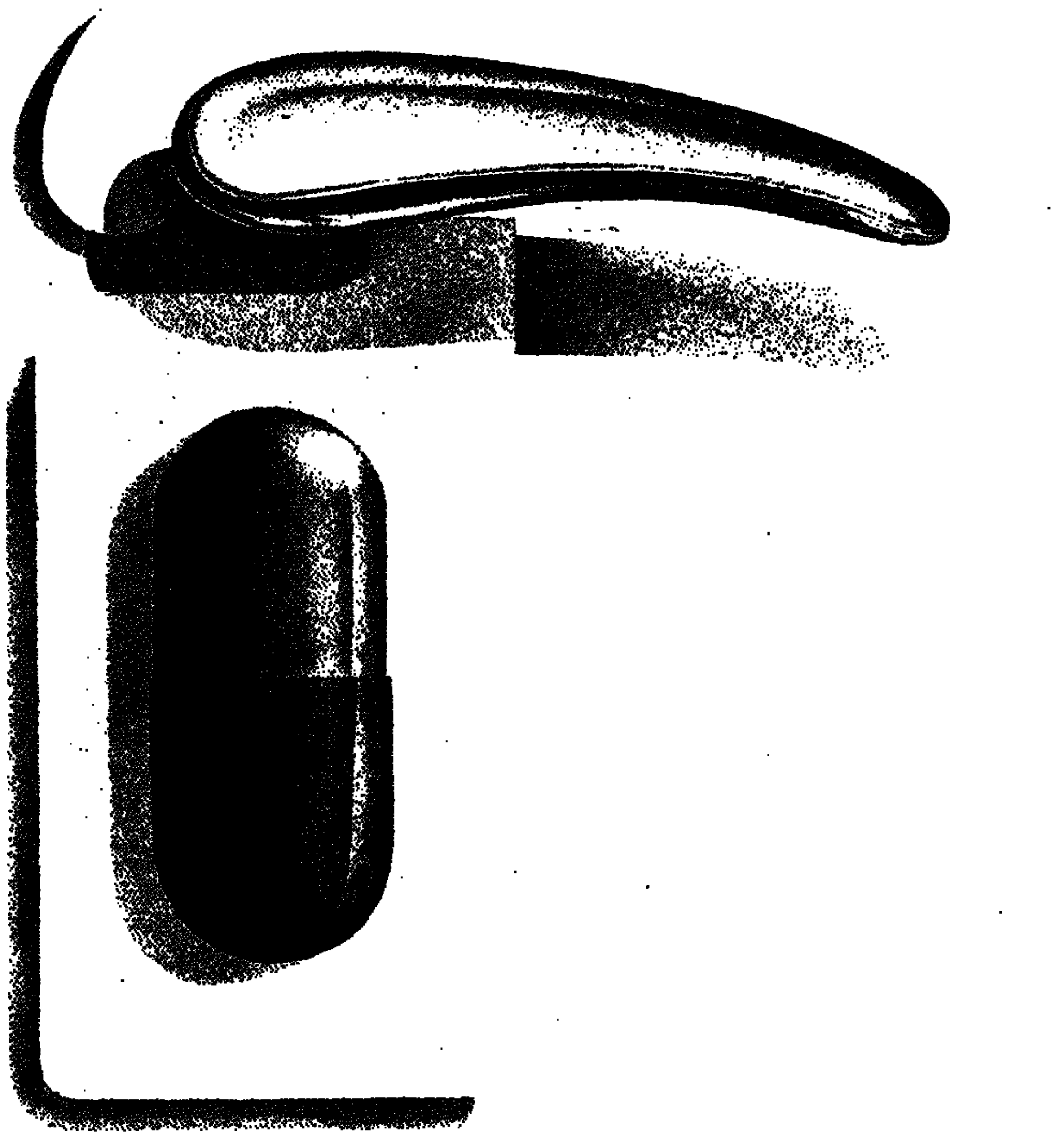

עמיר כהן (יעקבסון)

מרקחתון מוסף בריאות, עדכני בכל תחומי הרפואה, בתרופות חדשות ובתזונה נכונה.

אם אתה רוצה להגיע עם המוצר שלך לביתם של מאות אלפי קוראים ("הארץ", העיתונים המובילים ב"רשת שוקן" ומבקרים בבתי מרקחת פרטיים) - פרסם ב"מרקחתון". זהו מוסף בריאות של עיתון "הארץ" בשיתוף איגוד בתי - המרקחת הפרטיים, המופיע פעם בחודש ומביא מאמרים וסקירות על חדשות הרפואה בארץ ובעולם.

במוסף מתפרסמות מודעות של קופות החולים, יבואני תרופות, מכוני בריאות שונים ושרותי בריאות. אתה לא יכול להרשות לעצמך לא להיות שם.

הארץ עיתון אחד טוב מול כל הצהוב

גלריה

קצה הקרחון הוא כל מה שיש

אנתוני הופקינס ואמה תומפסון ב"שאריות היום". מפגש בין שתי דמויות מחוקות

"שאריות היום". בבמוי: ג'יימס אייבורי; תסריט: רות פראואר ג'אבוואלה (על פי ספרו של קאזואו אישיגורו); מוסיקה: ריצ'רד רובינס; שחקנים: אנתוני הופקינס, אמה תומפסון, ג'יימס פוקס, כריסטופר ריב, פיטר ווהן, יו גראנט

קולנוע

אורי קליין

סרטיו של ג'יימס אייבורי, ובמיוחד הסרט הזה, מעידים על כך שלשון המעטה, אותו אנדר־סטייטמנט בריטי נערץ כל כך, אינה בהכרח ערובה לסובטיליות. להיפך, אייבורי נע בין המרומז המעודן לכאורה לגס והבוטה, וחלק ניכר מהקסם שסרטיו מהלכים על צופים רבים כל כך, וההערכה הביקורתית שלה הם זוכים, נובעים מהשילוב הזה: בידיו הופך אותו איפוק, שאמור להיות בריטי כל כך ולייצג את הבריטיות הזאת, לסוג מיוחד במינו של וולגריות.

ביציאה מההצגה היומית בתל אביב אמרה האשה שפסעה לפני לבן זוגה, כשחיוך רחב של נחת על פניה: "זה היה בדיוק מה שהייתי צריכה", כאילו הסרט היה אמבטיית קצף מהנה במיוחד. היא התכוונה לטעמים, לדשאים, להיכליה של האחוזה שבה מתרחשת עלילת הסרט, לשמש היוזרת שמתחלפת מדי פעם בגשם רק, לטקסים ולגינונים, ולכל מה שמתקשר בתודעתנו עם הבריטיות שאייבורי, האמריקאי במקורו, מוכר לנו זה כמה שנים.

אייבורי מבקש לשתף אותנו בבריטיות הזאת, שהיא פנטסיה קולנועית כמו כל פנטסיה אחרת, ואנחנו אמורים להתרפק עליה בהיענות מהולה. מה שאמור לעבוד עלינו במיוחד זו העובדה שמעט כל כך קורה בסרט, והיות שמעט זה הוא בריטי, ומוגש במעטפת בריטית טיפוסית, אנחנו אמורים לחשוב שהוא רק קצה קרחונה של דרמה גדולה שמסתתרת מתחת לפני השטח המעוצבים.

אבל אצל אייבורי קצה הקרחון הוא כל מה שיש. אנחנו רק אמורים לחשוב שיש משהו מעבר לכל זה, ולהיאנח בהנאה. אייבורי עושה את שלו במיומנות גוברת והולכת, והוא יודע בדיוק כיצד להגיש את הסחורה לקהל הנאמן. ייתכן שהמיומנות הזאת נובעת בעיקר מהעובדה שאין מה שמבהיל את אייבורי יותר מאשר להיות מופתע. מעטים זוכרים, למשל, שהוא ביים את הגרסה הקולנועית הכושלת של "עבדי ניו יורק", בחירה שהשתייה בוטה בה והוכיחה עד כמה הוא הפך להיות מזוהה בתודעתנו עם בריטניה – או עם אמריקאים בבריטניה – ואייבורי לא היה רוצה לחזור על המפתעה הזאת.

לפיכך הוא אינו מותיר בסרטיו מקום להפתעות: המצלמה עומדת תמיד במקום שבו אנו מצפים שתעמוד, הסצינה מתחילה ומסתיימת היכן שאנו מצפים שתתחיל ותסתיים, ה"קאט" הבא מגיע תמיד ברגע הנכון ואנחנו יודעים תמיד מה הוא יציג לפנינו. הטיפול בשחקנים (הצפויים לרוב: אייבורי אוהב להשתמש שוב ושוב באותם שחקנים) הוא כפי שאנו מצפים שיהיה, ועל הכל מכסה מוסיקה אפקטיבית שלרוב יש בה יותר רגש ודרמה מאשר במה שמוצג על הבד. זאת מיומנות שהופכת למכנית יותר ויותר, ובסרט הזה הדבר בולט במיוחד. למרות שסרטיו אינם נעדרים עניין, ואייבורי מבקש להעניק לו נפח על ידי כך שהוא ממקם את הדרמה הפרטית בהקשר היסטורי מרתק, הסרט פועל על ריק.

הצרה העיקרית עם סרטיו של אייבורי היא שאין להם מרכז. הם רחבי ידיים, אבל הרוחב הזה לא נובע מתנופה אלא מהתמסמסות. הם מתפזרים לכל הכיוונים ואינם נובעים ממרכז רגשי, דרמטי, רעיוני או יצירתי. הם פועלים סביב החלל של עצמם. בניגוד להקפדה המרובה שסרטיו של אייבורי מתייחדים בה, המבנה העלילתי שלהם לקוי. הם עושים את דרכם קדימה ברישול כמעט מקרי, והרישול הזה נוגע גם לאופן עיצוב הדמויות והדרכת השחקנים.

במקרים קודמים היה לאייבורי ולשותפיו הקבועים מקור ספרותי חזק שכיפר במעט על הליקויים הדרמטיים האלה. כאן המקור שברירי יותר, והסרט קורס אל תוך עצמו, מתקשה למצוא מאחז במציאות שהוא מתאר.

כי מה יש לנו כאן בעצם? סיפור על סטיוונס (אנתוני הופקינס), רב המשרתים באחוזת דארלינגטון, בשנות השלושים. סטיוונס הוא רב המשרתים האידיאלי: הוא נמצא עלי אדמות כדי לשרת את אדונו, וזו תהילתו היחידה. אישיותו כמעט מחוקה. אין לו דעות ואין לו רגשות, ואם יש לו, הם חבויים עמוק כל כך, שכאשר הם מתפרצים – וזאת מלה חריפה יחסית לסרט שסוגד לאיפוק – אין לו או לנו מושג אם אפשר להאמין להם.

סטיוונס אמור לכאורה לעבור שני תהליכי התפכחות במהלך הסרט: אדונו, לורד דארלינגטון (ג'יימס פוקס), מעורב בפעילות בינלאומית פרו־נאצית בשנים שלפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, וסטיוונס אמור לעבור מאמון מוחלט באדונו למין ספקנות. אלא שהספקנות הזאת מוצגת כאי נעימות יותר מאשר כשינוי מנטלי ממש. נדמה שסטיוונס סובל בעיקר מכך שהוא מצא את עצמו לפתע כמשרתו של לורד אנגלי שנוי במחלוקת, שאחרי המלחמה הוגדר אפילו כבוגד, וכל העניין הזה פשוט לא נעים: לא עושים דברים כאלה, וודאי לא לרב משרתים כמוהו.

חלקו הראשון של הסרט מוקדש לסיפור הזה ומשולב בו סיפור יחסיו של סטיוונס עם אביו (פיטר ווהן), שתפקידו בא בעיקר כדי להוכיח עד כמה סטיוונס הקיף את עצמו במנגנוני הגנה ועד כמה עבודתו היא כל חייו. דמות נוספת שמעורבת בעלילה היא סוכנת הבית של האחוזה, ולפחות בחלקו הראשון של הסרט היא חלק מהנוף. הדמות שמגלמת אותה אמה תומפסון, אנו אמורים לחשוב שמשהו קורה בינה לבין סטיוונס, אלא שלא ברור לנו מה, וממילא הסרט מרוכז יותר בסיפור עיסוקיו של הלורד דארלינגטון.

אייבורי לא מעניק לסיפור הזה, שהוא המעניין ביותר בסרט, טיפול מעמיק במיוחד. האמביוולנטיות המוסרית והאידיאולוגית שלו היא מחוץ לתחום שבו הוא רגיל או מוכן להתעסק, ובשלב מסוים הוא פשוט דוחק אותה אל שולי הסרט. אצל אייבורי לעולם אינך יודע מה בחזית הדרמה ומה ברקעה, נדמה כאילו העלילות השונות חוששות לבלוט יותר מדי משום שזה לא מנומס, וכך הסרט עובר בשלב מסוים מסיפורו של הלורד דארלינגטון לזה של סטיוונס וסוכנת הבית, שעד ליו נרמז כבר קודם לכן: לא משום שהסיפור הראשון הגיע לסיומו ואפשר להמשיך הלאה, אלא משום שהוא נעצר מחוסר אנרגיה במעט.

כמה סרטים עסקו באהבה בחוסר היכולת, הנכונות או האומץ של גבר לאהוב, וההחמצה שנובעת מכך, וכל אחד מהם (למשל, "לב בחורף" ו"עידן התמימות") העניק לנכות או מוגבלות הלב הרגשית הזאת מידה של הילה רומנטית הבוזיות. כאן רומנטיזציה זו היא הכי פחות מוצדקת, ולעומת שני הסרטים האחרים היא אינה מלווה אפילו בקורטוב של אירוניה או ביקורתיות. היא פועלת כשאנחנו מודעים לתשוקה החבויה ברמות וחשים בתחושה אמיתית של אובדן. כאן זה לא קורה; אין שום דבר בסטיוונס שגורם לנו לחשוב שהוא מוכן או מסוגל לאהוב. הדמות שלו היא יותר מסר מאשר דמות, והניסיון של אייבורי לטעון אותה ברגש הוא מאולץ.

אף על פי שדמותה של סוכנת הבית ערנית יותר מזו של סטיוונס, גם כאן מדובר בדמות שמחוקה חלקים רבים מאישיותה. המפגש בין שתי דמויות מחוקות כאלה אינו יוצר ניצוצות, אלא רחש של גירוד לא נעים.

שותפיו של אייבורי, למרות כשרונם, אינם נראים מאושרים בסיטואציה הזו. הופקינס, שחקן רב עוצמה וכשרון, חייב להרחיק חלקים רבים מדי באישיותו, והוא יוצר דמות מתוסכלת מאוד, שמורכבת מתווים מעטים מדי. תומפסון מתפקדת בהופעה חיצונית לחלוטין, שבה היא מציינת במכניות לדרישות התפקיד. שתי הדמויות נותרות מרוחקות מאתנו, לכודות בין הניסיון להתבונן בהן בקור ומרחק לבין הרצון להעניק להן נפח ולהפוך אותן לגיבוריה של דרמה של ממש.

הסרט מסתיים בסמל שחשבנו שאפילו אייבורי מתחכם מכדי להשתמש בו – יונה נלכדת בחדר וסטיוונס מסייע לשחרר אותה, אבל הוא עצמו נעול מאחורי סורגי האחוזה שבה הוא ממשיך לשרת – אך כך פועל הסרט כולו: משתמש באיפוק כתחליף לעומק, ברמיזה כדי לאפשר אמירה שטוחה, בוטה וכמעט לא קיימת, ובלשון המעטה כהסוואה למעט שקיים בסרט עצמו.

רדיו

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
07.02 לקום עם מוסיקה – שעה שנייה. מיצירותיהם של הנדל, באך, מוצרט, לואיס, פרח הבגג. עם להקת מדריגל, כתוי רייגל – מפוזרות מה. בזן האפל סקסופון ולהקתו של ג'יימס שפרוד
08.05 לקום עם מוסיקה – שעה שלישית. עם התז. הקאמרית הישראלית. ויואלדי: סימפוניה מס' 44 בדו־מז'ור. סימפוניה מס' 13 במי־מינור. קונצ'רטו לכינור בדו־מז'ור מס' 3. הסולן: שלמה מינץ – כינור. גריג: סוויטת הולברג אופ. 40. תלמית. פרציה: "קרינטמבי" לרביעיית כלי קשת, בעיבוד לתז. כלי קשת
09.00 תוכניות הבוקר של קול המוסיקה. מיצירותיו הנדל, מוצרט, בטהובן, דבוז'אק, ב. בריטן, פרוקופייב וצ'ייקובסקי
13.57 בימת שיר. פרננדו פסואה – פורטוגלית: י. ביטנמנקי
14.06 מוסיקה לשעת צהריים
16.00 מוסיקה ליום ראשון. ארכאנגלסקי: "תהילה לאל" (מק. הבכורים על שם כבשניקוב/ ויקטור פופוב). תוכאוסי טרמה "סטאבאט מאטר" (מ. קראסמבה/ א. ארנאוין ספרינבסקי/ א. דלה לזלה/ ר. גילאגי/ אנסמבל פטיפונצה/ איטלו ליזרוטה). באך: "מתיאוס פסיון" בעיבוד מיבור שעשה פליקס מנדלסון בשנת 1841 עבור כנסיית סנט תומס בלייפציג (ו. יוכנס/ פ. ליקה/ א. קיפיירדיק/ א. בראונר/ כ. שפרי/ פ. ולינג/ כורוס מוזיקוס/ תזמ. הרנישה/ כריסטוף שפרינג)
19.05 צלילים בין ערבים. אלבינוני: סונטה במול־מינור לכלי קשת וקונטינואו
מוזיקה במנגנון: רוקנגה מס' 2 במה־מז'ור לכינור ולתז. סול. של בלייך/ דניאל ברנבוים. מנדלסון: "על כנפי השיר" עם תזמ. סול./ ריצ'רד מוכינס. מוזיקה עממית מסורתית (ע. הרמי – צלק), צורבים קראסה – גיטרה. שבריריה שלושה חלקים
20.00 בימת שיר. תרצה אתר – "עיר הירח"
20.03 מצלמי הקונצרטים שלנו. מהקלטות "קול המוסיקה הקאמרית בגליל העליון, 1993"
23.00 צלילים לסיומו של יום

רשת א'

07.30 שירים עבריים
08.05 הזכה. בני הנדל (שע"מ)
09.05 פתוח חיסכון השקעות. רם תרשישי
10.05 סלודיה. משה סימור
11.05 חיים, בריאות, רווחה ונוער
12.05 עיתונות בבוקר. יצחק אלון
13.00 תוכניות באנגלית ובצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.00 סימנין. לנו ולגדולים גם
15.30 מוסיקה אתנית
16.05 מועדון שטן הזהב
17.00 תוכניות באנגלית ובצרפתית
17.05 פנים אל פנים
18.05 מבחת ערב. אקסאליה תמרשה
20.00 מבט לחדשות
20.50 אומר בשבוע: פיוטים
22.05 אשיר לאל. שירי מסורת
23.05 עיתונות בבוקר (שע"ח)

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עכשיו אמר. דליה יאירי
09.05 עשר עד עשר. מיכאלי/ מנור
10.05 הכל דיבורים. שלי יחימוביץ'
12.05 בחצי היום
14.05 רגע קטן
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רשל
16.05 צבע הבוקר. ענת דוידוב
17.05 חמש אחרי החדשות. צבי לידר
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
20.05 אחד על אחד. משדר ספורט
21.05 כותרות מבט והיום הזה
21.15 אחד על אחד (המשך)
23.05 אהבה עברית. מיכאלי ומנור
24.05 יומן חצות
24.30 אהבה עברית (המשך)
01.05 לתוך הלילה. אבישי פלוי

רשת ג'

06.06 סע לאט
07.09 מעורב ישראלי
09.05 בוקר בוקר. מנחם פרי
10.05 תוכנית עשר. אורנה יקיר
11.05 כל יום הוא יום יפה. עם יוסי סיאס
12.05 אהבה עצמית. גיל קופר
13.05 להתם. שש עשרי
14.05 חדש, חדש והמחודש. יגאל רביד
15.00 חולה רדיו. דידי הררי
16.05 קופסת הלהיטים
17.05 מקום בצמרת. נועם גילאור
20.05 פופ '94
21.05 כותל המנות. שעה עם אמן
22.05 שיר לאהובתי. מנחם פרי
23.05 חולם בהקיץ. משה סביון

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת. מבוא לדקרטס האירוני. "תור הכסף בספרות הרוסית". מרצה: פרופ' המיטל בריינסקי
06.30 בוקר טוב ישראל
07.15 בוקר חדש. רזיאל גשר
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 יוצאים מהשק. נויה עינב
10.05 ועלה. סיון רהב
10.49 בילוי היום. ביא פינגם
11.05 נבון לעכשיו. קובי מידן
13.15 משהו לצהריים. אורלי יניב
14.05 העולם שמה. אברי גלעד
15.05 יש עם מי לדבר. יעקב אחימאיר
16.00 שעה לפני. רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל. רזי ברקאי
18.05 שעה קלה על כלכלה. כנפי הנכנער
18.45 חמש-עשרה קטנות. צבא וביטחון
19.05 המוסיקה במקום. פייר ופרידמן
20.00 מבט לחדשות
20.30 יבוא ללוות. פנחס עידן
21.05 צ'ק 5. טל ברמן
22.05 קול הכז הזה. דני קרמל
23.05 24 – היום שהיה. ירון וילנסקי
24.10 ציפורי לילה משוחחות. גדעון רייכר
02.00 לא רוצים לישון

גלגל"צ

07.05 מרימה בורך. אמיר אשר
09.05 עברי במקש
11.05 שמש. אלי ישראלי
13.05 מיתוג אודיו. ארי שמאי
14.05 בפריה. מלכיאל גרוסמן
15.05 נועה תנוע. עם נועה ירון
16.05 הבם בבכיש. רון ליבנטל
18.05 בלגלאני. לאה שה
20.05 אי תנועה. גיב רביד
22.05 לילה טוב. רונית כשיר

קולנוע

תל אביב

גורדון החודש – האשה שלא תיאמן. 16.30, 22.00. אבגן הדרי. 20.00
הוד 1 – במחוז מבישה. 14.30, 16.45, 19.20, 21.50
חן הוד 2 – בקו האש. 16.40, 17.00, 19.30, 22.00
גן – בודהה קטן. 16.30, 19.15, 22.55
ריטנוף 1 – הפיתוי הכי יפה של חיי. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
ריטנוף 2 – המסתור. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
ריטנוף 3 – כלבי אשמורת. 13.05, 17.15, 21.50. כפול. 11.00, 15.10, 19.30
רקל – פילדלפיה. 19.30, 21.50
הוד 1 – ללא פחד. 13.30, 16.45, 19.30, 22.00
הוד 2 – תיק שקנאי. 13.30, 16.45, 19.30, 22.00
הוד 3 – עולמו של וויין 2. 13.50, 17.00, 19.30, 21.45
הוד 4 – בני הגן. 15.30, 17.00, 19.30, 21.45
הקולנוע – ג'יישה מזהב. 17.00, 19.30, 21.45
חן 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – הבן הטוב. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – גב' דאוטפייר. 17.00, 19.25, 21.55
חן 4 – גזירות בלוז 2. 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – בית הרוחות. 11.00, 14.00, 16.40, 19.15, 21.55
מילה 1 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
מילה 2 – ריקו של קרליטו. 17.00, 19.30, 22.00
מילה 3 – עולם מושלם. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1 – שלום לפילגש. 11.00, 13.30, 16.15, 19.00, 21.40
לב 2 – ציד. 11.15, 14.00, 17.00, 19.30, 22.00
לב 3 – צער לא מתוסב. 17.15, 22.00. לב בוערת. 13.15, 19.30. [illegible]. 15.15, 21.35
לב 4 – הבאמור עלי חוזה. 11.30, 13.00, 15.00, 19.40, 21.55. סוד הגן הנעלם. 17.00
מוזיאון – האשה שיצרה שמן שמשום. 19.45, 22.00
מקסים החדש – הנעלם. 19.30, 21.50
סינמטק – אבאל'ה בא ללונה פארק. 17.30, 19.30, 21.30
צפון – ברכה – עולם מושלם. 17.00, 19.30, 21.50
רב-אור 1 – יחסים משתנים. 17.00, 19.30, 21.55
רב-אור 2 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רב-אור 3 – חג שמות המול. 16.35, 19.15, 21.50
רב-אור 4 – עידן התמימות. 16.55, 19.15, 21.50
רב-אור 5 – שארית היום. 16.35, 19.15, 21.55
שחף 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45
שחף 2 – תיק שקנאי. 17.00, 19.30, 22.00
תל-אביב 1 – הצלבנות. 17.00, 19.30, 22.00
תל-אביב 2 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00
תל-אביב 3 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00

חיפה

אורדי – פילדלפיה. 18.45, 21.15
אורה – האשה שיצרה שמן שמשום. 19.15, 21.50
סינמה קפה עמדי 1 – עידן התמימות. 19.00, 21.15
סינמה קפה עמדי 2 – שלום לפילגש. 19.00, 21.30
מצמן 1 – הצלבנות. 16.30, 19.00, 21.15
מצמן 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
מצמן 3 – המסתור. 16.30, 18.50, 21.15
מצמן 4 – על קרקע בוערת. 16.30, 19.00, 21.15
מצמן 5 – תיק שקנאי. 16.15, 18.45, 21.15
פנורמה 1 – בשם האב. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 2 – ללא פחד. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 3 – הפיתוי הכי יפה של חיי. 16.30, 19.00, 21.30
רב אור 1 – בודהה קטן. 18.30, 21.15. תהילים בגמרת. 16.45
רב אור 2 – יחסים משתנים. 16.45, 19.00, 21.15
רב אור 3 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רב נח 1 – בכוונת זדון. 16.45, 19.00
רב נח 2 – הבן הטוב. 16.45, 19.00, 21.15
רב מור 1 – בודהה קטן. 18.30, 21.15
רב מור 2 – הבן הטוב. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 3 – שארית היום. 16.30, 18.50, 21.25
רב מור 4 – בכוונת זדון. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 5 – פילדלפיה. 16.30, 18.55, 21.25
רב מור 6 – גזירות בלוז 2. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 7 – תיק שקנאי. 16.25, 18.50, 21.25

ירושלים

גיל 1 – הצלבנות. 13.30, 16.30, 19.00, 21.30
גיל 2 – רשימת שינדלר. 13.30, 17.00, 20.30
גיל 3 – תיק שקנאי. 19.00, 21.50. סוד הגן הנעלם. 13.30, 16.15
גיל 4 – על קרקע בוערת. 13.30, 16.30, 19.00, 21.30
גיל 5 – ללא פחד. 13.30, 16.15, 19.00, 21.50
גיל 6 – ברכה. 16.30, 19.00, 21.30
גיל 7 – עולמו של וויין 2. 13.30, 16.30, 19.00. בשם האב. 21.40
גיל 8 – בשם האב. 13.30, 16.15, 19.00, 21.40
חן 1 – שארית היום. 19.20, 21.50. תהילים בגמרת. 17.00
חן 2 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – הבן הטוב. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – בודהה קטן. 16.20, 19.10, 21.55
חן 5 – בית הרוחות. 16.30, 19.15, 21.35
חן 6 – גב' דאוטפייר. 17.00, 19.25, 21.50
חן 7 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רון 1 – פילדלפיה. 17.00, 19.15, 21.30
רון 2 – יחסים משתנים. 17.00, 19.15, 21.30
תיאטרון ים – שלום לפילגש. 21.00. הפיתוי הכי יפה של חיי. 19.00

אור-יהודה

גיל 1 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 21.45
גיל 2 – היומן הגנוב. 19.30, 21.45
גיל 3 – תיק שקנאי. 17.00, 19.15, 22.00
גיל 4 – גב' דאוטפייר. 17.00, 19.15, 21.30

אשדוד

חן 1 – רק עד אחד לרצח. 19.30, 22.00
חן 2 – תיק שקנאי. 19.30, 22.00
גיל 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
גיל 2 – הצלבנות. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3 – בשם האב. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 4 – הבן הטוב. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 5 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00

אשקלון

חן 1 – בודהה קטן. 16.20, 19.10, 21.55
חן 2 – הבן הטוב. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.30
חן 4 – הצלבנות. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50

באר-שבע

רב נגב 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30
רב נגב 2 – שארית היום. 19.20, 21.50. תראו מי שמדבר עכשיו. 17.00
רב נגב 3 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רב נגב 4 – פילדלפיה. 19.25, 21.55. גזירות בלוז 2. 17.00

בת-ים

חן 1 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
חן 2 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – הצלבנות. 17.00, 19.30, 21.55
חן 4 – בודהה קטן. 16.20, 19.10, 21.55
חן 5 – הבן הטוב. 17.00, 19.30, 21.50
חן 6 – תיק שקנאי. 16.30, 19.15, 21.50
חן 7 – פילדלפיה. 19.25, 21.50. תראו מי שמדבר עכשיו. 17.00

הרצליה

דניאל – גב' דאוטפייר. 19.00, 21.30
אביב – שלום לפילגש. 19.00, 21.50
גורדין 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
סמאר 1 – בודהה קטן. 16.45, 19.25, 22.00
סמאר 2 – הצלבנות. 19.30, 21.50. [illegible]. 17.00
סמאר 3 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45

חדרה

לב 1 – רשימת שינדלר. 17.20, 21.00
לב 2 – על קרקע בוערת. 16.40, 19.15, 21.45
לב 3 – שארית היום. 19.15, 21.45
לב 4 – שלום לפילגש. 18.45, 21.30. תהילים בגמרת. 17.00

חולון

גל 1 – הצלבנות. 17.00, 19.30, 22.00
גל 2 – גזירות בלוז 2. 17.00, 19.30, 22.00
גל 3 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 22.00
גל 4 – עירום. 17.00, 19.30, 22.00
גל 5 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00

כפר-סבא

גיל 1 – הצלבנות. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
גיל 3 – תמונות קצרות. 17.00, 20.50
גיל 4 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 5 – ברכה. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 6 – בשם האב. 16.45, 19.20, 22.00
גיל 7 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00
תזל – המסתור. 19.15, 21.30

כרמיאל

סינמה 1 – המסתור. 19.00, 21.30
סינמה 2 – בכוונת זדון. 19.00, 21.30
סינמה 3 – תיק שקנאי. 18.55, 21.35

נס-ציונה

גיל 1 – הצלבנות. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3 – בשם האב. 16.30, 19.15, 22.00
גיל 4 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30

מגדל העמק

רב חן 1 – חג שמות המול. 18.55, 21.35
רב חן 2 – תיק שקנאי. 18.55, 21.35
רב חן 3 – אמנון חושים בפרנגה. 19.00, 21.30

נהריה

הוד – בית הרוחות. 19.00, 21.30

נצרת-עילית

גיל 1 – בין פיתוי לאשמה. 16.45, 19.15, 21.45
גיל 2 – חשיפה כפולה. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 3 – הצלבנות. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 4 – קודיק. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 5 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 6 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
גיל 7 – שארית היום. 17.00, 19.15, 22.00

נתניה

גיל 1 – הצלבנות. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2 – תיק שקנאי. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 3 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4 – בשם האב. 16.45, 19.15, 22.00
גיל 5 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
חן 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – פילדלפיה. 16.50, 19.25, 21.55
חן 3 – בודהה קטן. 16.50, 19.10, 21.55
חן 4 – הבן הטוב. 17.00, 19.30, 21.50

פתח-תקוה

היכל 1 – הצלבנות. 17.00, 19.15, 21.45
היכל 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
היכל 3 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
רם 1 – שארית היום. 16.45, 19.15, 22.00
רם 2 – הפיתוי הכי יפה של חיי. 17.00, 19.30, 21.45
רם 3 – על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 21.45

קרית-מלאכי

הקריה – אבא גנב 1. 17.00, 19.15. אבא גנב 2. 21.30
היכל התרבות – תיק שקנאי. 19.15, 21.30

קריות

קריון 1 – בשם האב. 19.00, 21.30
קריון 2 – על קרקע בוערת. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 3 – גב' דאוטפייר. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 4 – תיק שקנאי. 19.00, 21.30. סוד הגן הנעלם. 16.45
קריון 5 – עולמו של וויין 2. 16.45, 19.00
קריון 6 – עידן התמימות. 19.00, 21.30. הדיים לפי משפחת אדאמס. 16.45
קריון 7 – רשימת שינדלר. 17.45, 21.15
קריון 8 – תראו מי מדבר עכשיו. 16.45. ספר הג'ונגל. 16.45
קריון 9 – הצלבנות. 16.45, 19.00, 21.30

ראשון-לציון

הזהב 1 – בשם האב. 16.45, 19.30, 22.00
הזהב 2 – תיק שקנאי. 17.00, 19.15, 22.00
הזהב 3 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
חן 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – הבן הטוב. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – בודהה קטן. 16.20, 19.10, 21.55
חן 4 – פילדלפיה. 16.50, 19.25, 21.55
שמן – שלום לפילגש. 19.30, 21.50
סטאר 1 – בודהה קטן. 19.25, 22.00
סטאר 2 – הבן הטוב. 19.30, 22.00
סטאר 3 – גב' דאוטפייר. 19.30, 22.00
סטאר 4 – האמת שלא תיאמן. 20.00, 22.00
ראומן – רק עד אחד לרצח. 19.30, 22.00
רון 1 – גב' דאוטפייר. 17.00, 19.30, 21.45
רון 2 – גזירות בלוז 2. 17.00, 19.30, 21.45
רון 3 – עידן התמימות. 17.00, 19.15, 21.30

רחובות

חן 1 – רשימת שינדלר. 17.45, 21.15
חן 2 – הפיתוי הכי יפה של חיי. 19.20, 21.40
חן 3 – האשה שיצרה שמן שמשום. 19.25, 21.50
חן 4 – שארית היום. 19.10, 21.45

רמת-השרון

כוכב – תיק שקנאי. 19.10, 21.40

ר"ג-גבעתיים

אאורים 1 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.50
אאורים 2 – תיק שקנאי. 16.30, 19.10, 21.50
אאורים 3 – הצלבנות. 17.00, 19.25, 21.50
רבגן 1 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
רבגן 2 – שארית היום. 19.20, 21.35. תהילים בגמרת. 17.00
רבגן 3 – הבן הטוב. 17.00, 19.30, 21.50
רבגן 4 – בשם האב. 16.30, 19.10, 21.50

רעננה

סופ"ח – הפריחה מתחבבת. 19.15, 21.30
פארק 1 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
פארק 2 – פילדלפיה. 17.00, 19.30, 22.00
פארק 3 – הבן הטוב. 19.30, 21.30. גב' דאוטפייר. 17.00
פארק 4 – בכוונת זדון. 17.00, 19.30, 21.45
פארק 5 – הצלבנות. 17.00, 19.30, 21.30

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
נוסדה בתש"ו-1936 בידי ברוניסלב הוברמן
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

תוכנית הקונצרטים השבועית

מספרי הטלפון שלנו:
תל-אביב – מחלקת המנויים – 03-5251502
חיפה – מחלקת המנויים – 04-664167
ירושלים – משרד "בימות" – 02-240896

אריה ורדי, מנצח ומנחה
חן צימבליסטות, נגן כלי נקישה
מקהלת "מורדף" בהדרכת נעמי פארן
להקת המחול של הקונסרבטוריון העירוני בכפר-סבא בהדרכת ג'ודי ברקן

"למי צלצלו הפעמונים"
יצירות מאת קודאי, מוצרט, ביזה, שטראוס, פרוקופייב, בוסקוביץ', מיקי, בריטן, ויזנברג ומוסורגסקי

קונצרט מס' 5
ת"א, נוער, יום שני, 25.4.94, 17:30, היכל התרבות

תאודור גושלבאואר, מנצח
גבריאלה פונטנה, סופרן
פטרה מריה שניצר, סופרן
אדית לינבכר/אוות לינד, סופרן
גבריאלה סימה, מצו-סופרן
ג'והן דיקי, טנור
דגלס אהלשטדט, טנור
הווארד בנדר, טנור
אנטון שרינגר, בריטון
גוטפריד הורניק, בריטון
מקהלת "קונצ'נטוס ווקליס" (וינה)

בתוכנית:
שטראוס: "העטלף"
(אופרטה בביצוע קונצרטי)

קונצרט מס' 7
חיפה, סדרה ב', יום שלישי, 26.4.94, 20:30, אודי' חיפה

קונצרט מס' 8
ת"א, סדרה א', יום ראשון, 24.4.94, 20:30, היכל התרבות
ת"א, סדרה ב', יום שני, 25.4.94, 20:30, היכל התרבות
ת"א, סדרה ג', יום רביעי, 27.4.94, 20:30, היכל התרבות
ת"א, סדרה ה', יום חמישי, 28.4.94, 20:30, היכל התרבות
ת"א, סדרה ו', יום שבת, 30.4.94, 21:00, היכל התרבות

קונצרט מס' 4
ת"א, סדרה ט', יום שישי, 29.4.94, 14:00, היכל התרבות

התזמורת הקאמרית הישראלית

קז'ישטוף פנדרצקי, מנצח
אירנה גרפנאואר, חלילנית
אלי חפץ, קלרניתן

פנדרצקי: קונצ'רטו לחליל ולתזמורת
יחזקאל בראון: קונצ'רטו לקלרינית ולתזמורת
פנדרצקי: סימפוניה למיתרים
דבוז'אק: סרנדה למיתרים

קולות וגוונים 10 גוונים 5

מוזיאון ת"א, בשעה 20:30
יום ד' 4.5.94 סד' 3
יום ה' 5.5.94 סד' 4
יום א' 8.5.94 סד' 1
יום ב' 9.5.94 סד' 2

"לכל המשפחה" מס. 5

"עולם הצלילים של כלי הקשת"
קונצרט בחצרו של הנסיך אסטרהאזי
אבשלום שריד, עורך ומנחה
מנחם נבנהויז, מנצח

בתכנית מצירות:
באך, בוקריני, ויואלדי, היידן ומוצארט

מוזיאון ת"א:
יום ד' 27.4.94 ב-17:00
יום ה' 28.4.94 ב-16:00 ("מוסיקה לטף")
יום ה' 28.4.94 ב-17:00
****
כרטיסים בטל' 03-6961167 ולפני הקונצרט בקופה

מוסיקה במוזיאון

יום שלישי, 26 באפריל, 20.30
מן הבארוק לקלאסיקה הרצאה מודגמת
מוסיקה דוזית.
עם אנסמבל קול, בהדרכתו של יובל בן עוזר

מוצאי שבת, 30 באפריל, 20.30
שלישיית יובל
יונתן זק, פסנתר, אורי פיאנקה, כנור, שמחה חלד, צ'לו
קונצרט פרידה.
שלישיות מאת מוצרט, שוסטקוביץ', מנדלסון

יום שלישי, 3 במאי, 20.30
גילעד מישורי – פסנתר
יאנאצ'ק, גלבוע, מישורי, בטהובן, דביסי

מוצאי שבת, 7 במאי, 20.30
מידה זכאי – אלט מנחם ויזנברג – פסנתר
אהבה ומוות: שירים מאת שומן, וולף,
נורברט גלנצברג

כרטיסים בקופת מוזיאון תל-אביב טל: 03-6961297
שד' שאול המלך 27, ת"א

מוזיאון תל אביב לאמנות
TEL AVIV MUSEUM OF ART

הבלט הלאומי של קנדה
אונייגין

כוריאוגרפיה:
ג'ון קרנקו
מוסיקה:
צ'ייקובסקי

בלט קלאסי במיטבו בהפקה מלאה בליווי התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור, בניצוחו של
אורמסקי ווילקינס

מנהל אמנותי: ריד אנדרסון

קיסריה, התיאטרון הרומי
מאי 25 שעה 21:00
מאי 26 שעה 20:30
מאי 28 שעה 21:30
מאי 29 שעה 20:30

כרטיסים
לקבוצות וועדים:
02-240896
ובכל מרכזי המידע והמכירות

בחסות
בנק לאומי

[هكذا من الأصل]

מכתבים למערכת הארץ

הרעבה לא תביא ביטחון

עובד פלשתינאי אשר נעשה ידיד משפחתנו טילפן מביתו בכפר דורא שבגדה המערבית, וביקש בקול מבויש לשלוח לו קצת כסף לקניית אוכל למשפחתו. השיחה אותה גמיר הפליאה לדבר לפני זמן מה על המחאה נגד העוני, אבל גם הצדיקה את הסגר. היא בוודאי יודעת מה שאני יודעת שהפלשתינאים לא רק חיים מתחת לקו העוני, הם כבר ממש רעבים.

האם יש אדם אחד שמאמין שהרעבת הפלשתינאים תבטיח את הביטחון שלנו ביאמה זילוורסמיט
תל אביב

ההבדלים הם רק בטקטיקה

נתבשרנו (או הודלף לנו) שאש"ף והחמאס הגיעו ביניהם לכלל הסכם כי גם לאחר חתימת הסכמי השלום תישאר בעינה המסורה המשותפת, גירוש הציונים מפלשתינה, וכי יותר לחמאס להמשיך בפיגועים מעבר לקו הירוק.

זהו הסכם טבעי הגיוני, וכבר היה תלוי ועומד בתוך רמוקלס זה זמן רב, כי נוכחנו שנצי הפתח המשיכו בפיגועים בעיצומו של המו"מ עם ארגון זה עצמו.

כמו כן, היתה זו איוולת מצדנו להניח שאש"ף – הצלע השלישית במשולש הפ־לשתינאי עתה – תותנה למענו את הערמונים מן האש, ותעשה מה שצה"ל המנוסה והחזק לאין ערוך לא הצליח לעשות, דהיינו – לנטרל את החמאס. ומדוע יעשה זאת? למען מצוא חן בעיני רבין?

ההבדלים בין שני ארגוני הטרור, אש"ף והחמאס, ילבו וייטשטשו, כי מטרתם אחת היא, רק הטקטיקה והדיבורים שונים.

והיה אם נמשיך לרוץ לקראת התהום הפרושה לרגלינו כמוכי אמוק מסוממים, נגיש במו ידינו לאויבינו את חרב אבדננו. עשרות אלפי מחבלים במדי משטרה יכינו את קרש הזינוק לעמיתיהם המת־אבדים, ועל כל פנים המאבדים. כי היא הצוהנת – ומה בזמן שישראל אמורה לשלוט בשטח כפרי המשולש, שומרון וג'נין לא יכולנו למנוע את הפיגוע בעפולה, על אחת כמה וכמה כאשר לא תהיה לנו דריסת רגל בעזה, ביריחו, ועוד מעט בחברון, חלילה.

איי מלינפקי
אנטוורפן, בלגיה

עוד על חייו של יוסף שמידט

תגובה על כתבתו של נתן דונביץ, "כוכב נפל" ("הארץ", 7.4)

ברצוני להעיד על אי דיוקים בכתבתו של נתן דונביץ. יוסף שמידט לא היה מנצח בקהילת בית הכנסת בצ'רנוביץ. הוא שר במקהלה זו כילד, והמנצח המקהלה היה יוסף טרבשטיין, שנספה בשואה. הוא עמד על כשרונותיו הברוכים של הנער הצעיר.

החזנים שעמם הופיע שמידט בצ'רנוביץ' היו דוד משה שטיינברג ודוד פלדמן. שמידט ראה בשטיינברג את מורו ורבו ונהג לשלב מיצירותיו בתפילות בקונצרטים שלו. בין הקלטותיו שתי תפילות בלחניו של שטיינברג.

שמידט לא ניצח על המקהלה בבית הכנסת "עדת ישראל" בברלין; המנצח היה פרופ' הרמן שילדברגר. שמידט הקליט כמה תפילות ושירים דתיים בג־רמנית עם מקהלה זו. הקטעים נמצאו אחרי המלחמה והופיעו על גבי תקליטים ארוכי נגן. מקצתם הופיעו בשנת 1992 בקומפקט דיסק.

כשגברה רדיפת היהודים בגרמניה עבר שמידט לאוסטריה, ולא לצרפת, ואחרי ה"אנשלוס" עבר להולנד ולבלגיה, ומשם עבר לצרפת. שמידט נפטר בשנת 1942 בבית הארחה בגירנבאד (שם נקבע לו לוח זיכרון), ולא בשנת 1941 בציריך.

כאמור בכתבה.

בעיירה רוסי, הסמוכה לציריך, הקים הזמר אלפרד פאסביגר את "ארכיון יוסף שמידט", ובו יש מוצגים מחיי הזמר הדגול. לאחרונה יצאה לאור ביוגרפיה של שמידט מפרי עטו של פאסביגר. בנובמבר 1992, במלאת 50 שנה לפטירתו, נערך מטעם הוועד הציבורי להנצחת זכרו של שמידט ערב זיכרון במכון גיתה בתל אביב. לפני חודש, במלאת תשעים שנה להולדתו, נערכה בווינה תערוכת מוצגים מארכיון יוסף שמידט, ובשווייץ נערך קונצרט לציון יום הולדתו. הסלובקיה בבלגיה מכינה עתה תוכנית לזכרו.

עקיבא צימרמן
תל אביב

"פורשי פתח" יצילו את הממשלה

ביום העצמאות טבעו ראש הממשלה יצחק רבין והרמטכ"ל אהוד ברק מונח חדש – "פורשי פתח".

עד היום היו אנשי החמאס "אויבי ורוצחי השלום", ואנשי פתח היו "שותפינו לשלום", כאשר הסבירה הממשלה שלא ניתן לצפות מהפתח להיות אחראי למעשי החמאס. עד עכשיו עדיין היו ציפיות לגבי היכולת של הפתח לשלוט לפחות במעשי אנשיו. אבל אפילו זה לא קרה, כי הרי אנשי פתח מוסיפים לקרוא לרציחות יהודים ורוצחים יהודים.

עכשיו רבין וברק מסבירים שיש גורם בפתח הנקרא "פורשי פתח". אם ביום אחד, חבר פתח המשרת במשטרה הפלשתינית אינו רוצח יהודי, אז הכל בסדר. אם למחרת הוא רוצח יהודי, אז הוא מ"פורשי פתח", והרצח אינו הבעיה של פתח.

התמצאה המבריקה של המונח "פורשי פתח" תציל את ממשלת רבין מן הבעיה המביכה מעל כל תהליך השלום עם אש"ף. העובדה שאש"ף ממשיך וימשיך בטרור כל עוד שיש מדינה יהודית בשטחי פלשתין.

אהרן לרנר
רעננה

התעלמות מסוכנת

דקות ספורות לאחר היוודע דבר הפי־גוע הנתעב בחדרה יצאו בשמי ובשם סיעתי הודעות גינוי חריפות, חד משמעי־ות ובלתי מסויגות למעשה השפל של פגיעה בחפים מפשע. כלי התקשורת האלקטרונים טרחו והביאו פעם אחר פעם את תגובות הקשת הפוליטית כולה, חוץ מתגובת הגינוי של סיעת חד"ש.

לפיכך, לא נותר לי אלא לחזור ולבטא כאן את שאט הנפש ותחושת הפלצות שמתעוררות בקרבי לנוכח מעשים שכאלה, ולהביע תמיהה על התנהגותם המבי־שה, המסוכנת והאנטי עיתונאית של חלק מכלי התקשורת, המסייעים – שלא במת־כוון, אולי – להחדר את הדמוניזציה של האוכלוסייה הערבית בישראל ואת השי־סוי והסתה כלפיה.

ח"כ האשם מחאמיד
הכנסת, ירושלים

חגיגה לבולשוויקים

בעקבות התבטאותו של הרב אבינר באוזני תלמידי שמיניות כי הממשלה, כמו צ'מברליין בזמנו, מסתכנת בשלום מתוך כניעה וחולשה – נתבשרנו כי "משרד החינוך יערוך בקרוב דיון בנושא זה, כי יישקלו הצעדים שיש לנקוט (!) כנגד הרב אבינר" ("הארץ", 6.4).

התגובה ההיסטרית הזאת מגלה מחדש את גישתם הסלקטיבית של ראשי משרד החינוך לערכי יסוד כפלורליזם וחופש הדעה. על מה יצא הקצף? על כך שהרב אבינר העריך את הממשלה הנוכחית כממשלה רופסת, דעה ששותפים לה מאות אלפים במדינה. הדיון, כך יש להניח, יעסוק בדרכים לסתימת פיות של המתנגדים למהלכי הממשלה. אכן דוגמה נאה לחינוך לדמוקרטיה וחגיגה לבולשוויקים.

רפאל בנימין פוזן
ירושלים

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 כיף התלתול
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 פירוט שידורי הבוקר
08.05 שעת כושר
08.15 תבונה. סיפורים מהודים. גיבורים ומפלצות אחרות: אוצרי הפלא
08.45 אנגלית
09.00 הבנת הנקרא
09.15 יהדות. קשת וענן. סדר הבהרות
09.40 פרפר נחמד
10.05 משום אחד לא. אחרי הליצנים
10.10 טלטקסט
10.15 קשר משפחתי. פסיכיאטריה בעידן הצרים
10.45 צער גידול בנות. התהונה (חלק ב')
11.10 בעין מתמטית. מספרים אי זוגיים ראשוניים
11.30 אנגלית
11.50 אנגלית
12.15 מדעי החיים. עולם היצורים החיים. יוסי בנמלין
12.30 מתמטיקה. גיאומטריה אוקלידית. השתקפויות קבניות
12.40 מתמטיקה לבגרות. המתכונות
13.05 ברשתית
13.20 מוסיקה. לא מתגרש 1
14.00 רחוב סומסום. כרטיס רכבת
14.30 בגבעולות הים עם ולפי. פרק 8. פרק מרמנים
15.00 צמבים
15.35 קסמן פלאמגו. יער הזהר
16.00 חדשות
16.15 הופה היי. יגאל בשן, אבי רוזר האהרון פרדה
17.00 ערב חדש. אמנון לוי
17.35 משטרת הרבים. כמו רב מגרץ למים
18.15 חדשות באנגלית
18.30 עם הכוכבים. הטעם עם התמרת סמכין ארצד
18.45 החדשים החמבאות
19.00 חדשות
19.30 עניין ראשון. עמוס ארבל
20.00 מבט שבשבת
21.00 מוערים בשמנה. יגאל שילון
21.30 מבט שני
22.30 אהבה והלחמה. מת על מבצעים
23.00 חדשות
23.10 "לצת ברגרי". (ג). סדרה בריטית ב־3 פרקים. עם דייוויד אוהרה, בלן סשנם, ג'ואנה רות האוריס. בגמאי: סטיגפרט אודם. פרק ג. 55 ד'
24.05 פסוקו של מקום. מבט אל ראשון לציון

ערוץ 2 (22)

14.00 מסע בין כוכבים – הדור הבא. הפרשה. חלק א'
15.01 שובו של המגאר
15.30 ביצבץ בארץ הקלומות. השיכותה של בסרנות
16.00 סיפור הנפלא של בילי וזנ. פרק 2
16.30 מליק עם וליק וליניץ
17.00 החדשות
17.05 ראג. סדרה מצוירת לילדים. ראג הבלש
17.30 מקס – אלמים על האש. אורן ציבלין הגות מנחים צעירים. האורחת המעצבת מניבה רוזנבלום
18.01 הלום עליכם. עוזי חיטמן. ילדים מגשימים חלומות
18.30 זוף מדייס
19.00 טסוק. שעשועון עם אקי אבני
19.30 בילי ברדבים. עם אילנית, טוביה פרידמן וצבי לידסקי. בילי מוסקונה־לרמן
20.00 החדשות
20.30 הגשש החיוור
21.00 בשידור חי. דן שילון מארח
22.30 אין עם מי לדבר. יאיר גרבוז
23.30 החדשות
23.35 משחק ה־NBA הנרכזי בשבוע הצום של העונה. שידור חי

כבלים

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקומי
09.00 מכונות
09.45 צעירים חסרי מנוח. פרק 1043
10.30 אורחים בסלון
11.00 אבא המסעף
11.30 אנטונלה. פרק 44 (ש.ח)
12.15 המטבח של מסקאלי
12.45 בוסט לבריגנ. פרק 344 (ש.ח)
13.35 יציאת הדום (ש.ח)
15.00 הדר מיון
15.50 רגע במשיכת קלמוס
16.40 הלם אמריקאי
17.05 ורדי סינמטכי החדש
17.30 ספינת האהבה
18.20 שכנים, שכנים. פרק 517
18.45 צעירים חסרי מנוח. פרק 1044
19.30 שידור מקומי
20.00 אנטונלה. פרק 45
20.50 בוסט לבריגנ. פרק 345
21.40 נשואים פלוס
22.05 המינגוויי. מיני־סדרה. חלק 4 ואחרון
23.45 עיצובים
24.10 דיבוק לאנטול
01.00 האגבר

סרטים (04)

10.30 "דוכבות המוב". ארה"ב 86'. מתאגרף רוסי שסולק מהכבורת בשל מוצאו היהודי מגבר לאמריקה ומשך למאמנם של שני מתאגרפים צעירים עם קלאוס מריה ברנדאואר ואנבלה מליכה
12.05 "נסיכת מלחמות". ארה"ב 85'
13.35 מרט קצר. "אסטרונומיה"
14.00 "הגיבלה האחרונה". ארה"ב 83'. אשף אמנויות לחימה נקרא לשחרר קבוצת מרגלים מאוימים של קבוצת טרור. עם מייקל בק ובנבי קואנ
15.35 "לחיות עם תקווה". ארה"ב 88'. זוג נשוי עובר לחיות בעיירה קטנה בדרום אמריקה לאחר שאבנה טרנץ אגל הבעל. עם גלן קלוז וקית קראדין
17.20 סרט ערבי. "העגל". 106 ד'
19.10 "מסע בין כוכבים 3". ארה"ב 84'. עם ויליאם שאטנר ולאונרד נימוי
21.00 "כשדייויד פגש את קאר". ארה"ב 93'. רומן בין צעיר יהודי וצעירה אמריקאית המוקפת בידידים מגוונים. עם אריס קרוס, קרומבי קוקס וקוזין מולק
22.25 "אהבת שכנים". ארה"ב 84'. סיפור אהבה מיוחד מרקם בין זוג שכנים, שבני זוגם בוגדים זה עם זה. עם גלן דיפר, סבי מרשל וקסי ייטס. בבמאי: טוני ביל. 91 ד'
24.00 "הפורענות מבן פרנסיסקו". עם וופי גולדברג, גלן גודקלודקלי אקוורד
01.40 "עמנואל 2". עם סילביה קריסטל

הצגה שניה (06)

20.30 יומני כושל
20.55 לוקי אוטבוני
21.00 הנויים הולך יחף
21.30 "שביעת קטרה". אנגליה 45'. עקרת בית פרובינציאלית, נרגשת כמוכנת הרכבת רומא נשוי ובודד. עם סיליה ג'ונסון וטרוור הווארד. בבמאי: דייוויד לין. 82 ד'
22.55 באוטמן
23.25 משפחת אדמס
23.50 "הפוראה". בריה"מ 76. 101 ד'

ספורט (05)

16.00 טל בבין וקטן נגד מגנק (ש.ח)
18.10 רגבי העולמי
18.40 מרתון הר הגבריסס
19.10 היומן הכדורסל
20.00 המיכה האוזוק בכיבר "פירמס". על אחד המקומות של האיגרוף בבירייורק
20.30 טניס. המבחן ב־ATP
21.00 הגביע העולמי 1970. המרט הרישמי של זכיה של נבחרת ברזיל בתואר
22.30 ברזיל מהליגה הארגנטינאית
23.30 ישרסט

ילדים (06)

06.30 להתלבש עם שש. מצוירים
09.30 המהסן של כוילו (ש.ח)
10.05 ההצולים המצוראית. פרק 3 (ש.ח)
10.30 בנב השר מבבקבוק. פרק 49 (ש.ח)
11.05 בוורלי הילס 90210. פרק 88 (ש.ח)
12.00 שבות הקסם. פרק 78 (ש.ח)
12.30 הרפתקאות בארץ אבודה. פרק 12
13.00 עולמו של ביקס. פרק 21 (ש.ח)
13.30 המחסן של כוילו
14.05 סנדוקאן. פרק 10
14.30 איק ההגהל. פרק 3
15.05 התולי הרעם. פרק 109
15.30 אוצורי סם. פרק 16
16.00 מקס גליק. פרק 19
16.30 חן וקשת. פרק 46
17.00 1–2–3 בגע. פרק 31
17.30 המחסן של כוילו (ש.ח)
18.05 הצולים המצוראית. פרק 3 (ש.ח)
18.30 בנב השר מבבקבוק. פרק 49 (ש.ח)
19.00 קרובים רחוקים מאד
19.35 עכברים לשלטון
20.05 אחות הכאונים

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 תרבות האמנות
11.00 הדרום הפראי. עיר מתחת למים
12.00 בעקבות הרפתקה. אלבטרוס קורי
13.00 שורשים. מקרונים למישורים
13.30 שוברים שיאים. פרק 2
14.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)
16.00 הדרום הפראי. עיר מתחת למים
17.00 בעקבות הרפתקה. אלבטרוס קורי
18.00 הולנדים אמני הפיסול המודרני
19.00 אמנות עכשיו. אמנות במעבר בין תרבויות (ש.ח)
19.30 ליבנשטיין בלונדון (ש.ח)
20.00 דיסקברי. סכנות בגוף. העור השני
20.30 הרפובליקה הדומיניקנית
21.00 גוף בריא. מבוין לעייני בריאות
21.30 איזורי גבול. אחרי הגבול לורין חובל
22.00 דיסקברי. מעבר ל־2000. פרק 309
23.00 שורשים. מקרונים למישורים
23.30 דיסקברי. שוברים שיאים. פרק 2
24.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)

הארץ ממליץ

קולנוע

♦ שלום לטילגש. סרטו של צ'ן קאיגה פורש את תולדותיה של סין בעשורים האחרונים דרך סיפור אהבתם של שני זמרי אופרה, והאשה שחוררת ביניהם. לב, תל אביב; קפה עממי, חיפה; תיאטרון ירושלים

תיאטרון

♦ בית המלאכה. מחזה של ז'אן קלוד גרומברג על מתפרה בפאריס אחרי מלחמת העולם השנייה שבה לומדות הדמויות לחיות עם המציאות והיכרותה. משחק אנסמבל מעולה. תיאטרון באר שבע, 20.30

♦ העלמה והמוות. מחזה של אריאל דורפמן על אשה שעונתה בכלא בעת שלטון הדודני בדרום אמריקה ועתה – כשיש כבר דמוקרטיה – היא מבקשת לנקום. אלכס פלג, אשר צרפתי וליאורה ריבלין במשחק טוב מאוד. תיאטרון חיפה, 20.30

♦ האשה המופלאה שבתוכנו. הנוך לוין חוזר אל אותם הנושאים – הציפייה למופלא שמתברר להיות אותה שגרה מאכזבת – אבל ההפקה יפה והצריך לזכור: אין לנו בארץ עוד יוצר כמו לוין. בית ציוני אמריקה, תל אביב, 20.30, 16.30

קליל 3000

מעקה בטיחותי רב־יישומי מאלומיניום

סדרת המעקים הבטיחותיים של קליל מאפשרת פתרונות ארכיטקטוניים חדשניים המשפיעים על חזות הבניין וצורתו במיגוון רחב של פונקציות: מרפסות, חדרי מדרגות ומעקי הפרדה – כיד הדמיון הטובה.

למעקים קליל 3000 איכות גימור מעולה של אלומיניום צבוע השומר על מראה חדש לאורך שנים רבות (הוא אינו מחליד כמו מעקים מברזל בהם יש צורך לחדש את הצבע כל שנה).

סדרת המעקים של קליל 3000 כוללת פרופילים ואביזרים יחודיים מקוריים, המסופקים בלעדית ע"י קליל ומהווים יחד חלק בלתי נפרד מבטיחות המוצר.

חוצק ביופי

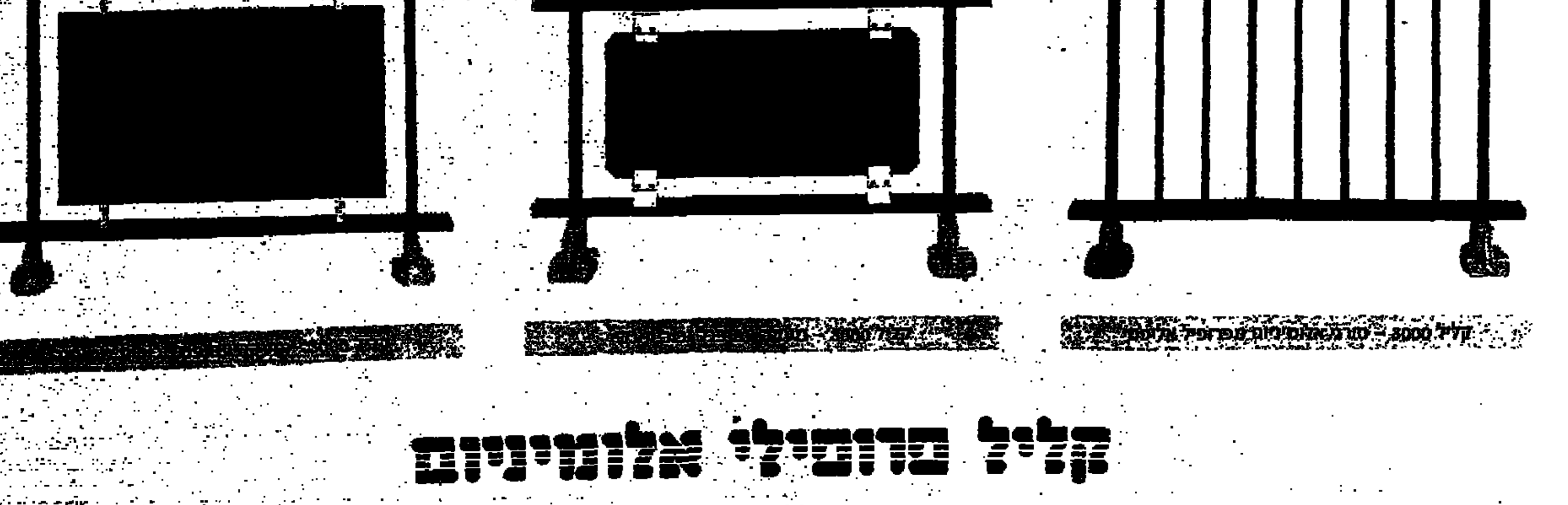

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210, קרית מוצקין 26114 ■ טל: 753044, 757914, 2-789110-04 ■ פקס: 757799-04

בתי חולים

תל אביב – דנה־איכילוב, טל' 6974504 (ילדים); איכילוב, טל' 6974444 (פנימית, כירורגית)
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111 (פנימית, א.א.ג.); ביקור חולים, טל' 701111 (כירורגית); הדסה עין כרם, טל' 427427 (ילדים, עיניים); הדסה הר הצופים, טל' 818111 (אורתופדית, נשים)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 03:00); סופרפארם, איינשטיין 40, רמת־אביב, 6413730; ובלילה, דיזנגוף 17, 5288465
ירושלים – שטראוס א', אבינדורי 3, 706660
חיפה – קרית אליעזר, כיכר מאירהוף 6, 511707
באר שבע – סופר פארם הקניון, קרית הנגב, 281375
רמת גן – פרנבי, ויצמן 43, 6182821
חולון – אתרה, הופיין 52, 889153; קופ"ח מכבי, שנקר 35, 5035107
בת ים – מזה, הבימה רייך 20, 583560
נתניה – קופ"ח כללית, (עד 24:00) רזיאל 8, 603549; (עד 24:00) ברודצקי 31, 628121
רחובות – טל, הרצל 134, 451228
רעננה – שואף, אחוזה 78, 981866

חירום

עירוק רפואי בבית לקשישים חולים מוזנים ע"י האגודה לטיפולי בית ביה"ח איכילוב ת"א, טל' 6974628; 6974627

מוקד לב מגן"א שירות לחולי לב 0226699־177

עזרה ראשונה

ער"ן – עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה). ירושלים 610303 תל אביב 5461111
אנוש – העמותה הישראלית לבריאות הנפש מרכז ייעוץ למשפחות נפגעי הנפש, לאנשי מקצוע ולקהל הרחב. טל' 5400672, 5400474־03 בימים א'־ה' מ־09.00־13.00 וביום ב' מ־15.00־18.00
קו אלי"י – האגודה לקהות הילד עזרה במצבי אלימות, טל' 6961070־03, 6956763־03 א'־ה' 08.00־22.00. עזרות בחוסית ביום ד' 18.00־22.00
יד עזרה השאלת ציוד רפואי תל אביב 813501 ירושלים 244242 חיפה 381704 בימים א'־ה' מ־09.00־14.00 וביום ו' מ־09.00־11.00
אחן קשבת לילדים ולבני נוער מטעם ארגון ההורים הארצי. טל' 621515־03
אותבודסמן ארצי לילדים ולנוער תלונות על פגיעות בזכויות ילדים ובני נוער. המועצה לשלום הילד. טל' 256099־02
הקו הלבן ייעוץ, עזרה ותמיכה לנפגעות התוסמקאלים. א'־ה' 19.30־23.30, טל. 292797־03
קו חירום לנשים במצוקה 505720־09
מרכז סיוע לנפגעות אונס (24 שעות ביממה). תל אביב טל' 5234819. קו טלפון מיוחד לסיוע לגברים ולנערים נפגעי תקיפה מינית טל' 5449191 בימים א', ב' ו־ה' בשעות 18.00־22.00; ירושלים טל' 514455; חיפה טל' 382611. נפני 1991
קו פתוח לנפגעות אלימות מינית, משפחת תפסית במרכז לסיוע לנשים (נגב). טל' 74907־07. בימים א'־ד' 08.30־12.00 ובימים א'־ה' 16.00־19.00
ויצו 24 שעות קו אדום לנשים מוכות, טל' 5461133־03, 514111־02, 550506־08, 376310־07
ויצו סיוע משפטי וייעוץ בענייני משפחה, ימים א'־ה', 09.00־14.00, 5421791־03
מר"ס – משפחות נפגעי סמים. מתן סיוע ומידע, בימים א'־ה' מ־09.00־14.00 טל' 5170789/0־03
האגודה למניעת אלכוהוליזם 24 שעות 724128
האגד לסלמה באיידס הסבה וסיוע לחולים ובני משפחותיהם. בימים ב' ו־ה' מ־19.30־22.30 טל' 5660580, 5604576 ת.ד. 33602, ת"א
האגודה לזכויות האזרח בישראל תל אביב ביאליק 12, טל' 663162/3; ירושלים טל' 243984/5; חיפה טל' 348217; באר־שבע טל' 239094. בימים א'־ה' מ־09.00־14.00

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, רח' ריבמן 6, מ־19.00־24.00; ירושלים: הדסה עין כרם 16.00־22.00

24 שעות

היין חוגמל ירושלים: 513188; תל אביב: 5653777; חיפה: 647647
מודיעין אגד 5375555־03, 3045555־02, 5495555־04
מודיעין דן 6394444־03
גמוטים בודדות עברית: 039731111; אנגלית: 039731122
רכבות: מועדים ודמי נסיעה. טלמגה: 5652200־03, 303133־04
ודוות נמל האוויר 9668855־03